Expurgado conforme al Catalogo de 1707
por Comision de los Señores Inquisidores

[illegible]
[illegible]

de la casa de profesion de la compa de Jesus de Sevilla

ENARRATIO ELEMENTORVM ASTROLOGIAE,

IN QVA PRAETER ALCABICII, QVI ARA*bum doctrinam compendio prodidit, expositionem, atq; cum Ptolemæi principijs collationem, reiectis sortilegijs & absurdis vulgoq́; receptis opinionibus, de veræ artis præceptorum origine & vsu satis disseritur: in celeberrima Coloniensi Academia studiosis philosophiæ proposita*

A

Valentino Nabod, amplissimi Senatus Coloniensis Mathematicarum ordinario.

τέχνη τύχην ἔστερξε καὶ τέχνην τύχη.

COLONIAE,
Apud hæredes Arnoldi Birckmanni.
M. D. LX.

Expurgado Conforme al Catalogo de 1640 Por comission de los Sres Inquisidores A 5 de maio de el mismo año

Luis de Faro

Expurgado conforme al catalogo de 640 por comission de los Sres Inquisidores

[illegible] del marm[illegible]

SPLENDIDISSIMIS ATQVE ORNATISSIMIS VIRIS D. ARNOLDO A SIEGEN

equiti aurato, D. Hermanno Suderman, D. Ioanni Piel, D. Constantino à Lyskirchen, D. Godfrido Hittorpff, D. Philippo Geil, sæpius iterumq; coss. & inclytæ vniuersitatis studij Coloniensis respectiuè prouisoribus vigilantissimis, eiusdemq; florentissimæ Reipu. amplissimo Senatui, Dominis suis colendis,

Valentinus Nabod Silesius S. D.

HOMINES inter tot animantia solos diuinitus diuinis animatos mẽtibus in mediũ vniuersitatis globum, quæ terra dicitur, ideo esse collocatos rectè à magnis hominibus proditum esse opinor, amplissimi consultissimiq; viri, vt inde ad omnia extremis mũdi mœnijs conclusa oculos conuertentes, variarum naturarum, quas singulæ partes mundi continent, diligenti perscrutatione sapientiam atq; bonitatẽ Dei agnoscerent, atq; res ad rectè beateq; viuendum vtiles eligerent. Etenim nihil in rerum natura adeò tenue est aut abiectum, quod innatis viribus insitisq; à natura officijs careat, quæ altiùs introspecta, non solùm diuinam rerum humanarum curam in bonorum animis confirmant, verùm etiam sua præsidia vitæ adferunt. Quid terræ plantis & stirpibus vulgò habetur vilius? adeo enim communes atque vbique ad manus sunt, vt vel à nolentibus pedibus conculcentur. At harum virtus atque cum nostris corporibus συμπάθεια *conciliatioque*

& αὐτουργία, postquàm à naturæ studiosis & peritis hominibus mediocriter cognita & exculta est, pulcherrimam atque generi humano vtilissimam artem medendi, qua potissimùm fragili mortalium vitæ atque saluti consulitur, peperit: Cuius præsidio in hominum corporibus temperatura humorum æquabilis vitæq; conueniens conseruatur, morbi verò atroces & sæuissimè grassantes ita manifestè profligantur, vt herbarum alias ad certa membra corporis fouenda conseruandaq́;, alias verò ad certos morbos depellendos, diuinitus ordinatas atq; hominibus diuinitus monstratas esse pudeat non credere. Tales & similes virtutes alijs quoque naturæ rebus omnibus insunt, quas si homines propiùs aspicere & intelligere possent, haud dubiè ad beatam vitam proximè accederent. Etsi uerò in singulis partibus mundi longè plures contineantur naturæ, quàm ut alicuius intellectu in vniuersum comprehensæ, definitis generibus & formis concludi possint, cùm ne vnius quidem rerum generis integram vim homines perfectè capiant: tamen ea ipsa quæ labore & diligentia cognosci possunt, quæque à multis claris ingenijs comprehensa, atque artificiosa methodo prodita sunt, magnum aditum ad virtutem & agnitionem diuinæ bonitatis atque sapientiæ patefaciant, & manifestum vsum in tota vita habeant, Deum contumelia afficiunt, & societati humanæ nocent monstrosi homines, qui artes à maioribus admirabili & planè diuina solertia deprehensas atque posteritati traditas contemnunt, studiumq́ue vlterius considerandæ naturæ

turæ vituperant, vel stolidis sermonibus irrident: & e contrariò honorem debitum Deo tribuunt atque Remp. suo loco adiuuant, qui disciplinas vtiles vel ipsi discunt, vel per alios sua liberalitate propagari curant. Sed nulla pars [redacted] eruditior, philosophia *nec homine magis digna, quàm de cæli conuersionibus siderumq; effectibus sobria disputatio. Nam cùm excelsa illa & splendidissima, clara, illustris & plena stellarum moles cælestis, quam tanta varietate regularium, certorum & ordinatorum motuum instructam cernimus, sit diuinum amplissimumque opus, & tanquàm aliquis magnus codex, in quo Deus optimus maximus, tum magnitudinem sapientiæ, & bonitatis, aliarumque suarum innumerabilium virtutum vestigia expressit, tũ verò omnium subiectarum rerum, hoc est, regionum, gentium & vrbium, [redacted] naturalem viam, sempiterno illo corporum cælestium motu, inuariabili ordine & lege procedente, tanquam proprio digito descripsit, nulla* nec *profecto disciplina nobilior, nec admirabilior, [redacted] conducibilior cogitari potest, quàm est ea quæ nos ad legendum, & intelligendum istum librum Dei instruit. Cùm enim homines, vt Aristoteli placuit, naturaliter cognitionem rerum desiderent, quid potest esse optabilius? quid ad animi tranquillitatem comparandam aptius? quid denique ad naturale desiderium explendum conuenientius? quàm huius diuini codicis [redacted] naturalium casuum causas complectentis co-*

tis cognitio, qua non solùm præsentium aut vicinarum, sed etiam remotissimarum [redacted]*, hoc est, cælestium diuinarumque rerum contemplatores efficimur. Præterea numerorum Geometriæ & vniuersæ Cosmographiæ noticia, artis Medicæ, Philosophiæ naturalis, & Dialecticæ vehemens studium, amor denique veritatis laborumq; assiduitas, & talia plura quæ hæc scientia continet, & absque ipsis tanquàm imperfecta nunquàm cum vera laude & honore exercetur, ad mentis illustrationem, variarumque rerum cognitione instructionem, momenti plurimum habent. Quid? quòd studia virtutum omniumque artium meliùs augeri & rectiùs regi possunt, præcognita naturali ingenij inclinatione, atque à stellis insita ad res gerendas aptitudine ineptitudineque seu* [redacted] *Poëtas ingratos, & milites infelices esse videmus, qui repugnante natu rali inclinatiōe aut canere aut versificari aut militare, & talia, quæ artifices quasi naturali instinctu magna cum venustate suauiter peneq; citra laborem peragunt, laboriose imitari conantur: ita qui Philosophiæ, qui arti medendi, qui Iurisprudentiæ, & talibus facultatibus student, si naturæ beneficio adiuuentur, omnia suæ artis capita faciliùs & rectiùs citiusq; consequentur, maioreq; cū dexteritate exercebunt, quàm ij, qui repugnante quodammodo natura, quāuis magna diligentia diuq; ad illa contēdunt. Hoc igitur est, quod Horatius præcipit:*

Tu nihil inuita dices faciesúe Minerua.

atque quod Autor Centiloquij præcipit inquiens: ἡ ἐπιτηδεία ψυχὴ πρὸς γνῶσιν πλέον ἐπιτυγχάνει τοῦ ἀληθοῦς, ἢ ὁ ἄνθρωπος ἀσκήσας τὴν ἐπιστήμην, *id est, animus ad cognitionem aptus veri plus aßequitur, quàm qui supra modum se in scientia exercuit. Hæc tamen ita accipienda sunt, vt artibus & disciplinæ suus locus & sua laus relinquatur. Nam natura quamuis in plerisque arte sit potentior, ipsa tamen nisi exercitatione & studio excitetur confirmeturq;, nunquam sola alicuius rei perfectum pariet habitum. Ac plurimum ad perfectionem conferre doctrinam, manifestè ostendit discrimen, quod cerni potest inter ipsos ingeniosos: quorum alij qui arte reguntur, aptè, perspicuè & conuenienti ordine negotia tractant: alij verò qui limitibus præceptorum non cohercẽtur, suæ solius naturæ affectus sequẽtes, persæpè impertinentia in medium afferre, cognata disiungere, & minimè cohærentia contexere consueuerũt. Etenim sicut duorum natura æquè fertilium agrorum, diligenter cultus, copiam, neglectus verò præter rerum bonarũ inopiam siluestria producit: ita bona ingenia doctrina excellere, negligentia degenerare solent: & hoc est, quod autor Centiloquij alia sententia docet,* ἡ σοφὴ ψυχὴ, *inquit,* συνεργεῖ τῇ οὐρανίᾳ ἐνεργείᾳ ὥσπερ ὁ ἄριστος γεωργὸς συνεργεῖ τῇ φύσει τῆς γῆς διὰ τῆς ἀροτριάσεως καὶ ἀνακαθάρσεως, *id est, sapiẽs animus adiuuat vim cælestem, sicut bonus agricola cultura terram adiuuat. Prodest igitur aliquo modo ex positu cæli præuidere fælices aut infælices inclinationes, vt quid vnusquisque in* [redacted]

[redacted] actionibus naturæ hominum familiaribus, vtiliter & cum laude aßequi poßit vel nequeat, intelligatur. Sed & ad pericula, quæ plerumque immoderatas animi perturbationes sequuntur, declinanda hac in re plurimũ iuuamur. Si quis enim animi ad furiosam iram, ad inconstantiam, ad vagas libidines, & talia legibus vetita vitia rapidos impetus ex praua luminis cœlestis permistione [redacted] prospexerit, sobrietate, circumspectione, ad reprimendam iram, ad domandas cupiditates cordis aßuefactione; legum pœnas & multa sæua mala vitare poterit, quæ aliquando incurrere necesßum est eos, quos laxis frenis cœcus ducit impetus, & vt dicitur, ὡς ἐπιθυμίη ἡνιοχεῖ μάργοις χαλινοῖς. *Laude digna igitur est sententia eiusdem autoris Centiloquij:* δύναται ὁ ἐπιστήμων πολλὰς ἀποτρέψασθαι ἐνεργείας τῶν ἀστέρων, ὅτε ὀξὺν εἰδήμων τῆς φύσεως αὐτῶν, καὶ προπαρασκευάζειν ἑαυτὸν πρὸ τῆς συμπτώσεως τῶν ἐνεργειῶν, *id est: Potest qui sciens est, multos stellarum effectus auertere, quando naturam earum nouerit, ac seipsum ante illorum euentum præparare. Atque hæc quidem omnia quæ de iuuandis bonis, & reprimendis malis inclinationibus dicta sunt, non solùm ad animi dotes cumulandas pertinẽt, sed & ad corporis bona conseruãda: & si quodãmodo collapsa sint, quomodo recuperari debeant, plurimũ conducũt. Nulla enim præter hanc est scientia, qua meliùs & rectiùs intelligi poßit, qualis vniuscuiusq; corporis sit constitutio, & qualis qualitatum temperatura, & quibus rebus ad supprimendam humorum* δυσκρασίαν *potißimùm vti conueniat. Veluti si stellarum*

positu

positu cõsiderato, deprehendatur fore, vt ex vitalis cæli partis per infaustam radiationẽ Martis transitu, febris acutior exoriatur, tunc cibis potionibusq; frigidioribus diutius vtentes, Martis occidentem calorem, si in vniuersum non abolere, saltem magna ex parte sedare poterimus: siquidem natura ita comparatum est, vt humiditas & adurens vis cõtraria minimè conueniant, neq; in vna materia morentur: Sic si Saturnus exuscitatis suæ naturæ, hoc est, frigidis & exuccis humoribus ægritudinem corpori illaturus intelligatur, corpus illud humectantibus & calefacientibus rebus temperare conabimur. Hinc ἰατρομαθηματικῶν συντάξεων μέθοδος *nata est apud Aegyptios, qui vt Ptolemæus refert, cum maximè huius artis vim auxissent, præuisionibus astronomicis vbique artẽ medendi adiungere solebant, vt illhinc causas præsentium & futurarum ægritudinum venarentur: hinc verò remedia, quæ singulis humoribus cõgruũt aut aduersantur, desumentes, præsentes morbos remedijs infallibilibus quantum fieri potest tollerent, futuros verò* ταῖς προφυλακτικοῖς *seu remedijs, vt vocant, preseruãtibus auerterent. Nam nisi circumdantis nos cæli & temperaturarum proprietas tota præuideatur, sæpè etiam remedia fallere rectè arbitrabantur, cùm non omnibus corporibus & morbis eadem conueniant. Sed nec parens medicinæ Hippocrates de his disciplinis aliter sentiebat. Is enim in libello, quem* περὶ ἀέρων ὑδάτων τόπων *inscripsit, cùm mutationum, quæ à* πρόδοις *exortibus & occasibus stellarum proueniunt, obseruationem medico neces-*

 sariam

sariam præcepisset, statim hæc verba subijcit: εἰ δὲ δοκέοι τις ταῦτα μετεωρολόγα εἶναι, εἰ μεταστείη τῆς γνώμης, μάθοι ἂν ὅτι οὐκ ἐλάχιστον μέρος συμβάλλεται ἀστρονομίη ἐς ἰατρικὴν. ἀλλὰ πάνυ πλεῖστον, *id est, quòd si quis sublimiora hæc esse opinatur, atque ab hac sententia dissentiat, is sciat, astronomiam non parum, sed omnino plurimum conferre ad artem medicam. Hæc etsi Medici de generalibus circumfusi cæli constitutionibus principaliter dici putent, vt quibus locis, Italiæ ne potius, an verò Germaniæ vel Galliæ, & cuius conditionis hominibus, viris ne magis an mulieribus, biliosis ne grauius an pituitosis pericula morborum metuenda sint præuideatur: ad causas verò singulares imbecilliores que, quamuis ad afficienda corpora, quibus propriè inhærent, satis efficaces rarò referre soleant: cùm tamen inter generalia & singularia, quod ad hãc vim attinet, nihil intersit, eadẽ ratione in particularibus vniuscuiusque constitutionibus rectè & vtiliter obseruantur. Sicut enim communes Solis ardores minùs sentiunt, qui in subterraneis locis latent, vel alias res frigefacientes opponunt, eodem modo immoderatos calores, qui peculiariter in singulorum corporibus ex vniuscuiusque propria causa existunt, contrarijs remedijs mitigari haud est dubium.* [redacted]

[redacted] Quod verò ad opes [redacted] & talia huius generis bona attinet, eorũ, vt rectè iudicat Ptolemæus, etiãsi per se nõ sit largitrix astrologia, sicut nec vlla alia philosophiæ pars, dũ tamen futurarũ rerum copiã aut inopiam præuidere docet, in rebus œconomicis & politicis ad quæstũ faciẽdum, reliquis omnibus meritò vtilior censeri potest & liberalior: siquidem hac in re animi virtutis plurimum, corporis verò vsum minimum desiderat. Ferunt, scribit Plinius, Democritum, qui primus intellexit ostenditque cum terris cæli societatem, spernentibus hanc curam eius opulentissimis ciuibus, præuisa olei caritate ex futuro certa ratione Vergiliarum exortu, magna vilitate tunc propter spem oliuæ, coëmisse in toto tractu omne oleum, mirantibus qui paupertatem & quietem doctrinarum ei sciebant inprimis cordi esse. Atque vt apparuit, causa & ingens diuitiarum cursus, restituisse mercedem anxiæ & auidæ dominorum pœnitentiæ, contentus ita probasse, opes sibi (cùm vellet) in facili fore. Eiusdẽ rationis pecuniæ faciendæ Thalẽ Milesiũ, prospecta olearũ copia insigne olim specimẽ edidisse refert Aristoteles, cuius verba hic adscribere non piguit, vt ipsius autoritas huic cõmemorationi aliquid põderis adyceret.

ἔτι δὲ καὶ τὰ λεγόμενα σποράδην, δι᾽ ὧν ἐπιτετυχήκασιν ἔνιοι χρηματιζόμενοι, δεῖ συλλέγειν. πάντα γὰρ ὠφέλιμα ταῦτα ἐστὶ τοῖς τιμῶσι τὴν χρηματιστικήν. οἷον καὶ τὸ θάλεω τοῦ μιλησίου. τοῦτο γάρ ἐστι κατανόημά τι χρηματιστικόν, ἀλλ᾽ ἐκείνῳ μὲν διὰ τὴν σοφίαν προσά-

[redacted] αὐτῷ διὰ τὴν πε- κί[redacted]ως ἔσης, κατα[redacted]σιν αὐτὸν ἐλαιῶν φορὰν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστρολογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος, εὐπορήσαντα χρημάτων ὀλίγων ἀῤῥαβῶνας διαδοῦναι τῶν ἐλαιουργίων τῶν τε ἐν Μιλήτῳ καὶ Χίῳ πάντων, ὀλίγου μισθωσάμενον, ἅτ' οὐδενὸς ἐπιβάλλοντος. ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἧκε πολλῶν ζητουμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ἐκμισθοῦντα ὃν τρόπον ἐβούλετο πολλὰ χρήματα συλλέξαντος ἐπιδεῖξαι ὅτι ῥᾴδιόν ἐστι πλουτεῖν τοῖς φιλοσόφοις ἂν βούλωνται, ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ περὶ ὃ σπουδάζουσι, *hoc est: Deinceps paßim recitatas rationes, quibus nonnulli ſibi rem fecerunt, colligere debemus: qua quidem in re ijs potißimùm proderimus, apud quos in honore & in pretio eſt pecuniæ faciendæ modus. Ac huius generis eſt illud Thalis Mileſij, quod inſtar cuiuſdam parandarum opum inuentionis haberi poteſt. Et quanquàm id ſoli illi ob ſummam ſapiētiam attribuitur, generale tamen faciendæ pecuniæ præceptum exiſtit. Cùm enim ob paupertatem ſtudium philoſophiæ ei tanquàm inutile obijceretur, & ipſe ex Aſtrologia futuram olearum vbertatem animaduertiſſet, tempore hyberno, antequàm florere cœpiſſent, paruo pretio, quòd tunc nemo pluris liceretur, atque ſaltem datis arris, cùm magnā pecuniam in promptu non haberet, omnem oliuæ in Mileſio & Chio agro ſpē coëmiſſe ferunt: vt verò tempus apparuit, ſubitò multis emptoribus ſimul concurrētibus, tanti, quanti voluit, vendidiſſe: atque ita magna vi pecuniarum collecta oſtēdiſſe, facilè ſi velint, pecuniam poſſe facere Philoſophos, ſed in ea re ſtudia eorum non verſari.*

Tot tantisq; & multis alijs rationibus, quas persequi nimis longum esset, cùm hæc scientia hominibus prodesse, atque à nulla planè re, [redacted], iure reprehendi queat, grato pectore amplectenda, & non vulgaris doni Dei instar tuenda est. Sed dicat aliquis: Si astrorum motui æterno atque lege inuiolabili, vt asseris, procedente, rerum euentus assignandi sunt, duorum absurdorum alterum, & vnum tertium cum vtrouis credere oportebit. Aut enim de sententia Stoicorum Deo vincula mijcienda erunt, quæ eum cælo alijsq; causis inferioribus ita connectant, vt non liberè nec aliter quàm sicut ab illis ducitur, agere possit: aut certè sic statuendũ, Deum, postquàm semel omnium naturalium causarum seriẽ constituit atq; ordinauit, ijsdemq; omnes futuros vnquã rerum exitus vim perfectam summamque perficiendi potestatem tribuit, ad perpetuum secessisse otium, perinde vt architectus, absoluta naui, vacuus curis secedit, eandemq; in posterum naucleris curandam gubernandamq; relinquit, id quod Epicureorum sententiæ affine est. Denique si vtrumuis horum alterum tanquàm verũ recipiamus, simul alia maior admittenda erit absurditas, qua si stellas quouis modo malas inclinationes vitiaque in hominibus facere credamus, Deũ, qui stellas condidit, causam talium malorum absurdè dicere compellimur. Hæc vulgo & incautioribus plausibiliter dici videri possunt, sed mediocriter exercitatis omnium membrorum vitiũ est perspicuum. Ac primùm per assiduam conuersionem atque necessariam siderum actionẽ, nec libertatem agen

di Deo adimi, nec prouidentiam Dei, quæ naturæ conditæ aſsiduò adeſt, tolli, ſed vtrumq; potiùs aſſeuerari, inq; mentibus ſanorum hominum confirmari, ſatis conſtare poteſt ex iis, quæ Phyſici περὶ τῆς ἀνάγκης, & Ptolemæus περὶ τῆς θείας καὶ φυσικῆς εἱμαρμένης prodiderunt. Sanè quæ de eſſentia æterna, deq; virtutibus Dei pronunciari poſſunt, omninò atq; abſolutè, vt loquuntur, neceſſaria ſunt, neq; vllo tempore contradictionis implicationem admittunt. Nam cùm Deus ex ſeſe & à nulla præcedenti cauſa procedat, idcirco ſimpliciter atque abſq; vlla contradictionis imaginatione omnipotens, intelligens, beneficus, iuſtus, liberè agens, &c. per omnẽ æternitatem dici meretur. Rerum verò ſequentium, quæ à prima cauſa effuſæ ſunt, atq; aliquando eſſe cœperunt, alia eſt conditio, & longè minor conſtantia, & deniq; connexio languidior: ſiquidem vis agendi cunctis mundi corporibus inſita, nec ſine Deo naturæ conditore & conſeruatore perpetua eſſe poteſt, nec ex ſeſe ſemel ſuſceptam actionem vnquàm interrumpere. Cæleſtia corpora, verbi gratia, ſicut nec æqualibus ſtatiſque temporibus periodos conficere, nec ſempiternas leges motuum obſeruare poſſent, niſi ipſorum vis diuina potentia & bonitate ſemper incolumis & integra conſeruaretur: ita rurſus fatali neceſsitate conſtanter circumducta, ingenitum ſuum ſeu potiùs diuinitus inſitum curſum non ex ſeſe, neque ad hominum vlliuſue alterius creaturæ voluntatem, ſed ſolùm diuino mãdato inhibere aut immutare poſſunt. Sic edax ignis perpetuã vim adurẽdi nõ ex ſeſe, ſed Dei beneficio

retinet,

retinet, & materijs penetrationi obnoxijs admotus, necessariam ipsarum inflammationem dissipationemque non nisi diuinitus suspendere potest. Similiter reliquas res omnes in mundo comprehensas, siue eæ in æthere, siue in elementis esse intelligantur, aut hæ illis comparẽtur, nõ nisi huiusmodi physicæ, vt vocant, necessitatis vinculo cohærere ostendi potest, vt facile sit intelligere, per inferioris materiæ cum cæli motibus fatalẽ, hoc est, quo ad naturam, necessarium consensum, diuinæ volũtatis libertatem, atq; eiusdem in omnibus rebus præsentiam stabiliri confirmariq;, adeò errant, quicunque astrorũ decretis Deo vel Stoicam necessitatem imponi, vel æternum otiũ dari somniant. Nam commotio cælorum necessaria, & prædictiones futurorum casuum actionumq;, quæ ex motu & positu mutuaq; siderum glutinatione, tanquàm à viribus diuinitus naturæ tributis deriuantur, non simpliciter, sed quatenus Deus naturæ dominus naturalibus actionibus non aduersatur, perinde atq; artis medendi prædictiões veræ esse astruuntur. Sicut enim medici, exempli gratia, intuentes hominẽ continuis defluxibus obnoxium, in cuius corpore pulmo putridis humoribus grauatus atque apostemate læsus, instar pertusi follis non satis copiosum efficacemque spiritum cordi ministrat, si dicant talem hominem breui tẽpore aucto calore & humiditate suppressa, morti futurũ obnoxiũ, Deo naturæ Domino suam potentiam atq; miraculosas actiones, quibus extra & supra cõmunem naturæ cursum etiã mortuis, cũ vult, vitam restituere, nedũ ægritudine læsos sanare &

conseruare potest, non adimunt, sed causarum viribus à Deo insitis naturaliter agentium proximè secuturos effectus exitusque demonstrant, idque satis certò, in hoc præsertim genere morbi, qui adeò sæuit, vt à Poeta sic notandus videretur:

Cernis vt è molli sanguis pulmone remissus
Ad stygias certo limite ducat aquas.

Eodem modo prudens Mathematicus, in primo alicuius exortu Saturnum per Libram, qua maximè gaudet, euntem, cælorumq́ stationem septimam aut sextam, quæ valetudini cõsentiunt, occupantem, atque hostiliter ex quadrangulo corpus Lunæ Cancrũ perlustrantis pulsantem aspiciens, si ratione Lunæ & Cancri, quæ cerebro & pectori mirè conciliãtur, ad hunc modũ afflictis, in cerebro nati frigus immoderatum, pectoris angustiã, noxiæ pituitæ copiam, & quidẽ ob debilem calorem siccitatemque stellæ Saturni ad pulmones descendentem, pulmonum exulcerationem, spirandi difficultatem, cordis tremorem, & denique totius corporis desiccationem tabificam & lethalem prædicat, eum seriem causarum naturaliter agentium exponere iudicare debemus, minimeque infringere potentiam diuinam, qua Deus conditæ naturæ Dominus, actiones eius inhibere, cæli cursum sistere, corpora vitijs morbisq́ aliâs immedicabilibus obnoxia sanare, ac multa alia similiter facere potest: per quæ haud dubiè declaratur, pleraque naturæ, quæ nostri & spirtuum respectu necessaria sunt, si ad Dei potentiã referantur, reuera esse contingentia, & ipsi effectus ab astris de-

astris decreti minimè, vt multi putauerunt, ita necessaria lege sanciri, vt illis planè nulla alia vis obsistere valeat, quin ad intentionem suam primam euentumq; perficiendum simpliciter progrediantur. Nam præterquàm quòd Deus sequentibus causis omnibus imperare, atque earundem actionem intendere, remittere, aut deniq; planè immutare vel tollere pro arbitrio potest, ipsa quoque hominũ prouidẽtia & diligentia, vt dixi, multæ magnæ & graues calamitates à naturalibus actiõibus suscitatæ euitari, aut certè mitigari poßunt. Hinc exercitati Medici morbos lethales à curabilibus prudenter discernentes, horum quidem causas procreantes, naturalibus & contrariarum virium remedijs impediunt & auertunt: illos verò, cùm à multis, magnis & insuperabilibus causis exortos videant, aut Deo curandos relinquũt, aut ad corporis cui inhærent, dißipationẽ transire permittunt: ad quam non rarò peruadunt etiam alij leuiores & curabiles morbi, cùm aut natura eorum à Medicis non agnoscitur, aut vis contraria remediorum ostensa stultè negligitur: tum enim leuiora mala absque vllo impedimento suam naturã sequentia aßumpto robore perimunt. Eandem planè ephodum eundemq; finem in astrologia, cuius beneficio non tantùm præsentium morborum proximæ caußæ ostenduntur, quod medicorũ proprium est, verùm etiam superiorum potentiorumque causarum, non rarò suas actiones ad longum tempus suspendentium, sequentes effectus definiuntur, spectare debemus. Nam si casus à magnis, validis multisque causis concurrentibus exori

turos, atque ob id ineuitabiles planeq; nullis contrariarum virium rebus succumbẽtes præcognouerimus, tunc, vtpote à rerum natura deserti, ad inuocationem Dei confugientes precabimur, vt ipse, cùm supra totam rerum naturam & supra stellas sedens, nullo necessitatis vinculo teneatur, seque inuocantibus, etiam iam à reliqua natura abdicatis, opem ferre soleat, nostras quoque calamitates benignè tollere aut saltem mitigare dignetur. Reliquas verò cæli minusq; efficaces causas, cùm eæ quoq; ignoratæ aut neglectæ suæ naturæ intentiones necessariò efficiant, si præuisas oppositis remedijs vim contrariam habentibus auertere studuerimus, multas calamitates vitabimus, multaque mala, quæ suæ naturæ relicta futura erant intolerabilia, vt ferantur superenturque efficiemus: quam diligentiam tam corpori quàm animo vtilem & penè necessariam esse, cùm supra satis ostenderimus, reliquum est, vt Deum conditorem & assiduum naturæ stellarumque, quas præter virtutum semina, grauiorum quoque vitiorum flammas hominibus ingenerare diximus, rectorem, ab omni contagio & pollutione absoluamus. Quærunt multi boni viri, quomodo fieri possit, vt si à sideribus vitiosæ inclinationes aut scelera oriuntur, Deus humanorum flagitiorum caussa non sit? Cùm enim Deus sit fons bonitatis, & stellas valdè bonas fecerit; atque ad vnam perpetuam constantemque bonarum rerum effectionem ordinauerit, quomodo fieri potest, vt de cælo malarum inclinationum caussa naturalis descendat? Ab istis ego vicissim quærendum puto,

cùm

cùm natura ad vnum eundemq́ue & inuariabilem modum agendi feratur, quomodo fieri posſit, vt vinum ſubſtantia & qualitate vnum idemq́ue, vno eodemq́ue tempore & æquali, ſed tamen quodammodo immoderatiore menſura à compluribus hauſtum, in alijs lætitiam hilaritatemq́ue, in alijs mœrorem & triſtitiam, in alijs furorem, & rixandi pugnandique cupiditatem, in alijs denique pigritiam & profundiſsimos ſomnos pariat? Hîc ipſos actutum reſponſuros arbitror, cauſam diuerſitatis talium actionum, non in virtute vini agente, ſed in ſubiectis mero perfuſis eſſe quærendam. Quum enim homines temperatura rarò conueniant, & ipſa craſis in initio pro ratione circumfuſi cæli ſuas qualitates ſemel induta, nunquàm in alium ſtatum permutetur, omneq́; id, quod ſuccedentibus temporibus nutritionis & augmentationis gratia corpori adiungitur, ſibi ita conciliet attemperetq́ue, vt in primum illum ſtatum ſuum peculiarem priuſquàm cælo ſancitam conformationem tranſeat: idcirco quid mirum? temperaturarum copia generoſi & facilè alterabilis vini ſibi aſsimilata mirè adauctarum, ſanguineam quidem hilaritatis, bilioſam verò rixarum, & melancholicam lachrimarũ, & denique phlegmaticam ſomnolentiæ, & talium ſuæ vniuſcuiuſque naturæ congruentium effectuum egregia declaratione peperiſſe vulgatum verſum: οἶνος τρόποις τῶν χρωμένων κεράννυται? Benè habet, iam ſcilicet ad noſtram ſententiam deficiunt. Quid enim intereſt obſecro, quod ad has naturales actiones diſcernendas attinet, duo ne ſint ſubiecta, an

verò vnum, quod prima præstantissimaque [redacted] penè abolita, longè deteriorem conditionem induit? Fatendum est autem, talem conditionem inesse naturæ hominis: Is enim cùm corpus [redacted]mort[redacted] animumq́ue luce diuina plenum à conditore accepisset, per inobedientiam non solùm pristina perfectione spoliatus, verùm etiam miserè sauciatus[redacted]mortíque, qua nihil terribilius, obnoxius factus est. Hæc cùm ita se habeāt, si cælum aliquando hominibus malas inclinationes ingeneret, id malum non ad stellas, quæ in incolumi minimeq́ue vitiata natura hominis, nihil præter id quod bonum est, suscitare potuissent, sed ad hominum naturam ob magnum scelus deprauatam referre debemus. Id autem non in stellis tantùm, sed & in alijs innumeris rebus accidere facilè ostendi potest. Vinum, quo ad nutrienda valida corpora & ad innatum calorem augendum conseruandúmque nihil est melius, vehementius febricitantibus exitiosum est, sed id non ob suam naturam quæ bona est, atque vt dixi, bonæ valetudinis amica, sed quia sordidæ materiæ ob putredinem calore præternaturali inflammatæ adiectum, suo quamuis vtili calore incendium adaugeat. Et cicuta, quæ in vitiata parumq́ue calente natura sanguinem intenso frigore coagulans perimit, naturæ integræ nulloq́ue vitio contaminatæ potuisset esse cibus non minùs conueniens, quàm iam nostris corporibus lactucæ conueniunt. Ergo vt aurum & argentum vehementiori igne expurgari corfortaríque, reliqua verò metalla absumi & dissipari nullam ob aliam caussam videmus,

demus, nisi quòd illa perfecta & mũda, hæc verò imperfecta, immunda & quasi morbida sint corpora: Sic siderũ naturalem actionẽ in intaminata & sincera nostrorũ corporum [redacted] materia proculdubiò omnes effectus bonos producturam, malos impetus nonnunquam & prauas inclinationes, morbos, breuitatẽ vitæ, & tales pestes infligere, nullam ob aliam causam, nisi propter sordes & impuritatẽ nostræ naturæ, cogitare & credere decet. Hæc prolixiùs & craßiore Minerua egi, vt planè ab omnibus facilè intelligeretur, hanc philosophiæ partẽ, quam diuinatricẽ vocant, non eße, vt vulgò putatur, inanium vel illicitarum rerum superfluam & curiosam indagationem, sed physicam quandam seu naturalem tractationem, in qua potiores effectiones in elementis, & crases seu temperaturæ mixtorum corporum iudicantur, atque ad caußas cælestes referuntur, perinde vt medici easdem res considerare consueuerunt, nisi quòd hi in particularibus corporum constitutionibus, causis propioribus, hoc est, in ipsa materia hærentibus contenti, cælestes & potẽtiores caußas plerumq; negligunt. Verùm enimuerò vtrasq; causas propiores & remotiores vbique vtiliter obseruari, suprà abundè dictum est. Extant magni libri puerilium & ridicularum criminationum à Pico & alijs in reprehensionem huius scientiæ collectarum, quibus nonnulli seu ob tarditatem seu malitiam naturæ ita applaudunt, vt hinc præter præuisionum vtilitatem, cæli actionem totam, totiusque artis κατάληψιν seu comprehensionem tanquam impoßibilem labefactari poße

 putent.

putent. Hîc adeò nihil agunt adeóque ſunt inepti & temerarij, vt ea omnia, quæ ad irritam energiæ cæleſtis totiusque ſcientiæ καταλήψεως *euerſionem imperitè cogitata obijciunt, ſilentio præterire & toto contemnere nullum ſit vitium, cùm ad diſputationẽ de rebus ſerijs abſq; vitio vix admitti poſſe videātur. Nam qui vel immotis artium principijs, vel manifeſtæ experientiæ ſophiſticè vel petulanter contradicunt, meritò cenſentur indigni, cum quibus boni & veritatis amantes viri negotium habere debeant. Non enim eſt conſentaneum, cùm parua & fragilia huius ſublunaris mundi corpora in vniuerſum certis viribus & actionibus Dei beneficio inſtructa ſint, vaſtiſſima illa & cæleſtis lucis plena corpora viribus carere aut eſſe otioſa. Et præterquàm quòd Ptolemæus & Ariſtoteles mutationum motuumque, qui in mole elemẽtorum accidunt,* τὰ καθ' ὅλου αἴτια *eſſe cæleſtia corpora ſatis demonſtrarunt, craſſiores & euidentiores luminis cæleſtis, in elementis & in animaliũ ſtirpiumq; corporibus effectiones etiã vulgi ſenſus incurrunt. Quis enim eſt, qui non animaduertat Solem præter quatuor anni temporum vices, quotidiana quoque conuerſione, ſiccitatis, caloris, humiditatis & frigiditatis manifeſtã differentiam adducere: & iuxta habitudinem Lunæ ad Solem augeri diminuiq; humores in rebus creſcentibus. Rudis eſt agricolarum, piſcatorum & paſtorum vita & ſine literis, magis tamẽ ingenioſa in illis obſeruatio actionũ naturæ apparet, quàm in nonnullis, qui in literis conſenuerunt, & falſa perſuaſione cognitionis philoſophiæ*

tument.

tumẽt. Nã illi Luna creſcẽte, cochilia vtpote plena ſucci venãda, decreſcẽte verò materiã exuccã & ob id vermiũ corroſioni minimè obnoxiã cedendã eſſe norũt, pariq; induſtria aptiora tẽpora ſationũ, plantationũ, admiſsionis pecudũ ad coitũ, incubatiõis auiũ domeſticarũ, & ſimilium operarũ ruſticarũ vſu, & quotidiana experientia edocti obſeruãt, atque ad motũ Lunæ accommodant. At hos præclaros naturæ interpretes, nullũ ſe luminarium aliorumúe ſiderum inſignẽ effectum ſentire, & nullam eſſe ſtellarum actionem, prodere non pudet. Illos quoq;, qui in terræ adiacentem materiam ſiderum actionem atque influxum concedentes, negant eſſe artem ſeu ſciẽtiam, qua futurorum effectuum tẽpora definiri poſsint, etſi ſaniores videri poterant, non minùs tamen nonnihil erudiendos putamus in eadem ſchola agricolarum vel potiùs nautarum, qui ex Lunæ ad faſtigium velinum cæli ſcanſione, marinarũ aquarũ acceſſum, & per eiuſdẽ Lunæ à meridionali circulo ad cardines finitoris lapſum, aquarum illarum reciprocationem atque ad oceanum refluxum expeditè præcognoſcunt, atque alijs ad vnguem prædicere norũt, quamuis ſupputationum ſint rudes, & æſtus i li marini ob ocyorem diſiunctionem luminarium ſtata tempora minimè obſeruent. Quòd ſi ruralia hæc cuipiam adhuc ſubtiliora & ἀκατάληπτα videbuntur, is quare brutorum ſeu ſchola ſeu exemplis erudiendus non ſit, non video. Nam & animalia quædam inſigniores cæli effectus præſentire & conſtãter obſeruare conſueuerunt. Hinc ſapientiſsimus Poeta Heſiodus, formicam, quòd

bestiola

bestiola ista operas suas ad mutationem splendoris lunaris miro naturæ instinctu accommodet, ἴδριν, id est, scientem nominare, nudoque hoc epitheto notare dignatus est. Et auium plurima genera temporum mutationem præsentire, atque ob id ante hyemem gregatim ad calidiora loca auolare, & ingruente tempore verno ad nidificationes redire vulgò notum est. Iam si bruta & homines rudes, viriumq; stellarũ & locorum cæli, in quibus hærent, ignari, insigniores & ab efficacioribus causis procedentes effectus, præuidere possunt & obseruare, artificibus eãdem sagacitatem adimere iniuria est, & maiorem solertiam dexteritatemq; iudicandi nõ tribuere, amentia. Homines ergo studiosos & peritos, qui philosophia rerum naturalium instructi, ex antecedentibus causis consequentes effectus colligere didicerunt, atque ad hæc locorum cæli siderumq; naturam probè perspectã habent, & denique calculo ita instructi sunt, vt quocunque tempore proposito situm totius cæli infallibilẽ, siderumque certas epochas ob oculos sibi ponere possint, ambientis nos aeris proprium statum, & mixtorum corporum proprias temperaturas, & quæ inde naturali ordine consequuntur, physica consideratione, nullam inanitatem opinionum ingredientes, dijudicare & prædicere posse, ex his quæ breuiter diximus, manifestum est. Sed & licitam, admirabilem, diuinitatis monstrationem, atque tum in rebus politicis & œconomicis, tum verò ad [redacted] bona comparanda & conseruanda augendaque vtilem esse præuisionum do-

ctrinam

ctrinam patuit. Quare non immeritò mihi planè dignis-
sima visa est, quã à sortilegijs & alijs innumeris ἀπαιλο-
λογήτοις τάξεσι, quibus vulgò obruitur, quantũ fieri potest,
liberatam, quatenus naturalibus actiõibus cõsentit, &
vt Ptolemæi verbo vtar, κατὰ τὸν ἁρμόζοντα φιλοσοφίᾳ τρό-
πον liberalibus ingenijs aspiciendã discendãq; propone-
rem: atq; cùm [redacted] præstantissima sit, & tot Syco-
phantarũ calumnijs obruta iaceat, viris sapientia & au-
toritate præstantibus, liberaliũq; scientiarũ tutoribus fo
uendã tuendamq; cõmendarem, præsertim cùm id argu
mentũ minimè alienũ sit à Mathematis, quæ me, proposi-
ta simul de publico ærario stipe honorifica mihi quotan-
nis præstãda, in celeberrima vestræ Reip. Academia pu-
blicè illustrare voluistis. Sed & artificiosam prouisionũ
rationẽ, qua potiores grauioresq; vulgo improuisi casus
præuidentur, magnarũ rerũ prouisoribus maximè conue
nire, nõ facile quis inficiabitur. Cùm autem in doctrina
numerorũ, figurarũ, motuumq; cælestium, & in omnibus
alijs disciplinis bona & vtili opinor consuetudine schola
rum, initiò rudem summã præceptorũ adolescẽtiæ propo
nere soleamus, vt inde ad subtiliores rerũ disputationes
facilior sit aditus, idcirco pro virili hanc quoq; partem
Physices promouere & exornare cupiẽtes, Isagogen Al-
cabicij, quòd nihil in hoc genere ab alijs rectius proditũ
extare sciremus, studiosæ iuuentuti enarrantes, de omni
bus præceptis, quæ ad verã artem nanciscendã & exer-
cendam requiri videbantur, non tam artificiosè q̃ perspi
cuè & crassiore, vt dici solet, Minerua disserere conati

sumus.

*ſumus. Arabs eſt hic ſcriptor, & interpres eius Hiſpalen-
ſis, cuius oratio, etiamſi non ſit tam nitida, vt delectare
eruditos poſsit: cùm tamen reliquos, qui Arabū ſcripta
olim in latinū cōuerterūt, facilè ſuperet, ferendū boniq;
conſulendū ſtudiū ipſius putaui. Adhæc cùm hac inſtru-
ctione non tantū ad Ptolemæi, verùm etiā & præcipuè
ad omnium Arabum doctrinā intelligendā lectorē inſti-
tuere voluerit, ſortes inanes, decurias, nouenarias, duo-
denarias, ferdarias, & talia à phyſica doctrina diſſen-
tientia, & ne ab ipſo quidē probata, ſimul cum veris in-
troducere neceſſum habuit. Nos verò, quibus non tam
multorum huius generis ſcriptorū, quàm veræ & natu-
ralis artis diligens indagatio curæ fuit, his & ſimilibus,
quæ metas veræ artis euagātur, obiter aſpectis, & mox
reiectis, nihil præter ſinceræ artis præceptorū perſpicu-
am explicationē & vbiq; ad Ptolemæi ſententiā colla-
tionē quæſiuimus. Reliquas verò otioſas & inanes opini-
ones, etiamſi tanquàm ab arte alienas reſecā das eſſe paſ-
ſim oſtenderimus: eas tamen, cùm aliorū ſcripta integra
emittenda eſſe probè intelligeremus, nō eiecimus, atque
ipſas quoque vel eo nomine vtiliter extare atque ab in-
cautioribus aſpici poſſe vel debere putauimus, vt inde ve-
ra à falſis, phyſica à vanis faciliùs diſcernantur, & quid
Ptolemæus* ἀριθμοὺς, κλήρους καὶ τὰ ἀναιτιολόγητα *nominet, re-
ctiùs intelligatur. Sicut enim in alijs diſciplinis omni-
bus, acuendi confirmandiq; iudicij gratia vnum atq; al-
terum ex potioribus ſcriptoribus conferre vtile eſt, ita
hanc quoq; Arabum cum Ptolemæi doctrinæ collationē
ado leſ-*

adoleſcẽtibus aliquid acuminis adferre poſſe opinamur. Facilius factũ eſſe videbatur, nouum huius generis ſcriptũ texere, ſed inſtitutionẽ primam, ad cõmunem & receptã materiarũ tractationẽ accõmodare vtilius. Etſi verò ea, quoq́ꝫ, q̃ à me iuuãdi ſtudia iuuẽtutis gratia hîc adiecta ſunt, ego minimè ita expolita eſſe agnoſcerẽ, vt cenſuræ iudicióque multitudinis absq; formidine aliqua cõmitti poſſent: tamẽ cùm librariorũ præſtantiſſimus vir, Arnoldus Birckman, veſtræ reip. ciuis honeſtiſſimus, cũ optimo ſene Domino Conrado Tegemanno diuæ Vrſulæ Canonico, quem præter inſignem ſacrarum literarũ peritiã non tantũ Mathematum, totiusq; huius philoſophiæ minimè rudem, ſed & multarũ aliarũ admirabiliũ naturæ actionũ conſciũ comperi, cum alijs naturæ ſtudioſiſſimis minimeq́ꝫ vulgaribus hominibus, vt typis excuſa publicarentur, me adhortari non deſiſterent, nõ duxi ipſis repugnãdum in ea re, quam vel ſoli Antonio Rinco viro & nobilitatis generisq; nomine eximio, & præter pulcherrimarum virtutum, optimarum artium impensè ſtudioſo, apud quem tam diu diuerſor, nullo pacto negare potuiſſem. Ab ipſo ego ſæpè, & tũ maximè, dum ſicubi nos aliorum negotiorũ ſatietas capit, de cælo, de ſtellis, aliſque naturæ rebus admirabilibus colloquimur, ſibi moleſtiſſimũ eſſe intellexi, quòd aſtrologiæ artis [redacted] præſtantiſſimæ nullam ſinceram, ſed vel obſcurã vel nanijs oppletã principiorum tractationẽ haberet: qua re quantum bono iudicio valeret & quàm ſolidæ virtutis cupidus eſſet, ſignificare mihi viſus eſt. Res magna eſt, ingẽs

 genus

genus à proauis, sed maior laus nataliũ splendorẽ cõdecorare eximia doctrina, cuius impetus etiã si de cælo, ut dixi, sit, cùm tamẽ & corporũ & ingeniorũ aliquã similitudinẽ à parentibus in sobolẽ propagari sciã, idcirco patri ipsius Ioanni Rinco viro clarissimo (qui & ab antiqua & adprimè nobili familia ducit originem, & ob miram ingenij dexteritatem, qua liberalia studia ab ineunte ætate tractauit, Doctoris vtriusq; iuris insignia nullius lucri causa, sed saltem vt vrbi & Academiæ, in qua mirabilem in modum prælucet, sit decori, iamdiu gestat, cùm eum iam senem & ingrauescente ætate, in qua tamen valetudine firma est, & robur militare tuetur, magnoperè amare & colere omnes bonas artes & res in natura præstantissimas vnicè admirari viderem) non sine gratia aliquando sum gratulatus de hærede, qui non tantùm patris nobilem familiam, sed etiam patrem virtute referre queat. Quare peritos & cãdidos lectores spero boni consulturos esse, quòd tractatiõe rei nobilissimæ, morem gessi nobilissimis hominibus & amicis, qui mihi autores fuerunt, vt pulcherrimæ de motibus corporum cælestium doctrinæ, quæ ex certis & perpetuò ratis numerorum & Geometriæ demonstrationibus extruitur, proximè sequentem partem physicæ, qua stellarũ cæliq; vires, motiones & effectus, admirabili & haud dubiè diuinitus monstrata ratione explicantur, adiungerem, atq; hæc de primis artis principijs iam à me ad vtilitatem iuuentutis collecta æderem. Vestræ autẽ, amplissimi splendidissimiq; viri, prudentiæ, qua in delectu rerum personarumq;

narumq́ ad pulcherrimam imaginem beatæ Reipub. exprimendam pertinetium, plurimum valetis, hanc meam lucubrationem dedicandam duxi, cùm ob alias causas, tum verò ob liberalitatem insignem, quam & olim à vobis munificè sensi, & iã continenter experior, postquàm quicquid est hoc oneris seu muneris, quod pro mea tenuitate in celeberrima vestra Academia tueor ac sustineo. Neque verò veritus sum, vt ne hæc mea gratificandi voluntas, vobis satis apta aut grata videretur, cùm maximis difficilimisque rebus Curiæ occupatos, rem literariam seriò inspicere, atque constitutis totius philosophiæ, linguarum verò quotquot publicè exerceri prodest, & denique aliarum facultatũ omnium idoneis personis & doctoribus, celebritatẽ Academiæ augere cernamus omnes: & ob id in eam opinionem fiduciamque adducamur, vt existimemus minimè fieri posse, vt vestra autoritate iudicetis indignam earum artium acceptationem, quarum assiduam in vrbe tractationẽ ad Reipub. admirationem plurimum conducere putatis. Hinc verò vestrorum animorum celsitudinem consiliorumq́ altitudinem æstimare nos decet. Nam ad hunc modum Reip. prouidentes, ad gubernatorũ munus vtrumq; pertinere, & vt corpora ciuiũ defendãtur, & vt animi eorũ imbuãtur erudianturq; disciplinis optimis, nõ tantũ vos intelligere ostenditis, verùm etiã re ipsa haud obscurè declaratis. Nauicularij naues voragini illatas aut fluctibus oceani diutiùs vexatas, vix seruare possũt: At vos in spatioso bello per Europam instar flammiferæ furiæ grassante, quo

te, quo plurimorum sedes aut vastatas, aut ambustas vidimus, ciuitatẽ vestram & ciues incolumes conseruare potuistis. Anno verò ab hinc circiter tertio, in caritate annonæ maxima, cùm lõga fames hîc & vicinis locis oĩbus esset, frumentũ granarijs vestris exportatũ, & ciuibus vestris suffecisse, & vicinorũ plurimos fame perituros seruasse ipsi vidimus. Tales & similes res in Repub. indies insigniter gestæ, etiamsi vobis eximiam & maximam laudem pariant, omnes tamen hominum celebratione cõtinentur. Verùm beneficia, quæ per conseruationẽ Academiæ ad ciues, ad vicinos, & denique ad vndique circumiacentes regiones transmittitis, mente omnia concipere difficile est, oratione aliqua certè satis laudari nequeunt. De his tantis virtutibus, ad quas omnes, qui ad gubernacula sedent, seriò inuitandi & diligenter excitandi sunt, vos qui eas iam partes possidetis, vt deinceps integras retinere studeatis, solummodo commonefacio. Taceo etiã iam liberalia premia, quibus vt Vniuersitas vniuersarum artiũ custos iurè dici semper mereatur, collapsas professionum stationes, vos seriò instaurare, vel meo exemplo omnibus satis constare potest. Nam ego hac transiens, cùm aspecta forma scholæ omnes partes eruditionis præter Mathematum disciplinas, quas in plerisque scholis, vel neglientia, vel inaniũ rerum superflua cura de lana capriciana philosophãtiũ extinxit, pulchrè sonare audirẽ, cœpi hîc harum artiũ, quas scholam desiderare videbã, initia in gratiam studiosæ iuuentutis exponere, & simul meam operam, si à vobis scholæ vtilis futura

tura

tura iudicaretur, ipsi non defuturã significaui. Id simul atque rectè intellexißetis, non tantùm statio in schola, adiũcto annuo solario mihi à vobis addicta est, verùmetiam pro onere, quod spontè in schola ad tempus subierã, honorificentißimũ munus tributũ est: pro quo vobis, qualicunq; iam oportunitate oblata gratias ago, simulq́; rogo, vt me meaq́; studia vobis deinceps commẽdata eße velitis. Sed iam epistolam finiam tali clausula: Si mœniorũ vrbis ciuiumq́; nuda defensione, quidam gubernatores, multorum gratiam virtutumq́; eximiarum laudẽ sibi cõparare potuerunt, non facilè dictu est, quantum fauoris & gratitudinis laudumq́; debeant ciues vestri vobis, qui & inter respublicas quietas, vrbem pacatißimã retinetis, & Germaniæ Academiarũ solam ciuitatis alumnam fouetis. Valete fœliciter. Datum in republica vestra, Anno salutiferi partus M.D.LX. in æquinoctio verno Iulij & Augusti CAESS. hoc est, die XXV. Martij, quo CHRISTVS DEVS in vtero beatæ Mariæ Virginis, natæ ex regia stirpe Dauidis, humanam naturam aßumpsit.

Errata.

C 1. versu quarto, lege ardentem pro occidentem.
Item lege priusque pro priusquàm.
Item lege τρέποις pro ζύγοις.

PRAEFATIO AVTORIS.

POstulata à Domino prolixitate vitæ, gladij regni & durabilitate sui honoris, custodia quoque operum eius & bonorum, atque extensione sui imperij: exordiamur id quod volumus narrare. 1

2 Cùm vidissem conuentum quorundam antiquorum ex autoribus, magisterij de iudicijs astrorum edidisse libros, quos vocauerunt huius magisterij, id est, iudiciorum de astris introductorios: sed quosdam ex eis non fuisse scrutatos satis diligenter vniuersa de his, quæ introductorio conueniunt, inq; eodem magisterio sunt necessaria: quosdam verò ea quæ necessaria sunt, protulisse prolixè, adeò vt quod necessarium est, in eo perijsse iure videri possit: quosdam denique in ordinatione eorum quæ protulerunt, non incessisse itinere disciplinæ conspexissem, cœpi edere hunc librum.

3 Et nominaui eum introductorium, & non introduxi ratiocinationes disputationi siue defensioni eorum quæ protulimus necessarias, cùm sint in libro Ptolemæi, qui appellatur quatuor tractatuũ: & in libro meo, quem edidi pro confirmatione magisterij iudiciorum astrorum: & in destructione epistolæ Haissen ben Hali, quæ confutata iacet prolatis rationibus, quæ ad hoc possunt sufficere.

4 Et diuisi eum in quinque differentias: Prima differentia est de esse circuli signorum essentiali & accidentali. Secunda differentia de naturis planetarum septem,

& quid illis proprium, & quid significent. Tertia differentia est de his, quæ accidunt planetis septem in semetipsis, & quid accidat eis ad inuicem. Quarta differentia versatur in expositione nominum Astrologicorum. Quinta differentia in vniuersitate partium & expositione esse earum in gradibus.

Duæ sunt disciplinæ teste Ptolemæo præcipuæ & maximæ, necessariæ ad præuidendos & præcognoscendos futuros euentus, qui causas & proprietates rerum naturali & diuinitus instituto ordine consequuntur. Vna est doctrina de motibus cœlorum corporumque cœlestium: alia diuinatrix seu μαντική. Veteres vtramque nomine seu Astronomiæ, seu Astrologiæ complectuntur, sed recentiores vocibus, quæ olim idem significabant, distinctis, doctrinam de motibus Astronomiam, diuinatricem verò Astrologiam nominant. Est autem Astronomia scientia [redacted] certissima. Nam per Geometricas & Arithmeticas demonstrationes siderum constantes & certos motus, positus, magnitudines, distantias cùm à terra, tum à se inuicem perscrutatur. Astrologia verò est ars, qua sagaciter & modo philosophię naturali consentienti, præuidemus & præcognoscimus effectus & significationes, quæ hunc vel illum siderum positum tanquàm causam efficientem [redacted] comitantur, omnino necessaria ad præuidendas τὰς εὐκρασίας καὶ δυσκρασίας aliquãdo in corporibus elementorum exorituras, & præuidenda talia accidentia, quæcunque vel corporis nostri [redacted] temperaturis iuxta communem naturę cursum inhærent, & ob id vtilissima ad augendam conseruandamque valetudinem hominum, ad tuendam rem familiarem, atque deniq; ad præcognoscendas constitutiones aëris, quibus corpora tam inanimatorum quàm animatorum euidenter affici compertum est, & argumentis rerum doceri potest. Hinc perspicuũ est, inter Astrologiam & Astronomiam id interesse, quòd hæc scrutetur stellarum situs, ortus, occasus, progressus, stationes & configurationes: illa verò ex his omnibus stellarum affectionibus futura præuideat. Vt quæ pars cœli vel stella in principio alicuius ex-

ortus

artus simul exoriatur, quibus in locis luminaria reliquaque sidera teneãtur, & quomodo inter se colligata aut disiuncta sint, & talia similia inuenire, Astronomi est officium. Quod verò apud Ptolemeum dicitur, eos qui nascuntur Luna & Mercurio in coniunctis, Saturno per diu, aut Marte noctu ad horoscopum scandente, prædictamq; figurationem intueo te, plerunque fieri epilepticos, ad Astrologiæ coniectationem pertinet. Vtriusque artis inter scriptores princeps est Claudius Ptolemæus, qui cæteris elegantius [redacted] has artes prodidit: is tamen propter rerum subtilitatem altitudinemque, & præcipue in hac parte breuitatem nimiam, non ita multum profuerit rudi lectori, qni prima elementa prius non cognouit ex libellis isagogicis, quorum præcipui sunt: in Astroomia Procli & Georgij Purbachij: In Astrologia Alcabicij, cuius breuia & obscurius quędam dicta in gratiam huius artis Tyronum latius exponere, & exemplis, quando res ita postulauerit, explanare conabimur. Sed alterum & pręcipuum nostrum in hac commentatione erit studium, vt hæc Alcabicii, quæ ad traditiones Arabum intelligendas pręcipuè deseruiunt, ad sententiam Ptolemęi, [redacted] artificibus probari video, diligenter conferamus. Speramus autem hunc nostrum laborem fore nec ingratum nec infrugiferum studiosis adolescentibus. Nam ex his nostris institutionibus, non tantùm omnia & necessaria huius philosophię pręcepta cognoscere, sed & vera à falsis superstitiosis, καὶ τοῖς αἰτιολογήτοις diiudicare, & in quibus Arabes Ptolemæum secuti sint, in quibus ipsum reliquerint, & quæ denique absurda commenti sint, facilime intelligire poterunt.

1 Ab inuocatione incipit more veterum, qui etiam in soluta oratione sicut poetæ ab inuocatione exordiri solent. Demosthenes aduersus Aeschinem pro Chtesiphonte: πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ᾽ ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, hoc est: Primùm quidem viri Athenienses Deos atque Deas omnes precor, vt quantum beneuolentię ipse semper habui & erga hanc vrbem & erga vos, tantum mihi à vobis pręstetur in pręsenti certamine. Et Lycurgus in Leocratem: εὔχομαι τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις Postulata à Domino &c.

θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ χώραν ἱδρυμένοις, &c.

Cùm vidiſſem, &c. 2 Occaſio ſcribendi. Dictio contextuſque orationis barbara ſunt, ſed ſententia & res ipſa, quę ſola in hoc autore vbiq; ſpectabimus, meliora. Etſi, inquit, non deſint, qui in Aſtrologiam Iſagogas ſcripſerunt, plerique tamen aut res neceſſarias non comprehenderunt, aut prolixitate orationis odioſa eaſdem ita obſcurarunt, vt cùm rudiori lectori nihil proſint, totam ſuam operam luſiſſe videantur: aut denique nulla habita ratione ordinis & viæ docendi, pręcepta confusè cōgeſſerūt. Ob hanc cauſam compulſum ſe eſſe ait, vt Aſtrologiæ ſcribat Iſagogen Methodicam, quæ omnia neceſſaria pręcepta contineat, nihilq; in ea inutile aut ſuperuacaneum perperamúe ſit poſitum.

Et nominaui eum, &c. 3 Intentio autoris. In omnibus artibus duo ſunt genera docendi. Vnum vocant τοῦ ὅτι, quo rem ſimpliciſsimè nudiſque verbis nulla facta mentione cauſarum oſtendimus. Alterum τοῦ διότι quod accurata diſputatione cauſas præceptorum rimatur. Veluti cùm in arte medendi febricitantibus abſtinētia vini pręcipitur, primi generis pręceptum eſt: ſed cùm additur ratio, quòd potio vini augeat bilioſæ materiæ incendium, ad poſterius genus pertinet. Ad eundem modum quando in elementis Sphęricis definitur ſignifer, quòd ſit circulus magnus, ſecans ęquinoctialem circulum ad angulos obliquos, ita vt media ſui parte, quam ἐκλειπτικὴν vocant, ab eodem æquinoctiali maxima diſtantia partibus $32\frac{1}{2}$ ferè recedat, ſub quo omnes planetæ motibus ſuis proprijs ab occidente in orientem feruntur: talis ſimplex & nuda deſcriptio ſigniferi ad genus docendi τοῦ ὅτι refertur. Cęterùm quando artifices accuratiore diſputatione cauſas obliquitatis eius reddunt, nimirum neceſſe eſſe, vt tanta obliquitas ſigniferi credatur, quòd experientia multiſque conſentientibus obſeruationibus compertum exploratumque ſit, ſolem nunquàm ab ęquinoctiali circulo declinare plus partibus $32\frac{1}{2}$: idque ita à Deo autore naturę eſſe ordinatum, vt ſol cum cęteris erronibus propter vitam animantium, atque alias res naſcentes ad latera mundi euagarentur, neq; ſi ad conuerſionem primi motus perpetuò ſub vno duntaxat Parallelo circumducerentur, media terra nimio rectorum radiorum ardore exuſta reliquas quoque partes effœtas, perpetuóq;

tuoque gelu rigentes relinquerent:in genere docendi τοῦ διότι versantur:nam non tantùm signiferum simpliciter describere, sed & causam obliquitatis eius ostẽdere conantur.Sic in isagogicis libellis Astrologię cùm traditur, exempli gratia, simplex distributio signiferi in 12. signa dissimulatis causis: doctrina τοῦ ὅτι est. Per doctrinam verò τοῦ διότι diligentius rationes & causæ huiusmodi distributionis quæruntur, quòd videlicet signifer primò in duodenas partes, nec in plures nec in pauciores ideo à veteribus sectus sit, quia annuo spatio, luna periodo sua completa solem duodecies assequatur, eidemque in singulis dodecatemoriis cœli semel coniungatur:aut quia ex 48. cœli imaginibus deinceps explicandis duodecim duntaxat cadant in solis semitam. Ex his intelligi potest, scopum huius opusculi totamque intentionem autoris esse, vt genere docendi τοῦ ὅτι, omissa accurata disputatione de causis præceptorum, & neglecta confutatione ineptorum sermonum, quibus totam hanc philosophiam labefactari posse nonnulli existimant, simpliciter nuda Astrologię pręcepta exponat, quemadmodum solet & debet fieri in libellis isagogicis. Nam pręceptorum Astrologicorum τοῦ διότι, totiusque artis aduersus æmulos communitionem desensionemq́; sufficienter exposita esse ait in quadripartita cõstructione Ptolemęi, & quibusdam opusculis à se conscriptis, quorum quidem mihi adhuc copia videndi facta non est.

4 Partitio operis & docendi ordo, qui cùm in omni re, tum in artibus tradendis est pernecessarius: is enim lumen rebus affert, atque memoriam mirificè adiuuat, adeo vt sine eo vix vlla intelligentia aut memoria esse possit. Est autem ordo multarum conclusionum, quę disciplinam aliquam conficiunt, in locis aptis accommodatisque collocatio. Cùm enim multiplex sit id, ex quo aliqua disciplina componitur, ordine opus est, alioqui confusione efficitur, vt adolescentes propter difficultatem fastidiant artem, aut saltem seriùs ad cognitionem eius perducãtur. Quapropter rectè adhuc autor ante pręceptorum expositionem, quem in exponendis pręceptis ordinem sequatur indicat. Porro ordo autoris, quantum ab ordine Ptolemęi dissentiat vel consentiat cum eodem, facile est

Et diuisi eum, &c.

iudicare. Vniuersaliter in tractatione Astrologica, aut partes, hoc est, longitudo, latitudo, & substantia situsque cœli perpenduntur, horumque omnium vires examinantur: aut stellarum potestates propriæque effectiones explorantur: aut denique hæc duo inter se conferuntur.

Ptolemæus ergo in quadripartita Cōstructione primò qualis vniuscuiusq; stellæ insita propriaq; natura per se exiſtat exponit, ac deinde veluti secundo loco eorundem naturam aduenticiam comparatione ad solem edisserit. Tertiò ponit signorum generalem constitutionē, quam à temperatura quatuor anni temporum capiunt. Hinc quædam verna, quædam æstiua, quædam autumnalia, & deniq; quædam hyemalia signa nominantur. Subdit ibidem naturam quatuor cœli angulorū, quibus pariter tam stellæ quàm signa comparari debēt. Quartò recitat signorum constitutiones ab vniuscuiusque peculiari proprietate atq; insita natura desumptas, quo pacto alia tropica, alia ęquinoctialia, alia bicorpora, alia rursus masculina, alia fœminina, & denique alia quadrupeda, alia humana, alia terrestria, aut aliter denominata vocantur. Quintò enumerat proprietates signorum, quæ ex collatione ipsorum erga se inuicē oriuntur. Qua de causa quædam imperantia, quædā obedientia, quędam diametro quadrangulo, trigone, sexagone, alijsque modis sese contuentia, & deniq; quædā inconiuncta signa appellantur. Expositis ita qualitatibus vniuscuiusq; seorsum, sexto tādem atq; vltimo loco stellarum ad signa comparationem instituit, atq; partes cœli alias Soli, alias Lunæ, alias erronibus alijs domo, altitudine, trigone & finibus consentire docet. Ad extremū habitudines singularū stellarū quatuor modis examinandas esse tradit. Primò ex propria natura stelle vniuscuiusq;, secundò à natura signi in quo constiterit: tertiò à configuratione ad Solem: quartò à configuratione ad cardines. Verba eius, quibus primum librū principia artis continentem claudit, hęc sunt: ἐκ δὴ τούτων ἁπάντων εὐσυνόπτον, ὅτι τὸ μὲν ποιὸν ἑκάστου τῶν ἀστέρων ἐπισκεπτέον ἔκ τε τῆς ἰδίας αὐτῶν φυσικῆς ἰδιοτροπίας, καὶ ἔτι τῆς τῶν περιεχόντων δωδεκατημορίων, ἢ καὶ τῶν πρός τε τὸν ἥλιον καὶ τὰς γωνίας σχηματισμῶν.

Tali ordine præcepta Astrologica exposuit Ptolemæus, quē hic

hic autor reliquit, atque nonnihil immutauit, sed ita tamen, vt mutatio hæc non alicuius momenti incommodum lectori adferat. Et sanè, si quod res habet dicendum est, hæc quoque via docendi, quæ hic proponitur facilitatis, & perspicuitatis ratio nem habet. Primo enim loco variam ostendit distributionem signiferi, signorumque constitutiones generales, quas ab anni quatuor temporibus & semestribus capiunt, breuiter strictimque exponit. Proximum erat & Ptolemæi methodo magis con sentiens, singularum stellarum proprias naturas exponere. Sed autor his in sequentem locum, nempe ad secundam differentiam dilatis, mox ipsa signa stellis cœlorumq; stationibus comparat, atque quemadmodum generales illæ signorum constitutiones præsentia stellarum & ratione diuersi in cœlo positus promoueantur diminuanturúe edocet. Veluti signi Leonis vis calida intenditur præsentia Martis aut Solis. E contrario verò diluitur, si corpori aut radio Saturni commisceatur. Similiter maior est vis signorum cardinantium quàm succedentium. Et rursum horum maior virtus quàm cadentium comperta est. Hinc perspicuum est, vnius eiusdemque Leonis vel etiam signi alterius naturam atque constitutionem diuersarũ stellarum commistione, & ratione variarum positionum ad meridionalẽ & finientem non manere semper eandem, sed mul tipliciter variari. Et hoc est quod dicit autor, se scripturum in prima differẽtia de esse signorum essentiali & accidentali. Nam generalem signorum constitutionem atque eorundem insitam & innatam proprietatem, similiterque incrementa vel decrementa virium, quas à Sole & stellis capiunt, nominat signorum vim essentialem. Ptolemęus verò vocat eam ἐνέργειαν κατὰ τὸ κοσμικόν, hoc est, secundum mundum dispositionem: intensiones verò vel remissiones qualitatum, quæ signis ratione diuersarum stationum cœli contingunt, nominat autor accidentia, Ptolemæus verò τὴν κατὰ τὴν γένεσιν ἢ ἄλλην ἀρχὴν ἐνέργειαν, hoc est, dispositionem quæ in genitura aut in alio rerum exordio signis euenit, nuncupat. Id verò non tantùm de signis, sed etiam, & multo magis de stellis similiter accipiendum est. Quemadmodum igitur in prima differentia signorũ, ita eodem modo in sequẽtibus τὴν τῆς πλάνης τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ

τὸ

τὸ κοσμικὸν, καὶ κατὰ γένεσιν διάθεσιν, hoc eſt, planetarum inſitas temperaturas atque proprietates, & harum virium incrementa decrementaq́; quę tam ſecundum mundi quàm genituræ ſtatũ capiunt, enarrat. Sanè in ſecunda differentia ſtellarum innatas temperaturas & peculiares, propriasq́; ſingulis ſignificationes ordinat. In tertia differentia eaſdem cùm ad æquinoctialem & eclipticam, tum verò ad ſuas apſidas & paruos circulos, deinde verò tres ſuperiores & reliquos inferiores primo ad luminaria, & inde inter ſe, & denique ad centra & reliquas cœlorum ſtationes comparat. Quarta differentia continet expoſitionẽ vocabulorum artis & modos operandi, quibus in exponendis aſtrorum effectibus frequenter vtuntur iudices. Quinta differentia conſumitur enumeratione vniuerſarum partium, ſeu ſortium, quibus Arabes præter ſententiam Ptolemæi & extra artem, vt opinor, effectus & ſignificationes quaſdam affinxerunt. Hæc ſumma præceptorum eſt, quorum ſingula eodem ordine Deo auxiliante examinabimus.

DIFFERENTIA PRIMA DE DIVIſione Circuli ſignorum.

1 *Nitach, id eſt, Circulus ſignorũ diuiditur in* 12. *partes æquales, ſecundum diuiſionem circuli ſignorum, & hæ* 12. *partes dicuntur ſigna.*

2 *Et referuntur ad imagines, quæ ſunt ſub eodem circulo Zodiaco, quæ ſunt: Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Piſces. Et vnũquodq; iſtorum ſignorũ diuiditur in* 30. *partes æquales, quæ gradus vocantur. Et gradus diuiditur in* 60. *minuta, & minutum in* 60. *ſecunda, & ſecundum in* 60. *tertia. Similiter quæ ſequuntur quarta ſcilicet & quinta aſcendendo vſque ad infinita.*

3 *Et ex his ſignis ſeptem ſunt ſeptentrionalia, id eſt,*

ab

ab initio Arietis vsq; in finem Virginis, quæ sunt septentrionalia à linea æquinoctiali, & sex meridiana, id est, ab initio Libræ vsque in finem Piscium.

4 *Et sex ex illis dicuntur directè ascendentia, id est, ab initio Cancri ad finem Sagittarij: Et sex tortuose ascendentia dicuntur, id est, ab initio Capricorni vsque in finem Geminorum.*

5 *Et tortuose ascendentia obediunt directè ascendentibus, hoc est, duo signa quæ fuerint vnius longitudinis à capite Cancri, obediunt sibi, vt Gemini Cancro, Taurus Leoni, Aries Virgini: Et Pisces Libræ, Aquarius Scorpioni, & Capricornus Sagittario. Et duo signa quæ fuerint vnius longitudinis à capite Arietis, dicuntur cōcordantia in itinere, vt Aries & Pisces, Taurus & Aquarius, Gemini & Capricornus, Cancer & Sagittarius, Leo & Scorpio, Virgo & Libra.*

6 *Et medietas circuli, quæ est ab initio Leonis vsq; in finem Capricorni, vocatur medietas maxima, & est medietas Solis, quia Sol in omni hac medietate habet *principium, sicuti habent Planetæ in suis terminis. Et alia medietas quæ est ab initio Aquarij vsque in finem Cancri, vocatur minima, & est medietas Lunæ, quia Luna similiter habet in omni hac medietate principium, sicut Sol in maxima.*

*id est, principatum seu potestatē.

7 *Et vocatur illa medietas, quæ est ab initio Arietis, vsque in finem Virginis, medietas calida. Et alia quæ est ab initio Libræ, vsque in finem Piscium, vocatur medietas frigida. Et vocatur illa quarta pars circuli, quæ*

est ab initio Arietis vsque in finem Geminorum, quarta calida, humida, vernalis, puerilis, sanguinea. Et illa quæ est ab initio Cancri vsq; in finem Virginis, dicitur quarta calida, sicca, æstiualis, iuuenilis cholerica. Et illa quæ est ab initio Libræ vsque in finem Sagittarij, dicitur quarta frigida, sicca, autumnalis, melancholica: & significat initium diminutionis mediocris ætatis. Et illa quæ est ab initio Capricorni vsque in finem Piscium, dicitur quarta frigida, humida, defectiua, senilis, hyemalis, flegmatica.

8 *Omnibus autem planetis qui feruntur in his signis, (9 non quòd sint in eis, sed quia feruntur sub eis, hoc est, in directo eorum) altior & propior circulo signorum & cursu tardior est Saturnus, deinde Iuppiter, deinde Mars, deinde Sol, deinde Venus, deinde Mercurius, deinde Luna, quæ est terræ propior & cursu omnibus velocior.*

10 *Significantur autem etiam per caput Draconis & caudam cum planetis quædam significationes, sicut exponemus in sequentibus.*

Nitach. 1 Principiò partitur signiferi longitudinem in 12. partes, quas latini signa, Græci à numero δωδεκατημόρια vocant, vt numerus eorum numero mensium anni synodicorum respondeat. Nam Luna spatio 29 $\frac{1}{2}$ dierum, solem sua velocitate semper assequitur, eidemque singulis annis solaribus duodecies, hoc est, in singulis dodecatemorijs semel coniungitur. Quòd verò quidam anni nobis 13. lunationes ostendunt, id reuera non tempus annuum, sed 11. dierum, quo spatio temporis circuitus solis duodecim luminum congressus superat, intercalationes efficiunt. Hac ratione Arabes moti, annuo temporis spatio

354. dies

354. dies attribuerunt. Nam dies 29 $\frac{1}{2}$. quibus luminaria congrediuntur, duodecies collecti, dies 354. efficiunt. Sed Aegyptij & C. Iulius Cæsar neglecto menstruo Lunæ cursu, periodico motu Solis anni metas concluserunt. Verùm nec hi per omnia inter se consentiunt. Nam Aegyptii & Persæ diebus 365. tantùm, Iulius verò diebus 365. & diei quadrante, id est, horis sex, annum solarem finiuerunt. Sed nos hac varietate annorum quæ alibi explicatur, relicta, ad sequentes partitiones signiferi transeamus. Is sanè in minores arcus, quàm sunt signa, cùm esset secādus, vtilissimum videbatur, si eum in tantas partes distribuerent, quantas Sol diurnis curriculis peragrat. Verùm enimuerò cùm numerus dierum anni, qui est 365. supputationibus minimè conueniret, partiti sunt Astronomi, non solum signiferum, verùm etiam in vniuersum circulos cœlestes omnes in partes 360. qui numerus numero dierum anni tropici seu vertentis proximus est, & pluribus partibus componentibus seu multiplicibus, veluti semisse, triente, quadrante, parte quinta, sextante, besse, dodrante, & aliis sequentibus constat, atque ob id omnis generis supputationes facile admittit. Iam verò si partes 360. per 12. partiamur, deprehendemus vnumquodque δωδεκατημόριον seu signum signiferi tricenis constare gradibus. Etenim singulorum signorum tricenas partes æquis diuisionibus partitas, iuniores Astronomi gradus, veteres verò latini scriptores partes, Græci denique μοίρας appellant. Et herclè hæc quoque vnius signi in trecenas partes partitio ad motum Solis & Lunæ congruit. Nam cùm spacium temporis, quo Luna à Sole digressa, eundem rursus assequitur, comprehendat fere 30. dies, idcirco pars cœli duodecima, quam Sol interea suo motu emensus est, à natura ipsa intelligitur secari in partes totidem, quas recentiores à Solis gressu diurno gradus, vt dixi, non absurde vocant. Ex his perspicuum est, quòd in potioribus partitionibus signiferi, nempe in duodena signa, signorumque tricenas partes, sapiens antiquitas ipsam naturam ducem secuta sit. Cæterùm quod subiungit autor, singulas partes velut integra rursus dirimi in sexaginta minuta scrupula, & vnum scrupulum primum in sexaginta scrupula secundaria, vnum se-

cundum in 60. tertia, ſimiliterque deinceps ad quarta, quinta,ſexta,& quæ ordine alia ſequuntur ſcrupula,Mathematicam partitionem calculo id ita exigente progredi, id non à natura,ſed ab arte conſtitutum eſt.Has cœli minutas partes vocant Græci λεπτὰ ἢ ἑξήκοσα πρῶτα, δεύτερα,τριτὰ, τετάρτα, πεμπτὰ,ἑκτὰ,ἑπτὰ,ſicq́ue deinceps.Sed in aſsignandis motibus vltra ſcrupula prima progredi,curioſitatis eſt non neceſſariæ,cùm minutæ cœli partes omnino ſufficiant.Nec ignoro ad eruendos ex tabulis ſtellarum motus veros,ſequentia minima quoque ſcrupula vtiliter obſeruari. In hoc quoque ἑξηκοντάδων, id eſt, ſexagenarum numero veteres eandem calculandi commoditatem ſpectarunt, quam in numero 360.qui & ipſe ſextantibus circuli ſeu ſexagenis graduum ſex,vt dictum eſt, componitur.Quapropter ſexagenarium reliquis numeris omnibus prętulerunt.Nam inter minores numeros integrum circulum componentes,nullus habet tot partes multiplices ſicut ſexagenarius. Primò enim conflatur ex ſemiſſe,id eſt,ex 30.deinde ex triente, id eſt, 20. tertiò ex quadrante, id eſt,15. quartò ex parte quinta, id eſt,12.quintò ex ſextante, id eſt,10. ſextò ex parte decima,id eſt, 5. octauò ex parte decimaquinta, id eſt,4.nonò ex parte viceſima, id eſt,3. denique ex parte triceſima,id eſt,2. Proinde artifices nō ſolùm gradus circuli tanquam integra in minutiſsimas partes ſexageſimas perpetua partitione ſexagenaria, ſicut dictum eſt,attenuant,verumetiam ipſa integra eodem ſexagenario continenter amplificantes,ἑξηκοντάδες,id eſt,ſexagenas integrarum partium coagmentant: veluti ſextans circuli,qui duo dodecatemoria, ſeu 60. partes continet,vnam ſexagenam primam conſtituit.Et ſexaginta ſexagenæ primæ,id eſt,decem integri circuli vnam ſexagenam ſecundam efficiunt, & ſic vlterius aſcendendo,prout vſus calculi poſtulauerit.In tali numeratione in medio conſiſtit gradus vel alia rerū forma, cui vim integri aſsignat ſupputantis cogitatio.Vtrinque collocantur ſexagenæ,ac verſus dextram quidem antecedunt ſexagenæ collectæ ex integris: verſus ſiniſtram verò ſequuntur ſexageſimæ ſcrupulorum minutorum.Sed huius rei in logiſtica ſcrupulorum aſtronomicorum maior vſus & latior tractatio habetur.

2 Ad extremum obserua, quòd autor hoc loco per imagines intelligat sidera octaui orbis, quæ ex multis stellis coacta effigies rerum animantiumque conficiunt. Sunt enim duo genera signorum: Vnum genus est eorum quæ in vltimo seu decimo orbe esse intelliguntur, suntque seu signiferi dodecatemoria, de quibus iam dicebamus, vel duodecim vniuersi cœli regiones, quarum initium ab intersectione æquinoctij verni sumitur. Veluti Arietis signum noni seu decimi orbis, est spatium cœli, quod ab intersectione verna partes 30. versus Aquilonem protenditur. Dodecatemorion verò cœli Arieti succedens est Taurus, cui deinceps reliqua ordine succedűt dodecatemoria. Alterum genus signorum intelligendum est in octauo orbe infinito illo numero stellarum inerrantium exornato, & sunt non spatia æqualia signiferi, sed stellarum sidera cœlo impressa. Dico stellarum sidera, quòd sidus & stella non idem valeant, sed vt gręcis ἀστὴρ & ἄστρον, sic latinis stella & sidus diuersa sunt. Stella seu ἀστὴρ singularis est, vt erraticæ quęque & reliquæ omnes, quæ non admixtæ alijs solæ feruntur. At sidus seu ἄστρον ex coitione plurium stellarum figuratur, vt est Aries, Taurus, &c. maior minorque vrsæ, & quæcunque variarum genera rerum in cœlum recepta creduntur. Neque verò existimandum est, vt quidam tradidère, stellarum positum figuras eiusmodi de cœlo oculis nostris aspiciendas obijcere, aut lineas sideris faculas connectentes, animantium imagines efformare. Quid enim simulachro cœlestis Arietis cum figura terrestris Arietis, aut simulachro taurino cum figura terrestris bouis? Cœlestia sidera rerum inferiorum animātiumq; figuris circumscripta esse reor præcipuè ob hanc causam, vt stellis insignioribus & obseruatione dignis nomen imponi posset, vtque in tanto numero stellarum plures vni vocabulo comprehensæ breuiùs describi, & denique perceptæ faciliùs in memoria retineri possent. Sunt itaque hæ figuræ voluntariæ, hoc est, non à natura factæ, sed arbitrio artificum in cœlum, vel potius è cœlo in globos cœlestes translatæ. Quod cum ita sit, apparet doctrinam τῶν στοιχειωματικῶν, qui sigilla & imagines illas stellarum à pictoribus in globis cœlestibus delineatas ad corporis animique morbos sanandos exculpunt, esse inanem, Et referūtur, &c.

 super-

superstitiosam, nullisque causis Phisicis firmatā. Ad hæc etiam si positus ille stellarū cœlestis, tales imagines in cœlo formaret, tamē cùm figuræ & in vniuersum quantitates omnes, sicut nullam planè per se se efficaciam habere, ita quoque nullam efficiendi vim aliunde suscipere possint, manifesta esset amentia, ex culptis imaginibus vim suscipiendi influentiam cœlestem tribuentium. Quòd verò cum singulis corporibus cœlestibus, atque adeo certis cœli regionibus certas rerum formas in hoc sublunari mundo consentire & commutari aperte videmus, id fieri non ob figuræ, sed potius propter temperaturę ipsarum substantiarum conuenientiam prudenter iudicandum est, veluti quod ἄρκτος peculiariter magis quàm alias res afficit magnetem, adeo vt semper atque absque vlla intermissione in boream conuertatur, id non ob figuræ, sed potius ob temperaturæ consensum, aut alia quadam vi septentrionis occulta magnetisque naturæ consentienti contingit. Tali Phisica & experimento comprobata ratione eruditam & sapientem antiquitatem vniuersum cœlum in effigies rerum digessisse, sideribusq; nomina cum effectu ipsorum congruētia imposuisse, credi debet. Sic Taurus nomen accepit, quòd laboriosos, fronte elata, atq; vtrinque prominente faciat, & quòd eius generis animantia apud nos peculiariter præ cæteris magis afficiat. Narrat Pōtanus Saturni Martisque coniunctionem in Tauro suo tempore horridissima frigora hyemis suscitasse, magnamque bubus calamitatem attulisse. Et quanquàm ouis tolerando frigori sit imbecillior, in boues tamen vehementius pestem illam desæuisse propter signum cœleste, ad quod terrestris bos refertur. Quæ coniunctio si fuisset in Ariete, in oues nimirum sæuiùs grassata fuisset. Similiter Leo & Canis nomen acceperunt, quòd calidos, cholericos, [redacted]

Ad eundem modum reliquæ imagines omnes à proprietate effectus nomina inuenerunt: Veluti Draco, Scorpio, Serpens à veneno [redacted]

[redacted] Nec quemquam offendere debet, autores alios plures, alios pauciores numeraſſe effigies, ſiquidem talis diſtributio cœli facta eſt ab hominibus non vnius ætatis, ſed multorum ſeculorum, in quibus hæc ſtudia floruerunt. Quapropter ob varias circumſtantias & vires in ſtellis deprehenſas, aucta diminuta, & denique reipſa ita poſtulante, immutata eſſe hæc cœli ſimulachra exiſtimandum eſt. Plinius libro ſecundo cap. 41. duo atque LXX. narrat eſſe ſigna ſeu effigies, in quas digeſſerunt cœlũ periti. Sed nos Ptolemæo credere debemus, qui ex innumeris ſtellis mille viginti duas viſu & effectu inſignes, octo & quadraginta cirumſcripſit imaginibus, quarum viginti & vna in partem Arctoam, quindecim in auſtrum vergunt. Reliquæ duodecim ſigniferum intexunt, quas ob id autor cum extremi orbis dodecatemorijs præciſe congruere arbitratur. Sic enim ſcribit: Duodecimæ partes Zodiaci dicuntur ſigna, & referuntur ad imagines quæ ſunt ſub eodem Zodiaco circulo. Et quamuis hæc non diſſentiant à Ptolemæo, qui & ipſe dodecatemoria ab adiacentibus ſignorum formis vocari vult, alia quadrupedia, alia terreſtria, alia ἡγεμονικὰ, aliaq; aliter: tamen tempore Ptolemæi tantùm quo prima ſtella Aſteriſm Arietis erat in interſectione verna, locum habere potuerunt, & nequaquam abſque craſſo errore accommodari poterunt ad tempora noſtra, quibus eadem prima ſtella Arietis, proceſsit ab æquinoctio verno apparente partibus 27. & paulò plus, vt calculus tabularum prutenicarũ oſtẽdit. Ad eundem verò modum reliqua octaui orbis ſidera in ſuccedẽtia extremorũ orbium dodecatemoria progreſſus ſimiles fecerunt. Nomina verò omniũ cœleſtium ſiderum [redacted]

[redacted]

[redacted] compl[redacted] versibus, quos propter elegantiam hîc adscripsi.

Nomina disce puer veterum studiose laborum
Syderea,& cœli cognosce micantia signa:
Signa vocant,quibus illa vides insignia templa,
Sed numerum demum quatuor atque octo esse dederunt.
Vrsæ summa tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
Hunc subit Arctophylax,sed & hunc mox gemma Coronæ,
Inde Genu Nixus,post quem Lyra,deinde Volucris.
Tum Cepheus & Castrope,tum Vector & ille
Falcatum extollens cæsa ensem gorgone Perseus.
Hinc Deltoton,& Andromede,hinc stas Pegase,sed te
Delphin excipit,hunc Telum, hoc Aquila,Anguitenensq́;
Signifer hæc sequitur decliui circulus orbe,
In quo Aries,Taurus,Gemini,Cancer,Leo,Virgo,
Chelæ,Scorpius,Arcitenens,Caper,Amphora,Pisces.
At Notus vndifero tenet hæc simulachra sub axe,
Armatum Oriona,Canem in quo Syrius ardet.
Quîs Procyonq́; Lepusq́; & Iasonis additur Argo,
Hydrusq́; & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piscis,Cetusq́; ac Eridani vnda.

Priores versus solum 19. simulachra exprimere videtur, sed duo signa duplicant numerũ. Pegasus enim hic significat equi sectionem,seu equum primum,& Pegasum seu equum secundum. Similiterq; vox Anguitenens in ophiuchũ & serpentem ophiuchi tribuenda est. Posteriores quoque versus vndecim saltem videntur nominare sidera.Sed Centaurus duplicat numerum. Nam lupus seu bestia quam Centaurus gestat,à Centauro distinctum est sidus:Hydrus verò triplicat numerũ,Nam dorso crateram & coruum sitientem sustinet. His adijcienda est Corona austrua,quam alij οὐρανίσκον,id est,paruum cœlum, alii retam ixionis vocant.

In vniuersa hac tractatione appellationes signorum, graduum scrupulorumq́ue,planetarum, nec non aspectuũ seu radiationum,& intersectionum,quas planum lunæ cum plano solis efficit,sæpisimè erunt vsurpandæ.Quapropter subiicimus hîc

significa-

ſignificationes characterum, quibus omnia iſta compendio citraque lectoris tædium exprimere deinceps poterimus.

CHARACTERES DVODE-
cim ſignorum ſigniferi.

Septentrionalium.			Meridionalium.		
♈	Aries,	κριός.	♎	Libra,	ζυγὸς ἢ χηλαί.
♉	Taurus,	ταῦρος.	♏	Scorpius,	σκόρπιος.
♊	Gemini,	δίδυμοι.	♐	Sagittarius,	τοξότης.
♋	Cancer,	καρκίνος.	♑	Capricornus,	αἰγόκερος.
♌	Leo,	λέων.	♒	Aquarius,	ὑδροχόος.
♍	Virgo,	παρθένος.	♓	Piſces,	ἰχθῦς.

CHARACTERES SEPTEM
ſtellarum errantium.

♄	Saturnus,	φαίνων ἢ κρόνος.
♃	Iuppiter,	φαέθων ἢ ζεύς.
♂	Mars,	πυρόεις ἢ ἄρης.
☉	Sol,	ἥλιος.
♀	Venus,	ἀφροδίτη ἢ φωσφόρος.
☿	Mercurius,	ἕρμης ἢ στίλβων.
☽	Luna,	σελήνη.

CHARACTERES SPATIO-
rum cœli.

Sig. Signum, δωδεκατημόριον στοιχεῖον ἢ ζώδιον.
P. Pars ſeu gradus μοῖρα.
1. Minutum ſeu ſcrupulum primum, λεπτὸν πρῶτον, ſc. 1.
2. Secundum ſcrupulum, δεύτερον λεπτόν, ſc. 2.
3. Tertium ſcrupulum, τρίτον λεπτόν, ſc. 3.
4. Quartum ſcrupulum, τέταρτον λεπτόν, ſc. 4.
M.C. Medium cœli, μεσουράνημα.
M.I.C. Medium imum cœli, ὑπόγειον ἢ τὸ ὑπὸ γῆν μεσουράνημα.

CHARACTERES RADIATIO-
num, interſectionum & ſortis.

☌ Coniunctio, σύνοδος.
✱ Aspectus sextilis, ἑξάγωνος.
□ Aspectus quadratus, τετράγωνον.
△ Aspectus triangularis, τρίγωνος.
☍ Aspectus oppositus, διάμετρος.
☊ Draconis caput, ἀναβιβάζων.
☋ Draconis cauda, καταβιβάζων.
⊕ κλῆρος τῆς τύχης, id est, Sors seu pars fortunę.

Et ex his signis, &c. 3 Aequinoctialis circulus non solùm signiferum in principio ♈ & ♎, sed & vniuersum globum mundi in duas partes æquales dirimit, quarum altera borealis, altera australis à ventis ex istis plagis erumpentibus vocatur. Signa igitur signiferi sex, nempe, ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍, & alia quoque sidera, quæcunque in borealem partem ab æquinoctiali inclinant: dicuntur borealia. Reliqua signiferi dodecatemoria sex: nempe ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓, & quæcunque alia sidera in austrum ab æquinoctiali recesserunt, dicuntur australia.

Et sex ex illis, &c. 4 Iam verò, vt causa intelligatur, cur dicantur signa alia quidem rectè, alia verò obliquè seu tortuosè scandentia, ex sphæricis principijs assumendum est, ascensionem vocari arcum æquinoctialis coorientem dato arcui Eclipticæ. Est autem duplex signorum ascensio, recta scilicet & obliqua. Ac in tabulis directionum seu ascensionum, ascensio recta vocatur arcus ęquinoctialis, qui dato arcui signiferi in sphęra recta coascendit: Græcè ἀναφορὰ ἐπὶ τῆς ὀρθῆς σφαίρας. Obliqua seu climatis ascensio vocatur arcus æquinoctialis, qui cum dato arcu Eclipticę in situ sphæræ obliquę oritur: Gręcè ἀναφορὰ ἐπὶ τῆς ἐγκλιμένης σφαίρας. Tales ascensiones signorum, quę ratione sphæræ rectæ & obliquę differentias sumunt, autor hoc loco non intelligit, sed in genere de signorum recto obliquoque ortu, qui tam sphæræ rectæ quàm obliquæ competit, loquitur. Iuxta hanc ergo rationem, ascensionem rectam, quando maior arcus ęquatoris quàm Eclipticæ ascendit, & partes Eclipticæ in peroriendo plus temporis consumunt quàm partes ęquatoris: Obliquam verò, quum pauciores gradus de æquatore quàm de Ecliptica supra Horizontem euehuntur, & par-

tes eclipticæ in peroriendo minus requirunt temporis, quàm partes æquinoctialis, nominamus. Ad eundem modum signa ipsa alia efficiuntur recta, quæ dum ascendunt, plusculum temporis occupant: alia obliqua, quæ breuiori tempore sursum feruntur. Etsi verò tam in sphæra recta q̃ obliqua, signa alia rectarum, alia obliquarum ascensionum reperiantur: tamen dissimilitudo quædam est in eorum numero. Nam in sphæra obliqua sex signa sunt rectarum ascensionum, totidemq; obliquarum. Recta sunt, quæ in medietate signiferi descendente ab initio Cancri ad finẽ Sagittarii protenduntur, nẽpe ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐. Obliqua verò reliqua, quæ in medietate signiferi ascendẽte à fine Sagittarii ad principium Cancri extenduntur, nempe ♑ ♒ ♓ ♈ ♉ ♊. At in sphæra recta quatuor tantùm signa, quorum bina vtrinque puncta solsticiorum contingunt, nempe Gemini, Cancer, Sagittarius, & Capricornus rectè: reliqua octo obliquè scandunt. Cuius rei tibi compendium sequenti descriptione fecimus.

Signa Sphæræ obliquæ.

Recta	♋	♌	♍	♎	♏	♐	Medietas descendens.
Tortuosa	♑	♒	♓	♈	♉	♊	Medietas ascendens.

Signa Sphæræ rectæ.

Recta	♊	♋	♐	♑				
Tortuosa	♌	♍	♎	♏	♒	♓	♈	♉

Tabulæ quoque ascensionum clarè demonstrant, vnumquodlibet signum sphęræ obliquę in medietate descendente locatum, plures partes de æquinoctiali secum peroriendo trahere, quouis signo in altera medietate ascendente posito. Et similiter in sphęra recta, quatuor signa punctis solsticialibus contigua, plus temporis in ascensione consumere, quàm octo signa reliqua. Huius rei exempla, primò ad situm sphęręrectum, in quo vterque polus in horizonta procumbit: deinde ad situm sphęrę obliquę poliquę altitudinem partium 51. 52. & 53. supputata subiecimus, ex quibus in vtroque sphęræ situ non tantùm quę signa recta & obliqua sint, sed & quę æquales anaphoras habeant, facile iudicabis.

Anaphoræ ſignorum ad rectum mundi ſitum ſupputatæ.

Signa				Part.	Scr.
♈	♍	♎	♓	27	54
♉	♌	♏	♒	29	54
♊	♋	♐	♑	32	12

Anaphoræ ſignorum ad triplicem mundi ſitum obliquum ſupputatæ.

Polus		51		52		53	
Signa		P.	Sc.	P.	Sc.	P.	Sc.
♈	♓	13	21	12	48	12	14
♉	♒	17	25	16	54	16	20
♊	♑	26	45	26	29	26	[illegible]2
♋	♐	37	39	37	55	38	12
♌	♏	42	23	42	54	43	28
♍	♎	42	27	43	0	43	34

Et tortuoſe,&c. 5 Cæterùm quod autor hoc loco ſcripſit, ſex ſigna tramite recto ſcandentia,imperare aliis ſex obliquè & tortuoſe aſcendentibus,nempe Cancrum imperare Geminis, Leonem Tauro, Virginem Arieti, aliaque ſic conſequenter ius dicere aliis, quæ ęqualibus ſpaciis à punctis tropicis remouentur, conſtare non poteſt. Nam Ptolemęus hęc non imperantia nec obedientia,ſed intuentia,eiuſdemque poteſtatis ſigna eſſe nos docet.Similiter illa,quę autor propter ęquales anaphoras,concordantia in itinere vocat,(quæ aūt ea in vtroque ſphærę ſitu ſint,præcedentes anaphorarum diſcriptiones ſatis declarant) Ptolemæus imperantia atque obedientia ſigna eſſe tradit:Nos verò hic & vbique,omnibus aliis potiorem ſententiam Ptolemęi ſemper pręferemus,atque infra ſuo loco ipſius capite de ſignis competentibus,de imperantibus & obedientibus ſignis doctrinam totam clarè explicabimus. Neque enim videmus aliquam cauſam,cuius præſidio freti audeamus excuſare autorem:

rem in hoc, quòd vel relicto Ptolemæo aliorum opinioni hic subſcripſerit, vel ipſe propria autoritate harum ſigniferi partium elegantiſsima atque maximè propria à Ptolemæo tradita nomina immutare debuerit. Quin etiam non contemnendę phiſicę rationes,& ipſa artis exercitatio, quam artificibus probari videmus, nos admonet adhortaturque, vt ſigna recta & obliqua ab imperantibus & obedientibus ſeparata diſtinctaq; teneamus. Notum enim eſt,claros ſcriptores alios euentus ab imperantibus obedientibuſque, alios verò à rectis tortuoſiſq; ſignis iudicare. Ex quo efficitur, vt euentus ab illis exorti,his minimè congruant,ſimiliterque ab his effecta,ad illorum vim ſine errore nequaquam accommodentur. Verbi gratia: Vna cauſarum,quæ quantitatem corpoream naſcentium declarant, eſt ſignorum aſcendentium rectitudo vel obliquitas, non autem ſignorum imperium aut obedientia. Et vice verſa,cauſarũ vna,quæ nati [redacted] erga alios ingenerant,eſt ſignorum imperantium & obedientium, non autem vt autor putare videtur, ſignorum rectitudo aut tortuoſitas. Vt verò rudiores lectores quomodo rectitudo vel tortuoſitas ſignorum ſtaturam corporis formare adiuuet, intelligant, & facili exemplo de vſu harum diſtinctionum, quibus ſigniferum in varias & nominibus diſtinctas partes periti diſtribuunt,admoneantur, ſubiiciam hic enunciatum 52. centiloquii, quod cùm Hermetis ſit, ſemper tamen nomine Ptolemęi excudi & circumferri videmus. οἱ τῶν μακρῶν ἀνδρῶν οἰκοδεσπόται τῆς γεννήσεως, ἐν τοῖς ἀπογείοις εἰσὶ, καὶ οἱ ὡροσκόποι ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν ζωδίων. τῶν δὲ κολοβῶν ἐν ταῖς περιγείοις, συνεξεταζομένων αὐτοῖς καὶ τῶν πολυαναφόρων καὶ ὀλιγοαναφόρων ζωδίων. Quę verba Pontanus ita interpretatus eſt: Domini geniturę hominum procerę ſtaturę in ſublimitatibus ſunt, & ipſorum horoſcopi in ſignorum principiis. Eorum verò, qui ſunt breuis ſtaturę, in humilitatibus inueniuntur. Ad hęc inquirito,ſignáne recta, an obliqua ſint. Iuxta hanc ſententiam tres ſunt potiſsimę cauſę, corporis humani proceritatem breuitatemúe efficientes. Prima eſt domini geniturę,ſeu potius domini ſigni aſcendentis in orbibus ſuis poſitus. Nam is ſummam a...idem luſtrans,proceritatem, imam verò percurrens, breui-

tatem staturę confert. Secunda est numerus graduum signi horoscopantis, cuius primę partes si horizonta orientalem trāseant, tunc ob robur ipsarum proceritatem: si extremę, ob vires exhaustas breuitatem: si denique medię, mediocri sua potestate, mediocritatem staturę producunt. Tertia causa est signi horoscopantis rectitudo vel obliquitas: illa tempus perorien̄do producens, corpus quoque facit longiusculum, hęc verò tempus ascendendo corripiens, corpus nati abbreuiat. Exemplum: Nascente Titio ascendat libra, quod est signum rectum. Nam cum triginta ipsius partibus, in quauis poli altitudine plures quàm triginta partes de ęquinoctiali perorirí indicant exempla anaphorarum. Ascendat autem etiam librę principium, ita vt gradus eius primus secundusúe, aut etiam tertius, quartus, quintus, vel sextus finientem orientalem contingat. Denique Venus geniturae Domina in summa suorum orbium a♃ide feratur. His tribus causis Titio nascente sic, vt dixi, concurrentibus, Titium procero corpore futurum enunciabimus, etiamsi is à breuibus satus esset parentibus. Nam parentum bonam staturam, item regionem, in qua communiter productiores sunt homines, ad proceritatem staturę multum quoque conferre haud est dubium. Econtrariò, si nascente Titio, orientalem horizonta partes signi postremæ occupent, & ipsum signum exoriens præterea sit obliquum, veluti Arietis aut Piscium, & denique ♂ vel ♃ dominium geniturę adeptus, ad imas suorum orbium a♃idas depressus reperiatur, Titium quoque breuiore corpore, & contracta statura futurum non dubitabimus. Hi sunt staturę corporeę status extremi. Mediocritas verò, quę vbi hęc non ex omni simul parte conuenerint efficitur, relinquitur sagacitati prudentis Physici ita diiudicanda, perinde vt illarum causarum plures paucioresúe conuenerint. οἰκοδεσπότης seu dominus geniturę qui sit, & quibus rationibus eligendus, infrà magis in oportuno loco explicabitur.

Et medietas circuli &c. 6 Ratione longarum breuiumq; ascensionum, medietas signiferi vna, quę ab initio Leonis ad finem Capricorni protenditur, nominatur medietas maxima, quia dum ascendit, plurimum temporis occupat. Hęc eadem etiam nominatur medietas Solis, quòd Leo Solaris naturę sit, atque in ea medietate vni

uersa

uersa eam potestatem exerceat Sol, quam reliqui Planetæ in suis finibus. Altera, quę ab initio Aquarij ad finem Cancri extenditur, cùm peroriens tempus plurimum corripiat, medietas minima nuncupatur. Dicitur & Lunę medietas, quòd sicut Sol in maxima, ita Luna in hac minima principatum obtineat. Est enim Cancer familiaris Lunę. In reliquis autem huius medietatis partibus omnibus Luna ita regnat, quemadmodum Planetę in suis finibus: de quibus infrà dicetur.

Fines ☉	♌	♍	♎	♏	♐	♑
Fines ☽	♒	♓	♈	♉	♊	♋

7 Signorum Zodiaci, vnde ortus & interitus præcipuæ causæ defluunt, qualitates alias esse generales, alias à familiaritate Solis atque Lunæ, & reliquarum stellarum desumptas, alias ex collatione ipsorum erga sese ortas, alias denique simpliciter atq; absque vlla commistione insitas, atque singulis peculiariter ingenitas, suprà de sententia Ptolemæi dictum est. Eum verò in hunc modum hæc distinxisse, ex his ipsius verbis apparet: αἱ μὲν γὰρ ὁλοσχερέστεραι καθ' ἕκαστον αὐτῶν κράσεις ἀναλόγως ἔχουσι ταῖς κατὰ αὐτὰ γινομέναις ὥραις. συνίστανται δὲ τινὲς αὐτῶν ἰδιότητες ἀπό τε τῆς πρὸς τὸν ☉ καὶ τὴν ☾ καὶ τοὺς ἀστέρας οἰκειώσεως, ἐκ τε κατὰ τὸ ἀμιγὲς αὐτῶν μόνων τῶν δωδεκατημορίων καθ' αὑτά, τε καὶ πρὸς ἄλληλα θεωρουμένας δυνάμεις. hoc est: Generales quidem constitutiones rationem eandem habent cum temporibus. Existunt verò in singulis aliæ proprietates, quarum quædam sumuntur à familiaritate Solis, Lunę, aliarumq; stellarum: quædam verò simplices sunt, quæ dodecatemorijs singulis per se insunt, quæq; ex collatione ipsorum erga se inuicem oriuntur. Ad eundem planè modum Alcabicius postquam partitionem signiferi absoluit, partium eius qualitates & proprietates explicat. Et primò qualitates & naturas signorũ generales proportioẽ quadam quatuor temporibus anni, quatuor ętatibus, & denique quatuor animantium humoribus correspondentes insinuat. In omnibus enim istis prima pars humida est & calida, prædominante tamen humiditate. Similiter pars secunda calidior quàm sicca: tertia siccior quàm frigida: quarta frigidior quàm humida existit. Verùm enimuerò cùm signifer, quatenus

Et vocatur illa, &c.

nùs est circulus,neque principium neque finem habeat,vbi illa prima pars eius inchoari statuiq; debeat,queri potest. Respondemus eam à consensu qualitatum in rebus effectis hęrentium cum qualitatibus,quæ potioribus efficiendi causis insunt,esse æstimandam capiendamq;.Obliquus circulus seu signifer rerum nascentium causa effectrix est. Tempora verò anni & animantium humores sunt quæ ab eo efficiuntur.Etenim Sol signiferum lustrans qualitates temporum anni suscitat,quarum singulæ certarum ætatum humoribus consentiunt. Veluti ver consentit ætati puerili,in qua sanguis redundat: æstas iuuenili & cholericæ: autumnus decrescenti & melancholicæ: hyems denique senili & pituosæ. Quod cùm ita sit, perspicuum est, vnamquamque ætatem animalium, & vnumquemque humorem non tantùm certis anni temporibus,sed & ijs portionibus signiferi,quę talia tempora faciunt,ordine & potestate qualitatum principaliter congruere. Nam ex qua causa vnumquodq; tale existit,illud huiusmodi qualitate abundare oportet.

Proinde prima ętas,qua animalia humido abundant,& mollia teneraq; sunt,non tantùm tempori,quod ver nominamus,sed & cum ea parte signiferi, quæ verni temporis effectrix est,ordine & natura congruit.Talis autem est ea quæ à principio Arietis ad finem Geminorum extenditur , siquidem à Sole perlustrata aërem aëriq; corpora inclusa excellenter humectat. Ob hanc tantam similitudinem qualitatum in dicta portione cœli:verno tempore:& prima ætate animalium æquè dominantium, consentaneè hæc quarta signiferi pars prima, vernalis, puerilis & sanguinea dicitur. Omnia enim hæc sicut principia rerum faciunt, ita quoque caliditate & humiditate consentiunt: sed tamen longè magis humore quàm calore abundant. Porro ætas hominis(de hoc enim principaliter hic agitur)prima,quam puerilem seu potius ætatem incrementi nominant, à partu ad annũ 21.extẽditur.Ad eundẽ modũ sequẽtia anni tẽpora,& ætates sequentes reliquis sequentib' signiferi quadrantibus ordine accõmodari debẽt. Secũda ætas roboris nominata,ab anno 21.in annũ 35.in robustis verò in annum 40.protenditur,& propter caliditatem & siccitatem æstati cõsentit. Hinc portio signiferi ęstatem faciẽs vocatur,quarta secunda,calida& sicca,

ſicca, æſtiualis, iuuenilis & cholerica. In omnibus tamen iſtis dominatur calor. Tertia ætas ſapiētiæ, incipit ab anno 35. & porrigitur ad annum 50. in robuſtis verò ab anno 40. ad annum 60. progreditur. Hæc humori melancholico & tempori autumnali propter caloris decrementum, ſiccitatiſq; dominiū comparatur. Quo efficitur, vt portio ſigniferi autumnum faciens dicatur quarta pars frigida & ſicca, autumnalis, melancholica & deficiens. Quarta ætas debilitatis, vniuerſaliter inter annum 50. & 60. capit principium, & durat vſque ad mortem. Comparatur autem pituitæ, hyemi & quartæ ſigniferi vltimæ, quę ob id frigida & humida redundante tamen frigore, phlegmatica, hyemalis & ſenilis dicitur. Hęc autem in ętatibus anniq́ue temporibus temperaturarum ſimilitudo medicorum ſententiæ conſentit. Nam quòd Ptolemęus vernum tempus facit humidum & calidum, Galenus verò temperatum, reipſa non diſsident, ſiquidem ver ſubſtantia quidem humidum, qualitate verò temperatum eſt. Similiter autumnus ſubſtantia ſiccus eſt, quāuis qualitate humidus appareat, &c. Quod verò ad temperaturas ætatum attinet, Hippocrates paſsim enūciauit, quòd corpora, quæ creſcunt, plurimum habent innati caloris, qui vt Galenus docet, humidus eſt & calidus ſecundum ſubſtantiam, vtpotè, qui in ſubſtantia aërea & aquoſa hęreat. Sequentem ætatem vocant conſiſtentem, in qua etſi calor ſecundum qualitatem intendatur acuaturq́;, tamen remittitur τὸ ἔμφυτον θερμὸν ratione ſubiectæ ſubſtantię, in qua propter impuritatem adiecti nutrimenti diminuto humido innato, auctę ſunt partes terreſtres. Similibus de cauſis ſiccior eſt ętas tertia, & ſenium ad modum hyemis frigidum exiſtit. Quę omnia quū cum ſigniferi quadrantibus, quod ad temperaturas attinet, cōſentiant, euidenter patet natura ſeu generalis conſtitutio dodecatemoriorum omnium. Nam ſemper tria vniuſcuiuſq; quadrantis ſigna, quę ſeſe mutuo ab aliquo punctorum cardinalium ordine conſequuntur, temperarura conueniunt. Veluti ſigna ♈ ♉ & ♊ in ſectione vernali reperta, calida ſunt & humida: quę in ęſtiuali ſectione ſequuntur, nempe ♋ ♌ & ♍ calida & ſicca. Hinc in autumnali ſectione poſita, nempe ♎ ♏, & ♐, ſicca & frigida: Denique ♑ ♒ & ♓, quę hyemem faciunt,

humida & frigida. Sed media horum, hoc est, fixa maximè talia exiſtunt. Quocirca Taurus calidiſsimus eſt & humidiſsimus, & ob id omnium ſignorum in cœlo temperatiſsimus. Sic ♌ calidiſsimus eſt & ſicciſsimus, bilioſiſsimus & animoſiſsimus. Similiter Scorpius frigidiſsimus eſt & ſicciſsimus, ſed tamen ſiccior quàm frigidus, pernicioſiſsimus & humanæ naturæ valdè inimicus, ob quam cauſam ei venenum meritò attributum eſt. Signum denique Aquarij frigidiſsimum eſt & humidiſsimũ, & ob id ignauiſsimum timidiſsimumque. Adhæc cardinalia, hoc eſt, vnicuiuſque quadrantis ſigna prima, vna qualitate remiſſa, altera maximè excellunt. Hinc in dodecatemorio Arietis caliditatem longè ſuperat humiditas. In Cancro ſiccitatem caliditas, in ♎ frigiditatem ſiccitas, in ♑ humiditatem gelu facilè excedit. Ad eundem modum in ſignis quadrantum vltimis, quæ infrà bicorpora & communia nominabuntur, altera viget qualitas, ſed ordine reuerſo, & vbi vna qualitas alteram non ita excellenter & nimium ſupprimit. In dodecatemorio igitur Geminorum calor humidum: in ♍ ſiccitas calorem: in ♐ frigus ſiccitatem: in ♓ deniq; humidum excedit frigidum. Hæc eſt generalis conſtitutio duodecim dodecatemoriorũ, ex qua liquet, medietatem ſigniferi ſeptentrionalem totam eſſe calidam, meridionalem verò frigidam, quemadmodum autor voluit.

Omnibus autem planetis, &c.

8 (Sequitur admonitio de ordine & ſitu planetarum, in quo Ptolemæum ſecutus, eos ſuperiores reliquis ſtatuit, qui longiore tempore vnam periodum conficiunt. Hinc Saturni ſtellam, quum annis 29. diebus 162. horis $7\frac{1}{2}$. ferè, motu ſuo æquali vnam reuolutionem abſoluat, atque propter nimiam à terra diſtantiam minima appareat, ſummam eſſe atque maximo circulo ambire conſentaneum eſt. Stella ♃ totum Zodiacum annis 11. diebus 315. horis $17\frac{1}{4}$. ferè perambulat, ideoque Saturno inferiorem orbem occupat. Hunc ſequitur ♂, qui vnam reuolutionem complet anno vno, diebus 320. horis $22\frac{1}{2}$. Sol dux & moderator reliquorum in medio collocatus peragrat Zodiacũ diebus $365\frac{1}{4}$. Soli ſubijciuntur primo ♀, deinde ☿, quorum vterque abſoluit totum Zodiacum eo temporis ſpacio, quo ☉. Lineæ enim mediorum motuum ☉ ♀ & ☿ ſemper coniunctæ ſunt, ob quã cauſam ἰσόδρομοι, ὁμόδρομοι καὶ ξυνώδρομοι τῷ ἡλίῳ dicun-

dicuntur. Nouissimum sidus terrisque familiarissimum, & in tenebrarum remedium ab natura repertum est Lunæ, quæ vnâ periodum diebus 27. horis 8. ferè complet. Hæc est Ptolemæi de ordine planetarum sententia, à qua nonnulli dissentiunt. Sanè de ordine trium superiorum consentiunt omnes. Luna quoque omnium sententia ima est, quòd & Solis aspectum nobis adimat, & πολλαπλάσιον, quam diuersitatem aspectus vulgò nominant, cognitu manifestiorem habeat. Relinquitur ergo de situ atque ordine ☉, ♀ & ☿ controuersia. Plato & Aristoteles supra ☽ proximè collocant ☉, deinde supra ☉ proximè ponunt ♀, supra hanc ☿, tandem vt prius ordine ascendendo ♂ ♃ & ♄. Huic sententiæ qui patrocinantur, hanc rationem adferunt: Si, inquiunt, ♀ & ☿ essent infra ☉ siti, nō minus quàm ☾ si non totum, saltem partem eius aliquam obscurarent, quoties Soli coniuncti, inter ☉ & nostrum visum ponerētur: quod cùm nulla ætate obseruatum sit, idcirco credendum esse putant stellas ♀ & ☿ supra ☉ esse positas. Verùm hæc obiectio, qua per interuentum ♀ aut ☿ Solis obscurationem imaginantur, facilè confutari potest. Ac primò Solis interuentu Lunam occultari euidens est ratio: Nam corpus Lunæ, quod non nisi radijs ☉ accensum refulget, cùm sua natura opacum sit & obscurum, adeoq; densum, vt radiis incidentibus transitum minimè concedat, omnemq; lucem exceptam fortiter refundat, non mirum est si suo interpositu ☉ conspectum nobis auferat. At Veneris & ☿ cùm non sint opaca, sed lucidissima corpora, Solem tegere nequaquam possunt. Secundò ♀ & ☿ vt plurimum extra eclipticam ☉ vagantur, & rarò ita cum Sole coniungi possunt, vt in lineam ex visu nostro per centrum Solis actam incurrant, & sic inter aspectum nostrum Solemque ponantur. Ad extremum etiamsi hoc quoque accidat, atque sicut fieri potest, fiat alterutrius horum aspectabilis coniunctio: tamen cùm harum stellarum tanta appareat paruitas, vt aliquam partem Solis, quę sensu percipi possit, nobis adimere nequeant, non videntur audiendi, qui Solem his stellis non ob aliam causam subijciunt, nisi quòd in congressibus cum Sole eius conspectum nobis non auferant. Porro ☽ etsi $6644\frac{48}{125}$ vicibus minor Sol e ostendi potest: tamen propter humilitatem ea magni-

tudine apparet, vt nonnunquàm totum Solem nobis facilè auferat. Est autem ☽ remotissimę diameter apparens scrupulorum 29. humilimæ verò sc. 36. ferè. Solis à terra remotissimi diameter apparens implet partes minutas cœli 31½. humilimi 34. Iam ex collatione diametri apparentis ☽ humilimæ ad diametrum apparentem Solis vbicunque constituti perspicuum est, corpus Solis interuentu corporis ☽, etsi non cum mora, totum tamen posse occultari. E diuerso diameter ♀ apparens iuxta obseruationes artificum, vix decimam partem diametri ⊙ ęquat. Et cùm plana duorum orbium habeant se ad inuicem in duplicata ratione suorum diametrorum, efficitur solaris plani apparentis ad planum ♀ apparens, esse rationem eam, quę est 1.¦ad 100. Quare si tegeret Venus Solé, tegeret centesimam eius partem apparentem, quæ sensu oculorum notari nõ posset. Regiomontanus in princ. lib. 9. epitomes Ptolemæum ita defendit: Non est consentaneum, spacium quod est inter ⊙ & ☽, stellis esse vacuum, cùm sit maius interuallo à centro terrę ad orbes ☽ vsque protenso. Nam minima Solis à centro mundi distantia continet semidiametros terrę 1070. & Luna altissima distat à centro vniuersi iisdem semidiametris terræ ferè 64. quibus subtractis à distantia Solis, relinquuntur semidiametri terræ 1006. hoc est, milliaria Germanica 865160. quod tantum interuallum duorum luminarium omnino stellis carere non est verisimile.

Non quòd sint, &c. 9. De existentia stellarum in signis, quando cœlo affixa orbes luminarium aliorumque planetarum continere intelliguntur. Cùm ergo dicimus, Solem exempli gratia versari in ♈, non sic accipiendum est, quasi Sol supremum cœlum accedens inter fixas stellas feratur, sed quòd sub illa signiferi parte, quę dicitur Aries, ambulet. Autor Sphęrę docet planetas in signis quadrifariam existere. Sed locum Solis vel planetarum carentium latitudine in ecliptica verum, exactissimè indicat linea à centro terræ per centrum sideris ad extimum cœlum protensa. Quæ verò sidera latitudinem habent, atque extra eclipticam versantur, eorum vera loca certissimè monstrat pars peripherię, quę per polum Zodiaci & centrum stellę ad eclipticam porrigitur: nam punctum illud contactus in Zodiaco verus est locus.

locus illius ſideris ſecundum longitudinem. Hoc modo ſtella polaris, vt vocant, magnitudinis tertiæ, quamuis ab ecliptica P.66. abſit: tamen iam ad P.20. ſc.52. Geminorũ refertur, iuxta calculum prutenicum.

10 Draco figura eſt, quam Solis ac Lunæ meatus efficiunt. Nam planum apſidis Lunæ eclipticam Solis ſuper diametro mundi diſpeſcit, ita vt vna eius pars in aquilonem, altera in auſtrum ab ecliptica ſpacio 5.P. diſcedat. Hanc in contrarias partes apſidis ☽ inclinationem, vocant meatum flexuoſum Draconum, à ſimilitudine quadam ingentium ſerpentum, quorum venter capite & cauda laxior eſt & amplior. Vna autem harum interſectionum, vnde ☽ ad Arctoam plagam ſcandit, Draconis caput appellatur, Græci vocant σύνδεσμον ἀναβιβάζοντα, id eſt, nodum ☽ attollentem euehentemque, cuius vſitatus character eſt ☊. Altera ſectio, vnde ad auſtrum ☽ deſcendit, cauda Draconis vulgo appellatur, Græci vocant σύνδεσμον καταβιβάζοντα, id eſt, nodũ deprimentem ☽ deuehentemq́;, & vſitatus eius character eſt ☋. Boreus limes τὸ βόρειον πέρας, eſt medium punctum ſemicirculi Lunæ borealis. Auſtralis limes priori è regione oppoſitus, eſt ſimiliter punctum medium ſemicirculi Lunæ auſtralis: Vulgus ventres Draconum appellat. His ita ſe habentibus manifeſtum eſt, inter vtrunque limitem & ipſos nodos quadrantes circuli comprehendi, & Lunam in nodis poſitam planè priuari latitudine, atque eandem in limitibus maximam conſequi. Ad extremum ſciendum eſt, hæc puncta nodorum limitumque Lunæ non eſſe fixa, ſed quotidie ab exortu in occaſum ſc.3. tranſire, vt ratio reddi queat, cur Lunæ defectus ſemper contingat citrà quàm proximè fuerit.

Significantur autem &c.

DE DOMIBVS PLANETARVM.

1 *Habent quoque Planetæ in his ſignis poteſtates, quaſdam per naturam, quaſdam per accidens. Quæ ſunt per naturam, ſunt hæ: Domus, Exaltatio, Terminus,*

Triplicitas, Facies. De illis autem, quæ per accidēs sunt, loco conuenienti tractabimus.

Domus sunt hæ: Aries & Scorpius, domus Martis: Taurus & Libra, domus Veneris: Gemini & Virgo, domus Mercurij: Cancer, domus Lunæ: Leo, domus Solis: Sagittarius & Pisces, domus Iouis: Capricornus & Aquarius, domus Saturni.

2 *Septimum autem signum à domo vniuscuiusq; Planetæ dicitur eiusdem fore detrimentum.*

3 *Et si duo signa fuerint domus vnius planetæ, dicuntur concordantia in Almantica, hoc est, in circulo, qui latus est in medio, & in ligatura strictus, & habet significare circulum Zodiacum.*

4 *Signa autem, in quæ planetæ dum intrant, dicuntur gratulari in eis, & domini eorum, secundum Dorotheum sunt hæc: Saturnus dum intrat Aquarium, gaudere dicitur: Iuppiter in Sagittario, Mars in Scorpione, Venus in Tauro, Mercurius in Virgine.*

Habent quoque &c.

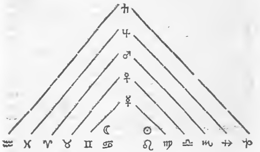
1 Signiferi partitione signorumq; generali constitutione exposita, iam vt ordo suprà expositus exigit, vult ostendere, alias signorum proprietates à luminarium & reliquorum erronum familiaritate desumptas. Sed reprehēdet me fortasse hic aliqs, hanc esse nouam aut alienam à sentētia autoris expositionem. Nam cùm Autor præmittat hic, se dicturum de potestatibus planetarū tam insitis quàm fortuitis, non videtur dicere velle quibus modis intendatur remittatúrue signorum generalis constitutio. Verùm nostra expositio ratione non caret. Nam qui disputat, quemadmodum virtus planetarum cognatis qua litatibus ac familiaritate conuenientium signorum intēndatur, aut contrarijs diluatur: is simul tacitè de intensione & remissione qualitatum signis insitarum tractat. Quæ enim temperatura

peratura ſimili ſociata ſunt, qualitatem vtriuſque concurrentis faciunt efficaciorem, vt; quoniam ♂ & ♌ craſi conueniunt: Igitur cùm ♂ per ♌ graditur, calorē ſiccitatemq; ſigni adauget, & vis ſideris viciſsim iuuat cognata qualitate ſigni Leonis. Hinc perſpicuum eſt, hanc tractationem de ſocietate & conuenientia planetarum cum ſignis, tam ad vim ſignorum quàm poteſtatem planetarum augendam minuendamúe ſpectare. Cæterùm quòd autor familiaritatem planetarum cum ſignis aliam naturalem, aliam accidentalem facit, quomodo conſtare poſsit non video. Cùm enim ſtellas domo, altitudine, trigono & terminis naturaliter ſignis conciliari fateatur, quæ nam reſtare pōteſt ratio, qua ſtellæ ſignis per accidens conſocientur? nulla. Quod cùm ita ſit, ideo capite vltimo, cui titulum fecit, de poteſtatibus planetarum accidentalibus, non ſtellas ſignis, ſed temperaturæ diurni nocturniúe temporis iuſtè comparare potuit. Signorum quoque ſexus non eſt fortuitus, ſed naturalis. Ipſę verò duodecim ſtationes & quadrantes mundi, quos vel motus cœli quotidianus, vel loca luminarium, vt infrà patebit, faciunt, nihil planè commune cum ſignis habere poſſunt. Teneamus igitur methodum ſuprà à nobis expoſitam, & hic denuò ob magnam vtilitatem repetendam, nempe quòd & ſignorū & ſtellarū διάθεσιν κατά τε τὸ αὐτὸ κοσμικὸν καὶ κατὰ γένεσιν obſeruare debeamus. Ac vt de ſignis priùs dicā, reperiūt in eis quędā qualitates generales, quales primo capite iā ſunt expoſitæ. Hæ ipſæ qualitates augent poſtea, vt iā dicetur, ſocietate planetarū quando temperatura conueniunt, aut diluuntur debilitanturque, cùm qualitates contrariæ fuerint. His ſi adiungas ſignorū proprietates peculiariter vnicuique inſitas, & ex collatione mutua genitas, vniuerſas ſignorum κατὰ τὸ κοσμικὸν conſtitutiones habebis. Reliqua ſignorum poteſtas vel ἀδυναμία ratione cœli poſitus accedens, vocatur κατὰ τὴν γένεσιν ἢ ὡς ἔτυχε διάθεσις, hoc eſt, ſecundum genituram vel fortuita diſpoſitio. Motus enim cœli diurnus, inenarrabili ſua celeritate non ſolùm ſingulis horis, ſed & ſingulis temporum ſcrupulis ſitum cœli variat, atque ſigna cœleſtia in alia atque alia loca deducit. Quo efficitur, vt vnius eiuſdemq; ſigni, eodēq; modo ſua natura affecti, diuerſi ſint effectus & ſignificationes diuerſæ in rerum exordiis.

dijs. [redacted] Idem intelligẽdum est de planetis, quorum κατὰ τὸ κοσμικὸν dispositiones sunt, primo quæ ipsis simpliciter ratione propriarum virium & temperaturarum attribuuntur, quales autor in secunda differentia persequitur.

Insunt deinde planetis aliæ potestates, quas ex communicatione & familiaritate signorum eiusdem naturæ capiunt. Vt si Sol in Leone commoretur, augebitur eius virtus signi Leonis conuenienti crasi. Sic Cancer Lunæ, Aries Marti, Sagittarius Ioui conuenit. Similiterque reliqua signa certis planetis familiaria sunt, & pluribus alijs modis copulata. Hinc sequuntur eæ planetarum vires, quas capiunt ratione Solis suarumque ἀψίδων, & quæcunque aliæ in tertia differentia exponuntur. Reliquæ planetarum potestates, quas respectu thematis seu figuræ cœli, atque à constitutione temporis accipiunt, sunt fortuitæ. Hoc pacto ♂ in nocturna genitura, Iuppiter verò diurna melius temperari intelligetur. [redacted]. Ostẽso ordine, transeamus iam ad expositionem potestatum, quas signa à natura planetarum, seu potius, quas planetæ à natura signorum capiunt. Quoniam verò cuiusuis planetæ potentia in alijs locis plus, in alijs minus augetur aut languescit, ob id hę qualitatum potestates & ἀδυναμίαι certis appellationibus discernuntur. Locum principaliorem atque prę ceteris naturæ & crasi planetæ magis congruentem, vocant domum. Hanc sequitur altitudo seu exaltatio: inde Trigonus: deinde finis seu terminus. Vltima est decuria, quam Arabes, sicut alia multa, contra naturã & sententiam Ptolemæi commenti videntur. Quid vnumquodque horum posit, dicetur infrà, postquàm singula prius latiore expositione fecerimus planißima. Initiò autem seriem domorum explicare debemus. Sol & Luna singula sunt signa sortiti, in quibus dominium habent ac imperium constitutum. Ac Soli signum Leonis masculinum, Lunæ vero signum ♋ fœmininum pruden-

prudenter deputatum est, vt pro qualitate generis sui vterque signo sibi sexu congruenti præesset. Cæteri autem planetæ, nempe ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ singuli binis in signis hospitantur, quorum vnum masculinum, alterum fœmininum est: vnum item in medietate descendente, alterum in medietate ascendente collocatur. Sed hospitijs luminarium vtrinque proxima sunt Mercurij domicilia, quæ rursus contingunt habitationes Veneris, has circundant Martis sedes, has Iouis, has denique Saturni, cuius rei compendium tibi in sequenti figura descripsimus.

Ecce quàm aptè & prudenter sapiens antiquitas singulis planetis sua domicilia constituerit. Nam ♌ & ♋, cùm proximè ad vertices nostros accedant, ac reliquis signis rectiùs nostras regiones feriant, duobus luminaribus, quæ magnitudine, claritate atque effectibus reliquos planetas facilè superant, hospitium præbent, idque non indifferenter, sed ♌ signum masculinum, diurnum & calidum, Solem ijsdem qualitatibus abundantem excipit: Lunam verò fœmininam, nocturnam, frigidam & humidam, Cancer eiusdem naturæ fouet. Singula quoque domicilia luminaribus conuenienter attributa esse videntur, ne luminarium vis & potestas, quæ sanè omnium corporum cœlestium est præcipua, pluribus imperijs distracta dissiparetur & redderetur languidior. Reliquis erronibus pari prudentia sua

regna asignata esse facilè ostendi potest. Neque enim sine causa Capricornũ & Aquarium Saturno familiares esse voluerunt. Nam cùm Saturnus sit maior infortuna, temperatura frigidißimus & tenebricosus, atque summum remotißimumq; orbem teneat, maximè veritati consentaneum est, eum imperium ac potentiam suam imprimis ostendere in signis à domicilijs luminarium remotißimis, maleficis & frigidißimis, atque domibus luminarium oppositis, qui intuitus insigniter malus est. Opponitur autem Capricornus domicilo Lunæ, hoc est, Cancro: & Aquarius domicilio Solis, hoc est, Leoni. Proximè in ordine Saturnum sequitur Iuppiter, qui cùm sit fortuna maior, itaque conuenienter eum hospitantur Sagittarius & Pisces, quorum vtrunque & naturæ Iouiæ est, quum Piscium signum fœcundum sit, Sagittarius verò ventos moueat. Intuentur prætereа optimo, hoc est, trino aspectu domus luminarium. Sed ♐ videt ♌, Pisces vero ♋. Iouem sequitur in ordine ♂ infortuna minor. Proinde familiaris est ♈ & ♏, signis luminarium domus tetragono, id est, aspectu mediocriter malo respicientibus. Verùm Scorpius Leonem, Aries Cancrum percutit. Iisdem de causis Venus fortuna minor ♉ & ♎ sortita est, quæ signa luminarium domos radio hexagono mediocriterque bono pulsant. Ad hæc, cùm Veneris stella reliquis omnibus sit fœcundior, meritò signorum fœcundorum censetur socia. Est autem Tauri signum fœcundum inter animalia, signum Libræ fœcundum in feminibus. Reliqua duo signa, nempe ♊ & ♍, quæ domus luminarium non vident, sed vtrinque contingunt, relicta sunt ☿, quòd is à Sole nunquàm plus 27. partibus abscedat. Quo fit, vt Solem nunquam aliquo aspectu aspiciat. Veneris autem à Sole διάσασις maxima est par. 48. ferè, itaque Soli aspectu hexagono tantùm, & quidem platico coniungi potest.

Plin. lib. 2. cap. 17.

Septimum autem signum, &c.

2 Neque verò tantùm stellarum locorumque conciliationes, sed & loca aduersantia his quibus familiariter copulantur, obseruare oportet. Nam quemadmodum virtus stellarum si cum cognata qualitate locorum vniatur, longè fit efficacior: ita econtrariò, vt Ptolemæus ait, si in locis alienis, & suę conditioni contrariis, hoc est, quæ opponuntur iis signis in quibus hospitantur extolluntur ue, aut alio modo vires adaugent, reperiantur, vis

vis eorundem contraria & dissimili signorum constitutione diluta & dissipata vehementer langnescit. Verba autem Ptolemæi de hac re, hæc sunt: ὅταν οἱ τοῖς ἠλλωτριωμένοις καὶ τῆς ἐναντίας αἱρέσεως τόποις καταλαμβάνονται, πολὺ παραλύεται τὸ τῆς οἰκείας αὐτῶν δυνάμεως, ἄλλην τινὰ φύσιν μικτὴν ἀποτελούσης τῆς κατὰ τὸ ἀνόμοιον τῶν περιεχόντων ζωδίων κράσεως. Ergo postquam breuiter est indicatum, qui planetæ quibus in signis domesticas vires colligant, subiiciuntur iam signa, in quibus tanquàm in exilium pulsi, exulant, suarumque virium non exiguã iacturam faciunt. Septimum, inquit autor, signum à domo vniuscuiusque planetæ, hoc est, signum oppositum, planetæ detrimentum dicitur: Alii vocant exilium. Ptolemęus generaliter τὸν ἠλλωτριωμένον καὶ τῆς ἐναντίας αἱρέσεως τόπον nominat. Exempli gratia, septimum signum à domo Solis, id est, à Leone cùm sit signum Aquarii, idcirco Aquarii signum detrimentum Solis existit. Sic Luna in Capricorni signo Cancrino dodecatemorio opposito, detrimentum patitur. Similiter ♂ in ♎ & ♉, ♄ in ♋ & ♌ domesticas suas vires dissipant. Id detrimentum non parum adaugebitur, si prætereaplanetæ viribus signi natura fuerit contraria. Veluti cùm ♄ est in ♌, tum non tantùm exilio domus, sed & contraria signi intemperie debilitatus vires ad benefaciendum contrahit. Econtrà verò in ♋ constitutus, etsi perinde vt in ♌ à domo exulet, tamen cognata signi natura vim nocendi ob immoderatam frigiditatem assumit. Nam ♋ etsi signum ęstiuum sit, tamen propter familiaritatem Lunæ frigidum est & humidum. Ad eundem modum in altitudinibus vires suas exerunt, atque easdem in locis oppositis contrahunt, veluti ♂ in ♑ sicut dicemus, exaltatur, & in Cancri signo opposito prosternitur. Et sic de cæterarũ dignitatum signis oppositis iudicandum est. Verùm in trigonis & finibus cùm id detrimẽtum non sit insigne, sed breuiusculum, ideo opposita horum locorum Astrologi neglexerunt, & opposita domorum al titudinumque tantùm considerant.

3 Ex supradictis patet, signa concordantia in itinere vocari, quæ in quolibet climate habent æquales anaphoras. At cùm signa bina, quibus vnum planetam præesse dictum est, inæquales ascensiones habeant, satis apparet, autorem hic aliud intel- *Et si duo signa, &c.*

 ligere

ligere per concordantiam signorum in signifero, quàm suprà per concordantiam eorundem in itinere. Fortasse bina signa vnum planetam hospitantia, ideo nominat concordantia in Zodiaco, quòd ęqualiter à domicilijs luminarium abscedant: vt ♉ & ♎, domus Veneris sunt, & à ♌ & ♋, domibus Solis & Lunæ distant vtrinque distantia ęquali. Pari ratione reliquorum planetarum domicilia à domibus luminarium æqualiter remota in figura paulò antè descripta vides. Quòd verò dicit, huiusmodi signa vocari concordantia in Almantica, hoc est, circulo, qui latus est in medio & in ligatura strictus, notatio signiferi est, quam ex sequenti descriptione Zodiaci facilè intelliges. A communi sectione coluri solsticiorum & eclipticæ vtrinq; numerentur 6. vel 8. partes (nam Venus penè partes 8. à meta Solis solet discedere) atque ad fines horum arcuum intelligantur ex centro mundi ductæ lineæ, quæ vnà cum coluro solsticiali super polis eclipticæ reuolutæ, describent Zodiaci formam, quæ à centro terræ parte angustissima exiens, in extremo orbe satis latum amplumque spacium occupat. Hanc latitudinem ipsius ecliptica, id est, planum in quo Sol perpetuò ambulat, bifariam & in æquales partes dirimit. Per ligaturam igitur intelligit commissuram æquinoctialis cum ecliptica, quæ sicut Horizon, meridianus, aut alius circulus, extremitas plana absque omni latitudine esse intelligitur. Quãdo dicit: Latus est in medio, intelligit crassiciem signiferi, quę cùm non tãtùm in extremo, sed & in medio cœlo, per quod Sol decurrit, satis lata sit, nullam certam ligaturam seu intersectionem cum æquinoctiali efficere potest.

Signa: audeo, &c. 4 Vltimæ clausulæ sententia est, quòd præter ☉ & ☽ vnusquisque planeta duas habeat domos, & harum altera magis ipsi familiaris, dicatur eius gaudium. Talem tantamque dignitatem pręcipuam & primam esse, haud est dubium. At Ptolemæo vice versa gaudium est, planetæ dignitas cęteris omnibus postrema. Nam etsi stella fuerit in locis nullo familiaritatis testimonio ipsi deuinctis: tamen vult eam gaudere, si modò ipsa loca aliis eiusdem sectæ stellis consociata fuerint. Veluti si Sol sit in Piscibus, in finibus & domo Iouis, dicitur gaudere non tanquam in proprio, sed amici loco. Quòd autem talis plane-

tarum

tarum in signis dignitas reliquis omnibus longè sit imbecillior, res ipsa indicat,& Ptolemæus expressis verbis admonet. Dicit enim, quòd ad hunc modum etsi propter similitudinem fiat quædam virium communicatio: tamen eam esse leuiusculam & paruæ efficaciæ. Verba eius hæc sunt: χαίρειν δέ φασιν αὐτοὺς, ὅταν κἂν μὴ πρὸς αὐτοὺς ᾖ ἡ συνοικείωσις τῶν περιεχόντων ζῳδίων, ἀλλὰ μέν τοι πρὸς τοὺς τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, ἐκ μακροῦ μᾶλλον οὕτω γινομένης τῆς συμπαθείας, κοινωνοῦσι δὲ ὁμοίως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ὁμοιότητος, Hoc est: Gaudere etiam eas volunt, cùm locus etsi ipse non est familiaris, sed tamen alteri suæ conditionis, quæ quidem ratio congruitatis etsi ex longinquis ducitur: tamen propter similitudinem quædam putatur esse communicatio. Ex his quæ dicta sunt liquet, quòd Ptolemæus & autor ex sententia Dorothei vna phrasi planè diuersam stellarum cum signis συνοικείωσιν nobis significauerunt: ille imbecillimam, hic validissimam: adeo, vt gaudium autoris, non tam gaudio Ptolemæi cógruat, quàm carponto seu solio, quod acquirũt planetæ in locis, quibus duobus præcipuis vel pluribus familiaritatis testimonijs consociantur, positi. De hoc autem infrà plura dicemus.

DE EXALTATIONIBVS

PLANETARVM.

1 *Hæ sunt exaltationes Planetarum: Sol exaltatur in Ariete, hoc est, in XIX. gradu eius. Luna in III. gradu Tauri. Saturnus in XXI. gradu Libræ. Iuppiter in XV. gradu Cancri. Mars in XXVIII. gradu Capricorni. Venus in XXVII. gradu Piscium. Mercurius in XV. gradu Virginis. Caput Draconis in III. gradu Geminorum. Et Cauda in III. gradu Sagittarij. In septimo autem signo ab exaltatione vniuscuiusque planetæ, in simili gradu erit eius descẽsio. Verbi gratia,*

ſicut Sol exaltatur in XIX. gradu Arietis, ita in XIX. gradu Libræ cadit, & ſic de cæteris.

2 *Ptolemæus autem ponit Arietem totum exaltationem Solis, & Taurum totum exaltationem Lunæ, & cætera ſimiliter.*

Hæ ſunt exaltatio nes, &c. 1 ὕψωμος, Exaltatio ſeu altitudo planetæ apud Aſtrologos, nō intelligitur de ſitu locali ſeu diſtantia à terra, vel ab alio puncto, quali imaginatione deceptus eſt Plinius, ſed de parte ſigniferi, quam cùm ſtellę adeptæ fuerint, maximam mutationem in aëre atque reliquis rebus iuferioribus oſtendunt. Veluti Sol cùm primùm partem 19. Arietis ingreſſus fuerit, ſtatim Ver manifeſtum nobis oſtendit. Ratio ergo altitudinum hæc eſt. Sol extollitur in Ariete, quòd per Arietem in ſemicirculum Aquilonarem ſcandens, & dierum & caloris in corporibus euidentia incrementa faciat. Idem ☉ ex contraria cauſa in ♎ deiectus iacet, ſiquidem, vt antea dicebamus, quantum virtutis & energiæ ſignorum cognata qualitas ſtellis adijcit, tantum proprij roboris contrariorum ſeu oppoſitorum locorum diſsimilis conſtitutio eiſdem adimit. Cùm autem vnuſquiſque planetarum exaltetur in eo loco, in quo alius diuerſæ naturæ & efficientiæ contrarium patitur, & Sol claritatis & caloris, Saturnus verò tenebroſitatis & frigoris autor ſit: idcirco ſicut domus, ita Saturni altitudinis loca Soli meritò opponuntur. Eſt igitur Saturni altitudo in ♎, & deiecto in ♈. Nam vbi calor intenditur, ibi frigus remitti neceſſe eſt: & rurſus, vbi calor diminuitur, frigus creſcit. Quando luminaria coniunguntur in ♈, tum Luna primùm apparet, luceque aucta refulget in Tauro, trianguli ſui ſigno principe, idcirco Taurus altitudo eius perhibetur, & Scorpius deiectio. Sed in ♋ exaltatur ♃, quòd ſit motor ventorum Septentrionalium & fœcundiorum. Quapropter proximè ad boream delatus maximam ſuam vim in ♌ oſtendit, & in ♑ deijcitur. Et ♂ ſua natura æſtuoſus exaltatur in ♑, ſigno Iouialis altitudinis oppoſito, atque ratione Cancri à vertice noſtro remotiſsimo, & ob id Martis ardorem temperante. Etenim Martis poteſtas quanto moderatior, tanto maior exiſtit.

Lib.2.c.16.

ftit. Ex contraria causa in ♋ deijcitur. Ad hæc cùm Iouis & Martis vires agendi sint planè dissimiles: [redacted], ob eam causam altitudinum aduersantia loca iure sortiti sunt. Sed Venus humiditatis & voluptatum domina, maximam vim ostendit in ♓, & in ♍ deiicitur. Porro stella ☿, vt aridiuscula est, ingenii, [redacted] largitrix, & omnino contrariè efficientiæ, ita contrariam Veneri altitudinem deiectionemque sortita est: altitudinem quidem in ♍, in qua Autumnalis siccitas impendet: Deiectionem verò in Piscibus. Dicit Haly, Mercurium in ♍ exaltari, quòd cùm Sol est in Leone, Mercurius vesperi in ♍ apparere incipiat, id quod à similitudine Lunæ sumptum est. Hæc est τῶν ὑψωμάτων καὶ ταπεινωμάτων ratio. Sed tamen hæc & pleraque alia in astrologia magis experientia quàm demonstrationibus constant.

2 Sequitur dubitatio, an in vniuersum per integra signa planetæ extollantur, an verò in certis partibus sint exaltationes obseruandæ. Hermes signa quæ hic enumerantur, altitudinibus planetarum relinquit, sed vnumquemque planetarum in parte 15. sui signi maximè exaltari statuit, id quod causa carere minimè videtur. Est enim rationi consentaneum, maiorem esse vim planetæ, si in medio signi suæ naturæ congruentis existat, quàm si in eiusdem principio aut fine versetur. Iuniores Astrologos Ptolemæum, qui in totis signis planetas exaltari docet, sequi video, concedentes tamen, maxime exaltari eos in partibus, quæ hic ab autore describuntur positos.

Ptolemæ' autem ponit, &c.

DE TRIPLICITATIBVS.

1 *Triplicitates verò sic distinguimus. Omnia tria signa, quæ in vna natura videntur concordare, faciunt triplicitatem, & eodem nomine vocantur, hoc est, Triplicitas. Aries ergo, Leo & Sagittarius faciūt triplicitatem primam, quia vnumquodq; istorum signorum est igneū, mascu-*

masculinum, diurnum, calidum scilicet, & siccum, cholericum, sapore amarum. 2 *Est quoque hæc triplicitas orientalis:* 3 *Cuius domini sunt in die Sol, & in nocte Iuppiter, & particeps in die ac nocte est Saturnus.*

4 *Triplicitas secunda est ex Tauro, Virgine & Capricorno, quia hæc sunt signa fœminina, nocturna, terrea, frigida scilicet & sicca, melancholica, sapore acria.* 5 *Meridiana:* 6 *Huius quoque triplicitatis domini sunt in die Venus, & nocte Luna, quarum particeps in die ac nocte est Mars.*

7 *Tertia triplicitas est ex Geminis, Libra & Aquario, quia hæc signa sunt masculina, diurna, sanguinea scilicet, calida, humida aërea, sapore dulcia.* 8 *Occidentalia:* 9 *Cuius triplicitatis domini sunt in die Saturnus, & in nocte Mercurius, eorum quoque particeps in die ac nocte est Iuppiter.*

10 *Quartam verò triplicitatem faciunt Cancer, Scorpius & Pisces, quia hæc sunt fœminina nocturna.*

11 *Septentrionalia, aquatica, flegmatica, frigida, humida, sapore salsa.* 12 *Cuius triplicitatis domini sunt in die Venus, & in nocte Mars, quorum particeps in die ac nocte est Luna.*

Tabula domorum, exaltationum, gaudiorum, triplicitatum, detrimentorum & casuum Planetarum.

Signa Zodiaci.	Domus Planetarũ		Exaltationes		Gaudia	Triplicitates			Detrimenta	Casus	
						D	N	P		♄	21
♈	♂	D	☉	19		☉	♃	♄	♀		
♉	♀	N	☽	3	♀	♀	☽	♂	♂		
♊	☿	D	☊	3		♄	☿	♃	♃	☋	3
♋	☽	D N	♃	15		♀	♂	☽	♄	♂	28
♌	☉	D N				☉	♃	♄	♄		
♍	☿	N	☿	15	☿	♀	☽	♂	♃	♀	27
♎	♀	D	♄	21		♄	☿	♃	♂	☉	19
♏	♂	N			♂	♀	♂	☽	♀	☽	3
♐	♃	D	☋	3	♃	☉	♃	♄	☿	☊	3
♑	♄	N	♂	28		♀	☽	♂	♄	♃	15
♒	♄	D			♄	♄	☿	♃	☉		
♓	♃	N	♀	27		♀	♂	☽	☿	☿	15

1. Connexionem trium ſignorum,quæ ex trigono ſe vident atq; naturam habent ſimilem,triplicitatẽ vulgò vocant,Græci τρίγωνον,Pontanus triangularitatem.Sed dicat aliquis,ſiquidẽ id verum,quod paulò antè aſſerebamus,nempe ſignorum generales conſtitutiones temperaturæ & qualitatibus quatuor anni temporum conſentire,atque ſemper tria vniuſcuiuſque quadrantis ſigna ſeſe mutuò ab aliquo punctorum cardinalium cõ ſequentia,quod ad craſin attinet, conuenire,nullo modo fieri poteſt,vt ſigna in diuerſis quadrantibus poſita,qualia in trigonis proponuntur,eandem naturam vimq; agendi ſimilem habeant. Reſpondeo, ſigna vnius trigoni re vera per ſe non ſunt eiuſdem naturæ,quantum attinet ad temperaturam,quæ ſuprà ſignis tributa eſt,ſed ſunt ferè,& vt autor bene dicit,ſiue id caſu,ſiue ſciens dixerit,videntur eſſe eiuſdẽ naturæ,cùm quia ob ſexũ & ſimilitudinẽ figuræ,& radiũ trigonũ, familiaritatis quadã ſocietate cõueniunt,tũ verò & maximè,quia eiſdẽ dominis, Triplicitates verò ſic &c.

F quos

quos τριγωνοκράτορας, id est, Triãgulatores nominãt, parẽtatq; ab ijsdem gubernantur, reguntur q;. Quemadmodum enim aliquis dominus tres famulos, vnum Germanum, exempli gratia, alterum Gallum, tertium Hispanum, quorum non solum natio, sed & temperaturæ & mores per se diuersa sint, gubernatione & imperio ad consensum amicitiamq;, aut saltem ad vniformem & vnius modi omnium negotiorum tractationem assuefacere seu cogere potest: Ita quoque tria signa trigonũ vnũ contexentia, ob obediẽtiam, quam ex æquo simul eisdem eiusdemq; sectæ stellis prẽstant, ad vnam naturam, eandemque vim agendi compelluntur, etiamsi per se ipsis insita natura & moribus dissideant. Sunt autem trigoni quatuor, quorũ vnum Arabes vocant igneum, alterum terreum, tertium aëreum, quartũ aqueum. Igneum trigonum faciunt ♈ ♌ & ♐. Hęc enim signa præter quàm quòd triquetra radiatione sese aspiciuut, dupliciter cõueniunt. Primò ratione similitudinis formæ, omnia enim sunt agrestia, quadrupeda & feræ: deinde natura, volunt enim omnia in genere esse naturæ igneæ, hoc est, calida & sicca, masculina, diurna, choleram seu rubram bilem augentia, sapore amara. Hinc, si tempore ☌ aut ☍ luminarium aliquod ex his lustret horoscopum, hyemis frigus mitigare, æstatis verò ardorem immoderatum efficere tradunt, præsertim si domini vel triangulatores signi horoscopantis præsentes fuerint, aut alibi trigonum occupauerint, aut denique ex aliquo figuræ angulo horoscopum fortiter pulsauerint. Sed in genituris talem positum natum ad ignem choleramque inclinare cõsentaneum est.

Est quoque hæc triplicitas &c.

2 Hanc primam triangularitatem Orientalem esse tradunt Arabes. Sed magis est credendum Ptolemæo, cuius præcepta argumentis ex ipsa natura depromptis & per experientiam cõprobata sunt. Docet autem Ptolemæus, hunc trigonum esse septentrionalem propter Sagittarium domum Iouis, participantem aliquomodo cum occidente propter Arietem domũ Martis. Cuius distributionis vt causa pateat, sciẽdum est, quòd Ptolemęus singulis planetis singulas conuenientesq; mũdi plagas attribuat: vt Saturno orientem, quæ pars cùm diurna sit atque calida, Saturni frigus quodammodo reducit ad temperiem. Simili ex causa occidentali plagæ humidæ & nocturnæ Martem sicci-

ficcissimū pręficit. Septentrio Ioui, quòd ex hac parte fœcundi venti erumpere soleant, deputatur. Veneris stella propter humiditatem meridionali plagæ familiaris est. Ab hac distributione excipiuntur primò luminaria, quòd generales causæ ventorum existant: deinde Mercurius, quòd luminaribus perpetuò adsit atque famuletur. Et cùm de sententia Ptolemęi vnicuique triangulo duo, vt mox patebit, pręsint planetæ, decebat omnino non vnam, vt faciunt Arabes, sed totidem omnino mundi plagas vnicuique triangulo attribuere, ex quibus prędicti dominatores suos ventos excitare intelligerentur. Veluti in primo triangulo dominantur ☉ & ♃. Idcirco primo triangulo eę partes attribuendę veniunt, ex quibus ☉ & ♃ ventos eliciunt. Sed quoniam Sol generalis, vt diximus, omniū ventorū ex ęquo motor est, nec vni alicui vento peculiariter attribui queat, ideo Mars natura Soli persimilis, atque domum in hoc trigono habens, in locum Solis subrogatur. Hinc ventus ex boreali & occidentali commistus colligitur, quem Ptolemęus βορρολιβυκὸν nominat. Nam Iuppiter ventos septentrionales adducit, Mars verò occidentales, quòd plaga hęc fœminina sit, & ipse Mars ex secta Lunę, quę occidenti dominatur, sicut Sol Orienti. Verba Ptolemęi hęc sunt. γίνεται δὲ τὸ προηγουμένως μὲν τοῦτο τὸ τρίγωνον βόρειον, διὰ τὴν τοῦ ♃ συνοικοδεσποτείαν. ἐπειδήπερ οὗτος γόνιμός τέ ἐστι καὶ πνευματώδης, οἰκείως τοῖς ἀπὸ τῶν ἄρκτων ἀνέμοις. διὰ δὲ τὸ τὸν τοῦ ♂ οἶκον λαμβάνειν μίξιν τοῦ λιβὸς: καὶ συνίσταται βορρολιβυκὸν, ἐπειδήπερ ὁ τοῦ ♂ τοιούτων ἐστὶ πνευμάτων ποιητικὸς, διά τε τὴν τῆς ☽ αἵρεσιν, καὶ τὸ τῶν δυσμῶν τεθηλυμένων. Hoc est: Trigonus hic potissimum septentrionalis est, quia Iuppiter ibi ius dominij exercet. Hic etenim flatuum autor est, & fœcundus, sicut & Aquilonares venti. At propter Martis domum admiscetur ei Aphricus, & fit hic trigonus Borrholibycus, id est, ex borea & Aphrico mixtus, quoniam ♂ excitat ventos Aphricos propter ☾ familiaritatem, & quia occidentalis pars est fœminea.

3 In numero etiam & ordine triangulatorū Ptolemęus & Arabes dissentiūt. Ptolemæus, quū septē Planetę quatuor trigonis conuenienter essent distribuendi, idcirco prioribus tribus trian- Cuius domini &c.

triangulis planetos binos,& quarto vnicum saltem præfecit,vt patebit.Arabes verò vniuscuiusque trianguli duos principales dominos faciunt,vnum diurnum, alterum nocturnum: & his pręterea adiungunt tertium, in vtroque tempore huiusmodi dominatus participem. Veluti in primo trigono principaliter dominātur Sol & Iupiter,quibus tertius imperij particeps,nempe Saturnus adiūgitur.Sed in genituris aliarumq; rerū exordijs diurnis diurnus,in nocturnis nocturnus dominus primo loco considerandus est:deinde verò reliquus & particeps. Quocirca si diurna genitura fuerit,& Leo in ascendente sit collocatus, pro nutritione nati ex sententia Arabū dn̄i Leoninę triangularitatis aspiciendi erunt, & primo loco Sol,quòd genitura diurna sit,ac postea Iuppiter cū Saturno participe perpendēdi.Ptolemęus tamen in ordinatione dominorum primę triangularitatis ab Arabibus non dissentit,nisi quòd Saturnum vtriusque participem posthabuit,idq; non absque re. Nam cùm Saturnus in Ariete deijciatur, non est consentaneum, ipsum in eodem triangulo imperare. Quapropter si omnino tres domini vniuscuiusque triangularitatis requirantur, verior videtur esse opinio eorum, qui repudiato Saturno, Martem participem assumunt,quē tamē Ptolemęus,quod Planeta nocturnus sit,ab imperio huiꝰ diurnæ triplicitatis rectè remouet. Nā dominiū triangularitatis nihil aliud est, quàm potestas quędam ex dignitate domus, exaltationis & sectę,quam barbari Hayz vocant, proueniens. Hoc est,in deligendis dominis triangulorum,tria obseruanda sunt.Primum,vt in diurnis triangulis sint planetæ diurni,& nocturni in nocturnis.Secundum,vt masculini planetæ ad trigonos masculinos,& fœminini ad fœmininos referantur. Tertiò vt cùm in quolibet triangulo,vnū mobile,vnū fixū, & denique vnum commune signū existat,dominator signi fixi reliquis præferatur. Quicunque planeta in his tribus maioris conuenientiæ testimonium habuerit,ad triangulatoris munus admittitur. Sic propter priores duas causas ex primo triangulo pellitur Mars, sed ex postrema causa Sol dominus Leonis præfertur Ioui,&c.

Triplicitas secunda &c. 4 Terreum trigonum faciunt ♉ ♍ & ♑, quæ signa præter sexum & triquetram cohærentiam similiter conueniunt forma,

ma, quę mansuetorum & cicuratorum animalium est, nisi quòd Virgini propter magnam in eo signo Mercurij potestatem forma humana tribuitur, & deinde natura: traduntur enim in genere omnia esse frigida & sicca, melancholica, fœminina, nocturna & sapore acria. Dicunt etiam in coniunctione vel oppositione luminarium aliquod horum, & præcipuè Capricorno horoscopum lustrante, hyemis rigorem maximè augeri, prę sertim verò si Saturnus in trigono isto reperiatur.

5 Hic trigonus etiam de sententia Ptolemæi meridionalis est, propter Veneris in eo dominiũ, quæ humiditate sua & calore australi plagæ tẽperatura consentit, participans de oriente propter Capricornum domum Saturni; qui cùm ex secta Solis sit, motor ventorum orientalium esse iudicatur. Luna verò, cùm sicut Sol generalis ventorum effectrix sit, nec vni vento peculiariter attribui queat, ab hac administratione particulari excluditur, eiq; Saturnus propter domum suam, quam in hoc trigono possidet, subrogatur. Mercurium quoque certa de causa cum luminaribus vbiq; excludi, iam suprà admonuimus. Signa ergo hæc propter ♀ & ♄ austro & orienti consentientia, mouẽt ventos ex meridionali & orientali plaga cõmistos, quos ob id Ptolemęus νοταπηλιωτικοὺς nominat. Verba Ptolemæi hęc sunt: γίνεται δὲ καὶ τοῦτο τὸ △ προηγουμένως μὲν νότιον, διὰ τὴν τῆς ♀ οἰκοδεσποτίαν, ἐπειδήπερ ὁ ἀστὴρ οὗτος τῶν ὁμοίων ἐστὶ πνευμάτων διὰ τὸ θερμὸν καὶ ἔνικμον τῆς δυνάμεως ποιητικός. προσλαβὼν δὲ μίξιν ἀπηλιώτου διὰ τὸν τοῦ ♄ οἶκον, ἐν αὐτῷ τυγχάνειν τὸν ♑, συνίσταται καὶ αὐτὸ νοταπηλιωτικὸν κατὰ ἀντίθεσιν τοῦ πρώτου. ἐπειδήπερ καὶ ὁ τοῦ ♄ τοιούτων ἐστὶ πνευμάτων ποιητικὸς, οἰκειούμενος καὶ αὐτὸς ταῖς ἀνατολαῖς διὰ τὴν πρὸς τὸν ☉ αἵρεσιν. Id est, Hic trigonus potisimũ australis est, propter dominatum Veneris, cuius stella illius partis ventos suscitat, propter calidi & humidi efficientiam. Quum verò & subsolanum admittat propter ♄ hospitium in ♑, constituitur hic trigonus notapelioticus, id est, ex austro & subsolano mixtus, ita vt hic priori fiat oppositus. Ciet enim Saturnus vẽtos tales, id est, orientales, siquidem propter conditionem solarem orienti familiaris est.

Meridiana &c.

6 Ptolemæus itidem dominium diurnum hic asignat Veneri, nocturnum Lunæ, martem verò participem negligit.

Huius quoque &c.

Tertia triplicitas est,&c.

7 Aëreus trigonus est ♊ ♎ & ♒. Horum forma humana est & vocalis: Natura verò in genere calida & humida, sanguinea, masculina, diurna & sapore dulcis. Si tempore ☌ aut ☍ luminũ aliquod ex his horoscopum conscendat, ventos in illa lunatione denunciare dicitur.

Occidentalia,&c.

8 Hic trigonus de sententia Ptolemęi propter Saturni maximum in ipso dominium orientalis est, participans cum septentrione propter Iouem, qui quod ad αἵρεσιν attinet, Saturno cõuenit. Est enim diurnus & masculinus. Quare venti, qui ex hac triangularitate proueniunt, erunt inter septentrionem & orientem, quos βοῤῥαπηλιώτας appellant. Verba Ptolemęi de hac re sunt ista: συνίσταται δὲ καὶ τοῦτο τὸ △ προηγουμένως μὲν ἀπηλιωτικὸν διὰ τὸν τοῦ ♄: κατὰ δὲ τὴν μῖξιν βοῤῥαπηλιωτικὸν, διά τε τὴν τοῦ διὸς αἵρεσιν τῷ τοῦ ♄ πρὸς τὸν ἡμερινὸν λόγον συνοικειοῦσθαι. hoc est: Hic trigonus potissimum congruit cũ subsolano propter Saturnum. Sed ratione mixtionis fit borrapelioticus, id est, ex borea & subsolano mixtus, quia ♃ nomine conditionis Saturno conciliatur.

Cuius triplicatis domini &c.

9 Ordo quoque τῶν τριγωνοκρατόρων idem est apud Ptolemæum, nisi quòd is, sicut in alijs omnibus trigonis, tertium participem negligit.

Quartam verò.&c.

10 Aqueum trigonum connectunt signa ♋ ♏ & ♓, quorum forma est aquaticorum & mutorum animalium. Nam Scorpio licet nõ viuat in aquis, viuit tamen in locis humidis. Quod ad naturã eorum attinet, omnia in genere dicuntur esse frigida & humida, phlegmatica, fœminina, nocturna, sapore salsa. Idcirco in synodo aut diametro luminum aliquo ex his horoscopum occupante, pluuiam in illa lunatione portendi asseuerant, & quidem illo die, quo Luna partem horoscopantem tetigerit, ante oppositionem quidem, si figura coniunctionis fuerit: ante coniunctionẽ verò, quotiescunq; ex figura oppositionis iudicaueris. Quod maximè verũ esse existimat Abraam Auenezra, si signũ horoscopans fuerit aliquis cardinũ figuræ illius terræ. Vocãt aũt figurã terrę, thema reuolutiõis mũdi, quod ratione locorũ diuerse variatur. Idem Abraã scripsit: Si hora ☌ aut ☍ luminum immediatè præcedentis ingressum ☉ in ♈ aliquod ex signis aquaticis horoscopum sortiatur, ipsaque luminaria in angulis

gulis fuerint, nimiam pluuiam largosque imbres illo anno futuros.

11 Porrò hic trigonus de sententia Ptolemæi occidentalis Septētrionalia, &c.
est propter Martis & Lunæ dominium, participans cum meridie propter ♀. Quapropter tales quoque ventos mouet, nempe ex occidentali meridionalique plaga collectos, quos vocant νοτολιβυκοὺς, id est, Austriaphricos, καὶ τοῦτο τὸ △, inquit Ptolemæus, συνίσταται προηγουμένως μὲν λυβικὸν διὰ τὴν τοῦ ♂ καὶ ☽ οἰκοδεσποτίαν: κατὰ μίξιν δὲ, νοτολιβυκὸν, διὰ τὴν τῆς ♀ οἰκοδεσποτίαν, hoc est: Hoc triangulum potissimùm est Aphricum propter dominium Martis & Lunæ. Sed propter Venerem commistione austri fit Notolybicum, id est, Austriaphricum.

12 Dominos huius trianguli Arabes præcipuos esse volunt Cuius triplicitatis domi. &c.
♀ & ♂, illam diei, hunc noctis præficientes, participante ambobus Luna. In qua quidem re, nec numero nec diuersitate stellarum, sed sola ordinatione à Ptolemæo dissentiunt: qui triangulatorem pręcipuum tam diei quàm noctis cōstituit solum Martem, & participes ♀ & ☽, illam in die, hanc in nocte: verba eius hæc sunt: τὸ δὲ τέταρτον △ διά τε ♋ καὶ ♏ καὶ ♓ κατελείφθη μόνῳ λοιπῷ ὄντι τῷ τοῦ ♂, καὶ λόγον ἔχοντι πρὸς αὐτὸ διὰ τὸν οἶκον ♏. συνοικοδεσποτοῦσι δὲ αὐτῷ διά τε τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν θηλυκὴν τῶν ζωδίων, νυκτὸς μὲν ☽, ἡμέρας δὲ ὁ τῆς ♀, &c. hoc est: Quartum triangulum per ♋ ♏ & Piscem, relinquitur Marti, qui solus restet, quique ius sibi vindicet propter domicilium suum. Adiunctæ tamen huic sunt sociæ administrationis cùm propter conditionem, tum propter signa fœminina, nocte quidem Luna, interdiu verò Venus, &c.

TRIANGVLATORES.

Ptolemæi. *Arabum.*

D.	N.	P.	TRIGONA.	D.	N.	P.
☉	♃		♈ ♌ ♐	☉	♃	♄
♀	☽		♉ ♍ ♑	♀	☽	♂
♄	☿		♊ ♎ ♒	♄	☿	♃
♂	♂	♀ D ☾ N	♋ ♏ ♓	♀	♂	☽

Triangulum de ſententia

Ptolemæi		TRIGONA.			*Arabum.*
βοῤῥολιβυκὸν	Septent.particip.cũ occid.	♈	♌	♐	Orientale
νοταπηλιωτικὸν	merid.partit.cum oriẽ	♉	♍	♑	Meridiona.
βοῤῥαπηλιωτικὸν	orienta.parti.cũ Sept.	♊	♎	♒	Occidentale
νοτολιβυκὸν	occiden.partici.cum Meri.	♋	♏	♓	Septẽtriona.

DE SIGNIS MOBILIBVS, fixis & communibus.

1 *Quatuor quoque ex his ſignis dicuntur eſſe mobilia, ſcilicet Aries, Cancer, Libra & Capricornus. Et quatuor fixa, ſcilicet Taurus, Leo, Scorpius & Aquarius. Reliqua verò quatuor, ſcilicet Gemini, Virgo, Sagittarius & Piſces, ſunt communia. Dicuntur autem mobilia, fixa vel communia, quia quando Sol ingreditur aliquod iſtorum, mouetur, id eſt, mutatur tempus: vel figitur, id eſt, in eodem ſtatu perſeuerat: aut fit commune, id eſt, medietas illius vnius temporis erit vt medietas alterius. Verbi gratia: Quando Sol ingreditur ſignum Arietis, tempus mutatur, id eſt, vertitur hyems in ver. Et quando intrat Taurum, figitur idem tempus vernale. Quando verò Sol ingreditur Geminos, fit tempus commune, id eſt, dimidium veris & dimidium æſtatis, & ſic de cæteris.*

1 A generali ſignorum conſtitutione, quam ſuprà capite primo expoſuimus, deducta eſt præſens dodecatemoriorum partitio & differentia. Quemadmodum enim ipſi quatuor temporum ſtatus ſibi perpetuò ſimiles non ſunt, ſed ſinguli incremento, conſiſtentia & declinatione temperaturarum diſcernuntur: ita etiam ſingularum quartarum ſigna huiuſmodi varietatem temporis facientia, à mobilitate, ſtabilitate & mediocritate nomen

Quatuor quoq; &c.

men acceperunt. Verbi gratia: Sicut vniuersum tempus veris in nouum, adultum & præceps ver distinguitur: ita etiam integra quarta vernalis in tria diuersarum appellationum signa discreta est, quorum primum est mobile, secundum fixum, tertium commune. Similiter de reliquis tribus quartis iudicandum est. Etenim vniuersaliter prima quatuor signa quatuor anni temporum, mobilia vocantur: sic dicta, quòd ab illis anni tempora commutentur. Vt Sole Arietem intrante, hyems in ver nouum commutatur: Cancrum, ver in æstatem: Libram, æstas in autumnum: Capricornum, autumnus in hyemem conuertitur. Tropica signa de sententia Ptolemæi ita subdiuiduntur, vt alia sint ἰσημερινά, id est, æquinoctialia, nempe ♈ & ♎, quæ nomen à reipsa acceperunt, siquidem in ipsorum initio Sol constitutus æquinoctium in vniuersa terra efficit: alia τροπικά, nimirum ♋ & ♑, quibus itidem nomen à reipsa est inditum. Sol enim in ipsis constitutus, in ♋ quidem à nobis, in ♑ verò ad nos conuertitur, & præter hęc vicissitudinem dierum & noctium efficit. Etenim Sole ♋ ingrediente, nox quæ antè minuebatur, iam crescere incipit, econtrà Sole ♑ attingente, luces quę antea perpetuò decrescebant, iam paulatim incrementa sumunt. Hinc ex reliquis octo signorum locis quatuor στερεά, id est, firma seu fixa, quatuor δίσωμα, id est, bicorpora vocat Ptolemæus. Fixa sunt, quæ tropica & æquinoctialia sequuntur, scilicet ♉ ♌ ♏ & ♒, sic dicta, quòd in his status temporis efficiantur firmi & vehementiores, non quidem quòd in ♉ sit tempus sua natura temperatius, aut in ♌ ardentius, sed quòd corpora hominum iamdudum eam qualitatem in mobili signo experta, ob ipsam moram in signo fixo eandem quasi immutatam simpliciorem que sentiant. Bicorpora sunt, quę post fixa numerantur, nempe ♊ ♍ ♐ & ♓, sic dicta, quòd duobus corporibus constent. Nam ♊ duos habet infantes, Pisces totidem animalia, Sagittarius ex equi & hominis corpore componitur. Virginis verò signum, quòd Librę adhæreat, δίσωμον dicitur. Sed huius etymologiæ ratio ab imaginum cœlestium ad dodecatemoria accommodatione nata est. Hæc eadem vocantur communia, quoniam inter firma & mobilia posita, communes naturas cum

illis habeant, quæ & antecedunt,& quæ sequuntur. Vnde liquet,signa vniuscuiusque quartæ, tali ratione & modo distingui,quemadmodum generalis singulorum anni temporum cõstitutio variatur. Si tamen omnia curiosiùs ad ordinem,quem suprà ex Ptolemæo proposuimus,referenda sunt, dicendum est, quòd in hoc capite recenseantur quędam signorum proprietates simplices, singulis dodecatemorijs per sepeculiariterq; insitæ,seu vt Ptolemęus loquitur,αἱ κατὰ τὸ ἀμιγὲς αὐτῶν μόνων δωδεκατημορίων καθ᾽ αὑτὰ δυνάμεις.Sunt qui existimẽt, hanc partitionem sumptam esse à mobilitate, stabilitate & mediocri duratione rerum,quæ ipsis aut ascendentibus inchoantur,aut planetis ibidem collocatis significantur. Vnde qui de electionibus præceperunt,putant omnia generaliter,quæ πώσιμα fragiliaque esse velimus, exordienda esse Luna discurrente per signum aliquod mobile:In rebus verò firmioribus & diutiùs perennaturis,attendendum esse ad signa fixa:In rebus denique pauciores annos duraturis, indifferentia communiaq́ue signa esse obseruanda.Sed nos talia non curamus.

DE ASPECTIBVS PLANETARVM.

1 *Dicuntur etiam signa se aspicere,hoc est: Omne signum aspicit tertium ante se,& tertium post se, quod est vndecimum.Et hic aspectus dicitur sextilis, & est aspectus dilectionis & mediæ amicitiæ. Et dicitur etiam sextilis, eò quòd teneat sextam partem circuli, id est, L X. gradus. Verbi gratia: Planeta qui fuerit in initio Arietis, aspicit eum qui fuerit in Geminis ante se, & eũ qui fuerit in Aquario post se,qui est aspectus amicitiæ.*

2 *Et aspicit quartum ante se & quartum post se, id est, decimum. Et hic aspectus vocatur tetragonus, eò*

quòd

quòd tenet quartam partem cœli, id est, LXXXX. gradus. Et est aspectus discordiæ atque mediæ inimicitiæ.

3 *Et aspicit quoque quintum signum ante se, & quintum post se, quod est nonum. Et hic aspectus dicitur trigonus vel trigona radiatio, eò quòd tertiam partem cœli, id est, CXX. gradus teneat, & est aspectus concordiæ & dilectionis perfectæ.*

4 *Aspicit autem septimum per oppositionem, & est aspectus inimicitiæ perfectæ. Et si in his signis ita se aspicientibus fuerint planetæ, dicuntur se aspicere. Hic est aspectus.*

5 *Et si duo planetæ fuerint in vno signo, dicuntur coniuncti.*

6 *Cùm verò fuerit planeta in aliquo signo, erunt radij illius in signis illis, quæ aspiciunt ipsum signum in simili gradu atque minuto. Verbi gratia, si fuerit Mars in primo gradu Arietis, & in primo minuto eiusdem gradus, erunt radij eius in primo gradu signi Libræ, & in primo minuto eiusdem gradus: & sic intellige de cæteris aspectibus, vt in hac figura patet euidentissimè.*

SCHEMA ASPECTVVM SEV configurationum.

Dicuntur etiam, &c,

1 Hoc caput totum consumitur tractatione de proprietatibus dodecatemoriorum, quæ ex collatione ipsorum erga se inuicem oriũtur, hoc est, de signorũ mutuis aspectibus. Sunt autẽ aspectus interualla in Zodiaco computata, ex quibus sibi stellæ maximam vim communicant. Et quamuis quælibet stella innumerabiles radios orbiculariter effundat: tamen experientia docuit, quinque ex his, quæ per integra signa & partes totius circuli integras constituuntur, reliquam multitudinẽ efficacia superare. Primò sextilis seu ἑξάγωνος aspectus est, qui sextam partem Zodiaci, hoc est, duo signa seu P. 60. continet: vt si initium Cancri sit A, à quo capiantur P. 60. inter A & C contentę, ducaturque recta A C, ipsa sic ducta, erit sextilis radius, qui notatur

tatur vt vides in schemate sic ✱, sex videlicet lineis ex vno centro exeuntibus, quæ in circulo descriptę dirimunt eum in sex partes æquales. Hic aspectus mediocriter bonus cẽsetur, quòd signa hoc interuallo se contuentia sexu & natura conueniant.

2. Hunc proximè sequitur τετράγωνος, hoc est, quadratus aspectus: sic dictus, quòd quartam partem Zodiaci, hoc est, tria signa seu P. 90. comprehendat, quem in figura vides descriptum per rectam A D, notatumque tetragono □, qui in circulo descriptus in quodlibet latus tria signa suscipit. Hic aspectus mediocriter malus iudicatur, quòd duo signa tali interuallo disiũcta, sexu & natura dissideant. Et aspicit quartam, &c.

3 Tetragonum sequitur τρίγωνος, id est, trinus aspectus, qui tertiam partem Zodiaci, hoc est, P. 120. continet: & describitur in schemate per rectam A E, signaturque æqualium laterum trigono △, qui in interiorem circulum translatus, in quodlibet latus 4. signa recipit. Hic quoque aspectus bonus iudicatur, partim propter efficaciam, partim quòd signa tria tanto interuallo distantia sexu & natura conueniant. Et aspicit quoque &c.

4 Triangulum sequitur διάμετρος, hoc est, aspectus diametralis vel oppositus, qui medietatem circuli, id est, sex signa, P. 180. continet: & describitur in schemate per rectam A F, notaturque duobus orbibus oppositis ☍. Hic aspectus egregiè malus censetur, non propter pugnam naturarum in signis, sed potiùs ratione oppositionis: etenim quæ opposita sunt atque maximè distant, maximè sibi inimicantur, & in vnoquoque genere sunt sibi contraria. Sunt ergo duę causæ disconuenientiæ in aspectibus: vna & nimis principalis est pugnantia signorum in natura & sexu: altera & principalis est distantia maxima. Sic in quadrato radio, quoniam distantia mediocris est, & tantùm in natura & sexu signorum contrarietas, disconuenientia minor existit. Et △ & ✱ radiationes cùm non maximè distent, non disconueniũt, sed mediocriter conueniunt propter similitudinẽ naturarũ & sexus in dodecatemorijs: sed opposita signa, cùm maximè distẽt per 15. tertij elemẽtorũ Euclidis, ideo, etsi natura & sexu cõueniãt, maximè tamẽ propter summã distantiã discordant: veluti ♈ & ♎ sunt ambo masculina & diurna, & ♉ & ♏, ambo sunt fęminina & nocturna, & tamẽ sunt opposita & discõ- Aspicit autem septimum, &c.

 uenientia;

uenientia,cuius disconuenientię causa est maxima eorũ distãtia, & non diuersitas seu contrarietas in sexu & natura,id quod omnino verum est:siquidem signa opposita, quæ sexu & natura cõuenire manifestum est, maximè & plus quàm quadrata inter se pugnare credere oportet.Quod verò nonnulli tradiderunt,signa opposita ideo inter se discordare,quòd ex duobus quadratis aspectibus componantur,quo pacto ♈ & ♎ diameter ex duobus quadratis radiationibus,nimirum ♈ & ♋, deinde ♋ & ♎ constat, non procedit. Nam quæ vni disconueniunt,illa potiùs inter se conueniunt quàm disconueniunt. Prætereà cũ opposita radiatio etiam ex duabus conuenientibus, nempe hexagona & trigona constet: secundum hanc rationem signorum oppositio maximè iudicanda esset symphora,quod est absurdum. Haly putat, signa opposita propter duas causas esse asymphona. Prima est, quòd vno ascendente alterum descendat,& econtrà:secunda,quòd quando ☉ est in vno eorum, faciat tempus contrarium ei quando est in reliquo: veluti quando ☉ est in ♈,facit tempus humidum,in ♎ siccum. Sed ex posteriore causa sequeretur hoc absurdum, quòd ♈ & ♐ essent asymphona,siquidem ♈ non minus est signum vernale quàm signum ♊,cui ♐ opponitur. Quapropter ratio prius exposita, ad radiationum doctrinam firmandam potior est, & Ptolemæi sententiæ consentit. Verba eius de hac re sunt ista: τούτων μέντοι τῶν σχηματισμῶν οἱ μὲν τρίγωνοι καὶ ἑξάγωνοι σύμφωνοι καλοῦνται, διὰ τὸ ἐξ ὁμογενῶν συγκεῖσθαι δωδεκατημορίων, ἤτοι ἐκ πάντων θηλυκῶν ἢ ἀρσενικῶν. ἀσύμφωνοι δὲ οἱ τετράγωνοι, καὶ οἱ κατὰ διάμετρον, διότι κατὰ ἀντίθεσιν τῶν ὁμογενῶν τὴν σύστασιν λαμβάνουσι,hoc est: Existimantur autem natura congruentes trianguli & sexanguli aspectus,propterea quòd tunc cognata signa fœminina aut masculina conferuntur:inconuenientes verò figuræ habentur quadrata & opposita,quòd illæ per dissimilia loca constituantur. Ex quibus verbis etiam illud colligitur,quòd signorum conuenientia in hexagonis & triangulis aspectibus,& disconuenientia in quadratis & oppositis radiationibus non de crasi & temperatura,vt volunt Arabes, sed tãtùm de sexu & natura signorum intelligenda sit:vt signa ♌ & ♊ etsi hexagona radiatione iunguntur,non tamen sunt eiusdem temperiei,

periei,ſed alterum humidum,alterum ſiccum exiſtit. Similiter ſigna trigona non temperie,ſed natura & ſexu, vt ſuprà dictum eſt,conueniunt. Vt ♈ ♌ & ♐ omnia maſculina diurnaq; ſunt, ſed ♈ ſignum humidum eſt & calidum, ♌ calidum & ſiccum, ♐ ſiccum & frigidum,&c. Quòd ſi aliquis Ptolemæo obijciat, quòd quæ ſigna maſculina diurnaque ſunt, eadem quoque calida & ſicca: & quæ fœminina & nocturna, eadem etiam frigida & humida non immeritò putari? Ad hanc obiectionem reſpondere debemus, talem conſecutionem minimè eſſe neceſſariam, quandoquidem conditio temporis & ſexus ex primis qualitatibus non naſcitur. Etenim diurnus nocturnusque ſtatus à ſexu maſculino proueniūt: Ipſe verò ſexus maſculinus & fœmininus à magis efficaci vel inefficaci actione deriuatur. Efficacia denique hæc manat à principio motus robuſtiſsimi, qui iuxta æquinoctialem exiſtit. Teſtatur id Ptolemeus libr.1. cap. de maſcul.& fœmin. ſignis,his verbis: ὁ ἰσημερινὸς κύκλος διὰ τὸ τοῦ ♈ δωδεκατημόριον, καὶ ἔτι τὸ τῶν χηλῶν γραφόμενος, τὴν πρώτην καὶ ἰσχυροτάτην τῶν ὅλων φορὰν ἀποτελεῖ, hoc eſt, æquinoctialis circulus per ♈ & ♎ deſcriptus, primā & validiſsimam omnium agitationem efficit. Ab his igitur continua ſerie maſculinis fœminina ſubijciuntur,hoc eſt,Ab ♈ & ♎ virtus hæc communicatur ♊ ♌ ♐ & ♒. Nam hæc ſigna ab vtroque principio, nempe ♈ & ♎ conuenienti aſpectu, id eſt, ✱ & etiam △ ſeſe aſpiciunt. His ita ſe habentibus, perſpicuum eſt, primò quòd ſexus & conditio diurna nocturnaq; ſignorū, à motu & non à qualitatibus ducat originem. Secundò,quòd non omnia maſculina diurnaq; dodecatemoria, rectè dicantur calida & ſicca,nec fœminina nocturnaque,humida & frigida.

5 Aſpectibus connumeratur coniunctio, συνοδος, quæ notatur vnico orbe ſic ☌, vt duorum corporū in eadem linea coitus ſignificetur. Ex his quæ dicta ſunt,etiam id liquet,noxios & minaces aſpectus eſſe quadrangulares & diametros: Beneuolos verò triquetros & hexagonos: coniunctionem deniq; eſſe indifferentem,hoc eſt,cum bonis bonam,cum malis malā. Quod ad robur eorum attinet, coniunctio omnium eſt robuſtiſsima & efficaciſsima,pòſt oppoſitio, quòd ſicut in cauis ſpeculis apparet,lineę per centrum euntes, omnium ſint validiſsimæ, & quòd Et ſi duo &c.

quòd ſemper à paucioribus lateribus procedentia ſint efficaciora ijs,quæ à multis lateribus fiunt. Tertium locum habent quadratus & trigonus, qui poteſtate penè æquales cenſentur. Vltima & debiliſsima radiatio eſt, quę fit ex hexagono. Ptolemęus radiationum duas alias adducit rationes,alteram Geometricam,alteram Muſicam,quas ſtudio breuitatis iam omitto,& quòd radiationibus magis ab experimento,quàm propter vllas rationes fides adhibeatur.Omnes præterea radij præter oppoſitos,duplices ſunt,ſiniſtri & dextri.Siniſtri ſunt,qui ante ſignum à quo incipimus,exiſtunt, id eſt,qui tendunt ſecundum ordinem ſignorum:Vt Hexagonus A C,& quadratus A D,& trigonus A E.Dextri,qui ab eo ſigno à quo incipimus retrò ſunt, id eſt,qui tendunt contra ordinem ſignorum: Vt ſextilis AB, & reliqui qui dextrorſum deſcēdunt. Hinc patet primò, quòd radius A C dicitur ſiniſter reſpectu A,& dexter reſpectu B. Secundò,quòd ſtellæ poſitæ in ſuperiore hemiſphærio radiatione ſiniſtra:in inferiore verò radiatione dextra horoſcopum illuminent,ſiue hunc ex ſexageno, ſiue quadrato,ſiue triangulo videant. Hic quæſtio exoritur, an radij dextri cum ſiniſtris eiuſdem ſint poteſtatis,an verò altera forma,viribus ſuperet alteram? Reſpondeo per diſtributionē.Radij aut ad angulos domorum cœli, aut ad alias errantes ſtellas comparantur. Si fiat comparatio ad angulos cœli, tunc dextri,qui contra ſignorum ordinem feruntur, validiores ſunt ſiniſtris.Nam ſidera ad centra cœli non proprio, ſed motu firmamenti feruntur. Contrà ſi fiat collatio eorum ad alias ſtellas,tunc ſiniſtri dextris proponendi ſunt, quòd ſtellæ ſtellis non alieno, ſed proprio motu appropinquent. Inſinuauit nobis hanc diſtinctionem radiorum Ptolemæus in tractatu de vita, & lib.4.cap.de dignitate & honoribus.

6 Alia denique partitione aſpectuum, vnus dicitur πλατικὸς Platicus, qui eſt à ſignis tantùm, & ſigna quidem ipſa ſeſe aſpiciunt. Alter Partilis, cùm à ſtella ad ſtellam tot numerantur cœli partes, quot configurationem ipſam conſtituunt: hoc eſt, cùm radij ſtellæ proijciuntur in partes ſigni aſpicientis ſimiles. Veluti poſito Sole in P. 15. ♋, radius eius quadratus ſiniſter erit in P.15.♎, & dexter in P.15. ♈. Et eiuſdem trinus dexter in

Cum verò fuerit &c.

P. 15.

P.15. ♓, sinister in P.15. ♏, Oppositio denique in P.15. ♑. Idé intelligendum est de minutis cœli partibus: vt si Sol esset in P. 9. scrup. 47. ♋, omnes dicti radij, in dictorum signorum P. 9. scrup. 47. incident. Radiationum omnium tam dextrarũ quàm sinistrarum, & ex vnoquoq; signo deriuatarum compendium subiecimus.

RADIATIONES.

		✶	□	△	☍			✶	□	△	☍
♈	dext.	♒	♑	♐	♎	♎	dext.	♌	♋	♊	♈
	sinis.	♊	♋	♌			sinis.	♐	♑	♒	
♉	dext.	♓	♒	♑	♏	♏	dext.	♍	♌	♋	♉
	sinis.	♋	♌	♍			sinis.	♑	♒	♓	
♊	dext.	♈	♓	♒	♐	♐	dext.	♎	♍	♌	♊
	sinis.	♌	♍	♎			sinis.	♒	♓	♈	
♋	dext.	♉	♈	♓	♑	♑	dext.	♏	♎	♍	♋
	sinis.	♍	♎	♏			sinis.	♓	♈	♉	
♌	dext.	♊	♉	♈	♒	♒	dext.	♐	♏	♎	♌
	sinis.	♎	♏	♐			sinis.	♈	♉	♊	
♍	dext.	♋	♊	♉	♓	♓	dext.	♑	♐	♏	♍
	sinis.	♏	♐	♑			sinis.	♉	♊	♋	

DE TERMINIS PLANETARVM.

Sunt quoque Planetarum in signis termini vel fines: Quia in vnoquoque signo habent quinque Planetæ terminos, per diuersos gradus dispositos. Nam ab initio Arietis vsque ad sextum gradum eiusdem Arietis, est terminus Iouis: & à sexto vsque ad XII. terminus Veneris: & à XII. vsque ad XX. terminus Mercurij: & à XX. ad XXV. terminus Martis: & deinceps ad finem signi, id est, à XXV. in XXX. terminus Saturni. Cæterùm propter horum graduum diuersitatem, quam memoria tenere haud est facile, descripsimus eos in tabula, vt leuius esset opus.

TERMINI AEGYPTIORVM, ET *dicuntur esse Hermetis.*

Arietis			*Tauri*			*Geminorũ*		
♃	6	6	♀	8	8	☿	6	6
♀	6	12	☿	6	14	♃	6	12
☿	8	20	♃	8	22	♀	5	17
♂	5	25	♄	5	27	♂	7	24
♄	5	30	♂	3	30	♄	6	30

Cancri			*Leonis*			*Virginis*		
♂	7	7	♃	6	6	☿	7	7
♀	6	13	♀	5	11	♀	10	17
☿	6	19	♄	7	18	♃	4	21
♃	7	26	☿	6	24	♂	7	28
♄	4	30	♂	6	30	♄	2	30

Libræ			*Scorpionis*			*Sagittarij*		
♄	6	6	♂	7	7	♃	12	12
☿	8	14	♀	4	11	♀	5	17
♃	7	21	☿	8	19	☿	4	21
♀	7	28	♃	5	24	♄	5	26
♂	2	30	♄	6	30	♂	4	30

Capricor.			*Aquarij*			*Piscium*		
☿	7	7	☿	7	7	♀	12	12
♃	7	14	♀	6	13	♃	4	16
♀	8	22	♃	7	20	☿	3	19
♄	4	26	♂	5	25	♂	9	28
♂	4	30	♄	5	30	♄	2	30

Termini seu fines, nihil enim refert quo nomine vtaris, sunt peculiares cœli partes, quæ in vnoquoque signo ob certas causas distribuuntur quinque stellis errantibus, nempe ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿. Nam duo luminaria carent finibus, locoque ipsorum duas medietates signiferi vsurpant, sicut suprà dictum est. Græci τὰ ὅρια vocant, & dominum finium ὁρικράτορα seu τῶν ὁρίων κύριον. Cùm verò finium gradus numero inæquales sint, & parum stabili ordine planetis distribuantur, ita vt memoria eos comprehendere sit difficile, & retinere difficillimum: idcirco vtilius & commodius est visum autori, fines planetarum in tabella cōpendio depictos, quàm longa oratione expositos proponere. Ratio tamen eorum talis esse videtur. Principium vniuscuiusque signi vniuersaliter arripit is planeta, qui in eodem reliquos numero dignitatum superauerit. Id autem si non accidat, & plures singulas in signo potestates habeant: tunc triangulator semper præfertur domino altitudinis, & hic domino domus. Cæterùm hæc dignitatum præstantia nihil promouet maleficas. Hę enim non nisi in Solis carpentis pręferuntur, quo si destituantur, non tantùm à principijs, sed & à medijs locis signorum explosi ad extrema propelluntur. Hoc adeo verum est, vt Mercurius in Aquario ob solum trigonum primas partes teneat, Saturno ibidem præter trigonum etiam domicilium habente, non tantùm à primatu repulso, verumetiam ad extremas partes detruso. Et Mars initium Cancri nullam aliam ob causam occupauit, nisi quòd is eius trigoni solus sit dominus: Scorpij verò propter trigonum & domum. In Libra autem propter nimiam potestatem prælatus est Mercurio Saturnus, qui ibi præter trigonum altitudinem adeptus est. Reliquorum signorum omnium non tantùm principia, sed & loca intermedia & principijs succedentia, à maleficarum imperio sunt libera, & reliquis planetis ratione prærogatiuarum iam dicta subijciuntur. Exempli gratia, in signo Piscium, quoniam Mars ob solum trigonum principatum tenere non potuit, Venus propter exaltationem primis partibus præsidet, hanc Iuppiter Piscium dominus proximè sequitur: Hunc Mercurius plane peregrinus. Extremas partes tenent malefici, & Mars cùm sit dominus trianguli, Saturnum præcedit. In signo Arietis Iuppiter ob trian-

gulum primum locum occupat. Hic verò etsi tam Mercurius quàm Venus nulla ratione regnent, tamen ob potentiam & beneficentiam Venus præfertur Mercurio. Penultimum locum habet Mars Arietis dominus, Saturno rursum ad extrema detruso. In Tauro cùm trigonum habeat Venus, idcirco meritò primis eius partibus președit. Rursus ♃ & ☿, etsi nullo modo hic imperitent: tamen Mercurius pręfertur Ioui, quòd ille in signo Virginis Tauro triangulari familiaritate deuinctō altitudinem domiciliumque habeat, hic verò plane alienus ab hoc trigono existat. Extremas partes administrant malefici, Saturno Martem propter Capricornum pręcedente. Et sic de cæteris iudicandum est. Sed quare Veneri præponitur Mercurius in Capricorno, cùm illa trianguli ius ibi exerceat, hic vero quasi peregrinus esse videatur? Quia vt iam diximus, Mercurius propter Virginem maiorem penè potestatem in illo trigono habet quàm ipsa Venus, cui saltem Taurus præter trigonum præbet hospitiū: Aut quia veteres in principio Capricorni aliquam insignem vim Mercurij frequentius experti sunt. Possibile quoque est, Venerem pro Mercurio, & Mercurium pro Venere ob figurarum similitudinem à librarijs esse suppositum. Rursus quæri potest, Quare ius trianguli in distribuendis finibus reliquas potestates omnes antecedat? Ad hanc hæsitationem respondere debemus, finium distributionem propemodum esse huiusmodi, qualis est in politia iudiciorum aliorūq; publicorū officiorum diuisio. Quapropter sicut in aliqua bene constituta ciuitate concordi consensu senatus, conuenientes personæ rerum gubernaculis preficiuntur: ita hic quoque fines seu terminos imperiorum potiores concorditer partiuntur inter sese planetæ, potestatem in signa triangularitatis, quæ consensum significat, exercentes. Etsi verò triangulatores in hoc negotio reliquis dominis præferantur: tamen nihilominus cedunt ijs, qui in signis solium, hoc est, plures quàm vnam iurisdictionem habent, & ob id more tyrannorum violentia quadam optimam partem semper occupant. Hæc est ratio ordinis. Cæterùm disputationem, cur inæquali numero partium finium dominia contineantur, hic omittimus, quòd ea perplexior sit, multisque inuoluta ambagibus: & quòd existimem, veteres Aegyptios constituisse

ſtituiſſe planetis fines in alijs ſignis ampliores, in alijs contra-ctiores, potius ob experiẽtiam longo vſu comprobatam, quàm vllam aliam rationem. Generaliter tamen beneficis latiores ter mini tributi ſunt quàm maleficis. Etenim vniuerſi Saturni fines, quos in ſignis accepit, continentur partibus L V I I. Iouis partibus L X X I X. Martis partibus L X V I. Veneris partibus L X X X I I. Mercurij partibus L X X V I. Ex quibus numeris partium æſtimare licet, beneficos longe latiùs imperare maleficis. Id verò ideo fieri putant Arabes, quòd benefici longioris vitæ homines producant quàm malefici. Tradunt enim vnumquenque planetam, cùm dominium vitæ adipiſcitur, meritò tot annos vitæ nato conferre, quot partibus continentur eiuſdem planetæ fines, quos in integro ſignifero ſortitus eſt: atque ex hoc fonte ſuam perſuaſionem de Alcocodeo communiri poſſe arbitrantur. Nos verò ſicut Ptolemæum ex alijs cauſis longe po tentioribus ſpacia vitæ metiri ſcimus: ita quoque huius inęqua litatis terminorum alias rationes quærendas eſſe putamus. Natura hunc finem agendi habet propoſitum, vt formarum perpe tuitatem conſtanter cuſtodiat. Hac intentione eam ſæpius fruſtrari neceſſum erat, niſi ſingularum formarũ indiuidua, vt vocant, quæ ſine fine aſsidua deſtructione corruere videmus, continenti & longè frequentiùs repetita generatione propagarentur. Conſtat autem, & infrà latiùs explicabitur, ſtellas beneficorum ob ſuam temperaturam eſſe cauſas fœcunditatis generationiſque: maleficorum verò interitus, exitij & deſtructionis. Quapropter vt formarum indiuidua per interitum ſublata, aſſiduò inſtaurentur, & ob frequentiſsimam generationem, planè nullum periculum de vllius formæ interitu ſit reliquum, ipſa natura ſtellis beneficis ampliores potioreſque imperii fines quàm maleficis, benignè largita eſt. Adiuuat nos hic ipſa finium tam beneficorum quàm maleficorum diuerſa quantitas. Cur enim Venus latiùs regnaret Ioue, qui Venere longè eſt temperatior, niſi vt omnia ad amorem generationis magis crebriusq; accederentur. Ad eundum modum Mars, quòd ob caliditatem ſuam generationem promoueat, latiùs imperat Saturno ad Venerem planè frigido. Declarant id ipſarum ſtellarum effectus. Videmus enim Martios veluti milites, amare, & robuſta gene-

rare corpora: cùm Saturnini, quales sunt decrepiti, rarò generent,& si quando generent, infirmos debilesq́ue generant. Mercurius verò etsi ambiguæ naturæ sit, tamen à causa generationis magis accedit ad beneficos quàm maleficos, cùm ob amplitudinem regni, qua maleficos facilè superat, tum verò propter familiaritatem Solis,& assiduos cũ Venere coitus. Atque hactenus de finibus. Ptolemæus de ipsis tres opiniones recitat, nimirum hanc Aegyptiorum, de qua diximus: alteram Chaldeorum, quã reiicit: & aliam tertiam, quam ex antiquo quodam & corroso volumine se descripsisse ait, atque eandem reliquis duabus præfert, etsi Aegyptiorum distributioni exempla geniturarum congruere fateatur. Tabella autem finium, quos Ptolemęus probat, hæc est, cuius latiorem expositionem, hoc est, causam ordinis & numeri, si qui desiderant, ipsius Ptolemæi caput de finibus consulere debent.

Arietis			*Tauri*			*Geminorum*		
♃	6	6	♀	8	8	☿	7	7
♀	8	14	☿	7	15	♃	7	14
☿	7	21	♃	7	22	♀	7	21
♂	5	26	♄	4	26	♄	4	25
♄	4	30	♂	4	30	♂	5	30

Cancri			*Leonis*			*Virginis*		
♂	6	6	♄	6	6	☿	7	7
♃	7	13	☿	7	13	♀	6	13
☿	7	20	♀	6	19	♃	5	18
♀	7	27	♃	6	25	♄	6	24
♄	3	30	♂	5	30	♂	4	30

Libræ			*Scorpij*			*Sagittarij*		
♄	6	6	♂	6	6	♃	8	8
♀	5	11	♃	8	14	♀	6	14
♃	8	19	♀	7	21	☿	5	19
☿	5	24	☿	6	27	♄	6	25
♂ ♀	6	30	♄	3	30	♂	5	30

Capricorni			Aquarij			Piscium		
♀	6	6	♄	6	6	♀	8	8
☿	6	12	☿	6	12	♃	6	14
♃	7	19	♀	8	20	☿	6	20
♂	6	25	♃	5	25	♂	6	26
♄	5	30	♂	5	30	♄	4	4

VBI PRAEPONANTVR TRIPLI-citates Terminis.

Quidam autem præponunt triplicitates terminis, eò quòd Domini triplicitatum ſunt fortiores in nutritione: quia ſignificant nutritionem, & quia nulla diſcordia eſt in triplicitate, ſicut eſt in terminis, cum præponuntur. Et quidam præponũt terminos triplicitatibus, eò quòd domini terminorũ ſunt fortiores in directione.

Hæſitatio eſt, vtrùm trigonorum vel finium maior ſit poteſtas? Reſpondemus per diſtinctionem, Si generalis harum dignitatum fiat collatio, vniuerſaliter trigoni præcedunt terminos. Sed ſi eaſdem ad certa negotia comparemus, deprehendemus caſus alios in quibus trigoni terminis præferendi, & alios in quibus poſtponendi ſint. Veluti in nutritionis negotio trianguli præponuntur terminis, & hi viciſsim in ordinatione generalium chronocratorum præferuntur triangulis. Ipſe verò idem dicit, ſed confuſiore vt apparet ordine. Quidam, inquit, ius triangularitatis dupliciter præferunt terminis. Primò & in ſpecie reſpectu certorum negotiorum, veluti in quæſtione nutritionis. Nam cùm quæſtio, an illi qui natus eſt, ſit à cœlo conceſſum vt creſcat vel non creſcat, explicanda proponitur, tunc maior vis triangulis quàm finibus tribuenda eſt, ſiquidẽ domini triangulorũ, vt placet Arabibus, nutritionẽ ſignificant. Secundò, & generaliter, ꝙ tanq̃ de euidetiore, & ob id magis certa cauſa maior ſit conſenſus Aſtrologorum de ordine triangulatorum, quàm de ordine τῶν ὁριοκρατόρων, quandoquidem

quidem, vt in præcedenti capite visum est, magna est contentio, quis ex planetis finium potestate in signis præcedere debeat. Rursus aliquos in specie dicit fines præferre triangulis proptereà, quòd cùm per progressiones & transitus locorum Apheticorum temporum arbitros ordinamus, maior sit comperta efficacia τῶν τὰ ὅρια ἐπεχόντων ἀστέρων, quàm τῶν τριγωνοκρατόρων. Quid autem sint directiones & aliæ progressiones, & quomodo perficiantur, infrà in loco magis oportuno explicabimus.

DE FACIEBVS SIGNORVM, ET CVI planetarum attribuuntur.

1 *Facies autem signorum sunt hæ. Vnumquodque signum diuiditur in tres partes æquales. Quælibet pars conflatur ex X. gradibus, & vocatur facies, quarum initium est à primo gradu Arietis. Prima ergo facies est à primo gradu Arietis vsque in X. & datur Marti. Secunda vsque ad XX. gradum, & datur Soli, qui succedit ei in ordine circulorum. Tertia vsque ad finem prædicti signi, & est Veneris. Similiter prima facies Tauri est Mercurij, qui Veneri succedit, & ita vsque in finem signorũ.*

2 *Cùm igitur habueris gradum in aliquo signo, & volueris scire, ex cuius Planetarum facie sit: sume ab initio Arietis signa integra, vsque ad signum de quo volueris scire, & triplica ea, numeroque ex tali triplicatione genito, adijcias id, quod præterijt ex faciebus illius signi, de quo faciem scire volueris, cum eadem facie, cuius dominum scire volueris, & proijce à planeta, qui est dominus faciei signi Arietis, qui est Mars, secundum successionem circulorum septem & septem. Et quod remanserit infra*

infra ſeptem, numera à Marte per ſucceßionem planetarum: & vbi finitus fuerit numerus, erit prima facies illius ſigni, cuius gradum aſſumpſiſti, ſi videlicet idem ille gradus intra primos decem gradus eiuſdem ſigni contineatur, & quidem illius planetæ, apud quem numerus erit finitus. A decimo verò gradu vſque in XX. *alterius planetæ, qui illi ſuccedit, & à* XX. *vſque in finem ſigni, alterius qui ei ſuccedit. Et gradus ſigni ſemper erit facies illius planetæ, cuius denario comprehenſus fuerit. Vocantur etiam domini facierum iſtarum à quibuſdam Decani, cuius rei ſequitur tabula.*

Arietis			*Tauri*			*Geminorum*		
♂	10	10	☿	10	10	♃	10	10
☉	10	20	☽	10	20	♂	10	20
♀	10	30	♄	10	30	☉	10	30

Cancri			*Leonis*			*Virginis*		
♀	10	10	♄	10	10	☉	10	10
☿	10	20	♃	10	20	♀	10	20
☽	10	30	♂	10	30	☿	10	30

Libræ			*Scorpij*			*Sagittarij*		
☽	10	10	♂	10	10	☿	10	10
♄	10	20	☉	10	20	☽	10	20
♃	10	30	♀	10	30	♄	10	30

Capricorni			*Aquarij*			*Piſcium.*		
♃	10	10	♀	10	10	♄	10	10
♂	10	20	☿	10	20	♃	10	20
☉	10	30	☽	10	30	♂	10	30

Facies aũt signorum &c.

1 Decurias ſignorũ facies appellant. Singulorũ autẽ ſignorũ
terni ſunt Decani, quorũ ſinguli ex 30. partib⁹ cuiuſlibet ſigni
in denas partes poteſtatẽ exercent. Inchoatur ordo Decanorũ
ab Ariete & Marte, cõtinuaturq́; ordine ad finẽ ſigniferi ſecũdũ
ordinẽ naturalẽ tã ſignorũ q̃ planetarũ: veluti ♈ prim⁹ decanus
eſt ♂, ſecũdus ☉, tertius ♀. Hanc cũ in ordine ſequat̃ ☿, idcir
cò is ipſe Tauri primus decanus eſt, ſecũdus ☾, tertius ♄. Hũc
in ordine ſequit̃ ♃, q ob eam cauſam primò in ſigno ♊ ad deca
natũ admittit̃, pariterq́; ſequẽtes ſequẽtib⁹ decurijs pręficiunt̃.

Cum igitur habueris &c.

2 Modus verò, per quem dato cuiuſlibet ſigni gradu per artẽ
calculatoriam abſque præſidio tabulæ exploratur, cui decano
datus gradus obtemperet, eſt talis: Supputetur numerus ſig-
norum à principio Arietis vſque ad principium ſigni propoſi-
ti. Numerus verò completorum ſignorum multiplicetur per
tria. Numero denique, qui ex triplicatione integrorum dode-
catemoriorum exoritur, iungatur decuriis cõpletis ſigni pro-
poſiti, vnà cum incompleta decuria, cuius dominus quæritur.
Quo facto, ſumma ſecetur per 7. atque ex eo quod poſt ſectio-
nem remanſerit, prima vnio tribuatur Marti, ſecunda ſi adfue-
rit, Soli, atque ſic deinceps ſecundum ordinem naturalem pla-
netarum, donec ad vltimam vnionem, hoc eſt, ad dominum de-
curiæ incompletæ, de qua quæritur, fiat progreſsio. Veluti ſi
proponatur numeris inueſtigandum, quis ſit decanus partis 15.
ſigni ♎, multiplicanda ſunt 6. per 3. (nam ab initio ♈ ad prin-
cipium ♎ ſex ſigna completa numerantur) fient 18. quibus iun
gantur 2. propter vnam decuriam completam, & vnam incom-
pletam, fient 20. decuriæ, quæ ſectæ per 7. relinquunt 6. Iam ſi
prima relicti numeri vnio tribuatur Marti, ſecunda Soli, tertia
Veneri, quarta Mercurio, quinta Lunę, perueniet tandem decu
ria ſexta incompleta ad Saturnum, id quod tabula etiam mon-
ſtrat. Affinguntur hic quidam συνέργοι ſeu munifices, qui ſunt
terna numina ſingulis decanis applicata. Itẽ ſimulachra quædã,
quæ cũ ſingulis decurijs peroriuntur, gręcis παρανατέλλοντα no-
minata, quorũ Ptolemęus nuſq̃ mentionẽ facit, atq; vt opinor,
omnia huius capitis τοῖς ἀλόγοις τάξεσι καὶ τοῖς ἀναιτιολογήτοις
annumerat. Quapropter his relictis, ad ea quæ non vanę oſtẽta-
tiõis gratia cõparata, ſed cauſis Phyſicis firmata ſunt, pergamus.

DE

DE VIRTVTIBVS
Planetarum.

1 *Et quia iam annuente Deo tractauimus de potestatibus Planetarum in signis, quæ sunt domus, exaltatio, triplicitas, terminus & facies: Nunc igitur tractemus de virtutibus seu fortitudinibus eorum in ipsis. Nam dominus domus habet quinque fortitudines, & dominus exaltationis quatuor, & dominus triplicitatis tres, dominus termini duas, & dominus faciei vnam. Intellige ergo ex hoc numero fortitudines planetarum. Qui enim magis abundant in numero, magis abũdant in fortitudine. Et quidã præponũt terminũ triplicitati, id est, volũt, quòd dominus termini sit fortior domino triplicitatis. Sed iam exposuimus superiùs, in quo valet vnusquisque.*

2 *Quidam etiam de hac re talem dederunt comparationem, dicentes, quòd planeta cùm fuerit in domo sua, est similis viro in domo atque in dominatione sua. Et cùm fuerit in exaltatione sua, est similis viro in regno suo & gloria. Et cùm fuerit in termino suo, est sicut vir inter parentes & cognatos suos atque gentes. Et cùm fuerit in triplicitate sua, erit sicut vir in honore suo, & inter auxiliatores atque ministros suos. Et cùm fuerit in facie sua, erit sicut vir in magisterio suo. Hæ sunt vniuersæ potestates planetarum essentiales in signis, & sequuntur has figuræ signorum.*

1 In vniuersum familiaritates stellarum locorumq;, quas potestates seu dignitates planetarum in signis essentiales vocant, constituit autor numero quinque, nempe domum, altitudinẽ, Et quia iam, &c.

trigonum, finem & faciem. Harum vnaquęque quid ſit, cùm hactenus expoſuerimus, proximum eſt, vt dicatur, quanta vniuſcuiuſque ſit vis & potentia, hoc eſt, quantum roboris viriumq; vnaquæq; poteſtas planetis conferre queat vel nequeat. Et hoc eſt, quod autor dicit, ſe nunc tractaturum de virtutibus ſeu fortitudinibus planetarum in ipſis dignitatibus collocatorum. Cùm autem omnium dignitatum nobiliſsima ſit domus, idcirco quinque calculos fortitudinis ei adſcribit. Huic proxima eſt altitudo, & ob id quatuor rationibus virium prędita. Deinde ſequitur trigonus, trium poteſtatis numero diſcretus. Pòſt finium dignitas, numero duum inſignita. vltima eſt facies, & ob id monade ſignificata. Eſt autem hic ordo dignitatum ideo in numeros digeſtus, vt magnitudinem roboris vel imbecillitatis ſtellarum, quam in quolibet loco cœli τῇ συνοικειώσει conſequuntur, faciliùs æſtimare & dijudicare, atque ſic victorem & prędominantem planetam rectiùs eligere poſsimus. Etenim ſtellam, quam in cœli aliquo loco maiorem numerum fortitudinum ſeu poteſtatum colligere deprehenderimus, eam in tali loco dominatu reliquas ſtellas vincere pronunciare poterimus. Exempli gratia, in primis ſex partibus Libræ, cùm Saturnus ob domum poteſtates 5. ob altitudinem 4. ob trigonum 3. ob fines duas conſequatur, atque in ſummanumero poteſtatum 14. omnes reliquos errones facilè ſuperet: idcirco Saturnũ in huiuſmodi loco dominatorem victoremque eſſe haud eſt dubium. Hic ordo dignitatum generalis eſt, & ob id non eſt opinandum, eum planè vbique conſtanter obſeruari. [redacted] Atque hac admonitione, eius quoque heſitationis, quam autor hic de triangulorum finiumque prærogatiua mouet, perſpicuam ſolutionem fecimus. Porro quod autor in fine capitis dicit has eſſe vniuerſas planetarum poteſtates eſſentiales in ſignis, Ptolemæi doctrinę & verbis, ſi faciem quam contempſit tollas, conſentit. Nam is quoque ſimulatque ſtellas dodecatemorijs familiari-

liari-

liaritate domus, altitudinis & trigoni finiumque conciliari ostẽdit, reiectis faciebus, duodenarijs & id genus alijs subtilioribus & inanibus dominationum partitionibus, eandem hanc tractationem similibus verbis claudit, inquiens: αἱ μὲν οὖν συνοικειώσεις τῶν ἀστέρων καὶ τῶν δωδεκατημορίων, σχεδὸν αὗται ἂν εἶεν τοιαῦται, id est, hoc ferè modo se habent familiaritates stellarum locorumque. Differentia tamen est in hoc, quòd autor vniuersas, Ptolemæus verò ferè omnes dixit, per particulam ferè, præter has de quibus dictum est, alias adhuc signorum cum stellis συνοικειώσεις esse indicans. Eæ verò sunt tres, quas ibidem statim subijcit, nempe carpentum, persona & gaudium, quod suprà cùm de domiciliis planetarum ageretur, exposuimus. De persona dicetur infrà in tertia differentia. Quod ad carpentum attinet, de eo Ptolemæum ad hunc modum scripsisse legimus: καὶ οἱ λαμπήναις ἰδίαις λέγονται εἶναι, καὶ θρόνοις καὶ τοῖς τοιούτοις, ὅταν κατὰ δύο ἢ καὶ πλείους τῶν προεκτεθειμένων τρόπων συνῳκειωμένοι τυγχάνωσι τοῖς τόποις, οἷς καταλαμβάνονται, τότε γὰρ μάλιστα τῆς δυνάμεως αὐτῶν αὐξανομένης πρὸς ἐνέργειαν, διὰ τὸ ὅμοιον καὶ συμπρακτικὸν τῆς τῶν δωδεκατημορίων ὁμοφυοῦς οἰκειώσεως, ἰδιοθρονεῖν καὶ λάμπειν λέγονται, hoc est, in splendoribus collocari, & quasi in regiis curribus carpentisque inuehi, & soliis insidere, & istiusmodi excellentiis ornati tum esse dicuntur, cùm duobus aut pluribus familiaritatis rationibus iam superiùs expositis, habuerint ius in ea loca, in quibus deprehenduntur. nam cùm ipsorum vires propter dodecatemoriorum, quod ad innatas proprietates attinet, similitudinem, atq; eorundem collatam agendi operam, maximè ad agendum adaugentur: tunc in propriis soliis insidere & fulgere dicuntur. Ex his verbis Ptolemæi perspicuum est, carpentum non esse dignitatem simplicem, sed ex aliis simplicibus compositam. Vult enim planetam carpentum tum demum consequi, cùm fuerit in loco, duabus aut pluribus societatis rationibus cognato. Exempli gratia, Mercurius quum intra septem primas partes Virginis, tres dignitates simplices, nempe domum, altitudinem & fines obtineat, idcirco in tali loco collocatus, carpento inuehi, proprioque in solio sedere dicitur. Sic ♃ in duodecim primis partibus Sagittarii, vbi domum, trigonum & fines possidet, tanquã

in proprio ſeu throno, ſeu carpento collocatus triumphat, &c. Dicit Ptolemæus, planetarũ propriis ſoliis inſidentiũ τὴν πρὸς ἐνέργειαν δύναμιν, hoc eſt, agendi facultatem, duabus de cauſis excellenter augeri. Prima eſt, ἡ τῆς ὁμοφυοῦς οἰκειώσεως τῶν τε δωδεκατημορίων καὶ τῶν ἀστέρων ὁμοιότης, id eſt, proprietatũ tam ſignis quàm planetis innatarum inſitarumque ſimilitudo, planetarum vim agendi conduplicans, quæ eſt effectuum τὸ αἴτιον. Secunda eſt τὸ τῶν δωδεκατημορίων συμπρακτικὸν, hoc eſt, ſignorum propria vis, ſtellarum præſentium actionem perficere adiuuans: Atque hæc eſt effectuum συναίτιον. Hinc conſequitur, ſigna planetis vacua non eſſe otioſa, ſed inſita ſua vi adumbrare eos effectus, quos ſtellæ illis cognatæ perficiunt. Sed iam locum claudamus breuiſsima repetitione eorum quę diximus, nempe ſeptem eſſe apud Ptolemæum ſeu genera dignitatum, ſeu modos, quibus ſtellæ locis cœli conciliantur: ſcilicet domum, altitudinem, trigonum & finem, perſonam, gaudium & carpentum. Horum modorum primi ſex puri ſunt ſeu ſimplices: Vltimus verò ex ſimplicibus compoſitus. Simplicium deni nique primi quatuor, de quorum prærogatiua inter ſe iam diximus, ſunt principales. Reliqui autem duo minus principales, perſona tamen gaudium præcedente. Quo efficitur, vt carpentum habendum ſit omnium primum nobiliſsimumque, gaudium verò omnium poſtremum atque imbecillimum.

2 De illa verò ſimilitudine, qua autor de communi ſententia Aſtrologorum, domus ad dominationem, & altitudinis ad regnum &c. collationem inſtituit, extat Cardani celeberrimi viri, non tantùm iudicium, ſed & harum dignitatum omnium, quid vnaquæq; in quolibet negotio poſsit, pulcherrima expoſitio. Quapropter integrum eius de hac re locum hic ſubijcien dum curauimus.

Quidam etiam de hac &c.

Videndum eſt, inquit, quid vnumquodque horum poſsit, & non vt Haly, qui domum domui, exaltationem regno comparat, talibusq; explicat vires dignitatũ, vt tantundem ſcias poſtquàm videris quæ de his ſcribat, quantum antea. Mentem igitur adhibere decet, quoniam præſtantiſsima hęc eſt traditio, & à nobis longa obſeruatione & ſubtili ratione inuenta. Nec minus debemus Haly, qui præter id quod potuit præſtitit, cauſam

no-

nobis pr[redacted] Igitur [redacted] planeta quasi in omni suo gaudio, & in omni sua digni[redacted]

At si ad generales constitutio[redacted] videbis si[redacted]. Nam si Saturnus fuerit in domibus suis, & dominetur, erunt tempora generalite[redacted] cum frigiditate fixa & valida : & si fuerit æstas, erunt tempora perpetuò temperata. Si Iuppiter, erit tempus serenum, iucundum, pulchrum, lætum, cum ventis moderatis & gratis. Et si Mars, tempus aridissimum & siccissimum: si Sol, tempus calidissimum, cum paucis pluuijs tamen: si Venus, totum lene, suaue, pluuiosum: si Mercurius, totum varium & inconstans & mutabile, vt nunquàm tribus diebus perpetuis in eodem tenore constet: si Luna, tempus nubilosum, pluuiosum, inconstans & graue. Hæc si quis dicat, vnde ex Ptolemæo? Respondeo, Ptolemæũ hoc nos docuisse expresse, in omnibus imitandam esse Solis actionem. Is igitur cùm in Leone est, maximos facit feruores atque æqualiter dominatur. At Leo Solis domus est, imo carpentum & solium (sed trigonorum ratio vix debet inter carpenti partes numerari, cùm sit à domo pendens & altitudine) ideo Solis vis in Leone à domicilio procedit. Eadem ratiõe altitudo ipsa deprehenditur. [redacted]

[redacted]. Solent enim homines magis admirari insperata, licet infirmiora minoraque, [redacted] enim nō magis miretur hæreditatem quatuor millium coronatorum ab externo acceptam, quàm quòd filius patri succedit in triginta millibus? Atque ea ratio est, quòd multi altitudinem domui præposuerint. Itaque in generalibus constitutionibus Sol cùm intrat Arietem altitudinem suam, totum commouet orbem, omnia pullulant, omnia exhilarātur, nec tamen calefacit vt in Leone, imo neque vt in Cancro nec Tauro. Et vt vno verbo dicam, domus rem quietam & perpetuam facit, altitudo in mutatione & specie maiore. Trigonus verò plus habet virtutis in diuidendo regiones terræ quàm in genituris. In genituris autem significat robur & efficaciam, [redacted]. Fines declarant vires potentiæ-res, sed temporibus terminatas, [redacted] In temporibus verò mutationes non generales, sed quæ paucis diebus aut mensibus finiant. Vnde fines, quòd finem accipiant, dicti. Qualitates autem cùm animi tum corporis expoliunt, non faciunt. Vnde qui in finibus Martis aut Saturni morum dominum habuerit, poterit qui dem esse bonus alioquin, sed moribus rudibus, agrestibus & incomptis. In corporis etiam affectibus, mala lenit aut auget finis, non facit. Persona facit, vt videatur & speciem referat, non vt sit. Gaudium autem lenit aut exacerbat significata, sed vix sentitur. Hæc Cardanus.

DE ESSENTIIS SIGNORVM, ET quid significent in semetipsis.

Quia in signis sunt quædam signa, quæ dicuntur rationalia, scilicet, Virgo, Gemini, Libra & Aquarius, & prima medietas Sagittarij, quia earum imagines in circulo ad imagines hominum [redacted] dicuntur signa pulchras voces habentia. Hæc quoque pi-[redacted] Oriente. Et quædam dicuntur alas haben-

habētia, scilicet Gemini, Virgo & Pisces. Et quædā quadrupedia, vt Leo & Sagittarius. Quædā eorū sunt domestica, vt Aries, Taurus, Capricornus, & hæc vigēt cū fuerint in meridie. Virgo aūt et Capricornus & Aquarius vigēt cū fuerint in septētrione. Et ex signis quædā sunt tortuosa & vitiosa, scilicet, Aries, Taurus, Cancer, Scorpio & Capricornus. Et quædam ex eis dicuntur plures proles habentia, scilicet Cancer, Scorpio & Pisces, & hæc vigēt cū fuerint in occidente. Et quædā ex eis sunt sterilia, vt Gemini, Leo & Virgo. Et quædam sunt paucos filios habētia: vt Aries, Taurus, Libra, Sagittarius, Capricornus & Aquarius. Et quædam dicuntur multū luxuriosa: scilicet Aries, Taurus, Leo & Capricornus. Et ex signis quædā dicuntur mediam vocem habentia, quæ formantur ad imagines animaliū balantiū & mugientiū & rugientiū, vt Aries, Taurus, Leo & Capricornus, & vltima pars Sagittarij. Et quædam sunt voce carentia, scilicet quæ formantur ad imagines animaliū voce carentium: scilicet Cancer, Scorpius & Pisces.

Hic titulus: De essentijs signorum, & quid significent in semetipsis, indicare videtur, quasi hæ signorū differentiæ, de quibus in hoc capite agitur, ad proprietates dodecatemoriorum simplices naturaliterque insitas referri debeant. Verùm si rem accuratiùs spectare voluerimus, deprehendemus, eas non esse planè simplices, sed potius à stellis fixis, atque à connexione simulachrorum octaui orbis assumptas. Atque hæc est causa, propter quam in fine præcedentis capitis, finitam tractationem de dignitatibus planetarum in signis, seu potius de conciliatione planetarum cum naturali dodecatemoriorum temperatura, dicit sequi figuras signorum, seu vt græcè & planiùs dicatur, τὰ

K μορφώ-

μορφώματα τῶν ζωδίων, hoc eſt, appellationes dodecatemorijs ab adiacentibus ſignorum formis accommodatas. Et ſtatim in principio huius capitis ait, dodecatemoria Geminorum, Virginis, Aquarij, & primæ medietatis Sagittarij, ideo nominari humana, quòd imagines ſignis iſtis connexæ ad ſimilitudinem imaginis humanæ figurentur. Id verò maximè verum erat veterum & Ptolemæi tempore, quo vt ſuprà copioſe declaratum eſt, non tantùm caput ſtellati Arietis cum interſectione verna congruebat, ſed & integrum eiuſdem Arietis ſimulachrum Arietino dodecatemorio iungebatur, eodemq́; modo ſequentia in octauo orbe ſimulachra coincindebant omninò cũ dodecatemorijs in extremo orbe ſequentibus. At noſtro tempore, cùm prima ſtella Arietis ab æquinoctio verno partibus 27. & paulò plus receſſerit, & in vniuerſum omnes reliqui Aſteriſmi ſimiles progreſſus εἰς τὰ ἑπόμενα fecerint, liquet, ꝗ relictis dodecatemorijs quæ olim occupabant, penè omninò in ſuccedentia dodecatemoria trãſmigrarint. Exẽpli gratia, ſimulachrũ ſeu ſignũ Arietis octaui orbis maxima ex parte delatũ eſt in dodecatemoriũ Tauri orbis extremi, & ſimiliter ſimulachrũ Taurinũ orbis octaui proceſsit in dodecatemoriũ Geminorũ orbis extremi, & ſimulachrum Geminorũ in dodecatemoriũ Cancriuũ. Quapropter dodecatemoriũ Geminorũ, exempli gratia, quod olim adiuncto ſimulachro Geminorũ vocabaẽ ſignũ humanũ, iã nõ amplius rectè humanũ, ſed potius quadrupes: & dodecatemoriũ Cancrinũ, olim à cõnexo ſimulachro reptile nominatũ, iã humanũ propter imaginis Geminorũ ingreſſum rectiùs vocabiẽ. Nã talẽ ipſarũ rerũ tranſlationem haud dubium eſt ſequi debere trãſlationẽ appellationũ, quas dodecatemoria à ſimulachris octaui orbis aſſumũt. Id ideo diligẽtiùs obſeruãdũ eſt, ne his appellationibus tanꝗ dodecatemorijs cõſtanter inhęrentibus abutentes, in craſsiſsimum labamur errorem. In eãdem ſententiam ſcripſit Haly hæc verba: *Multa, inquit, tibi de ſignis dixerunt antiqui, conuenit tamen, vt de dictis eorum accipias id, quod cum Ptolemæi opinione concordat, quoniam eſt ſolummodò ille, qui rem ſequitur naturalẽ. Quia tenet, vt quodlibet ſignum vim ſuam habeat ſeparatam, propter ſtellas fixas in ſigno quolibet exiſtentes. Et propter hoc conuenit, vt inſpi-*

cias

cias, quę stellę ad signum pertinent, & secundum hoc iudicabis. Et cùm hoc feceris, naturaliter eris hanc attem secutus, & concors eris cum opinione Ptolemæi. Conuenit enim, vt hoc facias, & omnia alia dicta dimittas, nec te perdas, sicut ille, qui vult accipere vias multas, & quæ sit certa ignotat. Et sic non ibis errando, sicut ille qui nescit, quæ sit veritas, & quæ non. Vetba autem Ptolemæi, quibus dodecatemoriorum ab adiacentibus stellarum fixarum simulachris deriuari docet, hæc sunt: καὶ ἄλλας δέ τινας τοῖς δωδεκατημορίοις προσηγορίας ἐφήρμοζον ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὰ μορφώσεων. λέγω δὲ οἷον τετράποδα καὶ χερσαῖα, καὶ ἡγεμονικά, καὶ πολύσπορα, καὶ τὰ τοιαῦτα καλέσαντες, ὡς αὐτόθεν τὸ ἐμφανιστικὸν ἐχούσας, περισσὸν ἡγούμεθα καταριθμεῖν· τῆς ἐκ τῶν τοιούτων διατυπώσεων ποιότητος, ἐν οἷς ἂν τῶν προτελέσεων χρησίμη φαίνεται δύναμις προεκτεθείσης, hoc est: Sed & alias appellationes dodecatemorijs accommodauerunt à figuris siderum desumptas, quadrupedia, exempli gratia, & tetrestria, & ducalia, & fœcunda, & taliter nominātes. quas appellationes, cùm ex suis figutis pateant, hîc recensete superuacaneum esse arbitramur. Qualitates quoque huiusmodi formatum, quatenùs earū vires in iudicijs habent vsum, à nobis sunt expositæ. Hoc textu Ptolemæi vtiliter quoque & admodùm tempestiuè admonemur, quod numeratio appellationum, quas loca cœli ab adhærentibus rerum animantiumq; capiunt simulachtis, qualibus 48. vniuersa mundi machina discreta est, nequaquam sit necessaria: siquidem ab yniuscuiusque forma seu figura facile est vires singulorū intelligete: præsertim verò, cùm vt ipsemet hîc testatur, quatenus in iudiciis vtiliter considerari possunt aut debent, suis in locis sufficienter sit expositum. Id autem fecit Ptolemæus lib. 1. cap. de vitib. stellarum inerrantium, & passim in omnibus libris Apotelesmaticorum. Haly opinatur, has differentias signorū numerare ideo esse superfluū, quòd incōstantes sint, & ob figuratū in succedentia loca transitū, longioribus tēporibus permutentur. Ob easdem causas autor quoque, vt videtur, duodecim saltem effigies præcipuas, quæ signiferum intexunt, in hoc capite tanquam exemplo variis appellationibus distinguit. ἀνθρωποειδῆ ἢ ἀνθρωπόμορφα ζώδια, id est, signa humana sunt, in quibus humanæ reperiuntur effigies, veluti Geminorum, Vir-

Lib. 1. cap. περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ζωδίων.

ginis, aquarii, medietatis Sagittarii. Libram quoque inter signa humana autor & Haly referunt, propter vicinam Virginem, vt puto. Horum Gemini & Virgo cur dicantur πτερωτὰ, id est, pennigera seu alas habentia, globorum picturæ satis indicant. Piscium verò τὰ βράγχια instar alarum sunt. Piscium tamen & Geminorũ figuras alatas vocari, non memini me legisse apud Ptolemęũ, qui cùm de pennigeris agit, exempli gratia, Virginẽ saltẽ & Sagittariũ cũ gallina nominat. τὰ τετράποδα, id est, quadrupedia sunt ♈ ♉ ♌ ♑ & vltima pars Sagittarij. Et horũ duo, nẽpe Leonis & Sagittarij sunt θηριώδη ἢ ἀνήμερα, id est, fera & immã sueta: reliqua verò ἥμερα, id est, mãsueta seu domestica. Addit autor, humana etiã vocalia nominari, eademq́; in oriente: quadrupedia verò in meridie maiorem vim quàm in aliis quadrantibus exercere, Virgine tamen & Aquario & Capricorno Septentrioni magis consentientibus. Omninò verò omnium signorũ tam figuræ quàm appellationes, ab ipsorum naturalibus effectibus, quos rebus subiectis sibique peculiariter consentientibus imprimunt, sumpserunt originem. Veluti in generalibus cõstitutionibus, signa humana in genus humanum, reliquarum verò figurarum in similia bruta & res similes euentus, quos prætendunt euasuros significant: id quod fusiùs exposuit Ptolemæus lib. 2. cap. 7. de genere euentuum. [redacted]

Lib. 3. c. de vitijs & morbis.

[redacted]. Ptolemæus vocat ζώδια ὑπαίτια: καὶ μάλιστα, inquit, τῆς ☽ ἐπὶ συνδέσμων ἢ ἐπὶ καμπίων οὔσης, ἢ ἐπὶ τῶν ὑπαιτίων ζωδίων, οἷον ♈ ♉ ♋ ♏ ♑, γίνονται λωβήσεις τε.

τοῦ σώματος κυρτώσεων, ἢ κυλλώσεων, ἢ χωλώσεων, ἢ παραλύσεων, hoc est, Imprimis verò Luna in nodis aut * flexuris constituta, aut lustrante signa obnoxia seu infirmantia, qualia sunt ♈ ♉ ♋ ♏ & ♑, fiunt vitia corporis gibbositatũ, claudicationum, luxationumque. Et ibidem paulò infrà, vbi de iudicijs morborum à signis octaui orbis agit. ἰδίως μὲν γὰρ, inquit, ὁ καρκῖνος καὶ ὁ αἰγόκερως, καὶ οἱ ♓ : καὶ ὅλως τὰ χερσαῖα καὶ ἰχθυϊκὰ ζώδια, τὰ τῶν νομῶν πάθη ποιεῖ, καὶ λειχήνων ἢ χοιράδων, ἢ συρίγγων, ἢ ἐλεφαντιάσεων καὶ τῶν τοιούτων, hoc est, Cancer, Capricornus, Pisces & vniuersaliter omnia humi repentia & aquatica signa, peculiariter infligunt calamitatem vlcerum depascentium carnem & serpentium impetiginum, scrophularum, fistularum, lepræ & talium morborum. Similiter ζώδια πολύσπορα, id est, fœcunda seu plures proles habentia, qualia sunt ♋ ♏ & ♓ ab effectu nomen inuenerunt. Ea verò in occidente vigere ait. στειρώδη ἢ ἄγονα, id est, sterilia sunt ♌ & ♍. Porro Geminos perperam sterilibus annumerare videtur, quum simulachrum ipsorum sit δίσωμον, id est, duorum corporum, & ob id teste Ptolemæo numerum filiorum multiplicet. Sed sex reliqua, nempe ♈ ♉ ♎ ♐ ♑ & ♒, cùm in hoc negotio mediam naturam habeant, non malè signa paucorum filiorum nominat. Similiter cùm signa hominum nominibus vocata sint vocalia: Cancri verò & Scorpij Pisciumque muta: reliqua, nempe Arietis, Tauri, Leonis, Capricorni & postremæ partis Sagittarij, non immeritò mediæ naturæ reliquuntur. Hæ sunt differentiæ duodecim signorum signiferum intexẽtium. Reliquorum quæ extra Zodiacum sita sunt præcipua, quorum Ptolemæus suis in locis vsum ostendit, sunt ferè hęc: ζώδια auium, vt aquila & gallina: ζώδια aquatica, vt delphin & Pisces: Naufraga, vt argo & nauis: Venenosa, vt Scorpio & Serpentes: Mutilata, vt Taurus & caput Medusæ: Vincta, vt Andromeda & Cepheus: Ducalia, vt ambæ coronæ borealis & australis. Hæc omnia ad compendium reduci possunt hoc modo. Simulachra alia sunt animalium, alia rerum. Rerum veluti ducalia, vt ambæ coronę: & naufraga, vt Argo. Porro animaliũ alia sunt in aëre volãtia seu pennigera πτερωτὰ, vt ♍ ♐ & gallina: Alia in aquis natantia νηκτὰ: & horum rursus hæc vocantur marina θαλάττια, vt ♋ ♑ ὁ δελφίν: hęc verò fluuialia ποτάμια, vt

* id est, nodis quinque planetarum.

lib. 4. cap. de filijs.

♒ & ♓. Argo verò vtriusq; naturæ est. Alia terrestria χερσαῖα, & horum alia hominum nominibus vocata ἀνθρωπόμορφα, quę nota sunt: alia bruta ἄλογα. Rursus brutorum alia sunt quadrupedia τετράποδα, quæ vt dictum est in fera ἀνήμερα, & domestica ἥμερα distrahuntur: alia reptilia ἑρπυστικά, vt serpentes & similia: Alia venenosa ἰοβόλα, vt Scorpio & serpentes: alia mutilata: alia vincta: alia aliter denominata.

DE SIGNIFICATIONIBVS SIGNORVM.

1 *Et vnumquodque signum habet propriam significationem in his, quæ significant ex creatione membrorum* [redacted], *& regionum & feminum, & arborum & cætera. Aries habet ex corpore hominis caput & faciem: & ex regionibus bebil & ferim, id est, Babyloniam & Arabiam & Falastim & Palestinam.*

Taurus habet arbores quæ plantantur: & ex corpore hominis habet collum & gutturis nodum: & ex regionibus Ezetimet & Almech & Sandem & Araterad.

Gemini est signum largum, boni animi, & habet ex corpore hominis humeros & brachia & manus: & ex regionibus Vrgeti & Armeniam, Nuthrabigem Etelenimstet, id est, Aegyptum & Bartha. Cancer habet ex arboribus eas quæ fuerint æquales longitudine, & ex corpore hominis pectus, cor, stomachum, costas, splenes & pulmonem: & ex regionibus Armæniam minorem, & Orientalem plagam Buthabem & Massem & Acin: & habet participatione in Barach & Atrabicen.

Leo habet arbores proceras, id est, longas, callidus & versutus, & multæ angustiæ & tristitiæ: & habet ex corpo-

corpore hominis stomachum, cor, dorsum, latus: & ex regionibus Artitri usque in finem regionis habitabilis.

Virgo habet quicquid seminatur ex seminibus, & est larga, boni animi. Et habet ex corpore hominis ventrem & interiora, scilicet telam, id est, διάφραγμα & intestina: & ex regionibus argumenta et assem, id est, quædam regio circa Hierusalem, & Alforas, id est, Eufraten: & insulam quæ Hispania & Festix vel Afeum. Libra habet arbores proceras, & est larga, boni animi. Et habet ex corpore hominis lumbos & inferiora ventris, umbilicũ & pectinem & verenda, anchas & ilia & nates: Et ex regionibus terram Romanorum vel Græcorum, & quæ succedunt eis affines usque ad Africam: habet etiam Araffe vel Azim usque in finem Aethiopiæ & Barthan: habet & Carmen & Fegestem & Thebis vel Thebil & Tabrasten Barah & Ambarath. Scorpius habet arbores longitudine æquales, largus, boni animi: Et habet ex hominis corpore verenda, testiculos, vesicam, anum & fœmora: & ex regionibus Helebiget & rura Arabum & fines eius usque in Allegem: & habet in Alchach participationem. Sagittarius ingeniosus & callidus, habet ex corpore hominis fœmora: & ex regionibus Aethiopiã & Maharaben & Achiut vel Acenit vel Achichit, quæ est India. Capricornus bonæ vitæ, iracundus, cautus & callidus, multæ tristitiæ: Habens ex corpore hominis genua: Et ex regionibus Aethiopiam, Annaban, Alcon & Alcuth, & Mahamen usq; ad duo maria Aetahant & Achiut, quæ est India. Aquarius

rius habet ex corpore hominis crura vsque ad inferiora cauillarum, id est, talorum: et ex regionibus Azenes, id est, nigredinem, et Althupha et partes eius, et terram Elfices, et partem terræ Aegypti, et Occidentalem plagam terræ Achiut. Pisces, callidus et cautus, commixtus, multi coloris, habens ex corpore hominis pedes: et ex regionibus Carabrarem et Septentrionalem plagam terræ Iurgem, et participationem in Romanis vsque ad Essen, habet insulam et Aegyptum, et Alexandriam et mare Lycium.

Omnia inferiora cœlo Lunæ conclusa, superioribus tum stellis, tum signis cœlestibus subsunt, atq; viribus eorum consentiunt, compatiuntur & circumagitantur manifestiùs, quàm verbosa probatione persuaderi debeat. Notamus enim in hoc inferiore & sublunari mundo corpora quædam solaria, veluti ex metallis aurum, ex lapidibus hyacinthum, ex plantis heliotropium & lupinum, ex auibus phœnicem &c. quibus Sol præ cæteris aliquid suæ virtutis communicat: Quędam lunaria, vt argentum, chrystallum, palmam, hyssopum, anseres, fœles, & talia, quæ à Luna præcipuè fouentur & conseruantur afficiunturque euidentiùs. Ad eundem modum de rebus Saturnalibus, Iouialibus, Venereis, Mercurialibus, & denique singulis cœlestibus signis peculiariter cõsentientibus sentire & iudicare debemus. Idcirco autor sicut suprà cœli locorum stellarumque τὰς ζωοικάσας exposuit: ita in hoc capite eorundem cœli locorum cum certis rebus inferioribus terræq; adiacentibus τὴν συμπάθειαν ἐν ζωοικάσιν enarrare instituit, hoc est, vult ostẽdere, quæ cœli loca seu dodecatemoria, quibus regionibus, prouincijs, ciuitatibus, arboribus, plantis, corporis humani partibus, & talibus rebus præcipuè conueniant & consentiant, vimq; suam prę cæteris tribuant: quæ omnia adeò planè hic narrantur, vt nullã expositionem desiderent, præterquàm quòd magna pars locorum barbaris atque ignotis vocibus obscuratur. Quapropter quæ gentes sub quibus signis ponantur, ex Ptolemæo adscri-

bam,

bam,cuius breui catalogo alia loca à iunioribus obſeruata adij cere licebit.Ea verò ideo obſeruanda ſunt, quòd omnia ſignificata cœli in ijs locis magis appareant,quę partibus cœli quippiam decernentibus ſubijciuntur. Habet ergo ARIES Britanniam,Galliam Brachatam, Germaniam,Baſtarnas, Cœloſyriam, Paleſtinam, Idumæam, Iudęam. TAVRVS Parthiam, mediam Perſida,Cycladas inſulas,Inſulam Cyprum,loca maritima Aſiæ minoris. GEMINI Hircaniam,Armeniam,Martianam, Cyrenas, Marmaricam, inferiorem Aegyptum. CANCER Numidas, Cathaginenſes, Afros, Bithyniam, Phrygiam, Colchida. LEO Italiam,Galliam Togatam,Siciliam,Apuliam, Phœnices,Chaldęos,Ochiniam. VIRGO Meſopotamiam, Babylona, Aſſyriam, Gręciam, Achaiam, Cretam. LIBRA Bactra, Caſperiam, Seras, Thebaida, Oaſin, Troglodytas. SCORPIO Metagonitida,mauros,Getulos,Syriam,Commagenem, Cappadocas. SAGITTARIVS Thyrrenos, Celtas, Hiſpaniam, Arabiam fœlicem. CAPRICORNVS Indiam, Arrianen,Gedroſiam,Thraciam,macedonas, Illyricũ. AQVARIVS Sauromatas, Oxianen Sogdianen, Arabiam, Azaniam, media Aethiopię. PISCES Phazaia,Nazamonitis,Garamantice,Lydia,Cicilia,Pamphylia. Hæc eſt duodecim ſignorum cum regionibus ζωοικεσίαις. Iam quoque quas partes humani corporis eadem ſigna teneant ϖινακικῶς deſcribemus, hoc enim ad iudicia plurimum proficit, præſertim cùm locum valetudinis vel vitij inuenire voluerimus.

SIGNORVM MEMBRA.

♈ Caput	♉ Collum & ceruix	♊ Humeri & brachia	♋ Pectus
♌ à furcula pectoris vſq; ad vmbilicũ	♍ Venter inferior	♎ Nates	♏ Pudenda veſicam
♐ Coxas fœmora	♑ Genua.	♒ Crura tibiæ	♓ Pedes

L Huc

Huc refer Centiloquij enunciatũ 20, quo χείρουργοι cauent; ne in feriendis venis tuberculisq́; cædendis ☾ id cœli signum percurrat, cui membrum feriendum hic attributum vides. μὴ ἅπτου μορίου σιδήρῳ τῆς ☾ ἐπεχούσης τὸ ζώδιον ὃ κυριεύει τοῦ μορίου ἐκείνου: hoc est, membrum ferro ne percutito, quum Luna signũ tenuerit, quod membro illi dominatur. Nam Luna humorum domina, id membrum quod subijcitur signo, per quod ipsa discurrit, magis quàm alia humoribus implere cõsueuit. Quapropter si tunc ferro aperiatur, ex nimio affluxu humorum, putrida vlcera, neruorum distentiones, & talia mala sequi possunt, quæ & lędant membrum, & periculosam curam faciant. Ex quo id quoque patet, cur illa vulnera, quæ Luna lustrante signum quod parti vulneratæ dominatur, inflicta sunt, difficiliùs & vix sine membri incommodo sanentur. Atque hæc duo, nempe terrę partium & membrorum humani corporis cum locis cœli συμπάθεια seu consensus, præcipua sunt, quæ in hoc capite obseruare tenemur.

DE SIGNIFICATIONE PLANEtarum in signis secundum membra hominis.

Et si quidem planetæ significauerint dolorem, habent in vnoquoque signo membrum sibi proprium. Tractemus ergo de doloribus planetarum in signis. Et primum incipiamus ab Ariete.

♈ *Saturnus in Ariete habet pectus, Iuppiter ventrem, Mars caput, Sol fœmora, Venus pedes, Mercurius crura, Luna genua.*

♉ *In Tauro, Saturnus ventrẽ, Iuppiter dorsum, Mars collũ, Sol genua, Venus caput, Mercur. pedes, Luna crura.*

♊ *In Geminis, Saturnus ventrem, Iuppiter verenda et quæ succedunt, Mars pectus & quæ succedunt, Sol crura &*

ra & cauillas, id est talos, Venus collum, Mercurius caput, Luna fœmora.

In Cancro, Saturnus virilia et omnia eis succedētia, Iuppiter fœmora, Mars pectus, Sol pedes, Venus brachia & humeros, Mercurius oculos et guttur, Luna caput. ♋

In Leone, Saturnus verenda et succedentia, Iuppiter fœmora et genua, Mars ventrē, Sol caput, Venus cor, Mercurius humeros et guttur, Luna collum. ♌

In Virgine, Saturnus pedes, Iuppiter genua et eorū succedentia, Mars Ventrem, Sol collum, Venus ventrē, Mercurius cor, Luna humeros. ♍

In Libra, Saturnus genua & eorum succedentia, Iuppiter oculos & eorum succedentia, id est, partes capitis, Mars verenda & eorum succedentia, Sol humeros, Venus caput, Mercurius ventrem, Luna cor. ♎

♏ *In Scorpione, Saturnus cauillas, id est, talos, & eorū succedentia, Iuppiter pedes, Mars caput, brachia & fœmora, Sol cor, Venus verenda & eorum succedentia, Mercurius dorsum, Luna ventrem.*

In Sagittario, Saturnus pedes, Iuppiter crura et caput, Mars pedes et manus, Sol ventrem, Venus fœmora et brachia, Mercurius verenda et cor, Luna dorsum. ♐

In Capricorno, Saturnus caput et pedes, Iuppiter genua et oculos, Mars crura et humeros, Sol dorsum, Venus fœmora et cor, Mercurius verenda et succedentia, Luna fœmora. ♑

In Aquario, Saturnus caput et collum, Iuppiter humeros, pectus et pedes, Mars cauillas et cor, Sol veren- ♒

da & eorum succedentia, Venus genua & eorum succedentia, Mercurius fœmora & cor, Luna verenda.

♓ *In Pisce, Saturnus humeros, brachia & collum, Iupiter cor & caput, Mars cauillas & ventrem, Sol fœmora & eorum succedentia, Venus collum & dorsum, Mercurius crura & verenda, Luna fœmoralia.*

In priore capite signorum cum membris corporis cõsensum ostendit: in hoc verò vult indicare partes corporis, quas stellæ errantes per ipsa signa transeuntes afficiunt. Veluti si Saturnus positus in genituræ loco sexto, qui valetudini significat infirmitatem nato minitetur, tunc iuxta hanc rationem, si Saturnus sit in Ariete, pectus periclitabitur: si in ♉ vel ♊, venter: si in ♋, virilia & omnia eis succedentia, &c. Cuius rei ad maiorem vsus facilitatem in sequenti figura compendium subiecimus.

ARIES.	TAVRVS.	GEMINI.
♄ pectus	♄ venter	♄ venter
♃ venter	♃ dorsum.	♃ verenda & quę succedunt
♂ caput	♂ collum.	♂ Pectus & succedentia
☉ fœmora	☉ genua	☉ crura & tali
♀ pedes	♀ caput	♀ collum
☿ crura	☿ pedes.	☿ caput
☽ genua	☽ crura	☽ fœmora.

CAN-

CANCER,	LEO,	VIRGO,
♄ virilia & omnia eis ſuccedentia	♄ verenda & eis ſuccedentia	♄ pedes
♃ fœmora	♃ fœmora & genua	♃ genua & eorũ ſuccedentia
♂ pectus	♂ venter	♂ venter
☉ pedes	☉ caput	☉ collum
♀ brachia & humeri	♀ cor	♀ venter
☿ oculi & guttur	☿ humeri & guttur	☿ cor
☽ caput	☽ collum	☽ humeri

LIBRA,	SCORPIVS,	SAGITTARIVS,
♄ genua & eorũ ſuccedentia	♄ tali & eorum ſuccedentia	♄ pedes
♃ oculi & eorum ſuccedentia	♃ pedes	♃ crura & caput
♂ verenda & eorum ſuccedentia	♂ caput, brachia & fœmora	♂ pedes & manus
☉ humeri	☉ cor	☉ venter
♀ caput	♀ verenda & eorum ſuccedentia	♀ fœmora & brachia
☿ venter	☿ dorſum	☿ verenda & cor
☽ cor	☽ venter	☽ dorſum.

CAPRICORNVS,	AQVARIVS,	PISCES.
♄ caput & pedes	♄ caput & collum	♄ humeri, brachia & collum
♃ genua & oculi	♄ humeri, pectus & pedes	♃ cor & caput
♂ crura & humeri	♂ cauillæ & cor	♂ cauillæ & venter
☉ dorsum	☉ verenda & eorum succedentia	☉ fœmora & eorum succedentia
♀ fœmora & cor	♀ genua & eorum succedentia	♀ collum & dorsum
☿ verenda & eorum succedentia	☿ fœmora & cor	☿ crura & verenda
☽ fœmora	☽ verenda	☽ fœmoralia

Huius diuisionis, qua planetis per vniuersa signa euntibus partes hominis distribuuntur, huiusmodi rationem esse apparet. Vnicuique planetarum domum suam, quæ post Arietem εἰς τὰ ἑπόμενα primum occurrit, lustranti tribuitur prima pars hominis, nimirum caput. Quòd si idem eat per signum domui illi εἰς τὰ ἑπόμενα proximum, secundam quoque & capiti proximam partem humani corporis, hoc est, collum afficiet, & similiter per signa dehinc consequentia iter faciens, consequentes quoque corporis humani partes, quarum ordo suprà est expositus, curandas suscipiet. Exempli gratia: Capricornus cùm sit domus Saturni, & quidem quæ facta supputatione ab Ariete in consequentia signa primò occurrit, idcirco Saturnus in ♑ positus caput curabit, in Aquario signo Capricornum proximè sequenti, partem capiti proximam, nempe collum, in Piscibus humeros & brachia, in Ariete pectus: atque tali ordine in signis sequentibus consequentes humani corporis partes assequetur. Neque verò saltem duodenis signiferi signis & septem planetis, sed & duodecim cœli stationibus infrà describendis partes humani corporis planè simili ratione nonnulli distribuere con-

sueuerunt,

fueuerunt, atque ficut Arietem inter figna primum, ita horofco pum duodecim locorum primum, primam partem corporis, nẽpe caput occupare volũt. Qua ratione loco fecundo, pars cor poris fecũda, collũ fcilicet, & fimiliter reliquis fequẽtibus locis reliquæ fequentes corporis partes attribuuntur. Id verò deductum effe videtur ex Centiloquij enunciato 74. cuius verba hęc funt: πᾶς ὁ ἔχων τὸν ♂ ὡροσκοποῦντα, ἕξει πάντως οὐλὴν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, id eft: Quicunque Martem afcendentem habet, [redacted]. Quapropter quod horofcopus prima natalitiæ figuræ domus in capite prima parte corporis poteft, id iuris quoque domum fecundam in collo parte corporis fecunda, & domus fequentes in partibus fequentibus confequi atque exercere, iudicatum effe arbitror. Hæ funt rationes, quibus plerofque aftrologos, vt loca morborum vitiorumque, quæ à ftellis decernuntur, deprehendant & pronuncient, infiftere videmus. Sed Ptolemæũ paulò aliter fentire, atq; à gra uioribus caufis de futurorũ morborũ vitiorũq; locis & qualitatibus coniecturá facere, fatis cõftare nobis poteft ex fuis verbis, quæ extant lib. Apotelef. 3. capite de vitijs & morbis corporis. ἐνταῦθα μὲν, inquit, πρὸς τὴν καθόλου διάληψιν, ἀποβλέπειν δεῖ πρὸς τὰ τοῦ ὁρίζοντος δύο κέντρα, τουτέστι, τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικόν: μάλιστα δὲ πρός τε τὸ δῦνον αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ ἡγούμενον, ὅ ἐστιν ἀσύνδετον τῷ ἀνατολικῷ κέντρῳ: καὶ παρατηρεῖν τοὺς κακοποιοὺς τῶν ἀστέρων, πῶς ἐσχηματισμένοι πρὸς αὐτὰ τυγχάνουσιν. ἐὰν γὰρ πρὸς τὰς ἐπαναφερομένας μοίρας τῶν εἰρημένων τόπων ὦσιν ἐσῶτες ἤτοι σωματικῶς ἤτοι τετραγωνικῶς ἢ καὶ κατὰ διάμετρον: ἤτοι ὁ ἕτερος αὐτῶν ἢ καὶ ἀμφότεροι: σίνη καὶ πάθη σωματικὰ ἐπὶ τοὺς γεννωμένους ὑπονοητέον, μάλιστα δ' ἂν καὶ τῶν φώτων ἤτοι τὸ ἕτερον, ἢ καὶ ἀμφότερα κεκεντρωμένα καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον τυγχάνῃ ἅμα, ἢ καὶ κατὰ διάμετρον, τότε γὰρ οὐ μόνον ἐὰν ἐπαναφέρωνται οἱ τῶν κακοποιῶν ἀλλὰ κἂν προαναφέρωνται τῶν φώτων αὐτοὺς κεκεντρωμένος, ἱκανός ἐστι διατιθέναι τι τῶν ἐκκειμένων, ὁποῖον ἂν οἵ τε τοῦ ὁρίζοντος τόποι καὶ οἱ τῶν ζῳδίων ὑποφαίνουσι σίνος ἢ πάθος, καὶ αἱ ἀστέρων φύσεις τῶν τε κακούντων καὶ τῶν κακουμένων, καὶ ἔτι τῶν συσχηματιζομένων αὐτοῖς. τά τε γὰρ μέρη τῶν ζῳδίων ἑκάστου τὰ περιέχοντα τὸ ἀδικούμενον μέρος τοῦ ὁρίζοντος, δηλώσει τὸ μέρος τοῦ σώματος,

τος, περὶ δ᾽ ἔσται τὸ αἴτιον, καὶ πότερον σίνος ἢ πάθος, ἢ καὶ ἀμφότερα τὸ δηλούμενον μέρος ἐπιδέξασθαι δύναται: αἵ τε τῶν ἀστέρων φύσεις τὰ εἴδη καὶ τὰς αἰτίας τῶν συμπτωμάτων. ἐπειδὴ τῶν κυριωτάτων τοῦ ἀνθρώπου μερῶν ὁ μὲν τοῦ ♄ κύριός ἐστιν ἀκοῶν τε δεξιῶν καὶ κύστεως, καὶ σπληνός, καὶ φλεγμάτων, καὶ ὀστῶν. ὁ δὲ τοῦ Διὸς ἁφῆς τε καὶ πνεύμονος καὶ ἀρτηριῶν καὶ σπέρματος. ὁ δὲ τοῦ ♂ ἀκοῶν εὐωνύμων καὶ νεφρῶν καὶ φλεβῶν καὶ μορίων. ὁ δὲ ☉ ὁράσεως καὶ ἐγκεφάλου καὶ καρδίας καὶ νεύρων, καὶ τῶν δεξιῶν πάντων. ὁ δὲ τῆς ♀ ὀσφρήσεως καὶ ἥπατος, καὶ σαρκῶν. ὁ δὲ τοῦ ☿, λόγου καὶ διανοίας καὶ γλώσσης καὶ χολῆς καὶ ἕδρας. ἡ δὲ ☽ γεύσεώς τε καὶ καταπόσεως καὶ στομάχου καὶ κοιλίας καὶ μήτρας καὶ τῶν εὐωνύμων πάντων, id est: Hoc in loco, vt vniuersalem regulam percipiamus, contemplari oportet duos cardines finitoris, quorum videlicet alter est in ortu, alter in occasu: sed si præcipuè considerandus est is, qui est in occasu, & locus antecedens, qui prorsus non est copulatus ascendenti. Postea obseruandum est, quomodo malefici planetæ ea loca aspiciant. Nam si maleficæ ad partes dictis locis succedentes constiterint corpore aut radijs tetragonis, oppositisúe, siue vtræque maleficæ, siue harum altera, vitia & morbos nato infligunt. Maximè verò euidentes erunt hi effectus, quando luminarium vel alterum vel vtrumque in centris ita, vt diximus, situm est, vt vel vna sint, vel ex aduerso. Tunc enim non solùm si succedat maleficorum quispiam, verùm etiam si præcedat luminaria, dummodo ipse angulum ad vnguem teneat, potest læsionem morbumúe inferre, qualem videlicet morbum vel læsionem & locus finitoris, & natura signorum, & natura ipsorum vel maleficorum vel affectorum siderum, & denique natura stellarum illis configuratarum insinuauerint. Partes enim cuiuslibet signi loco finitoris affecto circumfusæ, significabunt corporis partem laboraturam, & vtrùm pars offensa læsionem receptura sit an morbum, an potius vtrumque. Astrorum verò naturæ horum euentuum genera & causas aperiunt. Nam ex potissimis partibus hominis præest Saturnus quidem auditui dextro, vesicæ, spleni, pituitæ & ossibus: Iuppiter tactui, pulmoni, arterijs & semini. Mars habet auditum sinistrum, renes, venas ac pudenda: Sol visum, cerebrum, cor, neruos, & dextra omnia: Venus olfa-

olfactum, hepar & carnem: Mercurius sermonem, rationem, linguam, fel & sedem: Luna habet gustum, gulam, stomachum, ventriculum, vuluam & sinistra omnia.

In hoc textu quatuor insignia capita diligenter obseruanda perfectè nobis ostendit Ptolemæus. Primò enim declarat materiam seu subiecta, quibus læsiones morbique imprimi solent, nempe domum septimam, inde primam, deinde sextam, quæ horoscopo inconiuncta est. Rationi autem consentaneum est, atque obseruatum esse dicit Cardanus, primam & septimam τὰ σίνη vitia, sextam verò τὰ πάθη, id est, morbos suscipere. Secundò describit talium pestium causas effectrices, nempe malefico rum corpora, & hosticos radios eorundem. Quum itaque hæ causæ cum subiecta materia concurrunt, natorum corpora multipliciter offendunt: præsertim verò si luminaria simul prehendant, vel opposita radiatione, aut etiam quadrata pulsent. Tertiò docet id, de quo principaliter hoc loco agimus, nempe naturam & qualitatem ægritudinum eruendam esse ex quatuor potissimum circunstantijs. Primò ex finitoris seu locorum mundi natura, nempe domus primæ vel septimæ, sextæ vel duodecimæ, has enim morbos, illas verò vitia seu læsiones plerunque ostendere paulò antè dicebamus. Inde ex natura duplici locorum in signifero, nempe à siderum imaginibus, quas μορφώματα vocant, & à dodecatemorijs, quę ab interfectione vernali numerantur. Deinde ex natura ipsorum vel maleficorum vel affectorum siderum. Ad extremum ex natura stellarum illis configuratarum. Cæterùm partes cuiuslibet signi locis affectis circũfusæ corporis partes laboraturas extrinsecus declarant, veluti ♈ caput, ♉ collum, reliquaq; signa sequentia partes corporis humani reliquas iuxta superiorem distributionem indicant. Per membra autem à planetis significata intelligit scriptor humores & membra interiora, quemadmodum ea singulis stellis in textu Ptolemæi distribuuntur. Haly arbitratur Ptolemæum per partes signorum intelligere planetarum fines seu terminos, qui in horizonte orientali vel in centro domus septimæ versantur. Veluti si pars horoscopans affecta, sit terminus Iouis, is quoniam arterias & pulmones significat, ob

M idpul-

id pulmonibus & arterijs malum portendit. Pulchrè quidem hęc ille ἀλλὰ ὀκτὼς ὅδε dicit, minimeq́ue satisfacit verbis Ptolemæi, quæ non de finibus, sed de naturis maleficorum affectorumq́ue siderum loquuntur. Præterea Ptolemęus tribuit hanc vim afficiendi membra etiam luminaribus, quæ non habent terminos, sed loco finium integra signa complectuntur. Vnde facile apparet, quòd aliud planetas & aliud signorum partes terminosq́ue significare voluerit. Quartò & ad extremum ex hoc textu notare debemus, quæ partes corporis humani quibus planetis principaliter consentiant, hoc enim rectè cognouisse ad dijudicationem futurorum morborum vehementissimè proficit, siquidem vitiatur aut morbidum efficitur illud membrum, cui in fatiōe aut genitura planeta afflictus dominatur: veluti oculus dexter vel sinister aut vterque afficitur, cùm luminaria malè disposita fuerint. Sic aurium dentiumq́ue ægritudines comitantur Saturni afflictionem. Et Venus malè posita vasa seminaria corrumpit, atq; ob id infœcundos, impotentes ad Venerem & hecticos efficit. Mercurius afflictus linguæ sermonisq; vsum adimit, similiter pectus aut pulmonem vitiatum aut iecur, aut splenē, aut cor, aut aliquid ex intestinis corruptum deprehendimus. Porro in distributione, qua planetis interiora membra diuiduntur, Cardanus à Ptolemæo nonnihil dissentit, atque hic potius rationi & experimento quàm autoritati ipsius adhęrendum esse putat. Quatenùs verò dissentiant, ex collatione vtriusq; distributionum, quas veluti in tabella hic subijciam, facilè ęstimabis.

ħ ha-

♄ habet autore		♃ autore	
Ptolemæo	Cardano	Ptolemęo	Cardano
Auditum dex-trum	Auditum dex-trum	Tactum	Tactum
Vesicam	Vesicam	Pulmonem	Pulmonem
Splenem	Splenem	Arterias	Sanguinem
Pituitam & ossa	Melächoliam & pituitam cru dam non natu ralem	& semen	Iecur & carnem.
	Chartilagines & ligamenta.		

♂ autore	
Ptolemęo	Cardano
Auditum sini strum	Auditum sini-strum
Renes	Renes
Venas ac pu denda.	Fel
	Bilem
	Intestina & sedem.

☉ autore	
Ptolemæo	Cardano
Visum	Oculũ dextrũ
Cerebrum	Cor
Cor	Arterias & san-guinem in arte rijs cõtentum.
Neruos & dex-tra omnia.	

☿ autore	
Ptolemæo	Cardano
Sermonem	Neruos
Mentem	mentem
Rationem	Rationem
Linguam	memoriam
Fel	Digitos
Sedem	Spiritum.

♀ autore	
Ptolemæo	Cardano
Olfactum	Olfactum
Hepar	Gustum
Carnem	Semen
	Vasa seminaria
	Pudẽda vtriusque sexus
	Ventriculum

☾ autore	
Ptolemæo	Cardano
Gustum	Cerebrum
Gulam	Oculum sini-strum &
Stomachũ	Pituitam na-turalem.
Vuluam & sinistra om-nia	

Et quando est plena luminibus, significat pituitam multam, insipidam & dulcem: & si commisceatur Saturno, acidam: Sed vacua luminibus, paucam. Ideo si Mars commisceatur, facilè amarescit vel fit salsa, paucum enim à leui causa inficitur.

Hic notandum, pleraque membra à duobus vel tribus Planetis gubernari: vt Cerebrum ratione ſubſtantiæ à Luna, ratione arteriarum à Sole, & denique ratione ſpiritus & facultatum à Mercurio. Atque hactenus naturales locorum cœli proprietates, atque eorundem tam cum cœleſtibus, quàm inferioribus corporibus συνοικείωσιν ϗ συμπάθειαν expoſuimus. Sequentes exiliores locorum proprietates exceptis antiſcijs, cùm à Ptolemæo tanquàm curioſæ & phyſicis rationibus carentes relictæ & contemptæ ſint, nobis quoq; meritò ſuſpectæ eſſe debent.

DE GRADIBVS SIGNORVM maſculinis & fœmininis.

Sunt quoque in vnoquoque ſigno gradus, qui propriæ dicuntur maſculini atque fœminini. Nam ab initio Arietis vſque in VIII. *gradum, dicuntur eſſe maſculini, & ab* VIII. *in* IX. *fœminini, & à* IX. *in* XV. *maſculini, & à* XV. *vſq; in* XXII. *fœminini: et à* XXII. *vſque in finem Arietis maſculini. Et hoc modo depingimus tabulam, vt leuius reddatur opus Deo auxiliante.*

Aries		
maſculi	8	8
fœmini	1	9
maſculi	6	15
fœmini	7	22
maſculi	8	30

Leo		
maſculi	5	5
fœmini	3	8
maſculi	7	15
fœmini	8	23
maſculi	7	30

Sagittarius		
maſculi	2	2
fœmini	3	5
maſculi	7	12
fœmini	12	24
maſculi	6	30

Taurus		
fœmini	5	5
maſculi	6	11
fœmini	6	17
maſculi	4	21
fœmini	3	24
maſculi	6	30

Virgo		
fœmini	8	8
maſculi	4	12
fœmini	8	20
maſculi	10	30

Capricornus		
maſculi	11	11
fœmini	8	19
maſculi	11	30

Gemini

fœmini	5	5
maſculi	11	16
fœmini	6	22
maſculi	4	26
fœmini	4	30

Libra

maſculi	5	5
fœmini	10	15
maſculi	5	20
fœmini	7	27
maſculi	3	30

Aquarius

maſculi	5	5
fœmini	10	15
maſculi	6	21
fœmini	4	25
maſculi	2	27
fœmini	3	30

Cancer

maſculi	2	2
fœmini	6	8
maſculi	2	10
fœmini	2	12
maſculi	11	23
fœmini	4	27
maſculi	3	30

Scorpius

maſculi	4	4
fœmini	10	14
maſculi	3	17
fœmini	8	25
maſculi	5	30

Piſces

maſculi	10	10
fœmini	10	20
maſculi	3	23
fœmini	5	28
maſculi	2	30

Ptolemęus ſexum non in partibus, ſed in integris ſignis quę riti iuxta cuius ſententiam ♈ & ♎ ſigna maſculina ſunt & diurna, à quibus cõtinua ſerie maſculinis fœminina ſubijciũtur. Veluti ♈ maſculinum eſt, ♉ fœmininum, ♊ maſculinum, ♋ fœmininum, ♌ maſculinum, ♍ fœmininum, & ſic deinceps ad finem ſigniferi.

DE GRADIBVS LVCIDIS, TENEbroſis, fumoſis & vacuis.

E in vnoquoque iſtorum ſignorum ſunt gradus qui dicuntur lucidi, & gradus qui dicuntur tenebroſi, & gradus qui dicuntur fumoſi, et gradus qui vocantur vacui. Dicunt enim quidam, quòd ab initio Arietis vſque in tertium gradum ſunt tenebroſi, & à tertio in VIII. *lucidi, & ab* VIII. *in* XVI. *tenebroſi, et à* XVI. *in* XX. *lucidi, et à* XX. *vſque ad* XXIIII. *vacui, et à*

XXIIII. *vsque in* XXIX. *lucidi, et à* XXIX. *in finem Arietis vacui: de quibus faciemus tabulam si Deus voluerit.*

Aries

tene	3	3
lucidi	5	8
tene	8	16
lucidi	4	20
vacui	4	24
lucidi	5	29
vacui	1	30

Leo

tene	10	10
fumosi	10	20
vacui	5	25
lucidi	5	30

Sagittarius

lucidi	9	9
tene	3	12
lucidi	7	19
fumosi	4	23
lucidi	7	30

Taurus

tene	3	3
lucidi	4	7
vacui	5	12
lucidi	3	15
vacui	5	20
lucidi	8	28
tene	2	30

Virgo

tene	5	5
lucidi	3	8
vacui	2	10
lucidi	6	16
fumosi	6	22
vacui	5	27
tene	3	30

Capricornus

tene	7	7
lucidi	3	10
fumosi	5	15
lucidi	4	19
tene	3	22
vacui	3	25
tene	5	30

Gemini

lucidi	4	4
tene	3	7
lucidi	5	12
vacui	4	16
lucidi	6	22
tene	5	27
vacui	3	30

Libra

lucidi	5	5
tene	5	10
lucidi	8	18
tene	3	21
lucidi	6	27
vacui	3	30

Aquarius

fumosi	4	4
lucidi	5	9
tene	4	13
lucidi	8	21
vacui	4	25
lucidi	5	30

Cancer

Cancer			*Scorpius*			*Pisces*		
lucidi	12	12	tene	3	3	tene	6	6
tene	12	14	lucidi	5	8	lucidi	6	12
vacui	4	18	vacui	6	14	tene	6	18
fumosi	2	20	lucidi	6	20	lucidi	4	22
lucidi	8	28	fumosi	2	22	vacui	3	25
vacui	2	30	vacui	5	27	lucidi	3	28
			tene	3	30	tene	2	30

DE GRADIBVS
putealibus.

Et in signis sunt quidam gradus, qui vocantur putei. Cùm fuerit planeta in aliquo eorum, dicitur esse in puteo, vt est sextus gradus Arietis & cætera, vt in hac tabula sequenti ostendetur.

♈	6	11	16	23	29		♎	1	7	20	30		
♉	5	12		24	25		♏	9	10	22	23	27	
♊	2	12	17	26	30		♐	7	12	15	24	27	30
♋	12	17	23	26	30		♑	2	7	17	22	24	28
♌	6	13	15	22	23	28	♒	1	12	17	22	24	29
♍	8	13	16	21	25		♓	4	9	24	27	28	

Lucida, tenebrosa, fumosa, vacua, putrida & talia loca à præsentia vel absentia lucidarum stellarum appellationes sumpsisse arbitror: quæ cùm per motum octaui & noni orbis subinde in alia loca transeant, propè est iudicare, quantum momenti habere possint in iudicijs, si ad tales dodecatemoriorum partitiones, & non ad sphæram octauam accommodentur.

DE GRADIBVS AZEMENA,
id est, debilitatis corporis.

Et sunt in signis quidam gradus, qui dicuntur gradus azemena, id est, gradus debilitatis corporis. Est enim azemena quædam debilitatio corporis temporalis, vt

surdi-

ſurditas,cæcitas,membri amiſſio, & cætera talia, quæ quamdiu vixerit homo ſemper habebit, niſi miraculoſe ſanetur. Cùm ergo fuerit Luna in his gradibus in natiuitate alicuius pueri,accidet ei prædicta azemena ſecūdū ſignificationem loci & aſpectus ſeu loca planetarum. Significatur quoque azemena per aſtra diuerſis modis, ſicut in libris natiuitatum inuenies. Gradus autem azemenæ ſunt hi, qui deſcribuntur hac in tabula.

In ♉	6	7	8	9	10			In ♐	1	7	8	18	19
In ♋	9	10	11	12	13	14	15	In ♑	20	27	28	29	
In ♌	18	27	28					In ♒	18	19			
In ♍	19	29											

Vox azemena Arabibus idem ſignificat quod græcis τὸ σίνος, id eſt, vitium ſeu læſio & non morbus: hęc enim teſte Ptolemęo ſeparata ſunt. τὸ μὲν γὰρ σίνος, inquit, ἅπαξ διατίθεται καὶ μὴ διατείνουσαν ἔχει ἀλγηδόνα: τὸ δὲ πάθος ἤτοι συνεχῶς ἢ ἐπιληπτικῶς τοῖς πάσχουσιν ἐπισκήπτει, hoc eſt: vitium quidem ſemel infligitur atque ſemel corrumpit membrum aliquod, nec in poſterum adfert cruciatus intenſionem, vt ſunt cæcitas, ſurditas, claudicationes & talia, quæ inflicta initio dolorem adſerunt, ſed poſtea nequaquam. Morbus verò vel continuos vel reciprocos cruciatus corpori adfert: ſunt enim duo genera morborum, quorum reciproci ſunt qui & diſcedunt & per interualla redeunt, vt ſunt aſthma, comitialis, podagra: non reciproci, vt febres πλευρῖτις, δυσεντερία, dyſenteria, ſtranguria & ſimiles, quorum omnium ea eſt natura, vt à corpore poſſint ſeparari, & dū præſentes adſunt, continenter corpora excrucient. Econtrariò vitia inſeparabilia ſunt, & poſt initium non affligunt. Talia dicuntur hic affici, cùm pars azemena in cardinem aſcendentis inciderit: præſertim, ſi Luna eidem aut domino ſigni horoſcopantis coniuncta fuerit, & quidem in eo membro naſcentis, quod eidem ſigno ſubijcitur.

citur. Item si in genitura alicuius in gradu azemena reperiatur Sol, erit vitium in oculo dextro: si Luna, sinistro. Sed de causis vitia & morbos efficientibus Ptolemęum consulendum atque audiendum suadeo.

DE GRADIBVS AVGMENTANtibus fortunam.

Et in hoc circulo sunt quidam gradus, qui dicuntur augentes fortunam, qui in ista tabula descripti sunt.

♈	19					♎	3	5	21	
♉	3	15				♏	7	18	20	
♊	11					♐	13	20		
♋	1	2	3	4	15	♑	12	13	14	20
♌	2	5	7	19		♒	7	16	17	20
♍	3	14	20			♓	13	20		

Hali dicit gradus augmentātes fortunam esse eos, in quibus extolluntur fortunæ & luminaria, veluti par. 19. Arietis, par. 3. Tauri, par. 27. Piscium, quamuis tabella autoris habeat part. 20. ♓: & eos in quibus fines vtriusq; beneficę iunguntur: veluti par. 13 Sagittarij, & par. 13. Piscium: & eos qui sunt termini fortunarum, & denique eos quibus stellæ fixæ de natura beneficorum connexæ sunt. Sed illud magis Ptolemæi doctrinæ conuenire videtur, vt illas partes in quibus fines vtriusque beneficæ iunguntur, & quasi suas naturas commiscent, iudicemus esse fœlicissimas. Veluti principium septimæ partis Arietis est initium termini Veneris, & finis termini Iouis, pariter ad vnguem habentur partes infœlices, in quibus fines maleficæ vtriusque cohærent, vt patet in sequentibus descriptionibus, quarum prior ex terminis Ptolemæi, posterior ex terminis Aegyptiorum deducta est.

Fœlices		Infœlices		Fœlices		Infœlices	
♈	7	♈	26	♈	7	♈	25
♊	15	♉	26	♊	13	♉	27
♌	20	♊	25	♌	7	♊	24
♍	14	♍	24	♍	18	♍	28
♎	12	♐	25	♎	22	♐	26
♏	15	♑	25	♐	13	♑	26
♐	9	♓	26	♑	15	♓	28
♒	21			♒	14		
♓	9			♓	13		

DE GRADIBVS COMPOTENTIBUS.

Et duo gradus, qui fuerint vnius longitudinis à capite signorum mobilium, dicuntur compotentes, id est, vnius fortitudinis, & consortes seu participes in virtute, vt XX. *gradus Capricorni vel Cancri cum* X. *gradu Sagittarij vel Geminorum, &* XX. *gradus Arietis vel Libræ cum* X. *gradu Piscium vel Virginis.*

Partes æqualiter à quatuor punctis cardinalibus remotas, generaliter vulgo gradus compotentes, seu gradus consortes eiusdemque potentiæ, græci τὰ ἀντίσκια μέρη nominare consueverunt. Hæc à Ptolemæo ita distincta sunt, vt partes vtrinque à punctis tropicis equaliter remotæ, βλέποντα καὶ ἰσοδυναμοῦντα, id est, intuentes idemque potentes: partes verò à punctis æquinoctiorum pariter recedentes, προστάσσοντα καὶ ἀκούοντα, id est, imperantes & obedientes propriè & eruditè appellentur.

Verba Ptolemæi de imperantibus & obedientibus locis hæc sunt.

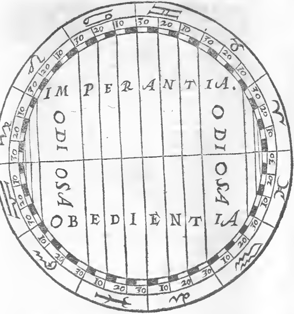
ſunt: προςάσσοντα καὶ ἀκούοντα λέγονται τμήματα τὰ κατ' ἴσον
διάςασιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ ὁποτέρου τῶν ἰσημερινῶν σημείων σχηματι= libr.1.cap.
ζόμενα, διὰ τὸ ἐν τοῖς ἴσοις χρόνοις ἀναφέρεσθαι καὶ ἐπὶ ἴσων παραλ= περὶ προ=
λήλων. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐν τῷ θερινῷ ἡμικυκλίῳ προςάσσοντα κα= σασσόν=
λεῖται, τὰ δὲ ἐν τῷ χειμερινῷ ὑπακούοντα: διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνο μὲν γινό των καὶ ἀ-
μενον τὸν ⊙ μείζονα ποιεῖν τῆς νυκτὸς τὴν ἡμέραν, κατὰ τοῦτο δὲ ἐ= κουόντων.
λάττω: id eſt, Imperantia & obedientia loca dicuntur, quæ æquali ſpacio ſeu ab vno, ſeu ab vtroque punctorũ æquinoctialium diſtant, idq́ue eò, quòd æquali ſpacio temporis peroriuntur, eoſdemq́; circulos parallelos deſcribant. Cæterùm quæ in æſtiua Sphæræ parte ſunt, imperantia, quæ in hyberna medietate exiſtunt, obedientia nominãtur, quia Sol illic dies, hic verò noctes longiores facit. In hoc textu vtrunque nos docet Ptolemæus, & cauſas familiaritatis inter loca imperantia obedientiáque, & cur hæc illis ſubiecta ſint. Cauſarum familiaritatis vnã dicit eſſe, quòd talia loca equalibus interuallis à punctis æquinoctiorum diſtantia æquales habeant anaphoras ſeu aſcenſiones, vt vocant, id quod clarum & notum eſt ex primis inſtitutionibus Sphæricis, & vſus tabellæ anaphorarum infrà à nobis deſcriptæ idem facilè indicat. Veluti in noſtra, hoc eſt, vrbis Agrippinæ poli altitudine, quæ eſt part. 51. vtrumque dodecatemorium, ♈ videlicet & ♓, cùm æqualiter ab interſectione vernali recedat, in exortu ſuo trahit ſecũ de æquinoctiali par. 13 ſc. 21. quæ conuerſa in tempus efficiunt hor. 0. ſcrup. 57. Sic ♉ & ♒ equaliter peroriuntur cum par. 17. ſc. 25. hoc eſt, hora tẽporis vna, & ſc. 14. Eodẽ modo de reliquis dodecatemorijs equaliter ab interſectione ſeu verna, ſeu autũnali remotis iudicare debemus. Alterã cauſam ſocietatis inter dictas partes eſſe ait, quòd æquales deſcribant parallelos circulos, id quod pari facilitate conſtat. Nam ſi capiantur puncta quatuor ab equinoctialis interſectione vtrinque paribus interuallis remota, lineæ aſſumpta puncta connectentes futuræ ſunt cùm inter ſe equales, tum verò à diametro eclipticæ equalibus ſpacijs amotæ, eidem æqui diſtabunt per 14. tertij elementorum Euclidis, atque ad vnam mũdi reuolutionem delineabunt parallelos circulos inter ſeſe omninò equales. Sed cur loca ſeptentrionalia potiora nobilio-

raque sunt meridionalibus? Respondet, quum dies nocte sit nobilior atque ad agendum accommodatior, ob id loca signiferi quæ incrementum dierum adferunt, imperantia, reliqua verò in quibus diurna lux diurnis superatur tenebris, obedientia haud immeritò vocari. Itaque Aries imperat, potiorque est Piscibus, & Taurus Aquario, & reliqua reliquis, quæ in tabella sequenti descripsimus.

Imperantia	♈	♉	♊	♋	♌	♍
Obedientia	♓	♒	♑	♐	♏	♎

Sed non tantùm integra dodecatemoria, verùm etiam alias minutas cœli partes, per προσάγοντα, καὶ ἀκούοντα τμήματα nobis indicare voluit Ptolemeus. Veluti prima pars Arietis, & vltima Piscium, secunda pars Arietis, & penultima Piscium: Item decima pars Arietis, & vigesima prima Piscium, vigesima pars Tauri & vndecima Aquarij, sicque deinceps reliquę cum reliquis, quę ęqualiter ab intersectione verna vel autumnali remouentur mutuò sibi ius dicunt & obediunt. Nam talē talium partium consociationem aut ab Ariete & Piscibus, aut à Virgine & Libra rectè inchoare poterimus: quod vt manifestiùs intelligeres, etiam figuram huius rei subiecimus.

Intuen-

Intuētia verò eiusdēq; potētiæ loca Ptolemęus nobis descripsit his verbis: ἰσοδυναμεῖν φασὶν ἀλλήλοις μέρη, τὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ὁποτέρου τῶν τροπικῶν σημείων τὸ ἴσον ἀφεστῶτα, διὰ τὸ καθ' ἑκατέρου αὐτῶν τοῦ ☉ γινομένου, τάς τε ἡμέρας ταῖς ἡμέραις καὶ τὰς νύκτας ταῖς νυξὶ, καὶ τὰ διαστήματα τῶν οἰκείων ὡρῶν ἰσόχρονα ἀποτελεῖσθαι. ταῦτα δὲ καὶ βλέποντα ἄλληλα λέγεται, διά τε τὰ προειρημένα, καὶ ἐπειδήπερ ἑκάτερον αὐτῶν ἔκ τε τῶν αὐτῶν μερῶν τοῦ ὁρίζοντος ἀνατέλλει, καὶ εἰς τὰ αὐτὰ καταδύει, hoc est: Eiusdē potentiæ dicunt esse partes, quæ æquali spacio distant, seu ab vno seu ab

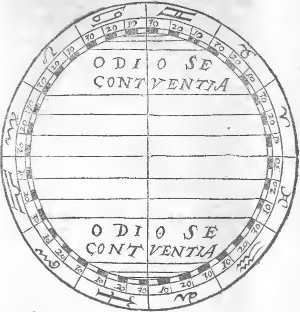
Lib. 1. cap. περὶ βλεπόντων καὶ ἰσοδυναμούντων

vtroque puncto tropico, propterea quòd Sole per illas partes discurrente dies diebus, noctésque noctibus, & horæ denique horis æqualia efficiantur. Hæ verò & intuere sese mutuò dicuntur, cùm ob eas causas quas modò diximus, tum verò, quòd vtraque ab iisdem partibus oriantur & occidant. Quibus ex verbis tres patent causæ, propter quas partes æqualiter à tropicis punctis remotæ sese intuentes æqualem consequuntur potentiam. Prima est, quòd æqualitatem dierum noctiúmque faciant: secunda, quòd tempora horarum æqualia custodiant: tertia, quòd in vno eodémque loco finientis perpetuò oriantur occidantque. Exempli gratia, Sole per part. 27. Cancri eunte, tantum spacium lucis tenebrarumq́; efficitur, quantum fit eodem Sole per quartam partem Geminorum incedente, idque in quouis sphæræ situ. Similiter horæ temporales infrà explicandæ, partis 27. Cantri tam diurnæ quàm nocturnæ horis temporalibus quartæ partis Geminorum diurnis nocturnisq́; sunt æquales. Denique Sole siue in p. 27. Cancri, siue in p. 4. Geminorum posito, in vno eodemque puncto finientis exoritur & occidit, siquidem dicta puncta in vno eodemque circulo parallelo constituuntur. Iam quod reliquum est, intuentia eiusdemque potentiæ signa in tabella spectanda proponimus.

Intuentia	♋	♌	♍	♎	♏	♐
	♊	♉	♈	♓	♒	♑

Id verò quòd paulò antè in tractatione imperantium & obedientium locorum admonebamus, idem hic repetimus, nempe omnia ista quæ de integrorum dodecatemoriorum æquipollentia dicuntur, non tam ad ipsa dodecatemoria, quàm ad partes partiumque scrupula esse referenda, cuius rei grammaticam ἀπόδειξιν oculis subiecimus. γραμμικὴν

τὰ ἰσοδυναμοῦντα μέρη.

Ac antiſcia quidem locorum ſigniferi ad hunc modum quem deſignauimus, ſeſe habent. Ad vſus autem facilitaté, vtq́; omnis ſoluatur obſcuritas, deſcribemus deinceps partium ſcrupulorumq́; tabulam, ex qua cùm imperantes obtemperantesq́;, tum verò ſeſe mutuò intuentes ſignorũ partes partiũq́; ſcrupula facilimè depromuntur. Exempli gratia, ſi Saturnus ſit in part. 20. ſc. 10. Arietis, ſitq́; eius loci pars tam obediens quàm intuens ſeu æquipollens inuenienda, primò ex prioribus deſcriptionibus ſignorũ perſpicuũ eſt, ſignũ Arietis imperare ſigno Piſciũ,

cun-

eundemq; Arietem intueri Virginē. Iam porro vt partes quoq; partibus, in quibus cōmoratur Saturnus, correspōdentes cognoscas, intra primò cum p.20. in tabulā sequentē partiū, & è regione p.20. reperies scriptas p.11. Mox etiā scrupula 10. mittas in tabellā scrupulorū, & offerent se sc. 51. Pronūciabis itaq; ♄ in p.20. sc.10. ♈ imperare p.11. sc.51. ♓, intueri verò p.11. sc.51. ♍. Nam cognita parte vnius, pars alterius nunq̃ ignorabitur, id quod est obseruatiōe dignissimū. Iulius Firmicus & autor opinantur in partem 30. dodecatemorij nullā partem proijcere antiscium, id quod veritati minimè consentaneū visum est. Quis enim est, qui nō intelligat, primi gradus Geminorū punctū mediū, tricesimi gradus Cancri mediū pene punctū respicere. Itaq; vna parte mota, paulò aliter quàm Firmicus partiū ἀντίσκια hic descripsi.

TABVLA ANTISCIORVM.

Partium.

1	30
2	29
3	28
4	27
5	26
6	25
7	24
8	23
9	22
10	21
11	20
12	19
13	18
14	17
15	16

Scrupulorum.

1	60	16	45
2	59	17	44
3	58	18	43
4	57	19	42
5	56	20	41
6	55	21	40
7	54	22	39
8	53	23	38
9	52	24	37
10	51	25	36
11	50	26	35
12	49	27	34
13	48	28	33
14	47	29	32
15	46	30	31

Hoc quoq; obseruare tenemur, bina signa imperantium obedientiumq;, nempe ♉ cum ♒, & ♌ cum ♏ dici odiose imperantia & obedientia, quòd pręter hoc copulationis testimonium quadrata radiatiōe sese mutuò percutiant. Simili ex causa duæ combinationes intuentiū, nempe ♉ cum ♌ & ♏ cū ♒ odiose sese contueri dicuntur, quod obseruasse plurimum ad προγνωστικὴν confert. [redacted]

[redacted]

[redacted]. Neq; verò id prætereundum est, intuentia & imperantia cum obedientibus esse potentiora, virtutemque suam longè latiùs diffundere iuxta ambo solsticia, vbi declinatio Solis admodum paulatim variatur, quàm circa æquinoctia, vbi declinatio subitò & celeriter augetur vel minuitur: Nam vt Plinius loquitur, positio signiferi circa media sui obliquior est, iuxta solsticia verò rectior. Quapropter pars 10. Cancri etsi cum parte 21. ♊ præcise copulata sit, tamen cum parte eiusdem signi Geminorum decima, & multò magis cum reliquis intermedijs fermè conuenit. Nam talium punctorum parallelos circulos penè vnico saltem gradu distare, ex figuris antisciorum paulò antè à nobis delineatis æstimare licet. Econtrariò iuxta æquinoctia vbi paralleli singularum partium latè diffunguntur, nisi partes partibus respondeant, parũ possunt.

Est autem & inconiunctorum locorum manifestus in iudicijs vsus: quæ cùm ab autore plane relicta sint, idcirco eorum quoque definitiones & notas ex Ptolemæo adferemus, ne ali-

quod præceptum ad plenam artis cognitionem noscendam necessarium in his institutionibus desideretur. Verba Ptolemæi, quibus inconiuncta & aliena loca nobis exposuit, sunt

Lib 1. cap. περὶ ἀσυνδέτων

hæc: ἀσωύδετα καὶ ἀπηλλοφιωμένα καλεῖται τμήματα, ὅσα μηδένα λόγον ἁπλῶς ἔχει πρός ἄλληλα τῶν καταλεγμένων οἰκειώσεων. ταῦτα δέ ἐστιν, ἃ μήτε τῶν προσταττόντων ἢ ἀκουόντων τυγχάνει, μήτε τῶν βλεπόντων ἢ ἰσοδυναμούντων. ἔτι δὲ καὶ τῶν τεσσάρων σχηματισμῶν, τοῦ τε κατὰ διάμετρον, καὶ τοῦ △, καὶ τοῦ □, καὶ τοῦ ἑξαγώνου, κατὰ τὸ παντελὲς ἀμέτοχα καταλαμβανόμενα, καὶ ἤτοι διὰ ἑνὸς ἢ διὰ πέντε γινόμενα δωδεκατημορίων. ἐπειδήπερ τὰ μὲν δι᾽ ἑνὸς ἀπέστραπται ὥσπερ ἀλλήλων, καὶ δύο αὐτὰ ὄντα ἑνὸς περιέχει γωνίαν. τὰ δὲ διὰ πέντε εἰς ἄνισα διαιρεῖ τὸν ὅλον κύκλον τῶν ἄλλων σχηματισμῶν εἰς ἴσα τὴν τῆς περιμέτρου διαίρεσιν ποιουμένων, hoc est: Ea verò loca, quæ nullam plane enumeratarum societatum habent rationem, inconiuncta & aliena nominantur. Ipsa verò sunt, quæ neque imperant neque obediunt, neque se intuentur, neque idem valent, neque vllam quatuor figurarum, quas suprà recensuimus, id est, non diametrum, non trigonum, non quandrangulũ, non hexangulum describunt, sed quæ vel secunda vel sexta numerantur. Nam duo signa continua auersa sunt à sese, & mutuo contactu vnum potius angulum, quàm vllam figuram efficiunt. Illa verò quæ sexta numerantur, totum circulum in partes inæquales secant, cùm aliæ figuræ eum in partes æquales diuidant. Hæc Ptolemæus, quę vt recte intelligas, in promptu habere debes, nouem modos hactenus à nobis per capita expositos, quibus signiferi partes inter sese colligantur. Primo enim cohærent ea loca imperio, hoc est, cùm in duabus lineis æquinoctio parallelis extiterint. Secundo κατὰ τὴν ἰσοδυναμίαν, hoc est, cùm vnã eandemq; lineam æquinoctio parallelã terminauerint. Tertiò cùm per diametrũ disiũcta fuerint. Quarto si ex triangulo sese complectantur. Quinto si quadratam figuram faciant. Sexto denique si hexagono consocientur: quorum modorum tres posteriores cùm numerum duplicent, vt suprà capite de aspectibus ostensum est, efficiuntur nouem vincula, quibus vnusquisq; signiferi locus copulatur cum locis alijs, qualia in toto signifero duodecim reperiũtur. Quod cùm

ita,sit,duo saltem restabunt loca ἀσύνδετα,hoc est,ab omni copula exclusa.Aries,exempli gratia,cùm imperet ♓,& intueatur ♍,& denique copuletur radiatione diametra ♎,quadrata ♋ & ♑,triquetra ♌ & ♐,hexagona Geminis & Aquario, duo saltem facit reliqua signa ἀσύνδετα,id est,inconiuncta, nempe ♉ & ♏ quibus nullo plane vinculo cohæret:similiter de alijs omnibus signis mobilibus & communibus iudicandum est. Nam signa fixa cùm saltem octo alijs signis copulari queant, à quatuor aliis planè deseruntur.Id verò ideo accidit, quòd bina signa geminato vinculo sibi firmiùs connectentes duabus copulis priuentur.Veluti Taurus cum ♌,& Aquarius cum ♏ geminato vinculo,nempe intuitu & quadrangulo cohærent. Similiter ♉ cum ♒,& ♌ cum ♏, pręter quadratam radiationem imperiali potestate connectuntur.Hac de causa illa magno cum odio sese contuentia, & hæc non sine indignatione præcipientia & obediētia nominari paulò antè dicebamus.Illa ergo signa, quę nullo plane vinculo,qualia nouem iam exposuimus, signis alijs coniunguntur,nominat Ptolemæus ἀσύνδετα καὶ ἀπηλλοτριωμένα, id est, inconiuncta & aliena,qualia sunt, quæ vel secunda vel sexta numerantur. Nam secunda ad diuersas partes tortuose disiuncta,atque vnum saltem angulum conficientia, nullam figuram concludunt,neque ἐπ' εὐθείας sicut in diametro posita procedunt. Sexta verò nullam exactam mensuram seu partem,vt vocant, aliquotam signiferi definiunt.Verbi gratia, ab initio Geminorū ad principiū Scorpij sunt partes 150. quæ nō efficiunt partem totius signiferi aliquotam, quæ videlicet aliquoties collecta efficiat partes 360. ex quibus totus signifer cōponitur.Hinc liquet, alienorum signorum omnes plane partes esse inconiunctas. Hæc est causa inconiunctorum,restat vt modum eadem inueniendi tribus regulis exponamus.PRIMA: Signa fixa,nempe ♉ ♌ ♏ & ♒,singula quatuor inconiuncta obtinent, vnum proximè sequens, alterum proximè antecedens, & quæ vtrisque opponuntur, seu quę antè & retrò sexta à signis fixis esse deprehendūtur.Exempli gratia, ♉ disiungitur primò ab ♈ & ♊,q̄ sunt secūda à Tauro,atq; eundē Taurū alterū proximè sequit, alterū verò proximè pręcedit: Deinde à ♐ & ♎,q̄ sunt opposita illis secūdis,atq; sexta à ♉,si ad vnū per cōsequē-

tia ad alterum per antecedentia signa progredimur. SECVNDA, signa mobilia, nempe ♈ ♋ ♎ & ♑ singula duo tantùm habent inconiuncta, succedens nimirum atque eidem succedenti oppositum, quod ipsum signum mobile sexto loco antecedit. Veluti Aries disiungitur primò à ♉, quod est secundum ab ipso, deinde à ♏, quod est Tauro oppositum & sextum ante Arietem. TERTIA, communia seu bicorpora signa, nempe ♊ ♍ ♐ & ♓ similiter duo tantùm signa inconiuncta inueniunt, nempe proximè antecedens, quod est ab ipso secundum & antecedenti oppositum, quod εἰς τὰ ἑπόμενα sexto loco à communi distat. Vt signum ♊ habet inconiuncta primò signum Tauri, quod Geminorum signum proximè antecedit: deinde signũ Scorpij, quod Tauro oppositum sexto loco Geminis succedit. Ex his manifestum est, opposita loca à locis iisdem numeroque æqualibus disiungi. Aries, exempli gratia, & ♎ sunt signa opposita, & ob id à Tauro & Scorpione separata. Sic ♌ & ♒ cùm diametro distẽt, pariter à ♍ ♋ ♓ & ♑ disiũgũtur: & sic de cæteris dici potest, cuius rei compendium in sequẽti figura posuimus.

SIGNORVM

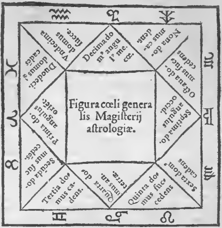
Mobiliũ	ἀσύνδετα	Fixorũ	ἀσύνδετα	Bicorporũ	ἀσύνδετα
♈	♉ ♏	♉	♊ ♈ ♐ ♎	♊	♉ ♏
♎	♏ ♉	♏	♐ ♎ ♊ ♈	♐	♏ ♉
♋	♌ ♒	♌	♍ ♋ ♓ ♑	♍	♌ ♒
♑	♒ ♌	♒	♓ ♑ ♍ ♋	♓	♒ ♌

l.lib.3.
de vita

DE ESSE CIRCVLI ACcidentali.

Sed quia auxiliante Deo iam protulimus esse circuli signorum essentiale, nunc proferamus accidentale. Nam circulus figuratur in omni hora tali figura, quæ diuiditur in quatuor partes, quas diuidit circulus hemisphærij & circulus meridiei, id est, circulus medij cœli, qui facit medium diem. Et vnaquæque pars istarum partiū diuiditur in tres partes inæquales, ferundum ascensiones signi ascendentis. Atque hoc modo diuiditur circulus in duodecim partes, quæ vocantur domus: Nominantur quoque & cuspides & turres, cuius opus expositum est in libro Ezibi, id est, in libro cursus siderum. Principium quoque diuisionis est horoscopus: hoc est ascendens, cuius initium est super circulum hemisphærij orientalis, deinde secunda domus sequitur & tertia, cæteræq; domus vsque ad duodecimam.

iam

Iam à partitione signiferi, quæ perpetua est & inuariabilis, ad partitionem eiusdem fortuitam transimus. Hactenus enim signiferum seu potius vniuersam machinam mundi in quatuor quadrantes temporibus anni perpetuò congruentes, in duodecim signorum regiones, in medietatem ascendentem, descendentem, calentem, rigentem, & tales complures partes stabiles circulis vel potius hemicyclijs per polum signiferi deductis distinximus, & denique signiferi quartarum signorumque cum alijs rebus familiaritatem & consensum ostendimus: Iam verò eandem mundi machinam similiter in medietates, quadrantes & regiones duodecim, sed tamē diuerse, hoc est, in partes inconstantes, atque ob primum motum assiduò variabiles, officio meridionalis circuli & horizontis & hemicyclorum in horum circulorum commissuras desinentium, atque non signiferum, sed potius ęquinoctialem ęqualiter dirimentium distinguere,

guere, atque similiter quartarum & duodecim illarum instabilium cœli stationum cum rebus subiectis συνοικείωσιν seu consensum explicare debemus. Et hæc distinctio Ptolemæi doctrinæ consentit. Nam is quoque exposita temporum anni natura, ad idem exemplum eundemque ad modum fortuitarum cœli partium naturam subiungit: ὁμοίως δὲ, inquit, καὶ τῶν δ' τοῦ ὁρίζοντος τόπων καὶ γωνιῶν, ὁ μὲν πρὸς τὰς ἀνατολὰς πλέον ἔχει ἐν τῷ ξηρῷ, &c. His ita se habentibus, discendi iuuandęque memoriæ gratia hæc pars commodè diuidetur in duo membra, quorum primum est in quo exponit autor partitionem signiferi fortuitam, quæ ad diurnam cœli conuersionem continenter variatur: secundum, in quo enumerat τὰς συνοικειώσεις seu significationes quadrantium & duodecim locorum cœli, quæ hanc accidentalem, vt vocat, atq; mutabilem signiferi partitionem comitantur: sed primum membrum, quod rationem distribuendi cœlum habere debet, breuißime perstringit autor, atque totum negotium de constructione domiciliorum cœlestium ad canones tabularum reijcit. Idcirco operęprętium me facturum puto, si hoc loco plenius omnem varietatem istius distributionis adolescentibus describam, atque integram rationem conformandi themata seu picturas domorum, viamque excerpendi loca planetarum, ex ephemeridum motuumque tabulis ostendam. Ante omnia verò describendi sunt circuli quidam ab autore Sphæræ omißi, quorum cognitio non tantùm ad distinctionem domiciliorum cœlestium, sed & ad intelligendum modum dirigendi, vt vocant, admodum est necessaria. Circuli verticales sunt, qui ducti per verticem loci & per singulas partes finientis, eundem in partes 360. dirimunt, & vocantur à quibusdam circuli rectitudinum, eò quòd ostendant, in qua mundi plaga quælibet stella oriatur aut occidat, quanumque quolibet tempore ab oriente aut occasu, ab austro aut borea distet. Plerique exotica voce circulos azimuth vocant. Illud hic obseruandum est, ad numerum verticalium etiam pertinere meridianum, cuius vsus prę cęteris in astrologia est maximus: sed huic inter verticales dignitate proximus est is, qui cum meridiano ad angulos rectos incidens atque per puncta ortus & occasus ductus, finiętem in quatuor

Lib. 1. cap. de anni temporibus & quatuor angulorū natura.

quatuor partes æquales dirimit, vnde propter eius multiplicem vsum solus quasi proprio nomine circulus verticalis nuncupatur. Ergo quoties nomen circuli verticalis absolutum occurrerit, intelligas circulum verticalem, qui per ortum occasumque & per verticem loci ducitur. Circulos verò altitudinum huiusmodi descriptione accipe: Cuiusuis loci vertex distat à suo finiente P. 90. Si ergo per singularum partium discrimina intelligantur ducta plana finienti æque distantia, conficientur circuli altitudinum, quorum primus omniumq; maximus est ὁρίζων, id est, finiens. Reliquorum verò quisque tanto minor existit, quanto vertici fuerit vicinior. Itaque omnes simul ducti, meridiani reliquorumq; verticalium quadrantes extantes in P. 90. secantes, & ab ijsdem vicissim in P. 360. secti, quasi hemisphæricum rete intexunt. Plerique peregrina voce hos circulos vocant Almicantarach. Horum circulorum officium est, Solis aliarumque stellarum veram ab ortu aut occasu distantiam & altitudinem in circulis verticalibus ostendere. Est enim altitudo stellæ vel cuiusuis puncti in cœlo notati arcus verticalis circuli per centrum sideris ducti inter horizonta & ipsum astrum cadés. Stella altitudinem meridianam sortitur, cùm meridianum circulum attigerit: cùm verò à meridiano abfuerit, orientalem antemeridianam: si eundem præterierit, occidentalem pomeridianam altitudinem habere dicitur. Circulus positionis est, qui per centrum dati sideris & per meridiani & horizontis commissuras ducitur. Hic nonnunquàm stellæ horizon seu finiens appellatur, & in progreßionibus locorum Apheticorum non pœnitendum vsum habet. His ita præcognitis, ad descriptionem horoscopi transeamus. Dicitur autem ὡροσκόπος propriè is, qui rationem horarum obseruat. Sed hic nominamus horoscopum sidus natalicium, seu potiùs partem Zodiaci quæ conuersione cœli oritur eo momento quo quis nascitur, aut alia quæpiam res capit principium. Sumitur nonnunquam vt hic, pro pictura cœli, quam græci θέμα appellant, hoc est, capitur pro toto cœlo in forma plana figurato atq; distributo in partes seu loca duodecim, quæ varias appellationes acceperunt ab Astrologis. Nominát enim domicilia, habitacula, turres, partes, hospitia, mansiones, & vsitatè duodecim domos in figura conuersione cœli.

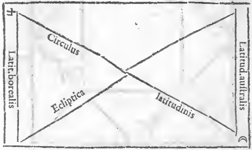
Quamuis autem non vna sed plures diuersęque leguntur apud astrologos rationes, quibus vniuersum cœlum in 12. partes variè diuiditur: Tamen omnes conueniunt in hoc, quòd imaginantur sex circulos magnos, in duobus locis oppositis sese secantes, quorum communis diameter ab austro versus aquilonem tendit, totum cœlum mundique vniuersam machinam in 12. partes distinguere, ita vt quicquid in mundo est, id omnino in aliqua istarum 12. partium, quas domos nominamus, comprehendatur. Sed extrema diametri, in quibus dicti sex circuli se mutuo secant, alia ab alijs constituta esse reperio. Nam autor vt apparet, & qui ante Campanum de domicilijs cœlestibus partiendis præceperunt, putauerunt ista duo puncta esse vertices mundi, in quibus cœlum quotidie spatio 24. horarum inenarrabili celeritate reuolutum potissima causa dictorum domiciliorum existit. Imaginentur maioris euidentię gratia duo circuli magni, quorum vnus sit meridianus, alter verò per punctum eclipticæ supra finientem scandens, eique oppositum ductus, ita vt mutua sectione in polis mundi, cœlum in quatuor portiones dirimant. Posthęc, portionum æquinoctialis singulæ, dictis duobus magnis circulis interceptæ trifariam æqualiterq; secandæ sunt, atque per puncta sectionum & polos mundi ducendi circuli quatuor, qui cum prioribus duobus duodecim cęli domicilia autoris conficiũt. In hac ratione æquandi circulus finiens tantùm in sphæra recta, nunquàm verò in sphæra obliqua dictis sex circulis annumeratur: quod & Abraam Auenezra annotauit. Pręterea & hoc, vt autor admonet, efficitur, eosdem sex circulos Eclipticam semper in duodecim partes inęquales dirimere, & non nisi opposita domicilia æqualia conficere, imò hoc modo ecliptica non nisi certa hora diei, nimirùm cum principia Arietis & Libræ in horizonta procumbunt, in quatuor quadrantes æquales secernitur. Alij rursus hęc sectionum puncta, quæ sex circulis communia sunt, iudicauerunt esse meridiani & horizontis commissuras. Sed ne hic quidem omnes inter se consentiunt. Nam Campanus & Gazalus domicilia distinguũt in hunc modum. Circuli verticalis transeuntis per ortum & occasum quadrantes inter horizonta & meridianum interceptos in ternas portiones æquales partiuntur, deinde per

puncta sectionum & per communes sectiones meridiani & horizontis imaginantur duci quatuor circulos positionum, qui cum finiente & meridiano totum cœlum partiuntur in duodecim spatia æqualia, idq; ratione partium circuli verticalis, non autem iuxta partes signiferi aut æquinoctialis. Horontius insignis alioqui artifex hanc rationem æquandi domos defendit atque retinendam putat. Contrà Regiomontanus Problemate 14. tabular. Direct. veluti à mente Philosophorum alienam repudiat, atque aliam domiciliorum cœlestium fabricam à superioribus duobus modis dissidentem extruit. Primò enim non circulum verticalem, sed ipsum æquinoctialem in quatuor partes æquales meridiano & finiente obliquo diuidit, quarũ quartarum quamlibet rursus trifariam æqualiterq; secat, & per puncta sectionum ducit quatuor circulos positionũ, qui in sectionibus horizontis & meridiani concurrentes, totum cœlum in duodecim domos cœli diuidunt. Hic modus Regiomontani quasi medius est inter primum & secundum. Nam in eo quòd æquinoctialem & nõ circulũ verticalem in duodenas partes ęquales secat, primo modo cõsentit atque Campano repugnat, sed quatenùs sex circuli concurrunt atque secant se mutuò nõ in polis mundi, sed in communibus sectionibus finientis & meridiani, eatenus dissentit à modo primo, & congruit cum ratione Campani. Fiunt denique hic spatia cœli inæqualia in omni horizonte obliquo, sicut in primo, sed suam quæq; domus seruat magnitudinem inuariabilem, vt in secundo. Quapropter hanc suam æquãdi rationem non absque re rationalem vocat, quòd rationabiliter omnia incommoda, quæ extremis obijci poterant, deuitet. Quamuis verò hæc doctissimi Regiomontani ratio reliquis omnibus eruditior sit atque simpliciter veritati magis consentanea, & denique ad sententiam Ptolemæi proximè accedat, non tamen defuerunt, qui eam parum probarent: veluti Ioannes Schonerus & reliqui nostrę ętatis insignes artifices, qui huic & alijs omnibus modis præferunt aliam quandam & in ordine nostro quartam æqualium domiciliorũ, vt vocant, fabricam, quæ in hunc modum imaginanda est. Primò signifer finiente & circulo magno vtrinque per polos Zodiaci ac loci verticem transeunte in quatuor quadrantes separatur.

retur. Posteà singuli quadrantes ecliptices in ternas partes æquales secentur: quo facto si per puncta talium sectionum & polos Zodiaci quinque circulos duci intelligas, illi ipsi cum eo qui verticem transijt, totum Zodiacum vniuersumque mundum diuident in duodenas partes seu domos æquales, ad quas omnes astrologos sua iudicia accommodasse à multis proditū est. Id quod verum esse negari non potest, si de Firmico, Albohali, Albumasare, Albubatere, Bonato & similibus intelligatur. Quod verò dicitur summum illum Ptolemæum omniumque astrologorum principem, imò verò inter rerum cœlestium tot scriptores, solum astrologum, in quadripartita sua constructio ne hanc æqualem æquationem domorum approbrasse, certum est, id fieri parū firmis cōiecturis, quarū præcipuas hic recitabo. Ac primò, vt ab ijs quæ firmissima esse putantur incipiamus, parūm ipsorum sententiæ patrocinatur figura æquicruria, quam non alibi quàm in æquatione domorum, quæ fit per gradus æquales, cuilibet domui annumerando gradus 30. zodiaci, accidere posse arbitrantur. Sed id non satis sagaciter, neque Ptolemæi sententiæ conuenienter. Nam figuram ἰσοσκέλειαν aliter esse intelligendam, apertè loquuntur ipsa verba Ptolemæi, quæ extant apotelesmatico tertio, capite de his qui nō nutriuntur: ἁπλῶς γὰρ, inquit, ἐάν τε κεκεντρωμένον ᾖ τὸ ἕτερον τῶν φώτων, καὶ τῶν κακοποιῶν ἕτερος συνῇ ἢ καὶ διαμηκίζῃ, ταῦτα δὲ μοιρικῶς καὶ κατὰ ἰσοσκέλειαν, μηδενὸς μὲν ἀγαθοποιοῦ συσχηματιζομένου, τοῦ οἰκοδεσπότου τῶν φωτῶν ἐν τοῖς τῶν κακοποιῶν τόποις κατειλημμένου: τὸ γεννώμενον οὐ τραφήσεται, παραυτὰ δὲ ἕξει τὸ τέλος, hoc est, Si alterum luminare sit in cardine, & vnus maleficorum illi vel congreditur vel opponitur, idq; partiliter & secūdum figuram æquicruriam, nullo beneficorum affulgente, & gubernatore luminarium in maleficorum locis detento: ali nō poterit, quod natum est, & mox morietur. In his verbis per figuram æquicruriam corporum vel radiorum exactam tam secundum longitudinem, quàm latitudinem συζυγίαν intelligit, ita vt in coniunctione sit latitudo eadem, sed in appositione Solis, malefica sit sub Ecliptica, in oppositione verò Lunæ, malefica habeat latitudinem æqualem quidem, sed tamen cōtrariam. Exempli gratia, sit Saturnus in parte 12 ♉, cum latitudine boreali partium

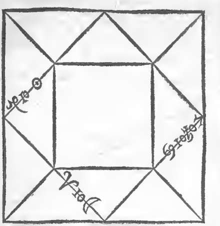
3. &

3.& luna oppoſita Saturno in parte 12.♏,cum latitudine auſtrali pattium 3. Manifeſtum iam eſt,quòd Saturnus & Luna cum locis eorundem in ecliptica faciant duos triangulos æquicrurios & æquales,in quibus vnum latus æquicrurium eſt quarta pats eclypticæ, alterum quarta pars circuli magni tranſeuntis per centra Lunæ maleficæq; & polos zodiaci.

Similiter quando latitudo ex eadem parte æqualis exiſtit, in eclipticæ & circuli latitudinis quadrantibus figuram æquicruriam imaginamur propterea,quòd dictorum circulorum arcus à communi interſectione educti,& circulo per polos zodiaci & punctum copulæ tranſeúte auulſi,inter ſe ſint æquales:id quod adiectum ſchema clarè admonet. Cæterùm Schonerus figuram æquicruriam fieri ſcripſit, ſi Sol ſit in aſcendente,Luna in terræ angulo,infortuna in ſeptima,Solem diametro,Lunam verò quadrangulo percutiens, ſic.

Sed

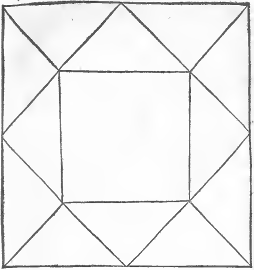

Sed Ptolemæus non eſt locutus de ἰσοπλεύρῳ, id eſt, de figura trium æqualium laterũ, qualis in hac configuratione pingitur, ſed de figura Iſoſcelia, cuius duo tãtùm latera ſunt æqualia, qualem paulò antè oſtendimus. Præterea, Ptolemæus in hoc loco configurationis quadratæ, quæ hic à Schonero additur, nullo verbo mentionem fecit. Ad extremum Ptolemæum per Iſoſceliam corporum aut radiorum oppoſitorum tantùm exquiſitam intellexiſſe copulam, in eodem loco ſequentia verba clarè loquuntur: ἐὰν δὲ μὴ κατὰ ἰσοσκελίαν ἢ τοῦτο συμβαίνῃ, ἀλλ᾽ ἐγγὺς ἐπαναφέρωνται τοῖς τῶν φώτων τόποις αἱ τῶν κακοποιῶν βολαί: id eſt: Si autem non efficiet hic poſitus triangulum duorum æqualium laterum, hoc eſt, ſi maleficæ non per eandem longitudinem latitudinemq; luminaria lædant, ſed è propinquo tantùm applicent radij maleficarũ ad loca luminũ, &c. Ex his perſpicuũ eſſe poteſt, per figuram æquicruriam, æqualem in ſignifero domorum diſtributionem nequaquàm eſſe confirmatam. Reſtat vt alte-

vt alterius loci, ex quo idem autoritate Ptolemęi defenditur, sententiam proferamus. Extat autem hic locus lib. 3. cap. de locis Apheticis, cuius verba hæc sunt: πρῶτον μὲν τόπους ἡγητέον ἀφετικούς, ἐν οἷς εἶναι δεῖ πάντως τὸν μέλλοντα τὴν κυρίαν τῆς ἀφέσεως λαμβάνειν, τό, τε περὶ τὸν ὡροσκόπον δωδεκατημόριον ἀπὸ πέντε μοιρῶν τῶν προαναφερομένων αὐτοῦ ὁρίζοντος μέχρι τῶν λοιπῶν καὶ ἐπαναφερομένων εἴκοσι πέντε καὶ τὰς ταύταις λ' ταῖς μοίραις δεξιοὺς ἑξαγώνους, τό, τε τοῦ ἀγαθοποιοῦ δαίμονος καὶ τετραγώνους τοῦ ὑπὲρ γῆν μεσουρανήματος, καὶ τριγώνους τοῦ καλουμένου θεοῦ, καὶ διαμέτρους τοῦ δύνοντος. hoc est, Primum sanè existimandum est, esse Aphetica seu prorogantia loca, in quibus omninò necesse est reperiri eum, qui velit vitæ gubernandæ iurisdictione potiri, vt circa horoscopum à quinis partibus prius supra finitorem emergentibus vsque ad 25. reliquas succedentes. Et qui has tricenas partes dextris hexagonis radijs contingit, qui boni dæmonis locus dicitur, & in ordine vndecimus existit. Et qui tetragonis nimirum cœli supra terram fastigiũ, & qui trigonis, qui Deus appellatur, & qui oppositis, qui in occasum prouoluitur. Hactenus Ptolemęus, ex cuius verbis rectè colligitur, quòd quinque gradus præcedentes cuspidem & 25. mox sequentes teneant virtutem talis domus: sed quod additur de signifero, nempe, quòd quælibet domus contineat ęqualiter 30. partes signiferi, non procedit. Nam Ptolemęus hic nullam facit mentionem signiferi: neque de eius, sed ęquinoctialis partibus loquitur, ita vt quęlibet domus partibus 30. ęquinoctialibus finiri intelligatur. Et hęc est causa, cur statim subiungat, quòd vndecima domus sexangulo, nona trigono, medium cœli quadrato aspectu horoscopum semper videant, quod esset absurdum, si de æquali domiciliorum in ecliptica distributione hic textus Ptolemęi intelligatur. Nam in plerisq; locis ascendente signo ♊, medium cœli occupat ♒, atque ita horoscopum non ex quadrangulo, sed ex trigono respectu eclipticę respicit. E contrariò ascendente ♑, in nonam domum incidens ♎, horoscopum non ex trigono, sed quadrangulo videbit. Quapropter de sententia Ptolemęi rectè docet Cardanus, duo genera aspectuum esse intelligẽda, vnum in zodiaco, qui ad vnguem in ecliptica sumi debent ex simili parte & scru-

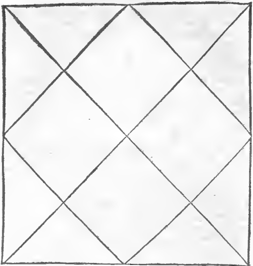
pulo in partem & scrupula consimilia, vt suprà dictum est. Alterum, quem hic intelligit Ptolemæus, in æquinoctiali, in quo sicut in signifero duodecim signorum configurationes imaginandę sunt. Cum hac sententia multi obscuri eius loci congruunt, veluti quando dicit, quòd trigonus maleficarum è signis breuium ascensionum afflictus quoque perimat, hoc est, quando per extremitates figuræ triangularis in eclipticam impactæ circuli positionis ducti, tantum interuallum ex æquinoctiali claudunt, quod in eodem æquinoctiali formam aspectus quadrati referat: tunc talis aspectus triangularis maleficarum vitæ datori occurrens, natū perimit. Similiter etiam hæc verba, quæ priorem locum antecedunt: ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πολυχρονιούντων δωδεκατημορίων καθυφεθεὶς ὁ ἑξάγωνος ἀναιρεῖ, de duplici radiatione atque de transformatione hexagoni aspectus in ecliptica in quadratum aspectum in æquinoctiali intelligenda sunt, aliàs enim nec trigonus breuium ascensionum, nec hexagonus ascensionum longarum interficerent. Hęc igitur omnia quæ ex Ptolemęo adducuntur, ab æquali distributione domiciliorum quæ in signifero instituitur, aliena esse satis ostendunt, atque Monteregium in ęquatione domiciliorum cœlestium ad sententiam Ptolemęi proximè accedere apertè testantur, tantū abest, vt ad euentendam eius sentētiam accommodari possint. Illud quoque mihi mirum visum est, quomodo circulum per verticem & polos signiferi ductum notari intelligant à Ptolemęo per hæc verba, quæ extant lib. 4. capite de filijs: ἐπεὶ δὲ τῷ περὶ γάμων λόγῳ καὶ ὁ περὶ τέκνων ἀκολουθεῖ, σκοπεῖν δεήσει τῶν τοῦ κατὰ κορυφὴν τόπῳ προσόντας, &c. vbi per τόπον κατὰ κορυφὴν ostenditur μεσουράνημα, id est, cœli fastigium seu domus decima, & potius meridianus quàm circulus per polos zodiaci ductus indicatur. Non fecimus hic mentionem eorum, quæ adducuntur ex Centiloquio, cùm certum sit, id scriptum Ptolemęo falsò attribui, & plerisque in locis omnino pugnare cum ipsius doctrina, quam nobis in Quadripartito subtili ingenio expositam reliquit. Sed iam à sectione cœli ad canones fabricandorum domiciliorum accedam, postquam rudiorum gratia ordinem & nomina cuspidum prius exposuerimus. Prima domus est, cuius cuspis seu initium primum emergit, & secundum

cundum modum Monteregij deinceps educitur per æquinoctialis partes tricenas, quas Firmic⁹ & reliqua turba in signifero numerat. Græci ἀνατολὴν, id est, partem exorientem vocant, quòd de inferiori ad superius hemisphærium scandat: vocant etiam horoscopum. Circulus positionis infra terram distans ab horizonte 30. partes finit domum primam & secundam inchoat. Quare eam domum, quę primæ sub horizonte succedit, secundam domum esse scias. Hanc sequitur tertia, quæ ad angulum noctis finitur, & sic deinceps contra motum primi mobilis eundo numerantur domus reliquæ, vsque ad domum duodecimam, quòd signorum ordo talis sit, & planetarum motus hoc modo procedat. Quatuor ex his duodecim domibus vocantur κέντρα, id est, cardines cœli, nempe ἀνατολή, orientalis cardo, δῦσις, occasus seu cardo occidentalis: μεσουράνημα, medium cœli seu domus decima: ὑπόγειον, imum medium cœli seu domus quarta. Peculiariter verò Ptolemæus summitates primasque lineas domicilia inchoantes, centra: Spatia verò præcipuas has quatuor stationes cœli complentia, angulos vocare solet. Quatuor quæ cardines sequuntur, nempe secunda, quinta, octaua & vndecima, ἐπαναφοραὶ, id est, succedentes: Reliquę quatuor, nempe tertia, sexta, nona, & duodecima, ἀποκλίνοντες, id est, cadentes vocantur. Quæ omnia oculis subijciuntur in cœli generali figura, cuius καταγραφὴν rudiorũ gratia adijcio: Assumpto primo quadrato iustæ magnitudinis, si inscribatur quadratum secundum, cuius anguli attingant primi quadrati quatuor costarum media, efficientur quatuor triangulares figurę, quarum quęlibet secetur bifariam rectis lineis ab angulis primi quadrati ad puncta media costarum secundi protensis. Tandem tertium quadratum describatur in secũdo non aliter quàm secundum in primum inscriptum est, & apparebunt circa quadratum tertium duodecim triangulares formæ, quas domicilia cœlestia vocamus.

Simile idemque valens schema fit, cùm duo quadrata, quorum alterum alteri inscriptum est, duabus diagonalibus ab angulis quadrati exterioris oppositis procedentibus dispescuntur sic, vt sequitur.

His

His rationibus proijciendi cœli in planũ nostro tempore plerique vtuntur. Sunt & aliæ complures depingendi cœli formæ non ita vsitatę, quarum delineationem ob id omisimus.

His ita expositis ad πρᾶξιν constituendorum cœli thematum ad quodcunque temporis momentum, & ad quamcunque regionis latitudinem, accedemus. Ac primò ad calculum reuocabimus modum Monteregij, siquidem is solus est, qui Ptolemæi sententiæ & veritati consentit, atque idcirco imprimis studiosis cognoscendus.

De constructione figurę cœlestis iuxta modum rationalem Ioannis Monteregij ex tabulis directionum:

Admiranda est actio luminis cœlestis, quum non solùm corpora in sublunari mundo iam nata absolutaque afficiat, regat & foueat; verumetiam rebus omnibus, quæ sub certa cœli ha-

bitudine exoriuntur, ſtatim ab initio eam vim conferat, quæ eaſdem ad finem durationis vſque gubernet atque conſeruet, ita vt rerum genitarum ab initio tantum durationis ſanciatur ſpatium, atque talis ſuturus euentus, qualis fuerit in earundem exordio cœli poſitus: vtque ab initio mouendi reliqua ſeries futurorum motuum vſque ad finem, à naturæ peritis explicari poſsit. Cùm autem cœlum ob inenarrabilem celeritatem ſingulis temporum momentis ſitum ſuum notabiliter permutet, facilè eſt iudicare, cur aſtrologi ex poſitu cœli exortarum rerũ naturali ordine ſecuturos euentus explicaturi, momenta temporis, quibus ipſæ res initia ſumpſerunt, diligenter exquirant. Niſi enim de tempore exortus rerum nobis exactè cõſtet, nunquam ad ſitum cœli verum, neque ad cauſam rebus eo tempore productis vim conſeruatricem infundentem peruenire poterimus. In conſtruendis igitur veris cœli thematibus prima cura ſit, ne à vero tempore, hoc eſt, non ſaltem ab anno, menſe, die & hora, verumetiam minuto temporis ſcrupulo, quo res ipſa cepit, aberremus. Cùm autem diuerſitas temporis ciuilis & mathematicorum incautiores & rudiores animos hic implicitos tenere, atque in errorem ducere queat, idcirco primò præcipiemus de reducendo tempore politico ſeu vulgari ad tempus Aſtronomicum, vt ad calculum tabularum congruat. Sumunt autem mathematici ob cauſas alibi explicandas initium diei à circulo meridiano, id eſt, ab eo puncto, quo Sol meridionalem circulũ ſeu ſupra ſeu infra terram tenet, & inde 24. horas continuè, quoad Sol eundem locum repetat, numerant. In Ephemeridibus etiam hoc modo computati ſunt motus, vt loca ſtellarum ſingulis diebus aſsignata, de diebus Mathematicis completis ſemper intelligenda ſint. Exempli gratia, anno labente 1527. die Maij 21. hora 3. & ſc. 47. vnius horę natus eſt quidã Vallidoleti, ſub latitudine 41. part. longitudine verò par. 8. ſcr. 20. Oppoſitio luminarium proxime & immediatè genituram præcedens fuit die Maij 15. iuxta quem motus ☉ in Ephemeride Stoffleri aſsignatus eſt p. 3. ſc. 6. II Hic mot intelligẽdus eſt de die Mathematico completo; hoc eſt, quòd in eo puncto meridiei eius diei, qui etiam ciuiliter decimus quintus Maij dicitur, centrum Solis in dicto ſcrupulo ſigni Geminorum reperiatur.

Nam

Nam Stofflerus in Ephemeridibus stellarum situs non ad mediam noctem, sed ad meridiem seu medium diurnæ lucis supputauit. Porro tempus oppositionis luminarium, quæ in eundem diem incidit, notatur 11.H.11.sc. quòd rursum de tempore completo intelligendum est, hoc est, diem hunc Mathematicum integrè esse completum, & insuper horas 11. cùm scrupulis 11. præterijsse. Quòd si eadem oppositio fuisset circa horam 23. intelligi debet, illam fuisse futuram vna hora ante meridiem diei proximè sequentis, qui ciuiliter ad diem 16. Maij refertur. Nam & ciuiliter seu in communi vita plerunque itidem à meridiano circulo dies inchoantur, verùm non à meridie, vt in ephemeridibus nostris, sed ab hora mediæ noctis principium capiunt, atque ad noctis sequentis medium protenduntur. Tales sunt etiam supputationes motuum in tabulis Prutenicis, in quibus Epochæ Christi ad mediam noctem diei præcedentis Calendas Ianuarias statuuntur. Qui itaque Romanorum exemplo diem à media nocte exordiuntur, atque non integro horologio, sed horis duodecim bis repetitis vtuntur, horum horas ad tempus Astronomicum à meridie inceptum aptabis, si horis antemeridianis seu post medium noctis elapsis adijcias horas duodecim pomeridanas, atque numerum dierum ciuilium vnione diminuas. Veluti si quis natus esset salutiferi partus anno labente 1527. die 21. Maij, 9. H. 47. scr. ante meridiē, tunc pro tali ciuili tempore ad tempus ephemeridum aptando, horis 9. & scupulis 47. adijciendæ sunt horæ 12. vt exeant 21. H. 47. sc. quod tempus horarum scrupulorumq́; vicesimum diem Maij completum sequitur. Idem est, si in tali casu ex vulgi seu politico tempore horas duodecim detrahas. Veluti si ex die 21. Maij, 9. horis, 47. scrup. detrahas horas 12, remanebunt vt prius dies 20. Maij, 21. H. 47. sc. Cæterùm si offerantur horæ à meridie ad mediam noctem numeratæ, eæ cum horis Astronomicis congruunt, nec vllam commutationem vlteriorem admittunt. Veluti accidit in assumpta genitura, quæ vt paulò antè dicebamus, fuit anno 1527. die 21. Maij, hora 3. scrup. 47. post meridiem. Id tempus nostra reductione non indiget, offeruntur enim 21. dies Maij in meridie completi, & insuper horæ tres cum scrupulis 47. Talis simplex temporis commutatio nō

tantùm ad cœli figuram extruendam sufficit, sed & ad excerpendos motus planetarum tum ex vsitatis ephemeridibus, tum verò ex plerisque tabulis cœlestium motuum, quas resolutas vocant, proficit. Sed tamen si ex tabulis Prutenicis atque ab Epochis Christi, quæ vt dixi, ad mediam noctem statuuntur, motus stellarum colligere placet: tunc vice versa horas Astronomicas à meridie inceptas, in horas à media nocte computatas conuertere debemus, à tempore ad hunc modum, quem iam exposui, ad meridiei principium transformato, duodecim horas subducentes, vt horæ astronomicæ à medietate noctis numeratæ relinquantur. Quòd si quãdo subtractio ab horis fieri nequeat, tunc integer dies naturalis, hoc est, horæ 24. sicut in calculo Physico consuetum est, accommodandæ sunt, numerusq; dierum vnitate minuendus. Et vice versa si tempus à media nocte supputatum offeratur, atque ad meridiei principium traducendum sit, tunc tempori proposito horæ 12. adijciendæ sunt, & si ex huiusmodi compositione plures quàm 24. horæ excrescant, vigintiquatuor horæ abijciendæ, numerusq; dierũ vnione augẽdus. Quòd si forte horas ab occasu numeratas, quibus olim Athenienses vtebantur, in horas Astronomicas à meridie supputatas conuertere velis, tunc horas tuas ab occasu supputatas cum tempore semidiurno, quod per doctrinam ascensionum eruendum est, coniunge, & conflabitur tempus Mathematicum à meridie inceptum. Et si ex tali additione plures quàm 24. horæ existant, iterum memineris abijciendas esse ex aggregato horas 24. dierumque numerum vnione augendum. Econtrà verò, si tempus à meridie supputatum in tempus ab occasu fluens conuertendum sit, ab horis astronomicis aufer arcum temporis semidiurni, & quotiescunque subtractio fieri nequiuerit, horas 24. assume, numerumque dierum vnitate minue, & restabit tempus ab occasu numeratum. Ad extremum tempus ab ortu numeratum in dictum tempus nostrum Astronomicum commutabis, si ipsi arcum seminocturnum vnà cum integris 12. horis adijcias, abiectis rursus 24. horis, si opus sit, numeroq; dierum vnitate adaucto. At vice versa si illæ horæ astronomicæ in horas ab ortu numeratas traducendæ sint, seminocturnum temporis arcum vnà cum integris

12. horis

12.horis ab illis aufer,accommodatis iterum, si res ita postulauerit,24.horis,numeroque dierum vnitate diminuto,& remanebit tempus ab occasu supputatũ. quod ad causam taliũ temporis commutationum attinet,ea in promptu est ijs qui intelligunt,eos qui à meridie motus auspicantur,plus temporis retrò complecti, quàm qui vel ab occasu,vel à media nocte, vel denique ab ortu principium capiunt. Ipsa verò seu vulgi, seu ciuilia tempora,cùm iuxta hæc præcepta in tempus astronomicum meridiei accommodatum traducta fuerint, nulla ampliùs correctione,quantùm ad figuram cœli construendam attinet, indigebunt.Nam ad tempus æquatum quod ciuili tempori cõsentit,figura cœli conformatur.Quòd si tempus astronomicum ex tabulis motuũ aut Ephemeridibus deprompt ũ sit,id quod vsu venire solet,cũ ascendẽs alicuius Eclipsis,aut alteriùs luminarium vel reliquarũ stellarũ copulationis scire cupimus: tunc pro vera thematis cõstitutione addenda est ei,vel ab eodem diminuẽda dierũ naturaliũ προσθαφαίρεσις,seu vt vocãt, æquatio. Similiter ratiõe meridianorũ eidẽ adijciendũ est, vel ab eodem demendũ tẽpus in tabula regionũ repertũ, prout exposcũt notæ A vel M ibidẽ assignatæ. Atq; hactenùs de vero tẽpore constituendo,quod primò in constructione figuræ cœlestis obseruandum est.Secundum præceptum est,vt ad hoc ipsum tempus astronomicũ ex motuum vel Ephemeridũ tabulis, verũ locum Solis eliciamus: vbi etiam ad meridianorũ differentiam respiciendũ erit,si tuus & Ephemeridũ loca,longitudine notatu digna dissideant.Ea verò,vt infrà clariùs dicetur,addenda est tempori,ad quod locum Solis excerpere statuisti: si locus tuus loco tabularum seu Ephemeridum fuerit occidẽtalior, aut ab eodem subtrahenda,si sit orientalior. Veluti in nostro exemplo, quoniã locus Vallidoleticus longitudo est p.8. scr.20. loco Vlmensi,ad quem Ephemerides Stofleri accõmodatæ sunt, cuius longitudo est par.33.scr.0.occidentalior est part.24. sc.40.hoc est, hora 1.scr.38$\frac{2}{3}$. idcirco hæc differẽtia ad horas 3.sc.47.addenda est, vt proueniant horę 5.scr.25$\frac{2}{3}$. quòd si scrupulosiùs negotiũ persequi libeat, ratione æquationis dierum adhuc scr.9$\frac{2}{3}$. sunt addenda,vt fianr horæ 5. scr.35$\frac{1}{3}$.quod est tẽpus ad locũ Solis, imò verò ad loca omnium stellarum ex Ephemeridibus depro-

menda omnibus modis aptatum. Porrò locum Solis verũ cum deprehenderimus, mox eidem arcum æquinoctialis congruentem ex tabulis ascensionum rectarum excerpemus, idq; sufficiet si Sol præcisè in meridiano fuerit, id est, si diebus in meridiem cõpletis nullæ horæ, nec vlla scru. tẽporis adhęserint. Verùm si Sol à meridie aliquod tẽpus emensus est, tunc ascensioni rectæ loci Solis adijciendus est arcus ęquinoctialis, quem horę horarumq; scrupula pomeridiana in gradus ęquinoctialis graduumq; scrupula conuersa conficiunt, vt numerus graduum & scrupulorum ex huiusmodi additione proueniens, medij cœli seu cuspidis decimæ domus ascensionẽ rectã ostẽdat. Ceterùm horæ horarumq; scrupula per 15. gradus multiplicata in tẽpora ęquinoctialis transeunt. Singulis enim horis æqualibus vbiuis locorum 15. gradus ęquinoctialis perioriuntur. Id autẽ de physica multiplicatione intelligendum est. quòd si vulgarem supputãdi rationem sequi malis, horas quidem per 15. gradus multiplica, scrupula verò horarum prima per 4. partiaris, vt grad' ęquinoctialis tali tempori congruentes prodeant: siquidẽ, vt dictũ est, vni horę tẽporis ex æquinoctiali 15. tẽpora, & ob id quatuor tẽporis scrupulis primis vnus gradus æquinoctialis correspondet. Veluti in nostro exemplo, cùm tẽpus horarũ 3. scrupulorumq; 47. in gradus æquinoctialis trãsmutare debeamus, ducemus horas 3. in 15. & fient par. 45. scru. verò 47. partiemur per 4. & prodibunt part. 11. scr. 45. quæ composita cum partibus 45. producunt partes 56. scr. 45. qui est arcus ęquinoctialis horis 3. & temporis scrupulis 47. correspondẽs. Tertiò reliquorũ quinq; domiciliorũ orientalium, quæ decimæ domui ad quartam vsque succedunt, ascensionẽ obliquam colliges, si part. 30. ascensioni medij cœli quinquies ordine adijcias. Veluti si ascensioni M C, adijcias partes 30. congeries talis erit ascensio obliqua domus vndecimæ. Huic iterum si addas partes 30. ascensionem obliquã domus duodecimæ colliges, & sic deinceps continua additione partium 30. ascensiones obliquæ cuspidũ sequẽtium eliciendæ sunt. Quartò loca Eclipticæ, quæ his ascensionibus respondent, ex tabulis ascensionũ, quarũ peculiares singulis penè locis deseruiunt, per nonũ problema Monteregij eliciẽda sunt. Sed decimę domus cuspis perpetuò ex tabulis ascen-

sionum

sionũ rectarũ sumit,nã meridionalis circulus vice recti horizõtis fungit. Cardini verò exorientis cœli seruit tabula cõdita ad latitudinẽ loci propositi. Deniq; tabulas cuspidibus reliquarũ domorũ eliciẽdis inseruiẽtes, indicat rationalis domorũ tabella,circa finẽ tabularũ Monteregij posita,in cuius area duo numeri distincti sunt,quorũ prior eleuationẽ poli, supra circulũ positionis vndecimę & tertię domus,posterior eandẽ supra circulũ positionis duodecimę & secundę cõmonstrat.quęre ergo numerũ eleuatiõis poli, seu quod idẽ est, numerũ latitudinis dati loci in sinistro tabellę rationalis latere, & è regione in area deprehendes numeros,qui monẽt,ex quib⁹ tabulis & ad quã latitudinẽ cõditis principia restantiũ domorũ depromẽda sint.Exempli gratia,loci geniturę,qua in exẽplari expositione vtimur, latitudo est partiũ 41.idcirco vndecimę & tertię cuspidi seruiet tabula ascensionũ ad obliquarũ latitudinẽ partiũ 23.& sc.29.cõposita. Duodecimæ verò & secũdę aptanda erit alia tabula facta ad latitudinẽ partiũ 36.sc.58. Sed cùm tabulę ascẽsionũ obliquarum ad integros gradus saltem sint conditę,idcirco pro partib⁹ 23.& scrup.29.simpliciter part.23.vel 24.& pro partibus 36.scr. 58.simpliciter integras partes 37.propter vicinitatẽ numerorũ, ad vsus facilitatem sine manifesto errore assumemus. Quòd si omnia diligenter exequi,atque ad vnguem elaborare velimus, finem noni problematis tabularũ Monteregij euoluẽtes cognoscemus,quid facto opus sit supputatori,calculum suum ad poli altitudinem non pręcisè in gradus,sed in graduũ sc. desinẽtem accommodanti. Sed hęc diligentia nõ nisi ad exactè constituẽdam partem horoscopantem necessaria est,cùm decima domus nullum planè exaltati verticis numerũ annexũ habere consueuerit, & reliquis cuspidibus extra cardines positis supputatio ὡς πλάτει facta abundè satisfaciat. Cognitis autem initiis sex domorum orientalium, principia reliquarũ sex domorũ occidentalium nõ ampliùs latebunt,siquidem vnaquęq; domus orientalis suam comparem in parte occidentali ex diametro respicit. Quapropter si in opposita domicilia oppositorũ signorum similes partes & scrupula describ serimus,integrũ cœli thema perficiemus. Verũ hęc omnia vt exemplo planiora fiant,ad tempus geniturę assumptę,nempe ad diem 21.Maii, horã tertiam pome-

ridianam, ſcrupulum 47. anni 1527. labentis figurã cœli in latitudine regionis partium 41. conſtituamus. Primò ex his quę dicta ſunt manifeſtum eſt, tempus politicũ à nobis definitũ nulla egere reductione: ſiquidem pręter dies 21. maii completos, horas 3. ſc. 47. à meridie numerat, atque ob id planè cum tempore aſtronomico quod quęritur, conuenit. His ita ſe habentibus, proximũ eſt vt locum Solis dicto tempori congruentẽ ex tabulis motuum aut Ephemeridibus, eiuſdemq; loci Solis aſcenſionẽ rectã ex tabulis aſcenſionũ rectarũ depromamus: quo facto, deprehendemus Solem habere p. 8. ſc. 53. 2ª 38. ♊, eiuſq; aſcenſionem rectam eſſe part. 67. ſc. 10. Huic iam adiiciemus arcum ęquatoris, qui horis 3. ſc. 47. à meridie elapſis correſpondet, nempe p. 56. ſc. 45. quo facto producemus aſcenſionẽ rectã medii cœli ſeu decimæ domus par. 123. ſcr. 55. ferè. Huic continenter quinq; vicibus gradus 30. adiicientes, reliquorũ quinq; orientaliũ domiciliorũ aſcenſiones obliquas deprehendemus ſic:

Aſcenſio	Grad.	Scrup.	Poli ἔξαρμα.	Partes Eclipticæ
medii cœli	123	55	0	1. 39. ♌
	30			
Vndecimæ	153	55	24	
	30			
Duodecimę	183	55	37	
	30			
Primæ	213	55	41	
	30			
Secundæ	243	55	37	
	30			
Tertiæ	273	55	24	

Iam quod reliquum eſt, partes eclipticæ his aſcenſionibus domorum correſpondẽtes ex certis latitudinũ tabulis, quę ſingulis ſeruiũt, depromere debemus. Ac primò aſcenſionẽ rectã decimę domus, habentẽ part. 123. ſcr. 55. in aream tabulæ aſcenſionum rectarũ mittentes, deprehendemus ipſi in ſiniſtro tabulæ latere correſpondere grad. 1. ſc. 39. Leonis ferè, aſſumpta parte proportionali, id quod ſemper fieri debet, quotieſcunq; numerus aſcenſionis in area tabulę ad vnguem reperitur. Similiter aſcenſionem obliquam primę domus, habentẽ par. 213. ſc. 55 in tabulam

tabulam ascensionum obliquarũ ad situm natalicij loci, hoc est, ad latitudinem part. 41. conditam mittentes, deprehendemus ei correspondere part. 26. sc. 44. Libræ, quæ in horizonte orientali seu in cuspide primæ domus scribẽda sunt. Porrò suprà monuimus, in hoc exemplo ascensionibus vndecimæ & tertiæ domus sine errore patente seruire tabulam ad latitudinem par. 24 conditam. In ea itaq; ascensioni obliquæ vndecimæ, quę est partium 153. scr. 55. inuenies correspondere part. 6. sc. 17. Virginis. Et ascensioni obliquæ domus tertiæ, quæ est partium 273. scru. 55. in eadem tabula correspondent part. 23. sc. 26. Sagittarij. Ad extremum cùm ascensionibus obliquis secundæ & duodecimę domus seruiat tabula ascẽsionum obliquarum ad latitudinem partium 37. cõdita, inuenio in ea primò ascensioni obliquæ domus duodecimæ, quæ est partiũ 183. sc. 55. correspondere par. 3. sc. 13. Libræ. Et deniq; ascensioni obliquæ domus secũdæ, quæ est part. 243. sc. 55. correspondent in eadem tabula part. 21. scr. 55. Scorpij. Habes iã supputata principia sex domorũ orientalium à medio cœli originem trahẽtium, quibus è regione in signorum oppositorum partibus consimilibus initia reliquarũ sex domorum occidentalium statuenda sunt. Veluti in nostro exemplo cùm in culmen cœli gradus 1. scrup. 39. Leonis incidant, erit principium quartæ domus statuendum in gradu 1. sc. 39. Aquarij. Et cùm in cuspide primę domus deprehenderimus part. 26. sc. 44. Libræ, septima domus, quę est opposita horoscopo, inchoanda erit à grad. 26. sc. 44. Arietis: similiterq́; initia reliquarum quatuor domorum, hoc est, quintæ, sextæ, octauæ & nonæ ex diametro vndecimæ, duodecimæ, secundę & tertię statuenda sunt, sicut patet in sequenti thematis cœli descriptione, cui etiam sortem & loca longitudinum omnium errantium siderum inseruimus. Ea verò quemadmodum ex Ephemeridibus ad meridianum cuiusuis ciuitatis depromenda sint, paulò pòst dicemus. Exactiorem circulum tabularum, etsi hic veluti in primis supputationum rudimentis meritò dissimulare debebamus: tamen eum quoque, siquidem ad exactas stellarum epochas constituendas planè est necessarius, breuissimè perstringemus.

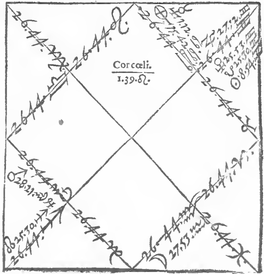
Deuiatio Planetarum ab Ecliptica.

			grad.	ſcrup.
				19 40
♄	M	D	2	$4\frac{1}{3}$.
	M			26 40
♃	S	A	0	$28\frac{1}{3}$
	D			52 161 46
♂	M	A	0	$25\frac{1}{2}$
♀	S	A	0	59
☿	S	D	1	46
☽	S	A	4	$23\frac{2}{3}$

De erigenda figura cœlesti ex tabulis directionum Monteregij iuxta modum æqualem, à qua iudicia Arabum pendere dictū est.

Habeas per præcedentē doctrinā ascensionē rectā medij cœli, atq; eidē iunge p.90. & cōplebis ascensionē obliquā cardinis exoriētis, cui ex tabula tui climatis gradū eclipticæ correspondentē, ficut dictū est, excerpe, atq; eūdem cuspidi primę domus assigna. Secundæ verò domui adscribe similem gradum signi sequentis, & sic deinceps nullo signo omisso donec figura compleatur, procedas. Sed per ascensionē rectam medij cœli ex tabula ascensionū rectarū locus Eclipticæ correspondens excerpēdus est, qui in fastigio figuræ designatus cor cœli vocat. Idē thema cœli atq; ad eundē locū extructū iuxta modū ęqualem.

123.54.

DE CONSTRVCTIONE FIGVRAE COElestis iuxta modum rationalem Monteregij ex tabulis æquationis duodecim domorum.

PRIMO videndum eſt, vt ſi tempus propoſitum ciuile ſit, in aſtronomicum tempus modo paulò antè expoſito transformetur.

Secundò ad meridiem diei completi locus Solis ex tabulis motuum vel Ephemeride excerpendus eſt.

Tertiò dictũ locũ, ſeu potiùs gradũ Solis completũ in tabula domorum cœli ad eleuatiõem tui loci, vel ad proximè minorẽ maioremúe tuo loco latitudinem condita, ſub titulo decimæ domus inquire. Quo facto deprehendes ſitum cœli, quæq; ſigniferi partes ſint in ſingularum domorum oriẽtalium initijs tempore meridiei. Quocircà ſi tempus tuum præcisè in meridiem congruit, ſtatim initia dictarum ſex domorũ verſus dextram ſe offerent, nec quicquam amplius ex tabula inueſtigandum reſtabit. Verùm ſi diei ad meridiẽ completæ horę vel horarum ſcrupula adhæſerint, tum in eodem loco tabulæ tempus ad latus ſiniſtrum poſitum deſcribe, cui ſemper pro ſcrupulis graduum 15. Solis gradibus adhærentibus, ſingula horarum ſcrupula (nam 15. ſcrupula ęquatoris exoriuntur ſpatio temporis vnius ſcrupuli) adijcias.

Quartò tempori ex tabula deſcripto iungas tempus tuum in horis & ſcrupulis, ad quod cœli domos fabricare conſtituiſti: id diligenter obſeruans, vt pro ſingulis ſex adiectis horis, ſemper ſingula temporis ſcrupula inſuper adijcias æquationis dierum gratia: nam vna cœli reuolutio horis 24. ſcrup.4. ferè conficitur. Obſeruabis etiam regulam calculi Aſtronomici, quæ monet, quandocunque ex huiuſmodi horarum compoſitione emerſerit tempus, quod 24. horas excedat, eaſdem 24. horas ex tota congerie eſſe remouendas, & omnino abijciendas, & reliquum ſeruandum.

Quintò has horas & ſcrupula, quæ ex coitu duorum temporum exiſtunt, aut poſt remotionem 24. horarum reſtant, quære in tabula domorum ad latitudinem regionis tuæ condita in margi-

margine eius ſiniſtro, nam è regione verſus dextram offerent ſe initia ſeu cuſpides ſex domiciliorum cœli, nempe decimæ, vndecimæ, duodecimę, primæ, ſecūdæ & tertiæ domorum. Hoc autem modo hemiſphęrio orientali deſcripto, ſex ſtationes occidentales ex oppoſitis ſignis cognoſcuntur. In propoſito exemplo locus Solis eſt part. 8. ſcru. 54. ♊, qui in hoc negotio pro nono gradu completo tutò æſtimatur. Quæro ergo hunc nonum gradum ♊ in tabula ad latitudinem part. 42. condita (nam viciniorem Ephemerides vulgatę non habent) ſub titulo decimæ domus, & reperio ad ſiniſtram partem tabulæ tempus à meridie elapſum correſpondens, nempe horas 4. ſc. 29. quæ iuncta noſtro tempori pomeridiano, hoc eſt, horis 3. ſc. 47. efficiunt horas 8. ſcru. 16. qui numerus temporis in ſiniſtra parte tabulæ nō ad vnguem, ſed proximè maior reperitur, hoc eſt, horæ 8. ſc. 17. è cuius regione hemiſphærium orientale deſcriptum occurrit, nempe cuſpis domus decimæ p. 2. ♌, vndecimæ p. 7. ♍, duodecimæ p. 7. ♎, primæ p. 27. ♎, ſecundæ p. 22. ♏, tertiæ p. 24. ♐. Reliquę domus ſex occidentales ex oppoſitis ſignis, vt dixi, cognoſcuntur.

SEQVITVR MODVS ERIGENDI FIGVram cœli ex ſententia autoris.

Ad datum tempus inuenias primo aſcenſionem medij cœli, quæ vt diximus, conflatur ex aſcenſione recta loci Solis & gradibus æquinoctialis, quos tempus à meridie elapſum generat. Deinde huic aſcenſioni rectæ coniunge circuli quadrantem, id eſt, part. 90. & prodibit aſcenſio obliqua aſcendentis, cui partem eclipticæ correſpondentem ex tabula ad latitudinem tui loci condita depromas, atque mox eiuſdem iam iam inuentæ partis eclipticæ arcum tam ſemidiurnum, quàm ſeminocturnum ſupputa, ſupputatique vtriuſque arcus partem tertiam capias. Iam verò vt cuſpides ſex domorum orientalium conſtituas, primò aſcenſioni rectę medij cœli ter ordine adiungas trientem arcus ſemidiurni, vt aſcenſiones rectæ vndecimæ, duodecimæ & primæ domorum prodeant. Deinde aſcenſioni rectæ primæ domus bis adde ordine trientem arcus ſeminocturni, & conflabis aſcenſiones rectas domus ſecundæ & tertiæ. Ad ex-

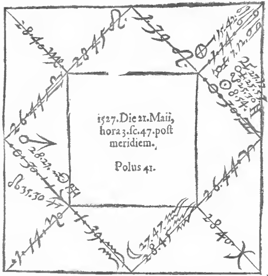
tremum cùm de parte horoscopante ex præcedentibus constet, restat vt reliquarum quinque domorum, quibus omnibus tabula ascensionum rectarum seruit, partes congruentes excerpamus. His deprehensis centra domorum orietalium in promptu habebimus, atque reliquas sex occidentales per puncta opposita sicut priùs constituemus. Veluti in nostro exemplo, ascensio medij cœli est part. 123. scrup. 55. cui si adijciamus circuli quadrantem, id est, part. 90. deprehendemus ascensionem obliquam ascendentis part. 213. scr. 55. cui in tabula ad latitudinem part. 41. condita correspondent part. 26. scru. 44. Libræ. Huius partis horoscopantis arcus semidiurnus est part. 80. scru. 52. & eiusdem tertia portio part. 26. sc. 57. ferè. Et arcus seminocturnus part. 99. sc. 8. eiusdemque portio tertia part. 33. scru. 3. ferè. His ita se habentibus, si ascensioni rectæ medij cœli ter ordine adijcias part. 26. scru. 47. quæ est portio tertia arcus semidiurni partis horoscopantis, produces ascensionem rectam vndecimæ, duodecimæ & primæ domorum. Ac vndecimę quidem part. 150. scru. 42. Duodecimæ verò part. 178. sc. 29. & denique primæ part. 205. scru. 16. Iam si triens arcus seminocturni, continens part. 33. scru. 3. bis ordine adijciatur ad ascensionem rectã primæ, prodibit ascensio recta secundæ & tertiæ. Ac secundæ quidem part. 238. scru. 19. tertiæ verò part. 271. sc. 22. Cęterùm in tabula ascensionum rectarum ascensioni rectę stationis vndecimę correspondent part. 28. sc. 45. ♌: Duodecimę vero part. 28. sc. 40. ♍: secundæ p. 0. sc. 30. ♐: tertiæ denique p. 1. scru. 14. ♑. Partes Eclipticæ culminantes & horoscopantes nunquam mutantur, sed in omnibus modis, hoc est, Monteregii, Arabum, autoris, & Campani semper reperiuntur & manent eædem. Modum constituendi figuras cœli ex sententia Campani & Gazuli propter eà quòd sit erroneus, hic omitto. Potuissem similì ex causa omittere modum autoris, nisi ob expositionem textus adijciendus fuisset. Solam enim opinionem Monteregii hic probamus, quæ & Ptolemęi est, aut certè ad ipsius sententiam quàm proximè accedit. Si quis autem est, qui Campani quoque de duodecim domibus speculationem ad numeros reuocare cupiat, problema 16. Monteregii adeat.

FIGV

PRIMA
FIGVRA AVTORIS.

223.55.

223.55.

De motibus ☉ & ☽ & quinq; stellarum errantium cum ☊ & ☋ Draconis, ad quamcunq; diei horam inueniendis, atque in figuram cœli imponendis.

Integra figura cœli constat primò ex descriptione 12. domorũ, nẽpe 4. cardinũ, 4. succedentiũ, & 4. cadentiũ. Secũdò ex inscriptione verorũ locorũ septẽ siderũ errantiũ. Itẽ capitis & caudæ Draconis. Tertiò notatione stellarũ fixarũ primę & secũdæ magnitudinis, quarũ nõ est magna latitudo ab ecliptica. Quartò & vltimò ex fortunarũ & reliquarũ partiũ inscriptiõe. Atq; hactenus dictũ est, quomodo ad quodcunq; momẽtum temporis fi-

 gura

gura cœli de ſententia tum Monteregii, tum aliorum Aſtrologorum formanda ſit, vt oculis ſubiiciatur, quæ ſigna ſint ſupra terram, & quæ infra terram lateant, & quæ partes dodecatemoriorum in ſingularum domorum cuſpides incidant: reſtat ergo vt reliqua figuræ cœleſtis membra breuiter perficiamus.

Suprà dictum eſt, omnes motus in vſitatis ephemeridibus ſcriptos, ad meridiem diei, cuius numero adhęrent, eſſe ſupputatos. Cùm autem ſingulis dierum momentis ob continuam ſphærarum motionem iidem motus varientur, neceſſe eſt tradere modum, quo cuiuslibet planetæ motus ad quoduis momentum temporis ex ephemeri ſupputari debeat. Cape ergo motus planetarum, qui è regione propoſiti tui diei aſsignantur, eoſque ordine extra ſcribe, quibus mox eorundem planetarum motus diei immediatè ſequentis ſupernè impone, & minores à maioribus ſubtrahe, nam ſuperatio ſeu numerorum differentia motus planetarum diurnos monſtrabit, ſicut patet in ſequenti exemplo geniturę propoſitę.

	☉	♊	☽		♄	♈	♃	♊	♂	♏	♀	♊	☿	♋	☊	♐
	gr.	ſc.	g.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.
22. Maii	9	46	9	10 ♓	28	23	27	29	29	1	27	50	4	21	25	22
21. Maii	8	44	25	6 ♒	28	16	27	16	29	21	26	38	3	12	25	25
ſupe. ſeu mo. diu.	0	57	14	4	0	7	0	13	0	20 ℞	1	12	1	9	0	3 ℞

Poſt hæc procedendum eſt iuxta regulam proportionũ hoc modo: In primo loco ſtatuantur horæ 24. in quas diſtribuitur integer dies naturalis. In ſecundo loco colloca differentias motuum ſeu motus diurnos. Tertium locum occupent horę à meridie elapſę vnà cum ſcrupulis, quorum motus quęrendus proponitur. Numerus quartus, qui ex progreſſu regulę proportionum elicitur, addẽdus eſt ad motum tui diei completi, ſi planeta fuerit directus, id eſt, cùm motus eius in ephemeri ſcriptus creſcit. Quòd ſi fuerit retrocedens, hoc eſt, ſi motus eius in ephemeri ſcriptus minuitur, ab eodem ſubtrahendus eſt, vt motus tempori propoſito cõgruens prodeat. Hic obſeruandũ eſt, Solẽ & Lunã reliquis erronibus eſſe velociores, & ob id nunq̃ retrocedere. Itẽ caput Draconis ſemper in antecedẽtia progredi,

nun-

nunquam in cõſequentia. His omnibus ita obſeruatis ad diem 21. Maii completum, horas 5. ſcru. 47. colliges loca planetarum longitudinis vera ex ephemeridibus Stoffleri ſupputata, vt ſequitur.

☉	part.	8.	ſc.	58.	Geminorum.
☽	part.	27.	ſc.	19.	Aquarii.
♄	part.	28.	ſc.	17.	Arietis.
♃	part.	27.	ſc.	18.	Geminorum.
♂	part.	29.	ſc.	18.	Scorpii.
♀	part.	26.	ſc.	49.	Geminorum.
☿	part.	3.	ſc.	23.	Cancri.
☊	part.	25.	ſc.	25.	Sagittarii.

Attamen hi motus in hunc modũ collecti duplici de cauſa adhuc emendandi ſunt. Vna eſt meridianorum diſtantia, altera æquatio dierum. Sed vtraque ſicut ad verum motum Lunæ per ſcrutandnm eſt neceſſaria, ita in colligendis reliquorum Planetarum motibus ob eorum lentam progreſsionem ſecurè negligitur: præſertim verò tunc, cùm motus ſtellarum excerpimus ex ephemeridibus, non ad Prutenicũ, ſed Alphonſinum calculum accommodatis, & ob id ſtellarum loca non ad vnguem, ſed ἐν πλάτει nobis oſtendentibus. Quapropter relictis ſex planetis, curſum Lunę ſic corrigere debes. Primò in tabulis regionũ, quales ephemeridibus paſsim addunt, ſub charactere ☾ è regione cuiuſuis loci annotata ſunt graduũ ſcrupula, quib' ad tẽpus propoſitũ ex ephemeridibus deſumptus motus Lunæ ratiõe meridianorũ ſeu ſitus loci augẽdus eſt minuẽduſ ue, prout literę A & M iiſdẽ ſcrupulis adiectæ admonent. Tabula prouinciarũ oppidorũq; inſigniorũ q̃ eſt preposita ephemeridib' Stoffleri, nõ habet inſertũ locũ noſtri exẽpli. Quocirca reſpiciendũ nobis eſt ad locũ Hiſpaniæ, cuius longitudo cum longitudine Vallidoleti conuenit, aut ſaltem non multum diſcrepat: qualis eſt longitudo Cordubæ vrbis, è cuius regione ſub charactere ☾ occurrũt ſc. 42. quæ vero motui Lunæ adijcienda ſunt, quòd meridianus per Cordubam deſcriptus meridiano Vlmenſi, ad quem ephemerides Stofflerus cõdidit, tanto ſit occidẽtalior. Ad extremũ ſcrupula, quæ ratione æquationis dierũ ab eodẽ motu ſemper auferenda ſunt, indicabit angulus communis ſequentis tabel-

 lę, ſi-

læ,ſi in margine eius ſiniſtro ad diem propoſitum locum Solis, in capite verò tabellæ ſignum in quo Sol verſatur capias, qua ratione in noſtro exemplo decem indicantur ſcrupula, quibus à motu Lunæ ſublatis,& illis quæ nobis diuerſitas meridianorum peperit eidem adiectis, efficitur motus Lunæ omnibus modis correctus part.27,ſcrup.51.Aquarij.

Sequitur tabella motus Lunæ.

G	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
0	4	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0
2	4	9	10	8	6	8	13	16	14	8	1	0
4	5	9	10	8	6	8	13	16	14	7	1	0
6	5	9	10	7	6	9	13	16	14	7	1	1
8	5	10	10	7	6	9	14	16	13	6	1	1
10	6	10	10	7	6	9	14	16	13	6	0	1
12	6	10	10	7	6	9	14	16	13	5	0	1
14	6	10	10	7	6	10	15	16	12	5	0	1
16	7	10	10	6	6	10	15	16	12	4	0	2
18	7	10	9	6	6	10	15	16	11	4	0	2
20	7	10	9	6	7	11	15	16	11	3	0	2
22	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
24	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
26	8	10	9	6	7	12	16	15	9	2	0	3
28	8	10	8	6	7	12	16	15	9	2	0	4
30	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0	4

DE MOTIBVS STELLARVM EX TABVLIS Prutenicis exactè ſupputandis.

In Epochis Chriſti ſumitur initium à media nocte diei præcedentis Calendas Ianuarij,quod eſt recentius ſeu poſterius initio eorum,qui motus à meridie diei eiuſdem diei præcedentis Calendas Ianuarias auſpicantur integris duodecim horis. Vnde manifeſtum eſt,à tempore aſtronomico à meridie deriuato,de quo ſuprà ſatis multa diximus,ante omnia duodecim integras horas

horas esse subducendas, vt tempus à media nocte inchoatum remaneat. Vt in nostro exemplo anni 1527. labentis proponuntur dies 21. ad meridiem completi, cum horis 3. scr. 47. à meridie emensis. Quapropter si hinc duodecim horas auferas, facies reliquum tempus à media nocte inchoatum completos dies Maij 20. horas 15. sc. 47. 1ª. Et hoc est primū in hac nostra supputatione consideratione dignū. Secundò, tēpus hoc corrigendū est per differentiā meridianorū, hoc est, traducendū est ad meridianum loci, sub quo motus computantur. Id efficies si differētiam longitudinis seu meridianorum in tempus commutatam subtraxeris à tempore proposito, cùm loci tui meridianus fuerit orientalior meridiano tabularum, aut eandem eidem coniungas, cùm fuerit occidentalior, eò quòd loca orientalia plures numerent horas, & ob id subtrahendas: occidentalia verò pauciores, & ob id addendas, vt tempus ad meridianum tabularū pręparatū existat. Veluti in nostro exēmplo Montis Regij Borussiæ, ad cuius meridianū tabulæ Prutenicæ sunt conditæ, lōgitudo est par. 46. 45. 1ª. Vallidoleti verò long. part. 8. scrup. 20. Differentia ergo meridianorū est part. 38. 25. 1ª, quæ conuersa in tempus faciunt horas duas, scrup. 33 $\frac{2}{3}$. tempori proposito addenda, eò quò d Vallidoletum Hispanię vrbs tanto sit Regiomonte Borussiæ occidentalior. Quòd si tabula regionum cōpendij gratia vti, atque immediatè ad datum meridianum alium quàm est meridianus tabularū, loca stellarum supputare velis, id quod hic agimus, quære tuum locum in catalogo locorum, vel ei propiorem, & differentiam temporis adscriptam adde tempori tuo, si adfuerit litera S, vel subtrahe si A adsit, ita vt in nostro hoc negotio contrarium ipsis notis facias. Nostri exempli locus in catalogo prutenico annotatus non est, sed ei loca viciniora, vt sunt Toletum, Corduba, Compostellum, è quorum regione reperitur prior propemodum differentia tēporis cum litera S indicante, talem differentiam nostro tempori pro horis ad meridianum Regijmontis coaptandis esse adijciendam, contrà quàm notæ reuera significant. Nam in Catalogo locorum insignium loca tabularū orientaliora habent præfixam notam additionis A, occidentaliora verò notam S. Sunt enim hæ notæ destinatę propriè ad tales supputationes, vt idem motus

Vide præceptũ Prutenicum primum & ſecundum

motus ad meridianum tabularum ſupputatus diuerſis horis meridiani alterius congruat.

Tertio per locum Solis, quem ephemerides tibi ſemper facilè exhibebunt, προσθαφαίρεσις ſeu æquatio dierum inſtituatur. Veluti in noſtro exemplo, quia ephemerides oſtenderunt locum Solis in p.9. Geminorũ ferè, Idcirco ex priore Canone ęquatioris dierum naturalium colligitur προσθαφαίρεσις dierũ ſcrup.9½. deſignata titulo S ſubtractionem indicante. Nam hi tituli A & S locum habent tunc, cùm apparens tempus commutatur in æqualitatem, ſed contrarium his titulis faciendum eſt: cùm ęquale tempus viciſsim commutandum eſt in apparens. Proinde tempus noſtri exempli tam ratione meridianorum q̃ ratione ęquationis dierum correctum eſt, vt ſequitur. Anni cõpleti 1526. Menſes completi 4. dies 20. horę 18. ſcrup. 11⅙.

Ad extremum tempus Iulianum reductum, & ijs modis, quos diximus, aſtronomicę æqualitati conformatum, accommodandum eſt Abaco Alphonſino ex tabula congruenti, quę extat folio 7. & ſequenti. Nam ratio Alphonſinorum, in qua ob colligẽdos ęquales ſtellarum motus, tempus Iulianũ ad dierũ ſexagenas, & ſcrupula redigitur, breuior eſt, & cęteris, vt videtur, aptior. Huius autẽ partis pleniorem inſtructionẽ petere debes ex tertio pręcepto Prutenico, ad cuius tenorem noſtri exempli diagramma ſolummodo hic deſcribere maluimus, quàm verboſa narratione rem non ſatis conuenienti in loco obſcurare.

		Sexag. 3.	2.	1.	Dies	ſc. 1.	2.	3.
Anni	1500	2.	32.	11.	15.			
	26		2.	38.	16.			
Menſes anni								
Communis	4.			2.	0.			
Dies	20.				20.			
Horę	18.					45.		
ſc. 1.	11.						27.	30.
gr. 2.	10							25.
Summa	2.	34.	51.	51.		45.	27.	55.

Tempus igitur aptum calculo Alphonſino erit 2. ſexagenæ tertiæ, 34. ſexagenæ ſecundæ, 51. ſexagenæ primæ, dies 51. 45. prima, 27. ſecunda, 55. tertia. In hunc modum dato tempore ad

vſum

vsum calculi æqualium motuum accommodato, Alphonsinam formam colligendi medios motus stellarum tenere debes. Eam verò hic non describo, cum dilucidè & exemplis sit demonstrata in octauo præcepto Prutenico. Sequitur

ἐπιλογισμὸς τῆς ἰσημερίας προηγήσεως, id est, veræ præcessionis æquinoctij supputatio.

Alphonsus deriuat suas supputationes ab intersectione verna, quam omninò mutari notius iam est, quàm vt verbosiùs hic probari debeat. Hinc est cernere causam, ob quam Copernicus & Erasmus puncta æquinoctiorum, sicut nodum Lunæ Anabibazonta & Catabibazonta in præcedentia agi statuunt, & imaginantur duo æquinoctia, medium videlicet & verum: illud quidem quod regulariter, hoc verò quod ἀνωμάλως à capite Arietis stellati retrocedat. Est igitur præcessio æquinoctiorum arcus Eclipticæ interceptus inter duos circulos magnos, quorum vterque quidem ducitur per polos Zodiaci, sed alter per primã stellam Arietis stellati, alter verò per punctum æquinoctii seu veri seu medii ducitur. Differentia autem inter medium & apparens æquinoctium vocatur προσθαφαίρεσις æquinoctiorum, quæ maxima est 71. scrupulorum primorum, 22½ scru. secund. vt videre est in Canone Prostaphæreseon octauæ sphæræ. Cùm itaque puncta æquinoctiorum non sint fixa, rectiùs motus exordiuntur à capite Arietis stellati, principio videlicet certo & in octaua sphæra fixo. Deinde verò præcessionem æquinoctiorum ad motus stellarum inuentos addunt, vt vera ipsarum loca ab æquinoctio verno colligant. Vnde perspicuum est, ante omnẽ errantium stellarum supputationem necessarium esse, vt priùs inueniamus, quot partibus æquinoctium apparens à prima stella Arietis in præcedentia recesserit. Calculi autem forma est talis: Ad datum tempus rectè præparatum collige medii æquinoctii verni motum æqualem, seu æqualem præcessionem addendo eam cum sua Epocha. Nam in colligendis motibus æqualibus semper Epochæ Christi Dei, vel Alexandri, vel Cæsaris, aut alterius initii, à quo motus æquales deriuantur, præmittendæ sunt. Deinde eodem labore excerpe simplicem æquinoctiorum ἀνωμαλίαν, qua duplata mox ex cõuenienti Canone Prostaphæ-

ſtaphęreſin ęquinoctiorum collige, eandemque ſi opus ſit per partem proportionalem corrige. Et ſi Anomalia duplex ſemicirculo, hoc eſt, partibus 180. minor fuerit, tunc Proſtaphęreſis ab ęquali motu pręceſsionis ſubtrahatur, ſi maior, eadem Proſtaphęreſis cum ęquali motu pręceſsionis equinoctiorum coniũgatur, vt in aggregato reſiduoúe vera & apparens ęquinoctiorum pręceſsio ad datum tempus exeat. Regula ergo Anomalię ęquinoctiorum additionis vel ſubtractionis conſentit cum regula additionis & ſubtractionis Anomaliæ Solaris. Iuxta hęc ſupputatio noſtri exempli erit talis, vt ſequitur:

	Sexag.	Is.	P.	1a.	2a.
Simplex Aequinoctiorum pręceſsio.		0.	26.	50.	37.
Anomalia ęquinoctiorum ſimplex.		2.	46.	48.	3.
Anomalia duplicata.		5.	33.	36.	6.
Proſtaphęreſis correcta.		0.	0.	31.	44.

Ea verò cùm Anomalia duplex ſemicirculum excedat, ſimplici ęquinoctiorum pręceſsioni iungenda eſt, quo facto, prodit vera ęquinoctiorum pręceſsio ſex.°. Part. 27.22 1a, 21 2a.

ἐπιλογισμὸς τῆς ἡλιακῆς ψηφοφορίας, id eſt, ſupputatio veri ſeu apparentis motus Solaris.

Duos modos ſupputandi verum motum Solis tradidit Eraſmus in ſuis tabulis. In altero vtitur motu Solis ſimplici, qui ęqualiter deriuatur à primo puncto Arietis ſtellati: In altero verò aſſumit motum Solis ab æquinoctio medio deriuatum, quẽ vocat motum Solis compoſitum, eò quòd ſimplici motui tantum adiiciat, quanta eſt ęqualis ęquinoctiorum pręceſsio. Verùm nos alterum duntaxat modum in quo ęquales motus à prima Arietis ſtella fluunt, eò quòd cum ſequentium ſiderum calculo communis ſit, hic breuiter perſtringemus. Eſt autem modus calculi talis.

PRIMO habeas in promptu hęc quatuor.

1. Veram ęquinoctiorum pręceſsionem.
2. Anomaliam ęquinoctiorum ſimplicem, quorum vtrunque ex pręcedenti pręceſsionis ęquinoctiorum ſupputatione aſſumitur.

3. Aequa-

3. Aequalem motum Solis.
4. motum Anomaliæ annuę Solis, qui ab Apogeo medio dependet.
} additis vtrobique suis constitutis Epochis.

Secundo per anomaliam æquinoctiorum simplicem ex canone Prostaphæreseon Solis duo depromantur, nempe centri Prostaphæresis, & scrupula proportionalia. Est autem hæc centri Prostaphæresis, seu vt vulgò loquuntur, argumenti ęquatio nihil aliud, quàm differentia inter medium & verum Apogeū, quæ vt ante semicirculum annuæ anomalię Solis additur, ita post semicirculum eidem adimitur, ad habendam veram & correctam Solis Anomaliam.

Tertio per ęquatam anomaliam vno eodemque introitu in tabulam Prostaphæreseon Solis inquirantur hæc duo, nempe ęquatio seu Prostaphęresis orbis & excessus sequens, cuius quidem pars scrupulis proportionalibus paulò antè reseruatis congruens semper Prostaphæresi orbis adiicienda est, vt absoluta seu correcta æquatio prodeat.

Deniq; si ęquata Anomalia Solis semicirculo fuerit { Minor / Maior } tunc æquatio orbis correcta { subtrahitur / adijcitur } ęquali motui Solis,

vt verus locus Solis à capite Arietis stellati exeat. Cui tandem si adiiciatur vera ęquinoctii verni pręcessio, abiecto integro cyclo si opus sit, prodibit locus verus Solis ab æquinoctio apparente in signis, partibus & scrupulis. Vt in assumpto nostro exemplo.

	Sexag.	P.	1a	2a	3a	4a
Vera æquinoctiorum pręcessio	0	27	22	21		
Anomalia ęquinoctiorū simplex	2	46	48	3	5	13
Aequalis motus ☉ simplex	0	40	39	27	21	52
Anomalia ☉ annua	5	28	58	7	16	53
Prostaphæresis centri add.	0	0	55	25	33	48
Scrupula proportionalia	0	0	0	54	35	36
Anomalia ☉ coęquata	5	30	53	32	50	41

Aequatio orbis prima add.	0	0	52	21	38	49
Excessus sequens	0	0	14	55	0	41
Pars proportionalis de excessu addenda	0	0	0	13	34	21
Aequatio orbis coęquata add.	0	0	52	34	13	10
Vnde ver' locus ☉ ab ♈ capite	0	41	32	1	34	2
Et verus locus ab æquinoctio apparente	1	8	54	22	34	2

Incidit ergo Sol ad tempus genituræ propositę in p.8.54 1ª, 22 2ª Geminorum, qui motus à motu Stoffleri ephemeridum penè 5. scrupulis primis dissidet.

ψηφοφορία τῆς σεληνιακῆς κινήσεως, id est, calculus motus Lunaris.

Primo assumuntur ex pręcedentibus hęc duo.
1. Vera ęquinoctii pręcessio.
2. Motus ☉ æqualis simplex.

Deinde ex tabulis conuenientibus alia duo excerpuntur.
1. Lunę à ☉ elongatio.
2. Anomalia Lunæ, seu vt vocant, argumentum medium.

His constitutis, statim longitudo Lunæ à Sole duplatur, atque per id duplum, hoc est, per centri epicycli ab Apogeo distantiam inquiruntur duo
1. Secundi epicycli, seu vt vulgo vocant, centri Prostaphęresis A vel S.
2. Scrupula proportionalia.

Et si elongatio duplata, hoc est, si cētrum Lunæ fuerit { Minus / Maius } semicirculo. tunc Prostaphęresis secūdi epicycli { additur / adimitur } anomaliæ Lunari,

vt vera

vt vera Anomalia Lunę prodeat. Nam vt in Theoria Lunæ dicitur, quando centrum Lunę est minus sex signis communibus, tunc argumentum verum maius est medio, & econtrà.

His ita se habentibus, per Anomaliam Lunæ ęquatá quęruntur duo:
1. Aequatio primi epicycli.
2. Excessus sequens, cuius pars minutis proportionalibus congruens semper ęquationi primi epicycli additur, vt vera eiusdem ęquatio prodeat.

Ad extremũ si Anomalia Lunę equata fuerit semicirculo { Minor / Maior } tunc ęquatio epicycli primi { adimitur / adijcitur } medio motui lõgitudinis, vt vera Lunę distãtia à medio loco ☉ exeat.

Nam cùm ☽ in superiore parte epicycli contra succesionem signorum procedat, efficitur, vt cùm argumentum verum sex signis communibus minus est, linea medij motus lineam veri motus pręcedat, & econtrà.

Porro explorata iam vera distantia Lunę à ☉, adijciendus est ei motus ☉ simplex à prima stella Arietis: quo facto, vera Lunę à prima stella Arietis distantia prosiliet. Huic si denique adijcias veram ęquinoctij verni pręcesionem, prodibit Lunę ab ęquinoctio verno vera distantia in signis signorumq; partibus.

Sequitur ad datum tempus διάγραμμα τοῦ τῆς σεληνιακῆς κινήματος.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Vera ęquinoctii pręcesio.	0	27	22	21
Motus ☉ simplex ęqualis	0	40	39	27
Lunę à ☉ elongatio	4	15	8	30
Anomalia Lunę	3	29	2	45
Elongatio à ☉ duplata	2	30	17	0
Prostaphęresis duplati add.	0	5	8	36
Scrup. proportionalia			46	42
Anomalia Lunę coęquata	3	34	11	21

Prostaphęresis eius add.	0	2	58	53
Excessus sequens	0	1	50	6
Pars sc. proportionalib. cógruẽs.	0	1	43	2
Prostaphęresis primi epicycli absoluta add.	0	4	41	55
Vera ☽ à ☉ elongatio	4	19	50	25
Et verus locus ☽ à capite ♈	5	0	29	50
Deniq; verus locus ☽ ab ęquino.	5	27	52	13

Habet itaque Luna ad datum tempus iuxta hanc supputationem part.27.sc.52 1a, Aquarij.

DE VERIS LOCIS LIMITVM NODOrumq; ☾ inueniendis.

Quid sint nodi & limites Lunæ suprà abundè dictũ est. Forma autem calculi in præcepto Prutenico 26. tradita, quam nũc ostendere debemus, hæc est. Ad datum tempus inuenies hęc quatuor. 1° Aequalem motum simplicem Solis. 2° Aequalem motum simplicem Lunæ à Sole. 3° Veram æquinoctiorum præcessionem. Atque hæc tria ex præcedentibus licet assumere. 4° Aequalem motum latitudinis Lunæ, qui ad propositum tẽpus deprehenditur sexag.5.part.27.scrup.38.1a,42.2a. His ita deprehensis, conijce in vnam summam motum ☉ simplicem cum elongatione Lunæ à Sole, & prodibit Lunæ à prima stella Arietis ęqualis longitudo sexag.4.part.55. scrup.47. 1a.57.2a. Hinc subtrahe æqualem motũ latitudinis Lunæ, vt reliquam facias borei limitis à capite Arietis stellati distantiam sexag.5. part.28.scr.9.1a.15.2a. Hinc rursus abijcias circuli quadrãtem, hoc est, part.90, vt ☊ distantia à principio Arietis stellati prodeat sexag.3.part.58. scr.9.1a.15.2a. Ad extremum si vtriq; harum distantiarum adiunxeris veram ęquinoctii pręcessionem, habebis vtriusq; ab apparenti æquinoctio distantiam, nodi quidem Lunam euehentis sexag.4.part.25.sc.31.1a.36. 2a. Borei limitis verò sexage.5.part.55.scru.31.1a.36.2a. Est ergo caput Draconis Lunæ in part. $25\frac{1}{2}$ ferè Sagittarij: Boreus limes verò in par. $25\frac{1}{2}$ Piscium. Cæterùm cauda & limes australis in locis ex diametro oppositis semper reperiuntur.

SEQVI-

SEQVITVR SVMMA 28. ET 29. PRAECEpti Prutenici, de inueniendo vero motu latitudinis Lunæ à boreo limite, & hoc deprehenso, quomodo vlteriùs vera latitudo Lunæ exploranda sit.

Primò ad assumptum tempus inuenias æqualem motum latitudinis Lunæ. Deinde habeas primi epicycli Lunę prosthaphæresim absolutam, quam sicut in calculo Lunæ pręceptum est, auferes à motu latitudinis, si coæquata anomalia Lunæ minor semicirculo fuerit, vel eidem adiungas, si semicirculum excesserit. Hoc enim pacto verum motum latitudinis Lunæ conficies, quem dictæ tabulæ ad imitationem Ptolemæi & Copernici nõ à nodo euehente, vt fit in Alphonsino Abaco, sed à boreo limite deducunt. Itaque si huic latitudinis Lunæ vero motui quadrantem circuli adijceres, produceres eum arcum, quem Alphonsini nominant argumentum latitudinis Lunę, verùm à capite Draconis, vt vocant, per cõsequentia signa deductum, quo sanè minimè indiget calculus Prutenicus, quo per veri motus latitudinis Lunæ à boreo limite arcum, veram Lunę ab ecliptica latitudinem venari docemur. Exemplum: ad datum tempus nostrum medius latitudinis Lunæ motus inuentus est sexag. 5. part. 27. scrup. 38. 1ª. 42. 2ª. Et Prosthaphęresis primi epicycli absoluta par. 4. scru. 42. 1ª 55. 2ª addẽda, eò quòd coęquata anomalia semicirculo sit maior. Verus igitur motus latitudinis seu borei limitis est sexag. 5. part. 32. scr. 20. 1ª 37. 2ª, cuius adminiculo veram Lunę ab ecliptica latitudinem supputamus hoc, qui sequitur modo. Quando verus motus latitudinis vel nihil est, vel integer semicirculus, tunc latitudo Lunę maxima, nempe part. 5. existit, borealis quidem, quando nihil est motus ille latitudinis Lunę verus: australis verò, quando idem ille motus semicirculum complet. Sed vbi dodranti exequatur, Luna omninò expers est latitudinis, tenetq; nodum euehẽtem, vnde paulatim in Aquilonem assurgit. Quando verò quadranti exęquatur, tunc Luna similiter caret latitudine, tenetq; nodum καταβιβάζοντα, vnde à plano Solari paulatim in Austrum declinat. Extra hęc loca motus latitudinis Lunę cùm reperitur, tũc Ca-

non latitudinis Lunę integer, qui extat folij 135. columna secunda, tam quantitatem quàm qualitatē latitudinis Lunę tibi facilè ostendet. Veluti in nostro exemplo, cùm verus motus latitudinis sit sexa. 5. par. 32. scrup. 20. 1ª 37. 2ª, hoc est, dodecatemoriorum 11. part. 2. scr. 20. 1ª 37. 2ª. Idcirco huic numero dodecatemoriorum & partium in dicto Canone congruit latitudo Lunę borealis ascendens part. 4. scrup. 25. 1ª. 39. 2ª.

Ἐπιλογισμὸς τῆς ψηφοφορίας τῶν πέντε πλανωμένων ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿, hoc est, Expositio calculi veri motus quinque stellarum errantium.

Ante omnia sint in promptu hæc quatuor. 1° Vera æquinoctiorum præcessio. 2° Simplex æqualis motus ☉: Hæc duo ex præcedentibus assumuntur. 3° Planetę παράλλαξις, id est, commutatio, seu vt Alphonsini vocant, argumentum Planetæ medium, hoc est, ille arcus epicycli, qui ab Apogeo medio ad planetam vsque per consequentia signa extenditur. 4° Apogeon Planetæ in secunda significatione, vt vulgo loquuntur, quod ab Arietis prima stella numeratur. Quapropter si huic adderes æquinoctij verni præcessionem, Apogeon ab æquinoctio verno ad datum tēpus innotesceret. Cæterùm Veneris apogeon semper vnum eundemq; locum sub sphæra fixa obtinet, distatque à prima stella Arietis sexag. 0. part. 48. scrup. 21. 1ª ferè iuxta Copernicum.

Hæc quatuor plenam quinque errantium stellarum supputationem nobis suppeditant. Nam cùm tam motus anomaliæ commutationis, quàm longitudinis certa ratione atque harmonia cum motu Solis consentiat, non est necessarium, vt præter motum Solis simplicem, vterq; anomaliæ & longitudinis motus Planetæ æqualis laboriosè ex tabulis quæratur, cùm vnus ex his sufficiat. Nam motus anomaliæ à medio motu Solis subtractus, relinquit Planetæ motum æqualem in longitudinem, & id in tribus superioribus. Veneris autem & Mercurij motus simplices perpetuò cum motu Solis simplici consentiunt: sunt enim τῷ ἡλίῳ ξυνώδρομοι καὶ ἰσόδρομοι ἢ ὁμόδρομοι, quemadmodum in elementis & Hypothesibus motuum hæc copiosè explicantur,

plicantur. His itaq; quatuor constitutis, aufer æqualem commutationis planetæ motum ab æquali Solis motu simplici, vt æqualis longitudinis planetæ motus à capite Arietis stellati prodeat, idque tantùm in tribus superioribus. Nam ♀ & ☿, vt modò dicebamus, æqualem motum longitudinis semper eundem seu communem cum Sole obtinent. Hinc vero à motu longitudinis iam deprehenso, mox aufer Apogeon planetę in secunda significatione, & remanebit Anomalia Eccentri, seu vt vulgò vocant, centrum medium.

Deinde per Anomaliam Eccentri quæruntur duo
- 1. Prostaphæresis seu æquatio Eccentri, hoc est, arcus inter lineam medij & veri motus epicycli iacens. Hæc profectò nulla est centro epicycli Apogeum vel Perigeum lustrāte, maxima verò per longitudines medias eunte.
- 2. Scrupula proportionalia.

Et si Anomalia Eccentri semicirculo fuerit
- Minor — æquatio Eccētri aufert
- Maior — æquatio Eccētri adijcit

tam medio motui longitudinis, quàm Anomalię Eccentri, vt vtrūque coæquetur, quemadmodū ipsi quoq; tituli adscripti huic ordini Prostaphęreseon per se indicāt.

Contrarium autem faciendum est pro habenda vera Anomalia commutationis. Alternatim enim pariter sese excedunt & exceduntur, cùm arcus æquationis Anomaliæ Eccentri & commutationis epicycli inter se sint proportionales & similes, atq; ob id ex tabulis deprompto vno habeatur & reliquus.

Postea per cōmutationē planetæ ęquatam ex tabulis Prostaphæreseon quæruntur duo
- 1. Prostaphæresis seu æquatio orbis.
- 2. Excessus sequens, cuius pars scrupulis proportionalibus congruens æquationi orbis semper adijcienda est, vt parallaxis seu ęquatio orbis absoluta exeat.

 Et si

Et si Anomaliæ cōmutatio fuerit semicirculo.	Minor	tunc Prostaphęresin orbis absolutam	adde	motui epicycli in longitudinē coęquato,
	Maior		subtrahe	

vt verus locus sideris à cornu Arietis prodeat. Huic si adijcias veram æquinoctiorum præcessionem, verus locus planetæ ab apparenti æquinoctio prosiliet.

Sequitur ad datum tempus διάγραμμα τῆς ψηφοφορίας ♄.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Vera æquinoctij pręcessio.	0	27	22	21
Solis simplex æqualis	0	40	39	27
Parallaxis seu Anomalia orbis.	0	39	46	33
Apogeon	4	0	33	51
Aequalis motus centri epicycli	0	0	52	54
Anomalia eccentri	2	0	19	3
Prostaph.anomal. eccen.subt.	0	5	46	49
Sc.proportionalia	0	0	41	5
Anomalia Eccentri æquata	1	54	32	14
Motus centri epicycli verus	5	55	6	5
Anomalia orbis coęquata	0	45	33	22
Prostaphęresis orbis prima add.	0	3	55	58
Excessus sequens	0	0	26	13
Pars sc.proportionalib.cōgruens	0	0	17	57
Prostaphæresis orbis absolu.add.	0	4	13	55
Ergo verus locus ♄ à capite ♈	5	59	20	0
Et verus eiusdē ab ęquino.app.	0	26	42	20

Incidit ergo ♄ in Arietis part.26.sc.42 1ª,21 2ª.

ψηφοφορία ♃.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Anomalia orbis	5	42	24	43
Apogeon	2	38	31	27
Aequalis motus centri epicycli	0	58	14	44
Anomalia eccentri	4	19	43	17

Prosta-

Prostaphæresis anoma.ecc.add.	0	5	11	10
Sc.proportionalia	0	0	31	19
Motus verus centri epicycli	1	3	25	54
Anomalia eccentri æquata	4	24	54	27
Anomalia orbis coęquata	5	37	13	33
Prostaphæresis eius subt.	0	3	27	24
Excessus sequens	0	0	16	45
Pars eius sc.proport.congruens	0	0	8	44
Prostaphęresis orbis absol.sub.	0	3	36	8
Vnde distantia ♃ à capite ♈	0	59	49	46
Et distantia eiusdem à sectione verna	1	27	12	7

Incidit ergo ♃ iuxta hãc supputationem in ♊ part.27.sc.12 1ª.

ψηφοφορία ♂.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Anomalia orbis	2	52	20	39
Apogeon	1	59	57	16
Martis motus æqualis	3	48	18	48
Anomalia eccentri	1	48	21	32
Prostaphæresis anoma.ecc.sub.	0	10	49	6
Scrup.proportionalia			29	56
Anomalia eccentri æquata	1	37	32	26
Verus motus centri epicycli	3	37	29	42
Anomalia orbis coæquata	3	3	9	45
Parallaxis orbis subt.	0	4	43	42
Excessus sequens	0	3	35	31
Pars sc.propor.congruens add.	0	1	47	31
Parallaxis orbis absoluta subt.	0	6	31	13
Distantia ♂ à capite ♈	3	30	58	29
Et distantia eiusdem ab æquinoctio vero	3	58	20	50

Incidit ergo ♂ iuxta hanc supputationem in Scorpij part.28. scrup.21 1ª ferè.

ψηφοφορία Veneris.

	Sexag.	P.	1ª.	2ª.
Commutatio	0	43	6	13
Simplex æqualis	0	40	39	27

Apogeon	0	48	21	0
Anomalia eccentri	5	52	18	27
Prostaphæresis anoma.ecc.add.	0	0	15	53
Scrupula proportionalia			0	10
Anomalia eccentri coæquata	5	52	34	20
Motus epicycli verus	0	40	55	20
Anomalia orbis ęquata	0	42	50	20
Parallaxis orbis add.	0	17	36	4
Excessus sequens			18	34
Pars scrup. proport. congruens				3
Parallaxis orbis absoluta add.	0	17	36	7
Distantia ♀ à capite ♈	0	58	31	27
Distantia eiusdē ab æquinoctio	1	25	53	48

Tenet ergo ♀ part.25.sc.53 1ª.48 2ª Geminorum.

ψηφοφορία Mercurij.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Commutatio.	2	6	27	13
Simplex æqualis	0	40	39	27
ἀπόγειον	3	31	7	21
Anomalia eccentri	3	9	32	6
Prostaphæresis ano. eccen.add.	0	0	32	51
Sc.proportionalia			52	48
Motus epicycli verus	0	41	12	18
Anomalia eccentri coæquata	3	10	4	57
Anomalia orbis coęquata	2	5	54	22
Parallaxis orbis add.	0	18	6	26
Excessus sequens	0	5	8	14
Pars scrup. proport. congruens	0	4	31	14
Parallaxis orbis absoluta.	0	22	37	40
Distantia ☿ à capite ♈	1	3	49	58
Distantia eiusdem ab ęquinoct.	1	31	12	19

Habet ergo ☿ part.1. scrup.12 1ª ferè Cancri, qui motus plus quàm integris duabus partibus à calculo ephemeridum ex Alphonsinis tabulis deriuatarum discrepat. Anomaliæ eccentri coæquationem, motus stellarum in longitudinem supputantes omittere poteramus. Verùm nos huius quoque coæquationem vbique ideo adiecimus, quòd per coequatam Anomaliam eccentri

centri & absolutam anomaliam commutationis præter multa alia alibi explicanda, latitudines quoque quinque stellarum errantium iuxta præceptum 81. & 82. Prutenicum supputandæ sint. Est itaque in nostro exemplo latitudo ad hunc modum supputata. Saturni meridionalis & ab apogeo eccentri descendentis part. 2. sc. 4 1a, 20 2a ferè. Iouis meridionalis ascendentis part. 0. sc. 28 1a, 27 2a. Martis meridionalis descendentis part. 0. sc. 52 1a, 17 2a. Veneris septentrionalis ascendentis, p. 0. sc. 59 1a, 14 2a. Mercurii septentrionalis descendentis part. 1. scr. 46 1a.

Loca denique vera fixarum tam longitudinis quàm latitudinis sic venabere: E canonica ipsarum descriptione excerpenda est stellæ longitudo à capite Arietis stellati, ac mox deinde huic longitudini adijcienda est ęquinoctij verni pręcessio vera, vt longitudo stellæ ab apparenti æquinoctio in partibus exeat. Has partes si per 30. secemus, facilè deprehendemus, in quo dodecatemorio & in qua parte eiusdem stella versetur. Exempli gratia, sit inuenienda cœli pars, in qua ad datum genituræ tempus hæret λαμπαδίας, palilicium Romanis dicta. Longitudo eius à capite Arietis in Asterismo Tauri annotatur part. 36. Latitudo verò australis p. 5. sc. 10 1a, quæ in fixis nunquã mutatur, & ob id nulla vlteriore correctione indiget. Sed ęquinoctij vera pręcessio suprà inuenta est part. 27. scru. 22 1a, 21 2a. Idcirco hęc coniuncta cum longitudine stellæ efficit part. 63. scru. 22 1a, 21 2a, quæ per 30. sectę produnt duo signa cum par. 3. scru. 22 1a, 21 2a. Incidit ergo Palilicium in p. 3. sc. 22 1a, 21 2a Geminorum. Item βασιλισκός, id est, regulus habet longitudinem à capite ♈ p. 115. sc. 50 1a, cum latitudine boreali p. 0. sc. 10 1a. Addita verò æquinoctij præcessione vera ad stellæ longitudinem, produces eiusdem ab apparenti ęquinoctio remotionem part. 143. sc. 12 1a, 21 2a, quæ sectæ per 30. faciunt dodecatemoria 4. relictis p. 23. sc. 12 1a, 21 2a. Incidit ergo Regulus ad datum tempus in p. 23. sc. 12 1a, 21 2a Leonis. Similiter cęterarum fixarum vera longitudinis loca supputari possunt. Ad extremum cum loca stellarum exactè supputata themati cœli inseris, perpende quę cœli stationes complectantur dodecatemoria, in quibus stellæ versantur. Nam singulæ stellæ describendę sunt in domibus, quarum cuspides partes dodecatemoriorum in quibus hęrēt, com-

plectuntur, obseruata tamen graduum serie & multitudine. Veluti in nostro exemplo locus Solis est p. 8. sc. 54 12 Geminorũ. Id dodecatemorion cùm inueniatur in domo octaua & nona, & pars eius octona seu potius nouena sequens cuspidem octauæ & antecedens cuspidem nonę, incidat in domum octauam, idcirco locum Solis quoque in octauam domum inserere debemus. Et eadem ratione reliquæ stellæ stationibus cœli reliquis in quas incidunt, sunt inserendę, prout videre est in figuris suprà descriptis. Alij subtiliùs hæc persequuntur, habita ratione non saltem stellarum longitudinis, sed & latitudinis. Hoc quoque modo stellę latitudine aliqua præditę si in partibus signorum in medio vel circa medium alicuius domus existentibus reperiantur, non aliter ac si latitudine carerent, in easdem domos rectè collocabuntur. Quòd si planeta habeat essatu dignã latitudinem, & præterea propè cuspidem alicuius domus fuerit, fieri posse ostendunt artifices, vt aliàs in domum sequentem, aliàs in præcedentem propter ipsius ad latera discessum incidat. Sed huius rei exactam dijudicationem petere debent qui volent, ex problemate tabularum 21. Monteregij. Mihi hęc cura superflua, & quòd magis est, à sententia Ptolemæi aliena esse videtur. Nam Ptolemęus cùm latitudines planetarum in digressionibus neglexerit, consentaneum est, eum multo magis posthabuisse easdem in distributione stellarum per domos figurę cœli, præsertim cùm vim stellis tribuat, vt infrà latiùs patebit, non ex loco latitudinis, sed ex partibus Eclipticę, quę deu finiuntur per lineas, per centra stellarum, & per vtrunque polum Eclipticæ transeuntes. Veluti Palilicium habet vim circa medietatem quartæ partis Geminorum, non quòd orbis radiorum eius eò vsque se extendat, sed quia linea per centrum stellæ & polos Zodiaci ducta per dictum punctum Eclipticæ transeat. Atque hæc de constitutione figuræ cœlestis hic dixisse sufficiat. Nam de sorte & alijs partibus inueniendis infrà in differentia quinta dicetur.

I *Quarta autẽ pars quæ est ab ascendente vsq; ad medium cœli, quæ est domus duodecima, vndecima & decima, dicitur quarta pars orientalis, masculina & adueniens,*

ueniens: significat initium vitæ: & vocatur puerilis, sanguinea, vernalis. Et pars alia quæ est à medio cœli vsque ad gradum occidentalis signi, id est, septimæ, qui est super circulum hemisphærij occidentalis, quæ est domus nona, octaua & septima, est meridiana, fœminea, recedens: significat mediam ætatem: & vocatur profectio iuuentutis, æstiualis, cholerica. Tertia quoque pars, quæ est ab occidente vsq; ad gradum quartæ domus, qui est super circulum meridiei sub terra, quæ est domus sexta, quinta & quarta, est occidentalis, masculina, adueniens: significat finem vitæ: & vocatur autumnalis, melancholica, & est senilis: & est mediocris ætatis*. Quarta pars, quæ est à quarta domo vsque ad ascendens, quæ domus est tertia, secunda, atque ascendens, est septentrionalis, fœminina, recedens [redacted]:Et vocatur hæc pars senilis, defectiua, flegmatica, hyemalis.

*hoc est, senii primi nondū deficientis.

2 Et illæ duæ partes, quæ sunt à medio cœli vsque ad ascendens, & ab ascendente vsque ad quartam domum, faciunt medietatem, quæ vocatur medietas ascendens. Reliquæ partes, quæ sunt à quarta domo vsque ad septimam, & inde ad medium cœli, constituunt medietatem descendentem vocatam.

3 Et quicquid fuerit super terram ex circulo, id est, pars

pars circuli ſuperior,dicitur dextra:& quæ ſub terra latet,id eſt,pars inferior,dicitur ſiniſtra.

4 *Et aſcēdēs & quarta & ſeptima & decima alamed,id eſt,quas nos angulos vocam⁹,vt pulchriùs ſonet. Et ſecunda domus,octaua & quinta & vndecima,ſuccedentes angulis vocantur.Tertia autem & ſexta,nona & duodecima cadentes ab angulis dicuntur.*

5 *Cùm ergo Planeta in angulis vel eius ſuccedentibus fuerit,dicitur proficere:& ſi fuerit in cadentibus ab angulis,dicitur deficere.*

6 *Et vnaquæq; iſtarum domorum ſignificat aliquid de eſſe hominum.*

Quarta autē pars, &c. 1 Hoc eſt alterum membrum diſtributionis cœli fortuitæ. Poſtquam enim breuiter attigit cœli partitionem in partes inſtabiles,iam earundem partium cum ſubiectis rebus (ζωοικέωσιν [redacted] deſcribere intendit. Ac orditur hoc ne- [redacted] tiū cœli ſtabiliū fecit,tēporibus anni,plagis mundi , ſexui,ætatibus & quatuor humoribus comparat. [redacted] ſeu ipſius æquinoctialis motus,qui harum inſtabilium parti[redacted] effector eſt & commutator aſsiduus,motui alteri, ſtellis per ſigniferum diſcurrentibus proprio aduerſatur: ita quoque numeratio ſeu ſeries ſeu ordo quartarum cœli inſtabilium ſtabilibus opponitur ,inq; aduerſam partem mundi protēditur.Etenim quadranres ſtabiles,de quibus ſuprà diximus, quos duo circuli per polos ſigniferi & puncta cardinalia tranſeuntes faciunt,numerantur per ſigna conſequentia: hi verò quos meridionalis & finiens complectuntur,per præcedentia.Hinc efficitur,vt quadrās qui eſt ab orru ad meridiem , primus ſit:qui inter horizonta occidentalem & cœli medium ponitur, ſecundus:qui inter occaſum,&noctem mediam,tertius:denique qui imo cœli & finiente orientali concluditur, quartus. Quod ad ſexum

τὰ τῶν ὡρῶν τεταρτημόρια. τὸ ὁρίζον τό δ' τὸ πε καὶ γεῖ.αι

ſexum quartarum attinet, concordat hic autor cum Ptolemęo, vterque enim quadrantem primum & tertium maſculinum, ſecundum & quartum fœmininum facit. Verba auté Ptolemæi de hac re ſunt hæc: καὶ ἔτι λέγουσι τοὺς ἀστέρας θηλύνεσθαι καὶ ἀρρενοῦσθαι παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ὁρίζοντα σχηματισμούς, ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι μεσουρανήματος ἢ καὶ ἀπὸ δύσεως μέχρι πάλιν τοῦ ἀντικειμένου μεσουρανήματος σχηματισμοῖς, ὡς ἀπηλιωτικοὺς ἀρρενοῦσθαι: ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δυσὶ τεταρτημορίοις, ὡς δυτικοὺς θηλύνεσθαι, hoc eſt, Stellas prætereà maſculeſcere & effœminari aiunt pro eo atq; erga horizontis figurationes ſeſe habuerint. Maſculæ enim ſunt veluti orientales in quadrante ab ortu ad medium cœli, & ab occaſu ad imum medium cœli: In reliquis verò duobus quadrantibus fœmineæ ſunt tanquàm occidentales. Hinc manifeſtũ eſt, artifices velle iuxta mundi ad meridionalem circulum aſcenſum vel ab eodem deſcenſum mutari energiam agendi & ſexum Planetarum. Primò enim ab horoſcopo ad medium cœli vſque ſemper altiùs ſubeunt, mox deinde à meridiano cœli faſtigio vergentes ad occaſum deſcendunt: & rurſus ab occaſu imum meridianum accedentes aſcendunt, & denique hinc donec ad ortiuum horizonta peruadant, deſcendunt. Hac ratione autor quoque primum & tertium quadrantes aduenientes, reliquos verò duos recedentes nominauit. Hanc viam veram eſſe clarè nobis oſtendit opus Lunæ, quæ ad vtrumuis meridianum ſcandens magno impetu marinarum aquarum affluxus ciet: & econtrariò à meridiano ad occidentalem vel orientalem horizonta delabens, eaſdem remittit atque refluxus efficit. His ita ſe habentibus, perſpicuus eſt vulgatus error, duos cõtinuos quadrantes orientalem medietatem conſtituentes, maſculos, reliquos verò duos quòd in occidentali medietate ponantur, fœmineos nominantium. Nam medietas mundi ortiuo horizonte diſtincta, nominatur medietas aſcendens, & huic oppoſita deſcendens, reſpectu ſolius puncti verticalis, & non ratione vtriuſque meridiani, ſuperioris videlicet & ſubterranei, quod hic potiſsimùm ſpectamus. Vtilis eſt huius rei noticia cùm ad cognoſcendnm robur ſtellarum, tum verò ad dijudicandos maſculorum & fœmineorum fœtuũ ſignificatores. Primus quadrans orientalis, ſecundus meridionalis,

tertius occidentalis, quartus borealis etiam à Ptolemæo dicitur. Ac de orientali & occidentali plaga nullum est dubium. Sed cur imum cœli perpetuò latens septentrioni perpetuò apparenti, & vice versa, medium cœli perpetuò apparens plagæ meridionali perpetuò latenti tribuitur? Id fit propter similitudinem qualitatum. Nam vt medius dies extremi caloris est initium, ita à parte australi & à zona torrida summus calor procedit. Et medium noctis initium est maximi frigoris, cuius causa etiam boreas existit. Cæterùm autor eosdem hos quadrantes ad tempora anni, ætates & humores comparans Ptolemæum relinquit, & communem vulgatamque de hac re opinionem sequitur. Nam primam partem mundi inter orientalem horizonta & medium cœli positam veri, secundam æstati, tertiam autumno, quartam hyemi assimilat. At Ptolemæus contrà primũ quadrantem siccum, secundum calidum, tertium humidum, quartum frigidum facit. Sanè in secundo & quarto quadrante fermè côueniunt, in primo verò & tertio discrepant. Vult enim Ptolemeus partem ortiuam non instar veris humidam, sed potius siccam, & partem oppositam quæ ab occasu ad cœli imum protenditur, non instar autumni siccam, sed potius humidam existere, vt totus dies siccus, totaq; nox humida constituatur. Verba eius hæc sunt: ὁμοίως δὲ καὶ τῶν δ' τοῦ ὁρείζοντος τόπων ἤτοι γωνιῶν, ἀφ' ὧν καὶ οἱ καθ' ὅλα μέρη πνέοντες ἄνεμοι τὰς ἀρχὰς ἔχουσι, ὁ μὲν πρὸς τὰς ἀνατολὰς αὐτός τε τὸ πλέον ἔχει ἐν τῷ ξηρῷ, διὰ τὸ κατ' αὐτὸν γινομένου τοῦ ☉, τὰ ἀπὸ τῆς νυκτὸς ὑγρανθέντα τότε πρῶτον ἄρχεσθαι ξηραίνεσθαι, οἱ δ' ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι, οὓς κοινότερον ἀπηλιώτας καλοῦσιν ἄνικμοί τε εἰσὶν καὶ ξηραντικοί. ὁ δὲ πρὸς μεσημβρίαν τόπος, αὐτός τε ἐστὶ θερμότατος διά τε τὸ πυρῶδες τῶν τοῦ ☉ μεσουρανήσεων, καὶ διὰ τὸ ταύτας κατὰ τὴν τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἔγκλισιν, πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἀποκλίνειν: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι οὓς κοινῶς νότους καλοῦμεν, θερμοί τε εἰσὶ καὶ μανωτικοί. ὁ δὲ πρὸς ταῖς δυσμαῖς τόπος, αὐτός τε ἐστὶν ὑγρός, διὰ τὸ κατ' αὐτὸν γινομένου τοῦ ἡλίου, τὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναποθέντα τότε πρῶτον ἄρχεσθαι διυγραίνεσθαι: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ φερόμενοι ἄνεμοι, οὓς κοινότερον ζεφύρους καλοῦμεν, νεαροί τε εἰσὶ καὶ ὑγραντικοί. ὁ δὲ πρὸς ταῖς ἄρκτοις τόπος, αὐτός τε ἐστὶ ψυχρότατος, διὰ τὸ κατὰ

τὴν τῆς

Lib. 1. cap. περὶ τῆς τῶν ὡρῶν ἤτοι δ' γωνιῶν δυνάμεως, id est, De anni temporibus & quatuor angulorum natura.

τῶν τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἔγκλισιν τὰς τῆς θερμότητος αἰτίας τοῦ ⊙ μεσουρανοῦντος πλέον αὐτοῦ διεστάναι, ὥσπερ τοῦ ⊙ ὑπομεσουρανοῦντος: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι οἱ καλούμενοι κοινῶς βορέαι ψυχροί τέ εἰσι καὶ πυκνωτικοί, hoc eſt: Ad eundẽ modum diſtribuuntur etiam quatuor finientis anguli, ex quibus venti totas illas partes occupantes naſcuntur. Ac orientalis quidem ariditatis plurimum habet: quòd cùm ibi Sol eſt, tum per noctẽ excitata humiditas deſiccari incipiat. Et hinc ſpirantes venti, quos communiter ſubſolanos vocãt, aridi ſunt & auram deſiccantes. At plaga meridionalis calidiſsima eſt, & propter Solis in cœli medio flammationes, & quòd Solis illæ culminationes in noſtrarum regionum ſitu ad auſtrum maximè inclinent. Venti quoque hinc ſpirantes, quos nothos ferè vocamus, calidi ſunt & rarifici. Cæterùm locus occidentalis humidus eſt, quòd Sole eum perluſtrante, humiditas per diem exhauſta tum primùm diffundi incipiat. Venti quoque hinc erumpentes, quos fauonios nominant, teneri ſunt & madidi. Verùm locus ſeptentrionalis frigidus eſt, propterea quòd pro ſitu noſtræ terræ à Solis culminationibus calorem efficientibus longiſsimè abſit, perinde atque Sol, dum ſubterraneum meridionalem conſcendit, à nobis abeſt longiſsimè. Et venti qui inde ſpirant, communi appellatione aquilones dicti, frigidi ſunt & congelatores. Ex his omnibus manifeſta eſſe poteſt & Arabum & Ptolemæi de quartarum mũdi natura tam traditio quàm ἀναλογία, hoc eſt, quatenus illi inter ſe conſentiant vel diſſentiant. Sed quomodo hæc diuerſitas opinionum concilianda ſit, aut ſi omnino conciliari nequeat, quomodo altera ſententia reiecta, reliqua naturæ conſentientibus rationibus approbanda & defendenda ſit, non ita clarum neq; in promptu: imò verò difficilimum eſſe videtur. Neq; enim veriſimile eſt, Ptolemæum in his ſubitò mutabilibus cœli partibus, quæ meridionali & finiente circulis diſtinguuntur, abſq; graui aliqua cauſa receſsiſſe ab vſitato & à natura recepto ordine, quem fideliter obſeruauit non tantũ in quatuor anni temporũ quadrãtibus, verũ etiã in aliarũ ſtellarũ ad Solẽ cõfigurationibꝰ. Sicut enĩ ver calidũ & humidũ: æſtatẽ calidam & ſiccam: autumnum, ſiccũ & frigidum: hyemem frigidam & humidam fecit: eodem modo poſtea ſtellas à prima

emerſione Solis ad quadrãgularem vſq; cũ Sole cõfigurationẽ inſtar veris humidas: à prima quadra ad oppoſitionẽ, vt æſtatẽ, calidas: ab oppoſitiõe ad quadrã ſecundã, vt autumnũ ſiccas: & deniq; hinc ad occultationẽ vſq; frigidas eſſe tradidit. Hic naturalis ordo planè requirere videť, vt ad eundẽ modũ quatuor mundi angulorum primus, humidus & calidus: ſecundus, calidus & ſiccus: tertius, ſiccus & frigidus: quartus denique, frigidus & humidus eſſe credatur. Sed Ptolemæus hanc legem non tantùm negligit, ſed & omninò inuertit. Nam orientem, qui iuxta hanc rationem debebat eſſe humidus, facit ſiccum, & occidentem ex traditione conſueta ſiccum dicit eſſe humidum. Econtrariò Arabes non ſolùm conſuetum ordinem hic obſeruare, ſed etiam autoritate naturæ peritiſsimorum hominum ſuam ſententiam poſſe cõfirmare videntur. Nam Hippocrates, καὶ πᾶς ὁ συμ̀ αὐτῷ χόρος τῶν ἀσκληπιαδῶν, diei quadrantem primum, qui orientali horizonte & finiente continetur, veri & humori ſanguineo: ſecundum, æſtati & bili: tertium, autumno & humori melancholico: quartum, hyemi & pituitæ comparat. Ad hæc inter alia multa, quæ Ptolemæo obijci poſſunt, hoc quoque eſt grauiſsimum, quòd his partibus diei vnam ſolam qualitatem præficit, & quidem taliter, vt vbiuis ſeriem qualitatum numerare incipias, ſemper conijciaris in ordinem actionibus naturalibus repugnãtem, nempè à calido ad ſiccum, à ſicco ad humidum, ab humido ad frigidum, à frigido ad ſiccum: qui proceſſus abſurdè contra legem actionum naturalium inſtitui tur. Videmus enim materiam ordinato calore primò diſſolui & parum calefieri: inde incaleſcere & exiccari, & denique deſiccatam frigeſieri. Sic ſenum corpora non propter frigus ſicceſcunt, ſed propter humiditatem deſiccatam frigent. Et pueri nõ quia calidi ſunt, euadũt humidi, ſed quia ſunt humidi, ideo fiunt calidi. Hæc ſingula impauidum lectorem ita turbare poſſunt, vt ſemper dubitet, Ptolemæóne an verò Arabibus magis credendum ſit. Pontanus quoque in copioſa huius loci expoſitione nihil præter nudam verborum expoſitionem in mediũ attulit. Et Hali hic nihil obſeruatione dignum annotauit, niſi quod ex verbis Ptolemæi colligit, qualitates plagæ auſtralis ratione inhabitantium commutari in qualitates partis ſeptentrionalis

trionalis. Multum, inquit, bene dixit Ptolemæus, cùm dixit respectu nostrarum morarum: Quia si posuerimus, quòd aliqua populatio sit in parte meridiei, erit septentrio illis qui morantur ibi de modo qui nobis est meridies. Quia nobis est meridies respectu nostrarum morarum calidus & comburens, quia Sol est toto anno in directo partis illius, & facit multas reuerberationes radiorum. Solum Cardanum in hoc loco rē ipsam spectasse reperio. Ptolemæi verborum, inquit, est sensus, tale tempus, talisq; pars cœli, talisq; ventus, qui ab oriente vsque ad meridiem ortum habet, siccus est qualitate & actione, non substantia, nec aliam illi copulat qualitatem. Ratio est, quia in his quæ sunt breuis temporis, actiones considerare oportet, quæ vehementes sunt, hæ verò pariunt qualitates non substantias. Substantia enim concoctione indiget, concoctio tempore, tempus autem breue est & perexiguum: Ideo planetæ & fixę in partibus diei atque cœli qualitates mutant, non substantias. Non igitur inconuenit actionem ex sicca transire in calidam, vel ex calida in humidam. Sed dubitabit hic fortasse aliquis, quomodo primæ qualitates, quatenus sunt substantię, distinguēdæ sint à primis qualitatibus, quæ sunt accidentia & impressiones, hoc est, quomodo calidum exempli gratia modò ad qualitatem, modò verò ad corpus seu substantiam transferatur. Respondeo, nomina qualitatum nonnunquam παρωνύμως seu denominatiuè ad totum corpus ab inhęrentibus qualitatibus transferri. Nam calidum secundum substantiam dicimus corpus subiectū subinde, atque per vices contrarias qualitates, hoc est, caliditatem, frigiditatem, humiditatem & siccitatem recipiens. Hinc multū vel paucum calidum cùm nominamus, ad quantitatem substantiæ respicimus. Exempli gratia, si sint duo æqualia labra, sed aquę & vini liquore inęqualiter temperato repleta: tunc alterum labrum plus vini & plus caloris, alterū verò plus aquę & minus caloris comprehendere rectè diceremus. Nam vinum τῇ δυνάμει est calidum. Simile est, si duo labra magnitudine quidem inęqualia, sed tamen liquore ęqualiter temperato repleta supponantur. Verùm enimuerò, cùm non ad substantię seu subiecti copiam, sed solam qualitatem respiciētes, illi quidem dicimus plus calidi inesse, huic verò minus, aliter intelligendum est.

Verbi gratia, si duo sint labra magnitudine ęqualia, sed inęqualiter calefacto liquore repleta, tunc alterum, calidius videlicet, plus caloris continere diceremus, frigidius verò minus. Et manifesta est hic κατάχρησις in verbo plus, siquidem propriè & melius magis vel minus, vehementius vel debilius, & similes voces qualitatibus accommodantur: paucum verò & multum in sola substantię quantitate rectè obseruatur. Similiter manifestum est, tam substantias quàm qualitates alterationibus esse obnoxias. Nam vt de qualitatibus primò dicamus, olei substantia iam calorem ex assiduitate motus vel aliundè infusum recipit: iam verò rursus ob quietem vel aliter pulsa qualitate caloris friget. Eadem hęc substantia cùm ex vapore aëreo vnctuoso atque benè concocto constet, si igni subijciatur, flammam tranquillam alit. Quòd si quantitatem substantię integram conseruare studens, per continuam adiectionem aquosarum partium, partes olei calore absumptas instaures, substantia illa semper fiet deterior, & flamma propter accedētem impuram & crudam materiam strepitum multiplicabit, & tandem cruditate partes concoctas vnicente extinguetur. Hæc actio naturalis in nostris quoque corporibus cernitur. Substantia vitalem calorem sustinens, ab exordio purissima existit, constat enim ex semine aëreo & menstruo aquoso benè concocto, & ob id paucissimam omnino terrenā substantiam participat. Cùm aut partes vitali calore depastas continenter instaurari necessum sit, imò verò ipsam subiectā substantiā amplificari oporteat, & partes illę per nutritionis organa quotidie cōfectę atq; corporibus, vt deperditi fiat instauratio adiectæ, sint impuriores & magis terrestres, perspicuū est, substantiā seu subiectū vitalis illius & innati caloris continenter attenuari, donec tādem plane terrestre factum & desiccatum, flammæ vitali alimentum neget, ipsumq; corpus morti obnoxium faciat. Vnde rectè Hippocrates enunciauit, pueros calore innato esse calidiores ijs qui in iuuentæ vigore consistunt, aut ad seniū prolapsi sunt. Lycus ergo vocē calidi ad qualitatem transferens falso calumniabatur Hippocratē, ætati consistenti vehementiorem calorem quàm ætati puerili inesse ostendere contendens. Nam id quoq; hic non negauit Hippocrates, qui nō ad qualitatem, sed ad substantiā caloris respexit, atque

Aphorismo 14. li. primo.

atq; puerorũ corpora nõ acutiorẽ caloris qualitatẽ, sed maiorẽ copiã substãtiæ innatæ, atq; ad vitalẽ calorẽ sustinẽdũ aptę possidere voluit. Nã vt modò dicebamus, qui in cõsistẽti ętate sunt, habent magis terrestre corpus, & licet valdè vehemẽter caleãt, substantiã tamẽ caloris innati habẽt paucissimã, alioqui febrili æstu correptos diceremus plurimũ habere calorẽ innatũ, cùm nõ modò plus, sed ne priori quidẽ habeãt ęqualẽ. Sicut autẽ in nostris, ita etiam in cœlestibus corporibus tã substantiarũ quã qualitatũ has alterationes cogitare & intelligere debemus. Ac substãtię quidẽ corporũ cœlestiũ sicut ex multitudine, dẽsitate & puritate luminis constant, ita eadẽ luminis differẽtia variantur. Qualitates aũt proficiscũtur aut à robore debilitateq; substãtiarũ, aut à qualitate cõsimili: veluti calor à multo calido aut à caliditate proficiscitur: frigus verò à paruo calore vel frigiditate. Sed dicat aliquis, quomodo calor frigiditatẽ pariet? Qui Aristotelis de rerũ natura doctrinã mordicùs retinere studuerunt, nunquã ex his ambagibus eluctari potuisse optimè credo Cardano, qui ob eã causam choro Aristoteleorũ relicto qualitatũ naturã aliter prodidit: Duæ sunt, inquit, qualitates tãtùm: vna agens cœlestisq;, & vocatur calor, siquidẽ in stellis præter calorẽ nil existit, cui opponitur frigiditas, quę nil aliud est quã caloris priuatio. Altera qualitas, nẽpe humiditas, nõ in cœlo, sed in globo elementorum est. Nam humidũ & siccum subiectorũ corporum τὰ πάθη sunt. Humiditati autẽ siccitas tanquã priuatio opponitur. Ergo calidum corpus est, quod ex copioso lumine cõpactum est: frigidum verò vbi parum de lumine & calore existit. Et elementorũ corpus humidũ est, quod vapore benè cõcocto abundat: & siccũ, quod substantia illa humida destituitur. Omne autẽ astrũ suo lumine in subiecta materia caliditatẽ & tenuitatem, seu humiditatẽ efficit, sic vt cogites & intelligas, frigidum & siccũ in astrorum actionibus non esse calidi & sicci qualitates contrarias, sed nomina mẽsuræ calidi & humidi. Exempli gratia, Sol copioso, denso & claro suo lumine insigniter calefacit aẽrẽ. Iã si cũ lumine ☉ lumen ♄ fortiter cõmisceat, nõ amplius aẽr nobis incalescere, sed potiꝰ infrigidari videbit, perinde vt aqua feruẽs aquę tepidę fortiter admixta intẽsionẽ caloris remittit. Ex his intelligere potes, naturę nõ repugnare, vtã

vt à paruo calore oriatur frigus. Sed humiditas à multo humido aut ab humida qualitate prouenit. Et siccitas denique à pauco humido in substantia vel à qualitate sicca deriuatur. Ex his quę dicta sunt, intelligi potest, quomodo substantia stellarum, cognata temperatura signorum, in quibus diutiùs hærent, confortetur, diluatur crasi contraria: & quomodo eædem stellæ in mundi angulis, quos ob celerem mundi couersionem assiduò mutant, non substantiam alterare, sed solam qualitatē aliquam intendere queant aut remittere. Hinc sequitur, vnam eandemque stellam, vno eodemque tempore diuerso respectu rectè posse dici humidam & siccam. Huius rei ponit Cardanus exemplum tale. Taurus est signum temperatissimum, plurimum habens calidi & humidi, quia est signū vernale & mediū: planeta tamen in eo existens dicetur siccus, si in parte cœli orientali reperiatur, sed tamen siccus secundum qualitatem, id est, natus sub tali planeta, licet habeat plurimum de calore naturali & humido vitali, quod substantia ipsi idē est: illud tamen humidum erit siccius & non ita purum neq; tam feruens secundum qualitatē, vt esset humidum illius qui natus esset Tauro occidente. Econtrariò natus sub planeta in Libra occidente, humidum habet purius & sincerius secundum qualitatem, non erit tamen ita densum neque multum, imò vt ita dicam, aqueum. Atque ad hunc modum dignoscendas esse vires planetarum à signorum angulorumque familiaritate, indicat Ptolemęus his verbis, quibus caput de generali constitutione signorum, & quatuor angulorum natura claudit: χρησίμη δὲ ἡ τούτων διάληψις, πρὸς τὸ τὰς συγκράσεις πάντα τρόπον ἑκάστοτε διακρίνειν. δυνατὸν ὄντος γάρ, ὅτι καὶ παρὰ τὰς τοιαύτας καταστάσεις ἤτοι τῶν ὡρῶν, ἢ τῶν ἡλικιῶν, ἢ τῶν γωνιῶν τρέπεταί πως τὸ ποιητικὸν τῆς τῶν ἀστέρων δυνάμεως. καὶ οἱ μὲν ταῖς οἰκείαις καταστάσεσιν, ἀκρατοτέραν ἔχουσι τὴν ποιότητα, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἰσχυροτέραν, οἷον ἐν ταῖς θερμαῖς οἱ θερμαντικοὶ τὴν φύσιν, καὶ ἐν ταῖς ὑγραῖς οἱ ὑγραντικοί, ἐν δὲ ταῖς ἐναντίαις, κεκραμένην καὶ ἀσθενεστέραν, ὡς ἐν ταῖς ψυχραῖς οἱ θερμαντικοί, καὶ ἐν ταῖς ξηραῖς οἱ ὑγραντικοί, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις δὲ ὡσαύτως κατὰ τὸ ἀνάλογον καὶ τὴν διὰ τῆς μίξεως συγκιρναμένην ποιότητα. hoc est, Vtilis est harum rerum noticia ad dijudicandas

candas commiſtiones,quę ſingulis temporibus multifariàm variantur.Facilè enim eſt intelligere,quòd de talibus conſtitutionibus quatuor anni temporum,ætatum,aut angulorum,ipſa etiam efficientia ſtellarum variet. Et quidem in conſtitutionibus congruentibus qualitatem puriorē maioremq́; efficaciam capiũt,vt in calidis calidificæ,& in humidis humidificæ:in alienis verò admiſtione diuerſitatis debilitantur, vt in frigidis calidificæ, & aridis humidificæ, & aliæ in alijs ſimiliter pro proportione & qualitatum commiſtione. Porro autor in ætatum cum quadrantibus συνοικειώσει ſeu familiaritate magis opiniones quaſdam recitare,quàm doctrinā conſtituere videtur. Nam cùm nonnulli tradant vniuerſam vitam hominis tribus prioribus quadrantibus contineri,ita vt primus quadrans primæ ætati,ſecundus mediæ, tertius fini & vltimæ parti vitæ, [redacted]: nõnulli verò eandem vitæ periodum quatuor ſpacijs diſtinctam eodem ordine quadrantibus accommodent: vtramq; opinionem hic miſcere ſeu inſinuare videtur. Sed harum opinionum neutra conſentit doctrinæ Ptolemæi,qui etſi non tantũ integra conuerſione mundi,ſed & ſingulorum planetarum reuolutione vniuerſum vitæ ſtatum contineri ſtatuat: vitam tamen hominis totam ratione quartarum,nec in trientes nec quadrantes,ſed ſaltem in ſemiſſes diſtinguere videtur,ita vt quadrantes duo orientales, & hi tam ad Solem quàm ad horoſcopum comparati,dimidium ætatis,& reliqui duo quadrantes occidentales reliquam ætatis medietatem conſequantur. Verbi gratia,in Luna duæ quartæ à nouilunio & plenilunio dimidiũ ætatis, reliquæ verò quartæ his oppoſitæ reliquam ætatis medietatem ſignificant. Similiter iudicandum eſt de tribus ſuperioribus. Venus verò & Mercurius etſi ad Solis oppoſitionem nunquam veniant,totam tamen vitam vna periodo in paruo circulo, quem epicyclum vocãt,metiuntur. Nam coniunctio eorum cum Sole,quæ fit dum planeta eſt retrogradus,vicem gerit oppoſitiõis trium ſuperiorum. Sed vera eorum cum Sole ſynodus in parte epicycli ſuperiore vbi ſunt velociſsimi,contingit. In hanc ſententiam pluribus in locis ſcripſit Ptolemæus,& Apoteleſmatico tertio ſtatim in initio ante tractatum de parentibus ex ſitu ſignificatorum in qua-

drantibus matutinis vel vespertinis tempora euentuum conijcere docet, his verbis: πρὸς δὲ τὴν καθόλου χρόνου τοῦ ἀποτελέσματος, σκοπὸν ἑῷοι εἰσὶν ἢ ἑσπέριοι πρὸς δὲ τὴν ☉ καὶ τὴν ὡροσκόπον. ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ μὲν προηγούμενα ἑκατέρου αὐτῶν τεταρτημόρια καὶ τὰ διάμετρα τούτοις ἑῷα γίνεται, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἑπόμενα, ἑσπέρια, id est, Ad cognoscendum decreti tempus consideretur, an sint matutini aut vespertini ad Solem & horoscopum comparati. Nam quadrantes qui Solem aut horoscopum præcedũt, & his è regione oppositi, matutini sunt. Reliqua loca & sequentia sunt vespertina. Ex his verbis colligimus, τὸ ἀπηλιωτικὸν, & τὸ λιβυκὸν, hoc est, orientale & occidentale in planetis aliud esse apud Ptolemeum, quàm τὸ ἑῷον καὶ ἑσπέριον, id est, matutinum & vespertinum. Orientales ἀπηλιωτικοὶ planetæ propriè dicuntur à coniunctione Solis ad oppositionem eiusdem. Occidentales verò λιβυκοὶ ab oppositione planetarum cum Sole ad eiusdem coniunctionem. Sed ἑῷοι, id est, matutini dicuntur à ☌ vel ☍ ad radium □ cum Sole: ἑσπέριοι verò aut λιβυκοί, id est, vespertini à quadratura cum Sole ad ☌ vel ☍ eiusdem. Quapropter à loco ☉ ad 90. partes ante, & ab eiusdem Solis opposito ad totidem partes ante, dicuntur iuxta hunc modum planetæ ἑῷοι, hoc est, matutini: in reliquis verò duabus quartis ἑσπέριοι seu λιβυκοί, id est, vespertini. Hunc ad modum quando planetæ à ☉ vel ☾ ἑῷοι sint aut ἑσπέριοι ex descriptione signorum, quam tibi hic πινακικῶς adiecimus, facilè erit colligere. Verbi gratia, si Sol sit in part. 12. scrup. 30. ♈, tunc planetæ à p. 12. sc. 30. ♑ ad part. 12. scrup. 30. ♈, & à parte 12. scrup. 30. ♋ ad part. 12. scrup. 30. ♎ in quadrantibus à Sole matutinis esse dicentur: in reliquis autẽ vespertini. Idem est, quòd planetæ aliquando à ☌ vel ☍ ad stationes matutini, à stationibus autem ad ☌ vel ☍ vespertni dicuntur.

Matu-

Matut.	♑	Vespert.
♈		♎
Vespert.	♋	Matut.
	♒	
♉		♏
	♌	
	♓	
♊		♐
	♍	
	♈	
♋		♑
	♎	
	♉	
♌		♒
	♏	
	♊	
♍		♓
	♐	

Matut.	♋	Vespert.
♎		♈
Vespert.	♑	Matut.
	♌	
♏		♉
	♒	
	♍	
♐		♊
	♓	
	♎	
♑		♋
	♈	
	♏	
♒		♌
	♉	
	♐	
♓		♍
	♊	

2 De medietate ascendente & descendente paulò antè dictum est. Et illę duę partes &c.

3 Illius verò partitionis, iuxta quam hemisphærium supra terram eminens dextrum, alterum verò sub terra latens sinistrum esse dicitur, etsi Ptolemæus mentionem non fecerit, ab ipsius tamen mente aliena non est. Nam cùm Ptolemęus omnia validiora nobilioraque dextra, & imbecilliora ignobilioraque sinistra esse velit, vnde & Sol omnibus dextris, & Luna omnibus sinistris præesse dicitur: & præterea partibus quæ supra terram sunt, vim maximam, partibus verò infra terram latentibus minimam tribuat: perspicuum est etiam de sententia Ptolemęi medietatem mundi extantem rectè dici dextram, latentem verò sinistram. Et quicqd fuerit &c.

4 Quæ sint domus angulares, quę succedentes, & quæ cadentes, suprà abundè declaratum est. Et ascendens &c.

5 Quod dicit, planetas in angulis vel succedentibus positos proficere, & in cadentibus deficere, comparationem stellarum ad car- Cùm ergo planeta &c.

ad cardines mundi indicat, & pertinet hæc admonitio ad declarandas potestates Planetarum fortuitas, quas pro vario situ in figura cœli mutant, intendunt aut remittunt.

Et vnaquęque istarū &c. 6 Denique quando dicit, quamlibet istarum domorum significare aliquid de esse hominum, duodecim cœlestium stationū cum rebus inferioribus (συνοικείωσιν seu familiaritatem in sequenti capite exponendam intelligit.

DE DOMIBVS ET SIGNIFIcationibus earum.

[redacted]

Vires domorum ſeu duodecim cœli ſtationum tribus, iiſque diuerſis modis hic conſiderabimus. Primò enim loca cœli per ſe tanto maius habent robur, quanto ampliore & puriore lumine illuſtrantur. Qua de cauſa primum locum obtinet domus decima, ſecundum prima, tertium ſeptima, quartum vndecima, quintum nona, neque de his eſt dubiũ. Sextum obtinet duodecima, quia aſcendit, ſeptimum octaua, octauum ſecunda, quia eſt in crepuſculo matutino. Exempli gratia, Coloniæ vbi polus ſeptentrionalis attollitur part. 51. poſito initio Arietis in aſcendente, cadit in cuſpidem domus ſecundæ pars 24. Tauri, & vltra duas horas oritur part. 29. eiuſdem Tauri. Id verò cùm ſit tẽpus crepuſculi matutini, patet quòd pars ſecundæ domus, quæ eſt à 24. parte Tauri ad part. 29. eiuſdem Tauri, contineatur in matutino crepuſculo. Stellæ ergo in ſecunda domo repertæ vires acquirunt cùm ob ſecundæ domus in luce crepuſculina ſitum, tum verò & in primis, quia ſecunda domus eſt in trigona radiatione domus decimæ, quæ τῇ δυνάμει cor cœli exiſtens, maximas habet vires. Idcirco Ptolemæus quoque ei magnam vim tribuit, quamuis in ſua regione propter nimis paruã poli eleuationẽ admodũ exigua eius pars matutino crepuſculo contineatur. Nonum locũ obtinet ſexta, quia eſt in trigona radiatione decimæ, & vbiq; gentium veſpertino crepuſculo clauditur. Reliquę domus omnes, quæ ſunt infra terram & à fine ſecundæ ad principium ſextæ, continentur lumine, & ob id viribus per ſe carent. Hic verò ſi aliquis quærat, quare quintæ omnis vis adimatur, cùm non minùs quàm ſecunda partem crepuſculi complecti videatur. Huic reſpondendũ eſt, domũ quin tam cùm decimæ ſit inconiuncta, nulloq; ſchemate conſocietur, & crepuſculum illud, vtpote veſpertinum & in tenebras deſinens ſit longè debilius, & denique pars, quæ contermina eſt ſextæ, non ſit initium quintæ, ſed potius finis, ob debilitatem tantam meritò negligi. Quia tamen dicit Cardanus, eſt in lumine poſita, habet aliquid virium, ſed quæ conſideratione non

ſint

ſint dignæ, niſi apud borealiores. Secundò conſideramus non lumen domibus proprium, ſed vires quas ſtellæ in ſingulis ſtationibus conſequuntur, de quibus ſcripſit Ptolemæus in fine Apoteleſmatici quarti. Vult autem eo in loco, ſicut ſuprà annotauimus, dijudicari poteſtatem atq; qualitatem ſtellarum ex his quatuor. Primò ἐκ τῆς ἰδίας τῶν αὐτῶν ἀστέρων φυσικῆς ἰδιοτροπίας, hoc eſt, ex propria cuiuſq; ſtellæ & inſita natura. Secundò ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας τῶν περιεχόντων δωδεκατημορίων, id eſt, ex inſita natura dodecatemoriorum in quibus verſantur. Tertiò ἐκ τῆς φυσικῆς ἰδιοτροπίας τῶν πρὸς τὸν ☉ σχηματισμῶν, hoc eſt, ex configuratione ad ☉, an videlicet ſint orientales vel occidentales, item an ſint veloces vel tardi curſu, quod quidem accidens nos ſemper ad proprios ipſorum orbes quàm ad Solem retulimus. Quarto ἐκ τῆς φυσικῆς ἰδιοτροπίας τῶν πρὸς τὰς γωνίας σχηματισμῶν, hoc eſt, ex natura configurationum ad angulos. De tribus prioribus modis poteſtatum alibi dicetur. Solus autem quartus modus ad præſentis loci declarationem facit, & de eo iudicandum præcepit Ptolemæus his verbis: τὸ ποιὸν ἑκάστου τῶν ἀστέρων ἐκ τοῦ πῶς ἔχειν πρὸς τὸν ὁρίζοντα σκεπτέον. μεσουρανοῦντες μὲν γὰρ ἢ ἐπιφερόμενοι τῷ μεσουρανήματι μάλιστα εἰσὶ δυναμικοί, δεύτερον δὲ, ὅταν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὁρίζοντος ὦσιν ἢ ἐπαναφέρωνται, καὶ μᾶλλον ὅταν ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ· ἧττον δὲ ὅταν ὑπὸ γῆν μεσουρανῶσιν ἢ ἄλλως συσχηματίζωνται τῷ ἀνατέλλοντι τόπῳ· μὴ οὕτω δὲ ἔχοντες, ἀδύναμοι παντελῶς τυγχάνουσι. hoc eſt, Habitudines ſeu vires vniuſcuiuſque ſtellarum ex poſitu ſuo, ſeu potius reſpectu erga finitorem, ad hunc modum exquirendæ ſunt. Nam in medio cœlo, aut in ſuccedenti illi loco, maximè ſunt potentes. Secundum ſtatum potentiæ habent in finitore orientali & loco illi ſuccedente. Verùm tamē plus poſſunt in finitore, minùs verò in imo cœlo, aut aliter finitori orientali configurato loco. Sed extra hæc omnia reperti, imbecilles & prorſus infirmi habetur. Quæ verba Cardanus ita exponit. Primum locum obtinet cor cœli, inde vndecima ſeu prima & ſuccedens ſeu ſecunda, inde ſeptima, poſt octaua. Videtur autem, inquit, tribuere vires imo cœli & quinto loco & nono. Mihi verò id non ſolùm videtur, ſed & pro certo ſtatuo, ſiquidem

id ipsum verba sonant. Loca verò ab orientali horizonte exclusa intelligit locum duodecimum, sextum & tertium quoq;, propterea quòd sit infra terram & cadens. Sunt etiam ab ascendente exclusa locus duodecimus & octauus: sed isti per se vt dictũ est, propter copiam luminis vim habent, etiamsi ascẽdenti non configurentur. Imò verò octauus potestate semper nonum superat, pręterquam in vitę causa, in qua apud Ptolemęum, vt suo loco videbimus, nonus pręcedit octauum, quòd in trigona radiatione ascendentis sit & sublimis, & Sol ibi existens maximos calores efficiat. Post hos ordinat Cardanus locum sextum, inde quartum, qui etsi nullam vim habeat per se, vt suprà dictum est: planetæ tamen ibi constituti, cùm omnes cardines radijs validissimis illuminent, magnas adipiscuntur vires. Ex his intelligi potest, locum quartum cùm omni luce destituatur, per se quidem esse imbecilliorem duodecimo vel sexto, sed esse robustiorẽ iisdem si ad planetas fiat collatio, &c. Tertiò considerantur loca cœli, prout familiaritate & συμπαθείᾳ quadam coniunguntur cum rebus inferioribus. Nam quemadmodum in essentiali signiferi seu potius totius cœli substantiali distributione dodecatemorion Arietis Germaniæ, Leonem Italiæ, &c. & Saturnum splenj, Venerem genitalibus, Mercurium linguæ, &c. peculiariter conciliari diximus: Ita in hac fortuita quoque signiferi partitione certa loca certis rebus inferioribus familiaritate quadam peculiari consentire dicimus. Exempli gratia, vitæ fauent tantùm loca lumine illustria, vt infrà videbitur, nempe locus decimus, primus, septimus, vndecimus & nonus. Nam etiamsi locus duodecimus & octauus sint in lumine & vitæ significent, non tamen tantam vim planetæ ibi constituto communicare possunt, vt vitam geniti moderari queãt, multò minùs herclè id ipsum locus secundus præstare poterit, cùm tamen in alias causas præcipuam vim & potestatem exerceat: [redacted]

[redacted]. Cæterùm in harum rerum ad domicilia cœli accommodatione, Autor & reliqui Arabes per omnia Ptolemæo non consentiunt, sed in plerisq; dissentiunt. Exempli gratia, [redacted] Arabes de rebus patris principaliter coniijciunt ex domo quarta & domino eius. Huic deinde adiiciunt in diurna genitura considerationem Solis, in nocturna verò considerationem Saturni, & præter hæc planetam vel planetas in quarta domo positos. [redacted]

Ex his exemplis de tribus magnis rebus inter Ptolemæum & Arabes perspicua est dissensio. Primò in structura & distributione cœli. Illi enim signiferum in duodecim partes æquales dirimentes, modum æqualem sequuntur. Econtrariò Ptolemæus non signiferum, sed æquinoctialem in dodecatemoria æqualia secat, atque respectu signiferi planè inæqualia domicilia efficit, vt suprà copiosè est expositum. Secũdò patet quòd Arabes pro habendo loco Sortis in genituris quidem diurnis à Sole ad Lunam, in nocturnis verò à ☽ ad ☉ distantiam ab ascendente eijciant, contrà quàm facit Ptolemæus, qui vniuersaliter tam in genituris diurnis quàm nocturnis distantiam à ☉ ad ☽ capiendam, atque ab ascendente parte numerandam esse præcipit, vt finis numerationis Sortis locum ostendat. In superiora

riore itaque exemplo cùm sit genitura nocturna locus sortis ex sententia Arabum, annotatus est ad quintam partem Tauri, cùm iuxta supputationem Ptolemęi ad principium Aquarij incidat. Tertiò apparet ex collatione præceptorum Arabes sumere effectuum iudicia ex causis leuioribus: Ptolemæum verò à causis potentioribus ac validissimis. Veluti hic vbi de nutritionis periculo quæritur, Ptolemæus præcipuas causas vitæ, nempe luminarium cardinantium à maleficis stellis afflictionē spectat. Arabes contrà, non tam luminaria ipsa, quàm luminaris conditionarij atque ascendentis triangulatorum habitudinem ad angulos perpendunt. Similiter reliquorum effectuum omnium tantum potiores atque euidentiores causas omissis coniecturis leuioribus Ptolemæum spectasse reperiemus. Illi verò otiosas quæstiones & inanes sortes non tantum omittit, verùm etiam non raró grauiter reprehendit. Ex his quæ de prima domo diximus, de reliquarum domorum autoris narrationem facile est iudicare & intelligere. Non enim aliter quàm primæ domus reliquarum quoque domorum triangulatores atque eorundem [illegible] tur. [redacted]

DE COLORIBVS DVODECIM domorum.

Et significant etiam duodecim domus colores: & hi sunt. Nam domus ascendens vel prima & septima sunt albæ: II. & XII. virides: III. & XI. croceæ: IIII. & X. rubeæ: V & IX. mellitæ, id est, habent mellis colorem: VI. & VIII. nigræ sunt.

DE GAVDIIS PLANETARVM in domibus.

Et vnusquisque planeta habet in vnaquaq; istarum

domorum

[redacted]

In pręsenti capite tradit modum inueniendi planetas rerum dominatores, hoc est, omnem maioremúe cęteris potestatem decernendi alicuius rei euentus habentes. Hinc vocabula quędã exponenda sunt. Differunt dominus hospitatorq́ꝫ, & dominator seu gubernator loci, quamuis idem planeta simul & dominator & dominus & etiam hospitator esse inueniatur. Dominus signi gręcè κύειΘ, & nonnunq̃ etiam οἰκοδεσπότης dicitur, atque qui in eodem signo domicilium habet. Velut si signi Arietis dominus est ♂, & Tauri domina est ♀, & Geminorum dominus est ☿, &c. Quapropter si in cardinem exorientem incidat signum Arietis, dominus domus primę erit ♂, secundę ♀, tertię ☿, quartę ☾ &c. siquidem oriente Ariete signum Tauri in locum secundum, & ♊ in locum tertium, & ♋ in locũ quartum iuxta distributionem cœli ęqualem Arabibus approbatã, incidet. Firmicus dominum signi hospitatorem, nonnunquàm etiam dominatorem vocat. Quo pacto quando hospitator interlunij nominatur, dominus loci in quo ☌ ☉ & ☾ facta est, intelligitur. Dicitur etiam & magis propriè planeta alterius planetę hospitator & tanquàm paterfamilias, cùm illum in domum suam recipiens eius curam patrociniumq́; hospitij iure suscipit. Velut si ♀ in ♍ sit constituta, Mercurium Veneris hospitatorem, quòd ♍ mercurij domus sit, dicimus. Sic si Sol sit in Ariete, tunc Solis patrocinium iure hospitii Mars perinde vt paterfamilias propria in domo accipit. Sed dominator seu gubernator dispositorq́ue loci Arabicè Almutes, & gręcè planeta ἐπικρατήτωρ, quòd in signo signiúe gradu epicratesin, id est, dominatum potiorésq́; prerogatiuas inter alias planetas obtineat, dicitur. Verbi gratia, in genitura diurna ascendit par. 6. ♎, Venus ibidem habet potestates quinque ratione sui domicilij.

[redacted]: Saturnus vero, quia ratione [redacted] quatuor ha- [redacted] ne finium duas, in summa nouem potestates colligit, atque hac prerogatiua non tantum Venerem, sed & omnes reliquos pla- [redacted] superat. Est igitur cardinis exorientis in hoc exemplo, [redacted] Saturnus, qui idem autori dominator [redacted] si gradus iste in quo planeta ἐπικρατήσιν obtinet, ad domum quę significat rem de qua quęritur, pertineat, pręsertim si insuper eandem quoque epicratesin in locis alijs eandem rem significantibus obtineat. Quicunque enim planeta in locis alicuius rei omnium significatorum maiorem numerum dignitatum simul collectarum obtinuerit, is dominator rei principalis & Almutes significatorum ab Arabibus dicitur. Participem autem in significatione autor facit illum planetam, qui naturam rei de qua agitur, continet. [redacted]

[redacted]

[redacted] Verùm pleriq; dominatorē, seu vt Arabes vocant, Almutes colligunt, nō tantū ex dominio in loca signiferi, familiaritate cōiuncta generi quęstiōis, verū etiā his adiungunt dominia locorū, in quibus cōsignificatores versant. In his locis omnib⁹ numero suffragiorū reliquos planetas superātes vocāt significatorū alicuius rei Almutes. [redacted]

[redacted]

DE POTESTATIBVS ACCIDENTALIbus planetarum.

Ex potestatibus quoq; planetarū accidētalibus est Albaiz .i. similitudo. Et hoc cū fuerit planeta diurnus in die supra terrā, & in nocte sub terra: & planeta nocturnus in nocte super terram, & in die sub terra, et cū hoc si fuerit masculinus planeta in signo masculino, et planeta fœmininus in signo fœminino, dicitur esse in sua similitudine .i. in suo Albaiz. Et erit fortitudo eius vt viri fortitudo in loco eius profectus [redacted]

Caput vltimum Autoris, quod inscribitur: De potestatibus planetarum accidentalibus, non est principium narrationis de viribus stellarum aduenticijs, cùm ea quoque de stellarum in

[redacted] rũ accidentales recte[redacted] rationis continuatio,id quod verba ipsa quoque sonant. Ex potestatibus quoque,inquit,planetarum accidentalibus est Haiz, quasi dicat,ad alias potestates stellarum accidentales suprà dictas,refertur etiam illa stellarum proprietas quę tempori consentit. Nam stella tempori consentiens Arabibus Haiz dicitur. Exempli gratia: Duo loca quorum alter est Solis,alter Saturni, dicuntur patri familiares,seu patris significatores. Si itaque sit diurna genitura,ὁ τῆς αἱρέσεως πατρικὸς τόπος, id est, locus tempori congruens, seu Haiz, erit Sol:si verò nocturna, Saturnus. Dicit planetam trifariam in suo Haiz,seu in sua similitudine reperiri. Primò ratione sexus signorum, dum videlicet planeta masculinus fuerit in signo masculino,& fœmineus in signo fœminino. Secundò ratione quartarum fœmininarũ vel masculinarum. Tertiò iuxta temperaturarum temporis & stellarũ consentientiam. Sed quòd in nocte planetæ diurni situm sub terra præfert positu eiusdem supra terram:& quòd in die planetæ nocturni sitũ sub terra præfert positu eiusdẽ supra terrã,omni ratione caret,& repugnat verissimæ sententiæ Ptolemæi,qui vniuersaliter stellas[redacted] locatas semper efficaciores esse voluit, ita vt etiam stellæ diurnæ nocturno tempore supra terram constitutæ maiorem vim accipiant,quàm si eodem tempore per inferius hemisphærium ferantur. Vnumquodque enim sidus gaudet suo simili, quantum scilicet attinet ad naturam ipsi congruentem, vt nocturnæ stellæ noctis, diurnæ diei constitutione rectiùs temperantur. Itaque diurnus de die melior erit quàm de nocte,& nocturnus cõueniẽtiorem temperaturã consequitˀ de nocte quàm de die. Talis autem temperaturarũ συμπάθεια vel augmentatio ex mora stellæ supra vel infra terrã exoriri non potest. Omnes enim loco supra terrã semper gaudẽt,atq; in eo fiunt meliores & validiores. Imò nec illud,quòd dicit,masculinos planetas in signis [redacted]minos verò in signis & quartis fœmininis robur assumere,veritati cõsentaneũ est,cũ omnes tã ratione Solis q̃ mũdi & signorũ locis masculinis debilitẽtur efficianturq; fortiores. Finis Differentiæ primæ.

DIFFE-

DIFFERENTIA SECVNDA IN NATVRA PLANETARVM SEPTEM, ET quid sit illis proprium, & quid significent de esse rerum.

ET quia auxiliante Deo iam peregimus, quod proposuimus tractare de circulo signorum, & eius accidentibus: prosequamur nunc intentionem septem planetarum, & naturas eorum, esse quoque eorum, & quid significent.

In vniuersa Astrologica tractatione, aut spacia partesq; cœli, aut stellas contemplandas proponit autor. Ac spacia cœli variè distinguuntur. Primò per longitudinem, vt in dodecatemoria & partes 360. &c. Deinde per latitudinem & declinationem in latera mundi, quorum alterum ratione Eclipticæ, alterum ratione æquinoctialis examinatur. Posteà est quædam differentia spaciorum cœli ratione eius substantiæ. Hinc aliæ partes cœli alijs partibus existunt fœliciores, lucidiores, fumosiores, frigidiores, ficciores, humidiores, aridiores, fœcundiores, &c. Ad extremum ad reuolutionem mundi quotidianam singulæ cœli partes modò horoscopum, modò medium cœli, modò occasum, modò imum medium cœli sortiuntur, atque ratione varij situs in mundo suos quoque effectus variant. Atque hæc omnia in prima differentia breuiter & συνακικῶς, vt decebat, in Isagoga exposuit. Sequitur secunda differentia, in qua vt ordo exigit, tractationem de vi, efficacia & significatis stellarum instituit. Sunt autem duplices stellæ: Fixæ & errantes. Stellæ errantes, quæ suos quosdam peculiares motus eosque diuersos, non communes cum cæteris habent, præter duo lumina in tanta multitudine quæ numerum excedit, omnibus ætatibus tantùm quinque notatæ sunt, nempe ♄, ♃, ♂, ♀ & ☿. Et nominantur vsitatè Greco vocabulo Planetę, à πλανέω, id est, erro seu vagor, non quidem quòd incerto cursu vagentur & errent, sed propter dissimilitudinem & varietatem eorum motus. Iam enim occultantur, iamq; rursum prodeunt, modò recedunt à

Sole, modò accedunt eundem. Nunc ipsum antecedunt, nunc sequuntur, aliquando tardiùs, aliquando ocyùs ferri, aliquando ne moueri quidem, sed omnino stare videntur. Reliquæ stellæ omnes vocantur ἀπλανεῖς, id est, inerrantes seu fixæ cœloq; inhærentes: sic ab antiquitate dictæ, non quòd omnino proprio motu destituantur, sed quòd vni octauo orbi inhærentes, cum illo tardissimo motu, hoc est, centenis annis vix gradu vno ab occasu in ortum transeant, atque sic simul vectæ eadem perpetuò distantiam inter se custodiant, eandemque ad Eclipticam Solis habitudinem constanter tueantur, nunquàm in suo orbe loca, interualla, μορφώσεις magnitudinesque suas permutantes, quod errantium proprium est, quæ nunc in hac cœli parte, nunc in alia consistũt, modò has, modò illas stellas accedunt. In Apogeis minutæ & obscuræ, in Perigeis grandiores & fulgentiores conspiciuntur. Atque hæc est præcipua meantium fixarumque stellarum differentia. Nam planetæ diuersis temporibus diuersas inter se distantias, & ad Eclipticam Solis modò borealem, modò australem acquirunt habitudinem. Differunt tamen etiam radio: Nam planetæ non scintillant sicut fixæ, præter Martem: qui ob lumen obscurius & rubeum veluti flamma scintillare videtur. Quod ad distantiam à nobis attinet, fixæ superiores sunt errantibus, id quod oculi etiam diiudicant, præsertim quando errantes Perigea suarum absidum percurrunt. Denique fixę eandem semper custodiunt magnitudinem. Erraticarum verò magnitudo accessu ad terram, & recessu ab eadem variatur. Exempli gratia: Venus in Apogeo habet diametrum apparentem scrupulorum primorum 7. In Perigeo verò scrup. 10. Sic Sol in summa abside scru. 31. in ima scrup. 33. occupat. Luna in abside summa scrup. 31. in ima verò 35. ostendit. Similiter ♄ ♃ & ♂ diametri apparentes minuuntur in Apogeis, & augentur in Perigeis scrupulo cœli vno. Etsi autem fixarum singulæ eandem amplitudinem semper retinent, non tamen omnes parem magnitudinem sortitæ sunt, sed sex ordinum magnitudinis discernuntur differentia. Primę magnitudinis sunt stellæ, quę habent diametrum apparentem scru. 8. Tales inter fixas numerauit antiquitas 15. vt Palilicium, basiliscus, spica Virginis, capella, fidicula, Sirius, Procyon, fomahant, & reli-

& reliquæ. Inter errantes verò ♃ & ♀. Stellæ secundæ magnitudinis habent diametrum apparentem scrup.6.suntque tales in cœlo 45.& ex errantibus ♄ & ♂. Stellæ tertiæ magnitudinis recensentur in cœlo 208. & diameter apparens ipsarum est scrup.4.Quartæ magnitudinis stellarum diameter apparens est scrup.3.quarum in cœlo numerus est 474. & ex errantibus Mercurius.Quintæ magnitudinis stellę numerantur 216.& habent diametrum apparentem scrup.2.Sextæ denique magnitudinis stellarum numerus est 50. quarum diameter apparens vnum scrupulum cœli occupat. His omnibus adijciendæ sunt obscuræ 9.nebulosę 5. Sunt ergo in vniuersum stellæ quæ in cœlo ab artificibus ex innumera multitudine obseruantur 1029. quarum quinque cum duobus luminaribus planetas: reliquas verò 1022. fixas cœloque inhærentes nominant. Sanè fixarum maior potiorque pars 48. animalium rerumque circumscribitur formis,quas Græci,sicut anteà dictum est,modò ἀστερισμοὺς, modò μορφώματα,modò σχήματα,modò ζώδια nominant. Reliquæ verò, quæ imaginibus illis non continentur,sed ipsis adiacent,ἀμόρφωτοι ἀστέρες, id est, informes stellæ appellantur. Porro fixarum etsi sit maxima efficacia,atque in omnibus iudicijs necessariò obseruandæ sint,autor tamen ipsas silentio prçteriuit. Quapropter non grauabimur hoc loco repetere & planiùs exponere 48.illas cœlestes μορφώσεις,suprà versibus propositas.Inter recitandum verò adijciemus quoque obiter propria nomina,naturas,loca, latitudinesque: tum earum stellarũ quæ in his asterismis continentur,tum verò quæ eisdem adiacent,sed insigniorum earumq; duntaxat,quæ propter insignes effectus maximè obseruantur,quęque in libris Poëtarum aliorumque bonorum autorum nusquàm non occurrunt. Exordiemur autem cum Ptolemæo à potentissimis, quæ in signiferum incidunt,ac deinde à borea ad austrum progrediemur.

DVODECIM STELLARVM SIdera signiferum intexentia.

In asterismo Arietis prima eius stella & sequens in cornu, I.
sunt magnitudinis tertiæ,de natura ♄ & ♂.Prima distat hodie ARIES
ab interiectione verna partibus 27.cum triente,cum latitudine

 boreali

boreali p.7.20 1ª. Alterius verò longitudo est p.28. cũbesse, cũ latitudine boreali par.8 $\frac{1}{3}$. Duæ item stellę in Arietis rictu sunt magnitudinis quintæ de natura ☿ & parum ♄, quarum borealioris longitudo est p.31. cum besse, habens latitudinem bor. p.7 $\frac{2}{3}$. Australioris verò longitudo est p.23 $\frac{1}{6}$ cum latitud.bor. p.6. Quæ in pede posteriore collocãtur, sunt ♂: in cauda verò, Venereæ.

II. Taurus. Asterismus Tauri in signibus constat stellis. Ac illæ quidem 4. quę sunt ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς, hoc est, in sectione seu abscisione Tauri, omnes sunt magnitudinis quartę, ὁμοίαμ δὲ ἔχουσι κρᾶσιμ τῷ τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τῷ ♄, hoc est, sunt de natura Veneris & parum Saturni, id est, sunt frigidæ & humidæ. Harum maximè borealis distat hodie ab interfectione verna p.47. pręcisè, cum latitudine australi partium 6. Altera post ipsam habet longitudinem p.46.40 1ª. cũ latitud. austra. p.7.15 1ª. Tertiæ longitudo est p.45. latitudo australis p.8.30 1ª. quartæ longitudo est p.45. 10 1ª. cum latitudine australi p.9.15 1ª. In Tauri dorso, quæ à Babylonijs dicuntur Atarage, Gręcè πλειάδες ἀπὸ τοῦ πλεῖμ, quòd ortu suo nauigationis tempus ostendant: Latinè dicuntur Vergiliæ, quòd extremo vere cùm æstas incipit, exoriantur. Vocantur etiam Athlantides, quòd septem Athlantis sint filiæ, inter quas Maia est Mercurij mater, & non rarò pro omnibus sumitur. Virgilius in Georgicis de satione tritici:

Multi ante occasum Maiæ cepere, sed illos
Expectata seges vanis elusit aristis.

Huius sideris sex stellæ videntur, septima verò quòd vna ex filiis Athlantis se mortali miscuerit, sensu vix percipitur, vt monent versiculi Germanici Cęsaris in interpretatione Arati:

Septem traduntur numero, sed carpitur vna
Deficiente oculo distinguere corpora parua.

Harum præcedens habet longitudinẽ p.52.50 1ª. cum latitudine boreali p.4.30 1ª. Medię verò lõgitudo est p.53.10 1ª. latitudo bor. p.4.40. 1ª. Sed sequens & vltima habet longitudinem p.54. 20 1ª. cum latitudine boreali p.5.20 1ª. Omnes verò sunt magnitudinis quintæ, & beneficę stellę: siquidem vt tradit Ptolemęus, naturam ☽ & ♃ sequuntur, hoc est, sunt humidissimæ & calidiores Luna, Ioue verò frigidiores.

Sed iam reliquas quoque sideris stellas percurramus. Stellę circa Pleiades sunt de natura ♄ & parum ☿. In facie seu capite Tauri collocatur alius manipulus stellarum, quas latini veteres succulas dixerunt, ὗς enim idem quod sus valet. Sed Gręci nominarunt ὑάδας ἀπὸ τοῦ ὕειν, quòd non sine pluuia exoriantur. Harum vna ingens & rutilans in ipso oculo Tauri lucens, Chaldaicè Aldebaran, Græcè λαμπαδίας, Latinè Palilicium nominatur, estque de natura ♂ & primę magnitudinis. Pertinet ad dodecatemorij Geminorum partem tertiam cum triente. Latitudo eius australis est p. 5. 10. 1ª. In summis denique cornibus sunt stellæ Martię.

Gemini Castor & Pollux esse putantur. Quidam Apollinem III.
& Herculem esse volunt. Itaque stella clara in capite Gemini Gemini.
preceden-

præcedentis, Apollinis seu Castoris stella dicitur, & habet longitudinem par. 104. id est, pertinet ad Cancrini dodecatemorij partem 14. Latitudinem verò par. 9. cum semisse, estq; magnitudinis secundæ de natura ☿. Altera in capite Gemini sequentis resplendēs stella, Herculis, item Pollucis nominatur. Habet longitudinem p. 107. 10. 1ª cum latitud. bore. par. 6. 15. 1ª, estq; magnitudinis secundæ & de natura ♂. Verba Ptolemæi de his stellis hæc sunt: τῶν ἐν ταῖς κεφαλαῖς δύο λαμπρῶν, ὁ μὲν ἐν τῇ προηγουμένῃ ἔχει κρᾶσιν ὁμοίαν τῇ τοῦ ☿, καλεῖται δὲ καὶ ἀπόλλωνος, ὁ δὲ ἐν τῇ ἑπομένῃ τῷ τοῦ ♂, καλεῖται δὲ ἡρακλέους. τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς ὁμοίας κεκοινωνήκασι ποιότητος, τῷ τε τοῦ ☿, καὶ ἠρέμα τῷ τοῦ ♀. οἱ δὲ περὶ τοὺς μηροὺς λαμπροί, τοῦ ♄.

IIII. Cancer. φάτνη — In pectore Cancri reperitur νεφελοειδὴς συστροφή, καλουμένη δὲ φάτνη, id est, nebulosus globus, qui præsepe vocatur. Hic erat olim in dodecatemorio Cancri, sed hodie media eius processit ad finem primæ partis Leonini dodecatemorij. Habet latitudinem borealem part. 0. scrup. 40. Estq; nebulosa de natura ♂ & ☽. Sequentium duarum & vtrinque positarum, quæ (ὄνοι) asini vocantur, borealis habet longitudinem partium 121. præcisè, vt præsepe, cum latitudine bor. par. 2. 40. 1ª. Sed asinus (βόρειος) australis habet longitudinem part. 122. cum latitudine australi decem scrupulorum tantùm, vterque est magnitudinis quartæ de (νότιος) natura ♂ & ☉. Stellæ in Cancri oculis sunt ☿ & nonnihil ♂. Quę verò in brachijs seu chelis existunt, Saturni & Mercurij naturam referunt.

V. Leo. — In Leonis capite sunt duæ stellæ magnitudinis tertię de natura ♃ & parum ♂, sed boreaĺior habet longitudinem p. 135. cum latitudine bor. p. 12. Australis verò habet longitudinem p. 134. 50. 1ª. id est, incidit in p. 14. 50. 1ª. ♌, cum lat. bor. p. 9. 30. 1ª. τρεῖς ἐν τῷ τοῦ φαχήλῳ, id est, Tres in ceruice sunt Saturninæ & nonnihil ☿. Harum prima habet longitu. p. 140. 50. 1ª, cum latitud. borea. p. 11. magnitudinis tertiæ. Media est magnitudinis secundę, & habet longitu. p. 142. 50. 1ª. cum lat. bore. p. 8. 30. 1ª. Tertia habet longitudinem par. 141. 20. 1ª. cum lat. borea. p. 4. 30. 1ª. estq; magnitudinis tertiæ. In medio Leonini Asterismi reperio lucidam stellam magnitudinis primę de natura ♂ & ♃, quam

quam vulgò cor Leonis & Regulum, latini Regiam, græci βασιλισκὸν vocant, estq; in Leonis dodecatemorij parte 23.10 1ª, cum latitudine boreali decem scrupulorum tantùm. Hæc omnium quæ in cœlo hærent, efficacissima esse creditur, quòd prope Eclipticam existens, Solis lumine maximè adiuuetur. [redacted] οἱ δὲ [redacted] ἐν τῇ ὀσφύϊ, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς λαμπρὸς, τῷ τοῦ ♄, καὶ τῷ τῆς ♀. οἱ δὲ ἐν τοῖς μηροῖς, τῷ τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τῷ τοῦ ☿, id est, quæ sunt in ilio, cum illa quæ in cauda refulget, ♄ sunt & ♀. Quæ verò in femore, Venereæ sunt & nonnihil Mercuriales. Ceterùm illa quæ in extremo caudæ splendet, est primæ magnitudinis, & habet longitudinem p.165.10 1ª. id est, est in dodecatemorij Virginis parte 15.10 1ª. cum latitudine boreali p.11.50 1ª.

βασιλισκός.

Ex informibus circa Leonem inter extrema eius & vrsæ diligenter notandæ sunt nebulosæ inuolutionis, quam vocant Berenices crines. His enim Luna congrediens oculos natorum mirè affligere consueuit, sicut scripsit Ptolemæus lib.3. Apotelesmatum, capite περὶ σινῶν καὶ παθῶν σωματικῶν. Situs aût ipsarum hoc nostro æuo est huiusmodi: Luminosa, quæ maximè ad boream spectat, habet longitudinem part.165.30 1ª. cum latitudine boreali parte 30. Obscurarum præcedentis longitudo est p.161.10 1ª. cum latitudine boreali p.25. Sequentis verò in figura folij hederæ lõgitudo est p.169.10 1ª. cum latitudine boreali p.25.30 1a.

πλοκάμου συστροφή.
Trica.

VI. Virgo.

Sidus Virginis alatum in globis stelliferis depingitur. Stellæ itaque quæ sunt in Virginis capite, & vna in extremitate alæ australis, imitantur naturam Mercurij & nonnihil ♂. Reliquæ eiusdem alæ splendidæ, & quæ sunt in cingulo, sequuntur naturam Mercurij & parum ♀. Altera ala borealis duabus celebribus stellis est insignis. Primò enim reperitur in ea stella lucida tertiæ magnitudinis, quæ à nostris vindemiator, à græcis προτρυγητὴρ, Chaldaicè Almucedie Alaraph dicitur. Longitudo eius est p.182.50 1ª. Latitudo verò bor.p.15.10 1ª. Deinde altera eiusdem alæ primæ magnitudinis, quam nostri spicam Virginis, Græ-

προτρυγητήρ.

nis, Greci σάχυρ, Chaldęi Alzimon Alazel vocant, habet longitudinem p.197.20 1ª. id est, pertinet ad partē 17.20 1ª. dodecatemorij Libre, cum latitudine australi p.2. Naturam verò habet ♀ & nonnihil ♂. Stellę denique quę in extremo pedum atque in fimbria vestis consistunt, idem quod ♀, & nonnihil quod ♂ [redacted]

VII. Ζυγός [redacted]

= οἱ μὲν οἱ ἀκραῖς αὐταῖς ὡσαύτως διατιθέασι τῷ τοῦ ♃ καὶ τῷ τοῦ ☿. οἱ δὲ οἱ μέσαι τοῦ κρόνου, καὶ ἠρέμα τῷ τοῦ ♂.

VIII. Scorpius In Scorpij fronte lucentes tres sunt magnitudinis tertię, & de natura ♂ & parum ♄. Eius quæ est borealis, longitudo est p.237. id est, est in parte 27. dodecatemorij Scorpionis cū latitudine bor. p.1.20 1ª. Medię longitudo est p.236.20 1ª. cū latitudine austrina p.1.40 1ª. Australioris longitudo est itidē p.236.20 1ª cum latitudine aust. p.5. Tres lucidę in corpore sunt de natura ♂ & nonnihil ♃. Sed pręcedens earum est magnitudinis tertię, & habet longitudinem par.241.20 1ª cum latitudine aust. p.3.45 1ª. Media illa lucida ac rutilans, à recentioribus cor

ἀντάρης. Scorpij, Grecè ἀντάρης dicta, est magnitudinis secundę, incidit in partem 3. scrup. 20. Sagittarij, cum latitudine meridionali p.4. Sequens trium est magnitudinis tertię, & habet longitud. p.245.10 1ª cum latitudine australi par. 5.$\frac{1}{6}$. Earum quę sunt in spondylis, pleręque sunt magnitudinis tertię, imitantur naturam ♄ & parum ♀. Quę est in primo spondylo incidit in p.9.10 1ª Sagittarij, cum latitudine australi par.11. Quæ in septimo spondylo atque aculeo proxima existit, reperitur in p. 19.40 1ª Sagittarij, cum latitudine austrina par.15$\frac{1}{6}$. Duarum in aculeo antecedens est magnitudinis quartę, & habet longitu. p.257$\frac{2}{3}$. cum latitudine aust. p.13$\frac{1}{2}$. Sequens verò magnitudinis tertię est, & habet longitudinem p. 258$\frac{1}{6}$. cum latitudine aust. p.13$\frac{1}{3}$. Idem possunt, quod ☿ & ♂. ὁ δὲ λεγόμενος νεφελοειδὴς συστροφή, id est, Gyrus nebulosus circa Scorpiū, est de natura ♂ & ☽, & pertinet ad Sagittarij partem 21.50 1ª. cum latitudine australi par.13$\frac{1}{4}$.

IX. Sagittari⁹ Cuspis sagittę Martius est & Lunaris. Circa arcum & eam nerui

nerui partem quę manu prehenditur, sitę sunt stellę Iouiæ & Martiales. In facie συστροφὴ, id est, nebulosa duplex, idem potest quod ☉ & ♂ [illegible] p.3.40 1ª. Capricorni, cum latitudine boreali p.0.45 1ª. Quę in fascia & dorso sunt, sequũtur naturam ♃ & parum ☿. Pedes sunt ♃ & ♄. Terebellum, id est, τὸ τῶν τοῦ κέρως τετράπλευρον, τοῦ τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τοῦ τοῦ ♄.

Capricorni cornua sunt de natura ♀ & parum ♂. Oris stellę Saturnię sunt, & simul aliquo modo naturam ♀ sapiunt. Pedes venereique Martia sunt & parum ☿. Cauda denique ♄ & ♃ naturam sequitur. X. Capricornus.

Stellæ in Aquarij humeris, itemque veste & manu sinistra, ♄ & ☿ naturam referunt. Femora plus ☿ quàm ♃ imitantur. Quę in effuso latice hęrent, sunt Saturnię & aliqua ex parte Iouię. XI. Aquarius

Vltimum asterismum signiferi figurant duo Pisces, vnus νότιος, alter βόρειος, qui filo quodam colligantur, quod alij linum, alii lineolam, alii ligamentum vocant. Stellę itaque in capite Piscis australis sunt de natura ☿ & nonnihil ♄. In corpore sitę Iouię sunt & ☿. In cauda & filo australi ♄ & parum ☿ referunt. Eę verò quæ sunt in corpore & spina Piscis septentrionalis, Martiæ sunt & nonnihil etiam Venereæ. Quæ sunt in filo septentrionali, naturam ♄ & ♃ imitantur. Illa denique in nodo splendida, naturam ♂ & nonnihil ☿ habet. XII. Pisces.

SEQVVNTVR ASTERISMI RELIQVOrum signorum extra signiferum positorum.

Et primò 21. effigies Borealis.

Vrsa minor seu Cynosura, quá Phœnices in mari obseruant, quòd propior polo sit, minusq; moueatur. Huius extremam in cauda stellam, quòd proxima axi sit, polum appellant: abest tamen à vero mundi vertice quatuor penè partibus. Stellæ huius vrsæ lucidæ ♄ qualitatem habent, & aliquantulum ♀. I. Cynosura

Vrsa maior seu Helice, quam Græci, quòd stellas habeat insigniores, in mari obseruant. Qua de causa apud Homerum ἑλικῶπες ἀχαιοὶ appellantur. Stellæ huius vrsæ ♂ similitudinem referunt, ἡ δὲ ὑπὸ τὴν οὐρὰν αὐτῆς τοῦ πλοκάμου συστροφὴ τῇ II. Helice.

☾ καὶ ♑ ♀. id est, Sub cauda huius coma Berenices habet temperaturam ☽ & ♀. Quapropter hæ stellæ quasi coma humidissimæ sunt,& suffocationes [illegible] pituita nunciant. Vtraque vrsa septē principalibus stellis, quas septentriones vocant, intexitur. Vulgus & poetæ plaustra ab equorum rotarumque forma nominat. Homerus Iliad. 6. ἄρκτον δ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσι, id est, vrsam, quam & plaustrum cognomen to vocant.

III. Draco. Lucidæ stellæ Draconis, qui duabus vrsis instar fluminis sinuoso inflexu inuoluitur, sunt de natura ♄ & ♂ & ♃.

IIII. Cepheus. Cepheus Casiopię maritus, quod sidus Babilonij Ficares, & nonnulli inter nostros succensum,& dominum flammę nominarunt, continet stellas ♃ & ♄.

V. Bootes. Bootes, id est, bubulcus, sidus est, quod Helicen siue vrsam maiorem sequitur, aliàs Arctophylax & custos Erimanthides vrsę. Ouid. 3. Fastorum.

Siue est Arctophylax, siue est piger ille Bootes.

Stellę Arctoę ęgrè occidunt, Austrinę ęgrè oriuntur, idcirco Bootes propter diuturnā morā tardus & piger à Poëtis subinde nominatur. Sic Homerus in Odyssea, ὀψὲ δύοντα βοώτην nominauit. Lucanus lib. 3. Pharſ. eundem velocem appellauit, sed id ad situm partiū terrę meridionalium referendum est, vbi Bootes non tam diu in hemisphærio superiore commoratur, sicut in locis borealibus: verba eius hęc sunt:

Tunc furor extremos mouit Romanus Oretas
Germanosq; Duces, quorum deflexus in austrum,
Aether non totam, mergi tamen aspicit arcton,
Lucet & exigua velox ibi nocte Bootes.

Stellę Bootæ ☿ & ♄ qualitates habent, præterquàm quòd rutilans ac fulgens primæque magnitudinis stella inter Bootæ pedes sita, quam Chaldęi Azemer Aramer, nostri Arcturum, hoc est, caudam vrsę vocant, qualitates ♄ & ♃ retinet. Incidit in p. 18. 40 ♎, cùm latitudine sept. p. 31 ½.

VI. Corona Ariadnes. Coronam borealem Ariadnes à Bacho inter sidera relatam ferunt, vnde & Gnosia dicitur: Chaldæi Malselcare nominant. Continet stellas eadem quę ♀ & ☿ agentes. Vna reliquis splendidior, alijs Hercules, alijs Theseus, alijs Thamyris dicitur: Estque

que magnitudinis secundæ, habens longitudinem p.215.201ª, cum latitudine bor.p.44.36 1ª. VII.

Geniculator stellas Mercurio similes continet. οἱ κατὰ τὸμ ἐγγόνασι.

Lyra, quod sidus varijs nominibus obscuratur : nominant enim Chelin, Fidiculam, Tympanum, Falconem, Vulturem cadentem, & Chaldęi Asange, habet stellas de natura ♀ & ☿. VIII. Fidicula.

Auis, olor seu gallina, Græcè κύκνος vel ὄρνις, habet stellas itidem de natura ♀ & ☿. Nonnulli ex nostris vocant hoc sidus ciconiam. IX. Auis.

οἱ κατὰ τὴν κασιέπειαν ἀστέρες, ὡς τοῦ ♄ ἢ ὡς τοῦ ♀, id est, Casiopea continet stellas de natura ♄ & ♀ X. Casiopea

Perseus habet stellas de natura ♄ & ♃. Ille verò Gyrus in capulo ensis Martius est & Mercurialis. Est in sinistra manu Persei, & capite Medusæ stella lucens digna obseruatione, secundæ magnitudinis de natura ♄ & ♃, in parte dodecatemorij Taurini 20⅓. cum latitudine boreali p.13. quæ à Babylonijs caput Algol, à græcis γοργόνιον, à nostris Gorgonis seu Medusæ caput, & propter infœlicitatem perniciemq; suam κακοδαίμων dicitur. [redacted] XI. Perseus. γοργόνιον

[redacted]. Denique grecus textus quoque nō Solem, sed martem nominat. ὅτε τύχοι ὁ ἄρης μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς γοργόνης, μὴ ἐφορώμενος ὑπὸ ἀγαθοποιῶν, μήτε ὁ ἀγαθὸς ὑπάρχῃ ἐν τῷ ἡ. διαμερεῖ δὲ ὁ κύριος τῆς αἱρέσεως φωτὸς τοῦ ♂,

τετραγωνίζῃ, ἀκροκεφαλιωθήσεται ὁ γεννηθείς· εἰ δὲ μεσουρανεῖ ὁ φωστὴρ, βραδυνθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ, εἰ δὲ συναφὴ γένοιτο ἀπὸ τῶν ♊ ἢ τῶν ♓, κοπιῶνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἢ οἱ πόδες.

XII. Auriga. Capella. Hemochus seu Auriga, aliàs Erichtonius: In huius læuo humero lucida primæque magnitudinis stella αἴξ, id est, capella dicitur, aliàs apud autores capra Oleuia ab Oleuo Arcadiæ vrbe, vbi ipsam nutritam arbitrantur. Ouid.

Nascitur Oleuiæ signum pluuiale capellæ.

Refertur autem ad Cancri dodecatemorij partem $15\frac{2}{3}$ cum lat. bor. p. $22\frac{1}{2}$. Et in vola eiusdem dextræ manus sunt duæ stellæ magnitudinis quartæ, quæ ἔριφοι, id est, Hœdi vocantur, quorũ antecedens est in Geminorum dodecatemorij parte $12\frac{1}{3}$. Sequens verò in par. $13\frac{2}{3}$. eiusdem. Latitudo verò boreal. vtriusque est part. 18. Hœdorum in autoribus frequens est mentio.

ἔριφοι Hœdi

Theocritus in Hodoiporia: ἔσσεται ἀγεάνακτι καλὸς πλόος ἐς μιτυλάναν χ' ὥταν ἐφ' ἑσπερίοις ἐρίφοις νότος ὑγρὰ διώκῃ κύματα, χ' ὠρίων ὅτ' ἐπ' ὠκεανῷ πόδας ἴσχει. Optat amico fœlicem in Mitylenen nauigationem [illegible] felice & turbulentissimo, quando videlicet Notus infestat mare sub occasum cosmicum Orionis & ortum Achronicum Hœdorum, qui cum principio Tauri Alexandriæ exoriuntur. Quare in octobri ☉ in ♏, vesperi descendente è regione Hœdi emergunt Achronicè: Ideoq; ἑσπερίους, id est, vesperi apparentes poëta nominat. Cæterùm quòd ad temperaturam lucidorum stellarum huius sideris attinet, ea est ♂ & ☿.

XIII. Serpentarius. Ophiuchus, ὀφιοῦχος serpentarius, habet stellas de natura ♄ participe ♀.

XIIII. Serpens. Ipse verò serpens ophiuchi habet stellas, idem quod ♄ & ♂ facientes.

XV. Sagitta ὀϊστός Sagitta Herculis habet stellas imitantes naturam ♂ participe ♀.

XVI. Aquila ἀετός. Aquila, seu vt recentiores vocauerunt vultur volans, habet stellas martias & Iouias.

XVII. Delphin. Delphinus ♄ & ♂. Huic accommodant fabulam seu historiam Arionis Poëtæ Lyrici.

Equise-

XVIII. Equiseɛtio.

Equiseɛtio, seu equus primus, πρoτομή, equuleus, quas habet lucidas stellas, sunt de natura ♂ & ☿.

XIX. Pegasus.

Pegasus, equus alatus, seu equus secundus, seu maior, eandem habet naturam. Hunc Ouid. è sanguine qui ob exciso Medusæ capite defluxit, genitum esse in Fastis refert:

Creditur hic cæsæ grauidæ ceruice Medusæ
Sanguine respersis prosiluisse comis.

Eundem & volucrem fuisse, & tandem inter sidera relatum scribit.

XX. Andromeda.

Andromeda Cephei & Cessiopeæ filia, Veneris constat stellis. Nonnulli cathenatam nominarunt: cuius liberator Perseus in sinistra manu caput Gorgonis, in dextra ἅρπην habet.

XXI. δελτωτὸν

Triangulus denique habet stellas, quæ idem quod ☿ operantur.

XV. Asterismi Australes.

I. κῆτος.

Cetus infestus Andromedæ, quem quidam marinum Leonem, quidam vrsum, quidam denique Piscem & Balenam vocant, ex Saturninis componitur stellis.

II. Orion.

Oriona veteres latini Lingulam vocant, & quidam fortissimum nominant. Huius stellæ in humeris locatæ ♂ & ☿ similes. Cæterùm rubescens, quæ in dextro humero refulget, est magnitudinis primæ, & pertinet ad Geminorum partem $22\frac{2}{3}$. cum latitudine austr. p. 17. Illa verò quæ est in humero sinistro, est magnitudinis secundæ, ac pertinet ad Geminorum partem 11. cum latitudine aust. par. $17\frac{1}{2}$. Reliquæ huius sideris lucidæ ♃ & ♄ imitantur.

Cingulũ Orionis.

In baltheo autem seu cingulo Orionis tres insignes stellę secundæ magnitudinis fulgent: quarum præcedentis longitudo est par. 76. cum latitudiue aust. p. $24\frac{1}{6}$. Mediæ longitudo est par. 78. cum latitudine aust. par. $24\frac{5}{6}$. Sequentis denique ad rectam lineam longitudo est p. 80. cum latitudine aust. par. $25\frac{1}{2}$. In sinistro denique pede fulget clara stella magnitudinis primæ, habens longitudinem p. $69\frac{5}{6}$. cum latitudine aust. p. $31\frac{1}{2}$.

III. Eridanus vel Nilus.

ποταμὸς Eridanus seu fluuius, aliàs Nilus nominatus, habet in extremitate sua fulgidam primæque magnitudinis stellam, estque de natura ♃, & incidit in dodecatemorij Arietis par. 20.

par.20 $\frac{5}{6}$. cum latitudine australi par.53 $\frac{1}{2}$. Cæteræ sunt Saturninæ.

IIII. Lepus sub pedibus Orionis stellas habet Mercuriales.

Lepus. Canis maior Venereas habet omnes, pręter ingentem
V. maximamque stellam quę in ore eius lucet, & Canicula, item
Canis. σείριος dici consueuit, quę Iouia est & aliquantulum etiam Martis habet. Longitudo eius est par.98 $\frac{1}{3}$. cũ latitudine australi p. 39. Hæc matutino in exortu in speculo etiam in medio die, impositis aquis contra Solem cernitur, Solisque calorem mirè adauget.

VI. Procyon canis minor seu Antecanis dicitur, quòd ante Si-
Procyon. rium exoriatur. Lucida ipsius stella primę est magnitudinis de natura ☿, necnon etiam aliquantulum Martis habet, & habet longitud. par.109 $\frac{5}{6}$. cum latitudine australi p.16 $\frac{1}{6}$.

VII. Lucidæ τῆς ἀργοῦς, quam & nauem Iasonis & arcam Nohæ
Argo. vocant, sunt de natura ♄ & ♃. Porro stella primę magnitudi-
Canobus. nis in summo Argus gubernaculo κάνωβος dicitur, sed nobis non exoritur, habet enim latitudinem australem p.75.

VIII. Hydra ὕδρος. Hydræ seu serpentis lucidę stellę sunt Saturninę atque à parte Venereę. Quidam ex recentioribus hoc sidus magnanimum vocarant.

IX. Crater. Crater vas seu vrna habet stellas Venereas & à parte ☿.

X. Coruus. Coruus Martias & Saturninas.

XI. Centaurus, Chiron, qui & θηρίον seu bestiam deferens
Cẽtaurus. vocatur. Stellę in humana corporis parte collocatę ♀ & ☿ efficaciam habent. Splendidę verò in equina ♃ & ♀.

XII. τὸ θηρίον, id est, bestia, seu lupus, seu belua quam Centau-
Bestia. rus gerit, à nonnullis etiam Leopardus nominata, lucidas habet
XIII. stellas, naturam ♄ & aliquantulum etiam Martis sapientes.

Thuribu- τὸ θυμιατήριον, id est, ara seu thuribulum stellas habet Ve-
lum. nereas, & aliquantulum etiam Saturninas.

XIIII. Lucidę stellę ἐν τῷ νοτίῳ στεφάνῳ, id est, in austrina corona,
Corona ♄ & ☿ qualitatem imitantur. Vocatur etiam hoc sidus ὐρα-
austrina. νίσκος & rota Ixionis.

XV. Piscis austrinus, marinus seu magnus, qui ideo in cœlum
Piscis au- translatus esse dicitur, quòd olim Venerem in fuga Gygantis
strinus. exceperit, habet in ore stellam lucidam primę magnitudinis de

natura

natura ♃ participe ☿ .lõgit.eius est p.327 ⅔.lat.verò aust.p.23.

Hactenus de stellis fixis:Iam vires planetarũ aperiendæ sunt. Sed priùs recitanda atque examinãda est hæsitatio,quæ hic exoritur. Dubitari enim meritò potest, an stellæ quæ maleficarum & beneficarum compositas qualitates habere dicuntur, vtrasq; simul quamuis contrarias retineant,an verò vna qualitate abolita,alteram sequantur. Veluti Basiliscus vires ♃ & ♂ habere dicitur. [redacted] Non absurda mihi videtur responsio, si dicamus, sidera hæc refundere qualitates illius planetæ, cum quo copulantur, hoc est, corpore vel aspectu coniunguntur. Quo quidem in negotio semper is erit præferendus,qui præsens in asterismo repertus fuerit, aut eundem propiùs viderit. Quòd si sideri neuter cognatorum,sed tertius aliquis peregrinus iungatur, sidus illius planetæ naturam defendere videtur, cui aspiciens amicus fuerit,eique natura conuenerit. Vt si nec ♂ nec ♃.,sed tamen ☉,qui Martis qualitate propter calorem abundat,basi[redacted] tis qualitates retinere non immeritò videbitur.Sed alia est sen [redacted]

quædam verò longiùs ad aquilonem ab Ecliptica r[illegible] fferunt, non in omni-climate pari modo cum Sole aut alia parte Eclipticæ exoriantur aut occidant. Verbi gratia, Curua linea ab intersectione verna ad vtrosque polos mundi extensa, etsi in sphæra recta, in qua vterq; polorum horizonta contingit, vno momento tota ascēdit, nobis tamē septētrionalibus vniuersa simul nō attollitur, sed vbi pars septentrionalis sese extulerit, australis adhuc depressa latebit. Quapropter Sole aut alio sidere in intersectione verna, hoc est, in prima parte ♈ exoriente, non exorietur cum eo stella fixa in eadem linea ad austrum posita, sed aliquot pòst gradibus. Econtrariò stella ad septentrionem sita, citiùs exorta Solem antecedet, & neque simul cum Sole exorietur nec occidet. Ne itaque tibi positus stellarum imponat, diligenter per sphæram solidam, aut per tabulas Monteregij prouidendum est. In Ephemeridum quoque libris ad nonnullas eleuationes poli ordinatæ sunt ad hunc vsum tabulæ, quæ ostēdunt, quæ insigniores stellæ cum quibus partibus Eclipticæ oriantur, occidant, culminentque. Sequitur textus de vi, potestate atque significatione septem meantium siderum.

♄ 1 [redacted] 2 [redacted] 3 [redacted]

sifor.

[redacted]

11 Signat [redacted]

[redacted] interiora [redacted] Stomachum. [redacted] & de saporibus [redacted] & acetosos & ex a[redacted] noctibus denique, eaque [redacted] quarta feria. 12 Et quātitas [redacted] noue graduum. 13 Et anni [redacted] eius sunt XI [redacted] vero [redacted] res denique [redacted] 14 Fortitudo [redacted] signat de figuris hominum, hominem [redacted] croceum, qui [redacted] ram, ponderosus, [redacted] uus, habens paruos oculos, & [redacted] ram habens [redacted] maxim[redacted] ipsa, ca[redacted] ingeniosus, [redacted] sperctius. 16 Et habet ex regionibus Asciae & [redacted] Et ex partibus [redacted]

par-

[redacted] & ſtabilitatis. [redacted]

Iupiter fortuna, maſculinus, diurnus: [redacted] & operatur calorem & humiditatem temperatam, aeream, ſanguineam, & de ætatibus ſignificat iuuentutem vſque ad perfectionem ætatis: [redacted] & ex infirmitatibus quæ fiunt ex ſanguine per augmentum quantitatis, quæ non fuerit ſuperflua extra naturam, nec ex ſanguine vſto & conuertibili: & eſt planeta ſapientiæ & intellectus & vſus. [redacted] 4

[redacted]

Quidam autem dixerunt, quòd significat [redacted] *& aurem sinistram & brachia atque ven-trem: inferiora quoque pectinis & intestin*[redacted] *loribus colorem cineritium & viridem, & horum simi-*[redacted] *& ex saporibus habet dulcem: & quantitas orbis eius est graduum IX. & ex diebus habet diem Iouis, &* [redacted] *noctem diei Lunæ: & anni fridariæ eius, id est, dominationis eius, sunt XII. & anni maximi sunt CCCCXXVIII. maiores LXXIX. medij XLV. & dimidium: minores verò XII. & fortitudo eius ex pla-gis circuli est in occidente.* [redacted]

Et dixit Messahala, quòd ex hominibus signi-ficat hominem album, habentem ruborem in facie: ha-bentem oculos non prorsus nigros, nares non æquales & breues, caluum: in aliquo dentium habentem nigre-dinem, pulchræ staturæ, boni animi, bonis moribus, pulchri corporis. Et dixit Dorothæus, quòd signifi-cat hominem habentem magnos oculos: & pupillam la-tam, barbam crispam. Et habet ex regionibus Alchi-rath & Babyloniam & Asen & Persidem, & Alaormes & Archadiam. Et ex partibus habens partem habitudi nis profectus, & significat [redacted]

Mars

[redacted] Mars masculinus, nocturnus, malus, operatur calo- ♂
rem & siccitatem. [redacted]
[redacted]: & habet ex ætatibus iuuentutem vsque in
finē iuuentutis: & natura eius cholerica amari saporis.

[redacted]

[redacted] Et ex infi[redacted]bres calidas et sanguineas, et pustulas sanguineas, alabraha, qu[redacted] corporis cum asperitate et fœditate et commestione carnium cum putredine: et dimidij capitis dolorem, et ignem sacrum et pauorem, et cogitationes horribiles, quæ inquietant homines et commouent et impediunt atque inanes reddunt, et quicquid fuerit cum inflammatione caloris. [redacted]. Dixerunt quidam quòd habet ex mēbris fel, renes, et venas, et decursum spermatis et dorsum: et habet ex coloribus rubedinē, et ex saporibus amarū: et quātitas orbis eius est VIII. gra. et ex diebus habet diēMartis: et ex noctibus noctē sabbati: et anni fridariæ eius sunt septē, et anni eius maximi sunt CCLXIIII. maiores sunt LXVI. medij autem XL. & dimidiū: & minores XV. & fortitudo eius in plagis circuli meridie.

Et dixit Meßahala: quòd significet de imaginibus hominum, hominem rubeum, habentem capillos russos, et faciem rotundam leuiter homines dehonestantem, habentem oculos croceos, horribilis aspectus, audacem, alias citum habentem in pede signum vel maculam. Et dixit Dorothæus, quòd significat habentem acutum

tum aspectum. Et ex partibus partem audaciæ: [redacted]*. Et habet ex partibus mundi Asiæ & terras Romanorum vsq; in occidentem, & terras Thuscorum.*

Sol per aspectum fortunatus est, & malus [redacted] *iunctionem in vno signo, & est masculus, diurnus, operatur caliditatem & siccitatem.* [redacted]*, purgationem cum omni specie purgandi, qua corpora interiùs & exteriùs purgantur. Et ex infirmitatibus significat infirmitates calidas & siccas in corporibus apparentes.* [redacted] ☉

[illegible]. Et dixerunt quidam, quòd Sol signat imagine vultus hominis, & propriè ex viris oculum dextrum, & ex mulieribus oculum sinistrum. Et dixerunt quidam, quòd habet cor & medullam & femora. Et ex infirmitatibus congestionem carnium in ore, & detrimentum oris propriè, & descensionem aquæ in oculum: potestas eius in capite. Et dixerunt Indi, quòd cū fuerit in ascendente, erit comburens, & habebit signum in facie. Et habet ex coloribus quicquid videtur peregrino colore: & ex saporibus, acrem. Et quantitas orbis eius est XV. graduū. Et ex diebus diem habet dominicam, & ex noctibus noctem Iouis. Anni fridariæ eius sunt decem. Et anni eius maiores sunt CXX. maximi sunt MCCCCLX. medij XXXIX. & dimidium, vel secundū quosdam LXIX. & dimidium: minores verò XIX. Fortitudo eius ex plagis circuli est in oriente. Et dixit Messahala, quòd signat de figuris hominū eum, qui habet colorem inter croceum & nigrum, id est, fuscum, tectum cum rubore, breuis staturæ, crispum, caluum, pulchri corporis: & habet ex saporibus acutum. Et dixit Dorotheus, quòd figura Solis & Lunæ est figura planetarū qui fuerint cum eis, & eius quæ dignior fuerit in loco eorum. Si ergo velis

scire si-

scire figuram Solis, scito quòd sit crocea, habens partem ruboris capillorum, oculi eius aliquātulum crocei. [redacted]. *Et ex partibus mūdi habet Zamarach & Cura & Ferit, & eius terminos, & terras Romanorum.*

Venus fortuna, fœminina, nocturna, [redacted]. *Et operatur calorem paruum & humiditatē magnam, frigus & humiditatem temperatā: & ex ætate habet iuuentutem vel adolescentiam.* [redacted]

[redacted]

a fe-

[redacted]. Et ex infirmitatibus morbos habet frigidos & humidos, qui accidunt propriè, et multotiens in membris [redacted]. Et dixerunt quidam, quòd significat anchas & spinam dorsi & sperma. Et alij dixerunt, quòd habet significare pinguedinem et carnes & renes et vuluam, matricem, ventrem, pectinem et vmbilicũ. Et habet ex coloribus albedines, et ex saporibus vnctuosum. Et quantitas orbis eius VII. graduum. Et habet ex diebus diem Veneris, & ex noctibus noctem Martis. Et anni fridariæ eius sunt octo, & anni eius maiores LXXXII. maximi CLI. & medij XLV. minores verò VIII. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra orientis. Et dixit Messahala, quòd si-

gnat

gnat de figuris hominum, hominem album, trahẽtem ad nigredinem, pulchri corporis & capillorũ, faciem habentem rotundam, et paruã habẽtem maxillã, pulchros oculos, & eius nigredo oculorũ est plusquàm oportet. Et dixit Dorotheus: signat hominem pulchram faciem habentem, pulchros oculos et multos capillos, et plus album confectum rubore, crassum, ostendentẽ beneuolẽtiam. [redacted] Et habet ex partibus mundi Albiget et Aliemen & terras Arabum.

Mercurius commixtus, masculinus, diurnus, inclinatur per naturam suam ad eũ cui complectitur ex planetis, et ex signis: [redacted] ☿

[illegible]ne. Et dixerunt quidam, quòd significat femora, vmbilicum & pectinem & crura, neruos atque venas. Et ex coloribus habet omnem colorem commixtum atque variatum, & alezmenium, qui est color floris lilij agrestis: & ex saporibus acetosum. Et quantitas orbis eius est VII. graduum, & habet ex diebus diem Mercurij, & ex noctibus noctem diei dominicæ. Anni fridariæ eius sunt XIII. & anni eius maiores LXXVI. maximi CCCCLX. medij XLVIII. minores verò XX. Fortitudo eius in plaga circuli est in septentrione. Et dixerunt

[redacted] vsque ad [redacted] significat pueritiam: & à [redacted] ad coniunctionem Solis, iuuentutem: & à cõi[redacted] Solis vsque ad stationem primam, mediam ætatem: & à statione sua prima vsque ad mediũ retrogradationis, significat senectutem [redacted]

[redacted] Similiter Veneri accidit in his locis & planetis altioribus. Et dixit Messahala: Mercurius significat ex figuris hominum, hominẽ non multum album neq; nigrum colore, frontem habentẽ eleuatã & longã, in facie lõgitudinẽ, & nasum longũ, rarã habentẽ [redacted] maxillis, & oculos pulchros, nõ ex toto nigros, lõgos quoq; habentẽ digitos. [redacted]

[redacted] *Et ex terris habet Adelech, Alcuiden & maximè in meridie, & terras* [redacted]

☾ *Luna fortuna, fœminina, nocturna, operatur frigiditatē & humiditatē. Et est significatrix matrū, si fuerit natiuitas nocturna: & est in ea phlegma temperatū. Et significat ætatē puerilē & initiū crescendi.* [redacted]

Et ex infirmitatibus epilepsiam, paralysin, guttam ca- [redacted] *torsionem, enodationem membrorum & commotionem, & quicquid fuerit in similitudine frigoris & humiditatis.* [redacted]

[illegible]

[illegible]

[illegible]m. Et dixerũt alij, quòd significat cerebrum propriè et pulmonem. Et ex coloribus habet croceum, & ex saporibus salsum. Et quantitas orbis eius est XII. graduum. Et significat in viris oculum sinistrum, et in mulieribus dextrum. Et ex diebus habet diem Lunæ, et ex noctibus noctem Veneris. Et anni fridariæ eius sunt nouem: maiores autem CVIII. maximi CCCCCXX. & medij LXVI. & dimidium, & secundum quosdam XXXIX. & dimidium: minores verò XXV. Et fortitudo eius ex plagis circuli in dextra occidentis.

Et dixit Messahala, quòd significat de figuris hominum hominem album, confectum rubore, iunctis superciliјs, beneuolum, habentem oculos non ex toto nigros, fa[illegible]m rotundam, pulchram staturam: & in facie eius sign[illegible]t ex terris habet Arcoch & Timanã et Aldeilam.

18 [illegible] quidam dixerunt, quòd significat pueritiam ab in[illegible]ensis vsque ad VII. dies, & à VII. diebus vsq;

ad XIIII. dies iuuentutem: & significat ætatem perfectionis, id est, mediæ ætatis, vsque ad XXI. dies & noctes: & senectutem vsque ad coniunctionem, id est, vsque in finem mensis, quando coniungitur soli. [redacted]

Et dixerũt quidam, quòd Luna à coniunctione quidẽ vſque ad dimidium luminis ſui primum, erit natura eius humida: & à medietate luminis ſui vſque ad impletionem, erit natura eius calor: & ab impletione vſque ad dimidium ſui luminis ſecundum, erit natura eius ſiccitas: & à dimidio luminis ſui ſecundi vſque ad coniunctionem, erit natura eius frigus. Reliqui verò planetæ ab ortu ſuo vſque ad ſtationem ſuam primam, in natura humiditatis erunt, & ſignificant pueritiam: & à ſtatione ſua prima vſque ad oppoſitionem Solis, erit natura eorum calor, & ſignificant iuuentutem: & ab hoc loco vſque ad ſtationem ſecundam, erit natura eorum ſiccitas, & ſignificant perfectam ætatem: & à ſtatione ſua ſecunda vſque ad occultationem ſuam primam, erit natura eorum frigus, & ſignificant ſenectutem frigidam.

19. *Et dixerunt quidam, quòd Sol ſignificat ſpiritum, id eſt, animam vitalem: Luna cogitationem & ſenſum: Saturnus mœrorem & triſtitiam, vilitatem & malum: Iuppiter ſapientiam & rationem: Mars iram, furiam & celeritatem: Venus ludum & gaudium. Mercurius rationalitatem ſeu dialecticam & diſciplinam.*

20. *Et quia diximus in hoc capitulo de ſignificatione planetarum, dum complectuntur alteri planetæ: ſimiliter etiam eſt conſiderandum in cæteris rebus quæ ſignificant planetæ.*

Poteſtas erraticarum ſtellarum quatuor præcipuis cognoſci tur modis. Primò cùm inſita vis & prima ipſarum qualitas exploratur. Secundò cùm loca cœli, quæ ratione longitudinis & latitudinis occupant, perpendantur. Tertiò, quando ipſas aut ad ſuas abſidas & epicyclos, aut ad luminaria atque inuicem cõparamus. Denique cùm ad ſitum alicuius regionis referuntur. Cùm enim in vna regione in decima apparent, fieri poteſt vt ab alijs in vndecima, vel duodecima, prima, ſecunda, aut alia domo cernantur. De modo ſecundo & quarto, hoc eſt, de fortitudine planetarum in dodecatemoriis, deq; ſignificatione eorundem in cuſpidibus ex parte in prima differentia dixit: ſed modum primum in hac ſecunda: tertium in tertia proſequitur differentia. Cæterùm modum primum trifariam commodè partiemur, nimirum in ſexum, qualitatem & naturam. Nam his tribus rectè perceptis, maxima & neceſſaria pars huius ſecundæ differentiæ fiet perſpicua.

SEXVS PLANETARVM.

In omni genere mares ſœminis ſunt efficaciores, idcirco planetas potentiores maſculos nominant. Cæterùm ſexus planetarum, vt Ptolemæus tradidit, trifariam diſtinguitur. Primò natura: qua ratione ij, in quorum κράσει humiditas calorẽ non ſuperat, vt in ♄ ♃ ♂ & ☉, maſculini: ij verò, in quorum temperatura calor ab humido vincitur, vt in ☽ & ♀, fœminini dicuntur. Sed ☿ ſicut alibi, ſic hic ancipitis naturæ eſſe cenſetur, cùm ex æquali ſiccitates & humiditates efficiat. Secundò collatione ad ☉. Nam orientales maſculi, occidentales fœminini vocantur: hoc eſt, planeta qui Sole horoſcopante ſupra terram verſatur, maſculinus eſt: qui infra terram commoratur, fœmininus. Tertiò comparatione ad mundum. Nam commorantes in prima aut tertia quadra, maſculini: in ſecunda verò & quarta fiunt fœminini. Verba Ptol. περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀστέρων hæc ſunt: εἰκότως μὲν τὴν ☾ καὶ τὸν τῆς ♀ ἀστέρα θηλυκὸν ἡμῖν παραδεδώκασι, διὰ τὸ πλέον ἔχειν ἐν τῷ ὑγρῷ τὴν οὐσίαν, τὸν δὲ ☉, καὶ τὸν τοῦ ♄, καὶ τὸν τοῦ ♃, καὶ τὸν τοῦ ♂ ἀρσενικούς. τὸν δὲ τοῦ ☿ κοινὸν ἀμφοτέροις τοῖς γένεσι, καθὸ ἐξ ἴσου τῆς τε ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἐστὶ ποιητικός. ἀρρενοῦσθαι δὲ φάσιν τοὺς ἀστέρας καὶ θηλύνεσθαι παρά τε

τὸς

τοὺς πρὸς ☉ σχηματισμούς. ἑώους μὲν γὰρ ὄντας καὶ προηγουμένους ἀρρενοῦσθαι, ἑσπερίους δὲ καὶ ἑπομένους θηλύνεσθαι. καὶ ἔτι παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ὁρίζοντα. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι μεσουρανήματος, ἢ καὶ ἀπὸ δύσεως μέχρι πάλιν τοῦ ἀντικειμένου μεσουρανήματος σχηματισμοῖς, ὡς ἀπηλιωτικοὺς ἀρρενοῦσθαι. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δυσὶ τεταρτημορίοις, ὡς δυτικοὺς θηλύνεσθαι.

QVALITAS PLANETARVM.

Qualitatem hic naturam planetæ tempori congruentem intelligimus, atque planetam per diem gaudentem, diurnum: per noctem gaudentem nocturnum vocamus. Qua quidem in re id præcipuè ſpectandum eſt, quòd vt Ptolemæus docet, temperati planetæ tempori eiſdem qualitatibus abundanti attribuantur: Vt ☉ & ♃ propter temperatam craſin, in qua calor dominatur humido, diurnæ luci accommodantur: ſic ☽ & ♀ attribuuntur nocti non ob aliam cauſam, niſi quòd conſtant temperatura, in qua vt in noctis craſi, humidum calorem facilè ſuperat. EX intemperatis verò Saturno dies ad temperandum frigus, nox Marti ad temperandam ipſius ſiccitatem, accommodatur: ſiquidem in mala mixtura ſemper deteriores qualitates contrarijs emendare oportet. Hinc ſequitur, neque Saturnum nimis refrigeraturum, nec Martem præter modum deſiccaturum, ſi hunc de die, illum per noctem dominari cōtingat. Idcircò neuter tantum vt ſolet, nocebit. Ex his perſpicuum eſt, quòd tres ſint planetæ diurni, nempè luminare diurnum cū ♄ & ♃, quorum vterque eſt potentiſsimus, & ob id hic infortuna, ille fortuna magna vocantur. Totidemq; reperiuntur nocturni, nempe luminare nocturnum cum ♂ & ♀, quorum prior infortuna, poſterior fortuna minor dicitur. At Mercurius quoniam ad vtramque qualitatem ſe accommodat, ideo modò diurnus eſt, præſertim in matutino exortu, modò nocturnus, & imprimis heſperius, tum enim fit frigidior minuſq; calet. Iuxta hāc ergo rationem optimè diſponuntur planetæ, diurni quidem, ſi de die ſint ſupra terram orientales: nocturni verò ſi de nocte itidē ſint ſupra terram orientales. Vniuerſaliter enim ſicut ☉ & ☽, ita quæuis aliarum ſtellarum ſupra quàm infra terram eſt efficacior, id quod negauerūt Arabes, qui planetas nocturnos de die,

diurnos verò de nocte infra terram efficaciores esse, quàm supra terram disputauerũt. Sed absurdũ videbitur fortaſsè alicui etiam illud, quòd dicitur diurnorum planetarum vim in die supra terram magis excitari, cùm in confesso sit, omnia astra diurna luce fieri languidiora, quando per præsentiam radiorum solarium vis ipsorum dissipatur, atque diffunditur? Ad hanc hæsitationem Cardanus de sententia Ptolemæi respondet, quòd hæc omnia non ad Solis præsentiam, sed ad temporis naturam potiſsimùm referantur, ita vt planetæ diurni, in die per se & ex hac conditione temporis optimè temperari intelligantur, siue supra, siue infra terram reperiantur, siue sint matutini, siue vespertini. Quòd si Solem interim præsentem habuerint, nihil absurdi admittetur, si eundem sua præsentia stellarum constitutionem & robur non promouere, sed potiùs conturbare credamus. Exempli gratia, stella Iouis diurna luce optimè temperatur. Sed hæc ipsius efficacia adhuc maior futura est, si præter istam conditionem supra terram feratur, præsertim verò, si sit oriẽtalis liberà radijs solaribus. Et vice versa turbabitur ipsius conditio, si infra terram lateat, & multò plus, si sit occidentalis, radijsue solaribus inuolutus. Eodem modo reliquorum conditionem iuuari & minui cogitandum est. Ad extremum id obseruatione dignum est, planetas qualitate seu conditione temporis consentientes vocari eiusdem αἱρέσεως seu sectæ, & id maximè si prætereà etiam sexu conueniant. Reliquum est vt Ptolemęi verba περὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν adscribamus: ὁμοίως, inqt, ἐπειδὴ τῶν ποιούντων τὸν χρόνον τὰ ἐκφανέστατα διαστήματα δύο ταῦτα τυγχάνει, τό, τε τῆς ἡμέρας ἠῤῥενωμένον μᾶλλον διὰ τὸ ἐν αὐτῇ θερμὸν καὶ δραστικὸν, καὶ τὸ τῆς νυκτὸς τεθηλυμένον μᾶλλον, διὰ τὸ κατ' αὐτὴν δίυγρον καὶ ἀναπαυστικὸν: νυκτερινοὺς μὲν ἀκολούθως παραδεδώκασι τήν τε ☾ καὶ τὸν τῆς ♀. ἡμερινοὺς δε, τόν, τε ☉ καὶ τὸν ♃. ἐπίκοινον δὲ κατὰ ταῦτα τὸν τοῦ ☿. καὶ ἐν μὲν τῷ ἑῴῳ σχήματι ἡμερινὸν, ἐν δὲ τῷ ἑσπερίῳ νυκτερινὸν. προσένειμαν, δὲ ἑκατέρᾳ τῶν αἱρέσεων καὶ τοὺς δύο τοὺς τῆς φθαρτικῆς οὐσίας. οὐκέτι μέντοι κατὰ τὰς αὐτὰς τῆς φύσεως αἰτίας, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐναντίας. τοῖς μὲν γὰρ τῆς ἀγαθῆς κράσεως οἰκειούμενα τὰ ὁμοία, μεῖζον αὐτῶν τὸ ὠφέλιμον ποιεῖ. τοῖς δὲ φθαρτικοῖς τὰ ἀνοίκεια μισγόμενα, παραλύει τὸ σφοδρὸν τῆς κα-

κώσεως

κράσεως αὐτῶν. ὅθεν τὸν μὲν τοῦ ♄ ψυχρὸν ὄντα, τῷ θερμῷ τῆς ἡμέρας ἀπένειμαν· τὸν δὲ ♂ ξηρὸν ὄντα, τῷ ὑγρῷ τῆς νυκτός. οὕτω γὰρ ἑκάτερος ὑπὸ τῆς ἐναντίας κράσεως τῆς συμμετρίας τυχὼν, οἰκεῖος γίνεται τῆς τὸ εὔκρατον παρεχούσης αἱρέσεως. hoc est: Cùm duo sint temporum euidentia discrimina, dies nimirum & nox, diesque magis ad masculam naturam congruat, cùm quòd maior interdiu calor fit, tum verò propter rerum agendarum oportunitatem: Nox verò ad fœmineam, propter humiditatem quiescendique conuenientiam: Idcircò conuenienter tradiderunt, nocturnas stellas esse ☽ & ♀, diurnas ☉ & ♃. Vtriusque verò conditionis Mercurium, ac diurnum quidem, eoum, seu orientalem: nocturnum verò hesperium, seu occidentalem. Deniq; alterutri conditioni attribuerunt maleficorum alterum secuti non similitudinem qualitatis, sed diuersitatem. Nam cùm stellis benę temperaturæ familiariter copulantur similia, bonitatem eorum augent. Sed exitialibus qualitates dissimiles admixtæ, maliciæ vehementiam cohercent. Vnde Saturnum, qui frigidus est, calori diurno, Martem verò siccum, humiditati nocturnæ adiunxerunt. Ad hunc modum vterq; à contraria constitutione symmetriam qualitatum adeptus, temperatam consequitur conditionem.

DE NATVRA PLANETARVM.

In exponenda natura planetarum duo præcipuè obseruanda sunt. Primùm qualitates primas, hoc est, qui planetæ sint calidi, frigidi, humidi aut sicci. Alterum, quomodo ex primarũ qualitatum mensura, ex caloris magnitudine procedente, genera cõsentientium effectorum singulis planetis distribuantur. Plinius autor est & Ptolemęus, Saturni sidus gelidæ ac rigentis esse naturæ: vnde & vim frigefaciendi, & leuiter exiccandi habet, & sicut autor loquitur, significat grauitatem frigoris & siccitatis, quod ea experientia satis constat, quòd collocatus in signo calido ęstus minuat, & in frigido gelu augeat, denset aërem, eũdemq; pastiferis repleat nebulis. Verba Ptolemęi de ipsius natura hæc sunt: ὁ δὲ τοῦ κρόνου ἀστὴρ πλέον ἔχει τῆς ποιότητος ἐν τῷ ψύχειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν, διὰ τὸ πλεῖστον ὡς ἔοικεν, ἅμα τῆς τε τοῦ ἡλίου θερμασίας, καὶ τῆς τῶν περὶ τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεως ἀφεστάναι, id est,

id est, Qualitas in Saturni stella frigidifica est,& aliquantulum sicca. Quia longissimè vt videtur, cùm à calore Solis, cum verò ab humidis terræ vaporibus distat. Cùm autem stellæ duplici lumine luceant, proprio videlicet ipsarumq; substantiæ inhærente,& deinde lumine Solis, quod à corpore astri terso solidoq; reflectitur, quorum vtrumque ex illuminationibus & defectibus Lunæ est euidentissimum: Idcirco perspicuę sunt causę Ptolemæi, ob quas Saturnum frigefacere & aliquantulum desiccare dixit. Nam cùm propria substantia Saturni impurior mi nusq́ue tenuis sit,& ob magnam distantiam suam à Sole minùs cæteris tenuissimo illo & clarissimo penetrantissimoq; lumine illustretur, admodum parum calefacere potest, & parum calefaciendo refrigerat. Probamus enim hic sententiã Cardani, qui in libris de rerum subtilitate,& in commẽtarijs in Ptolem. scriptis, contra vulgares Astrologos,& vniuersam turbam Peripateticorum, omnia cœlestia corpora non τῇ δυνάμει saltem, vt Aristoteles voluit, sed & actu calere, prodidit. Sed Saturni calorem, quia sit languidior, metallis, herbis, arboribus & quibusdam tantùm animalibus, vt scorpionibus, conuenire. Eundem membra hominum grauiter lædere ait, non quidem per se seu simpliciter, sed quia ipsius calor minor sit, quàm quæ congruat intensiori calori, qualem temperatura humana desiderat. Vt enim si tepidam aquam feruenti immisceas, conflabis aquam feruente minùs calidam: sic calorem exiguum Saturni iunctum calori hominis copiosiori, infrigidare docet. Eodem modo Saturnum,& præsertim hyberno tempore Lunę copulatum, quòd eius calor Lunæ calore sit remissior, causam frigoris fieri intelligimus. Ad extremum, si quando solum Saturnum absque alijs stellis dominari contingat, frigus nihilominus augebit. Nam aër sua natura non est, vt existimatur, calidus, sed frigidissimus,& qualemcunque caliditatem consequitur, eam ab astris mutuatur. Sunt enim duæ tantùm qualitates, calor videlicet cœlestis,& humidum elementorum. Frigiditas autem nihil aliud est, quàm caloris cœlestis ab elementis absentia, sicut siccitas humiditatis est priuatio. Saturnus itaque cùm omni astro minùs caleat, semper causa frigoris existit, quoties cunque ipse potens factus, se aliorum actionibus caliditatem efficien-

efficientibus admiſcet. Vt enim vinum aëreum copia vini aquoſi dilutum, ad deteriorem, hoc eſt, viciniorẽ aquoſo quàm aëreo formam traducitur: ita Saturni vis exuberans aliorum viribus minùs efficacibus admixta, pariet in aëre effectus maximè ſuæ naturæ congruentes, hoc eſt, parum calefaciet aërem, qui cùm ſua natura æterno gelu rigens omni calore priuetur, ideo parum calefactus, ingens adhuc frigus retinebit. Ex his perſpicua eſt cauſa, ob quam Saturni qualitatem Ptolemæus frigidificam eſſe dixit. Ad hunc modum etiam reliqua tam meantia quàm cœlo inhęrentia ſidera ſuum calorem habere, ſed calida, frigida aliaúe qualitate prædita propter effectus in homine nominari dicimus. Reliquum eſt vt oſtendatur cauſa, ob quam Saturni qualitatem aliquantulum ſiccam eſſe dixit. Siccum & humidum oriuntur ab vna qualitate, hoc eſt, à cœleſti calore, ſed tamen cùm materia, tum verò quãtitate differente. Vt enim in igne noſtro tenues eius ſpiritus teſtas penetrantes calorem vaporarijs inducere, craſſam verò eiuſdem fuliginem non penetrando, ſed teſtis ſaltem adhęreſcendo calefacere notamus: ita eodem modo differentia cœleſtis caloris maximi, parui, tenuis craſsique cogitanda eſt. Hic ſi ſit maximus & tenuis, facillimè humidum aëreæ regionis penetrabit, & velociter aërem penetrando non deſiccabit eum, ſed potius in aqueos vapores reſoluet & humectabit. Et vice verſa ſi calor craſſus ſit, ægrè aërem penetrat, pręſertim verò ſi ſit exiguus. Quapropter cùm ocyùs aërem penetrare nequeat, non diſſoluet aërem ſed cogendo deſiccabit ſimulatque calefaciet. Saturni itaque calor cùm ſit exiguus, vt diximus, & ſubſtantia eius impurior & ad penetrandum inepta: meritò leuiter exiccare dicitur. Martis autem ſubſtantia cùm ſit adhuc impurior, minùs penetrabit, plus tamẽ propter copiam caloris deſiccabit. Iouis denique & Veneris, Solis & Lunæ corpora propter tenuitatem multitudinemque luminis calefaciunt & humectant, ſed inæqualiter. Nam Sol omnium calorem ſuperat. Hinc Iuppiter Venere, Venus Luna eſt calidior: & vice verſa Luna Venerem, & Venus Iouem humiditate facilè excedit. Iuppiter ergo, ſeu vt græcè potius verba Ptolemæi recitemus, ὁ τοῦ Διὸς ἀστὴρ, εὔκρατον ἔχει τὸ ποιητικὸν τῆς δυνάμεως, μεταξὺ γινομένης τῆς κινήσεως αὐτοῦ, τοῦ, τε κατὰ τὸν Κρό-

 νον

νον ψυκτικοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὸν ἄρη καυστικοῦ, θερμαίνει τε ἅμα καὶ ὑγραίνει. διὰ δὲ τὸ μᾶλλον εἶναι θερμαντικὸς ὑπὸ τῶν ὑποκειμένων σφαιρῶν, γονίμων πνευμάτων γίνεται ποιητικός, hoc est, Iouis stella temperatæ est naturæ, cùm media feratur inter Saturnum frigefacientem & Martem adurentem. Calefacit autem & humectat. Quoniã verò ob subiectas sphęras calefaciendi vis præcellit, ideo fœcundos & generationi aptos ventos excitat. Et fieri non poterat, vt Iuppiter fœcundus non diceretur. Etenim vbi calidum humido dominatur, ibi est temperatura & fœcunditas & vita optima, quæ causa esse videtur, cur veteres stellam hanc ζῆνα à viuendo, Iouem verò quasi iuuantem patrem nominarent. Ex eodem fonte eum ventorum autorem esse, potest intelligi. Nam calidũ humido iunctum superante calore, quod in ♃ & ☉ notamus, spiritus gignit: superante humido, vt in ♀ & ☽ vapores. ὁ δὲ τοῦ ἄρεως, ξηραίνειν μάλιστα καὶ καυσοῦν ἔχει φύσιν, τῷ τε πυρώδει χρώματι οἰκείως καὶ τῇ πρὸς τὸν ☉ ἐγγύτητι, ὑποκειμένης αὐτῷ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, id est, Martis stella & arefacit & adurit, sicut cõgruit igneo ipsius calori & vicinitati solari, cùm subiectus illi sit orbis ☉. Solis calor humidissimus est & tenuissimus. Quare sua natura calefacit & languidius, & secundum qualitatem saltem desiccat. Inquit enim Ptolemæus: ὁ ἥλιος κατείληπται τὸ ποιητικὸν ἔχων τῆς οὐσίας ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν. ταῦτα δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων ἡμῖν εὐαισθητότερα γίνεται διά τε τὸ μέγεθος αὐτοῦ, καὶ τὸ κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν ἐναργές. ἐπειδήπερ ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐγγίζῃ τῷ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν τόπῳ μᾶλλον ἡμᾶς οὕτω διατίθησι, hoc est: Deprehensum est, quòd Sol habeat naturam caloris paulatimque siccitatis. Id nos multo certiùs quàm in cæteris stellis sensibus percipimus, propter ipsius tum magnitudinem, tum verò euidentiam mutationum temporalium: quandoquidem quò propiùs ☉ accedit ad verticalem nostrum locum, eò magis ea quæ diximus experimur. Veneris stellæ de sententia Ptolemæi eadẽ natura est quæ Iouis, sed conuersim. Leniter enim calefacit & excellenter humectat, ὁ δὲ τῆς ἀφροδίτης, inquit, τῶν αὐτῶν ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ εὔκρατον τῷ ζῆνι κατὰ μέν τοι τὸ ἀντικείμενον ποιητικός, θερμαίνει μὲν γὰρ ἠρέμα διὰ τὴν ἐγγύτητα τὴν πρὸς τὸν ἥλιον, μάλιστα δὲ ὑγραίνει, καθάπερ ἡ σελήνη, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἰδίων φωτῶν.

φωτῶν. νοσφιζόμενος τὴν ἀπὸ τῶν περιεχόντων τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν, hoc est, stella Veneris eorundem quorum Iuppiter effectrix est, atque vt Iuppiter, temperatam consecuta est temperaturam, sed ratione conuersa. Etenim propter vicinitatem ad Solem aliquantulum saltem calidifica est, sed vehementer quemadmodum & Luna humectat, propter amplitudinem corporis sui, attrahens ex locis terræ vicinis humidam exhalationem. Plinius lib. 2. cap. 8. scripsit, huius sideris natura cuncta generari in terris. Namque in alterutro exortu genitali rore conspergens, non terræ modò conceptus implet, verùm animantium etiam omnium stimulat. Et in cap. 16. eiusdem libri dicit, Veneris stellam ab Ecliptica partibus 8. euagantem efficere, vt quædam animantia & in desertis mundi nascantur. Hæc quando manè ante exortum Solem conspicitur, ἑωσφόρος & φωσφόρος, latinè lucifer, quasi lucem prænuncians acceleransque: quando verò post occasum Solis fulgens lucem prorogat atque post eum occidit, ἕσπερος, id est, vesper nominatur, quã vocem Virgilius vsurpauit versu isto: Venit Hesperus, ite Capellæ, id est, cerni incipit, non oritur. Nam Hesperus nunquàm in oriente conspicitur, nec lucifer in occidente. Dicitur etiam vesperugo. Vitruuius lib. 9. Veneris stella quum Solem sequitur post occasum eius apparens in cœlo clarissimeque lucens, vesperugo vocitatur. Mercuriũ à radiando seu corruscatione στίλβοντα nominant. Hic naturam habet ita versatilem, vt imitetur qualitates earum stellarum cum quibus copulatus fuerit: veluti si ☉ aut ♂ iungatur, siccus erit & maleficus: si ♄ familiaritatis testimonio consentiat, frigidus futurus est, & intemperatus. Sed si ♃ ♀ aut ☽ copuletur, calidus humidusque, & ob id temperatus & beneficus efficietur. Hæc res occasionem præbuisse videtur poëtis, vt eum nuncium atque ministrum deorum esse docerent: quandoquidem à luminarium & reliquorum planetarum omnium, imò verò etiam à maiorum stellarum inerrantium viribus vincitur & mutatur, inque ipsorum naturam à quibus superatur, trãsit. Id verò accidit propter tres causas. Prima est, quòd ☿ inter omnes stellas sit minimus, adeo vt sensu vix percipiatur. Secunda, quòd inter planetas sit leuissimus, & ocyssimè circumductus efficiat influxum minùs efficacem, qui

tardiorum astrorum influxu validiori facilè succumbat. Denique quòd sidus ☿ tali sit preditum ingenio, quòd in vtramque naturam transire & mutari paratum sit. Ptolemæus tradit eum desiccare & humectare æqualiter. Ac desiccare quidem, quòd à Sole non longè, id est, amplius p. 28. nunquam abscedat: Humectare verò, quòd humidum Lunæ cœlum contingat. Subitas verò mutationes efficere in vtranque partem inflatus seu incitatus quasi celeritudine, qua circa ☉ vehitur. Idem ventorũ maximus autor est, cùm quòd circa Solem versetur, tũ verò quòd in suo circulo breui, quem ἐπίκυκλον nominant, veluti virga quædam stridens ocyssimè circũductus aërem concutiat. Verba Ptolemæi hæc sunt: ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, ὡς ἐπίπαν ἐξ ἴσου ποτὲ μὲν ξηραντικὸς καταλαμβάνεται. καὶ τῶν ὑγρῶν ἀναποτικὸς, διὰ τὸ μηδέποτε πολὺ τοῦ ☉ θερμασίας κατὰ μῆκος ἀφίσασθαι, ποτὲ δὲ αὖ ὑγραντικὸς, διὰ τὸ τῇ περιγειοτάτῃ σφαίρᾳ τῆς ☽ ἐπικεῖσθαι: ταχείας δὲ ποιεῖσθαι τὰς ἐπ᾽ ἀμφότερα μεταβολὰς πνευματούμενος ὥσπερ ὑπὸ τῆς ἐπὶ αὐτὸν ☉ ὀξυκινησίας. Ad extremum Lunam vehementer humectare & calefacere leniter indicium est, quòd dormientes sub dio humido alieno repleantur. Et carnes lumini Lunæ expositæ humido & calido aucto, humiditate tamen calorem vincente statim putrescũt. Hinc Ptolemæus ipsam corpora imprimis putrefacere dixit, & rectè: Nam cùm putredo prohibeatur, aut cùm calor dominatur humido, aut cùm deficit humidum, aut denique quando deficit calidum: Luna autem dominante nihil horum posşit fieri: sequitur Lunam nimia sua humiditate & exiguo calore causam præcipuam esse putredinis. Tradit autem eam ideo abundare humore, quòd ad sedem elementorum proximè accedat: exiguo verò calore esse præditam, quòd alienis, hoc est, Solis radijs accensa luceat. Verba eius hæc sunt: ἡ ☽ τὸ μὲν πλεῖον ἔχει τῆς δυνάμεως ἐν τῷ ὑγραίνειν, διὰ τὴν περιγειότητα δηλονότι, καὶ τὴν τῶν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν, καὶ διατίθησιν οὕτω ἄντικρυς τὰ σώματα πεπαίνουσα καὶ διασήπουσα τὰ πλεῖστα, κεκοινώνηκε δὲ ἠρέμα καὶ τοῦ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτισμοὺς, hoc est, Luna propterea quòd proximè terram fertur, vnde humidę exhalationes exeũt, plurimum madefacit. Atque ita prorsus subiecta corpora & mollia reddit & putrefacit. Habet tamen propter illustrationem Solis etiam calefaciendi

faciendi communicationem. Neque verò fieri poterat, quin in Luna humiditas caliditatem insigniter excederet, cùm humidum à duplici calore, proprio videlicet & Solis, calidum verò à Solis calore tantùm deijciat. Sed quærat aliquis, cùm Luna luminibus impleta frigus hyemis non mitiget, sed maximè intendat, quomodo fieri possit, vt lumine à Sole mutuato calefaciat? Exempli gratia: Facta synodo luminarium in Capricorno, Luna discedens à coitu, continenter à Sole magis illustratur, atque ad nostros vertices magis accedit, donec penè semicirculo, hoc est, partibus 185 ½ confectis tota accendatur, atque Cancrum percurrens nostris sedibus fiat proxima. Ibi Lunam hoc modo Solis lumen haurientem, nostrisque verticibus magis magisq; appropinquantem, non tantùm nostrum aërem non calefacere, sed & magis infrigidare notamus. Quare dubitari potest, an ☽ lumine à Sole hausto calefaciat? Ad hãc hæsitationẽ respõdere debemus, præsentiã illuminatę Lunę nobis frigus nõ per se, sed alio casu adducere. Etenim vt plurimũ fit, vt id causam alicuius effectus, quod causa minimè est, putent hoĩes. Luna enim crescens vapores plurimos è terra leuat, qui cùm sint frigidissimi, non mirum est, si aërem rigidiorem faciant, præsertim cum calor Lunæ semper maneat languidior, quàm vt copiam vaporum queat absumere. Ex eadem causa Sol à tropico Capricorni recedens, magis infrigidat, & sæuiorem facit hyemem. Posteà verò à Capricorno progrediens, altior factus, rectiores & ob id fortiores radiores ad nos proijcit, qui eductos vapores paulatim magis magisq; absumunt, & ita calorem efficiunt. Hæc de qualitatibus stellarũ primis dicta sint. Sequitur vt quæ ex qualitatibus his naturaliter consequantur, ostendamus. Ac primò κρᾶσις seu mixtura stellarum facit, vt quædam stellæ dicantur beneficæ, quædam maleficæ, seu vt hodie loquuntur, fortunantes & infortunantes. Quæ enim præter modum sunt frigidæ, vt ♄, & quæ immodicè calent, vt ♂, intemperatæ, maleficæ & infortunantes vocantur. Sed Saturnum astrologi propter pessimam eius temperaturam infortunam maiorem: Martem verò ob minorem dyscrasian infortunam minorem nominant. Illæ verò stellæ, in quarum crasi calor dominatur humido, beneficæ humanęq; naturæ fauentes vocantur. Verùm vt crasium, ita be-

neficarum gradus sunt. Nam in quibus calor humido perfectè dominatur, vt in ♃, propter optimam mixturam maximè beneficæ: in quibus verò calor humorem mediocriter continet, vt in ♀, mediocriter temperatæ & beneficæ: in quibus deniq; humor exundans ob paucitatem caloris minimè cohibetur, vt in ☽, parum temperatæ & beneficæ iudicantur. Ex his perspicuum esse potest: Primò, cur ♃ fortuna maior, ♀ verò fortuna minor nominata sit. Deinde quòd ☾ pleno orbe lucens, siquidem tum ratione humidi satis caloris acquirit, maximas adducat fœlicitates: vacua verò debiliterq; calefaciens, calamitates atque miserias portendat. Cæterùm ☿ si copuletur ♄, immodicum frigus, si ♂ aut ☉, immodicam siccitatem acquirit. Qua re ita affectus cùm fuerit, intemperatus atq; maleficus iudicandus est. Sed idē ☿ cū copulatur ♃ ♀ aut ☽, calidus & humidus efficitur. Itaque tunc temperatus & beneficus censendus.

Sol dux, princeps ac moderator reliquorū luminū, mens mundi & temperatio, etsi ob ingentia beneficia & temperaturam optimam omnium quæ in cœlo cernuntur, maxima sit fortuna: tamen vt ☿ inter ancipitis naturæ sidera, & ob id nōnunquàm inter maleficas & infortunantes numeratur. Quæ sanè nomina ipsi ex vera causa nunquàm competunt, sed præcipuè causæ propter quas ita aliquando nominetur, quatuor sunt, vt refert Cardanus. Prima, quòd lumine suo reliquas stellas occultet impediatque. Plin. lib. 2. cap. 18. inquit: Sol atque commissuræ apsidum extremæque orbitæ atram in obscuritatem. E quibus verbis colligimus tres modos quibus stellæ occultantur. Primùm Solem, qui in quacunque parte mundi fuerit, solus cernitur, vnde & nomen accepit: & de hoc modo hic loquimur. Deinde puncta Ecliptica, seu nodi, in quibus ☉ & ☾ deficiunt. Postremò circulorum apsidas extremas, quæ quàmuis stellas non omninò occultent, ob distantiam tamen magnam reddunt obscuriores. Secūda causa est, quòd copulatus maleficis vires eorum foueat, vt infrà de locis Anæreticis dicetur. Tertia, quòd astris fixis iunctus, nonnunquàm quodammodo suam naturam immutare soleat. Veluti Caniculæ exortu accendi Solis vapores quis ignorat? Cuius sideris effectus in terris amplissimi sentiuntur. Feruent maria exoriente eo, fluctuant in cellis vina, mo-

uentur ſtagna,&c. Poſtrema eſt, quòd aliquãdo impeditus opitulari nobis nequeat, quod cùm fit, ingentia mala ſequi ſolent, quæ in illum contorquentes maleficum appellant, indignè ſanè, cùm ſua natura nullus ſit melior. Etenim hic vitam prorogat, atque ſalubre corpus, vires ingenuas, mentem ſanam ſinceramque benignè largitur. [redacted]. Hic enim lucẽ rebus miniſtrat, aufertq; tenebras. Hic reliqua ſidera occultat, atque gratiſsimas vices temporum, annumq; ſemper renaſcentem ex vſu naturæ temperat. Hic cœli triſtitiam diſcutit, atque etiam humani nebula animi ſerenat. Hic ſuam lucem cæteris quoque ſideribus fœnerat, præclarus, eximius, omnia intuens, omnia etiam exaudiens, vt principi literarum Homero placuit, Iliad. γ.
ἠέλιος, inquit, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις. Nazianzenus eum menti diuinæ comparat his verbis: τοῦτο ἐν αἰσθητοῖς ἥλιος, ὅπερ ἐν νοητοῖς θεός, hoc eſt, id Sol oculis, quod menti Deus. Sunt ergo, vt omnia in vnum cõtraham, duæ ſtellæ, nempe ♄ & ♂ pernicioſæ: & tres, nempè ♃ ♀ & ☽ ſalutares: & duæ denique, nempe ☉ & ☿, naturæ vtriuſque. Ad extremum annotare viſum eſt, planetas quos noſtri fortunantes, infortunantes, & vtriuſque naturæ vocant, Ptolemæum nominare καλοποιοὺς ἢ ἀγαθοποιοὺς, καὶ κακοποιοὺς, καὶ μέσους ἀστέρας. Verba eius de hac re ſunt: ἐπειδὴ τῶν τεσσάρων χυμάτων δύο μέν ἐστι τὰ γόνιμα καὶ ποιητικά, τό, τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ (διὰ τούτων γὰρ πάντα συγκρίνεται καὶ αὔξεται) δύο δὲ τὰ φθαρτικὰ καὶ παθητικὰ τό τε ξηροῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, δι' ὧν πάντα πάλιν διακρίνεται καὶ διαφθείρεται: τοὺς μὲν δύο τῶν πλανητῶν τόν τε τοῦ ♃ καὶ τὸν τῆς ♀, καὶ ἔτι τὴν ☾ ὡς ἀγαθοποιοὺς οἱ παλαιοὶ παρειλήφασι διὰ τὸ εὔκρατον καὶ τὸ πλεονάζειν ἐν τε τῷ θερμῷ καὶ τῷ ὑγρῷ: τόν τε τοῦ ♄ καὶ τὸν τοῦ ♂ κακοποιοὺς ὡς τῆς ἐναντίας φύσεως ποιητικοὺς, τὸν μὲν τῆς ἄγαν ψύξεως ἕνεκεν, τὸν δὲ τῆς ἄγαν ξηρότητος, τὸν δὲ ☉ καὶ τὸν τοῦ ☿ διὰ τὸ κοινὸν τῶν φύσεων ὡς ἀμφότερα δυναμένους καὶ μᾶλλον συμφερομένους οἷς ἂν τῶν ἄλλων προσγίνωνται ὡς μέσους: hoc eſt, Cùm quatuor ſint humores primi, duoq; ex ipſis ſint fœcundi ac vitales, calidum

dum nimirum & humidum(ex his enim omnia coaleſcunt & roborantur.)Itemq́; duo alij exitiales & detrimentoſi, aridum videlicet & frigidum, vnde rurſum diſsipantur & debilitantur omnia: tradiderunt ſimiliter veteres & ſtellas beneficas eſſe ♃ ♀ & ☽, eò quòd temperatæ naturæ ſint, & in qua plurimum [redacted] Stellam verò ♄ & ♂ maleficas, quòd cõ- [redacted] pro-pter communem [redacted] habeant, ſuamq́ue naturam ad eas ſtellas cum quibus ſunt accommodent,in medio reliquerunt.Sunt autem innumerabiles rerum tam animatarum quàm inanimatarum formæ,quæ propter admirandam συμπάθειαν craſin planetarum ſequuntur. Veluti ex ſiccis,vt ſuprà dixi, Saturno conſentit humor melancholicus,Ioui ſanguis, Marti bilis,Soli ſanguis in arterijs concluſus,Veneri ſemen,Mercurio ſpiritus & vapores,Lunæ pituita naris,& ſanguis menſtruoſus,qui pituoſus & crudus eſt.Item hac ratione ex membris cor & medullam aſſcribunt Soli,Lunæ cerebrum,Saturno ſplenem,Ioui hepar,Marti renes,Veneri genitalia membra,Mercurio linguam & os.Ex coloribus Saturno niger & cineritius,Ioui cœruleus,flauus & purpureus,Marti rubeus,Soli aureus vel fuluus,Veneri viridis & fuſcus,Mercurio varius & cœſius,Lunę pallidus,albus,& croceus tribuit. Ex lapidib' precioſis Saturno bruces nigri & turbidi, Ioui ſmaragdus, ſaphyrus,ametiſtus, Marti iaſpis,hæmatices, Soli hyacinthus, Veneri carbunculus,margaritæ,omneſq́; lapides ad ornamentum pertinentes: mercurio alectorius,[redacted] Lunæ denique cryſtallus congruit. Ex metallis verò Saturno plumbum,Ioui ἤλεκτρον & ſtannum, Marti ferrum, Soli aurum,Veneri ὀρείχαλκον & cuprum,Mercurio hydrargyrum, Lunæ argentum & vitra conſentiunt. Similiter autem de infirmitatibus,herbis,plantis,arboribus,animalibus,regionibus,& talibus rebus, quæ ob ſuam temperaturam à certis partibus cœli peculiariter inſigniterque affici ſuprà diximus, iudicandum eſt [redacted]

[redacted] Cùm autem paria sint, ex causis de[redacted]
cutis rursus causas quæ ante[redacted] conditionibus, [redacted] stellæ. In genitura eiusdem [redacted]
positas re[redacted] ordine eo[redacted]. Id quod [redacted]
quoque enunciato [redacted]dit: ὁ πρὸς τί πρᾶγμα ἐπιτήδει@, ἐξ πάντως καὶ τὸν δηλοῦντα ἀστέρα τὸ τοιοῦτον δύναμιν τῷ οἰκείῳ γενεθλίῳ, id est, qui ad rem quampiam aptus est, habebit profectò & huiusmodi significationis stellam admodum potentem in sua genitura. Exempli gratia: Animositat[redacted] intelligentia Mercurium in primarijs genituræ locis, inque signis conuenientibus locatum, aut alia fauorabili radiatione adiutum, indicat. His in genere de viribus errantium stellarum cognitis, ad textus expositionem transeamus.

1\. Ac primò quidem cùm dicit Saturnum esse masculinum, malum seu κακοποιὸν, diurnum, frigoris siccitatisque operato[redacted] Saturni sexum, qualitatem & naturam notare. Saturnus est, &c.

2\. Id verò quod sequitur, nempe Saturnum esse significatorem patrum, si fuerit natiuitas pueri in nocte, explicationem requirit: quæ vt clarissima sit, ante omnia præuiæ instructionis gratia sciendum est, quòd vniuersa doctrina de natiuitatibus, quæ secũdum naturam est, & ex certis rationibus & causis Physicis dependet, diuisa sit à Ptolemęo in quatuor genera quęstionum, quarum quædam genituram antecedunt, [redacted] Quędam circa ipsam genituram versantur, veluti cùm Et est significa.&c.

Hh

luti cùm quæritur de ſexu: de Geminis aut pluribus: de monſtris, & denique an fœtui nato à cœlo vt nutriatur conceſſum ſit: Quædam ſunt de ijs nati conditionibus quæ genituram & annum nutritionis conſequuntur: & hoc genus multiplicem habet tractationem, & tredecim peculiaribus quæſtionibus diſtinctam, quarum tres priores, de ſpacio diuturnitateque vitæ, de forma temperamentoque, de vitijs & morbis corporis, ſubſtantiæ corporis inhærent: [redacted] Hęc ſunt vniuerſa, quę in expoſitione [redacted] cõditionum ex principio ortus iuxta ordinem naturæ ſequentium ab artificibus prudenter & rationibus Phyſicis, & non, vt nonnullis mos eſt, per ſortes, numeros, & talia quibus à natura rationes nullæ inditæ ſunt, inquiri ſolent. Verùm enimuerò in omnium queſtionum [illegible]ocatione vniuerſaliter vnam eandemque ſequimur methodum, quę quinque potiſſimum membris conſtat. Ac primū quidem inueſtigare oportet ſeu domum cœli, ſeu locum ſigniferi, de nati conditionibus aliquid ſignificantem, & familiaritate queſtioni propoſitæ coniunctum. Exempli gratia, ſi de forma nati & temperatura quæratur, primam domum & locum ☽ ſpectare debebimus. [redacted]

[redacted]
Atque hoc principium considerationis, est veluti materia seu subiectum eius quod inquirendum nobis propofuerimus. Secundò obseruandum est, quæ stellæ habeant ius exercendi dominium in hæc loca, secundum eos quos in prima differentia prædiximus, quinque modos. Et si vna stella vniuersas prerogatiuas in loco significatoris sortiatur, omnibusque modis præfuerit, in illam dominium omnemque eius euentus decernendi iurisdictionem conferre debemus. Quomodo verò vna stella vni loco omnibus modis præesse queat, in prima differentia ostensum est. Sin autem duę pluresue præsideant, in eas quæ suffragiorum numero præstant, præcipuam potestatem decernendi transferemus, participantibus reliquis pauciores prærogatiuas habentibus. Cùm autem ex quinque modis dominiorum vnus sit aspectus seu configuratio patet, quòd nequaquam sit negligendus planeta, qui in ipso loco quæsiti constituitur, vel eidem radio affulget. Hi autem locorum præsides similitudinē causæ efficientis non immeritò obtinent. Tertiò inquirenda est rei quæsitæ qualitas, seu quod idem est, genus [illegible] qualitatibus discernendum est. [redacted]. Cæterùm vt quale futurum sit quod decernitur coniectemus, vtrunque videre oportet, & naturas ipsorum dominorum, quorum nomine, vt antè admonui, simul locum intuentes & dominis radijs commistos intelligimus, & idiotropias signorum, planetas dominatores, & loca præcipua continentium. Hic & hoc oserua, nomine signorum tam asterismos octaui orbis, quàm mūdi dodecatemoria intelligi. Quarta pars methodi est de magnitudine effectus, cuius tres status plerunque in arte describuntur, nempe summns, medius & infimus. Media autem quę cadunt inter illa extrema, cùm sint quasi infinita, & præceptis comprehendi nequeant, ad artificiosam coniecturam & sagacitatem eruditi mathematici pertinēt. Hęc autem quantitas effectornm seu decretorum sumitur à

[redacted] ſtendemus, à quatuor circunſtantijs colligitur, nempe ad ☉, ad ſuas a[illegible]idas, ad ea loca cœli in quibus hærent, & denique ad geneſin comparatione. Vltima pars methodi pertinet ad τὸν καθόλου χρόνον τοῦ ἀποτελέσματος, id eſt, tempus decreti vniuerſim cognoſcendum. Hic duo in dominatoribus ſpectantur: primò vtrùm ſint matutini vel veſpertini, idque tam ad ☉ quàm horoſcopum comparati. Quadrantes autem ☉ & horoſcopum antecedentes iiſque oppoſitos, matutinos: Reliquos verò & ſequentes, veſpertinos à Ptolemæo nominari ſuprà eſt expoſitum. Deinde etiam videndum eſt, vtrùm ſint in centris aut in locis ſuccedentibus poſiti. Nam cùm ſunt matutini aut in angulis conſtituti, vim ſuam citiùs exerunt: ſi veſpertini aut in ſuccedentibus, tardiùs. Hic generalis modus coniectandi decretorū tempora ὁ πλατὺς accipiendus eſt: nam exquiſita & exacta eorum definitio ad directiones & alias particulares progreſsiones infrà explicandas pertinet.

3 Hinc intelligi poteſt id quoq; quod ſequitur in textu, nēpè [illegible] occ[illegible]alē ſignificare ſenectutē vltimam: orientalem verò ſen[illegible] initium: ad vltimam hanc partem Methodi, id eſt, ad coniecturam de tempore futurorum eſſe referendum. Id enim aliquo modo exquiri poteſt, ſi per orientalem & occidentalem Saturnum intelligas matutinum & veſpertinum: idque vt antè dictum eſt, tam ad Solem quàm ad mundum comparatum. Sed videtur, autorem hic agere non de tempore, quod à diſpoſitione ſignificatorum ad Solem & angulos mundi ſumitur, ſed potiùs intelligere ſeptem ætates omnibus hominibus cōmunes, quarum ſingulæ ob certam diſpoſitionem planetis ſingulis cōſentiunt atque diſtribuūtur. Quòd ſi ita eſt, dupliciter eum hic hallucinari apparet. Primò quòd aliter quàm Ptolemęus atque minùs propriè, naturęq; minùs conſentaneè ætates ſtellis errantibus diſtribuit, id quod ſatis facilè intelligent ij, qui autoris hanc de ætatibus opinionem conferre volent cum ſententia Ptolemęi, quam mox dicemus, & autor ipſe eandem in fine huius Differentiæ deſcribet. Secundò quòd communem errorem ſequitur in hoc quòd dicit, Saturnum ſignificare ſenectutem vltimam

[illegible] cat ſeneẜtutē &c.

vltimam si fuerit occidentalis, initium verò senectutis si orientalis fuerit. Quasi verò aliquid quod ad hoc negotium attinet, intersit, planetas occidentales esse aut orientales, benè aut malè in genitura positos, atque ob id in singulis ætatibus expectandos esse effectus congruentes dispositioni stellarum, quæ ipsis ætatibus tribuuntur. Etenim errant, qui opinantur primos 4. annos (exempli gratia) Lunæ attributos, sequentibus decem annis, quibus Mercurius præficitur, ideo fore fœliciores, quia ab initio Lunæ melius quàm ☿ affecta fuerit. Sicut herbas, plantas, arbores, animalia, lapides, metalla, partes corporis, & similes rerum formas ob temperaturam præcipuè certis stellis attribui iam sepius annotauimus. Ita quoque ętates, quarum singulæ peculiari præditæ sunt natura, maximè ob similitudinẽ crasium certis stellis consentiunt. Exempli gatia, Extrema illa & confecta ætas cùm sit frigida, arida, terrestris, pigra, tremula, inepta, morbosa, pauida, & talibus malis quæ crasin Saturni sequuntur, impedita, ideo quoque Saturno rectè adscribitur. Id autem non propter Saturni in genitura dispositionem, sed propter huius ætatis quæ omnibus hominibus communis est, dyscrasiam. Non enim hic vel ille homo Saturnum i[illegible] malè habens dispositum, sed & omnes alij quibus dexter affulsit, in senili ętate humidi naturalis, & τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ defectũ experiuntur. Quòd autem alij alijs seu mitiorem seu molestiorem sentiunt senectutem, id referendum est ad alias causas particulares, nempè ad diuersarũ stellarum diuersos effectus, qui in eam ætatem incidentes tales in communi senij natura intentiones remissioneśq; efficiunt. Nam cùm vniuersaliter omnium senum corpora ob consensum dispositionis incircumfuso aëre magis affligantur Sole eunte per æquinoctia, & vice versa in Maio ob humidissimam constitutionem quasi recreentur: cui dubium iam ampliùs esse poterit, in particularibus quoque cõstitutionibus, mitiùs senium experturos esse eos, in quorum genituris beneficæ stellæ suam vim in ea ętate ostensurę deprehenduntur, etiamsi Saturnus tempore genituræ malè affectus fuerit. Perditè verò afflictam fore senectutem, si maleficæ stellæ in ea sibi imperium assumpturę sint, quantumuis Saturno in genitura benè posito. Eodem modo iudicandũ est de alijs quo-

quę ętatibus quę ad numerum errantium siderū septem à Ptolemęo numerantur. Sanè Ptolemęus in fine quadripartitę constructionis quatuor instituit vitę humanę partitiones temporis. Prima & omnium generalissima est in 7. ętates, quę omnibus hominibus, vt dixi, communes sunt, atque planetis secundum naturalem ipsorum seriem distribuuntur. Quatuor enim primi anni cōpleti, quibus humiditas nimia, & ob id incrementa subita, morbus comitialis & valetudinis inconstātia maximè in corpore vigent: in mente verò omnia saltē inchoata & inemendata cernuntur, tribuuntur Lunæ: cuius temperaturę omnia ista respondent. Vocatur autem primum hoc tēpus ἡλικία βρεφώδης, id est, ętas infantię. A principio anni quinti ad finē 14. Lunę succedit Mercurij ętas, quę vocatur ἡλικία παιδική, id est, puerilis ętas. Hęc animos ad intelligentiam componere, disciplinarum semina inserere, morum studiorumque peculiares conditiones patefacere, & deniq; in primis artium rudimentis excitare incipit. Post à 14. ad annum 22. pręest ♀, quo tempore ἡ ἡλικία μειρακιώδης, id est, ętas adolescentię comprehenditur. Hęc mouere incipit seminales meatus, qui primò impleti ad Venereas illecebras vehemēter incitant, adeò vt tum temporis misero cupidine efferuescentes, atq; insana intemperantia obcœcati in errore etiā apertis oculis versentur. Hinc à fine 22. ad annum 41. est ἡλικία νεανική, id est, ętas iuuentutis, cui Sol pręest, atque abiecta puerili vanitate, inconstantia & vitijs animum ad grauitatem actionum, modestiam cupiditatemque tam rei familiaris quàm honestatis existimationisque incitat. Postea ab anno 41. ad 56. viget ἡλικία ἀνδρώδης, id est, ętas virilitatis, Marti attributa, quòd pariter animi corporis curas & dolores augeat, sensum nimirum iam instillans & cogitationem ętatis deflorescentis, & instigans ad memorabile aliquod inceptorum operum ante obitum laboriosè perficiendum. Deindè ab anno 56. ad 68. extenditur ἡλικία πρεσβυτικοὶ, id est, ętas senectutis ascripta Ioui, qui amoto viuēdi genere laborioso, turbulento expositoque periculis, vitę genus decētius, officiosius quietiusque adducit, quod consilij & consolationis plenum, à pręcipitantia verò alienum est. Quare virtutis, honoris, liberalitatis cum pudore & grauitate facit studiosissimos. Hinc ad extremum,

tremum,quod supe[...]est vitę,id totum ἡλικία ἐσχάτη καὶ γεροντικὴ,id est,ętas extrema & confecta & decrepita Saturniq; proprietatibus attributa,meritò occupat.Tum enim natura amisso corporis animiq; vigore celeriter deficit.Corpus gelu cõstringitur,neruis destituitur,arescit,& ad omnes cupiditates & voluptates fit languidum.Anima verò tristis,misera,offensis exposita,ad omnia morosa,propter motus ac virium in illa ętate ignauiam.Hæ sunt proprietates ętatum omnibus hominibus communes,& ob id Ptolemęo ἰδιοτροπίαι τῶν χρόνων κατὰ τὸ κοινὸν καὶ καθόλου τῆς φύσεως θεωρούμεναι,nominatę.Sequẽtium verò trium temporis partitionum,quas Ptolemęus nominauit mericas seu particulares, non quòd non sint generales opinor & potentes, sed quia in particularibus hominum genituris peculiares & diuersæ reperiantur, atque vt communis illa ętatum natura,quam modò descripsimus,non maneat eadem, efficiãt.Prima est,quę fit per directiones ad partes signiferi radijs & finibus planetarum correspondentes.Secunda est per annos,menses & dies ex signorum commutationibus, de quibus in differtẽia quarta dicetur.Illius verò partitionis temporum, quam Ptolemęus fecit vltimam,per ingressus plan[...] in loca geniturę principalia,autor,quod sciam,mentionem non fecit,nisi eam intelligere velimus per annuas conuersiones, seu vt vocant,annuas reuolutiones, quę fiunt cùm Sol ad id punctum signiferi reuertitur, quod tempore geniturę occupauerat.Pleniorem huius loci explicationem requirant studiosi ex Ptolemęo in fine quadripartiti.

4 Sequitur,quòd Saturnus temperaturam melancholia redũdãtem significet. Eam verò tum demum efficiet,cùm ipse cùm formæ,tum verò temperaturæ significator extiterit.Formæ verò & temperaturæ descriptionem sumendã esse præcipit Ptolemæus vniuersim quidem ab horoscopo partibusque ei succedentibus, & planetis dicti loci gubernatoribus,partim verò etiam à loco Lunæ similiter. Quòd si ergo Saturnum his locis dominari contingat, suæ naturę conuenientem & temperaturam & formam corporis efficiet. Ac orientalis quidem, colore flauos, corpore pleniores, capillis nigris, & recaluastros, oculis magnis,& statura moderata, temperatura denique humidiore Et ex complexione, &c.

& fri-

& frigidiore faciet. Occidentalis verò nigros colore, raris corporibus, simplici & plano capillitio, oculis nigricantibus, paruos, tenues aliquantulum & mediocri membrorum proportione præditos, temperatura verò frigidiore & ficciore. Similiter autem reliquorum quoque planetarum singuli hęc omnia suæ naturæ attemperant, quando dictorum locorum Soli dominatores existunt. Quòd si vna plures reperiantur dominantes, id quod ex diuersarum naturarum mixtura conflatur hic & vbiq; prudenter colligendum est. Etenim si in significando concorditer conueniant, significata simpliciter componentes augebimus: Si discordent, tunc vires eorum considerare debemus. Eæ enim si sint inęquales, secundum naturam vincẽtis & excessum quo contrarium significatorem superat, iudicandum est: Si vero ęquales fuerint, mutuò se tollentes nihil decernent. Hunc modum τῆς ἐπιπλέσεως καὶ τῆς αἰρέσεως nisi teneamus & sequamur, nunquam stellarum veras vires & veros effectus deprehendere poterimus.

Et si fuerit fortuna signi. &c.

Et ex infir mitat. &c. 8 Rectè quoque autor vt Ptolemeus tribuit Saturno morbos frigidos, melancholicos, crudos, & ideo longos, & qui cum lyene communicent. Verba Ptolemęi lib. 3. cap. de vitijs & morbis corporis, hęc sunt: καθόλου μὲν γὰρ ὁ μὲν τοῦ ♄ ψυχροκοιλίους ποιεῖ, καὶ πολυφλεγμάτους, καὶ ῥευματώδεις, κατίσχνους τε, καὶ ἀσθενικούς, καὶ δυσεντερικούς, καὶ βηχικούς, καὶ ἀναφορικούς, καὶ κωλικούς, καὶ ἐλεφαντιῶντας: τὰς δὲ γυναῖκας ἔτι καὶ ὑστερικάς, hoc est, Saturnus in genere facit ventre frigidos, pituosos, deflexibus obnoxios, macilentos,

cilentos, valetudinarios, dysentericos, tussientes, difficulter expuentes, doloribus crassioris intestini conflictantes, leprosos: fœminas præter hæc ex vtero laborantes. Et lib. 4. capite de qualitate mortis inuenienda, ὁ τοῦ ♄, inquit, ἀστὴρ τὴν κυρείαν τοῦ θανάτου λαβὼν ποιεῖ τὰ τέλη διὰ νόσων πολυχρονίων καὶ φθίσεων, ῥευματισμῶν, ῥιγοπυρέτων, καὶ σπληνικῶν, καὶ ὑδρωπικῶν, καὶ κωλικῶν, καὶ ὑστερικῶν διαθέσεων, καὶ ὅσαι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ψυχροῦ συνίστανται, id est, Saturni stella præfecturam mortis adepta, efficit obitus post diuturnos morbos & tabes & humorum defluxus, febres putridas, affectiones lyenis, aquæ intercutis, colicas passiones, matricis dolores, & quotquot ex frigoris multitudine constant. Etsi verò in hoc posteriore loco Ptolemæus principaliter agat de morbis natum interfecturis, nihilominus tamen hic textus potest & debet transferri ad inuestigandã qualitatem etiam aliorum mitiorum morborum, quos maleficæ in prima, septima & sexta domo sua pręsentia vel radijs hostilibus eôdem eiaculatis efficiunt.

Signat quoque indu. &c. 11 De [redacted] coloribus, saporibus, de humani corporis partibus, & talibus innumerabilibus rerũ formis, quæ propter consimilem crasin, certis stellis consentiũt, suprà abundè dictum est. Dies quoque & noctes & horæ, quibus stellis tribuantur, circa finem huius differentię exponemus.

Et quanti tas or. &c. 12 Orbis verò stellæ est spacium cœli, quod stella non tam radio seu conspicuo lumine, quàm occulta vi & efficacia orbiculariter & vndique afficit. Huiusmodi lucidi orbis medietas seu semidiameter ex traditione Arabum est in Sole partium 15. in Luna p. 12. in ♄ & ♃ p. 9. in ♂ p. 8. in ♀ & ☿ p. 7. Cæterùm nos [illegible] s radiorum Ptolemæus nonnihil aliter ostendit, nempe Solis semidiametrum vndique extendi partes 17. Lunæ partes 12 ½. Iouis partes 12. Saturni p. 10. Veneris 8. Martis & ☿ p. 7. Vtilis est hęc consideratio. Etenim aspectus tantisper dura re traduntur, quantum durant orbes, & secundum eosdem, tam applicationes ad coniunctiones, quàm separationes ab ijsdem sumũtur, vt infrà in doctrina de applicationibus & defluxibus clariùs patebit. Pleriq; etiã combustũ planetã vocant, cùm à Sole minùs sui orbis medietate distat aut tãtũ præcisè antè & pòst.

Et anni fri dariæ, &c. 13 Annos planetarum omnes, quorum hic autor meminit, in sequenti tabella tibi descripsimus.

Anni	☉	☽	♄	♃	♂	♀	☿	☊	☋
Fridarię	10	9	11	12	7	8	13	3	2
Maximi	1461	520	465	427	284	551	480	0	0
Maiores	120	108	57	79	66	82	76	0	0
Medii	69 ½	66 ½	43 ½	45 ½	40 ½	45	48	0	0
Minores	19	25	30	12	15	8	20	0	0

Quid.

Quid velint Arabes significare per annos fridariæ, exponetur capite antepenultimo differentiæ quartæ. Sed annos maximos vocant Arabes moram temporis, qua durant effectus planetarum in vniuersalibus & magnis mundi commutationibus. Per annos diemq́; maiores, medios & minores, consueuerunt Arabes elicere spacia vitæ in geniturís hominũ, sicut infrà differentia quarta, capite de Alcocodes videbimus. Porrò huius generis annorũ quotquot hoc loco cõtinentur, Ptolemęus nusquam meminit, silentio inutilẽ esse minorũ obseruationẽ haud dubiè indicans. Maiorum tamen annorum apotelesmatico primo cap. de finibus, mentionem facere videtur: sed ita vt eos quoque contemnendos relinquat.

14 Illud quoque quòd dicit, fortitudinem Saturni intendi in plaga septentrionali, nõ consentit cum dictis Ptolemæi. Suprà enim demonstratum est, septentrionem congruere Ioui, sicut Venerem meridiei, Saturnumq́; tẽperari in oriente, & Martem in occidente. Fortitudo eius in plagis &c.

15 Dicta autem Messahalæ & Dorothei quæ sequuntur, ad figuram corporis alicuius nati definiendam, de qua suprà monuimus, referenda sunt. Et dixit Messahal. &c.

16 Quod ad regiones attinet, primum clima Saturno cum suis domibus ♑ & ♒ adscribunt. Secundum Ioui cum ♐ & ♓. Tertium Marti cum ♈ & ♏. Quartum Soli cum ♌. Quintum Veneri cum ♉ & [redacted] Sextum Mercurio cum ♊ & ♍. Septimum Lunæ cum ♋. Et habet ex regionibus &c.

[redacted]

18 Vltimum membrum narrationis de Luna quod incipit ibi (Et quidam dixerunt, quòd significat pueritiam ab initio mensis vsque ad 7. dies &c.) annotatione dignum est, & pręter Et quidã dixerunt &c.

tim id quod sequitur, ibi (Et quidam di[illegible]erunt, quòd Luna à coniunctione quidem ad dimidium lumin[illegible]s sui primum, erit natura ipsius humida, &c.) Nam horum membrorum prius opinionem aliorum: posteriùs verò Ptolemæi de diuersis Lunæ aliorumque planetarum ad Solem configurationibus, sententiam exponit. Verba autem Ptolemęi de hac re sunt ista: ἤδη μέν τοι καὶ παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ἥλιον συσχηματισμούς, ἥτε ☽, καὶ οἱ τρεῖς τῶν πλανωμένων, ὅτε τοῦ ♄, καὶ ὁ τοῦ ♃, καὶ ὁ τοῦ ♂, τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον λαμβάνουσιν ἐν ταῖς οἰκείαις ἑαυτῶν δυνάμεσι. ἥτε γὰρ ☽ κατὰ μὲν τὴν ἀπὸ ἀναβολῆς μέχρι τῆς πρώτης διχοτόμου αὔξησιν, ὑγρότητος ἐστὶ μᾶλλον ποιητική: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ πρώτης διχοτόμου μέχρι πανσελήνου, θερμότητος: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ πανσελήνου μέχρι δευτέρας διχοτόμου μείωσιν, ξηρότητος: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ δευτέρας διχοτόμου μέχρι κρύψεως, ψυχρότητος. οἵ τε πλανώμενοι ἑῷοι μόνον ἀπὸ μὲν τῆς ἀναβολῆς μέχρι τοῦ πρώτου στηριγμοῦ μᾶλλον εἰσὶν ὑγραντικοί: ἀπὸ δὲ τοῦ πρώτου στηριγμοῦ μέχρι τῆς ἀκρονύκτου, μᾶλλον θερμαντικοί: ἀπὸ δὲ τῆς ἀκρονύκτου μέχρι τοῦ δευτέρου στηριγμοῦ, μᾶλλον ξηραντικοί: ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου στηριγμοῦ μέχρι δύσεως, μᾶλλον ψυκτικοί: hoc est, [illegible] figurationes ad Solem tam ☽, q̃ tres errantes, nempe ♄, ♃ & ♂, suarũ insitarũ virium intensionẽ remissionemq́; capiunt. Nam Luna à primo exortu vsque ad primæ quadraturæ incrementum, cùm quasi dimidiata refulget, efficiens est humiditatis maximè: Inde verò vsq; ad plenilunium, caloris: Deinde à plenilunio ad dimidiationem vsque diminuta, siccitatis: Denique à secunda quadratura ad occultationẽ vsque, frigiditatis. Stellæ quoq; errantes matutinæ vsque ad primam stationem, humoris habent plurimum: à prima verò statione vsq; dum oriuntur de nocte, magis calefaciunt: Hinc à nocturna fulsione vsque ad stationem secundam, magis desiccant: à secunda deniq; statione ad occasum vsque, magis frigefaciunt. Ex his verbis est perspicuum, quòd Luna & tres superiores (Nam Venerem & Mercurium ab hac comparatione, quòd nũquam ad oppositionem Solis veniat, Ptolemeus eximit) respectu Solis quatuor status habeant. Primus status ab exortu quo radios Solis exuunt, capit principium, & ad primam quadraturam extenditur. Hinc secundus status, ad oppositionem vsque durat, à qua

Lib. 1. cap. περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν.

tertius

tertius ad quadratu[illegible]am secundam deriuatur. Vltimus deniq; status occultatione [illegible]nitur. Hinc manifestum est, sidera cum Sole meantia eiusq; radijs oppressa, quasi extra omnem statum posita, nullas obtinere vires. Quòd si itaque illud quoque spacium, quo sidera ob occultatione ad primam fulsionem vsque radijs Solaribus inuoluta tenentur, huic comparationi coniungere voluerimus, quinque omninò status ipsorum respectu Solis existere deprehendemus, quorum vnus, postremus videlicet, est in quo nihil penitùs possunt, & idcirco à Ptolemæo meritò omittitur. Differentia quoque quatuor statuum considera tione dignissima est. In primo herclè statu stellæ positæ illustres sunt. Nam recèns radios Solis egressæ omnibus fiunt conspicuæ, & puram sinceramque substantiam luminis obtinent, perinde, vt corpora recenter nata, humidiore & puriore constant substantia quàm adultorũ. Proindè tum infantiam & pueritiam repræsentantes, naturæ ipsorum consentaneè, substantias & impressiones magis humidas quàm calidas faciẽt, & præsertim Luna. Ea enim cùm, vt Ptolemæus docet, propter vicinitatem humores augeat, maximè profectò humectabit, [illegible] in quadraturis terræ proximè admota fuerit. Habeb[illegible] mediocrẽ calorẽ, quòd in tali statu à Sole mediocre lumẽ hauriat: itaque ob redundantiam humoris calorem facilè supprimentis maximè putrefaciet. Hac de causa primam quadram à nonnullis puerilem nominatam puto. Nam & in horum corporibus substantiã puri humidi calorem facilè superare videmus. Stellæ secundum statum adeptæ, calidiores sunt, idq; cùm propter absumptionẽ humidi, tum verò propter incrementũ caloris. Nam cùm sidera lumine à Sole hausto principaliter calefaciant, maximè tũ calefaciẽt, cùm impleta crescenti lumine fulserint. Aetas quoq; quę pueritiã sequit, vehemẽtiùs calet, & abundantiã pueriliũ humorũ magis magisq; abolet. In tertio statu dominatur siccitas. Sed dicat aliqs, quomodo tres superiores in oppositione Solis, pleno amplissimoq; lumine micantes, & præterea perigeum parui circuli lustrantts, terræ propinquiores facti, desiccabunt, cùm dictum sit, stellas tantò magis vapores trahere atque humectare, quantò propinquiores terræ fuerint. Luna quoque ab oppositione Solis, ad secundam quadraturam ten-

dens,

dens, simul quoque ab apogeo eccentri[illegible]d περίγειον eiusdem properat? Respondemus, stellas in opp[illegible]sito Solis collocatas fieri ficciores secundum qualitatem, non secundum substantiam. Cui dubium est, corpora à vigore declinantia, & præsertim obesa maiorem habere copiam seu quantitatem humiditatis, quàm antea in puerili ętate habuerunt, & tamen dicuntur sicca, non quidem secundum quantitatem, quæ maxima est, sed secundum qualitatem. Nam in ętate priori partes humidæ & concoctæ dominantur siccitati & cruditati: in posteriore verò partes siccæ & crudæ humiditatem innatam facilè supprimunt. Sic substantia seu quantitas luminis trium superiorum, in Solis opposito collotatorum, amplissima est & illustrissima, sed sicca secundum qualitatem. Similiter de Luna iudicandum est. Sed si sicca est, quare tunc & præsertim in quadratura impletionem sequente humectat plurimũ, & humectando maximè putrefacit, quæ omnia ea experientia constant, quòd nullo tempore magis quàm in vltima quadra pestis sæuiat, nulloq́; tempore oceani æstus magis exundare soleant? Respondemus, Lunæ corpus per se reliquis omnibus esse humidius, & ob ocyssimos circuit[illegible]ita multum consenescere, suamq́; naturam humiditatis perpetuò maxima ex parte tutari. Ergo in quadratura secunda terram proximè accedens, humectabit plurimum, & propter decrementum luminis & caloris maximè putrefaciet, & oceanum, quòd tunc vtraque qualitate, humiditate nimirum & frigiditate elemento aquarum potissimùm consentiat, ingenti impetu rapiet. In quarto denique statu sidera frigere haud est

† Caute legantur: dubium: tum enim à terra tolluntur, & Solem propiùs accedentia minus luminis nobis obuertunt.
hic numerus 19.

Et dixerũt quidã &c. 19† Circa finem huius narrationis adijcit quorundam opiniones de planetarum cum animi qualitatibus συνοικειώσει. Ptolemæus duobus planetis, nempe Mercurio & Lunæ qualitates animi principaliter consentire docet, atque Mercurio quidem τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, hoc est, partem animæ intelligentem atque ratiocinantem: Lunę verò τὸ ἠθικὸν καὶ ἄλογον μέρος, id est, partem animæ hebetiorem & mores regentem attribuit. Sanè intellectus habet imaginationẽ, ratiocinationem, memoriam, & reliquas animi qualitates, quę ad ingenium excolen dum

Lib. 3 cap. περὶ ποιότητος ψυχῆς.

lendum mentemque, illustrandam pertinent, quibus omnibus cùm Mercurius principaliter consentiat compatiaturque, perspicuum est, cur afflicto Mercurio, ingenium quoque & mens ipsa obtusa caligine perturbetur. At pars animæ hebetior nihil aliud est, quàm inferiorum virium & voluntatis erga iudicium intellectus obediētia. Habet ergo iustitiam, fortitudinem, temperantiam, & reliquas virtutes morales, quæ sub his generibus continentur: quibus omnibus cùm Luna consentiat, liquet, cur Luna laborante exoriantur homines à communi consuetudine & vsu vitę declinantes. Sed cur Lunam viribus inferioribus, Mercurium verò parti animæ superiori pręesse voluerūt? Quia, vt suprà dictum est, Luna cerebro, vnde nerui sensus organa deriuantur, præest, atque ob id non immeritò regit eas virtutes, quæ à sensibus pendent, eisdemque sunt propinquiores. Mercurius verò cùm habeat cerebri spiritus, qui sunt organa mentis actionum, idcirco magis omnibus ijs dominatur, quæ à mente proficiscuntur. Ad hæc quiuis alius quoque planeta peculiarium animæ qualitatum fons existit. Saturnus itaque fons est eius potentię quæ retentiua dicitur, vnde memoriam firmā, perseuerantiam, laborumque tolerantiam gignit. Iuppiter habet probitatem simplicitatemque. Mars fortitudinem, promptitudinem, audaciam, iram & crudelitatem. Soli familiaris est φιλοτιμία & fastus. Venus amat luxum & elegantiam. Sicut autem singuli planetæ certis membris principaliter consentiunt: ita quoque hæ animi qualitates ex diuersis partibus corporis sumunt originem, nec vnquàm educuntur ad actum, nisi priùs à neruis & spiritibus cerebri pulsatæ exuscitentur. Quapropter sapienter Ptolemæus non tantùm loca ☽ & ☿ perpendit, sed & horum locorum dominatores, siquidem illi ipsi suas in anima qualitates suscitant.

20 Vltima clausula, quæ incipit, ibi (Et quia diximus in hoc capitulo, &c.) quid significare voluerit, vix conijcio. Ac nescio, interpreti ne, an verò scriptori potius hæc obscuritas adscribi debeat. Puto tamen sententiam esse, ex commistione mutua stellarum, plurimas alias temperaturas exoriri, vt sit verborum expositio: Sicut diuersi planetarum ad Solem positus vires eorum variant, vt paulò anteà dictum est: ita eodem modo mutua inter Et quia diximus, &c.

ſe commiſtione vires eorundem comm[illegible]tari opinandum eſt. Nam & Ptolemæus, cùm vniuſcuiuſque [illegible]anetæ naturam propriam, & quam ex habitudine, ad Solem acquirit, expoſuiſſet, hanc tractationé claudit his verbis: δῆλον δὲ, ὅτι καὶ ἀλλήλοις συγκιρνάμενοι παμπληθεῖς διαφορὰς ποιοτήτων εἰς τὸ περιέχον ἡμᾶς ἀπεργάζονται, κατακρατούσης μὲν ὡς ἐπίπαν τῆς ἰδίας ἑκάστου δυνάμεως, τρεπομένης δὲ κατὰ τὸ ποσὸν ὑπὸ τῆς τῶν σχηματιζομένων ἐναντιώσεως, hoc eſt: Manifeſtum eſt, ſtellas inter ſe quoque commiſtas, magnam varietatem in circumfuſo cœlo efficere, ita tamen vt plerunque propria cuiuslibet ſtellæ qualitas dominetur atque ex aliqua parte propter poſitum repugnantium coherceatur.

De ordine verò planetarum ſeu principatu eorum in conceptione puerorum, & quàm diu fuerint in ventre matris, ſciendum eſt, quòd primus menſis, ab hora ſcilicet conceptionis, eſt Saturni, ſecundus Iouis, tertius Mar[illegible]tus Solis, quintus Veneris, ſextus Mercurij, ſeptimus Lunæ, octauus Saturni: & ideo non viuit qui naſcitur in octauo menſe, eò quòd ſub poteſtate Saturni naſcitur: & nonus Iouis. Principatus quoque ſiue ordinatio planetarum in vita humana, id eſt, qualiter diſponāt vitam nati, ita diuiditur. Luna incipit ab ingreſſu nati, id eſt, à natiuitate pueri, & diſponit ſecundum quantitatem annorum nutritiuorum, qui ſunt quatuor anni. Deinde Mercurius poſt decem, deinde Venus octo, poſtea Sol XIX. poſtea Mars quindecim, poſtea Iuppiter duodecim, deinde Saturnus vſque in finem vitæ.

Temporale humanæ naturæ duplex eſſe principium tradidit Ptolemæus. Vnum eſt generatio, quando fœtus concipitur: alterum eſt natiuitas, quando fœtus enitendo in lucem editur. Horum

Horum vtrumq; præter nobis subtiles causas Physicas varietatem effectuum in corporibus & animis genitorum successu téporis facientium. Et rationis quidem principium id facit, quòd semen semel effusum, talem qualis tunc fuit cœli constitutio, crasin induat, atque nutrimentum suæ naturæ assimilet, sibiq; planè ita attemperet, vt tota quæ hinc excrescit temperatura, primum illum statum primoque impressam qualitatem retineat. Porro natiuitatis principium, etsi infanti multa quæ ei in vtero materno non aderant adferat, vt respirare, per os nutriri, sensibus alijsque potentijs vti, &c. tamen non ex se genito euentura ostendit, sed potissimùm propter similitudinem conformitatemque quam habet cum primo principio, quòd videlicet natiuitas valdè similis sit generationi. Nam natura ea constitutione cœli, quæ generationis constitutione est persimilis, fœtum emittit. Verùm enimuerò cùm conceptionis principiũ vt plurimum ignoretur, ideo Astrologi vtũtur natiuitatis principio, quod & ipsum maximum esse dicit Ptolemæus, & hoc solo à priore superari, quòd per illud quę ante partum cõtingant, præscire liceat. Etenim exordia hæc non agunt tanquam signa, sed ostendunt causas sequentium effectuum. Si enim geniturarum in præcedentia aliqua vis esset credenda, nihil magis conueniebat, quàm vt ea nobis ostenderent, quæ mensibus septem aut nouem excessum ex vtero præcesserunt. Cæterùm in hoc capitulo vtriusque curriculi, nimirum quod est à conceptione ad natiuitatem, & quod à natiuitate ad extremum vsque diem vitæ protenditur, generales gubernatores numerantur, & primò ordinantur ij, quibus menses, qui à puncto generationis ad natiuitatem infantis existunt, distribuuntur. Qua ratione primo mense materia fœtus Saturninę naturę conuenienter coagulatur & desiccatur. Saturno reliquis altiore proximus est Iuppiter, qui secundo mensi præest, quo pro sua natura materia mollescens & inflata, puerperis nauseam adferre solet. Tertio mense Marti attributo, massa in sanguinis naturam conuertitur, sedantur venti & nausea. Quartum mensem habet Sol, quo principalia membra formari animusque infundi creditur. quinto mense Veneri deputato, [illegible] que figurari tradunt. Mense sexto [illegible], accrescunt fœtui cum lin-

 gua sen-

gua ſenſus,& nutrimentorum appetitio[illegible]s. Hoc menſe ſentiűt puerperę pueros manuumq́ue pedumq́u[illegible] impetu conari, vt ex tenebris in lucem exeant, ſed fruſtrà, quòd inuolucra propter imbecillitatem virium rumpere nondű queant. Septimus menſis lunaris eſt, quo ſi infans, quoniam tum plenam formam adeptus eſt, omniumq́ue planetarum temperaturas pertulit, in lucem prodeat, optimam ſpem nutritionis conferet. Octauo menſe aiunt Saturnum iterum imperio aſſumpto pro ſua natura matricem infrigidare, vitalemq́ue ſpiritum adeò debilitare, vt mortus infantis vix ſentiatur. Quare ſi ſic ſiccus & congelatus prodeat, vt plurimum mortuus prodibit. Tantus ac talis ioimicus naturæ humanę cùm ſit Saturnus, non temerè parentes liberis orbare à poëtis fingitur. Nonus menſis denuò temperaturæ Iouiali conſentiens, ventos ſuſcitat, & fortem motum infanti tribuit. Proinde tunc plerunque ruptis vinculis, per anguſtos meatus, cedente oſſe ſacro, in hunc mundum erumpit, atque ſi perdiu naſcatur, ad Solem: ſi noctu, ad lumeo candelę oculos conuertit, inſuetamq́ue lucem admiratur, deflens ſimul vel toleratos in partu cruciatus, vel huius futuræ vitę calamitatem præſagiens[illegible] iam vt Euripides ait, ὁ βίος οὐκ ἀληθῶς βίος, ἀλλὰ ξυμφορά. Hęc eſt menſium generationis cum craſi planetarum συνοικείωσις. Cæterùm ſtatus poſterioris principij, hoc eſt, ætates quę ab inſantia principium capiunt, atque in extremű ſenium, imò verò ipſam mortem deſinunt, quomodo & quibus planetis conſentiant, paulò antè cùm de Saturno ageremus, copioſè dictum eſt. Id vnicum hic adijciendum puto, vtriuſque principij dictam temporum diuiſionem generalem eſſe, atque omnibus hominibus ex æquo communem, & planetis nullam aliam ob cauſam quàm propter conuenientiam temperaturarum attributam. His ita ſe habentibus, ſicut in ſeptem vitæ ętatibus, ita in generationis menſibus fruſtrà expectari opinamur effectus, diſpoſitioni ſtellarum ipſis temporibus pręſidentium congruentes. Nam cauſam, vt hęc tempora penè ſingulis diuerſa ſint facientem, aliunde quęrendam eſſe, ſuprà abundè eſt oſteoſum.

DE HORIS DIEI ET NOCTIS quorum sunt planetarum.

Si fuerit aliqua dies vel nox alicuius planetarum, erit prima hora ipsius planetæ & secunda hora alterius planetæ qui ei succedit, cæterorumq́ secundum ordinem circulorum, pari ratione est successio. Verbi gratia, Die Veneris, cuius est et dies, prima hora est ipsius Veneris, secunda Mercurij, tertia Lunæ, quarta Saturni, quinta Iouis, sexta Martis, septima Solis, octaua iterum Veneris, nona Mercurij, decima Lunæ, vndecima Saturni, duodecima Iouis. Ecce habes XII. horas diei inæquales: Itẽ de horis noctis. Prima hora sequentis noctis est Martis, cuius est et tota nox: secunda Solis, tertia Veneris, quarta Mercurij, quinta Lunæ, sexta Saturni, septima Iouis, octaua iterum Martis, nona Solis, decima Veneris, vndecima Mercurij, duodecima Lunæ. Et sic habes etiã XII. horas noctis inæquales. Et incipit dies Sabbati postea, cuius prima hora est Saturni, et ipsius est tota dies. Sic per ordinem numerando inuenies horas dierum et noctium et diuisiones earum super planetas singulos, si Deus voluerit.

DE HORIS MASCVLINIS & fœmininis.

Dicũtur et horæ esse masculinæ et fœmininæ: quia hora prima vniuscuiusque diei et noctis, est masculina, secunda fœminina, tertia masculina, quarta fœminina, sicque succedunt per ordinem, vna scilicet fœminina, alia masculina, vsque in finem diei et noctis.

Omnis pars collata cum suo toto, notior efficitur. Quamobrem vt rectiùs percipiatur varietas horarum, ante omnia easdem

dē cũ suis integris, hoc est, diebus cōferemus. Neq; verò dubiũ est cuipiam, horas esse partes dierum. Est autem dies duplex, naturalis, & artificialis. Dies naturalis est tempus quo reuoluitur totus æquinoctialis, & præterea particula eius dem tanta, quanta respondet arcui Eclipticæ, quam interim Sol proprio motu peragrauit. Cùm autem ☉ in Ecliptica moueatur inæqualiter, & partes zodiaci dissimiliter ascendant, necesse est horũ quoq; dierum aliquam esse inæqualitatem, quæ alibi explicatur. Hic dies, qui ex luce & tenebris constat, & ob id à græcis νυχθήμερον vocatur, primò in diem noctemq; artificialem distribuitur, postea in 24. partes, quas statim horas æquales nominabimus. Dies artificiales propriè appellantur luces, quia cum luce incipiunt, & rursus cum Sole occidente deficiunt. Reliqua verò tempora quibus Sol infra horizonta delapsus ad ortum redit, noctes vocantur. Cæterùm dierum noctiumq́ue artificialium inæqualitas etiam vulgo manifesta est. Sicut autem dies, ita etiam horas duplices esse sciendum est, æquinoctiales nimirum & temporales. Hora æquinoctialis est spacium temporis, quo 15. part. æquinoctialis peroriuntur, hoc est, est vna vice sima quarta pars diei naturalis ferè. Nam diem naturalem paulò maiorem esse 24. horis, modò monuimus. Vocantur & æquales, quòd nec æstate, nec hyeme, nec die, nec nocte varientur. Horæ temporales siue inæquales sunt duodecimæ portiones, tum diei, tum noctis artificialis, sic dictæ, quòd diurnæ inæquales sint nocturnis. Easdem Astrologi erraticas & horas planetarum nominant. Exortus Solis initium est primæ, meridies sextã, Solis occasus duodecimam terminat. Finis verò horę diurnę duodecimæ, principium est primæ horę noctis, imum cœli sextam, exortus Solis duodecimam finit. Ideoq; ad primam horã aiunt Christianos canere: Iam lucis orto sidere, quòd ab exortu Solis horarum sumatur initium. Variantur autem horæ temporales tribus modis. Primò ratione puncti Eclipticæ, quo pacto horæ temporales longiores æqualibus, vocantur horæ Cancri: breuiores verò horum, Capricorni: Postremò eędem cum æqualibus, horæ temporales Libræ dicuntur. Secundò ratione regionum: Nam sicut in vna regione vnius diei artificialis aut noctis horæ temporales inæquales non sunt sed tantummo-

do diuer-

do diuerſorum dierum diuerſarumq́; noctium in anno: Ita rurſus in vna die ratione diuerſarum regionum diſcrepant, vt hora temporalis initij ♊ noſtrę regionis, continet æqualem horam vnam & ſcru. 18. Venetijs autem vbi polus p. 45. attollitur, horam æqualem 1. 14 1ª. Tertiò ratione noctis & diei, nam vna hora temporalis diurna initij Geminorum continet, vt dixi, horam æqualem 1. 18 1ª. Nocturna verò ſcrup. 42 1ª. Etſi enim in ſphęra recta horę diurnę collatę nocturnis inter ſe perpetuò ęquales ſint: tamen in ſphęra obliqua diurnę horę maiores ſunt nocturnis in ęſtate, breuiores in hyeme: atque in æquinoctio tantùm ęquales exiſtunt, quod vno verſiculo eleganter docuit Virgilius:

Libra dieí ſomniq́; pares vbi fecerat horas.

Nam Romanos temporalib. horis vſos eſſe conſtat, quas veteres meantium ſiderũ dominio aſſcripſerũt. Primam horam matutinam, ſtellę vnde dies nomen accipit, attribuerũt: ſecũdam, ſequenti: & ſic deinceps ſeruato ordine planetarum. Vt diei Lunæ prima hora diei ab exortu Solis, tribuitur ☽, ſecunda ♄, tertia ♃, quarta ♂, quinta ☉, ſexta ♀, ſeptima ☿, octaua ♄, nona ♃, decima ♂, vndecima ☉, duodecima ♀: Quare noctis eiuſdẽ primę hora dominiũ deueniet ad ☿, ſecundę ad ☽, tertię ad ♄, & ſic deinceps. Græcis dominus horæ διέπων dicitur. Denique numerus partium & ſcrupulorum ęquinoctialis, quæ in qualibet hora temporali aſcẽdunt, vocantur τὰ ὡριαῖα μεγέθη, aut ὡριαῖοι χρόνοι, id eſt, horaria tempora.

His definitis, iam porro exponere debemus, quemadmodũ loci Solis aut alterius ſtellæ arcus diurnus nocturnuſque, atque eorundem horaria tempora inueniantur. Arcum diurnũ in quolibet climate ſeu in qualibet poli eleuatione, oſtendit aſcenſio obliqua eius medietatis zodiaci, quæ eſt à part. Solis alteriuſúe ſtellæ, aut puncti in Ecliptica in conſequentia, vſq; ad part. diametraliter Soli oppoſitam. Verbi gratia, ☉ noſtro tempore die 25. Iunij luſtrat part. 13. ♋. Iam vt habeam propoſiti diei arcum diurnum ſeu aſcenſionem ſex ſignorum immediatè locum Solis ſequentium, nempe vltimarum part. 17. 69. totius ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, & primarum p. 13. ♑. idq́; Colonię Agrippinę, cui polus ſeptentrionalis 51. p. attollitur. Primò cum fine dati

arcus

arcus qui est 13. p. ♑. ingredior tabulam ascensionum obliquarum ad 51. partium latitudinem factam, & ex area tabulæ scribo part. 315. 30 1ª. Deinde cum principio propositi arcus, nempe cum 13. part. 69. eandem tab. ingressus, reperio in angulo communi part. 72. 44 1ª. Denique principium hoc à fine subtraho, & remanet quęsiti arcus ascensio obliqua par. 242. 46 1ª. quę secta per 12. educunt horaria tempora p. 20. 13 1ª. 50. 2ª. quę in tempus commutata efficiunt horam æqualem vnam & scr. 20 1ª, 55 2ª. atque tanta est hora inæqualis diei propositi. Faciunt autem de æquinoctiali 15. par. horam vnam, & vna æquinoctialis pars, facit scrup. 4 1ª. Deniq; 15. scru. 1ª æquinoctialis, vnum scrupulum primum temporis. In hunc modum inuento arcu diurno, nempè par. 242. 46 1a. in tempus conuerso elicitur tempus diurnæ lucis horarum æqualium 16. 11 1a. Porrò medietas arcus diurni, arcum semidiurnum ostendit, quem si per 6. partiaris, eadem horaria tempora educes. Eandemq́; medietatem non aliter quàm modò de intrego arcu dictũ est, in tempus cõmutabis. Arcus autem nocturnus atque tempora horaria nocturna ex ascensione signorum sex à parte Solis aut alterius loci opposita inchoatorum colligitur: veluti arcus nocturnus p. 13. 69. est vltimarum p. 17. ♑. totius ♒, ♓, ♈, ♉, ♊, & primarum par. 13. ♋. Sed arcum nocturnum faciliùs elicies, si ab integra reuolutione, hoc est, p. 360. arcum diurnum subtrahas. In proposito exemplo arcus diurnus p. 242. 46 1ª subtractus à p. 360. relinquit arcum nocturnum p. 117. 14 1ª. hoc est, horas æquinoctiales 7. 49 1ª. Eiusdem arcus pars duodecima indicat tẽpora horaria nocturna 9. 47 1ª, 10 2ª, hoc est, scrup. temporis 39. ferè. Sed cognitis horarijs temporibus diurnis, longè faciliùs nocturna horaria tempora deprehendes, si tempora horę diurnæ à duabus ęqualibus horis, hoc est, à part. 30. subtrahas. Nam diurna hora atque nocturna, si coëant, duas ęquales horas aut 30. p. conficiunt: veluti paulò antè reperta horaria tempora p. 20 13 1ª, 50 2ª subtracta à p. 30. relinquunt horaria tẽpora nocturna p. 9. 46 1ª, 10 2ª. Si quis vsum tabularum Regiomontani teneat, ad hæc omnia faciliori & breuiori tramite penetrabit per arcus Solis & cuiuslibet stellæ semidiurnos, qui sic colliguntur: Differentiam ascensionalem (est autẽ differentia ascen-

sionalis dimidia æquinoctialium dierum differentia seu pars, quæ ascensio obliqua quadrantis ascensionem rectam excedit, aut ab eadem superatur) iunge part.90. si fuerit declinatio stellæ borealis, aut eandem à p. 90. surripe, si fuerit declinatio australis, & conflabitur vel relinquetur arcus semidiurnus, quo subtracto à partibus 180. arcum seminocturnū relinquet, quorum vtrunque integrum duplatio ostendet. Veluti in nostro exemplo, differentia ascensionalis partis 13.69. reperitur partium 31.23 1ª. quæ iuncta partibus 90. producit arcum semidiurnum p. 121.23 1ª. Cuius duplum p. 242.46 1ª. totum arcum diurnum prodit, & subtracto eodem semiarcu à partibus 180. relinquit semiarcum nocturnum partium 58.37 1ª. Cuius duplum part. 117.14 1ª. integrum arcum nocturnum indicat. Si autem dictos arcus, vt suprà admonuimus, per 15. partiaris, numerus horarum æqualium eis correspondentium prosiliet. Similiterq; si integros arcus per 12. aut eorundem semisses per 6. secueris, educes horaria tempora, quæ in tempus commutata horas inæquales manifestabunt. Idem autem & faciliùs inuenies, si differentiam ascensionalem transmutes in tépus partitione per 15. & productum adijcias sex horis ęquinoctialibus, si declinatio fuerit septentrionalis, aut ab eodem senario numero demas, si declinatio australis fuerit, sic enim prosiliet arcus temporis semidiurni, seu spacium horarum temporalium sex, cuius duplum horas inæquales 12. totius diei numerabit. Ad extremum si dictam Differentiam ascensionalem per 6. secueris, & numero nascenti 15. adijcias pro declinatione septentrionali, aut eūdem ex ijsdem 15. auferas, si declinatio australis fuerit, obtinebis tempora æquinoctialis, quæ vni horæ inæquali diurnæ competunt, partiaris in assumpto exemplo nostro differentiā ascensionalē, quæ est p. 31.23 1ª. per 6. & educes p. 5. 13 1ª, 50 2ª. quæ cōiunge cum p. 15. & habebis p. 20.13 1ª, 50 2ª. tempora vni inæquali horæ congruentia. Ex quo manifestum est, quòd tempora horaria rectissimè colligantur, si differentiæ ascensionalis pars sexta addatur partib. 15. in declinatione septentrionali, aut demat ur ab ijsdem par. 15. quoties declinatio australis fuerit.

Quoniam verò nō omnes tabularum Regiomontani vsum norunt,

norunt, sed plerique supputationibus Ephemeridum contenti sunt, ideo eorū grat[illegible] à tabulis ad Ephemerides descẽdẽtes breuiter annotabimus modum, per quẽ omnia quæ dicta sunt, facilimè ex vnica tabula quantitatis dierum supputari poterũt. Ac primò pro arcu diurno, nocturno, eorundemq; semissibus habendis, cape eleuatione poli, seu latitudinẽ regionis tuæ, in fronte tabulę quantitatis dierum. Locum verò ⊙ alteriusúe stellæ, quære in lateribus eiusdem tabulæ, in sinistro quidem latere descendendo, in dextro verò ascẽdendo. Nam Proselis, seu vt vocãt, angulus cõmunis, ostendet in horis & scrup. quantitatem semidiurnam quidem, si ⊙ vel stella boreale signum: seminocturam verò, si australe signũ lustrauerit. Iam quantitate semidiurna cognita, subtractaq; ab integris horis 12. quantitas seminocturna relinquitur, & econtrariò spacium seminocturnũ à 12. horis sublatum, semidiurnum arcum relinquit. Cuius cognitionis & iste est vsus, quod ex spacio semidiurno Solis occasus, & ex seminocturno ortus eiusdem exactè cognoscitur. Vtriusque spacij duplum, semidiurni quidem diurnę lucis, seminocturni verò, noctis longitudinem demonstrant. Denique spacium diurnum ex 24. horis sublatum, spacium nocturnum relinquit: & vice versa spacio noctis ex 24. horis detracto, spaciũ diurnę lucis remanet. Vt superioris exempli part. 13. Cancri ad dextram partem tabulę, quantitas autem diurna (nam ♋ signum boreale est) in angulo communi è regione polaris altitudinis partium 51. reperitur horarum 8 1ª. quę sublata ab horis 12. relinquunt horas 3. 55 1ª. spacium seminocturnum. Quare spacium totius diurnę lucis est horarum 16. 10 1ª. & spacium tenebrarum vniuersum horarum 7. 50 1ª &c.

Iam verò tempore vsitato lucis vel noctis ex commutatione arcus diurni vel nocturni cognito, aut ex tabella quãtitatis dierum collecto, quantitatem horæ inæqualis eiusdem diei vel noctis ex sequenti tabella in hunc modum facilè elicies. Horas integras quære in fronte tabellæ: Scrupula verò (si quæ vltra horas perfectas spacio diurno vel nocturno adhæserint) in latere sinistro descendendo cape, & angulus communis aperiet spacium supputatum vnius horæ inæqualis: & quidem diurnæ si cum spacio diurno, nocturnæ verò si cum arcu nocturno in-

greſſus fueris. Quòd ſi ſcrupula temporis in ſiniſtro latere tabellę ſcripta ſcrupulis tuis non reſponderint, perpende differentiam ſeu exceſſum, atque pro quolibet minuto ſcrupulo, quod in tabellam mittere nequiueris, quinque ſecunda ſcrupula angulo communi adijcias, vt verum tempus horæ temporalis exeat. Nam 12. minuta ſcrupula ſpacio vnius minuti ſcrupuli horam temporalem diei noctiſúe adaugent. Vt quoniam exempli noſtri arcus diurnus in tempus viitatum tranſiens exhibuit nobis æquinoctialis horas 16. & minuta ſcr. 11. ferè, quære in capite tabellæ horas 16. & in latere ſiniſtro ſcr. 0. & angulus communis oſtendet tibi horam 1. 20 1ª. quibus pro 11. ſcrupu. reſtantibus adijce ſcrupul. 55 2ª. proueniet hora 1. 20 1ª, 55 2ª. atque ea eſt quantitas horæ temporalis Coloniæ Sole meante per 13. p. 69.

Tabella quantitatis horarum temporalium.

Ho	7	8	9	10	11	12	ræ
ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	
0	0 35	0 40	0 45	0 50	0 55	1 0	
12	0 36	0 41	0 46	0 51	0 56	1 1	
24	0 37	0 42	0 47	0 52	0 57	1 2	
36	0 38	0 43	0 48	0 53	0 58	1 3	
48	0 39	0 44	0 49	0 54	0 59	1 4	
Ho	13	14	15	16	17	18	ræ
ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	
0	1 5	1 10	1 15	1 20	1 25	1 30	
12	1 6	1 11	1 16	1 21	1 26	1 31	
24	1 7	1 12	1 17	1 22	1 27	1 32	
36	1 8	1 13	1 18	1 23	1 28	1 33	
48	1 9	1 14	1 19	1 24	1 29	1 34	

Obſeruanda eſt etiam horarum æqualium & inæqualium mutua commutatio. Ac primò, ſi inæquales quædam horæ in horas æquales ſint commutandæ, reſolue horas inæquales in

ſcrupula

ſcrupula,& partiaris eadem per vnius horæ æqualis ſcrupula eiuſdem denominationis.Nam numerus ſectionis indicabit numerum horarum æqualium, quibus propoſitæ inæquales horæ reſpondent.Verſa vice ſi æquales horas in inæquales conuertere placet,tum ſcrupula æqualium horarum cuncta per ſcrupula eiuſdem denominationis vnius horæ inęqualis partienda ſunt. Verbi gratia:ſi quis die ☉ hora quarta,ſcrup.30.poſt meridiem ante occaſum Solis natus ſit,atque ſcire cupias,quis planetarum horæ natiuitatis præſit, diuide datarum horarum æqualium ſcrupula 270.per ſcrupula vnius horæ temporalis, quæ ſint exempli gratia,82 1ª.numerus ſectionis oſtendet horas temporales 3.42 1ª. quibus iunge horas 6.ab ortu ad meridiem elapſas, & conflabis horas temporales 9. 24 1ª. Da ergo primam ☉, ſecundam ♀,tertiam ☿,quartam ☽,quintam ♄,ſextam ♃,ſeptimam ♂, octauam ☉,nonam ♀,decima ergo incompleta,in quam natiuitas incidit,erit ☿.Aliud exemplum genituræ à nobis aſſumptæ,quæ cœpit anno labente 1527.die Maij 21.quę eſt Martis hora 3.47 1ª. poſt meridiem,quo tempore Sol occupabat Geminorum partem nonam ferè, ſub latitudine part.41.arcus ergo ſemidiurnus eſt h.7. 21 1ª. quod tempus cum horis 3. 47 1ª.à meridie elapſis iunctum facit horas ęquales 11.8 1ª. quæ ſectę per ſpaciũ vnius horę tẽporalis diurnę,quod eſt H.1.13 1ª 30 2ª,prodibunt horę temporales diurnę ab ortu Solis elapſę 9.5 1ª ferè. Da iã primã Marti, ſecundam Soli, tertiam Veneri, quartam ☿, quintam ☽, ſextam ♄, ſeptimam ♃,octauam ♂, nonam ☉,decima ergo incompleta,in quam genitura incidit, eſt Veneris.

Horaria verò tempora ☉ & aliorum planetarum ex tabula quantitatis dierum ſic elicies. Cape ex tabula quantitatis dierũ arcum planetę in horis & ſcrup.ſemidiurnum vel ſeminocturnum,atque eundem per $2\frac{1}{2}$ multiplica. Nam numerus emergẽs oſtendet tibi tempora eius horaria, vt in pręſenti exemplo,arcus ſemidiurnus, qui eſt H.7. 21 2ª. per $2\frac{1}{2}$. multiplicatus,producit p.18.22 1ª 30 2ª. quę ſunt loci Solis horaria tempora diurna,quòd ſignum Geminorum boreale ſit.Aliud exemplum:Volo tempora horaria partis viceſimę quartę ſigni Arietis, video ſub altitudine poli 51. Agrippinę ciuitatis è directo viceſimę

quartę partis Arietis horas 6.47 1ª. quę multiplico per 2 ½. fiũt par. 15. 117 1ª. quę facta resolutione & compositione vsitata efficiunt horaria tempora partis vicesimę quartę Arietis in dicta regione p. 16. 57 1ª. Et hæc quoque sunt diurna, quia ♈ est ex signis borealibus. Quòd si quando opus fuerit temporibus horarijs nocturnis, & diurna tempora inuenta habeas, auferas ea ex p. 30. & relinquentur tempora nocturna, vt in proposito exemplo partis vicesimę quartę Arietis tempora diurna, quę sunt partium 16. 57 1ª. ablata ex p. 30. relinquunt par. 13. 3 1ª. pro tẽporibus horarijs nocturnis vicesimę quartę partis Arietis.

Causam autem operationis huius facilè est intelligere. Quoniam enim cum quatuor scrupulis temporis exoritur vna pars seu scrupula æquinoctialis 60. si iam scrupula 4. temporis ducas in 6. numerum (tot enim horas temporales quiuis semiarcus continet) produces 24. scrupula temporis, hoc est, arcum quendam semidiurnum vel seminocturnum, circa quem spacio vnius horę temporalis exoriuntur ęquinoctialis scrupula prima 60. Pone ergo in primo loco 24. in secundo scrup. 60. in tertio denique arcum semidiurnum vel seminocturnum, sic:

sc. temp.	sc. æquin.	Hor.	sc. temp.
24	60	6	47

vel reductis prioribus duobus numeris, ad minimam nomenclaturam, hoc modo:

2	5	6	47

Quoniam verò in praxi regulę proportionum aut secundo numero in tertium ducto, productum per primum partimur, aut secundo numero per primum secto, numerum quotum in tertium ducimus, alijsque varijs modis operandi ad vnum optatúque scopum perducimur, partiaris ergo scru. 5. per sc. 2. prouenĩet integra 2 ½. (hęc enim est natura calculi Physici) quæ ducta in integras horas 6. & sc. 47. producunt horaria tempora p. 16. sc. 57 1ª. Ex his intelligi potest, cur in canone hoc iubeamus arcum semidiurnum vel seminocturnum multiplicare per 2 ½. vt quęsita tẽpora horaria diurna nocturnaúe exeant. Hęc hoc loco volui diffusiùs declarare, quòd scitu digna sint & maximè necessaria ad intelligendam doctrinam de significatorum progressionibus seu directionibus, vt vocant, de qua infrà.

SE-

SEQVITVR TABVLA
QVANTITATIS DIERVM
AD SINGVLAS PARTES
signiferi suppu-
tata.

Semidiurna.

Aries.

po G	35 H.m.	36 H.m.	37 H.m.	38 H.m.	39 H.m.	40 H.m.	41 H.m.	42 H.m.	4[illegible] H.m.	44 H.m.	45 H.m.	46 H.m.	47 H.m.	48 H.m.
0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0
1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2
2	6 2	6 2	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 4	6 3	6 3	6 3	6 4
3	6 3	6 3	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6
4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 8
5	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9
6	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 10	6 11
7	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 13
8	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 11	6 12	6 12	6 13	6 13	6 13	6 13	6 14
9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12	6 13	9 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16
10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 18
11	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 17	6 18	6 18	6 19
12	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21
13	6 14	6 15	6 15	6 16	6 16	1 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23
14	6 16	6 16	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 24
15	6 17	6 17	6 18	6 19	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 26
16	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 24	6 26	6 27	6 28	6 28
17	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30
18	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 25	8 26	6 27	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32
19	6 21	6 22	6 23	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 27	6 30	6 31	6 33	6 34
20	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 30	6 32	6 33	6 34	6 35
21	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37
22	6 24	6 25	6 26	9 27	6 28	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39
23	6 25	6 26	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 36	6 37	6 39	6 40
24	6 26	6 27	6 28	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 36	6 38	6 39	6 41	6 42
25	6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44
26	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 37	6 39	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45
27	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 47
28	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49
29	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 47	6 49	6 50
30	6 33	6 34	6 35	6 27	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52

Virgo..

Semidiurna..

Occasus Solis..

49 H.m.	50 H.m.	51 H.m.	52 H.m.	53 H.m.	54 H.m.	55 H.m.	56 H.m.	57 H.m.	58 H.m.	59 H.m.	60 H.m.	61 H.m.	62 H.m.	63 H.m.
6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0
6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3
6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6	6 6	6 6
6 6	6 6	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9
6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12
6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 15	6 15	6 16
6 11	6 11	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 18	6 18	6 19
6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 16	6 17	6 18	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22
6 14	6 15	6 16	6 16	6 17	6 17	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25
6 16	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28
6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 31
6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 32	6 33	6 34
6 22	6 23	6 24	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 37
6 24	6 25	6 26	6 27	6 27	6 28	6 29	6 30	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40
6 25	6 26	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 42	6 44
6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 45	6 47
6 29	6 30	6 31	6 33	6 34	6 35	6 36	6 37	6 39	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 50
6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 49	6 51	6 53
6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56
6 35	6 36	6 37	6 39	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59
6 36	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	7 0	7 3
6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 51	6 53	6 56	6 58	7 0	7 3	7 6
6 40	6 42	6 43	6 45	6 46	6 48	6 50	6 51	6 54	6 56	6 59	7 1	7 3	7 6	7 9
6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 9	7 12
6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52	6 54	6 56	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 12	7 15
6 46	6 47	6 49	6 51	6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 9	7 12	7 15	7 18
6 47	6 49	6 51	6 53	9 55	6 58	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 11	7 15	7 18	7 22
6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 18	7 21	7 25
6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 11	7 14	7 17	7 21	7 24	7 28
6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 20	7 23	7 27	7 31
6 54	6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 23	7 26	7 30	7 34

Semidiurna.

Taurus.

Po G	35 H.m.	36 H.m.	37 H.m.	38 H.m.	39 H.m.	40 H.m.	41 H.m.	42 H.m.	43 H.m.	44 H.m.	45 H.m.	46 H.m.	47 H.m.	48 H.m.	49 H.m.
0	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52	6 54
1	6 34	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56
2	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 44	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 53	6 55	6 57
3	6 36	6 37	6 39	6 40	6 41	6 43	6 45	6 46	6 48	6 50	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59
4	6 37	6 38	6 40	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 54	6 57	6 59	7 1
5	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2
6	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 57	7 0	7 2	7 4
7	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 2	7 4	7 6
8	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 50	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 0	7 3	7 5	7 7
9	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 51	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 9
10	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 52	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 11
11	6 44	6 45	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13
12	6 45	6 46	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15
13	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 14	7 16
14	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 57	6 58	7 0	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18
15	6 48	6 49	6 51	6 53	6 55	6 58	6 59	7 1	7 4	7 6	7 8	7 11	7 13	7 17	7 19
16	6 49	6 50	6 52	6 54	6 56	6 59	7 0	7 2	7 5	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 21
17	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 2	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 16	7 20	7 23
18	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24
19	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 4	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25
20	6 51	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27
21	6 52	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28
22	6 53	6 56	6 58	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29
23	6 54	6 56	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 31
24	6 55	6 57	7 0	7 2	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32
25	6 56	6 58	7 1	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 33
26	6 56	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35
27	6 57	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 33	7 36
28	9 58	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37
29	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39
30	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 36	7 40

Leo.

Semidiurna.

Seminocturna.
Scorpius.

50 H.m.	51 H.m.	52 H.m.	53 H.m.	54 H.m.	55 H.m.	56 H.m.	57 H.m.	58 H.m.	59 H.m.	60 H.m.	61 H.m.	62 H.m.	63 H.m.	lu. G
6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 23	7 26	7 30	7 34	30
6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 1	7 12	7 15	7 18	7 22	7 26	7 29	7 33	7 37	29
6 59	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 28	7 32	7 36	7 41	28
7 1	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 27	7 31	7 35	7 39	7 44	27
7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 26	7 30	7 34	7 38	7 42	7 47	26
7 5	7 7	7 10	7 13	7 15	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 36	7 40	7 45	7 50	25
7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 21	7 24	7 27	7 31	7 35	7 39	7 43	7 48	7 53	24
7 9	7 11	7 14	7 17	7 19	7 23	7 26	7 29	7 33	7 37	7 42	7 46	7 51	7 56	23
7 10	7 13	7 16	7 18	7 22	7 25	7 28	7 31	7 36	7 40	7 44	7 49	7 54	7 59	22
7 12	7 15	7 17	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 38	7 42	7 47	7 52	7 57	7 2	21
7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 29	7 32	7 36	7 40	7 45	7 50	7 55	8 0	8 5	20
7 15	7 18	7 21	7 24	7 28	7 31	7 35	7 38	7 43	7 47	7 52	7 57	8 3	8 9	19
7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 41	7 45	7 50	7 55	8 0	8 6	8 12	18
7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 52	7 57	8 3	8 9	8 15	17
7 20	7 23	7 27	7 30	7 33	7 37	7 41	7 46	7 50	7 55	8 0	8 5	8 11	8 18	16
7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 48	7 52	7 57	8 2	8 8	8 14	8 21	15
7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 50	7 54	7 59	8 5	8 11	8 17	8 24	14
7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 52	7 57	8 2	8 7	8 14	8 20	8 27	13
7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 49	7 54	7 59	8 4	8 10	8 17	8 23	8 30	12
7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 1	8 6	8 12	8 20	8 26	8 33	11
7 30	7 33	7 37	7 40	7 45	7 49	7 54	7 58	8 4	8 9	8 15	8 22	8 29	8 36	10
7 31	7 35	7 39	7 42	7 47	7 51	7 56	8 0	8 6	8 11	8 17	8 25	8 32	8 39	9
7 33	7 36	7 40	7 44	7 49	7 53	7 58	8 2	8 8	8 13	8 20	8 27	8 35	8 42	8
7 34	7 38	7 42	7 46	7 50	7 54	7 59	8 5	8 10	8 16	8 22	8 30	8 37	8 45	7
7 36	7 39	7 43	7 48	7 52	7 56	8 1	8 7	8 12	8 18	8 25	8 32	8 40	8 48	6
7 37	7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 9	8 14	8 20	8 27	8 35	8 43	8 51	5
7 39	7 42	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 16	8 23	8 30	8 37	8 45	8 54	4
7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 25	8 32	8 40	8 48	8 57	3
7 41	7 45	7 50	7 54	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 27	8 34	8 42	8 51	9 0	2
7 43	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 16	8 22	8 29	8 36	8 45	8 53	9 2	1
7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 31	8 38	8 47	8 56	9 5	0

Aquarius.
Seminocturna.

Semidiurna.
Gemini.

po G	35 H.m̄.	36 H.m̄.	37 H.m̄.	38 H.m̄.	39 H.m̄.	40 H.m̄.	41 H.m̄.	42 H.m̄.	43 H.m̄.	44 H.m̄.	45 H.m̄.	46 H.m̄.	47 H.m̄.	48 H.m̄.
0	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 36
1	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 37
2	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 17	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39
3	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 33	7 36	7 40
4	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41
5	7 3	7 5	7 9	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 31	7 35	7 38	7 42
6	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 19	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43
7	7 5	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44
8	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45
9	7 6	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 21	7 25	7 28	7 31	7 35	7 38	7 42	7 46
10	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47
11	7 7	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47
12	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 27	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44	7 48
13	7 8	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 41	7 45	7 49
14	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 25	7 28	7 31	7 34	7 38	7 41	7 45	7 49
15	7 9	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50
16	7 9	7 12	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51
17	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51
18	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44	7 48	7 52
19	7 9	7 13	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 41	7 44	7 48	7 53
20	7 10	7 13	7 15	7 18	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 41	7 44	7 48	7 53
21	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 42	7 45	7 49	7 54
22	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 42	7 45	7 49	7 54
23	7 10	7 13	7 16	7 19	7 21	7 25	7 28	7 31	7 34	7 38	7 42	7 46	7 49	7 54
24	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55
25	7 10	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55
26	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55
27	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56
28	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56
29	7 11	7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 30	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56
30	7 11	7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 30	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56

Cancer.
Semidiurna.

Seminocturn

Sagittarius

49 H.m̃.	50 H.m̃.	51 H.m̃.	52 H.m̃.	53 H.m̃.	54 H.m̃.	55 H.m̃.	56 H.m̃.	57 H.m̃.	58 H.m̃.	59 H.m̃.	60 H.m̃.	61 H.m̃.	62 H.m̃.	63 H.m̃.	G
7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 31	8 38	8 47	8 56	9 5	30
7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 9	8 14	8 20	8 26	8 33	8 40	8 49	8 58	9 8	29
7 43	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 15	8 21	8 28	8 35	8 42	8 52	9 1	9 10	28
7 44	7 48	7 52	7 56	8 1	8 6	8 12	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	7 54	9 3	9 13	27
7 45	7 49	7 53	7 58	8 2	8 7	8 13	8 19	8 25	8 32	8 39	8 46	8 56	9 5	9 16	26
7 46	7 50	7 55	7 59	8 4	8 9	8 15	8 20	8 26	8 33	8 41	8 48	8 58	9 8	9 18	25
7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 10	8 16	8 22	8 28	8 35	8 43	8 50	9 0	9 10	9 21	24
7 48	7 52	7 57	8 1	8 6	8 11	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	8 52	9 2	9 12	9 23	23
7 49	7 53	7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 46	8 54	9 4	9 14	9 26	22
7 50	7 54	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 33	8 40	8 47	8 56	9 6	9 16	9 28	21
7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 15	8 21	8 27	8 34	8 41	8 49	8 58	9 8	9 18	9 30	20
7 52	7 56	8 1	8 6	8 11	8 16	8 22	8 29	8 36	8 43	8 50	8 59	9 9	9 20	9 32	19
7 53	7 57	8 2	8 7	8 12	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	8 52	9 1	9 11	9 22	9 34	18
7 54	7 58	8 3	8 7	8 13	8 18	8 24	8 31	8 38	8 45	8 53	9 2	9 13	9 24	9 36	17
7 54	7 58	8 3	8 8	8 14	8 19	8 25	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 25	9 38	16
7 55	7 59	8 4	8 9	8 15	8 20	8 26	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 16	9 27	9 40	15
7 56	8 0	8 5	8 10	8 16	8 21	8 27	8 34	8 41	8 49	8 57	9 6	9 17	9 29	9 42	14
7 56	8 0	8 5	8 11	8 17	8 22	8 28	8 35	8 42	8 50	8 58	9 8	9 19	9 30	9 43	13
7 57	8 1	8 6	8 11	8 17	8 23	8 29	8 36	8 43	8 51	8 59	9 9	9 20	9 32	9 45	12
7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 30	8 37	8 44	8 52	9 0	9 10	9 21	9 33	9 46	11
7 58	8 2	8 7	8 13	8 19	8 25	8 30	8 37	8 44	8 52	9 1	9 11	9 22	9 34	9 48	10
7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 45	8 53	9 2	9 12	9 23	9 35	9 49	9
7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 46	8 54	9 3	9 13	9 24	9 36	9 50	8
7 59	8 4	8 8	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 46	8 54	9 3	9 14	9 25	9 37	9 52	7
7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 26	9 38	9 53	6
7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 26	9 38	9 53	5
8 0	8 4	8 9	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	4
8 0	8 4	8 10	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	3
8 0	8 4	8 10	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	2
8 0	8 5	8 10	8 15	8 22	8 27	8 34	8 41	8 48	8 56	9 6	9 16	9 28	9 40	9 55	1
8 0	8 5	8 10	8 15	8 22	8 27	8 34	8 41	8 48	8 56	9 6	9 16	9 28	9 40	9 55	0

Capricornus

Seminocturn

DIFFERENTIA TERTIA IN HIS QVAE ACCIDVNT PLANETIS SEPTEM IN SEMETIPSIS, ET quid accidat eis ab inuicem.

ET quia iam annuente Deo iam peregimus esse planetarum in semetipsis, & quid significent: prosequamur narrando quid eis accidat in semetipsis & ab inuicem, id est, à quibusdam erga quosdam.

Errantium stellarum vim & potestatem in qualitate, loco, situ, & denique cùm mutua, tum ad suos orbes cõparatione potissimùm spectari, suprà diximus. Priores tres modos in superioribus differentijs coniunxit: Itaque iam in differentia tertia quartum qui restabat aggreditur modum, in quo meantium siderum φαινόμενα, quæ ipsis vel propter diuersitatem orbium in quibus feruntur, vel ex respectu mutuo contingunt, examinanda atque exploranda sunt. Tales autem affectiones omnes, passiones planetarum vulgo vocant, sed eas passiones quæ planetas in suis orbibus absque vllo respectu ad alios comitantur, accidentia planetarum in semetipsis nominat: qualia sunt planetarum stationes, directiones, declinationes, latitudines, ascensiones, descensiones cùm in deferentibus, tum in Epicyclis. Apparentias verò, quæ non nisi ex collatione planetarum mutua intelliguntur, nominat accidentia planetarum ad se inuicem, quæ rursus sunt duplicia. Primò enim planetas ad ipsa luminaria confert, atq; docet quid sit planetę ortus, quid occasus, quid combustio, quid persona, quam Almugeam nominant. &c. Deinde combinationum quæ ex respectu planetarum mutuo exoriuntur, cùm multa millia numerari possent, autor præcipuas tantùm & quæ propter euidentiam effectuum obseruantur, recenset: vt sunt coniunctio, applicatio, defluxus seu separatio, prohibitio à ☌ vel aspectu obsessio, solutio, κενοδρομία, peregrinatio, feralitas, receptio & pulsatio, translatio luminis, contrarietas seu perturbatio, abscisio, collectio, delatio luminis, refrenatio, sublimitas & veneratio, dilectio & odium.

Signi-

1 *Significatio planetarum in semetipsis est, ut sit planeta ascendens in circulo augis suæ, minor lumine & magnitudine atque cursu, id est, cùm fuerit inter ipsum & suam augem minus XC. gradibus antè vel retrò: si autem fuerint inter ipsum & augem XC. gradus æquales, erit æqualis in lumine & magnitudine atque cursu: si verò fuerit extra hæc duo loca, id est, plus XC. erit descendens de circulo augis, & apparebit maior lumine & magnitudine, ac cursu velocior.*

2 *Et si fuerit portio eius æquata minus CLXXX. gradus, erit augens numerum: & si fuerit plus, erit minuens numerum: & si fuerit portio eius æquata ex CLXXX. grad. vel CCCLX. erit nec augens nec minuens: & si addatur æquatio æquata super medium cursum, dicitur augens cursum vel numerum: & si minuitur eius æquatio, dicitur minuens numerum.*

3 *Et quando aliquis planetarum altiorum trium vadit plus medio cursu suo, dicitur augere cursum: & si minus vadit, dicitur minuere cursum: & si vadit tantùm, dicitur cursu æqualis: & quando aliquis planetarum inferiorum vadit plus medio cursu Solis, erit augens cursum: quando vadit minus, dicitur minuens cursum: & quando vadit tantùm, erit cursu æqualis. Luminarium autem esse in cursu, est sicut esse trium altiorum planetarum.*

4 *Fit quoque planeta septentrionalis cùm transierit Genzahar suum, id est, cùm transierit per viam Solis iens à meridie in septentrionem: ille transitus, id est, illa*

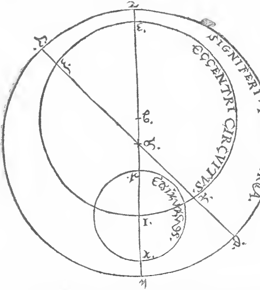
abscisio.

abscisio circulorum, dicitur Genzahar. Cùm ergo planeta transierit ipsam abscisionem, & fuerit inter planetam & ipsam abscisionem minus X C. grad. erit planeta septentrionalis ascendens: & cùm fuerit à X C. vsque ad CLXXX. erit septentrionalis descendens: & cùm transierint hunc numerum, id est, cùm habuerit plus iens ad CCLXX. erit meridianus descendens: & cùm transierint hunc numerum iens ad CCCLX. erit meridianus ascendens. Hoc est esse planetarum in semetipsis.

Significatio planetarũ, &c.

1 De primo genere passionum, quibus planetæ ratione suorum orbium afficiuntur. Primò autem & ante omnia præcipit de ascensione & descensione planetæ, tam in deferente quàm in epicyclo inuenienda. Hîc voces aliquot, quæ ad negotium hoc conducunt, exprimendæ sunt. Circulus idem cum mundo centrum habens, ὁμόκεντρος seu concentricus dicitur, qualem in delineatione apposita repræsentat ex centro α descripta, literisque γ δ κ θ designata extremitas. Deferens seu eccentrus seu absis ἐκκέντρος est, cuius centrum est aliud à centro mundi, ipsum tamen ambiens, in quo Sol vel epicyclus planetæ alterius circumducitur. Hunc tibi insinuat interior peripheria super centro β descripta, literisque ε ζ κ θ designata. Sed Epicyclus est orbis seu circulus breuis deferenti affixus, in quo corpus planetæ gyratur, cuius imaginem refert paruus circulus, μ λ literis designatus, atque super centro ι descriptus. In horum vtroque duo insignia puncta notanda sunt, quorum vnum absis summa, alterum absis ima dicitur. Summa absis est punctum deferentis vel epicycli, ab intimo puncto vniuersitatis remotissimũ. Ptole. ἀπόγειον, vulg. barbara voce augem, Pôtanus apicẽ, culmẽ & summũ circuli vocât. Ima absis est punctũ deferẽtis vel epicycli demissius, terręq; proximũ, à Ptolemęo περίγειον, vulgò oppositũ augis nominatũ. In delineatiõe nostra apogeũ eccẽtri insinuatur per literã ε, in epicyclo per literã λ: Perigeũ repræsentat in eccentro quidem litera ι, in epicyclo verò litera μ. His ita se habentibus perspicuum est, Solem aliorumque planetarum epicyclos in de-

in deferentibus suis tantisper descendere ad terram, donecà perigeo eccentri hemicyclum seu partes 180. emetiantur, atq; deuehantur ad imam absidem, atque econtrariò hinc scandentes, ratione suorum deferentium euehi, tamque diu à centro mũdi subleuari, donec vno circuitu completo ad summam absidem delati, rursus ad easdem vices exeant. Penitus eodem modo ascensus & descensus stellarum in epicyclo imaginãdus est. Nam ab apogeis epicyclorum ad eorundem perigea delabentes, dicuntur descendere: ascendere verò, cùm perigeis superatis apogea subeunt. Cæterùm autor hoc loco intelligit planetas ascendere, dum in superiore parte deferentis commorantur, hoc est, cùm ab vtrauis parte summæ eccentri absidis antrorsum vel retrorsum non distiterint plus partibus 90. tum enim propter remotionem eorum à centro mundi maiorem, sentiuntur lumine, magnitudine & cursu minores. Econtrariò cùm per inferiores medietates deferentium discurrunt, cursum accelerant & corpore lumineque maiores videntur, siquidem res omnes maiores appparent, quando ex minore, quàm quando ex maiore interuallo sensu percipiuntur.

Quòd verò planetæ re vera reuoluant in eccẽtris atq; cõparatiõe ad signiferũ, in sublimiore medietate ferant tardiùs q̃ in medietate demissiore, exẽplo Solis, quod facilè intelligat, declarabim⁹. Nemo est qui ignoret, signiferũ ab ęquinoctiali in duo hemicyclia æqualia dirimi, ita vt vnũ in boreã, alterũ in austrũ inclinet. Iã verò rursus omnib⁹ cõstat, plures esse dies ab ęqnoctio verno, ad æquinoctiũ autũnale, q̃ ab hoc in illud. Nã Sol per hemicycliũ boreũ, quod sex æstiualia signa cõtinet, ambulás, dies $186\frac{1}{3}$ ferè cõsumit: alterũ verò hemicycliũ australe, quod sex signa hyberna possidet, peragrãs, dies $178\frac{11}{12}$ ferè saltem explet. Quũ itaq; Sol spacio dierũ $7\frac{1}{2}$ ferè citiùs medietatẽ australẽ pluſtret q̃ borealẽ: liquet eũ hîc lẽtiùs, illic verò ocyùs progredi.

Si enim

Si enim vbiq; ęquabiliter incederet, nō inęqualib⁹, ſed ęqualib⁹ tēporib⁹ ęquales ſigniferi medietates trāſiret. Cui⁹ diuerſitatis nulla alia cauſa eſt, niſi quòd Sol in orbe eccētro, cui⁹ centrū à cētro mūdi, vt dixi, diuerſum eſt, reuoluitur. Nā ſi orbis Solē deferens mundo eſſet concentricus, tunc ab æquinoctiali in duo æqualia ſecaretur hemicyclia, atque ob id Solis conſtanti ęquabilique & regulari motu æqualibus temporibus emetienda. Id autem cùm non fiat, neceſſum habemus credere, Solem proprio motu deferri in eccentro ſupra mundi centrum ſublato, atque ob id efficiente, vt ipſe quamuis per proprios orbes æquabiliter promoueatur, nobis tamen in centro vniuerſitatis hęrentibus diſsimiles & inæquales in ſignifero progreſſus facere, lentiuſque τὰ ἀπόγεια, & ocyùs τὰ περίγεια tranſire appareat. Quæ omnia ſatis craſſè ob oculos ponuntur in grammatica noſtra figura, in qua duæ lineæ in centro mundi per literam α deſignato ſeſe κατὰ κορυφὴν ſecantes faciunt angulos æquales, & idcirco in figuræ extrema peripheria ſigniferum repræſentante æquales arcus, literis γ δ & κ ϑ deſignatos ſuſcipiunt. Arcus verò interioris deferentis ijſdem angulis reſpondentes eſſe inæquales diſsimileſque ſatis apparet. Ac maior quidem eſt is, qui circa ἀπόγειον literis ε ζ deſignatus eſt, quòd lineis longiùs à centro terræ procurrentibus intercipiatur: minor verò, qui circa περίγειον literis ι κ notatus lineis minùs procul à centro protenſis concluditur. Porro cùm Sol ſuo æquabili motu quotidie æqualia ſpacia ſuæ abſidis emetiatur, ſequitur maiorem abſidis arcum iuxta apogeum literis ε ζ deſignatum plura continere diurna curricula, quàm arcus iuxta perigeum literis ι κ deſignatus. His autem abſidis arcubus ęqualibus & inæqualibus temporibus regularem motum ſuſtinentibus, reſpondent æquales ſigniferi arcus, literis γ δ & κ ϑ deſignati. Quapropter Sol tranſiens arcum ſigniferi circa ſummam abſidem literis γ δ deſignatum, plures dies abſumet, & curſu tardior factus lentiùs incedere videbitur, quàm tum, cùm per oppoſitum & æqualem arcum ſigniferi circa demiſſam abſidem literis κ ϑ deſignatum iter faciet. Idem iudicandum eſt de ſtellis errantibus reliquis, quòd videlicet centra ipſorum epicyclorum in eccentris æquabiliter circumuecta, ſuper centro terrę inæqualiter ferantur, atque

per 15. primi elementorum.

tur,atque temporibus æqualibus arcus ſigniferi inæquales trā-
ſeuntes, circa ſummas abſidas tardiùs moueri, circa imas verò
curſum accelerare videantur. Quod ad motum ſtellarum in epi
cyclis attinet,ſufficit hic obſeruare,eas in ſuperiore paruorum
circulorum medietate per ſigna conſequentia progredi : & in
inferiore eorundem medietate,ad ſigna antecedentia retroce-
dere.Lunę tamen in epicyclo motus non hanc,ſed contrariam
viam ſequitur:ſiquidem per demiſsiores partes epicycli diſcur-
rens,per ſigna conſequentia curſum mirum in modum accele-
rat: ſummas verò partes tenens,etiamſi ſigna antecedentia pe-
tat, nunquam tamen propter centri epicycli motum εἰς τὰ ἑ-
πόμενα ocyorem retrocedens,ſed ſaltem curſu tarda efficitur.
Hæc eſt rudis Theoria ſcanſionum deſcenſionumq́ue,progreſ-
ſuum & retroceſſuum,quę quemadmodum ad calculum tabu-
larum ſeu potius Ephemeridum applicanda ſit,breuiter ſtri-
ctimq́; attingere debemus. Arcus ſigniferi à ſumma eccentri
abſide ad centrum epicycli ſecundum ordinem ſignorum com
putatus,in Theorijs planetarum & tabulis motuum, Anomalia
eccentri ęquata,& vulgò centrum planetæ verum dicitur. Id
centrum quod elongationem centri epicycli à ſumma eccentri
abſide indicare dicimus, quomodo ex tabulis ſupputandum
ſit,ſuprà copioſe indicatum eſt,nimirum per apogei à motu lō-
gitudinis ablationem atque eccentri proſthaphęreſin. Quòd ſi
idem ex conſtitutis motibus vulgatarum Ephemeridum ſuppu
tare velis,ſic procede: Excerpe ex ephemeride verum motum
planetæ,& ab eo apogeon,ſeu vt vocant,augem planetæ in ſe-
cunda ſignificatione,id eſt, arcum ab interſectione verna ad
ſummam eccentri abſidem ſupputatum,atque hic à nobis pro
ſingulis planetis πινακικῶς adſcriptum,ſubtrahe,accommoda-
ta integra reuolutione ſeu duodecim ſignis, vt Aſtronomicus
calculus exigit,quotieſcunque ſubtractio fieri nequiuerit:quo
facto,remanebit Anomalia eccentri æquata,ſeu vt vocant,cen-
trum verum,hoc eſt,centri epicycli,ſeu potius ipſius planetæ à
ſumma ſui eccentri abſide diſtantia, ſecurè enim hoc loco diſ-
ferentiam inter motum verum centri epicycli & corporis pla-
netæ negligendum putaui.Porro vt iam ad propoſitum reuer-
tamur,ſi Anomalia illa eccentri vera partibus 180.ſeu ſex ſignis
minor

minor fuerit, planetam à summa eccentri abside ad imam descendentem: si maior, ab ima abside ad summam scandentem indicabit. Denique numerus partium 90. & 270. vtramque longitudinem mediam, ille primam, hic secundam ostendet.

APOGEA PLANETARUM.

Planetæ	Signa	Part.
♄	8	28
♃	6	6
♂	4	$27\frac{1}{3}$
☉	3	6
♀	2	$15\frac{2}{3}$
☿	7	$28\frac{1}{2}$

Apogeorum quoque epochæ, hoc est, longitudines signiferi ab interfectione verna deriuatæ, atque ad summas stellarum absides procurrentes, quas hic adiecimus, etsi ad tempus nostri exempli, hoc est, ad annum Christi Dei 1527. constitutæ sint, tamen vel antecedenti vel consequenti seculo in hac platica supputatione propter apogeorum lentisimam progresionem non perperàm accommodari poterunt. Perigea autem ex diametro locis apogeorum opponuntur, quod tenere plurimum proficit ad cognoscenda loca, in quibus ratione suorum eccentrorum longisimè à terra recedunt, aut ad eandem proximè accedunt. Exempli gratia, Saturni à terra nostro tempore distantia longisima est in p. 28. Sagittarij, breuisima verò in p. 28. Geminorum. Ad eundem modum de ♃ ♂ ☉ ♀ & Mercurij distantia vel propinquitate iudicandum est. Nam Lunæ absides instabiliores sunt, & semper diebus triginta signiferũ perlustrant. Apogeon seu summa eius absis mensis periodici principio vnà cum Luna sub Sole est: die septima, in partibus Lunæ oppositis: die decima quarta, vnà cum Luna partibus Solis ex diametro opponitur: die 22. denuò Lunæ opponitur: atque denique diebus octonis ferè pòst: iterum vnà cum Luna Soli coniũgitur. Quòd ad ascensum descensumque planetarũ in epicyclis explorandum attinet, de eo facilè iudicare est ijs, qui calculum loca longitudinis stellarum suppeditantem, de quo suprà egimus, intelligunt. Nam anomalia orbis æquata, quam ęquatũ planetę argumentum nominant, si fuerit partibus 180. minor, planetæ à culmine epicycli ad perigeum eiusdem descensum indicat: si maior, eiusdem à parte epicycli demisiore ad summũ fastigium scansionem declarat. Exempli gratia, in nostro exemplo

plo Anomaliam coęquatam suprà deprehendimus, Saturni quidem p.45.33 1ª, Veneris p.42.50 1ª, & Mercurii p.65.54 1ª: qui numeri trium harũ stellarum à culminibus epicyclorũ descensionem indicant. Econtrà verò Iuppiter & Mars, cùm illius Anomalia æquata sit p.337.13 1ª, huius verò p.183.9 1ª, relictis epicyclorum perigeis ad apogea eorundem conscendunt. Quòd si huius rei alium ac faciliorem characterem petis, eum tibi harmonia stellarũ, quam ad Solem obseruant, facilè suppeditabit. Etenim tres superiores in synodo Solis, & quod idem est, circa medias directiones summas epicyclorum absides occupant: Econtrariò circa medium tempus repedationis, Soliq; ex diametro oppositi imam absida eiusdem epicycli tenent. Post coniunctionem verò Sole ab ipsis recedente, ipsi quoque de culmine epicycli descendere incipiunt, atq; deinceps descendentes eam proportionem obseruant, vt tot partes semper distent ab abside epicycli summa, quanta est à planeta ad Solem distantia. Quapropter à planeta ad Solem secundum signorum successionem distantia, quam ex ephemeride desumere potes, de elongatione planetę à culmine parui circuli te satis certò admonere poterit. Cæterùm alia est duorum inferiorum siderum ratio. Quippe Saturni, Iouis ac Martis stellæ, & trium, & quatuor, & sex signorum spacio à Sole abesse possunt, Veneris ac Mercurij vix duorum. Superiores à matutina statione retroire incipiunt, inferiores, vespertina. Sed characterem, ex quo inferiorum in epicyclo ascensus descensusque faciliùs, quàm ex alijs notis cognoscitur, hunc esse puto, quòd in exortu matutino scandere: vespertino, imum epicycli petere soleant. Iidem Soli coniuncti, post exortum matutinum culminant: post vespertinum verò ad vnguem imam absida epicycli possident.

Ad extremum id scitu dignum esse putaui, quando planetæ terræ sint proximi, aut ab eadem longissimè distent tam deferentis, quàm ratione epicycli. Quando igitur Saturnus coniungitur Soli, circa finem Sagittarij: Iuppiter, circa partem sextam Libræ: Mars, circa finem Leonis, vtraque ex causa longissimè à terra abscedit: Econtrariò Saturnus postremas partes Geminorum: Iuppiter partem sextam Arietis: Mars postremas partes Aquarij percurrens, si Soli opponatur

tur

tur, itidem vtraque ex causa terræ fiet proximus. Nam Saturnus, vt de vno tantùm exempli gratia dicamus, primò ratione eccentri longissimè recedit à terra in Sagittario, deinde Soli coniunctus summitatem sui parui circuli occupat. Quapropter in huiusmodi statu à terra ipsum longissimè recedere est perspicuum. Pari ratione de maximo à terra abscessu vel accessu inferiorum iudicabis, siquidem loca absidum in eccentris, & tempora quibus per summas & imas partes epicyclorum feruntur, non latent.

2 Sententia est: Si Anomalia orbis æquata, seu argumentum eius æquatum, vt vocant, de quo paulò antè dicebamus, fuerit minus partibus 180. tunc planeta dicitur προσθετικὸς τῶν ἀριθμῶν, hoc est, auctus numero, quoniam tunc prostaphæresis, id est, æquatio argumenti medio motui planetæ, id est, vero motui centri epicycli additur, vt verus eius motus prodeat. Eadem orbis Anomalia æquata si habeat plus part. 180. ἀφαιρετικὸς τῶν ἀριθμῶν, hoc est, diminutus numero vocatur, propterea quòd Prostaphæresis tunc à vero motu epicycli subtrahitur, vt superatio verum locum planetæ nobis notum faciat. Exempli gratia, supra in ψηφοφορία Saturni anomalia orbis æquata deprehensa est p. 45. 33 1ª, 22 2ª, semicirculo nimirum longè minor, idcircò Saturno τῶν ἀριθμῶν προσθετικῷ existente, prostaphæresin eius æquatam, quæ est part. 4. 13 1ª, 55 2ª, motui epicycli vero, qui est part. 355. 61ª, 5 2ª, addidimus, vt verum locum Saturni à capite Arietis stellati produceremus, nempe part. 359. 20 1ª. Cui numero præcessionem æquinoctiorum veram adjicientes, verum Saturni locum ab apparenti æquinoctio produximus p. 26. 42 1ª, 20 2ª. Eodem modo si ψηφοφορίαν Veneris & Mercurij aspicias, auctos numero eos esse deprehendes. In Martis verò & Iouis calculo, cùm Anomalia æquata part. 180. excedat, vtrumque horum planetarum diminutum esse numero pronunciare poteris. Quòd si Anomalia æquata ad vnguem fuerit partium 180. vel 360. tunc quoniam lineæ veri motus planetæ & veri motus centri epicycli vniuntur, neque auctus neque diminutus, sed æqualis numero dicitur. Id fusiùs & clariùs in Theorijs planetarum describitur.

Et si portio eius, &c.

Et quando aliquis &c.

3 De velocitate & tarditate motus planetarum, quibus addi debēt progresſiones, ſeu vt vocant directiones, repedationes & ſtationes, & ſi quę ſunt aliæ quinque errantium ſtellarum adfectiones, quæ illis ratione ſuorum eccentrorum & epicyclorum contingunt, velox motu planeta dicitur, cùm in ſignorum conſequentiam motus eius verus maior motu medio fuerit. Sed tardus motu dicitur dum retrograditur, aut ſaltem tardiùs quàm ſit motus eius medius pergit. De his ſtellarum affectionibus facilimè iudicabis, ſi ex Ephemeride motum planetæ diurnum elicies, eundemq́ue cum medio eius motu hic πινακικῶς deſcripto conferas, id quod in

MEDII PLANETARVM motus diurni.

	P.	ſc.1ª.	2ª.
♄	0	2	0
♃	0	4	59
♂	0	31	27
☉	0	59	8
♀	0	59	8
☿	0	59	8
☽	12	11	27

examinandis viribus ſtellarum ſedulò faciendum eſt. Nam ſtellæ cùm matutino exortu ſulſerint, habuerintq́ue motum verum medio motu maiorem, robuſtiſsimæ à Ptolemęo iudicantur: vbi illud ſimul obſeruare decet, quòd in tribus ſuperioribus non tantum faciat velocitas motus, ſicut in tribus inferioribus. In Venere igitur velocitas motus conſideranda eſt, & multum facit, magis in Mercurio, maximè in Luna. Porro progrediēs ſeu directus, vt vocant, planeta eſt, dum per arcum epicycli ſuperiorem inter puncta ſtationum interceptum diſcurrit, dumq́ue motus eius in Ephemeride ſcriptus augetur, vnde & nomen accepit, vt taliter affectus, atque relictis partibus antecedētibus ſequentes inuadēs, προσθετικὸς dicatur. Manifeſta eſt autem inter curſus velocitatem & directionem differentia. Nam omnis planeta curſu velox ſimul directus eſt, non autem omnis qui directus eſt, neceſſario curſu velox exiſtit: ſiquidem circa principia directionum motus medius motū verum velocitate ſuperare conſueuit. Retrocedēs ſeu retrograd⁹ fit planeta, dū per inferiorē abſida parui circuli ambulat, motuſq́; eius in Ephemeride ſcriptus minuitur, & rurſus nomē inuenit, vt ad hunc modū relictis locis ſigniferi ſequentibus ad præcedentia ſigna reuertens, προηγητικὸς dicatur.

dicatur. Stationalis στηρίζων fit, cùm in puncta stationum incidens veluti in cœlo firmatus stare, cursumq; inhibere videtur. Id agnosces, quotiescunque nullam in partibus & scrupulis varietatem in Ephemeridibus animaduerteris. Ad hæc syllabæ quoque D I & R E quinque planetarum columnulis Ephemeridum insertę, principia directionum & retrocessuum indicant. Sed & duæ stationes, prima videlicet & secunda, obseruantur. Prima statio πρῶτος στηριγμός, est epicycli punctum, à quo planeta descendens incipit retrocedere. Secunda statio δεύτερος στηριγμός, est epicycli punctum alterum, in quod planeta ex retrocessu incidens incipit derigi. Has planetarum affectiones omnes, de quibus modò diximus, admodum quoque facilè supputare poterimus, si per Anomaliam eccentri coæquatam canonem stationum planetarum ingredientes, conuenienter excerpamus tam primæ quàm secundæ stationis numeros, eosdemque mox ad coæquatam commutationis Anomaliam conferamus. Nam si numerum commutationis Anomaliæ æquatæ æqualem deprehenderimus stationis numero primo, planetam quoque in puncto stationis primę, vnde per repedationem ad perigeum epicycli descendit, commorari pronunciabimus. Si verò idem παραλλάξεως numerus stationis secundæ numero æqualis fuerit, planetam similiter stationalem in altero epicycli puncto, à quo per directionem ad summum fastigium eius scandit, hærere dicemus. Deniq; si Anomalia commutationis, vtriusque stationis numero inæqualis fuerit, planetā aut ὑπολειπτικὸν, aut προηγητικὸν indicabit: ac ὑπολειπτικὸν quidem, cùm numerus anomaliæ commutationis fuerit minor numero stationis primæ, vel maior numero stationis secundæ: προηγητικὸν verò, cùm eadem anomalia numero stationis primæ maior, & numero stationis secundæ minor fuerit. Ad tempus nostri exempli in ψηφοφορίᾳ ♄, cernitur Anomalia commutationis coæquata p. 45. 33 1ª. Anomalia verò eccentri coæquata par. 114. 32 1ª, cui in canone stationum sub titulo ♄, respondet numerus stationis primæ par. 114. 30 1ª, & stationis secundæ p. 245. 30 1ª: quorum numerorum cùm numerus Anomalię commutationis neutri consentiat, multoque minor numero stationis primæ existat, idcirco Saturnum hoc tempore extra stationum me-

tas versantem, atque ὑπολειπτικὸν esse declarat. Ad eundem modum Veneris & Mercurij sidera in signa consequentia ire inuenta sunt. Sed Mars contraria de causa deprehenditur esse προηγητικός. Nam ipsius Anomaliæ eccentri coæquatæ, quæ est par. 97. 32 1ª, respondẽt in tabula stationum numeri primæ quidem stationis par. 16. 325 ª, secundæ vero par. 196. 351ª à quorum vtroque anomaliæ cõmutationis coæquatę par. 183. 10 1ª, numerus discrepans, ac numerum quidem stationis primę superans, ab altero verò superatus, Martis προήγησιν seu retrocessionem indicat.

Fit quoq; planetarũ &c.

4 Sequitur secundum genus passionum, quo stellarum affectiones, quas ab habitudine ad æquinoctialem & eclipticam Solis capiunt, comprehenduntur. Est enim stellarum declinatio nihil aliud, quàm earundem ab æquinoctiali circulo versus septentriones austrumúe distantia. Et latitudo nihil aliud est quàm à medio signifero discessus: qui similiter duplex est, austrinus videlicet & Arctous. Declinatio supputatur per lineam per polos mundi & verum locum stellę ductam. Latitudo verò per lineam per cardines signiferi & verum locum stellæ actam. Perspicuum est autem, Solem quamuis declinationem habeat, nullam tamen vnquàm acquirere latitudinem, eò quòd planum deferentis eius in plano eclipticę semper permaneat. Reliquorum planetarnm, quorum absides seu deferentes planum eclipticę in centro mundi secant, atque ab eadem deflectentes certis metis abscedunt, latitudo manifesta est, sed absidum deuiationibus & epicyclorũ inclinationibus deflexionibusq; ita inuoluta, vt breuiter absque obscuritate tradi vix queat. Est tamen trium superiorum hæc lex, vt sicut Lunæ, ita ipsorum absides singulę ad certum interuallum recedant ab Ecliptica, atq; ab eadem in centro vniuersitatis ita secentur, vt illa absidum hemicyclia, quæ apogea sustinent, in partem mundi Arctoam, reliqua verò quæ perigea continent, in austrum ad certam minimeque variabilem, in Saturno quidem partium duarum cum semisse ferè: in Ioue partis propemodum sesquialterę, in Marte denique partis vnius distantiam remoueantur. Verùm enimuerò nodi Lunæ ab harum absidum cum ecliptica commissuris in hoc differunt, quòd illhic quotidie tribus scrupulis in

signa

signa præcedentia, hîc verò in consequentia non ocyùs, quàm apogea ad motum sphæræ octauæ, vt vocant, transferantur, ita vt apogea in septentrione, perigea verò in meridie peripherias ecliptic equè distantes describant, & nũquàm sicut in Luna sua rum absidum nodos accedant. Etsi verò omnes omnium absidũ cum ecliptica intersectiones, commissuræ seu nodi, seu συνδεσμοι rectè vocentur, Ptolemæum tamen aptolesmatico tertio peculiariter commissuras Lunæ συνδέσμους, reliquorum verò planetarum τὰ κνήμπια nominasse apparet. Porrò cùm hęc absidum latitudo ab experientia discrepet, idcirco vt τοῖς φαινομένοις satisfiat, adiungitur ei alia latitudinum ratio, ab epicyclorum ad suas absides inclinatione desumpta, estque talis: Quando centrum epicycli alterutrum nodorum occupat, tunc planicies circuli parui tota iungitur circulo eclipticæ, & punctũ culminans eique oppositum in deferentis & eclipticæ sectionẽ incidit. At cùm idẽ centrũ epicycli extra nodos fuerit, perigeũ parui circuli declinat ab abside, idq; semper ad eam mundi partem, ad quam hemicyclium absidis, in quo epicyclus commoratur, recessit: apogeum verò eiusdem circuli tantũdem ad partem oppositam reflectitur. His ita se habentibus, perspicuum est, inclinationes perigeorum, latitudines absidum augere, & perigeorum easdem minuere. Exempli gratia, si centrum epicycli relicto nodo attollente boream subeat, & perigeum parui circuli certa ratione à planicie absidis similiter ad boream, apogeum verò eiusdem in partem oppositam eclipticam versus tantundem flectatur, perspicuum est, planetam per perigea epicycli discurrentem, atque extra vtrunq; planum vagantem, maiorem acquisiturum latitudinem, quàm quanta est eccentri ab ecliptica remotio: minorem verò lõgè, si per apogea seu superiores partes epicycli iter faciat, atque in medio cœli deferentis & eclipticę planis concluso commoretur. Ad eundem modum cùm centrum epicycli superato nodo deprimente vltrà eclipticam ad austrum labitur, perigea epicycli similiter ad austrum inclinata, si tum planeta transeat, maiorem latitudinem quàm quantus est absidis ab ecliptica abscessus acquiret: minorẽ verò, si per apogea eiusdem epicycli feratur: tum enim inter deferentis & eclipticæ circulũ consistet. Ex his omnibus liquet, lati-

tudines singularum partium absidis ad variam epicycli inclinationem multipliciter variari. Latitudines autem in tabulis motuum descriptæ eam saltem varietatem exponunt, quæ centro epicycli per limites amplissimæ stellarum latitudinis discurrente contingunt. Nos quoque hic tibi πιναχικῶς trium superiorum apogea & perigea in epicyclis tenentium latitudines subiecimus, ex quibus maxima deferentium ab ecliptica remotionis variatio, quæ ab inclinatione apogeorum & perigeorum efficitur, manifesta est.

SATVRNVS, CENTRO EPICYCLI eius tenente maximę latitudinis.

Borealem limitem.		Australem limitem.	
Culminãs seu Soli iũctus, habet latitudinẽ bor. p. 2. 31 ².	Depressus ad imum epicycli seu Soli oppositus, habet latitudinem borea. p. 3. 31 ².	Culminans seu Soli iunctus, habet latitudinẽ aust. par. 2. 11 ².	Depressus seu Soli oppositus, habet latitudinem austra. p. 3. 11 ².

IVPPITER, centro epicycli ipsius lustrante latitudinis maximę.

Limitem Borealem.		Limitem Australem.	
Culminans deuiat ad boreã p. 1. 61 ².	Depressus deuiat ad boream p. 2. 51 ².	Culminans deuiat ad austr. p. 1. 41 ².	Depress⁹ deuiat ad aust. p. 2. 81 ².

MARS, centro epicycli eius lustrante latitudinis maximæ.

Limitem Borealem.		Limitem Australem.	
Culminãs deuiat ad borea. p. 1. 61 ².	Depressus deuiat ad bor. p. 2. 51 ².	Culminans deuiat ad austr. par. 0. 21 ².	Depressus deuiat ad aust. p. 7. 301 ².

Reliquæ

Reliquę latitudinum mutationes, quę planetarum extra apogeorum lineam epicycli situm comitantur, quæque centro epicycli limites amplissimę latitudinis euagante contingunt, ex tabulis petendę sunt, & iuxta αἰολογίαν, prout centrum epicycli multum vel parum à limitibus medijs abest, per eccentri & commutationis anomaliam eliciendæ. Ac per commutationis quidem Anomaliam coæquatam ipse numerus latitudinis, per eccentri verò anomaliam absolutam scrupula proportionalia excerpenda sunt, atque pars de numero latitudinis scrupulis illis proportionalibus congruens pro quæsita stellæ latitudine retinẽda. Et ne erres, totamq; substantiã huius loci rectè intelligas, differentiam inter loca apogeorum & loca maximę latitudinis limitum, in conspectu te habere oportet, hęc enim diuersa sunt. Ab apogeis absidum stellæ terram propiùs accedentes, descendunt: à limitibus verò latitudinis amplissimę recedẽtes, ad nodos pergunt. Martis tamen absidis puncta apogeorum ab ecliptica plurimum remota sunt, & idcirco cum punctis amplissimæ latitudinis eius coincidunt. Cæterùm limes amplissimæ latitudinis Saturni apogeum eccentri antecedit, atque ab eodem εἰς τὰ προηγούμενα spacio cœli partium 50. remouetur, ita vt centrum epicycli eius per cõsequentia signa promotum, priùs limitem amplissimæ latitudinis quàm apogeum eccentri transeat. At Iouis amplissimę latitudinis limes sui eccentri apogeum sequitur, atque ab eodem εἰς τὰ ἑπόμενα spacio partium cœli 20. recessit. Iuxta hoc ergo Iouis apogeo partes 20. addentes, & partes 50. apogeo Saturni adimentes, facilè limitum nodorumque omnium loca describuntur, vt vides.

NODVS.

☊ attollens.				☋ deprimens.			
♄	p.	8	♌	♄	p.	8	♒
♃	p.	26	♋	♃	p.	26	♈
♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♉	♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♏
♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♓	♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♍
☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♌	☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♒

Limites latitudinis amplißimæ.

Arctoæ.				Austrinæ.			
♄	p.	8	♏	♄	p.	8	♉
♃	p.	26	♎	♃	p.	26	♈
♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♌	♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♒
♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♊	♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♐
☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♏	☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♉

Cùm itaque in Marte summæ imæque eccentri absides simul metę amplißimarum latitudinum existant, idcirco per Anomaliam eccentri ipsius æquatam, similiter vt in Luna, per motum eius in latitudinem verum de qualitate latitudinis ipsius, an videlicet ea arctoa sit, an verò austrina, facilè colligimus. Nam quando coęquata anomalia eccentri Martis vel nihil est, vel integer semicirculus centrum epicycli in limitibus amplißimę latitudinis versari indicat, borealis quidem, quando Anomalia illa nihil est, Australis verò, quando semicirculus: sed vbi dodranti exæquatur, centrum epicycli nodum euehentem occupat, vnde paulatim Aquilonem subit: vbi verò quadranti exæquatur, centrum epicycli itidem nodum alterum occupat, vnde ab ecliptica ad austrum descendit. Scandit itaque Mars latitudinē à perigeo ad boream, ab apogeo verò in austrum descendit. Idē ferè Venus & Mercurius faciunt, sed differentiam facit diuersus absidum discessus, qui quidem sicut in Venere perpetuò arctous est, ita in Mercurio semper austrum spectat. Porro Saturni & Iouis sidera hanc legem planè respuunt, propterea quòd meta amplißimę arctoæ latitudinis illi quidem citra apogeum eccentri p. 50. huic verò vltra apogeum p. 20. ponitur. Et hæc est causa, propter quam in tabulis Saturni præcipitur, per anomoliam commutationis eius excerpendam esse latitudinem austrinam quidem, dum coęquata anomalia eccentri partibus 40. maior, & partibus 220. minor fuerit: borea verò per reliquum Anomaliæ eccentri hemicyclium. In Ioue similiter per Anomaliam commutationis capitur latitudo australis, dum eccentri anomalia æquata maior partibus 110. & minor partibus 290. existit: borealis verò per reliquum eccentri semicirculum. Non itaque vt Martis, ita Saturni & Iouis latitudo à perigeis eccentrorum

trorum, ſed potius à metis amplisſimæ latitudinis auſtralibus in boream ſcanditur: & ſimiliter non ab apogeis, ſed potius ab Arctois latitudinis limitibus ad auſtrum deſcendit. In noſtro exemplo in ψηφοφορία Saturni Anomalia eccentri coæquata reperta eſt p. 114. 32 1ª, 14 2ª; quibus reſpondent ſcrupula proportionalia 57 1ª, 50 2ª. Commutationis verò Anomalia coæquata reperta ſig. 1. par. 15. 33 1ª, 22 2ª, qua tabulam latitudinis auſtrinæ, propterea quòd Anomalia eccentri partes 40. longè excedat, & partibus 220. ſit minor, ingredientes, deprehendemus correſpondentem numerum par. 2. 9 1ª, qui per ſcrupula proportionalia 57 1ª, 50 2ª multiplicatus prodit numeros p. 2. 4 1ª, 20 2ª, 30 3ª latitudinis auſtralis Saturni à limite latitudinis boreo vltra eclipticam ad meridiem deſcendentis, atque ab auſtrali limite partibus vix 15½ diſtantis. Indicat id ſemicirculo minor numerus p. 164½, quem coæquata Anomalia eccentri cum partibus 50. quibus Saturni limes boreus apogeum eccentri antecedit, conſtituunt. Hinc facilè corrigi poteſt tot exemplaribus excuſis vulgatus & irreuocabilis lapſus noſter in differẽtia prima, vbi idem exemplum ſupputantes incautè Saturnum meridionalem, & ab apogeo eccentri deſcendentem diximus, id quod etiam veriſsimum eſt; ſed ad deſcenſionem latitudinis ab apogeis diuerſas metas habẽtis perperàm accommodatum. Fol. 157.
Hinc ſcrupula proportionalia 25 1ª, 28 2ª, 22 3ª Anomaliæ eccẽtri Iouis reſpõdẽtia per latitudinẽ p. 1. 7 1ª cõmutationi eiuſdẽ Iouis in tabula latitudinis auſtrinæ, (nã Iouis eccẽtri Anomalia coæquata partiũ 264. exiſtens, maior eſt partibus 110. & minor partibus 290) reſpondentem multiplicantes, produximus p. o. 28 1ª, 26 2ª, 38 3ª. Latitudinem Iouis meridionalem à limite auſtrali ad boream ſcandentis, id quod numerus p. 224. hemicyclio minor poſt partium 20. ab Anomalia eccentri detractionem relictus planè indicat. Denique ſcrupula 7 1ª, 56 2ª, 26 3ª, Anomaliæ Martis eccentri congruentia, in numeros latitudinis auſtralis, qui commutationi eiuſdem Martis reſpondet, nempe in par. 6. 35 1ª, 2 2ª, 30 3ª ducentes, produximus par. o. 52 1ª, 16 2ª, 54 3ª; quę eſt auſtrina latitudo Martis, recèns nodũ deprimentem tranſgreſsi ab ecliptica ad auſtrum progredientis. Indicat id Anomaliæ eccentri partium 108. numerus qua-

drantem

drantē excedens & à ſemicirculo deficiens. Explicata ratione latitudinis trium ſuperiorum, reliquum eſt, vt idem in duobus inferioribus exponamus. Horum autem latitudines cùm adhuc variabiliores deprehenſæ ſint, idcirco triplici diſtinguuntur ſeu ratione ſeu differentia, quarum vna eccentris, reliquæ duæ epicyclis attribuuntur. Prima latitudo, quam eccentri ab ecliptica abſceſſus facit, propemodum talis eſt, qualis in tribus ſuperioribus: ſed differentia eſt in hoc, quòd abſides trium ſuperiorum conſtantem ab ecliptica diſtantiam cuſtodiunt: abſides verò duorum inferiorum inſtar cunarum ſuper diametro nodos connectente aſsiduò agitatæ aliquando cum ecliptica vniuntur, aliquando verò ab ea recedentes, eandemq; rurſus accedentes, interuallis planè inſtabilibus ab ecliptica diſtare conſueuerunt. Nam centris epicyclorum nodos occupantibus, abſides abſque vllo abſceſſu eclipticæ coniunguntur. Deinde verò cùm centra epicyclorum relictis nodis ad æquantis auges ceu maximæ latitudinis limites progrediuntur, tunc ipſæ quoque abſides centra epicyclorum deferentes, relicta ecliptica, paulatim ad latera ipſius diſcedunt, atque emenſo quadrante ſimiliter eādem eclipticam accedunt. Hic autem abſidis hinc atq; inde ſic, vt dixi, agitatę ab ecliptica diſceſſus, in Venere quidem ſemper borealis exiſtit, atque cùm maximus eſt, ſcrupula 10 1ª continet: in Mercurio verò ſemper borealis, amplitudinem ſcrupulorum 45 1ª nunquàm excedens. Deprehenſum enim eſt, cētrum epicycli Veneris nuſquàm alio quàm verſus ſeptētrionem, tam circa apogeum quàm circa perigeum deferri: Mercurij verò tantùm verſus meridiem. Hæc eſt prima Veneris & Mercurij latitudinis ratio, quam Ptolemæus τῶν ἐκκέντρων ἔγκλισιν, noſtri verò artifices deuiationem nominant. Reliquarum duarum rationum epicyclo attributarum vnam, quæ à Ptolemæo τῆς ἐπικύκλου ἔγκλισις, à noſtris declinatio vocatur, cum tribus ſuperioribus habent communem, qua vt dictum eſt, per epicycli apogeum & perigeum à plano deferentis inclinationem latitudines permutantur: alteram propriam & peculiarem à Ptolemæo λόξωσιν, à noſtris verò reflexionem, ſeu potiùs obliquationem vocatam, qua per medię epicyclorum longitudinis punctorum permutationem ipſę quoque variantur latitudines. Porro in

tabulis

tabulis motuum harum latitudinum singulæ peculiaribus explicantur canonibus, propria scrupula proportionalia attexta habentibus. Proinde operandi modus, quo Martis latitudo eruitur, pro singulis latitudinibus semel & in vniuersum ter antè omnia repetendus est. Quod ad qualitatem latitudinis attinet, deuiatio Veneris, vt paulò antè dicebamus, semper borea est, Mercurij autem, austrina. Declinationum verò & obliquatio num qualis latitudo sit, tituli canonibus superscripti indicant.

His ita supputatis, si omnes latitudinis rationes fuerint vnius affectionis, summa omnium quæsitam tibi præstabit latitudinem: sin minùs, duarum vnius affectionis summam ad latitudinem tertiam quæ restat, per minoris à maiore ablationem conferre debemus. Nam superatio erit quæsita latitudo, retinens nomen eius cuius excessus vel residuum fuerit. Exemplum: In ψηφοφορίᾳ Veneris cernitur Anomalia æquata eccentri sig.11. par.22. 34 1ª, & commutationis Anomalia sig.1.par.12. 50 1ª. Horum arcuum præsidio deprehensa est Veneris deuiatio borea scrup.7 1ª,48 2ª,& declinatio scrup.6 1ª,33 2ª,australis: Obliquatio denique scru. 57 1ª,25 2ª borealis. Porro cùm deuiationi, quæ semper septentrionalis est nomine consentiat reflexio, ideo has latitudines coniungere debemus: quo facto, producemus par.1.5 1ª,13 2ª, à quibus ablata latitudine declinationis, quæ est australis scrup.6.1ª,33 2ª, relinquitur latitudo adhuc borealis scrup. 58 1ª,40 2ª Veneris ascendentis. Ad eundem modum in Mercurio per eccentri & commutationis Anomalias æquatas, quarum illa est sig.6.par.10.5 1ª, hæc verò sig.4. par.5.54 1ª, deprehensa est deuiatio quæ semper est meridionalis, scrup.51 1ª, 48 2ª, & declinatio austrina scrup. 17 1ª, 51 2ª, & denique obliquatio borealis supputata primò par.2. 37 1ª, 20 2ª, posteà verò per adiunctionem decimæ sui partis æquata factus est par.2. 53 1ª,42 2ª. Nam in Mercurij latitudinum calculo decima pars obliquationis reijcitur, dum eccentri Anomalia vel minor quadrante, vel dodrante circuli maior fuerit: additur autem per semicirculum reliquum, hoc est, dum Anomalia eccentri quadrante maior, & dodrante minor, sicut in nostro hoc exemplo, fuerit. Porro priores duę latitudines meridionales aggregatæ, faciunt par.1.9 1ª,39 2ª, quæ à latitudine obliquatio-

nis reiicientes, reliquam facimus adhuc latitudinem borealem part. 1. 43 1ª. 25 2ª Mercurii descendentis.

In Ephemeridibus quoq; characteribus quinq; planetarum imponuntur literæ, quæ latitudinis ad borealem limitem scansionem, atque ad austrinum descensionem ostendunt: M A meridionalis ascendens, S A septentrionalis ascendens, M D meridionalis descendens, S D septentrionalis descendens. Quòd si in medio columnarum hæ literæ reperiantur, indicant circa illū diem planetam latitudinem borealem in austrinam, aut econtrà permutare, aut finita scansione descēdere, descensionisúe meta adepta rursum attolli. Deniq; in pede tabulæ planetarum ad primum, decimum & vigesimum mensis diem latitudines à literis modò expositis denominatę annotantur, quam si ad singulos dies intermedios accommodare placeat, duarum latitudinum immediatè conscriptarum differentia per numerum dierum intercidentium partienda est: nam numerus sectionis indicabit, quantùm pro quolibet die addendum minuendumúe sit, vt ad optatos dies latitudo certa exeat. De latitudine Lunæ per motum verū latitudinis inuenienda, suprà dictum est. Ea in descriptione Ephemeridum quamuis plerunque omittatur, tamen quotidie ex tabellis latitudinis Lunæ in omnibus libris Ephemeridum ad hunc vsum descriptis facilimè excerpitur, hoc qui sequitur modo. Describas ex Ephemeride tam capitis Draconis quàm Lunæ verum motum in signis signorumq; partibus. Hinc verum motum capitis ex vero motu Lunæ, assumptis, si opus sit, duodecim signis auferas, vt Lunæ à capite Draconis relinquatur distantia, quæ in Alphonsi & plerisque alijs tabulis vocatur argumentum latitudinis Lunæ verum, cuius signa communia in tabellæ præsentis capite vel pede, partes verò in latere dextro descēdēdo quidē si signa illa in summitate, ascendendo verò in latere sinistro, si signa illa in imo tabulæ reperta fuerint, nam numerus in angulo communi, vt vocant, ostendet tibi latitudinem Lunę quæsitam: quæ an ascendens, vel descendens, borealis australisúe nominanda sit, tituli tabellæ planè declarant. In nostro exemplo verus motus Lunę repertus est sig. 10. par. 27. 52 1ª, & verus motus capitis sig. 8. par. 25. 3 1 1ª. Iam surrepto posteriore à priori, relinquitur argumentum Lunæ ve-

næ verum signorum 2. par. 2. 21 1ª, quod in tabella ostendet latitudinem Lunæ septentrionalem ascendẽtem par. 4. scru. 25⅔ 1ª. Atque hæc est Alphonsina ratio latitudinis Lunæ argumentum à nodo Lunam attollente numerans, atque à plerisq; qui Ephemerides condiderunt, vsurpata.

TABVLA LATITVDINIS LVNAE.

Partes Argumenti.

Septentrionalis ascendens.							
Sig	0		1		2		na.
Meridionalis descendens.							
Sig	6		7		8		na.
	P.	Sc.	P.	Sc.	P.	Sc.	
0	0	0	2	30	4	20	29
1	0	5	2	34	4	22	28
2	0	10	2	39	4	25	27
3	0	16	2	43	4	27	26
4	0	21	2	48	4	30	25
5	0	26	2	52	4	32	24
6	0	31	2	56	4	34	23
7	0	37	3	0	4	36	22
8	0	42	3	4	4	38	21
9	0	47	3	0	4	40	20
10	0	52	3	13	4	42	19
11	0	57	3	17	4	44	18
12	1	2	3	21	4	45	17
13	1	7	3	24	4	47	16
14	1	12	3	28	4	48	15
15	1	18	3	32	4	50	14
16	1	23	3	36	4	51	13
17	1	28	3	39	4	52	12
18	1	33	3	43	4	53	11
19	1	37	3	46	4	54	10

Partes Argumenti.

Partes Argumenti.

20	1	42	3	50	4	55	9
21	1	47	3	53	4	56	8
22	1	52	3	56	4	57	7
23	1	57	3	59	4	58	6
24	2	2	4	3	4	58	5
25	2	7	4	6	4	59	4
26	2	11	4	9	4	59	3
27	2	16	4	12	5	0	2
28	2	21	4	14	5	0	1
29	2	25	4	17	5	0	0.
Septentrionalis descendens.							
Sig	5		4		3		na.
Meridionalis ascendens.							
Sig	11		10		9		na.

Partes Argumenti.

Quòd si Ptolemæi, Copernici & Salueldensis calculum sequens, à boreo limite latitudinem Lunæ dimetiri velis, tunc ab argumento latitudinis Lunæ Alphonsino, & iam à nobis exempli gratia designato, sig. 2. p. 2. 21 1ª, quadrantem seu tria communia signa, accommodato, si res ita postulauerit, integro circulo subtrahere debes, vt latitudinis Lunę à boreo limite verum motum reliquum facias, idque in exemplo præsenti sig. 11. par. 2. 21 1ª, cuius præsidio ex canone latitudinis integro in calce tabularum prutenicarum descripto, tam quantitas, quàm qualitas latitudinis Lunæ facilè & non aliter deprehenditur, quàm per argumentum Alphonsinum paulò antè ex præsenti tabella eliciebatur, nempe p. 4. sc. 25 $\frac{2}{3}$ 1ª bor. ascen. Posteriorem hunc inueniendæ latitudinis Lunæ modum vsurpauit doctissimus vir atque solertissimus Mathematicus amicus noster intimus Ioannes Stadius in Ephemeridibus suis recèns ex tabulis Prutenicis supputatis, atque anno salutiferi partus 1555. vulgatis. Sed vt opinor, aliud agens, id quod doctissimis & diligentissimis hominibus sæpiùs accidit, lapsus est in hoc, quòd pro vero latitudinis Lunæ motu à boreo limite habendo, argumento Alphonsino tria signa, quæ vt dixi, abijcere oportet, ipse adijcienda pręcepit,

cepit, atque tali supputatione die 4. Iunij, H. 14. Anni 1555. latitudinem Lunæ australem scandentem fecit, cùm tamen tum borealis descendensq; fuerit.

1 *De esse autem planetarum ab inuicem tractemus, scilicet quid accidat quinq; Planetis erga luminaria: & dicemus ex hoc quod dixit Ptolemæus de Almugea, hoc est, de visione inuicem faciei ad faciem, hoc est, cùm fuerit inter planetam & Solem: dum fuerit planeta occidentalis, id est, dum sequitur Solem tantum, quantum est inter domũ illius planetæ & domum Solis de signis, aut cùm fuerit inter ipsum planetam & Lunam, cùm fuerit orientalis à Luna, id est, dum succedit Luna tantum, quantum est inter domum planetæ & domum Lunæ ex signis, id est, cùm fuerit planeta tantum distans à Sole post, quantum distat domus eius à domo Solis. Similiter de Luna dicitur: quia cùm planeta successerit Soli & fuerit à Sole Saturnus scilicet in VI. signo: & Iuppiter in V. Mars in IIII. Venus in III. Mercurius in II. tunc dicitur esse in Almugea Solis. Similiter cùm fuerit inter vnumquenq; planetam & Lunam succedentem, hic numerus signorum vniuscuiusque planetæ dicitur esse in Almugea Lunæ.*

De ductoria, id est, securitate planetæ, scilicet qua tutus est radijs.

2 *Ex hoc ductoria planetæ, id est, vt sit planeta in suo haim, id est, in parte sibi propria, & aliquo angulorum ascendentis: & aliquod luminarium similiter in loco sibi consimili, in quadrante videlicet in aliquo angulo, ita quòd sit planeta in die orientalis à Sole: in nocte*

occidentalis à Luna. Et omnis planeta dicitur esse in sua ductoria secũdum quosdam, cùm fuerint inter planetam orientalem & Solem LX. grad.

3 *Et omnis planeta ex quo tegitur à radijs Solis, donec appareat de sub radijs, vocatur combustus: & dum incipit intrare radios, dicitur incœpisse comburi: & dum absconditur sub radijs & fuerit prope Solem per XII. grad. dicitur oppressus: & cùm fuerit cum Sole in vno gradu, fuerintque inter eos XVI. minuta vel infrà, & latitudo eius similiter, vocatur vnitus: & cùm transierit eandem vnionem petens exitum, donec videatur, vocatur euasus.*

4 *Et ex quo apparent tres altiores de sub radijs & incipiunt oriri, id est, apparere mane ante Solem, hoc est cùm fuerint propinquiores circulo hemisphærij orientalis, donec veniant ad oppositionem, vocantur orientales dextri: & ex quo transierint oppositionem donec coniungantur iterum Soli, vocantur occidentales sinistri.*

5 *Venus verò & Mercurius ex quo separatur aliquis eorum à gradibus Solis in medio retrogradationis suæ, & apparent donec comburantur à Sole in sua directione, vocantur orientales: & ex quo separantur à Sole in medio directionis suæ donec iterum comburantur in retrogradatione sua, vocantur occidẽtales masculini, & cùm fuerint in ortu suo, id est, cum fuerint orientales vocantur dextri, & dicuntur esse in occiduo suo, id est, cùm fuerint occidentales, vocantur sinistri, & dicuntur esse fœminei, & tunc sunt fortiores.*

6 Tres

6 *Tres verò altiores postquàm exeũt de sub radijs Solis, vocantur orientales, & dicuntur augmentari in fortitudine vsque ad XXX. grad. à Sole, & vocantur post hoc vsque ad XXX. grad. alios, orientales fortes vel fortiores: & cùm transierint Solem LX. grad. vocantur planetæ orientales euntes ad debilitatem: donec veniant ad retrogradationem, tunc nominantur orientales retrogradi: donec sint & veniant in oppositionem: & post hoc erunt occidentales retrogradi, cùm transierint oppositionem, donec perueniant ad directionem: deinde à directione vsque ad LX. grad. post directionem, donec sit longitudo eorum à Sole XXX. graduum, dicuntur occidentales euntes ad debilitatem: deinde fiunt occidentales debiles donec intrent sub radijs Solis.*

Inferiores quoque ex quo separantur à Sole, & ipsi retrogradi vocantur orientales debiles: sicq; esse non desistunt donec veniant ad directionem suam: & tunc fiunt orientales fortes, donec longitudo eorum sit à Sole, sicut longitudo Solis ab eis fuit dum cœpissent debilitari euntes ad retrogradationem: deinde fiunt orientales debiles, donec supponantur radijs Solis: post hoc sunt coniuncti, deinde combusti euntes ad apparitionem donec videantur: & ex quo separantur à Sole in directione vsque ad LX. gradus, sunt fortiores: & à LX. vsque ad horam suæ retrogradationis, erunt occidentales fortes: & donec fuerint cum Sole, erunt debiles. Et planeta cùm exierit de sub radijs Solis & nulli planetæ iunctus fuerits,

rit, dicitur quòd sit in lumine suo. Hoc est esse planetarum cum luminaribus.

De esse au tem, &c. 1 Tertium genus passionum est collatio planetarum ad luminaria. Et primò de persona seu intuitu planetarum ad luminaria. Almugea enim Chaldaica vox significat hic nihil aliud, quàm planetarum cum Sole aut Luna eiusmodi configurationem, qualem habent domicilia eorum cum domicilijs luminarium: quod accidit, quando tantum est interuallum inter planetam & ☉ aut ☽, quantum distat domus planetæ à domo ☉ aut Lunæ: quę quidem dignitas à Ptolemæo quoque probatur, vocaturque ἰδιοπρόσωπον: Verba ipsius hęc sunt: λέγονται δὲ ἰδιοπροσωπεῖν, ὅταν ἕκαστος αὐτῶν τὸν αὐτὸν διασώζῃ πρὸς ☉, ἢ καὶ ☽ σχηματισμόν, ὅνπερ καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐκείνων οἴκους. οἷον ὁ τῆς ♀ (λόγου ἕνεκεν) ὅταν ἑξάγωνον ποιῇ πρὸς τὰ φῶτα διάστασιν, ἀλλὰ πρὸς ☉ μὲν ἑσπέριος ὢν, πρὸς δὲ τὴν ☽ ἑῷος, ἀκολούθως τοῖς ἐξαρχῆς οἴκοις, hoc est, Stellæ suas quoque personas gerere dicuntur, quando singulæ eo modo cum Sole aut etiam Luna configurantur, quo domicilia ipsorum cum domicilijs luminũ, vt, exempli gratia, si Venus in sexangula figuratione cum luminibus existat, ita tamen, vt ad Solem vespertina, ad Lunam verò matutina sit, pro eo atque etiam domicilia collocantur. In Almugea igitur ☉ dicitur esse planeta, cùm à ☉ in planetam tot fuerint signa, quot sunt à ♌ in domum principalem talis planetæ secundum ordinem signorum: aliàs enim non esset occidentalis, quod omnino in Almugea ☉ requiritur. Exempli gratia, Saturnus est in Almugea ☉, quando quintum signum post Solem tenuerit. Autor dicit sextum, quod inclusiuè intelligendum est, veluti si ☉ sit in ♎, & Saturnus in ♓, Saturnus dicitur esse in Almugea Solis. Sic ♃ si fuerit in quinto signo à ☉, Mars in quarto, dicitur Solem videre à facie ad faciem. Sic enim vulgus hanc dignitatem vocat. Sed ☿ dicitur suam personam gerere, cùm fuerit in sequente signo pòst, quocunque in loco fuerit ☉, veluti cùm ☉ est in ♎, & ☿ in ♏. Venus denique dicitur esse in Almugea ☉, cùm secundum signum, imò tertium inclusiuè à Sole obtinuerit, id est, cùm sexangula radiatione à Sole distiterit, ipsa occidẽtalis existens; qui sanè intuitus nunquàm

ei exactè contingere poteſt, ſiquidem tot ſignis à Sole nũquàm ſoleat abſcedere, quapropter hæc de aſpectu ἐμ πλάθεἰ intelligantur. Almugea Lunæ contingit planetis orientalibus à ☽ ſeu morantibus in ſignis locum Lunæ antecedentibus, ita vt à planeta in ☽ tot numerentur ſigna, quot ſunt inter Cancrum & domum planetæ ſecundariam contra ſignorum ſucceſsionem, verbi gratia, Cancer & domus ſecundaria Saturni, nempe ♒ diſtant ſpacio ſex ſignorum. Cùm igitur à ♄ ad ☽ ſecundum ſucceſsionem ſignorum ſex ſigna numerabuntur, futura eſt inter eos, vt vocant, viſio à facie ad faciem, quę omnia ex ſubiecta deſcriptione patent ad oculum.

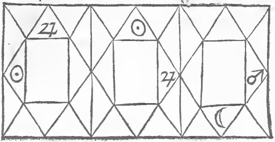
Almugea ☉.				Almugea ☽.			
Cùm à Sole incluſi uè ſecũdũ ordinẽ ſignorũ in	♄	fuerint	6 ſigna	Cùm à ☽ incluſiuè contra ſeriẽ ſignorum in	♄	fuerint	6 ſigna
	♃		5		♃		5
	♂		4		♂		4
	♀		3		♀		3
	☿		2		☿		2

Sed Ptolemæus lib. 3. cap. de parentibus, vbi veſpertinos à ☽, & matutinos à ☉ præfert, pugnare videtur cum hac traditione, in qua orientales à ☽, & occidentales à ☉ requiruntur? Reſpondemus: Verum eſt, planetas matutinos à ☉, & veſpertinos à ☽ optimè diſponi. Sed ſi quando contingat eos eſſe veſpertinos, optima earũ diſpoſitio, quã in huiuſmodi ſtatu poſſunt cõſequi, futura eſt, quando tot ſigna à ☉ aut ☽ diſtiterint, quot ſignis domus eorum ſequuntur ♌ aut antecedunt ♋.

2 Ductoriam planetæ vocant, cùm ſtella in locis ſuæ naturæ ſimilibus, quod Hayz nominant, & in aliquo angulorum fuerit, & præterea luminare conditionarium in angulo ab eo ſtatuatur, ita vt in die planeta ſit orientalis à ☉, & in nocte occidentalis à ☽. Id ferè continget, ſi in die planeta ſit in decimo ſigno à Sole, tunc enim iuxta æqualem diſtributionem domorum poteſt eſſe in angulo à ☉ & orientalis: In nocte verò in quarro ſigno à ☽ ſecundum ordinem ſignorum. Nam hoc quoque caſu & in angulo à ☽ conſiſtere poterit, & poſt ☽ occidet. Augulus verò ex oppoſito hîc locum habere non poteſt, nam planeta luminaribus oppoſitus, nec orientalis nec occidenralis Ex hoc ductoria, &c.

 rectè di-

rectè dicitur. Cæterùm hanc dignitatem apud Ptolemæum non reperio.

Et omnis plane. &c.

3 ὕπαυγος dicitur planeta sub radijs ☉ positus, subradiatus, quod verbum quia videbatur asperius, placuit neotericis plane tam Solis radijs in hunc modum affectũ vocare combustum. Iuxta communem opinionem planeta combustus dicitur, cùm à Sole minùs sui orbis medietate distat, aut tantùm præcise antè & pòst. Sed rectiùs sentit, & magis concordat cum Ptolemæo autor, qui à puncto occultationis ad emersionis punctum, in quo radios Solis exuentes primò emicant atque apparent, planetas comburi hic tradidit. Cæterùm id tempus seu interuallum, quo planetæ sub radijs Solis tecti latent, propter inæqualem signorum scansionem descensionemque non est constans, neque vt autor putat, semper partibus 12. antè & pòst conclusum, sed ratione diuersorum tam planetarum quàm signorum multis vicibus variabile: sicut videre est in sequenti occultationis & emersionis canone, ex tabulis Prutenicis huc translato, qui indicat quando tam inferiores quàm superiores apparere incipiant aut occultentur, quod scire plurimũ refert, siquidem planeta è radijs Solis recèns in conspectum prodiens, optimum sortitur statum: occultatus verò, omnibus viribus caret. Vsus autem tabulæ est huiusmodi. Ante omnia ex secunda facie Ephemeridum, vel si tabularum calculo vti fuerit integrum, per Anomaliam commutationis seu epicycli coæquatam iuxta doctrinam.

ctrinā mox explicandam species ortus vel occasus cognoscenda est. Posteà per eiusdē stellę à Sole distantiā, vtrū cōspiciatur, vel nō cōspiciatur: an emergat, an verò se in radios Solares abdat, perscrutandū est hoc modo: Cum signo in quo est planeta, canonem occultationis emersionisque ingredere, atque arcum congruentem ei speciei ortus vel occasus excerpe. Nam hic arcus, si minor quàm distantia planetæ à Sole fuerit, conspicietur planeta: sin maior, intra radios Solares delitescet: sin æqualis, emerget vel occultabitur, prout distantia eius à Sole ad sequentes dies crescet vel decrescet. In nostro exemplo coæquata Anomalia Iouis est par. 337. scrup. 13 1ª, idcirco, cùm hinc constet, Iouem non multum abesse ab epicycli apogeo, manifestum est, eum vel paulò post occasum Solis cōspici, vel occasu vespertino eiúsdem Solis radijs oppressum latere: quam hęsitationem longitudinis, qua Iuppiter & Sol dissident, ad arcum visionis collatio nobis facilè exoluit. Est autem Iuppiter in Geminorum parte 27. scrup. 1 21ª, distans à loco Solis partibus 18. scrup. 19 1ª. Et canon ad initium Geminorum sub titulo occultationis Iouis vespertinæ, ostendit par. 10. 16 1ª, arcum videlicet visionis minorem quàm est Iouis à ☉ distantia, atque ob id perspicuè declarantem, Iouem propediem radios Solis ingressurum, adhuc vespertino occasu post occubitum Solis conspici. Porrò cùm canon supponat, planetas tenere dodecatemoriorum initia, ideò cùm planetam vlteriores partes dodecatemoriorum lustrare deprehenderimus, parte ad 30. gradus congruēte vtentes, ad exactam huius arcus noticiam perducemur. In pręsenti exemplo partes Geminorum 30. in arcu visionis Iouialis vespertino, faciunt differentiam p. 1. 28 1ª, cuius pars partibus 27. congruens est p. 1. 6 1ª, quæ arcui initio Geminorum assignato coniuncta, parit arcum visionis exactum p. 11. scr. 22 1ª, qui & ipse Iouem quamuis τῇ ἑσπερίᾳ κρύψει vicinum, post Solis occasum conspici declarat. Ad extremum hos arcus in singulis climatis quoque adeò variari sciendum est, vt exactior harum rerum perscrutatio longè vberiores Canones desideret.

CANON EMERSIONIS ET OCCVLTATIOnis trium ſuperiorum.

EMERSIO.

EXORTVS MATVTINVS.

	♄		♃		♂	
	P.	Scr.	P.	Scr.	P.	Scr.
♈	29	28	19	33	29	0
♉	26	26	18	21	27	11
♊	22	10	14	15	22	14
♋	17	18	11	44	18	15
♌	14	8	9	44	16	7
♍	13	8	9	7	15	8
♎	12	15	9	0	14	12
♏	13	1	9	7	15	8
♐	13	47	9	44	16	7
♑	16	36	11	44	18	15
♒	21	16	14	14	22	14
♓	26	46	18	11	27	11

OCCVLTATIO.

Occultatio veſpertina.

♈	13	46	9	28	14	12
♉	14	7	9	38	15	8
♊	15	5	10	16	16	7
♋	17	9	11	44	18	15
♌	14	48	13	32	22	14
♍	22	0	15	23	27	11
♎	22	32	16	7	29	0
♏	21	20	15	23	27	11
♐	18	35	13	32	22	14
♑	16	36	11	44	18	15
♒	14	40	10	16	16	7
♓	14	0	9	38	15	12.

CANON EMERSIONIS ET OCCVLTATIOnis duorum inferiorum.

EMERSIO.

	♀				☿			
	Exortus vespertin.		Occultatio matutina.		Exortus vespertin.		Occultatio matutina.	
	P.	Scr.	P	Scr.	P.	Scr.	P.	Scr.
♈	15	31	4	25	24	10	12	29
♉	13	48	4	29	21	15	12	18
♊	10	39	7	38	17	10	13	37
♋	8	38	8	58	14	9	14	9
♌	7	5	8	59	12	53	16	39
♍	6	53	10	46	12	8	20	23
♎	6	57	11	9	12	10	23	50
♏	7	11	11	26	12	41	23	49
♐	7	56	12	27	14	3	20	44
♑	9	18	9	28	16	19	16	19
♒	12	47	8	29	20	15	14	7
♓	15	28	7	43	24	38	12	14

	Exortus matutinus		Occultatio vesper.		Exortus matutinus		Occultatio vesper.	
♈	3	36	2	27	22	43	12	9
♉	4	9	3	30	21	23	12	12
♊	5	14	8	47	22	28	14	44
♋	10	12	10	44	18	48	19	48
♌	17	45	11	30	15	18	23	25
♍	23	40	7	43	13	18	26	37
♎	22	27	6	40	12	29	25	38
♏	15	14	6	17	12	10	20	35
♐	7	1	5	12	12	16	17	41
♑	2	18	2	18	12	15	12	30
♒	1	26	1	14	14	25	11	32
♓	2	43	1	31	18	22	11	47

Cùm verò ſtella fuerit cum Sole in eodem gradu, atque à Sole tam ſecundum longitudinem quàm latitudinem tanto ſpacio, quantum componunt Solis & ſtellę ſemidiametri apparentes diſtiterit, aut infrà, dicitur ἐμ τῇ καρδίᾳ τοῦ ἡλίου εἶναι, hoc eſt, in corde Solis, ſeu vt peregrina, & tamen noſtris hominibus vſitata voce dicam, in Cazimi Solis exiſtere: quòd ſi minùs dictis ſemidiametris ſecundum longitudinem, ſed ſecundum latitudinem plus à Sole recedat, nihilominùs combuſtus manet. Exemplum talis coniunctionis ſit hoc: Sit Venus in p.15. ſcru. 44 1ª Capricorni in longitudine media, vbi ſemidiameter eius apparens eſt ſcrup. 4 1ª abſque vlla latitudine: & Sol ſit in p.15. ſcrup. 24 1ª, eiuſdem Capricorni, vbi ſemidiameter eius apparẽs eſt ſcrup. 16 1ª, 30 2ª. Diſtant ergo ſcrup. 20 1ª. Et quia ſemidiameter Solis eſt ſcrup. 16 1ª, 30 2ª, & Veneris ſemidiameter apparens ſcrup. 4 1ª, erit ex ſemidiametris vtriuſque longitudo compoſita ſcrup. 20 1ª, 30 2ª, quod eſt plus ſcrupulis diſtantiæ, quæ ſunt ſaltem ſcrup. 20 1ª. His ita ſe habentibus, dicemus, quòd corpora Solis & Veneris ſe penè tangant. Nam contactus huiuſmodi ad vnguem cognoſcere vix eſt poſsibile, vt rectè admonet in tabulis directionum Monteregius. Idem iudica de coniunctione corporali planetarum cum Luna, aut fixarũ cum planetis alijs, in quibus omnibus tam ad latitudinem quàm longitudinem attendendũ. Nam cùm longitudine & latitudine concordauerint, corporalem, vt vocant, efficient coniunctionem, & cùm ratione latitudinis ſuis ſemidiametris plus diſtiterint, coniunctionem longitudinis ſaltem, vt mox dicetur, efficient:

Folio 196. Magnitudines autem ſtellarum omnium apparentes ſuprà in principio quintæ differentiæ expoſuimus.

Et ex quo apparent, &c.

4 Huic tractationi planè vicinus eſt locus ſequens de ortu & occaſu ſiderum meantium. Stella dicitur matutino exortu exoriri, quando ante Solis emerſum cerni incipit: veſpertino cùm ab occaſu. Et occaſu matutino occultatur ſidus, quando circa auroram videri deſinit: veſpertino, quum à Solis obitu. His ita ſe habentibus, manifeſtum eſt, quatuor eſſe in vniuerſum huius apparentiæ formas: duas ortus, totidemq́; occaſus: cuius rei tibi compendium per figuram deſcripſimus.

ortus ἀνατολή	Matutinus ἑῴα	quando incipiũt videri	Manè ante Solis ortum.
	Vespertinꝰ ἑσπερία		Vesperi paulò post Solis occasum.

occasu κρύψις	Matutinus ἑῴα	quando incipiunt occultari	Manè ante ortum Solis.
	Vespertinus ἑσπερία		Vesperi ab occasu Solis.

Porro tres superiores sicut fixæ, à coniunctione Solis ad eiusdem oppositionem, dum ab apogeo epicycli ad perigeum eiusdem descendunt, orientales ἑῷοι καὶ προηγούμενοι, & à Sole in præcedentia relicti vocantur: ab oppositione verò ad coniunctionem, dum ab epicycli perigeo ad apogeum eiusdem contendunt, occidentales ἑσπέριοι καὶ ἑπόμενοι, & tãquam à Sole in partes signiferi consequentes collocati. Hinc patet, eos ex radijs Solaribus manè emergere, seu vt græci loquũtur, ἐπιτέλλειν, paulò post Solis coitum, quando ab apogeo epicycli aliquantulum εἰς τὰ ἑπόμενα recesserunt: & econtrariò vesperi occultari & euanescere, κρύπτεσθαι καὶ ἀφανίζεσθαι paulò ante Solis congressum, quando à perigeo epicycli sublati, ab apogeo eiusdem epicycli non multum absunt. Præter has duas formas nullas alias recipiunt, nisi quòd in Solis diametro positi peculiariter vocantur ἀκρόνυκτοι vel ἀκρόνυχοι, eò quòd sub initium noctis Sole occumbente, ipsi è regione ad vnguem in oriente horizonta conscendant, cùm anteà vltra citraque stationem primam commorantes, semper de nocte orirentur. Sed & Luna duas saltem formas, vnam ortus, alteram occasus, trium tamen superiorum formis contrarias obseruat. Ea etenim ocyssimo suo motu à synodo seu coitu ad plenilunium tendens ortu vespertino tribus superioribus ignoto exoritur: inde verò ab oppositione digressa, ad occasum matutinum tribus superioribus itidem ignotum properat. At duo inferiores, quòd quasi circa

Solem gyrati à Sole vix duorũ ſignorum ſpacio abeſſe poſsint, atque eo interuallo temporis, quo ſemel epicyclum permeant, bis Soli coniungantur, primò per directionem in abſide epicycli ſumma, deinde per retroceſsionem in abſide ima, omnes has

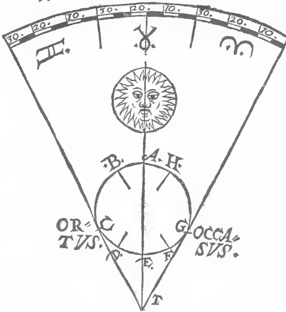
ἀνατολὴ ἑσπερία. quatuor formas ortuum occaſuumq́ue recipiunt. Primò enim vt Luna veſpertino exortu emicant, cùm à Solis coniunctione atque ab abſide epicycli ſumma aliquantulum proceſſerunt, atque ad ſtationem veſpertinam labuntur, à qua poſtea cùm ad imam epicycli abſidem alteram coniunctionem petituri eunt,

κρύψις ἑσπερία. non multò antè perigeum epicycli radios Solis ingredientes veſpertino occaſu occultantur. In ſemicirculo igitur epicycli orientali, vbi ab apogeo eius ad perigeũ eiuſdem deſcendunt, vocantur ἑσπέριοι καὶ ἑπόμενοι, contra quam tres ſuperiores.

ἀνατολὴ ἑῴα. Deinde ab hoc loco ad ſtationem matutinam aſcendentes, atq; non procul ab epicycli perigeo radios Solis exuẽtes, matutino exortu exoriuntur: denique ſtationem matutinam tranſgreſsi,

δύσις ἑῴα cùm denuò ad ſummam abſidem euntes iterumq́ue Solis coniunctionem petentes, paulùlum ab apogeo epicycli abſunt, occaſu matutino occultantur, atq; poſtea ad eaſdem vices exeũt. Proinde intereà dum per ſemicirculum occidentalem mane antè Solis exortum apparent, ἑῷοι καὶ προηγούμενοι, ſicut tres ſuperiores, appellantur. In exemplari diſcurſu rem alioqui obſcuriorem reddemus longè facilimam. Sit epicyclus A C E G: Abſis ſuprema ſiue longiſsima eius à mundi centro diſtantia A, vbi progreſsionis ſeu directionis medium eſt, & Solis Venerisq́ue primus coitus: Exortus veſpertinus B, vnde Venus in epicyclo deſcendit, atque progreſsionem minuit. Statio prima ſeu veſpertina C, à qua incipit retrocedere. Occaſus veſpertinus fit in puncto D. Medium regreſsionis ac imum parui circuli abſidis oſtendit punctum E, ſub parte 15. Tauri, vbi ſidus rurſus cũ Sole eſt. Exortus matutinus eſt F. Et matutina ſeu ſecunda ſtatio fit in G, vnde progredi lucifer vel ☿ incipit. Punctum H eſt occaſus matutinus, à quo ad Solis ☌ atque ad dictas vices iterandas celerrimè progreditur. Centrum mundi T. Epicyclo eſt impoſitum corpus ☉, & huic incumbit quadrans zodiaci, ſub quo circulo centrum epicycli K vna cum linea medij motus Solis ab occidente in orientem prouoluitur, ſidere per ambitum

bitum epicycli discurrente. Duæ lineæ ex centro mundi T per puncta C & G, ad signiferum erectæ vtriusque epicyclum tangentes, puncta stationum, vt dictum est, indicant. Stella ♀ dum à puncto B ad punctum D delabitur, Hesperus: dum verò à signo F ad signum H scandit, Lucifer vocatur. In reliquis spacijs circa absidas vtroque cognomine amisso, nomen Veneris duntaxat vsurpat. In Ephemeridibus syllabę Or. vel Occ. sub quinque planetarum notis in dextra columna Ephemeridum scriptæ, quando planeta orientalis occidentalisúe sit, ostendunt. Qualem verò positum planeta in epicyclo habeat, non meliùs iudicari potest quàm ex coæquata Anomalia commutationis, quæ in quinque stellis errantibus semper ab epicycli fastigio versus ortū seu per signa consequentia numeratur. Ea enim si nihil fuerit, planetam in medio progressionis culminantem: sin semicirculum ad vnguem cōpleuerit, ad imum epicycli detrusum indicabit. Denique si semicirculo minor fuerit, planetam in semicirculo epicycli orientali: sin maior, in occidentali commorantem demonstrabit: cuius rei noticia plurimum confert ad cognoscendum, an planeta à radijs Solaribus liber sit, an verò iisdem oppressus lateat, sicut paulò antè docuimus.

Venus verò & Mercurius &c.

5 Planeta ante ☉ ortum emergens, orientalis dexter dicitur, non ratione plagæ, ſed quòd in dextra parte à Sole exiſtat. Similiter veſperi poſt Solis occaſum occumbens, vocatur occidentalis ſiniſter reſpectu Solis, quòd videlicet poſt Solem occidat, & in ſiniſtra plaga mundi à Sole reperiatur. Hîc obſeruare debes, quæ mundi partes dextræ ſint, quæ ſiniſtræ: de qua diſtinctione triplex eſt autorum ſententia. Prima eſt autoris & aſtronomorum, qui partem mundi Eoam ſiniſtram, & occidentalem dextram vocant. Plinius lib. 2. cap. 8. de mundo in occaſum curren-

currente inquit. Omnium autem errantium siderum meatus, interque ea ☉ & ☽ contrarium mundo agere cursum, id est, læuum, illo semper in dextrum præcipiti. Astronomi enim cœlum speculaturi pectus vertunt ad meridiem, vbi cursus siderum velocissimus est: nam motus stellarum iuxta polos vix sentitur. Huic contraria est sententia Geographorum, qui orientem dextrum vocant, occidentem sinistrum. Hi cœlum intuentes pectus polo, cuius altitudinem scrutantur, obuertunt. Postrema ratio est poëtarum, qui vniuersum hemisphærium ab æquinoctiali ad Aquilonem nominant dextram, alterum sinistram. In secundo μεταμορφώσεων Sol Phaëtonta his versibus instruit:

Neu te dexterior tortum declinet ad anguem:
Neúe sinisterior pressa rota ducat ad aram.

Sic Lucanus vmbras austrinas eorum qui ex Arabia auxilio Pompeio venerant, scribit commutatas esse in septentrionales:

Ignotum Arabes venistis in orbem:
Vmbras mirati nemorum non ire sinistras.

Nam hos priusquã essent torridam zonam egressi, vmbræ sequebantur, post egressum verò præcedebant.

6 Quòd dicit duos inferiores quando sunt occidentales, robur assumere, fierique fortiores, Ptolemæo contradicere videtur, qui planetas quinque orientales vniuersaliter fortiores esse tradidit. Id etiamsi verum est, tamen nihilominus inferiores occasu quoque nonnunquàm gaudere, consentaneum est. Nam cũ motum mediũ cõmunẽ cum Sole habeant, fieri potest vt Sole velociores sint, suaq; natura fiant occidentales: qua de causa Luna occidentalis vniuersaliter gaudet, verùm tres superiores propter tarditatem motus occasu semper debilitantur. Tres verò altiores, &c.

DE HIS QVAE ACCIDVNT planetis ad se inuicem.

1 *Esse autem illorum erga se inuicem, hoc est, idem quod coniunctio, id est, cùm fuerint duo planetæ in duobus signis aspicientibus se, & fuerit leuior in signo suo minus gradibus quàm fuerit ponderosior in signo suo:*

fuerintq́ inter eos VI. gradus vel infrà: tūc dicitur quòd leuior eat ad coniunctionem ponderosioris: & cùm gradus eorum fuerint æquales, perficitur coniunctio eorum: & cùm transierit eum, erit ab eo separatus: coniunctio hæc dicitur coniunctio longitudinis.

Coniunctio verò latitudinis est, vt duo planetæ iungantur per latitudinem. Et si fuerit applicatio coniunctionis, oportet vt sit latitudo eorum æqualis in vna parte: & si fuerit coniunctio ex oppositione, oportet vt sint latitudines eorum æquales, ita vt latitudo vnius sit ascendens in septentrione, & alterius descendens in septentrione: vel vnius ascendens in meridie, & alterius descendens in meridie: aut si fuerit applicatio ex aliquo aliorum aspectuum, hoc est, quòd sit latitudo vnius septentrionalis ascendens, & alterius meridiana descendens: & è cōuerso in meridie: et hæc est applicatio latitudinis quæ dicta est.

2. *Et cùm separatur vnus planeta ab alio & nulli planetarum iungitur, quandiu in eodem signo fuerit, dicitur cursu vacuus.*

3 *Et cùm fuerit planeta in aliquo signo, & aliquis planeta non aspexerit hoc signum,* alter planeta quandiu in eodem fuerit, dicitur feralis vel agrestis.*

*lege talis pro alter.

4 *Et cùm separatur planeta leuis à planeta ponderosiori, & iunctus fuerit alteri, transfert naturam primi ad secundum.*

5 *Transfert etiam planeta naturam alio modo, hoc est, vt planeta leuis iungatur planetæ ponderosiori se, & ipse ponderosior iterum alteri se ponderosiori, tunc medius*

transfert

transfert naturam leuioris ad ponderosiorem. 6 *Si autem non iungitur vnus istorum alteri, & iungitur vterque alteri, tunc si aspexerit ille tertius planeta aliquem locorum circuli, reddit lumen eorum ad locum ipsum: & hoc vocatur redditus luminis.*

7 *Iterum si vnus planeta non iungitur alteri: sed alter planeta tertius in vtrosque transtulit lumẽ, tunc hæc coniunctio dicitur etiam redditus luminis.*

8 *Sequitur prohibitio, & fit duobus modis. Vno scilicet ex coniunctione, hoc est, cùm fuerint tres planetæ in vno signo, sed in diuersis gradibus: & fuerit ponderosior plus gradibus: tunc ille qui est medius, prohibet priorem, illum scilicet qui est minus gradibus ne iungatur ponderosiori donec pertranseat eum. Secundo modo, vt duo planetæ sint in vno signo, & leuior iungatur ponderosiori, alter quoque iungatur eidem ponderosiori per aspectum: ille ergo qui est cum eo in vno signo, aspicientem prohibet à ponderosioris coniunctione: si fuerint tamẽ gradus illius qui iungitur, & ipsius qui aspicit, æquales, id est, vnius numeri. Si verò ille qui aspicit fuerit propior gradui ponderosioris, erit coniunctio aspicientis.*

9 *Et si coniungitur planeta domino illius signi in quo fuerit, vel domino exaltationis seu domino cæterarum dignitatum in quibus fuerit, dicitur pulsare, id est, mittere naturam illius planetæ domini, scilicet eiusdem dignitatis ad eum.*

10 *Et si fuerit planeta in aliqua dignitatum suarum, & fuerit iunctus alij planetæ, qui habeat etiam partem*

dignitatis in eodem loco: mittit ei etiam vtranque naturam, suam scilicet, & illius cui iungitur: & hæc missio omnis vocatur Alcobol, id est, receptio.

11 *Nunc sequitur redditus, id est, quando iungitur planeta alicui planetæ qui comburitur, id est, qui fuerit sub radijs Solis vel fuerit retrogradus, redditq́ ei virtutem propter debilitatem suam, quam non valet retinere: tunc si fuerint vtrique planetæ in angulo vel succedentibus angulorũ, erit redditus cum proficuo: similiter si fuerit qui coniungitur ei, tantùm in angulo, & ille cui coniungitur receperit eum. Si autem fuerit planeta qui iungitur, cadens ab angulo, & ille cui cõiungitur, in angulo vel in sequenti angulorum, aut si vtrique fuerint cadentes, erit redditus cum detrimento.*

12 *Inde sequitur Almenen, id est, refrenatio, quæ fit quando planeta vult coniungi alteri: sed anteq̃ iungatur accidit retrogradatio, & sic destruitur eius coniunctio.*

13 *Hanc sequitur Alichorad, id est, contrarietas accidens. Hæc fit cùm aliquis planeta leuis fuerit multorum graduum in signo, & alter illo ponderosior minus gradibus, tertius quoque leuior primo volens coniungi ponderosiori: sed antequàm ei coniungatur, fit retrogradus ille leuior qui habet plures gradus, & iungitur & applicatur illi ponderoso, & transiens illum iungitur etiam alteri planetæ leuiori: & sic destruitur coniunctio illius prioris cum ponderoso.*

14 *Sequitur Alfazim, id est, frustratio. Hæc quoq; fit cùm aliquis planeta petit coniunctionem alterius planetæ, sed*

tæ, sed antequàm perueniat ad eum, mutatur iste in aliud signum, & erit aliquis planeta in paucis gradibus aspiciens ipsum signum, & erunt radij eius in initio signi. Cumque exierit sequens planeta de primo signo, iungitur isti aspicienti, & annullatur coniunctio quam habebat cum illo, scilicet cum primo.

15 *Hinc sequitur abscisio luminis, hoc est quando aliquis planeta petit coniunctionem alterius, & fuerit in secundo signo à signo illius cui iungitur alter planeta: sed antequàm iungatur ei, priùs fit ille qui est in secundo signo retrogradus, cõiungiturq́ ei & abscindit lumen suum à planeta qui volebat coniungi ei.*

16 *Similiter si fuerit planeta iens ad coniunctionem alterius planetæ, & ipse alter planeta cui vult iungi, petat coniunctionem alterius planetæ se ponderosioris: sed antequàm perueniat leuis ad gradus ponderosioris, iungitur ipse ponderosus alteri seipso ponderosiori, & abscindit lumen illius à planeta primo leuiori..*

1 Sequitur quartum genus passionum, quæ accidunt planetis inuicem collatis. Huius generis primum accidẽs est συζυγία seu συναφὴ, id est, copulatio: quæ fit, quando stellæ aut in vna cœli regione, aut in signis radiatione ⚹ □ △ ☍, vel denique antiscio se respicientibus extiterint. Nam vox συζυγία & συναφὴ generalis est, & non solùm σύνοδον seu coitum, sed & μαρτυροποιΐαν, id est, testimonium per aspectum significat. Atque has voces ita distinguendas esse phrasis Ptolemæi satis indicat libro Apotelesmaticorum quarto, vbi περὶ τῆς ποιότητος τῶν γυναικῶν agens, ita scripsit: κἂν μὲν οἱ τὰς τῆς ☽ συναφὰς ἐπέχοντες τῶν ἀστέρων ἤτοι κατὰ κολλήσεις, ἢ καὶ κατὰ μαρτυροποιΐας ἀγαθοὶ τυγχάνωσι, λαμβάνουσι γυναῖκας ἀγαθὰς, ἐὰν δὲ κακοποιοὶ τὰς ἐναντίας. Porro copulationũ alia est partilis seu perfecta, alia platica seu imperfe-

Esse autẽ illorũ, &c.

imperfecta. Ac partiliũ alia est longitudinis, alia latitudinis, atq; omniũ copulationũ absolutissima. Ac partili copula lõgitudinis cõmittuntur stellæ, quãdo reperiũtur vel in vno circulo per polos signiferi descripto, vel in diuersis, sed tamẽ per partes Eclipticæ partiliter sese respicientes ductis, etiãsi versus latera mundi latitudine disiungantur. Vt si Sol sit in principio Leonis, & Mars ibidem cum latitudine sua meridionali, quam potest habere maxima, tunc Mars dicetur partiliter Soli iunctus secundũ longitudinem, etiamsi latitudine spacio cœli septem gradus cõplente disiungantur. Similiter iudicandum est de aspectuum copulationibus. Sed latitudinis partili copulatione cohærent stellæ, quando præter congruentiam longitudinis latitudine quoque conueniunt. Hæc in aspectibus neglecta in Solis stellarum corporeis congessibus, & etiam, vt videtur, in diametralibus oppositionibus à Ptolemæo obseruatur, vnde & σωματικὴ συζυγία dici meretur. Etsi verò corpora stellarum vnico saltem casu ad oppositionem transeant: tamen eas pluribus modis corporibus posse congredi manifestum est. Primò, si, vt autor dicit, in applicatione coniunctionis ad vnam plagam mundi simul tendentes, æqualem consequantur latitudinem. Veluti si Luna cum Marte scrupulis longitudinis congruentes, & ad Boreum maximæ latitudinis limitem, aut inde ad nodum euehentem simul tendentes, æqualem habeant latitudinem, perfectissimè tũ quod ad longitudinem, tum verò quod ad latitudinem attinet, coibunt. Deinde possunt stellæ corporaliter & perfectissimè coniungi, quamuis ad diuersos vel limites vel nodos iter faciant, si modò latitudines eorum vnius formæ, hoc est, septentrionales vel australes æquales fuerint: & hoc est quod dicit autor, oportere in hoc casu id accidere, vt latitudo vnius sit ascendens in septentrione, & alterius descendens in septentrione: vel vnius ascendens in meridie, & alterius descendens in meridie. Exempli gratia, si Luna cum Saturno in partibus & scrupulis secundum longitudinem ita congruat, vt Saturnus sit iuxta nodũ suum anabibazonta, atque boream subiens adeptus sit iam latitudinem septentrionalem trium scrupulorum: Luna verò à boreo limite descendens, sit appropinquans ad nodum suum catabibazonta, minuens latitudinem septentrionalem, & distans ab

Ecli-

Ecliptica similiter tribus scrupulis, efficietur Lunæ & Saturni συνοδὸς σωματώδης, id est, corporum coniunctio perfectissima, quod attinet ac longitudinem & latitudinem, adeò vt Luna in tali conuentu stellarum illarum conspectum nobis adimeret, nisi amplissima παράλλαξις, seu, vt vocant, diuersitas aspectus id ipsum impediret. Inde verò à corporeo coitu vltrà citraúe, antrorsum retrorsumúe, spacio quod semidiametri apparentes vtriusque sideris componunt, abscedentes, platicam cõiunctionem tamdiu custodiunt, dum, vt mox dicetur, radij ipsorum misceantur. Ex his quæ dixi, quid sit stellarum σωματικὴ συνοδὸς, est perspicuum. Reliquum est, vt σωματικοὺς σχηματισμοὺς, id est, aspectuum corporeas copulationes exponamus, quarum diametralis non tantùm diuersas atque æquales, sed & contrarias latitudines, hoc est, vnam borealem, alteram verò australem desiderat. Exempli gratia, si ♂ sit in principio Capricorni, cum australi latitudine descendente p. 7. Venus verò sit in principio Cancri, habens latitudinẽ borealem ascendentem similiter p. 7. Mars Veneri perfectissimè & σωματικῶς opponetur. Stellæ verò lõgitudinis partibus 180. distantes, si latitudines cõtrarias non habuerint, id est, si vna septentrionem lustrante, altera in parte meridionali non sit, in partili diametro longitudinis versantur, & non latitudinis aut σωματικῶς, quantũuis latitudines æquales & diuersas, hoc est, vnam ascendentem, alterã verò descendentem habuerint. Porro reliquarum corporearum copulationũ, quas Ptolemæus contempsit, autor vnico saltem verbo insinuare videtur, Soli iuniores obseruant: Triquetræ, quamuis contrarias, non tamen æquales latitudines desiderant. Hexagonæ nec æquales nec contrarias, sed saltem ad vnam plagam inæqualiter tendentes, exposcunt. Quadrangulares denique corporum copulæ nihil horum admittunt, sed omninò id flagitant, vt vtraq; stella, vel saltem earum altera sit in Ecliptica, atque latitudinis omnis expers. Quæ omnia facilimè intelliguntur ex speculatione de aspectibus Ioannis Blanchini, qui in circulo quodam magno super Eclipticam inclinato, & per corpus stellæ quantamcunq; latitudinẽ habentis transeunte, radiationum seu aspectuum interualla accipit. Huius circuli vterque polus existit in circulo latitudinis per polos Eclipticæ & centrum stellæ descripto, &

pto,& tanta intercapedine distat à polis Eclipticæ, quanta est ipsius stellæ latitudo,seu ab ipsa Ecliptica remotio.Cùm autem omnes circuli magni in sphæra sese mutuò bifariam intersecent, perspicuum est, stellarum latitudinem quantamcunque habentium, vtrumque quadrangulum perinde ac si latitudine carerent,in Ecliptica perpetuò manere,vtroque trigono & hexagono vnà cum diametro extra eclipticam non vno modo,sed variabiliter cadentibus.Nam si latitudo stellæ fuerit septentrionalis,vterque eius hexagonus in latitudine septentrionali manebit,diametro cum ambobus triangulis ad meridionalem plagam procurrentibus. Econtrariò verò si latitudo stellæ meridionalis fuerit, vterque quoque eius aspectus sextilis in meridionali parte mundi commorabitur,oppositione cum suis collateralibus triangulis ad septentriones transmisis:cuius rei tibi compendium grammatico typo subiecimus.Apposuimus autem & numeros, qui indicant latitudines triquetrarum & sextilium radiationum,quæ à stellis plus octonis partibus ab Ecliptica minimè distantibus deriuantur.Vt in exemplo paulò antè à nobis posito,Mars principium Capricorni tenens cum latitudine australi p. 7. vtrunque hexagonum in meridie relinquit, distantem ab Ecliptica p.3.29 1ª,37 2ª, reliquis radijs omnibus, exceptis quadraturis,qui in Eclipticam ad vnguem procidunt, ad septentriones eiaculatis.Ac oppositæ radiationis tanta est latitudo,quanta ipsius Martis, nempe p.7.septent. triquetrarum verò par. 3.29 1ª,37 2ª, etiam septent. id quod ostendunt adscripti numeri, & præstereà id quoque monstrant, trigonos & hexagonos tanto penè interuallo distare ab Ecliptica, quanta est medietas stellarum latitudinis.

TABEL-

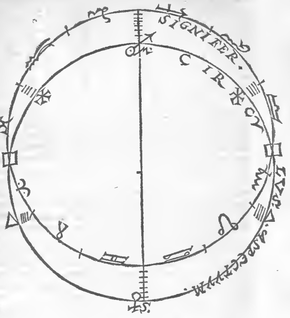

TABELLA EXPLICANS LATITUdinem trigoni & hexagoni stellarum ab Ecliptica plus p.8.non distantium.

Gradus stellæ latitudinis.	Latitudo trigoni & hexagoni.		
	P.	1a.	2a.
1	0	30	0
2	1	0	0
3	1	29	58
4	1	59	56
5	2	29	52
6	2	59	45
7	3	29	37
8	3	59	25

Hæc est perspicua corporearum copulationum ratio, nullis obscuritatis inuoluta ambagibus, atque si rem rectè perpendas, cum traditione Ptolemæi de figura æquicruria suprà exposita penè congruens. Verùm enimuerò Blanchinus & alij complures nequaquàm vulgares Astrologi, hanc Theoriam non tantùm ad corporum συζυγίας, sed & ad reliquas omnes nudas & simplices radiationes accommodant, atque talia loca stellis vacua, non aliter atque corpora stellarum ab Ecliptica notabiliter distantium obseruata latitudine dirigunt. Et cùm circuli latitudinum per polos Eclipticæ & limites radiationum latitudinem habentium euntes, non coincidant cum limitibus radiationum simpliciter in Ecliptica modo suprà tradito supputatarum, sed vltra hexagonum citraque trigonum ferãtur, idcircò, vt æquationem aliquam aspectuum instituant, vtuntur προσθαφαιρέσεως scrupulorum, quorum multitudo ratione latitudinis planetarum, de quorum aspectibus agitur, est variabilis, prout series numerorum hic descripta tibi indicat.

Latitudo planetæ.		Scrup. προσθαφαιρέσεως.	Latitudo planetæ.		Scrup. προσθαφαιρέσεως.
p.	scr. 1a.	1a.	P.	Scr. 1a.	1a.
0	30	0	4	30	5
1	0	0	5	0	6
1	30	1	5	30	7
2	0	1	6	0	8
2	30	1	6	30	10
3	0	2	7	0	11
3	30	3	7	30	13
4	0	4	8	0	15

Adduntur autem hæc scrupula hexagonis & adimuntur trigonis. Exemplum, Martis in p.15.49 1ª Capricorni cum latitudine meridionali par.7.commorantis, sextilis aspectus sinister cadit in par.15.49 1ª Piscium, cui si adijcias scrupula 11 1ª, septem partibus latitudinis correspondentia, deprehendes aspectum Martis sinistrum æquatum cadere ad vnguem ad finem partis 16 ♓, cum latitudine meridionali par.3.29 1ª, 37 2ª. Cæterùm eiusdem Martis triquetra radiatio sinistra, quæ per longitudinẽ signiferi simpliciter supputata cadit in p.15.49 1ª Tauri, quando propter æquationem eadem scrupula 11 1ª omittit, in p.15.48 1ª Tauri desinit, cum latitudine boreali p.3.29 1ª, 37 2ª. De dextris radiationibus idem est iudicium. Ego verò nullam causam effatu dignam deprehendere potui, quæ artifices potuerit meritò aut debuerit impellere, vt sectarentur hanc laboriosam molestamque operationem, quæ multam ostentationem & fructum nullum præ se ferre videtur. Quidã eam autoritate Monteregij munitam prodiderunt. Sed non satis consideratè. Nam Monteregius hanc rationem operandi tamquam infirmã & inutilem reijcit, tantùm abest vt eam probet, atque nudas simplicesque stellarum latitudine præditarum radiationes absque vlla obseruatione latitudinis ad Eclipticam traducere docet, hoc modo. Omnis stella, sicut omnes alios, ita etiam illos efficacissimos quos obseruamus radios orbiculariter effundit, ita vt pro hexagona radiatione habeamus peripheriã illius circuli, qui ab vno hexagoni magno cœli circulo inscriptibilis latere taliter describitur, vt dicti lateris vna extremitas in centrum stellę definens fixa maneat, ipsum verò latus vnà cum limite extensionem terminante ita circumducatur, vt in locum vnde moueri cœpit, reuoluatur. Similiter iudicandum est de omnibus radiationibus reliquis, nisi quòd Monteregius non aliter quàm Blanchinus locum radiationis quadratæ à loco longitudinis planetæ quadrante Eclipticæ semper distare, & radiationem oppositam ad terminum diametri desinere voluit. His ita se habentibus, perspicuum est, radium hexagonum nulla sui parte ad Eclipticam peruadere, si latitudo stellæ partes 60. excedat: duobus verò in locis Eclipticam dispescere, si stellæ latitudo partium 60. minor fuerit. Exemplum: Decretum sit explorare, ad quas

Problema te 31. tab. direct.

partes Eclipticæ proijciat suos sextiles radios Mars, positus in par. 15.49 1ª Capricorni, cum latitudine meridionali par. 7. Si iam id in globo stellifero euidenter experiri velis, ante omnia Martis tam longitudinis quàm latitudinis locum in instrumen to inuenias, quo facto, mox deinde circino, ad interuallum lateris hexagoni in Ecliptica, vel quod idem est, in æquinoctiali supputati, aperto, ex loco Martis tanquàm centro describas peripheriam circuli, hexagonam Martis radiationem representantem, quæ quidem peripheria duobus in locis vtrinque à stella æqualiter, hoc est, p. 59.45 1ª, distantibus Eclipticam transecundo secans, sinistrorsum limitem sextilis radiationis sinistræ, ad dextram verò radiationis sextilis dextræ terminũ definiet. Eodem modo de terminis tam triquetrarum quàm quadratarum radiationum cogitandum est. Horum aũt interuallorum varietatem, quam latitudines stellarum diuersæ faciunt, explicat tibi tabella radiorum, hic adscripta, quæ tam triquetrarum quàm sextilium radiationum loca definit.

TABELLA RADIORVM pro hexagona & triquetra radiatione Monteregij.

Latitudinis,	Arcus Eclipticæ.	
P.	P.	Sc. 1ª.
1	60	0
2	59	59
3	59	57
4	59	55
5	59	52
6	59	49
7.	59	45
8	59	40

Si itaque de sententia Monteregij, stellarum latitudine effatu digna præditarum, radiationes seu aspectus æquare, atque ad deductiones, quas directiones vocant, preparare voles, intra tabellam radiorum cum latitudine planetæ, & è regione eius offeret se tibi statim quidam arcus Eclipticæ, longitudinem dextræ & sinistræ radiationis hexagonæ à loco stellę longitudinis supputandæ definiens, quo à par. 60. sublato, restabunt scrupula æquationis ab vtriusque sextilis radiationis longitudine subtrahenda, longitudini verò vtriusque radiationis trigonæ addenda, vt longitudo omnium horum aspectuum æquata prodeat. Iuxta hanc igitur rationem, Mars in par. 15.49 1ª Capricorni, cum latitudine boreali par. 7. constitutus, extendit

extendit radium hexagonum dextrum quidem ad par.15.34 1ª Scorpionis, sinistrum verò ad par.15.34 1ª Piscium. Sed triquetram radiationem dextram ad p.16.4 1ª Virginis, sinistram ad par.16.4 1ª. Tauri proijcit. Quadratarum radiationum longitudines, quarum dextra ad par.15.49 1ª Libræ, sinistra verò ad par.15.49 1ª Arietis protenditur, tali æquatione, vt dictum est, minimè indigēt. Similiter nec longitudo diametri, quæ in par. 15.49 1ª Cancri definit. Cæterùm stellæ latitudine carentes, imò verò non plus par.1.41 1ª ab Ecliptica distantes, in vniuersum omnium radiationum longitudinem absque vlla æquatione tuentur. Ex his perspicua est operationum Blanchini & Monteregij differentia. Nam in vna augetur longitudo hexagonorum, in altera verò diminuitur. Similis contrarietas in æquatione triquetrarum radiationum conspicitur. Vtra harum opinionum verior sit, in medium relinquentes, ob duas potissimùm causas neutram modò probare visum est: primò, quòd latitudo quantumuis magna parum discriminis possit adferre aspectibus siue ex Ecliptica, siue per dictos modos sumptis, adeo vt partes octo latitudinis, in radio △ & ⚹ vix 20. scrupulorum differentiam locorum faciant. Secunda & potissima causa est, autoritas Ptolemæi, qui latitudines obseruandas esse prodidit non in aspectibus radiorum, sed in corporeis stellarum copulationibus, & tum demum, si stellæ in vno signo congrediantur. Exemplum: Si ♀ distet à Sole p.16. habens latitudinem p.7. vel 8. ipsa certè extra radios Solis versabitur. Quòd verò in aspectibus latitudines obseruare non conueniat, causam dicit esse, quòd non considerentur radij planetarum, vt ex vno in extremitate mundi perueniunt ad alterum, sed vt ambo radij perueniunt ad centrum terræ, & in ipsis angulum faciunt: verba eius in fine libri primi Apotelesmaticorum hæc sunt: καὶ καθόλου δὲ συνάπτειν μὲν λέγονται τοῖς ἑπομένοις οἱ προηγούμενοι. Ἀπεῤῥυηκέναι δὲ οἱ ἑπόμενοι τῶν προηγουμένων, ἐφ' ὅσον ἂν μὴ μακρὸν ᾖ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα. παραλαμβάνεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐάν τε σωματικῶς, ἐάν τε κατά τινος τῶν παραδεδομένων σχηματισμῶν συμβαίνῃ, πλὴν ὅτι γε πρὸς μὲν τὰς δι' αὐτῶν τῶν σωμάτων συναφὰς καὶ ἀποῤῥοίας, καὶ πλάτη παρατηρεῖν αὐτῶν χρήσιμον, εἰς τὸ μόνας τὰς ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ διὰ μέσων εὑρισκομένας παρόδους παραδέχεσθαι.

δέχεσθαι. πρὸς δὲ τὸν γινόμενον σχηματισμὸν περιττόν ἐστι τὸ τοιοῦτον, πασῶν ἀεὶ τῶν ἀκτίνων ἐπὶ ταὐτά, τουτέστιν ἐπὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς φερομένων, καὶ ὁμοίως πανταχόθεν συμβαλλουσῶν, hoc eſt: Vniuerſaliter autem præcedentes ſequentibus dicuntur applicare: Sequentes verò à præcedentibus defluere, quæcunque longo interuallo minimè diſtiterint, id quod tam de corporeis illarum congreſsibus, quàm configurationibus intellige̅dum eſt, niſi quòd in corporum applicationibus & defluxibus etiam latitudines earum obſeruare vtile eſt: ſiquidem non niſi ij congreſſus admittuntur, qui ad eaſdem partes Eclipticæ reperiuntur. In configurationibus autem huiuſmodi curare ſuperuacaneum eſt, cùm radij vniuerſi eodem, id eſt, ad centrum terræ ferantur, atque ita vndecunque emiſsi ſemper concurrant. Ex his verbis Ptolemæi ſequi videtur, quòd in Solis coniunctionibus latitudo obſeruanda ſit, & in nullis alijs aſpectibus. Et quanquàm hunc textũ ita exponat Cardanus, & res illud ipſum habeat, non enim poteſt ſtellarum corporea effici coniunctio, niſi latitudines habeant æquales, & eas non tantùm in vno circulo latitudinis, ſed etiam ad eaſdem partes Eclipticæ ſitas: nihilominus tamen arbitramur, in alijs quoque aſpectibus obſeruationem ſtellarum latitudinis, ſi non ad varietatem interuallorum, ſed robur aſpectuum referatur, plurimum habere momenti. Si enim, exempli gratia, Martis & Veneris fiat oppoſitio, cui dubium eſſe poteſt, talem oppoſitionem longè fore efficaciorem potentioremque, ſi Mars & Venus contrarias latitudines habeant, quàm ſi ſimul ſeptentriones vel meridiem luſtrarent, aliàs nullum locum habere poſſent ea, quæ ſuprà ex ſententia Ptolemæi de figura æquicruria dicta ſunt. Et vt triquetram radiationem iam ſilentio prætereamus, non dubium eſt, alios corporales intuitus omnes robur aſſumere, ſi ab vna parte Eclipticæ ferantur, & econtrariò fieri imbecilliores, ſi latitudines contrarias habeant. Hanc ob cauſam ſcriptum eſt apud Ptolemæum, vnam cauſarum, quæ efficiunt, vt loca Aneretica ſemper in vniuerſum vim interficiendi non habeant, eſſe corporũ Aphetæ & Aneretæ contrariam latitudinem, ἐμποδίζεται γὰρ ἡ ἀναιρετικὴ μοῖρα, inquit, ἐὰν σωμάτων ὄντων ἀμφοτέρων τοῦ τε ἀφιέντος καὶ τοῦ ὑπαντῶντος, μὴ αὐτὸ πλάτος ᾖ ἑκατέρων, id eſt, pars

est, pars interimens impeditur, si corpus vtrumque dum est, & quod occursat & quod moderatur, non sit vtriusque eadem seu ad easdem partes latitudo. Vnde constat, fortiorem fieri occursum, si Apheta & Anęreta latitudine meridionali vel septentrionali concordent, languidiorem verò, si eadem dissentiant. Hinc patet, Ptolemæum hîc non reijcere omninò stellarum congressus in vtraque parte Eclipticæ factos, sed maiorem potioremq; vim & perfectionem tribuere coniunctionibus ad easdem partes Eclipticæ factis. Imò verò si latitudo ex eadem parte Eclipticæ, sed tamen inæqualis fuerit, minor sequetur effectus, propterea quòd corpus ad corpus nunquàm queat peruadere. Sed talis obseruatio latitudinum nõ interualla, vt dixi, radiationũ, sed robur stellarum mutat. Nam sicut inerrantes, sic etiam planetæ quantò Eclipticę propinquiores sunt, eò magis euidentiores effectus pariunt: quantò remotiores, tantò obscuriùs agunt, semper in vniuersum siue prope Eclipticam fuerint, siue ab eadem longissimè distiterint, vnum finem actionis, vnumq; genus effectuum intendentes, siquidem omnium cœlestium corporum naturalis actio, ad orbitam Solis, qui rector Olympi, vitæ lucisque fons existit, meritò refertur. Sed cur stellarum latitudines, interualla configurationum in Ecliptica non mutãt? quia, vt inquit Ptolemæus, vniuersi radij ad centrum terræ feruntur, atque ita vndecunque emissi, semper cõcurrunt. Sit maioris euidentiæ gratia Iuppiter in par.15. Cancri cum latitudine [redacted] in par.15. Scorpij cum latitudine meridionali par. 7. dico radios Martis & Iouis corporeos in intimo t[redacted]concurrentes, vndique æquali distantia, hoc est, spacio vnius anguli recti & parte eiusdem tertia, seu quod idem est, gradibus 120. distare. Id vt penitius [redacted]as, cogita vtriusque planetę orbi[redacted] quidem per lineam à centro terræ ad Martis corpus prote[redacted]; signiferi polum integrè reuolutam: alterum verò per lineam alteram similiter à centro terrę ad corpus Iouis procurrentem, & per eosdem signiferi polos circumductam, delineatum. His ita se habentibus, manifestum est, duo magnorum circulorum hemicyclia secare sese mutuò in axe Eclipticę centrum terræ transeunte, & quauis parte vltra citraque Eclipticam obser-

uata æqualitate anguli à se inuicem distare. Similiter planè de omnibus alijs radiationibus cogitandum est, nempè quòd sint hemicyclia in polos signiferi desinentia. Hæc cùm ita se habeant, perspicuum est, nec Blanchini, aspectus in peripheria cuiusdam circuli ad Eclipticam inclinati imaginantis, nec Monteregij, qui radios à corporibus stellarum tanquàm centris effusos orbes esse cogitat, opinionem concordare cum sententia Ptolemæi, qui vt ostensum est, radios omnes transfert in hemicyclia in polis signiferi intersecta, quorum interualla in Ecliptica supputata planè similia sunt, quibusuis interuallis versus vtrumuis signiferi polum procedentibus. Estque hæc summa laus huius sententiæ Ptolemęi, quòd per eam planetæ non tantùm stellis signifero propè adiacentibus, sed & omnibus alijs quotquot vniuersum cœlum intexunt, vno circuitu coniunguntur, id quod aliarum imaginationum nulla præstare potest. Exempli gratia, stella in sinistra manu Persei & capite Medusę lucens, γοργόνιον & κεφαλὴ τῆς γοργόνης appellata, habet latitudinem borealem par.23. quam Mars nunquàm consequitur, & tamen iuxta hanc rationem rectè dicentur hæ stellæ coniungi, tum cùm Mars iter facit per par.20½ Tauri: tanta enim ferè est nostro tempore ab ęquinoctio apparente Gorgonis remotio. Talis autem coniunctio longè potentior futura est, si Mars in septentrione cum maxima quàm potest consequi latitudine versetur. Et Ptolemæum tales coniunctiones probare, plurimis eius dictis probari potest. [redacted] Hic signa δίσωμα & πολύμορφα discerni debent. Nam signa numerum conduplicantia alia in signiferum cadunt, vt sunt Gemini, Pisces & Sagittarius, & vocantur δίσωμα: alia verò extra zodiacum commorantur, vt sunt Centaurus, Auriga, Bootes, Hercules, hydra, & vocantur propriè πολύμορφα, id est, multiformia seu multiplicia, quorum nullũ propter magnam ab Ecliptica distantiam, Luna partes quinque

latitu-

latitudinis nunquàm excedens, intrare poteſt,& tamen dicitur commorari in illis, cùm in eadem longitudine fuerint. In hæc prolixiùs nos diuertiſſe nemini videri debet alienum, propter aſsiduam artificum diſceptationem de capiendis radiorum interuallis, quorum per dicta hemicyclia diſcretio, ſi ita veritati ſicut ſententiæ Ptolemæi conſentit, certè Blanchini & Monteregij omniumque aliorum quoquo modo longitudinis aſpectus æquantium opiniones, non modò ad artis exercitium minimè neceſſariæ, ſed & erroneæ non immeritò cenſeri poterunt. Adiuuat nos ipſa dirigendi, vt vocant, ratio à Ptolemæo lib.3.cap.de vitæ ſpacio propoſita, vbi diſertè tradit, ratione latitudinis vires ſeu potentiam ſtellarum ſaltem mutari, & non variari tempora, quæ per progreſsionem definiunt. Etenim quàmuis ſtella ſeu paruam ſeu magnam latitudinem habeat, tamen pro directione perficienda ſemper aſſumit tempora horaria partis Eclipticæ longitudinis, hoc eſt, eius partis Eclipticæ, quam hemicyclium per polos ſigniferi & ſtellam tranſmiſſum definit, perinde ac ſi ſtella Eclipticam luſtraret. Nam ſi ſtellarum latitudines temporibus per directionem definiendis aliquam varietatem poſſe adſerre putaſſet, rem tantam tantique momenti, vir ille immenſæ diligentiæ haud dubiè ſilentio non præterijſſet. Sed iam reliquas ſpecies copulationum exponere tēpus eſt. Platicæ copulationes ſunt, quæ ſimiliter vel in vno ſigno vel in ſignis coniunctis exiſtunt, ſed tamen iuxta latiorē cohærentiam radiorum accidere dicuntur. Hæc ſubdiuiditur in κόλλησιν καὶ ἀπόῤῥοιαν, id eſt, glutinationem ſeu applicationem & defluxum, quem ſeparationem nominant. Applicatio fit cùm leuior inſequitur ponderoſum, atque ad eiuſdem copulationem partilem appropinquat. Defluxus ſeu ſeparatio fit, quoties planeta leuior in pluribus partibus exiſtens à ponderoſo recedit: ſufficit autem, quòd leuior ſi nòn ſit in pluribus partibus, vt ſaltem ſit in vno ſcrupulo vel pluribus recedens, ſiquidem corpora eorum propter diſsimilitudinem latitudinum rariſsimè coëunt: veluti ſi ☉ ſit in par.28.ſcrup.6.♎, ☽ in par.28.ſcrup.7.eiuſdem ſigni, Luna dicitur recedere à Sole. Sed quanto ſpacio vis radiorum commiſta cohæreat, diſſentiunt iudices. Autor putat applicationem & defluxum durare, dum

κόλλησις Applicatio ſimplex.

ἀπόῤῥοια Defluxus ſimplex.

corpus vel radius primarius leuioris distat à ponderoso vel radio eiusdem par. 6. Communis opinio est, copulationem planetarum tam diu durare, dum radij ipsorum miscentur, hoc est, medietate orbium amborum sese attingentes cohęrent. Quo pacto ☉ existens in par. 5. ♌, applicat Saturno lustranti par. 29. eiusdem ♌, sic ☽ in par. 6. ♑ ex □ applicat Saturno in par. 27. ♈ commoranti, est enim differentia par. 21. quantam efficiunt semidiametri orbium compositi, quorum spacia suprà indicata sunt: Solis quidem semidiameter p. 15. Lunæ p. 12. ♄ & ♃ 9. ♂ par. 8. ♀ & ☿ par. 7. Quare si ☉ sit in par. 3. ♈, & ♂ in par. 26 ♌, tunc Sol dicetur se applicare atque ire ad △ Martis, idque tamdiu donec suo velociore motu ad partem ♈, parti Leonis in qua Mars versatur, similem delatus, ei partiliter iungatur. Haly voluit, quòd applicationes fiant ex tribus gradibus ante, separationes verò vno gradu vltra ponderosum, nec tamen applicationem iuxta quantitatem orbium neglexit. Guido inquit: Quando vnus planeta proijcit radios suos super radios alterius, & distat ab eo spacio, quod semidiametri orbium amborum efficiunt: tunc leuis dicitur petere copulationem ponderosi, & significat rei effectum, nisi eiusmodi coniunctionem alius planeta destruat. Quòd si medietate orbis alterius distiterint, coniunctio iam absoluta itidem effectum rei, nisi aliunde impediatur, significabit. Postremò si medietas orbis velocioris tangat corpus ponderosi, tunc ponderosum in partibus leuioris esse dicunt. Cardanum hos limites diligentiùs ponderasse atque de sententia Ptolemæi accuratiùs & veriùs finiuisse, haud dubium est: quare eum, quia est artifex, potissimum hic sequendum censeo. Porro spacia cœli quibus corpora siderum eorundemq; radios cohærere cum Ptolemæo indicat, sint in ☉ p. 17. Luna 12 $\frac{1}{2}$, ♃ 12. ♄ 10. ♀ 8. ♂ & ☿ 7.

Tabella applicationũ & defluxuum.

♄	p. 10
♃	p. 12
♂	p. 7
☉	p. 17
♀	p. 8
☿	7
☽	12 $\frac{1}{2}$

Cùm igitur planeta cui applicatur, vel à quo fit defluxus, non plus in tabella asignatis partibus distiterit ab eo, qui se applicat aut separat, dicitur applicatio vel defluxus, sic vt partes illæ

de pla-

de planeta cui fit applicatio, vel à quo fit defluxus, nō autem de eo qui defluit aut applicat intelligantur: id diligenter obseruando, applicationem fortiorem esse defluxu, quantoque propior aspectu vel corpore fuerit applicatio, minusque longè separatio recesserit, tantò copulationem efficaciorem esse dijudicandam. Nam vt Cardanus scripsit, vires aspectuum sunt veluti labor flectendi balistam. Nam coniunctio vel aspectus ex duabus partibus est decuplus illi qui fit cum distantia partium decem: & qui ex eadem parte, decuplus ei, qui fit cum distantia duarum partium: & qui per sex partes minutas, decuplus ei, qui fit per distantiam fermè vnius partis, vnde maximi euentus. Item obserua, vt applicatio leuioris ad ponderosiorem fiat, necesse esse ponderosum plures p. in suo signo confecisse, leuiorem verò pauciores. Vocantur autem ponderosi seu graues planetæ à tarditate motus, quales sunt tres superiores: Leuiores verò à celeritate, quales sunt tres inferiores. Ex quo efficitur, vt leuis retrogradus vel cursu diminutus natura tardo fiat ponderosior. Quo pacto Mercurius retrogradus ponderosior Venere, & hęc tarda cursu ponderosior Sole existimanda est. Ex dictis patet, primum genus applicationis separationisque simplicissimum & facilimum. Secundum applicationis genus est, cùm vterque planeta retrogradus est, sed leuior est in pluribus partibus, & celeriùs eundo grauiorem assequitur, veluti si fit

♀ in parte 9. ♎ retrocedens.
♄ in parte 8. ♎ retrocedens.

Hic ♀ ocyùs retrocedens, Saturnum segniùs & tardiùs repedantem persequitur, eidemque se tandem coniungit. Quòd si vtroque retrocedente, leuior sit in partibus paucioribus, fiet violenta seu auersa separatio, vt si fit

♀ in parte 8. ♎ retrocedens.
♄ in parte 9. ♎ retrocedens.

Hic Venus contrario motu se à ♄ separat, quòd ocyùs quàm Saturnus in antecedentia signa feratur. Tertiū genus applicationis & defluxus vocatur mutuum Est enim applicatio mutua, cùm duo planetæ, vnus qui est anterior motu directo, & alter qui sequitur motu retrogrado, sibi inuicem occurrunt, veluti si fit

♀ in parte 24. ♎ procedens.

☿ in parte 25. ♎ retrocedens.

Hic ♀ & ☿ sibi mutuò occurrunt, & significant duplicationem effectuum, qui per huiusmodi applicationem fieri solent.

Defluxus autem mutuus fit, cùm planeta qui est in pluribus partibus, est directus, & qui in paucioribus retrocedens, & significat frustrationem significatorum, veluti si sit

♃ in parte 9. ♉ procedens.

♀ in parte 8. ♉ retrocedens.

Hi sunt modi generales applicationum & defluxuũ, & habentur per diuisionem. Aut enim vterque planetarum reperitur directus, aut vterque retrogradus: aut denique alter eorum directus, alter verò retrogradus, nec possunt inueniri plures casus, in quibus omnibus quotiescunque iunguntur intra metam luminis, applicationem, quoties verò iunguntur antequàm leuiores grauiorum metam luminis exeant, separationem seu defluxum facient, sicut diximus. In his copulationibus & sequentibus omnibus facilimè & breuissimè dijudicandis non parum iuuaberis compendio generaliter omnium planetarum omnes aspectus tam ad se ipsos, quàm ad reliquas figuræ partes effusos complectente, quod in singulorũ genituris aliarũue rerum principijs πινακικῶς tibi describere poteris in hunc modũ. Duc in lõgitudinẽ lineas circiter tredecim, atq; in spacijs summitatũ ab Ariete incipiẽdo duodecim signiferi signa describe. Posteà lineas prioribus transuersales septem spacia pro numero septẽ planetarum complectentes ducito. Denique in primo supremoque spacio depinge characterem illius planetæ, qui paucióres sui signi gradus perfecit, idque sub signo illo in quo planeta ille paucissimarum partium reperitur. Proximum spacium occupare debet is planeta, qui post priorem pauciores partes sui signi perambulauit. Pari ratione sequentia spacia reliquis planetis tribuenda sunt, ita vt vltimum spaciũ sortiatur is, qui cæteris omnibus plures sui signi partes peragrauit. His ita se habentibus, si singulorum planetarum epochis ad marginem annotatis, ex vtroq; latere planetarum, aspectus vniuersos conuenientibus signorum spacijs inscripseris, tabellam radiorum Astronomicam perfectam obtinebis.

TABEL-

TABELLA ASPECTVVM PLANETARVM

non tantùm ad applicationes & ſeparationes diiudicandas,ſed & ad Apheticorum locorum deductiones conferens,ad exemplum à nobis aſſumptum accommodata.

♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	P.	Sc.
□	✱		☿		✱	□	△		☍		△	1	12
✱		☉		✱	□	△		☍		△	□	8	54
✱		♀	⊕ 1542	✱	□	△		☍		△	□	25	53
♄		✱	□	△		☍		△	□	✱		26	42
✱		♃		✱	□	△		☍		△	□	27	12
✱	□	△		☍		△	□	✱		☽		27	52
	☍		△.	□	✱		♂ ret.		✱	□	△	28	21

Hæc tabella omnes planetarum aſpectus,applicationes & defluxus perſpicuè oculis exponit. Nam planetæ in Ecliptica per par.60. diſtantes,hexagono,qui par.90. ex quadrangulo,qui p. 120. ex triangulo,qui par.180. ex diametro ſeſe vident. Quòd ſi non ad vnguem inueneris hunc partium numerum, aſpice primùm ad Saturnum, & perpende quis planetarum reliquorum aut an alicuius planetæ aſpectus eum præcedat,intra metas radiorum,ſuprà de ſententia Ptolemæi annotatas, aut ſi aliorum opiniones te delectant,intra medietatem,vt vocant,orbis,nam is idem ipſi applicare dicitur. Similiter ſi planetam vel aſpectũ intra dictos limites Saturnum ſequi deprehenderis, eundém planetam à Saturno ſeparari ſeu defluere pronunciabis. In propoſito exemplo Venus ſiniſtro ſexangulo Saturno applicat. Et Iuppiter à dextro hexagono Saturni defluens,triangulo Lunæ & corpori Mercurij applicat, &c. Abſoluto Saturno ſimiliter reliqui ponderoſiores ad ſe leuiores conferendi ſunt. Quid latitudinibus ſtellarum in aſpectuum diiudicatione tribuendum putemus,ſuprà prolixè diximus.

Κεφα-

Et cùm se para.&c. 2 Κενοδρομία,seu inanis cursus planetæ est,quando alijs stellis non permiscetur,hoc est, cùm ab alicuius ☌ aliaúe copulatione separatur, nec alteri per corpus aut aspectũ coniungitur, & quàm diu fuerit planeta in eodem signo dicitur cursu vacuus, quod intelligendum est iuxta metas radiorum,quas modò finiuimus.Hoc autem accidens potissimum in ☽ & ☉ obseruatur, (exemplum est apud Ptole.lib.3.cap. de parentibus) in alijs ferè negligitur.Sit exempli gratia,☽ in ♐ iuncta ♃,& post separationem eius à ♃ non sit aliquis planeta in ♐,cui intra perscriptos terminos possit coniungi,nec sit radius alicuius quem queat aspicere,Luna tantisper vacua cursu dicetur,donec emenso Sagittario alicui corpore vel aspectu copuletur.

Et cũ fuerit planeta,&c. 3 Feralis planeta nominatur, cùm in aliquo signo solus absq; coniunctione aliorum radijsúe aspicientibus fuerit, sic dictus à similitudine hominis à societate alieni, aut feræ degentis in solitudine. Hoc modo vis planetarum fit languidior,& insigniter debilitatur,præsertim si etiam simul peregrini fuerint. Nominatur autem peregrinus planeta, cùm non fuerit in aliqua dignitatum suarum essentialium, vt ♄ in par.6.♈ quoniam nullam dignitatem habet, peregrinus censetur. Differentia verò inter κενοδρομίαν & feralitatem est, quòd in illa sidus in signo quod lustrat habeat socium radium à quo separatur:in hac verò omni lumine aliorum destituitur.

Et cùm separatur planeta, &c. 4 Translatio luminis seu naturę est,quæ fit cũ tres fuerint planetæ,& leuissimus fuerit medius inter reliquos & intra metas: Tunc leuissimus dicitur transferre lumẽ anterioris ad sequentem:Est igitur sententia verborum autoris, quando leuis separatur à ponderoso & ante completam separationem alteri corpore vel aspectu coniungitur: tunc leuis ille transfert lumen & naturam primi ad secundum:verbi gratia, sit

♃ in parte 4. ♓.
☉ in parte 15.♓.
♂ in parte 21.♋.

Hic ☽ separatur à corporali ☌ ♃,& ante completam separationem applicans se ex △ Marti, in eundem lumen Iouis transfert. Nam lumen Iouis p.12. Martis verò par.7. suprà posuimus.Aliud exemplum,sit

☿ in

☿ in parte 8. ♌.
☽ in parte 10. ♊.
♃ in parte 10. ♓.

Hic ☽ separatur ab aspectu hexagono Mercurij,& partiliter ex tetragono copulatur Ioui, lumenque Mercurij ad ipsum ♃ transfert. Non autem prohibet Mercurium à copula cum Ioue. Nam ♌ & ♓ sunt signa ἀσύνδετα. Quod ideo adijcio, ne quis translationem luminis & prohibitionem ab aspectu,de qua posteà dicetur,nihil differre putaret.Sequitur alius modus trãslationis luminis priori valdè affinis. Cùm,inquit,leuis se ponderosiori iungitur quacunque copula, & ille ponderosior iterum alteri se ponderosiori copulatur : tunc medius dicitur transferre naturam leuissimi ad ponderosissimũ. Exẽplum,sit

♃ in parte 15. ♋.
☽ in parte 14. ♉.
♄ in parte 16. ♎.

Hic Iuppiter Lunæ ex sextili aspectu commistus facit Saturnum de natura Lunæ participem, quamuis ipsa Luna Saturno planè inconiuncta sit. Aliter & melius. Tribus planetis in vno signo existentibus,si grauior fuerit in pluribus partibus,leuior autem in paucioribus,nec intra metas,sed medius intra metam applicationis ad tardiorem,& intra metam qua leuior illi applicat:tũc medius vim leuioris ad tardiorẽ deferre dicitur: vt si sit

♄ in parte 29. ♒.
♃ in parte 28. ♒.
☽ in parte 16. ♒.

Hic ♃ virtutem ☽ Saturno defert. Hæc est generalis via translationum,quam recentiores quidam ad paucos casus constringunt.Vocant enim translationem luminis & virtutis tum demum fieri, quando planeta leuis separatur à ponderosiore se,& applicat alteri qui eiusdem sit qualitatis: veluti si sit

☉ in parte 1. ♈.
☽ in parte 1. ♊.
♂ in parte 8. ♊.

In hoc casu ☽ separans se à ⚹ ☉,& applicans corpori ♂, defert caliditatem ☉ ad ♂,qui etiam est calidus.Nam Sol vim suam,quam Luna per aspectũ ab eo accepit,Marti tribuit.

Si autem non iungitur vnus, &c. 6 Redditus ſeu collectio luminis eſt, quando duorum planetarum huiuſmodi ſitus fuerit, vt non alter alteri, ſed ambo iungantur alicui tertio: tunc tertius ille amborum lumen colligit, & recipit naturam eorum, & ad partes zodiaci, quas ✱ □ △ vel ☍ radiatione intuetur, proijcit, in quibus locis planeta aliquis exiſtens lumen prædictorum duorum accipit. Verbi gratia, ſit ☉ in ♎ & ♀ in ♍, nullo aſpectu ſe videntes, Mars verò Cancrum luſtrans Solem ex □ & ♀ ex ✱ videat. In hoc caſu ♂ lumina ☉ & ♀ colligit, atque ad loca ſuorum radiorum, vel etiam ad planetas ibidem exiſtentes proijcit, hoc eſt, Mars tanquàm medium, Solem & Venerem per ſe inconiunctos coniungit, atque eorundem lumen tam locis quàm ſtellis quæ aſpicit, reddit ſeu tribuit.

Iterum ſi vnus planeta, &c. 7 Alio modo dicit accidere luminis redditum, ſeu duarum ſtellarum inconiunctarum copulationem, ſi duos planetas ſeſe minimè radijs contingentes tertius aliquis commiſceat, ita vt ſeparans ſeſe ab vno, eiuſdem lumen ad alterum cui iungitur, deferat. Sed hic caſus à translatione luminis, de qua paulò antè dicebamus, nihil diſcrepat.

Sequitur prohibitio, &c. 8 Duobus modis planetarum copulationes impediri docet. Primò, tribus planetis vnum ſignum luſtrantibus, ſi planeta tardior fuerit inter duos leuiores: tunc medius ille prohibet lucem illorum communicari: vt ſi ſit:

♃ in parte 12.
♄ in parte 11. } ♐
☽ in parte 5.

In hoc caſu ☽ petit ☌ ♃, ſed coniunctionem hanc prohibet ♄, qui in medio propinquiorque exiſtens, repulſo Ioue ipſemet Lunam excipit. Quòd ſi talis coniunctio leuiorum futura eſſet mala, tūc prohibitio vtilis eſt & iuuat: Si autem bona, nocet. Secundò, duobus planetis in vno ſigno exiſtentibus, ſi leuior ipſorum iungatur ponderoſo, & planeta tertius eundem ponderoſum, æquè vicino radio feriat, hoc eſt, ſi radius aſpicientis & corpus planetæ in eodem ſigno exiſtentis, à ponderoſo æqualiter diſtent, tunc ille qui coniungitur corpore, intuētem ab aſpectu prohibet. Quòd ſi radij aſpicientis propiùs ad ponderoſum acceſſerint, repulſa ſocietate planetæ in eodem ſigno exiſtea-

existentis, copulatio aspicientis cum ponderoso perficietur: veluti si sit

Saturnus in parte 10. ♒.
Mars in parte 6. eiusdem ♒.
Iuppiter in parte 6. ♎ vel ♊,

proijciens suos radios △ ad part. 6. ♒, tunc ♂ abacto aspectu Iouis, ipsemet Saturno corpore iungitur. Econtrariò ♃ positus in par. 7. ♎ trigono irradians part. 7. ♒, Martem à ☌ Saturni prohibet, eidemque ipse coniungitur, quod maximè verum est, si is qui prohibet, velocior sit motu eo, qui prohibetur. Quòd si is qui prohibetur, sit velocior prohibente, eoque citiùs ad ponderosi corpus sit peruenturus, contrarium videtur esse verum, siquidem in hoc negotio omne quod potentia est tale, actu tale esse intelligitur.

9 Pulsatio primò fit, cùm planeta fuerit in dignitate aliqua, id est, domo, altitudine, trigono aut termino alterius eundem aspiciens, dicitur pulsare, id est, mittere naturam illius dignitatis ad ipsummet dominum, cuius fuerit dignitas: semper enim hic dominus loci ab aspiciente accipere suam virtutem intelligitur: veluti si ☉ sit in ♑ aspiciens trigono Saturnum lustrantem ♍, tunc ☉ in domo ♄ mittet naturam domus Saturninæ ipsi Saturno loci Solis domino. Similiter si planeta leuis in aliqua dictarum dignitatum suarum existens aspiciat alium ponderosum nullam habentem dignitatem in loco in quo est leuis: tunc leuis propriam naturam transmittit ponderosiori & peregrino: veluti si sit

Et si coniungitur planeta domi. &c.

☽ in parte 7. ♉ △.
♄ in parte 7. ♍ △.

Hic ☽ mittit fortitudinem seu virtutem suam exaltationis Saturno, cùm tamen Saturnus nullam dignitatem in loco Lunæ habeat.

10 Receptio fit, quando planeta in dignitate sua existens aspicit alium qui in eodem loco dignitatem obtinet: veluti si ☉ in ♈ domo Martis & sua exaltatione constitutus, videat ⚹ ♂ in ♒, tum ☉ vtramque naturam, suam videlicet & eam quam ♂ in ♈ ratione domus obtinet, Marti communicat. Quòd si inferior existat in dignitate superioris, & vice versa superior

Et si fuerit planeta in &c.

in dignitate inferioris, mutua perfectaque fit receptio, vt ☉ in ♈ & ♂ in ♌, mutua receptione se recipiunt. Nam ☉ est in domo Martis, & ♂ in domicilio ☉.

Nunc sequitur reddi. &c.

11 Redditus seu potius restitutio virtutis fit, cùm inferior aspicit superiorem combustum aut retrogradum, qui effectus debilis remittit inferiori virtutem quam sibi miserat: vt sit ☽ in ♉, & aspiciat ☿ combustum aut retrogradum in Capricorno. In hoc casu ☽ committit naturam suæ altitudinis Mercurio: sed quia Mercurius est combustus, non potest retinere naturam sibi commissam, ideo reddit ei lumen, quod ab eo acceperat. Quando verò vtiliter & quando cum detrimento fiat restitutio, patet euidenter in textu.

Inde sequitur Almenen. &c.

12 Refrenatio à ☌ vel aspectu fit, cùm inferior superioris coniunctionem petens, vel iam est retrogradus, vel quia antequàm partiliter cum ponderosiore iungatur, sit retrocessurus: veluti si sit.

♄ in parte 12. ♍.

♀ in parte 5. ♍.

Hic Venus vadit ad ☌ ♄, verùm si partem 8. vel 9. attingens ante copulam cum Saturno incipiat retrocedere, refrenabitur huiusmodi casu ♀ à copulatione Saturni, mutabiturque hæc, quę primo aspectu videbatur simplex applicatio, in separationē mutuam, si videlicet Venere retrocedente, Saturnus progrediatur. Est enim defluxus mutuus, cùm planeta qui est in pluribus partibus, est directus, vt suprà dictum est: qui verò pauciores tenet partes, est retrogradus. Idem verò est iudicium de cōfigurationibus alijs, si nimirum vadat planeta ad aspectum, sed antequàm eum assequatur, incipiat retrocedere.

Hæc sequitur Alichorad, id est, con. &c.

13 Quando tres planetæ fuerint in eodem signo, quorū vnus sit ponderosus, alij duo verò leuiores, ita tamen, vt alter leuiorum transierit ponderosum, alter verò petat coniunctionem eiusdem, sed antequàm ei copuletur, ille qui transiuit ponderosum, fiat retrogradus, & per retrogradationem iungatur primo ponderoso: deinde verò eundem transiens, leuiori quoque se adiungat, atque hoc modo coniunctionem prioris cum ponderoso destruat: veluti si sit.

♃ in princi.♌ procedens.
♄ in parte 8.♌ procedens.
♂ in parte 10.♌ retrocedens.

Hic ♃ petit ☌ Saturni, sed antequàm eum assequatur, Mars in parte 10.♌ factus retrocedens, priùs ♄ iungitur, ac deinde Ioui obuiat, atque sic ☌ ♃ & ♄ destruit. Id vocat autor contrarietatem: Cardanus verò perturbationem. Perturbatio, inquit, fit, cùm duo planetæ applicant alter alteri, quantum ad naturalem motum: sed est vnus tertius planeta in pluribus partibus vtroque, qui antequàm primi duo iungantur, vel quia iam sit retrogradus, vel quia paulò post fiat retrogradus, iungit se tardiori, & interponit se inter primos duos, & ita perturbat cõiunctionem primorum planetarum.

14 Frustratio à ☌ vel aspectu fit, quando leuis petit coniunctionem ponderosi, sed antequàm ei copuletur, ponderosus intrat aliud signum, in cuius principio sunt radij alterius planetæ, qui signum illud aspicit, isti radij primò ponderoso, mox deinde leuiori occurrentes, dupliciter coniunctionem leuioris cum ponderoso frustrari possunt: verbi gratia, sit Sequitur Alfazim, id est, &c.

♃ in parte 29.♌.
♂ in parte 19.♌.

petens coniunctionem ♃, sed antequàm venit ad eum Iuppiter intrat ♍, in cuius principio fingamus radios Saturni, qui primò Iouem, deinde Martem excipientes, coniunctionem ♂ cum ♃ frustrantur.

15 Sententia est: Cùm planeta leuis petit coniunctionem ponderosi, sed antequàm eum assequatur, alter planeta copulatur illi ponderoso per retrogradationem, & sic abscindit lumen primi à ponderoso: veluti si sit Hinc sequitur abscisio, &c.

♄ in parte 29. ♈.
♃ in parte 24.♈.
♂ in parte 1.♒ retrocedens,

intuens Saturnum valdè propè ex □. In hoc casu ♃ petit coniunctionem ♄, sed antequàm eam compleat, Mars per retrocessionem ex ♒ in ♑ cedens Saturno partiliter ex □ copulatur, atque ita lumen Saturni à Ioue abscindit. Hic tertius planeta, retrogradus videlicet, vel eiusdem radij, ponuntur in prin-

cipio signi sequentis,& reliqui duo circa finem signi antecedentis. In contrarietate verò, de qua paulò antè dixit, omnes tres planetæ in eodem signo existunt, & planeta retrocedens non solùm ponderoso, sed etiam leuiori occurrit, neque in alia re hæ duæ formæ differunt, quare vtramque sub vno nomine vel contrarietatis, vel perturbationis, vel interpositionis rectè concluseris.

Similiter & fue. &c. 16 Quando leuis petit ☌ ponderosi, sed antequàm eum assequatur ponderosus, iungitur alteri se ponderosiori, & ita ponderosissimus abscindit lumen mediocris à leui, vt si sit

♄ in parte 10. ♈.
♃ in parte 9. ♈.
♂ in parte 4. ♈.

Hic ♂ petit ☌ ♃, sed antequàm ei coniungatur Iuppiter copulatur cum Saturno, qui abscindit lumen Iouis à Marte. Sed hoc accidens suprà prohibitionem vocauit, nullum enim discrimen inter hæc duo apparet. Quare horum casuum cùm alter ad perturbationem, alter ad prohibitionem pertineat, abscisio luminis rectius & propriè definienda adhuc relinquitur. Est igitur abscisio luminis, quando tres planetæ fuerint intra metas, & leuissimus sit in paucioribus partibus, sed cursu reliquos vincens prætergrediatur medium, atque attingat illum qui est in pluribus partibus antequàm medius illi coniungatur, tunc ille leuis & cursu velox dicitur abscindere lumen medij à postremo, qui est in pluribus partibus: veluti si sit

♃ in parte 28. ♉.
♂ in parte 14. ♉.
☉ in parte 7. ♉.

Hic ♂ erat iturus ad ☌ ♃, sed ☽ ocyore motu transiens ♂ priùs quàm ♂ attingit ♃, & lumen ♂ à ♃ abscindit. Quamuis enim Luna nondum attigerit Iouem, neque interposita sit inter ♂ & ♃, tamen ita iudicandum est, quasi iam attigisset: quia omne quod potentia tale est, actu vim talem obtinet, ex quo quidem fonte omnia hæc præcepta fluxerunt. Similiter autem per radios alterius planetæ abscisio luminis, sed quæ longè sit debilior, intelligenda est: veluti si sit

♃ in

♃ in parte 13.♊.
♂ in parte 8.♊.
☽ in parte 6.♍,

proijciens radium □ in parte 6.♊. Hic ♂ erat petiturus coniunctionem ♃, sed ☽ velocior transeundo ipsum Martem quadrato delapsa ad ♃ abscindit Martis lumen à ♃,&c.

DE LOCIS FORTVNATIS & malis.

1 *Sunt quoque his planetis loca in quibus confortantur, & in quibus debilitantur, & loca in quibus fiunt fortunæ, & loca in quibus fiunt mali. Sed loca in quibus fiunt fortunæ, sunt hæc, vt scilicet sint in aspectibus bonorum, id est, in aliquo aspectu vtili, scilicet sextili aut in trino aspectu, quia quibusdam ita nominatur hexagona radiatio quoque ac trigona, & vt sint mali cadentes ab eis, sintq́ separati ab infortuna & iuncti fortunæ: aut sint obsessi à fortunis vel radijs eorum, id est, vt sint inter duas fortunas vel inter radios fortunarum.*

2 *Hæc est enim obsessio, vt habeat planeta fortunam vel radios eius ante se, & aliam fortunam, vel eius radios post se. Et quidam vocant hoc altifert, id est, veneratio: aut sint vniti cum Sole in vno gradu, aut sint in aspectu eius sextili, siue trino, vel consimili aspectu Lunæ, & Luna tunc sit fortunata, & vt cursu sint veloces, aucti lumine & numero, aut sint in dignitatibus suis vel in suo Haim, id est, in sua similitudine, vt sit videlicet planeta masculinus in signo masculino, & fœmininus in signo fœminino, & diurnus in die super terram, & in nocte sub terra, nocturnus in nocte super terram, &*

ram, & in die sub terra, & reliqua: & vt sint in signis in quibus habuerint dignitates seu potestates suas, vel in gaudijs suis, vel in gradibus lucidis, recepti. Et ex fortitudine eorum est, vt sint ascendentes in septentrione, aut sint septentrionales, vel sint ascendentes in circulo augis suæ, aut in statione secunda, hoc est, quando fuerint in statione vbi dirigantur à retrogradatione, aut sint exeūtes de sub radijs Solis, aut sint in angulo, vel in sequenti eius, aut sint tres altiores orientales à Sole: quòd si eum aspexerint sextili, aut trino aspectu, erit illis hoc augmentum fortitudinis, aut fuerint in quartis masculinis. Et Sol cùm fuerit in illis quartis masculinis, aut in signis masculinis, erit fortis etiam, nisi sit in Libra, quia ibi cadit. Et ex fortitudine trium inferiorum est, vt sint occidentales à Sole, aut in quartis fœmininis, & ex fortitudine Lunæ, vt sit in nocte super terram, & in die sub terra, in loco fœminino, vel in signo fœminino, & cùm fuerit in exaltatione Solis.

Loca fortitudinum.

De infortunio planetarum.

Loca infortunātia.

Ex infortunio verò planetarum & destructione eorum est, vt sint in couiunctione malorum, aut in oppositione eorum, vel in eorum tetragona, aut trigona, aut hexagona radiatione: aut si fuerit inter eos & corpus mali vel radios eius minus termino planetæ, aut fuerint in terminis malorum, aut domibus eorum, aut sint mali eleuati super eos à X. vel XI. à locis eorum, & multò deteriùs si non receperint eos. Aut fuerint in coniunctione So-

ne Solis, vel oppositione eius, vel in tetragona radiatione, aut fuerint in capitibus suorum Genzahar, aut cum caudis suis, aut cum capite Draconis vel cauda, sintque inter eos & inter aliquem istorũ scilicet locorũ XII. gradus vel infrà: & maximè si fuerit Luna in aliquo eorum. Similiter & Sol tunc magis impeditur ab eis, id est, à capite vel cauda, cùm fuerint inter ipsum & vnum eorum etiam IIII. grad. ante vel retro. Aut fuerint planetæ obsessi inter duos malos, hoc est, vt sit planeta in signo aliquo & cum eo malus, vel radij eius ante se, & malus vel radij eius post se, aut separetur à malo per coniunctionem, vel per aspectum, & iungatur tali modo alteri malo: aut fuerit malus, vel radij eius in signo quod est ante eum, id est, in secundo ab eo: & in signo quod est post eum, id est, in duodecimo ab eo fuerit alter malus, vel radij eius. Similiter dicitur de signis quòd sint obsessa. Quòd si aspexerit fortuna vel Sol eundem planetam obsessum, vel signum obsessum à trino, vel à sextili aspectu: fueritq́ inter eum & coniunctionem minus septem gradibus, soluitur ipsa malicia vel obsessio. Et ex hoc vt sit planeta retrogradus, vel sub radijs Solis combustus, aut cadens ab ascendente.*

Luminaria maximè impediuntur in nodis, propterea quòd in eis soleãt deficere.

*id est, in fortunio etiam est.

Et ex debilitate eorum est, vt sint tardi cursu, aut in statione prima, hoc est, quando stant vt retrogradi fiant, aut sint in gradib⁹ tenebrosis: aut sint masculini in signis fœmininis: & gradibus fœmininis, in die sub terra, & in nocte super terram, aut sint fœminini in signis masculinis: & in gradibus masculinis, in nocte sub terra, & in

Loca debilitatis.

die super terram: aut sint in oppositione dignitatum suarum seu potestatum, aut descendentes in meridie vel meridiani: aut cadentes ab angulis, vel à succedentibus angulorum, aut in domibus cadentibus.

3 Aut sint in via combusta quæ est medietas vltima Libræ, & prima medietas Scorpionis, aut iungantur planetæ retrogrado vel impedito seu cadenti: aut non sint recepti. Aut sint tres altiores à Sole occidentales, aut in quartis fœmininis: & debilitas Solis est, vt sit in signis fœmininis, aut in quartis fœmininis: nisi sit in domo nona, & debilitas trium inferiorum est vt sint orientales, aut in quartis masculinis.

Sunt quoque his plane. &c.

1 Describit catalogum locorum, in quibus planetæ vires augent minuuntque, fortunantur atque infortunantur. Et quid velit, planè intelligi potest ex textu. Hæc phrasis Astrologorum (vt sint cadentes ab eis) hic annotanda est. Planeta cum quacunque stella, si vnum idemque signum teneat, vel ab eadem εἰς τὰ ἑπόμενα, id est, in consequentia distet 4. 7. aut decem signis, dicitur versari in angulo ab ipsa. Quòd si signum ordine ab ipsa secundum, quintum, octauum, aut vndecimum lustrauerit, in succedenti: si 3. 6. 9. aut 12. teneat, in cadenti ab ipsa esse dicetur. Item hoc loco planeta superior eminentiorque eò esse dicitur, à quo secundum signorum ordinem spacio 10. aut 11. signorum distat: vt ♂ in ♍ extollitur super ♀ lustrantem signum ♐. Nam ♍ decimum est signum à Sagittario. Hoc modo angulus M C. extollitur super ascendens. Reliquas formas sublimitatum, seu vt vocant, eleuationum, infrà in fine sequentis differentiæ videbimus.

Hæc est enim obsessio, &c. ἐμπερίσχεσις πρώτη.

2 Obsessio ἐμπερίσχεσις est, cùm binæ stellæ aut bini radij vnam stellam quodam modo intercluserunt, nulla in medium alia intermittente radium, vt si sit ♄ in parte 10. ♃ in 11. ♂ in 12. ♍ Iuppiter à duabus infortunis obsessus affligitur. Item, si sit Saturnus in parte 6. Cancri, ☽ in parte 8. eiusdem Cancri, ♂ in parte

parte10.♈, Luna dicetur circumuallari corpore Saturni & ra-
dio quadrato Martis. Item si sit in huiusmodi figura: Luna in ἐκποδι-
♍19,& ♂ in ♈, qui triquetram suam radiationem in Leonem, ζέσεις δω-
& diametrum in Libram transmittens, circundat Lunam malis πέρα.
suis radijs. Eodem autem modo etiam signa dicuntur obsessa,
cùm videlicet vnus malus in principio, alter in fine reperitur.
Sed quando Sol vel fortuna aspicit planetam vel signum ob- μεσεμβό-
sessum aspectu sextili vel tertio, ita vt sit aspectus intra metas, λησις,
tunc per talem aspectum soluitur obsessio. Cùm igitur malefi- id est, in-
ci, siue Lunam, siue horoscopum obsederint, nullo benefico- tercepito.
rum ita obsessis affulgente, breuis vitæ fore sic natum aiunt.
Quòd dicit planetas nocturnos die infra terram esse robustio-
res quàm supra terram, id contra Ptolemæi sententiam esse di-
ctum, suprà in differentia prima ostendimus.

3 Quod ad viam combustam seu γαλαξίαν attinet, eam deter- Aut sine
minat Cardanus nostro seculo in parte septentrionali à par. 19. in via, &c.
Geminorum ad par. 30. eiusdem. Et in medietate meridionali
à par.5.Sagittarij in par.15.eiusdem. Et iterum quia ibi biparti-
ta est à par.23.Sagittarij ad par.4.♑. Ex magnis stellis extra zo-
diacum 4. reperiuntur in confinio viæ lacteæ, nimirum dextrũ
latus Persei, Hircus in auriga, Vultur volans, cauda Cygni, &
illa quæ est in par.2. scr.18 1ª. Sagittarij cum latitud.par.4.au-
strali secundæ magnitud. ἀντάρης seu cor Scorpij dicta, quod
obseruare conuenit. Nam omnis stella in via lactea, aut in eius
confinio, aliqualiter turbidum intellectum & multa alia efficit.
Atque hactenus de textu.

Hispalensis, cuius sententiã pleriq; sequuntur in examinan-
dis viribus planetarũ, præcipua tantum huius catalogi loca ob-
seruat. Primò perpendit, an planeta sit cõbustus vel non: Secũ-
dò, an sit directus, velox aut tardus: Tertiò, an sit in splẽdoribus
suis, vt domicilio, altitudine, trigono, termino aut decuria col-
locatus: Quartò, an sit in aliquo aspectu infortunarũ, vel in bo-
no aspectu fortunarũ: Quintò & vltimò, quomodo sit colloca-
tus in figura cœli, sit ne in cardine succedenti vel cadẽte. Plane-
tæ ergo à radijs solaribus liberi, directi, veloces, in splẽdoribus
suis positi, bonis aspectibus & beneficis associati, in angulis de-
niq; aut succedentibus reperti, fortunati & potentes iudicandi

sunt. Ecótrariò combusti, retrogradi, tardiq;, peregrini, minaci bus radijs maleficarũ oppugnati, & deniq; ab angulis cadentes, infortunati debilesq; censendi. Quòd si ex vtraque parte æqualia suffragia adepti fuerint, hoc est, si sint partim fortitudine & prærogatiuis nonnullis prædití: partim verò infortunijs deijciantur, indifferentes seu mediocres esse putantur. Similis breuitas huius loci est apud Ptolemæum, cuius verba in prin. lib. 3. τῶν ἀποτελεσμάτων hæc sunt: σκοπεῖν δεῖ, πότερον ἐναργῶς τυγχάνουσι διακείμενοι, κατά τε αὐτὸ τὸ κοσμικὸν, καὶ τὸ κατὰ τὴν γένεσιν, ἢ τὸ ἐναντίον. δραστικώτατοι μὲν γάρ εἰσιν, ὅταν κοσμικῶς μὲν ἐν οἰκείοις, ἢ καὶ ἐν ἰδίοις ὦσι τόποις, καὶ πάλιν ὅταν ἀνατολικοὶ τυγχάνωσι καὶ προσθετικοὶ τοῖς ἀριθμοῖς. κατὰ γένεσιν δὲ, ὅταν ἐπὶ τῶν κέντρων, ἢ τῶν ἐπαναφορῶν προοδεύωσι, καὶ μάλιστα τῶν πρώτων, λέγω δὲ τῶν κατὰ τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰς μεσουρανήσεις. ἀδρανέσταται δὲ κοσμικῶς μὲν, ὅταν ἐν ἀλλοτρίοις τόποις, ἢ ἀνοικείοις, καὶ δυτικοὶ, ἢ ἀναποδυτικοὶ τοῖς δρόμοις ὦσι: κατὰ γένεσιν δὲ, ὅταν ἀποκλίνωσι τῶν κέντρων. Robur ergo planetarum & debilitas secundum Ptolemæum dijudicatur ex quatuor circunstantijs. Primò comparatione ad mundum, cùm videlicet fuerint in locis οἰκείοις, ἢ ἐν ἰδίοις, ἀλλοτρίοις, ἢ ἐν ἀνοικείοις, hoc est, domesticis aut proprijs, in alienis siue non domesticis. Secundò comparatione ad Solem. Nam ἀνατολικοὶ validi sunt, δυτικοὶ infirmi. Tertiò comparatione ad suos orbes. Nam veloces προσθετικοὶ τοῖς ἀριθμοῖς robur sumunt. Econtrariò tardi, retrogradi καὶ τοῖς ἀριθμοῖς ἀφαιρετικοὶ, idem deperdunt. Quartò comparatione ad genesin seu figuram cœli. Nam in centris, & præcipuè in ascendente & M C. item in succedentibus sunt validi, in cadentibus verò debiles. Id quoque hic adiiciendum putaui, Iouem & Venerem potentes & fortunatos maximam sortiri efficaciam: imbecilles verò & infortunatos mediocribus æquiparari, parumque aut omninò nihil præstare. Rursum ♄ & ♂ fœlices atque in splendoribus suis collocatos, minùs nocere; quàm cùm extra prærogatiuas infortunati debilesque reperti fuerint. Mediocres autem ☉ ☽ & ☿ fortes atque fortunatos beneficis æquiparari, infortunatos debilesque non minùs ipsis maleficis detrimentum portendere. [redacted]

[redacted] Ex quo patet, quòd planetæ non noceant tantùm in locis, vbi dominantur. Idem notamus in malis principibus, qui non tam malè tractant suos proprios subditos quàm alienos. Ad extremum loca duodecim cuspidum, planetarum fortiumq; fortunantur per præsentiam & omnes aspectus bonorum, & bonos aspectus mediocrium. Damnantur verò & infortunantur per ♂, ☍ & □ malorum, & ☍ □ mediocrium, & hoc si fiant aspectus intra metas, vel vt plerique tradiderunt, ex medietate, & intra medietatem suorum orbium. Veluti sit cuspis septimæ par. 12. ♓, & ♀ in par. 19. ♓. Hic ♀ sua præsentia ex medietate orbis sui, qui est par. 7. fortunat cuspidem domus septimæ. Idem præstāt gradus intermedij. Nec aliud est iudicium de aspectibus, veluti si ♃ proijciat radium △ in partem 21. ♓, ibidem ex medietate orbis sui fortunaret eandem cuspidem domus septimæ. De fortuuio verò & infortunio ☋ & ☊, suprà dictum est.

De amicitia & odio planetarum.

Et dicitur in planetis quòd sint quidam eorum se inuicem diligentes & odientes: nam de diligentibus quidam antiquorum dixerunt, quòd Iupiter diligit omnes planetas & sit amicus eorum, & ipsi illius, præter Martem. Veneris amici sunt omnes planetæ, & omnes diligunt eam præter Saturnum. Saturni autem amici sunt Iupiter, Sol & Luna, & inimici eius Mars & Venus, & ipsa plus habet eum odio. Et amica Martis est Venus, & cæteri planetæ odio habent eum, & plus Iupiter & Sol. Solis verò amici sunt Iupiter & Venus, & inimici

 Mars

Mars, Mercurius & Luna. Mercurij amici sunt Iupiter & Venus & Saturnus tantum, & inimici eius sunt Sol & Luna & Mars. Lunæ autem amici sunt Iupiter & Venus & Saturnus, & inimici Mars & Mercurius. Capitis Draconis amici sunt, Iupiter & Venus, & inimici Saturnus & Mars. Caudæ verò amici Saturnus & Mars, inimici Sol & Luna, Iupiter & Venus. Et sunt aliæ species inimicitiæ: cùm fuerint duo planetæ habentes domos suas oppositas, vt Mars & Venus: & cùm coniunguntur, dicitur apertio portarum. Tertia quoq; species inimicitiæ est, vt sint duorum planetarum exaltationes oppositæ. Fortior autem planetarum amicitia est: vt concordet planeta cum planeta in natura & in qualitate atq; substantia & potestate, sicut concordat Mars cum Sole, quia vterque concordat in caliditate & siccitate & acuitione & celeritate, & est dominus exaltationis eius, in qua apparet eius fortitudo: & vti concordat Luna & Venus in frigore & humiditate, & est domina exaltationis eius. Cùm autem concordauerint duo planetæ in natura et substantia, vt Iupiter & Venus, sunt amici.

♃ amici omnes præter ♂.

♀ amici omnes præter ♄.

♄ { amici ♃ ☉ ☽.
inimici ♂ & plus ♀.

☿ { amici ♃ ♀ ♄.
inimici ☉ ☽ ♂.

☽ { amici ♃ ♀ ♄.
inimici ♂ ☿.

♂ ami-

♂ { amica est ♀. / inimici eius sunt omnes, magis tamen ♃ & ☉.

☊ { amici ♃ ♀. / inimici ♄ ♂.

☉ { amici ♃ & ♀. / inimici ♂ ☿ ☽.

☋ { amici ♄ ♂. / inimici ☉ ☽ ♃ ♀.

Inimici ratione
- Domorum oppositarum { ♄ ☽. / ♄ ☉. / ♃ ☿. / ♂ ♀.
- Exaltationum oppositarum { ♄ ☉. / ♃ ♀. / ♀ ☽.

Amici ratione concordantiæ in natura, qualitate substantiæ, & potestate. { ♂ ☉. / ♃ ♀. / ♀ ☽.

Finis differentiæ tertiæ.

DIFFE-

DIFFERENTIA QVARTA IN EXPOSITIONE NOMInum Astrologorum.

1 *Et prosequamur nunc expositionem nominũ Astrologorum. Initium horum est: Coniunctio, & res significantes destructiones seu mutationes quæ fiunt in hoc seculo ex coniunctionibus, quarum numerus est sex. Maior autem omnibus coniunctionibus est coniunctio Saturni & Iouis in initio Arietis: et hæc fit in 960. annis. Secunda autem eorum coniunctio est in initio vniuscuiusque triplicitatis: & hæc fit in CC.XL. annis. Iunguntur enim in vnaquaque triplicitate duodecies: & fortaßis faciunt in vnaquaque triplicitate XIII. coniunctiones: deinde mutatur eorum couiunctio ad triplicitatem quæ huic succedit. Tertia autem coniunctio est Saturni & Martis in initio Cancri, quæ fit in omnibus XXX. annis. Quarta quoq; est coniunctio Iouis et Saturni in vnoquoque signo, quæ fit in omnibus XX. annis. Quinta est descensio luminaris maioris in punctum æquinoctij vernalis temporis, scilicet ingreßus Solis in capite Arietis, quæ fit in omni anno. Sexta est coniunctio luminarium & oppositio eorum, quæ fit in dimidio cuiusq; mensis Lunaris.*

2 *Et quando dicitur ascendens coniunctionis, dicitur vel significatur ascendens mundi, id est, signum quod ascendit hora introitus Solis in prædictum punctum æquinoctij vernalis, in initio scilicet illius anni in quo debet fieri coniunctio prædicta.*

Hacte-

1 Hactenus illa, quæ ad naturam ſpaciorum cœli, cœleſtiumque corporum vim intelligendam faciunt, expoſuit. In ſequentibus vltimis differentijs cuncta nomina Aſtrologorum, quibus loca Aphetica quoque & anæretica, locorumque Apheticorum profectiones, directiones, & aliæ reuolutiones continentur, enarrat. Primum caput ſex magnis coniunctionibus nuncupatum eſt, quæ vt puto, à raritate & magnitudine accidentium, vt bellorum, peſtilentiæ, terræmotus, exundationum & talium effectuum, quos maxima mora & euidentia producere creduntur, nomen acceperunt. Etenim prima omniumque maxima, Saturni ſcilicet & ♃ coniunctio in principio Arietis celebrata, exactis annis 960. redire, eademque tempora generaliter diſponere dicitur. Similiterque coniunctio ſecunda, quæ eſt coniunctionis ♄ & ♃ à trigono ad trigonum tranſitus, annis 240. Tertia, quę eſt ♄ & ♂ in principio Cancri, annis 30. Quarta, quæ eſt ♄ & ♃ in ſigno quolibet annis 20. Quintum locum habet Solis ad pũctum verni æquinoctij verum συναποκαταστάσεις ſeu reditus, ſeu vt vſitatè loquuntur, ingreſſus Solis in primum punctum Arietis. Vltima & reliquis minor eſt ſynodus vel diameter luminarium. Præter has ſunt aliæ multæ minores leuioresque coniunctiones, nempe 120. ferè, quarum catalogum Haly & Pontanus in enunciato 50. centiloquij recenſent. Porro quòd autor maximam ♄ & ♃ coniunctionem exactis annis 960. & ſecundam tranſactis annis 240. reuerti dicit, id valdè παράλογον eſt, & tum demũ verum eſſe poteſt, ſi coniunctionem Saturni & Iouis ſingulis vicenis annis redire, atque per partes $242\frac{1}{2}$. hoc eſt, per ſigna 8. partes duas & ſemiſſem annuatim procedere ſupponamus. Verbi gratia, ſi ☌ ♄ & ♃ primò incipiat in principio ♈, tunc completis annis 20. à radice iuxta hãc theſin fiet ſecunda ☌ ♄ & ♃ in par. 2. ſcrup. 30 1ª ♐. Tertia tranſactis annis à radice 40. in par. 5. ♌. Quarta annis 60. in p. 7. ſcrup. 30 1ª ♈. Quinta annis 80. in par. 10. ♐. Sexta annis 100. in par. 12. ſc. 30 1ª ♌. Septima annis 12. in par. 15. ♈. Octaua annis 140. in par. 17. ſcrup. 30 1ª ♐. Nona annis 160. in p. 20. ♌. Decima annis 180. in par. 22. ſcrup. 30 1ª ♈. Vndecima annis 200. in p. 27. 30 1ª ♐. Duodecima annis 220. in par. 30. hoc eſt, in fine Leonis. Ergo euolutis annis 240. à radice maxima hęc con-

Et proſequamur nunc, &c.

iunctio ab igneæ naturæ trigono migrabit in trigonum naturę terreæ: fiet enim in fine partis 30. ♈, hoc est, in initio Tauri, atque itidem in hac terrestri, vt vocant, triangularitate annos 240. commorabitur, atque in eadem corpora ♄ & ♃ similiter duodecies coniungentur. Quapropter si 12. ducas in 20. exurgent rursus anni 240. quibus emensis coniunctio magna ad principium Geminorum transibit, & rursus denuò exactis annis 240. ad principium ♋ veniet, atque in trigono eius annos 240. commorabitur: atque denique completis annis in summa 960. ad principium Arietis, hoc est, ad triangularitatem igneam reuoluetur. Consistet ergo in quolibet trigono annos 240. Et cùm 4. sint trigoni, duc 4. in 240. fient anni 960. quibus transactis maxima ☌, permutando se ex aqueo trigono, Arietem vnde primò egressa est, repetet. Sed hanc hypothesin astrologorum falsam esse apparet. Nam ☌ ♄ & ♃ minor fit non annis 20. sed 19. & insuper diebus 315. horis 19. Et processus fit per partes 242. sc. 59 1ª. 9 1ª. hoc est, per signa 8. par. 2. 59 1ª. 9 2ª. Et ita in vna eademque trigonorum natura veluti ex ♈ in ♐ non, vt autor videtur velle, p. 2. scru. 30 1ª. sed partibus fermè tribus procedens. Ex quo patet, duos superiores in vno trigono nō, vt hic scribitur, duodecies aut decies & ter, sed decies saltem congredi, atque ita coniunctionem illam magnam in vno eodemque trigono non 240. annis communibus, sed saltem 198. & paulò minus besse vnius anni persistere. Sed enim prolixiorem de hac re disputationem altioremque perquisitionem, neque ad propositum nostrum spectare, neque ad veræ artis substantiam pertinere arbitramur: siquidem de magnis coniunctionibus doctrinam, quamuis pariter & eruditum & rude vulgus in eam cursu vadat, partim planè erroneam, partim verò nō ita magni momenti esse vt putatur, probari potest argumentis rerum & autoritate Ptolemæi, qui in secundi libri Apotelesmaticorum principio, τὸ τῆς διὰ ἀστρονομίας προγνωστικοῦ καθολικὸμ μέρος exponens, vtrumque & præscientiam regionum vrbiumque, quibus intenduntur magnorum euentuum significationes, & tempora eorundem, ad solos defectus luminarium magnarum coniunctionum nullam mentionem faciens, transtulit. Verba eius hæc sunt: πρὸς δὲ τὴν καθολικὴν ἐπίσκεψιν μάλιστα

λῆσα παραλαμβανομένων δύο τούτων, τοῦ τε τῶν δωδεκατημορίων τοῦ ζωδιακοῦ, καὶ ἔτι τῶν ἀστέρων πρὸς ἕκαστα τῶν κλιμάτων συνοικειώσεως, καὶ τῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι κατὰ καιροὺς γινομένων ἐπισημασιῶν κατὰ μὲν τὰς συζυγίας ☉ καὶ ☽ τῶν ἐκλειπτικῶν, κατὰ δὲ τῶν πλανωμένων παρόδους τῶν περὶ ἀναβολὰς καὶ τοὺς στηριγμοὺς προεκθησόμεθα τόν τε τῶν εἰρημένων συμπαθειῶν φυσικὸν λόγον ἅμα παριστάντες ἐκ παραδρομῆς, καὶ τὰς καθ' ὅλα ἔθνη θεωρουμένας ὡς ἐπίπαν σωματικάς τε καὶ ἠθικὰς ἰδιοτροπίας οὐκ ἀλλοτρίας τυγχανούσας τῆς τῶν συνῳκειωμένων ἀστέρων τε καὶ δωδεκατημορίων φυσικῆς περιστάσεως, hoc est: Cùm ad præcognitionem generalium casuum duo requirantur, quorum alterum est locorum, in quibus fieri debet effectus cum signis signiferi & prætera cum stellis familiaritas & συμπάθεια, alterũ quales singulis in partibus certo tẽpore sint futuræ effectionũ significationes, à defectiuis luminarium copulationibus, & à stellarum meantium circa ortus & stationes suas transitu factę: idcirco ante omnia exponemus dictæ quasi consensionis naturales causas, simul recitantes obiter vniuersarum gentium corporis & morũ proprietates, quæ non sunt alienæ à naturali constitutione tum stellarum dominantium, tum locorum signiferi quibus subsunt. Et infrà iterum dicit: οὐ μὲν οὖν πρώτη καὶ ἰσχυροτέρα τῶν τοιούτων συμπτωμάτων αἰτία γίνεται παρὰ τὰς ἐκλειπτικὰς ☉ καὶ ☽ συζυγίας, καὶ τὰς ἐν αὐταῖς παρόδους τῶν ἀστέρων, id est, non est prior neque potentior causa huiusmodi casuum, quàm quæ ducitur à defectiuis Solis & Lunæ copulationibus, & stellarũ transitibus eo tempore. Sed dicat aliquis, hoc textu Ptolemæi potius extolli atque communiri de magnis coniunctionibus doctrinam, quàm tolli: siquidem non tantùm defectibus luminũ, sed & meantium stellarum transitibus vis magnos & generales euentus efficiendi tribuitur? Respondeo, quamuis Ptolemæus in generalibus mutationibus planetis superioribus æquè atq; reliqua astrologorum multitudo vim tribuat, non tamen tantùm, neq; sic quemadmodum ipsi de potentia illorum sentit. Etenim ipsi pro magnorum euentuum temporibus & locis, quibus quippiam significatur, eruendis, Iouis & Saturni coniunctiones potissimùm obseruant, atque earundem effectum ad multa secula extendunt. At Ptolemęus econtrariò tempora

& loca effectuum ex Solis luminarium defectibus colligit. In alterius tamen circunstantiæ, hoc est, in locorum dijudicatione præter Eclipsin sumere videtur trium superiorum stationes & exortus Heliacos, & quidem eos saltem, qui in tempus Eclipsis incidunt, & eorum planetarum qui deliquio præsident. Id autem elici posse videtur ex his ipsius verbis: τῆς μὲν προτελέσεως αὐτῆς τὸ μὲν ἐστὶ τοπικόν, καθ' ὃ δεῖ προγινώσκειν ποίαις χώραις, ἢ πόλεσιν αἱ κατὰ μέρος ἐκλείψεις, ἢ καὶ τῶν πλανωμένων αἱ κατὰ καιροὺς ἔμμηνοι στάσεις, αὗται δέ εἰσι ♄ τε ♃, καὶ ♂ ὅταν στηρίζοντες, ποιῶσι τὰς ἐπισημασίας, hoc est: Huius prædictionis primum caput continet præscientiam locorum & vrbium, quibus præ cæteris vel particulariter, cùm luminarium defectus, tum verò errantium stellarum concurrentes menstruę constitutiones, quales in Saturno, Ioue & Marte stationarijs existunt, euentuum significationes adferunt. Hinc sequi videtur, loca euentibus futuris obnoxia, eruenda esse ex dodecatemorijs deliquium continentibus, & etiam ex stationibus trium superiorum cùm locis defectiuis præfuerint, hoc est, cùm fuerint loci defectus domini aut in Eclipsis loco positi, eundémue aspiciant, aut denique hora Eclipsis horizonta conscendant. Sed nec id satis firma consequentia ex verbis Ptolemæi deducitur: Neque enim, si causæ magnorum euentuum & à locis defectiuis & à stationibus exortibusque stellarum errantium sumendæ sunt, statim sequitur horum vtrunque indicare nobis loca talibus effectis obnoxia. Et quod maius est, Ptolemæus in ipsa regionum, ad quas pertinent effectus, consideratione ex professo instituta, stellarum errantium nullam mentionem facit, & defectuum significationes saltem ijs locis accommodat, quæ cum dodecatemorio defectiuo copulantur. Vnde liquet, cum loca, quæ ob συμπάθειαν vel συνοικείωσιν dodecatemoriorum stellas defectui dominantes continentium, Eclipsis significationibus aliqua ex parte obnoxia putamus, aut contempsisse planè, aut certè saltem obiter nobis insinuasse. Quod ad voces attinet, τὰς ἐμμήνους στάσεις idem quod latinis menstruas constitutiones valere existimamus. Sunt qui legant ἐπιμενούσας στάσεις. Vtraque lectio benè procedit. Nam menstruæ stationes diuturnæ sunt, & tribus superioribus familiares, & alienæ ab inferioribus, qui

cùm ob

cùm ob velocitatem motus vix consistant, à menstruatione plurimum absunt. Tempora verò magnorum euentuum non à Saturni & Iouis coniunctionibus, sed potiùs à deliquijs esse supputanda, vel hinc constare potest, quòd illarum effecta ad longissima tempora protensa, tot ipsorum & aliorum siderum per diuersas cœli regiones transitibus quasi infinitis vicibus permutari variarique necessum sit. Horum autem decreta cùm biennium cum semisse nunquàm excedere queant, simpliciora manent, & antequàm planetæ ponderosiores loca cœli notabiliter permutent, plerunque expirant. Prætereà Ptolemæus in hoc negotio trium superiorum non insitam vim, sed à deliquijs desumptam, atque ad effectum productam considerat. Dicit enim stellarum errantium κατὰ καίρους ἐμμήνους στάσεις, hoc est, concurrentes menstruationes esse obseruandas. Et si maximè eo modo quo Ptolemæus defectus luminarium tractat, coniunctiones ponderosorum planetarum persequi velis, ipsa rei difficultas, cùm tempus coniunctionis superiorum exquisitum humanus intellectus non comprehendat, te facilè à proposito repellet. Nam etiamsi ocyssimo quem habere possunt motu ferantur, Iouem tamen à Saturno discedentem diurno motu sex scrupulorum primorum differentiam nunquàm excedere, ab artificibus iam proditum est. Quæ distātia cùm sit minor quàm vt vel calculo vel vllo instrumento deprehendi queat, tantùm ab hora & figura cœli certa aberit talis coniunctio, vt ne dies quidem eius certa haberi possit. Id cùm magnarum coniunctionum doctores animaduertissent, idcirco huic morbo aliud pharmacū, quod autor hoc loco refert, cōminisci coacti sunt.

2 Nam quando magnarum coniunctionum ascendentia nominant, illa signa intelligi volunt, quæ Sole vernam intersectionem adepto, seu vt loquuntur, principium Arietis intrante, idque in illo anno, in quo futura est illa coniunctio, sursum feruntur. Verbi gratia: Anno Christi Dei 1563. celebrabitur coniunctio magna Iouis & Saturni, ac iuxta Alphonsinorum quidem calculum diebus Septembris completis 26. horis circiter 6. post meridiem in parte 4. scrup. 8. 1ª Leonis: iuxta calculum Prutenicum verò diebus Augusti completis 25 hora circiter decima post meridiem in parte 29. Cancri. Porro pars horoscopans in

Et quādo dicitur, ascendēs &c.

 reuolu-

reuolutione annua,ſeu vt vocant,pars ad momētum temporis, quo Sol primum punctum Arietis in illo anno attinget,aſcendens,erit iuxta ipſorum calculum pars 16.Sagittarij.Hac de cauſa Sagittarius magnæ illius coniunctionis aſcendens ipſis vocabitur,quamuis de annuæ reuolutionis ſigno ſcandente par ſit incertitudo,& non minor calculorum diſſenſio.Sed id quoque nullam ſimilitudinem veri planeq; κενόδοξον καὶ ἀναπολόγητον eſſe, multis argumētis conſtat.Nam anni naturalis principium, quod pro certo ad introitum Solis in principium Arietis accommodatur,ſimpliciter incertum eſt.Etſi enim veritati conſentaneum eſt, Solis ad pūcta ſigniferi cardinalia ἀποκατάστασιν, ſeu reditum,principium anni naturalis conſtituere,tamen non paruam hæſitationem ſecum adfert,quó nam ex his tanquàm primario principio vtendum ſit, præſertim cùm harum partium ſingulæ eximium quiddam habeant, cur principium anni ſeu νεομηνίαν vendicare iure ſibi videantur.Hinc factum eſt, vt eorum qui de his rebus commentati ſunt,alius aliud ſtatueret anni principium, prout quiſque rationibus vel naturæ ſuæ affectu ad hoc illudúe ſtatuendum impulſus eſt. Ptolemæus quoque cùm hanc hæſitationem exoluere non poſſet, idcirco diſputationē de cauſis,varietatem ſingulorum annorum facientibus,non ad vnum,ſed ad omnia quatuor tranſtulit, ita vt æquinoctium vernum veris, ſolſticium æſtatis, æquinoctium autumnale autumni,bruma hyemis ſtatum variet.

Cùm itaq; de principio naturalis anni dubitent omnes,de ſigno ſub initiū eiuſdē ſurſum ſcandente,quomodo certi eſſe poterimus?Denique etiamſi Solis ad interſectionem vernam reditus τὴν τοῦ ἔτους νεομηνίαν faceret:tamen ſigna in Solis ad principium illud reditum ſcandentia, adhuc nos laterent, quòd tempus illud adeò exactè ſupputari vix queat, vt perfectioni ſeu ſtructuræ cœleſtis thematis abſque craſſo errore ſeruiat. Et hęc eſt cauſa,propter quam Ptolemæus pro mutatione quatuor anni temporum conſiderare præcipit, non Solis ad puncta cardinalia reditū,ſed potius coniunctiones vel oppoſitiones luminum,immediatè Solis in puncta cardinalia ingreſſum præcedentes:quarum tempora cùm exquiſitiſsimè ſupputari queāt, perfectiſsimam thematis cœli fabricam nobis pręſtant.

Hæc

Hæc cùm ita se habeant, manifesta est vanitas hominum nostro æuo vulgi diaria condentium, qui omissa doctrina vera, ex solo Solis ad intersectionem vernam transitu diluuia regionum, excidia vrbium, bella, famem, terræmotus, sterilitatem, & tales publicas calamitates in publicum effutientes suis mendacijs & meris nugis mundum replent, atque ip sam [redacted] præstantisimam professionem reddunt infamem, inq; maximam vituperationem etiam eorum, quibus veritas curæ est, traducunt. Sed adhuc ad maiorem seu socordiam seu impudentiam accedunt, cùm ne absq; causa fabulosam de futuris historiam contexuisse videantur, per magnarnm coniunctionum annuas progresiones, paulò infrà etiam ab Alcabicio descriptas, aut per commutationem nescio cuius magni orbis, nihilò certius magno anno Platonis in verrum natura existentis, vaticinia sua communire nituntur. Quapropter aut nulla aut magis erudita de causis maiores illos in mundo effectus producentibus, coniectatio in rebuspub. non immeritò optari poterat. Ea verò est quæ de causis naturalibus primis & omnium potentisimis per omnia media ad maximè seu propria seu particularia perua dit. Non est antem, vt paulò antè de sententia Ptolemæi diceba mus, prior neque potior causa huinsmodi casuum, quàm quæ à luminarium defectiuis copulationibus ducitur. Hanc sequitnr ratio, qua per συζυγίας luminum Solis in puncta cardinalia transitum antecedentes, vniuscuiusque quadrantis anni generalis constitutio eruitur. Hinc aspicienda est ἔφοδος μηνιαία, id est, ratio menstrua, qua singulorum anni mensium futuræ constitutiones produntur. Inde sequitur subtiliorum quarundam significationum ad quadrantes vniuscuiusq; mensis pertinentium ἔφοδος. Reliquis inferior est illa ratio, qua quocunque die qualitatem aëris ex illustrium stellarum or tu & occasu colligere docemur. Postremum locum habet ea ratio, quæ per diei singulas horas ex luminarium per cardidines transitu qualitatem in aëre constitutionum venatur. Hic est Ptolomæi de aëris constitntionibus cóiectandi modus, à maximis ad minima traductus, qui & plus laboris, & longè ma iorem rerũ peritiã eruditionemq; requirit, quàm quę omnibus nostris Calendariorũ conditorib⁹ in vnã massam cõflatis inest.

De

DE ANNIMODAR, ID EST, GRADVS AS: cendentis natiuitatum inuestigatione.

1 *Et ex hoc Annimodar, quod est inuestigatio gradus ascẽdentis alicuius natiuitatis.* 2 *Et putant multi Astrologorũ, quòd inueniatur per eundem idem gradus ascendentis natiuitatis alicuius: sed hoc falsum est, & hoc iam patefeci in libro meo quem feci de annimodar: sed inuenitur per eundẽ dignior omnibus gradibus circuli post gradum ascendentis in eadem hora secundum cursum naturalem: & concordat multotiẽs, id est, accidit aliquando quòd inueniatur per eum gradus ascendentis. Cuius rei cognitio est, vt consideretur gradus cõiunctionis vel gradus præuentionis quæ fuerit ante ipsam natiuitatẽ: & si fuerit cõiunctio illi natiuitati proprior, vocatur ipsa natiuitas coniunctionalis: & si fuerit præuentio illi propior, dicitur præuẽtionalis. i. in qualicunque eorũ fuerit natiuitas, in coniunctione scilicet, vel præuentione, eodẽ modo & nomine natiuitas prædicta nũcupatur: & quia gradus cõiunctionis est idẽ gradus in quo iũguntur luminaria, nulla est inquisitio, nec indiget ex positiõe: in præuentione aũt quia vnumquodque luminariũ est in gradu suo. i. in diuersis gradibus. Necesse est nobis scire, quem horum graduũ velit intelligi gradum præuentionis. Etiam dixit Ptolemæus: quia gradus illius luminaris quod fuerit super terram, est gradus præuẽtionis. Et quidam sapientum dixerunt, quòd si euenerit in præuẽtiõe, quòd vnum luminarium sit in gradu orientis, & alterum in gradu occidentis, tunc gradus orientis erit gradus præ-*

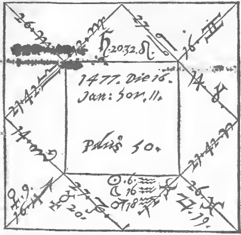
uentionis. Et dixit Vellius, quia præuentionis est gradus in quo fit impletio, volens intelligi gradum Lunæ: sed quia hoc est opus Ptolemæi, oportet in hoc nos redire [illegible] sententiam. [illegible] gradus cõiunctionis vel gradus præuentionis certissime patuerit, constitues gradum ascendentem per æstimationem horæ natiuitatis & quatuor angulos & reliquas domos: deinde aspicies gra. cõiunctionis, vel gradum præuentionis quæ fuerit ante natiuitatem: & quis planetarum in eo fuerit dignior vel fortior in eadem hora cõiunctionis vel præuentionis per multitudinem dignitatum seu potestatum, id est, considerabis quis planetarum habeat maius dominium in eodẽ loco. Hunc ergo planetam æquabis ad horam opinatam natiuitatis. Deinde aspicies vtrum sit gradus illius planetæ in signo in quo est propior gradui X. domus aut gradui ascendentis, & cui horum propior fuerit: facies hunc angulum ad instar gradus ipsius planetæ & eius minuti: & diuides XII. domus per eum. Dixit Ptolemæus: si planetæ plures conuenerint in dominio eiusdem loci, & fuerint æquales in fortitudine, constitues dominum loci illum qui fuerit dominus haim: quòd si in hoc etiam conuenerint, constitues eum qui velocius debet mutari ab esse suo ad id quod fuerit melius, id est, eũ qui voluerit exire de aliquo signo in quo fuerit, & intrare aliud in quo habuerit plures dignitates. Vel si fuerint orientales à Sole, eliges eum qui Soli fuerit propinquior, & non fuerit sub radijs. Si verò in angulo fuerint, ille est eligẽdus qui gradui eiusdem anguli fuerit propinquior. & hoc intellige.

Et ex hoc Annimodar,&c.

1 Caput secundum de Annimodar inscriptum, à Ptolemæo inscribitur περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης, id est, de certo ascendête, seu quæ pars signiferi momento genituræ verè ascendat. Nam gradus cardinis exorientis in natiuitatibus summa diligentia est peruestigandus, [redacted] Cæterùm modi habendi verum ascendens plures sunt. Primus & firmissimus est per ἀστρολάβον. Verùm enimuerò cùm fieri nequeat, vt singulis parientibus adsint artifices, qui idoneis instrumentis Solis alteriusúe astri notata altitudine tempus exitus infantis verum exactè metiantur: idque obstetrices ob imperitiam obseruare atque referre nequeant: denique cùm horologia & reliqua præsidia quæ plerunque adhibentur, multipliciter fallant, idcirco conati sunt veteres sapientes oblatum tempus, quo puerum natum saltem existimant, ad præcisionem arte quadam atq; alijs coniecturis ex ipsa natura petitis reducere. Est ergo secundus modus habêdi verũ ascendens, qui furaitur ex ijs qui consequũtur effectibus, quem autor & Ptolemæus prætermiserunt, quia præsupponunt natiuitatem esse proximam, nec quidquam scire astrologum de nato, non an masculinus sit, an femella, viuus ne an mortuus, tantùm abest, vt eum scire putent quæ illi contigerint. Porro nos quibus tantùm curæ est, vt quæ prædicuntur futura accidentia, successu temporis ipso euentu comprobentur, assumptis accidentibus si quæ insigniora & præsertim in corpore habeantur, causas talium consecutorum effectuum ex transitibus, profectionibus & directionibus venari debemus: quod si fecerimus, verum gradum ascendentem certiùs quàm vllo alio modo cognoscemus. Id autem qualiter fieri debeat, Schonerus planè & exemplis docuit, quę hoc loco propter euidentiam adscribam. Ac primò ex transitibus de vero ascendente inueniendo sic præcepit. Oblato tempore natiuitatis alicuius, ante omnia conforma thema cœli, eidemq; planetas impone.

pone. Deinde diligenter ſupputa annos dieſque, quibus nato aduerſa corporis acciderunt. His deprehenſis vide in Ephemeride, an aliqua ex infortunii tali die quo nato corporis aduerſa acciderunt, corpore vel radio aliquo malefico feriat ipſum gradum aſcendentem vel propè. Nam ſi hęc contigerint, gradum & minutum talis infortunæ verum aſcendens natiuitatis eſſe arguet. Diligenter autem obſerua, quòd corpore vel radio malefico per aſcendens tranſiens Saturnus [redacted] corporis melancholicas infirmitates, [redacted] & tales Martiales infirmitates pariat. Similiter etiam domini aſcendentis & dominatoris geniture tranſitus, per corpora radioſque noxios maleficarum attendendi ſunt. Quoniam verò talia accidentia non tantùm ex tranſitibus per aſcendens, ſed & per alias progreſsiones Aphetarum ad partes anæreticas contingunt, ob eam cauſam ſecundo loco ex huiuſmodi effectis verum aſcendens per profectiones inuenire docet, hoc modo. Aſpice vtrum profectio annua aſcendentis, de qua ſtatim infrà, pertingere poſsit ad corpora radioſue noxios maleficorum. Si ſic, ſupputa dies medios inter natiuitatis & accidentis diem, eoſdemque per ſex multiplica, vt ſextæ dierum prodeant, quæ per 73. ſectæ (nam 73. ſextæ dierum faciunt vnum gradum in annuis profectionibus, quando diebus 365. per par. 30. progrediuntur) educent gradus & ſcrupula remanentia, quæ ſi ſubtraxeris à loco promiſſoris accidentis, verum gradum & ſcrupulum aſcendentis elicies. Maioris euidentiæ gratia ſumamus ipſius exemplum. Natus eſt Schonerus anno 1477. labente, die 16. Ianuarij à meridie horis 11. in latitudine partium 50. Anno autem ætatis 58. completo die prima Ianuarij, [redacted]. Animaduertit primò tali anno profectionem annuam aſcendentis perueniſſe ad ♋, & ante completum annum ad ♌, in quo fuit ♄ in radice, perueniſſe. Dies à natiuitate ad tempus accidentis, id eſt, primam Ianuarij 349. numerauit, quibus multiplicatis per 6. eduxit $\frac{2094}{6}$ dierum. His diuiſis per $\frac{73}{6}$ dierum, eduxit gradus 28. ſcrup. 50 12, quæ tandem à promiſſoris, hoc eſt, Saturni loco,

qui erat sig.4.p.20. scrup.32 1ª. subduxit, & relicti sunt gradus 21.scrup.42 1ª.ferè, qui sunt gradus veri ascendentis, scilicet Libræ, quæ in genitura Schoneri ascendit, vt sequitur.

Directiones

Denique per directiones ascendentis ad partes infortunantes gradum ascendentem sic est procedendum. Ab ascensione obliqua promissoris accidentis pro latitudine datæ regionis, subtrahe gradus & minuta qui debentur annis & diebus completis à natiuitate vsq; ad annum & diem accidentis (nam quilibet annus vnum gradum, & sex dies vnum scrupulum primum in directionibus efficere infrà declarabitur.) Id enim quod relinquitur, erit ascendentis eiusdem regionis obliqua ascensio, quam si in tabulam obliquarum ascensionum mittas, verum gradum horoscopantem elicies. Narrat idem Schonerus, fuisse ætatis anno 40. completo, diebus 192. completis, scabie, vlceribus, varijsque turbationibus melancholicis molestatum, quæ sunt manifesta effecta Saturni. Quapropter diligenti supputatione

tione inuentum est, quòd circa hos dies directio ascendentis ad quadratum Saturni in par.20.32 1ª. Scorpionis incidentem applicuerit, atque talia mala corpori illius inflixerit. His præcognitis, gradum ascendentis verum numeratione retro acta consequi non est difficile. Si enim ab ascensione obliqua dicti quadrati aspectus Saturni, quæ est par.250.46 1ª. subtrahas gradus 40.32 1ª. quæ annis 40. diebusque 192. correspondent, relinquitur ascensio obliqua veri ascẽdentis, nempe par.[illegible]19 1ª. cui in tabula ascensionum ad latitudinem par.50. condita correspondent par,21.40 1ª. ferè ♎, ascendens verum natiuitatis. Neq; verò aliter reliqui significatores & promissores cum suis accidentibus tractandi sunt, vt verè horoscopantem partem prodant. Tertius modus inueniendi verũ ascendens est Ptolemæi, quẽ autor vocat Annimodar, hoc est, qui sumitur ex dominio coniũctionis vel oppositionis, quam præuentionem vocant, proximè natiuitatem præcedentis, & exponitur hoc loco ab autore.

2. Hic verò antequàm modum operandi exponat, difficilimã quæstionem nobis obijcit, nempe an numerus graduum, quos planeta in loco luminarium dominans in signo confecit, verè posit gradum ascendentem ostẽdere. Etenim si hæc ratio, qua per numeros dicitur inueniri gradus ascendens, cũ gradu ascendente per Astrolabum sumpto congruens, vniuersaliter vera est, quorsum opus est obseruatione per astrolabum aut alijs examinibus? Quòd si verò hæc duo generaliter non congruunt, & tamen vtrique fidendum est, sequi videtur, exortum hominis duo habere ascendentia & gemina decreta stellarum, genere, qualitate, magnitudine & tempore differentia, quod esse nõ potest. Antequàm ad hanc hæsitationem respondeatur, priùs quód nam sit humanæ naturæ principium, iudicãdum est. Nam homo non nascitur vno momento, vt plurimi putauerunt, sed primò [illegible]uertens se in vtero abrumpit κοτυληδόνες, & χόριον, id est, tunicam qua inuoluitur infans, secundinam vulgò nominatam, aperit. Deinde si secuudum naturam nascatur, primò capite, postea medius, ac tandem totus prodit. Ad extremum vmbilicus abscinditur aut inter nascendum frangitur, quæ omnes actiones à principio ad finem nũquam minus tribus horis com- Et putant multi, &c.

 cludunt:

cludunt: plerunque autem vnum & nonnunquàm tres dies cō-pleꝺuntur. Iam ergo omnia hæc habebunt vim, aut vnum tantum: Si omnia, nihil habebimus certi: Si vnum tantùm, vnde illud ſumendum ſit meritò dubitari poteſt. Nam cùm caput prodit, nondum natus eſt, & vt totus prodeat, magis voluntarium quàm naturale eſſe videtur, ſiquidem id à voluntate obſtetricū dependet. Spacium denique à capitis ad totius exortum prolixius eſt, quàm vt pro principio haberi debeat. Sed hic ex ſententia Cardani reſpōdere debemus, quòd tēpus in quo infans producitur, nō ſit momentū, ſed ſicut in arte medēdi morborū atq; in omnibus alijs caſibus hominū latitudinē quandā notam, ita quoq; natiuitatis aliquā eſſe morā tribus principalibus momētis diſtinctam, nimirum acceſſu, conſiſtentia & fine, in quo vniuerſo ſpacio infans ab aſtris vim requirat, credēdum eſt. Acceſſus eſt principium primum, Conſiſtentia ſecundum, quod cùm inæqualiter ab extremis diſtet, atque aliquando proximè ad finem vel principum accedat, medium propriè appellari non poteſt. Tertium momentum eſt finis totius natiuitatis. Sed principia hæc à principali infantis actione, nempè à reſpiratione ſumenda ſunt, ita vt principum naſcēdi eſſe ſtatuatur, quando infans reſpirare incipit. Medium & principale principum eſt, cùm ita reſpirauit, vt per ſe poſsit viuere. Finis cùm iam tantum attraxit aëris, vt ſponte ceſſent reſpirare & moueri vmbilici arteriæ. Singula ergo principia vires totius natiuitatis acquirunt, non tamen æqualiter, ſed ita vt quælibet pars ſuum ſignificatum habeat, & principium de principio, medium de medio, finis denique de fine ſignificet. His ita expoſitis & intellectis, reſponſio ad quæſtionem initio propoſitam etiam patebit, nimirum quòd tempus quod per aſtrolabum ſumi debet, ſit id tempus quod principale & pene medium eſſe diximus. Tempus verò quod autor & Ptolemæus inuenire docent per numeros, aliquando idem ſit cum hoc principali, ex quo [redacted] Aſtrologorum ſumuntur prognoſtica: Quandoque verò idem eſſe cum principio quo [redacted] ſignificantur rerumq; principia, quæ plerunquæ effectus ſequitur: aliquando denique incidere in natiuitatis finem, ex quo qualitas finis, rei colligitur. Et hoc eſt, quod dicit autor, quòd per Annimodar non ſemper inuenia-

inueniatur gradus veri ascendentis, sed dignior omnibus gradibus circuli post gradū ascendentis in eadem hora secundum cursum naturalem. Satius est & tutius per astrolabum notare principium principale, verùm cùm id plerunque non habeatur, capiendum est per Annimodar naturale principum, quod etsi aliquando sit imperfectius, tamen cùm vt ostensum est, pars totius natiuitatis semper existat atque nunquàm otiosum aut inane esse posit, pro vero principio natiuitatis rectè assumitur.

CONSECTARIA DVO EX EODEM Cardano.

Primò ex dictis consequitur, quòd quibus ascendit numerus consimilis numero inuento per viam Ptolemæi vel saltem valde proximus, vt in exemplo à nobis assumpto accidit, tales habeant principia, media & fines valde similia & conformia: quibus verò ascendens verum plurimum distat ab ascendente quæsito per Annimodar, in his principia, media & fines fore valde dissimilia, præsertim si multum distiterint. [redacted]

Secundò liquet, quòd de sententia Ptolemæi & autoris, qui hunc locum ex Ptolemæo descripsit, oporteat vtrumque principiū considerare, vnū quod per astrolabum est inuentum, & naturale. Nam etsi per astrolabum verum principium habere nequeas, illud tamen per consensum plurimarum progresionum, quas veras cum experimento deprehenderis, inuenire poteris, vt suprà ostendimus. Sed iam ipsam ephodum, quæ tota à syzygijs luminarium immediatè genituram præcedentibus dependet, explicare tempus est.

Si genituram proximè præcessit coniunctio luminarium, per quem gradum operandum sit, nemo non videt. At si natiuitatem oppositio luminarium proximè præcesserit, ibi quia luminaria gradus oppositos tenent, dubitari potest, vter gradus Solis ne, an verò Lunæ locus præuentionis sit. Ad hanc hæsitationem autor de sententia Ptolemæi respondet, maiorem esse prærogatiuam gradus eius luminaris, quod tempore oppositionis su-

nis ſupra terram fuerit. Quòd ſi in ☍ vnum luminare orientalem horizonta, alterum verò occiduum cardinem ſtringat, tunc gradum in oriente, gradui occidentali præferendum eſſe ait. Verba Ptolemæi de hac re hæc ſunt: δεῖ δὴ λαμβάνειν τὴν τῆς ἐκτροπῆς προγινομένην ἔγγιστα συζυγίαν, εἴτε σύνοδος ἢ εἴτε πανσέληνος: καὶ τὴν μοῖραν ἀκριβῶς διασκεψαμένους, συνόδου μὲν οὔσης τὴν ἀμφοτέρων τῶν φωτῶν: πανσελήνου δὲ τὴν τοῦ ὑπὲρ γῆν αὐτῶν ὄντος ἰδεῖν τοὺς πρὸς αὐτὴν οἰκοδεσποτικὸν ἔχοντας λόγον τῶν ἀστέρων τοῦ τρόπου, καθόλου τοῦ κατὰ τὴν οἰκοδεσποτείαν ἐν πέντε τούτοις θεωρουμένου, ἐν τριγώνῳ τε καὶ οἴκῳ καὶ ὑψώματι καὶ ὁρίῳ καὶ φάσει, ἢ συσχηματισμῷ: τουτέστι, ὅταν ἓν ἢ καὶ πλείονα τούτων ἢ καὶ πάντα ὁ ζητούμενος ἔχει τόπος πρὸς τὸν μέλλοντα οἰκοδεσποτήσειν. ἐὰν μὲν οὖν ἕνα πρὸς ταῦτα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα οἰκείως διακείμενον εὑρίσκωμεν, ἣν ἂν ἐπέχῃ μοῖραν οὗτος ἀκριβῶς καθ' ὃ παροδεύει δωδεκατημόριον ἐν τῷ τῆς ἐκτροπῆς χρόνῳ, τὴν ἰσάριθμον αὐτῇ κρινοῦμεν ἀνατέλλειν ἐν τῷ διὰ τῆς τῶν ἀναφορῶν πραγματείας εὑρημένῳ ἐγγυτέρῳ δωδεκατημορίῳ. ἐὰν δὲ δύο ἢ καὶ πλείους συνοικοδεσποτοῦντας δηλονότι εὑρίσκωμεν, ὅσον ἂν αὐτῶν ἡ κατὰ τὴν ἐκτροπὴν μοιρικὴ πάροδος ἐγγυτέραν τὸν ἀριθμὸν ᾖ τῇ κατὰ τὰς ἀναφορὰς ἀνατελλούσῃ, τούτου τῇ ποσότητι τῶν μοιρῶν καταχρησόμεθα. εἰ δὲ δύο ἢ καὶ πλείους ἔχοιεν τὸν ἀριθμὸν ἐγγύς, τῷ μᾶλλον ἔχοντι λόγον πρός τε τὰ κέντρα καὶ τὴν αἵρεσιν κατακολουθήσομεν. ἐὰν μέντοι πλείων ᾖ ἡ διάστασις τῶν τοῦ οἰκοδεσποτίας μοιρῶν πρὸς τὴν κατὰ τὸ ὁλοσχερὲς ὡροσκόπιον, ἤπερ πρὸς τὴν κατὰ τὸ ὅμοιον μεσουράνημα: τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ πρὸς τὴν μεσουρανοῦσαν μοῖραν καταχρησάμενοι, διὰ ταύτης καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κέντρων καταστησόμεθα, hoc eſt: Eam itaque quæ proximè genituram anteceſſit copulationem, ſiue illa interlunij fuerit ſiue plenilunij, capere debemus, & in interlunio quidem partẽ vtriuſque luminaris, in plenilunio verò eius quod ſupra terram extiterit partem exactè ſupputatam ſpectantes, conſiderare oportet ſtellas in partem illam ius dominationis exercentes, quod quidem in his quinque conſiſtit, triangulo videlicet & domicilio, altitudine, termino & irradiatione ſeu configuratione, hoc eſt, cùm vnum aut plura horum aut etiam vniuerſa dictus ille locus erga potituram dominatione ſtellam obtinet. Si

itaque ſtellam vnam his omnibus aut pluribus inſtructam repe riemus,tunc parte,quam ille tempore genituræ occupat,in eo ſigno in quo commoratur,ad vnguem notata,iudicabimus par tem numero illi conſimilem exoriri in eo ſigno,cuius partes proximæ maximeq́ue dominatoris partilis loco ſimiles per πραγματεῖαν ſeu ſupputationem aſcenſionum ſurſum ferri de prehenſum eſt.Quòd ſi duos pluresúe ad principatum domina tionis aſpirare deprehendamus , cuius partilis locus tempore genituræ ſimilior , ſeu potius numero fuerit vicinior parti iu xta regulam aſcenſionum ſcandenti , huius partium numero vtemur. At ſi duo pluresúe propinquitate illa numeri conſen tiant,tunc eum,qui & angulis & conditione tēporis magis con ſentit,ſequemur. Verùm enimuerò vbi huius dominatus parti um differentia ratione horoſcopi ad tempus æſtimatum poſiti, maior fuerit,quàm reſpectu cœli culminis , tunc illo ipſo eo demq́ue partium numero ad partem culminantem conſtituen dam vtentes,ſecundum eius ductum reliquos cardines conſti tuemus. Senſus ergo huius loci eſt hic:Si erecta figura cœli ad tempus æſtimatum (quod eſt quo puerum editum eſſe putant, ſi per correctiſsima inſtrumenta obſeruatum non ſit)iam certò cognouiſti,quod ſignum(nam niſi de ſigno conſtet,hæc regula te in craſſum errorem facilè ducere poſſet) hora natiuitatis o rientalem horizonta luſtrauerit , atque ſaltem de gradu horoſ copante hæſitaueris, deq́; eo certior reddi velis:Tum,inquit,ſi horam natiuitatis proximè præceſsit ☉ & ☽ coniunctio, vide diligenter,quis inter planetas in loco coitus plures ac maiores prærogatiuas,quæ ex ſententia Ptolemæi, vt patuit,triangulo, domicilio,altitudine,termino,καὶ φάσει ἢ συσχηματισμῷ,id eſt, irradiatione ſeu configuratione continentur,habuerit, atque motum eiuſdem verum ad tempus natiuitatis æſtimatum dili gentiſsimè exquire: quo facto, aſpicias thema cœli ad horam natiuitatis æſtimatam conformatum, & perpende vtrum locus dominatoris interlunij gradui horoſcopāti,an verò medio cœ li conſtituto ſimilior ſit ſeu propinquior numero, hoc eſt,ſe cundum quantitatem deiunctā ſeu Arithmeticam. Nam ſi pro pinquior fuerit cardini orientali,ea pars ſigni exorientis in ho roſcopum promouenda eſt, quæ cōſentit cum gradibus & ſcru

a pulis

pulis à planeta dominatore interlunij in suo signo emensis. Quòd si idem planeta dominator propinquior medio cœli fuerit, totidem partes signi ibidem versantis in culmine cœli collocandæ sunt, atque tandem ad verum vel horoscopi vel medij cœli situm reliqua loca conformanda, eo modo quem paulò infrà exponam. Neque verò aliter examinatur horoscopus geniturarum præuentionalium, vt vocant, per gradum luminaris in superiore hemisphærio commoratis: proinde iam exemplorum supputatione rem intellectu faciliorem reddere debemus. Ac vt primo loco dicatur de genitura à nobis in toto hoc opere exempli gratia descripta, manifestum est eam consecutam esse luminarium oppositionem, & quidem talem, in qua supra terram reperiretur Luna, recèns ingressa quartam partem Sagittarii, vbi Iuppiter ob domum, trigonum & fines habet Carpentum. Et quoniam Iuppiter tempore genituræ deprehensus est in parte 27. Geminorum, qui numerus longissimè à parte culminante discedens, proximè ad numerum horoscopantium partium accedit, atque ob id in horizonta orientalem partem 27. Libræ iuxta regulam nostram promouendam esse indicat, id quod planè congruit cum ascendente temporis, siue illud per ἀστρόλαβον obseruatum, siue alio modo correptum est. Duos quoque potentiores copulationis luminarium antecedentis dominatores, si cum cuspidum præcipuarum altera congruant, regulæ intentionem efficacius perficere est consentaneum. Hic tamen sicut vbique alibi primatum obtinet potentior, & maximè si is idem, vt hic accidit, conditionem temporis sequatur, & ius trianguli, quod in loco copulationis luminarium exercet, hæreticum fuerit. Idem valens efficitur, si duorum potentiorum illorum gubernatorum alter quidem cuspidi domus decimæ, alter verò primæ congruat, cuius rei euidentia perspicua est in nostro exemplo, si in præuentione loco Lunæ præferas aut saltem simul conferas locum Solis principium Geminorum lustrantis, cui Saturnus & Mercurius magna cum potentia imperantes, efficere videntur, vt numerus partium illius quidem cuspidi domus primæ, huius verò secundæ congruat. Aliud exemplum de duobus ad principatum aspirantibus: Tempore aliquo æstimato culminet pars 18. Cancri, & ascendat

ſcendat pars 14. Libræ, & præcedat immediatè hanc genituram luminarium coniunctio in parte 10. Libræ, vbi prærogatiuam primam habet Saturnus in parte 15. Capricorni commorans. Secundam verò prærogatiuam habet Venus luſtrans partem vndecimam Scorpionis. Nam vterque iſtorum duorum planetarum in dicto loco coniunctionis præcedentis carpentum habet, Saturnus quidem propter exaltationem & trigonum,& quia eundem locum ex parte 15. Capricorni quadrangulo radio illuminat: Venus verò propter domum & fines. Sed quia ipſa eſt valde remota à ſimilitudine numeri angulorum, idcirco præferendus eſt ei Saturnus, qui & Venere potentior eſt,& numerum partium partibus aſcendentis viciniorem in ſuo ſigno confecit. Sit rurſus in genitura culmen cœli in parte 15. Aquarij, horoſcopus verò in par.7. Geminorum, & locus coniunctionis proximè genituram præcedentis in parte 22. Libræ, in qua cùm primam prærogatiuam habeat Saturnus orientalis luſtrans partem 13. Virginis, ſecundam verò Mercurius percurrens partem 5. Scorpij, patet quòd numerus Mercurij ad numerum aſcendentis,& numerus Saturni ad numerum medij cœli æqualiter accedant: quia tamen Saturnus potentior eſt tũ propter prærogatiuas in loco coniunctionis immediatè præcedentis, tum verò propter conditionem diei, ideo pars 13. Aquarii in medium cœli potius quàm pars 5. in aſcendentem cardinem promouenda eſt. Autor videtur ſentire accipiendam eſſe dominatoris ad angulos propinquitatem ſecundum quantitatem continuam. Veluti ſi ſit horoſcopus genituræ æſtimatæ par. 5. ♑,& M.C. par. 4. ♉, & dominator planeta ſit Sol, tranſiens per part. 14. Arietis, tunc iuxta quantitatem continuam Sol propior eſt medio cœli quàm horoſcopo, maior enim eſt diſtantia ab Ariete in Capricornum, quàm in Taurũ, & ob id gradus 14. Tauri in cuſpidem medii cœli eſſet promouendus, atque ad ſitum eiuſdem medii cœli reliqua loca conformanda. Sed quantitas diſcreta protrudit ad horoſcopum p.14. Capricorni, quod numerus 14. propiùs accedat ad 5. quàm ad 4. Verùm enimuerò hoc negotium intelligendum eſſe de quantitate diſcreta & non continua, ipſa verba Ptolemæi paulò antè à nobis recitata apertè loquuntur. Traditur aũt vulgò alius quartus modus de inue-

a a niendo

De trutina Hermetis. niendo gradu horoſcopante per moram nati in vtero materno, quem trutinam Hermis nominant. Hermes enim rerum cœleſtium antiquiſſimus ſcriptor, ex caſu ſpermatis in matricem tẽpora geniturarum æſtimata emendat, atque verum gradum exorientem exquirit, quòd ille locus cœli, in quo ☽ eſt tempore conceptus, in cardinem exorientem tempore geniturę incidat. Voluit enim Lunam ad hominis natiuitatem tantam habere cõformitatem, vt locus Lunæ in caſu ſpermatis aſcendat tempore geniturę, & vice verſa Lunæ locus tempore natiuitatis fit aſcendens caſus ſpermatis in matricem: vt ſi ☽ fuerit in part. 3. ♉. fœmina concipiente fœtum, eundem gradum oriri ſupponit ipſa pariente. Rurſus ſi conceptus tempore emergat primus gradus Scorpij, puerum non naſciturum niſi cùm Luna ad primam partem eiuſdem venerit. Nonnunquàm tamen non idem ſignum, ſed oppoſitum aſcendere prodidit, quod tunc verum eſſe volunt, quando ☽ tempore concubitus in occiduo cardine reperitur. Verba eius hæc ſunt: ἔνθα ἐστὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς γεννήσεως ἡ ☽. ἐκεῖνο τὸ ζώδιον ἐν τῇ σπορᾷ ὡροσκόπησον· καὶ ἔνθα ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἔτυχεν, ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀποκυήσει ὡροσκόπησον, ἢ τὸ τούτου κατὰ διάμετρον, id eſt, in quo ſigno eſt ☽ geniturę tempore, illud in conceptu fac aſcendens, & in quo ſigno inuenta fuerit in conceptu, illud aut eius oppoſitum fac aſcendens in partu. Hoc alphoriſmo poſito & cõceſſo, per altitudinem, quam Luna tempore partus in noſtro vel τῶν ἀντιχθόνων hemiſpęrio habet, gradũ tẽpore natiuitatis alicuius exorientẽ venanti in hunc modum: Primò conſtruatur thema cœli, & inueniatur locus Lunæ verus ad tempus quo infantem natum eſſe exiſtimant. Secundò inueniatur diſtantia Lunæ ab horoſcopo vel cardine occidentali: ab horoſcopo quidem ſi infra terram, à ſeptima verò ſi ſupra terram commoretur. Talem verò diſtantiam ſupputabis hoc modo. Signa & partes anguli à ſignis & partibus Lunæ ſubtrahe, accommodata, vt calculus aſtronomicus exigit, integra reuolutione, quotieſcunque inferior à ſuperiore deduci nequiuerit: quo facto, remotio Lunæ à cardine relinquetur. Tertiò remotionem Lunæ à cardine repertam quære in tabella moræ fœtus in vtero materno, & deprehendes dies moræ in priori quidem ſerie numerorum, ſi Luna tempore geniturę ſub terra fue-

Enunciatum. 51.

ra fuerit:in posteriore verò, si in superiore hemisphærio ambulauerit. Quartò vt tempus conceptionis inuentum habeas, moram inuentam à tempore natiuitatis retrò numera, vel quod idē est, eandem à tempore natiuitatis, quod principio anni Romanorum & puncto natiuitatis intercipitur, subtrahe, accommodata integra reuolutione anni præcedentis, si quando subtractio fieri nequeat, vtrobique diligenter ad bissextum animaduertens, & relinquetur numerus dierum conceptionis anni eiusdem aut præcedentis, quando videlicet vnam anni præcedentis seu communis seu bissexti periodum accommodaueris. Vt in nostro exemplo, motus Lunæ est signorum 10. par. 27. sc. 52. 1a, & horoscopus signorum 6. part. 26. scr. 44. 1a, quibus à motu Lunæ sublatis, relinquitur Lunæ ab ascendente distantia, nempè signorum 4. part. 1. scr. 8. 1a, cui in prima serie tabellæ respondent dies 283. quibus natus in vtero materno detentus fuit. Cùm autem à principio anni 1527. labentis ad tempus genituræ elapsi sint dies saltem $141\frac{1}{6}$. qui pauciores sunt, quàm vt dierum moræ in vtero subtractionem ferant, idcircò adijciam eis reuolutionem integram præcedentis & cōmunis anni, hoc est, dies 365. & producam in summa dies $506\frac{1}{6}$. à quibus mora in in vtero dierū 283. subtracta, reliquos facit dies $223\frac{1}{6}$. cum quibus, vt mensis diem anni præcedentis agnoscas, intra in tabellam mensium anni communis, in qua è regione Iulij offerent se dies 212. proximè minores, quos à diebus $223\frac{1}{6}$. subtrahe, & remanebunt dies $11\frac{1}{6}$. Dies ergo conceptionis æstimatus iuxta hunc modum ἐν πλάτει, colligitur esse duodecimus Augusti, in cuius fine Lunam Libræ partē 20. scrup. 16. 1a lustrasse, ostendunt tibi tabulæ Ephemeridum.

TABVLA MORAE FOEtus in vtero materno.

Sig.	P.	Dies		Dies	
0	0	273	medię	258	mino.
0	12	274		259	
0	24	275		260	
1	6	276		261	
1	18	277		262	
2	0	278		263	
2	12	279		264	
2	24	280		265	
3	6	281		266	
3	18	282		267	
4	0	283		268	
4	12	284		269	
4	24	285		270	
5	6	286		271	
5	18	287		272	
5	29	288	maio.	273	medię
☽ infra terrã ab horoſcopo				☽ ſupra terrã à ſeptima	

TABVLA MENSIum vſualium.

31	Ianuar.	31	31
	Februar.	59	60
31	Martius	90	91
30	Aprilis	120	121
31	Maius	151	152
30	Iunius	181	182
31	Iulius	212	213
31	Auguſt.	243	244
30	Septem.	273	274
31	Octob.	304	305
30	Nouem.	334	335
31	Decem.	365	366
	Annus	Cōis	biſſex

An dies reperta ſit dies conceptionis vera, nec ne?

Si die conceptionis æſtimata deprehenderis locum Lunæ in ſigno, tempore quo infans natus eſſe dicitur, exoriente, ſicut in noſtro exemplo accidit, vel etiam in oppoſito eiuſdem, ſcias te certo calculo verum ſcopum attigiſſe. Nam vt paulò antè dictum eſt, in quo ſigno ☽ reperta fuerit in conceptu, illud ipſum aut eius oppoſitum aſcendit in partu. Quòd ſi ☽ motu bidui vel infrà à dictis ſignis abſuerit, motus eius ad dies proximè ſequentes capiendus eſt: Et econtrariò ſi Luna eadem loca exceſſerit, motus Lunæ dierum antecedentium tantiſper ſpectandi, quoad locum Lunæ proximè minorem cardinis loco perueniatur: ſic enim fiet, vt vera genitura, ſicut rationi conſentaneum eſt, ſem-

est, semper æstimatam præcedat. Cæterùm hora & reliqua scrupula conceptionis sic inquirantur. Ab ascensione climatis incepta à principio Arietis, loci quem Luna tempore natiuitatis æstimatæ tenuit, subtrahe ascensionem rectam à Capricorno inchoatam loci Solis ad diem conceptionis completam: Nam id quod restabit si in tempus mutetur, horas & scrupula horarũ conceptionis ostendet. Vel aliter, Intra cum loco Solis ad tempus conceptionis æstimatum tabulam domorum tui climatis sub titulo decimæ domus, atque tempus in margine correspondens nota ad partem. Deinde similiter per motum ☽ diei genituræ æstimatæ extrahe tempus ex eadem tabula sub titulo primæ domus: quo facto, tempus ☉ subtrahe à tempore ☽ assumptis 24. horis, si quando subtractio fieri nequeat, & relinquentur horæ & scrupula veræ conceptionis, quæ diei completæ antea inuentæ adiungenda sunt, atque ad tempus hinc conflatum verus locus ☽ quærendus, qui idem verus gradus cardinis in genesi exorientis secundum hunc modum esse iudicatur. In nostro exemplo epochæ lunaris ascensio obliqua ab Ariete supputata est par. 341. scr. 3 1ª. Locus verò Solis ad meridiem diei satus reperitur par. 28. scrup. 12. Leonis, eiusdemque loci ascensio à Capricorno inchoata est par. 240. scrup. 23 1ª, quæ subtracta ab ascensione obliqua loci Lunæ, restare facit par. 100. scru. 40 1ª, hoc est, horas 6. scrup. 43 1ª. Idem tempus ex tabula domorum ad latitudinem par. 41. condita faciliùs colligitur, sic:

	Hor.	scr. 1ª.
Tẽpus Lunæ natiuitatis sub titulo primæ domus.	16	45
Tẽpus Solis conceptiõis sub titulo decimæ domꝰ.	10	[illegible]
Horæ pomeridianæ conceptionis.	6	43

Fuit ergo iuxta hanc supputationem conceptio anno Christi Dei labente 1526. die 12. Augusti completa hora 6. scru. 43 1ª, cuius temporis locus Lunæ verus est par. 24. scrup. 10 1ª Libræ, atque hæc eadem est pars cœli tempore genituræ horoscopans, per trutinam Hermis explorata.

Quomodo horoscopo aut cœli culmine cognito, reliquæ cuspides innotescant.

Si me-

Si medium cœli cognitum fuerit, ascensio eiusdem recta & reliquarum cuspidum ascensiones obliquæ per ea quæ suprà in differentia prima de domiciliorum cœlestium fabrica diximus, non latebunt. Quòd si horoscopum examinatum habueris, tunc ab ascensione eiusdem in climate subtrahe partes 90. accommodata integra reuolutione si opus fuerit, & relinquetur ascensio medij cœli, qua cognita, per continuam partium 30. additionem reliquarum quinque sequentium cuspidum ascensiones inquiras, atque singulis ascensionibus partes Eclipticę correspondentes ex tabulis singulis cuspidibus conuenientibus, vt suprà est expositum, elicias. Porrò quomodo dato ascendente vel medio cœli reliquæ cuspides ex tabula æquationis domorum describendæ sint, satis ex ipsa tabula apparet, quæ à lateribus cuiusuis cardinis situm hemisphęrij continet. Hæc omnia ex se clariora sunt, quàm vt exemplis elucidari debeant. Ad extremum tempus veræ geniture inuestigabis hoc modo. Quęre ascensionem obliquam ascendentis gradus tum ęstimati, tum emendati, atque minorem à maiore subtrahe: Differentiam verò conuerte in tempus, idq; tempori ęstimato adijcias, si ascensio obliqua emendati horoscopi fuerit maior quàm ęstimati, hoc est, si natiuitatem veram ęstimata pręcesſit, aut ab eadem subtrahe, si contrarium acciderit. Quòd si tabulis ęquandarum domorum vti mauis, confer tempus scriptum in tabula ęquationum iuxta gradum medij cœli ęstimati ad tempus scriptum in eadem tabula iuxta gradum medij cœli emendati, atque minus aufer à maiori: differentiam verò adde ad tempus ęstimatum, si gradus ęstimato tempore horoscopans pręcesſit horoscopum verum, vel subtrahe idem ab eodem, si contrarium acciderit, & proueniet tempus genituræ verę, ad quod si etiam motus stellarum cum nodis Lunę & forte fortunarum descripserimus, figuram cœli omnibus numeris absolutam obtinebimus.

1 *Et ex hoc Hylech, id est, locus vitæ in natiuitatibus, cuius scientia est, vt primò aspicias horam natiuitatis, quæ si fuerit in die, incipies à Sole: qui si fuerit ante*

gradum signi ascendentis per V. gradus aut infrà: aut fuerit in X. vel XI. siue masculinum fuerit ipsum signum seu fœmininũ, aptus erit vt sit hylech. Si autem fuerit in his tribus locis, scilicet in septima, vel octaua, vel nonã in signo masculino, similiter aptus erit vt sit hylech. Si verò fuerit in his tribus locis in signo fœminino, non erit aptus vt sit hylech. Hinc aspicies Lunam: quæ si fuerit in ascendente vel in secunda vel tertia, aut in septima vel octaua, erit apta hylech, siue masculinum siue fœmininum fuerit signum. Et si fuerit ante gradum signi ascendentis per V. gradus vel infrà: aut si fuerint in X. vel XI. aut in quarta vel quinta vel in septima in signo fœminino, aptetur hylech. Si autem fuerit in aliquo istorum in signo masculino, non erit apta hylech, si fuerit in die natiuitas. Si verò natiuitas fuerit nocturna, incipiamus à Luna: quæ si fuerit in aliquo prædictorũ locorum, secundũ quód prædiximus, erit apta hylech. Si autem Luna non fuerit in eis, aspicies post hoc ad Solem, qui si fuerit ante gradum septimæ per V. gradus vel infrà, aut si fuerit in quarta vel in quinta, erit aptus vt sit hylech, siue signum fuerit masculinum siue fœmininum. Si verò fuerit* ante ascendentem V. gradibus vel infrà: aut in ascendente, vel in secundo signo masculino, aptabitur etiam hylech. Si autem fuerit in aliquo istorũ locorum in signo fœminino, non erit aptus hylech. Quòd si luminarium aliquod non fuerit aptum hylech: Aspice post hoc natiuitatem, vtrum sit coniunctionalis aut præuentionalis, id est, vtrum sit post coniunctionem vel præ*

* Videtur legẽdum: in 5. gradib⁹, qui cuspidem septimæ antecedunt.

* Videtur redundare. Nam talis positus non noctem, sed diem efficit.

uentionem. Quòd si fuerit natiuitas coniunctionalis, & fuerit gradus coniunctionis in aliquo angulorum: vel in succedenti angulo: erit in loco apto hylech. Si verò prædictus gradus fuerit cadens ab his octo locis .i. ab angulis & à succedentibus angulis, non erit hylech. Aspicies tūc gradum partis fortunæ: qui si fuerit in aliquo angulorū, vel in succedentibus angulis: erit in loco apto hylech. Si verò cadēs fuerit ab his VIII. locis: aspicies post hoc gradum ascendentis & constitues eum hylech. Si verò natiuitas præuentionalis fuerit, incipies à gradu præuentionis, aspiciesq; eum sicut priùs fecisti in gradu coniunctionis: & post ipsum gradū partis fortunæ: post ipsum gradum ascendentis eo ordine quo prædiximus in gradu cōiunctionis. De sexu autem signorum non curabis.i. non aspicies vtrum sint signa illa mascul. vel fœmin. nisi tantummodo in luminaribus, hoc est, in gradu cōiunctionis, vel præuentionis & ascendentis & partis fortunæ non consideres vtrum sint in mascul. signis vel fœmin. tam in angulis, quàm in succedentibus angulorum: sed hæc quatuor tantùm erunt tunc apta hylech, cùm fuerint in his octo locis, id est, in angulis vel succedentibus eorum: si verò fuerint in locis recedentibus, id est, cadentibus ab angulis, non erunt apta hylech.

2 *Apparet itaq; quòd Sol sit hylech aptus in die, & nocte super terram, & sub terra in XI. locis, super terram in VI. locis, & sub terra in V. Luna quoq; apta erit hylech in die, & nocte super terram, & sub terra similiter in XI. locis, super terram in V. & sub terra in VI.*

3 Et cùm

3 *Et cum hoc si fuerit Luna in his locis sub radijs Solis, non erit apta hylech.*

4 *Aspicies autem hylech in angulis & succedentibus eorum secundum quod æquantur XII. domus circuli per gradus horarum ascendentis, secundum quod exponitur eius opus in canone planetarum, id est, in libro cursuum planetarum.*

5 *Cumque æquaueris domos hoc modo: omnis planeta qui fuerit ante gradum signi ascendentis, vel cuiuslibet domus per V. gradus, vel infrà, erit fortitudo eius valida in domo quæ ei succedit.*

6 *Et omnis locus ex locis quæ prædiximus, est aptus hylech: si aspexerit eum aliquis dominorum illius qui sit dominus domus, aut dominus exaltationis: aut dominus termini: aut triplicitatis: aut dominus faciei: & si non, non erit aptus hylech.*

De Alcochoden.

Et ex hoc Alcochoden, qui est significator vitæ .i. dominus annorum vel dans annos: quem cùm volueris scire, & iam prænosti hylech: eo ordine quem prædixi, aspicies dominum domus hylech, aut dominum exaltationis eius, aut dominum termini eius: aut dominum triplicitatis: aut faciei eius, quis horum fortior fuerit & autentior in loco hylech: & si aspexerit hylech, erit dignior alcochoden: quòd si non aspexerit hylech, qui fuerit pluris auctoritatis: aspicies eum qui fuerit auctoritatis minoris, donec inuenias aliquem ex illis qui aspiciat: quòd si non aspexerit hylech, nō poterit ille

b 2 locus

locus esse hylech: & tunc quæres ab alio hylech, & iterum quæres ab eodem secundo hylech alcochoden eo ordine quo prædiximus: quòd si æquales fuerint duo planetæ vel tres in auctoritate gradus hylech, & aspexerit vterq; , erit dignior alcochoden qui fuerit fortior loco. Si verò fuerint æquales in fortitudine loci, scilicet vbi fuerint ipsi planetæ, erit ille alcochoden qui propior fuerit gradui hylech. Quibusdam autem videbatur melius inspicere à domino domus: qui si aspexerit hylech, ponebant eum alcochoden, & non considerabant alterum: & si non inuenissent dominum domus aspicientem hylech, accipiebant dominum exaltationis: quem si aspicere viderent hylech, ponebant alcochoden eum, & non considerabant alium: similiter faciebant de domino triplicitatis termini atq; faciei per ordinem: & erat Dorotheus præponens dominum termini in hoc domino domus. Et quidam dixerunt, quòd si æquales fuerint duo planetæ, vel tres, vel plures in dignitate, & in propinquitate aspectus gradui hylech: ille erit alcochoden, qui erit in loco laudabili à Sole: id est, qui fuerit cum Sole in vno gradu per XVI. minuta, aut infrà: vel propinquior gradui anguli: aut in initio ortus sui, id est, cum mane apparuerit: aut fuerit in statione sua secunda, vel in aliquo esse scilicet laudibili à Sole, sicut prædiximus, ipse erit alchocoden. Si verò gradus Solis fuerit in hylech, & fuerit in Ariete vel in Leone, erit Sol hylech, & alcochoden simul: & non considerabitur alius alcochoden præter eũ

simi-

ſimiliter ſi fuerit gradus Lunæ hylech, & fuerit in Tau ro vel in Cancro, habeto eam pro hylech & alcochoden ſimul, & non conſiderabis alcochoden aliū præter eam.

7 Almut eſt qui præeſt natiuitati: ab eo ſignificatur eſſe nati poſt hylech & alcochoden, & ipſe planetis cæteris eſt pluris auctoritatis, in aſcendente & in locis luminarium atque in loco partis fortunæ, in loco quoque coniunctionis vel præuentionis, quæ eſt ante natiuitatē. Quòd ſi præfuerit aliquis planeta duobus locis aut tribus, aut quatuor, aut pluribus præ multitudine poteſtatis ſuæ, erit ipſe Almut, id eſt, auctor & ſignificator vitæ poſt hylech & alcochoden, & per eum ſignificatur eſſe nati. & quidam habent eum pro alcochoden ad dandum vitam.

1 Sequentia duo capita ad maximam & præcipuam Genethlialogicæ quæſtionem, qua vitæ ſpacium nati exponitur, pertinent. Etſi verò teſte Ptolemæo, huius quæſtionis non ſimplex aut leuis nec facilis ſit expoſitio, & deniq; magni laboris ſit prudentiæque non vulgaris videre, quando vitæ datoris vis extinguatur, & quæ ſtella ſit ἄτροπος ſeu vitæ nati interemptrix, perſpicere: Tamen præcepta quæ hic traduntur, nec adeo obſcura ſunt, nec difficilia, & tribus potiſsimum locis concluduntur. Omnino enim hæc tractatio dependet ex Apheticorum locorum, iiſque dominantium ſtellarum, atque denique aſtrorum locorumque interimentium deprehenſione, quorum vnumquodque quomodo ex traditione Ptolemæi dijudicandum ſit, primò capitulatim indicabo, poſteà verò his ſententiam autoris aliorumque Arabum attexam. Et ex hoc hylech &c.

περὶ τόπων ἀφετικῶν,

De locis Apheticis.

De his ſic dicit Ptolemæus: τόποι ἀφετικοὶ εἰσὶν ἐν οἷς εἶναι δεῖ πάντως τὸν μέλλοντα τὴν κυρίαν τῆς ἀφέσεως λαμβάνειν, hoc eſt:

Loca Aphetica seu loca prorogantia sunt, in quibus omninò necesse est reperiri eum qui velit vitæ moderandæ iurisdictione potiri. Numerat autem sicut prorogatores, ita loca in quibus prorogatores positi vitam decernunt, quinque, quorum series hæc est: Primus locus, quique cæteris potentia & autoritate hic præfertur, est medium cœli. Secundus & primò potestate proximus, est ascendens. Tertius est domus vndecima, ἀγαθοδαίμων. Quartus est septima domus. Quintus & reliquis debilior, est locus nonus θεός. Reliquæ septem domus sunt inutiles. Primò enim omne quod subterraneum est, id Ptolemæus in hoc pręclaro imperij genere meritò posthabendum docet, eo tantùm excepto, quod cum horoscopo in lucem prodit, hoc est, gradus 25. qui cardinem orientalem consequuntur. Deinde ex ijs locis qui supra terram extant, nec octauum τόπον ἀργόν, id est, locum otiosum dictum, qui nullo familiaritatis vinculo cum ascendente cohęret, accipere conuenit, nec duodecimum, qui κακοῦ δαίμονος, id est, mali dęmonis locus appellatur. Nam præterquàm quòd ab angulo pręcipitatur, horoscopoque est ἀσυνδετος, fumosa tenebricositas ex terrę vaporibus nata, astrorum ibi commorantium effluxus conturbat ac veluti abolet, qua de causa suis neque coloribus, neque magnitudinibus apparent. Loca autem quę ponit esse Aphetica omnia pręter 25. partes centro orientis succedentes, supra terram extant, & horoscopo in ęquinoctiali, vndecimus quidem sexangulo, decimus quadrato, nonus trigono, septimus denique aspectu opposito configurantur. Ad extremum id diligenter hic obseruandum est, singula loca tricenas ęquinoctialis partes comprehendere, quarum quinę cuspidem antecedunt, & 25. succedentes eandem sequuntur. Quapropter quamuis locus vndecimus vsque ad duodecimum per 30. gradus æquinoctialis extendatur: tamen quinque illi gradus vltimi vndecimę, etsi non omnino virtute careant, eam herbè vim non habent, vt stellam ibi commorantem dominam vitę efficiant. Quãdo verò locus idoneus, idoneo loco succedit, tunc illi quinque gradus vltimi nõ auferũtur, quia quamuis ratione loci cuius sunt pars, boni non sint, tamen ratione loci sequentis idonei censentur. Veluti 5. partes vltimę loci noni, licet non sint bonæ ratione loci noni,

sunt

ſunt tamen aptæ ratione loci decimi. Et quinque gradus vltimi decimę, quamuis reſpectu eiuſdem ſint impotentes & inutiles, idonei tamen iudicantur ratione ſequentis domus vndecimę. Proinde domum 9. & 10. abſque detractione quinque circa finem ſequentium partium conſiderare, eaſque ſolùm à prima, ſeptima, & vndecima, quarum domus ſequentes, nempe ſecunda, octaua, & duodecima non ſunt Apheticę, ſubtrahere debemus. Hęc ſunt Ptolemęi loca Aphetica.

περὶ ἀφετῶν,

De Aphetis.

Significatorem & principem moderandę vitę Chaldęi Ilech nominant, Ptolemęus verò κύριον τῆς ζωῆς καὶ ἀφέτην, id eſt, dimiſſorem, ἀπὸ τῆς ἀφέσεως appellat, quòd quaſi penſum poſsideat, ex quo deducta demiſſaque fila fatale ſpaciũ vitę hominis metiuntur. Etenim imaginem poëtarum de tribus Parcis, quas Varro à partu, mutatione vnius literę, deduci putat, huc pertinere cenſeo: has enim naſcentibus hominibus bonum aut malum conferre, atque eorundem vitam moderari & quaſi filando ducere arbitrantur. Lacheſis veluti colus penſum prębet, ex quo Chlotho ducit & contorquet fila, quę tãdem abrumpat Atropos. Quare Lacheſin Aphetam, Chlothon Aphetę profectionem, Atropon locum anæreticũ ſignificare putaui. Sed quibus principatus iſte vitæque diſpenſatio attribuenda ſit, longè minùs quàm in conſtitutione locorum Apheticorum Arabes à Ptolemęo diſſentiunt. Arabes in vnum ex his ſex, nempe in ☉ aut ☽ aut in gradum coniunctionis pręuentioniſue, aut deniq; in ſortem fortunarum vel in horoſcopum moderamen vitę transferunt. Sed Ptolemęus 5. ordinat, nempe ☉, ☽, horoſcopum, ſortem fortunarum, horumque locorum dominatorem, quorum quos eligere conueniat ex ipſius ſententia vitę rectores, ſequentes deſcriptiones ſatis apertè oſtendent.

In diurnis genituris aſpice

1. Solem, qui ſi in aliquo quinque dictorum locorum Apheticorum fuerit, præ cæteris Apheta eſto. Quòd ſi Sol ad vitam prorogandam propter loci ineptitudinem non idoneus eſſe videbitur, tunc conſequenter

2. Vide ☽. Et ſi nec Lunæ regimen hoc tribui queat, tunc

3. Ca-

3. Cape gubernatorem, qui habet tres ex dignitatibus quinque in locis tribus, nempe	1. ☉ 2. Coniunctionis præcedentis 3. Loco ascendentis	Nam talis planeta gubernator si fuerit in locis apheticis, luminaribus non aptis vitã moderabitur. Sed si nec hic in locis Apheticis reperiatur, tunc

4. Aphesis, seu vt vocant, Ilegium ad ascendens deuoluitur. Obserua in genituris diurnis respiciendum esse ad locum coniunctionis præcedentis, etsi immediatè ☍ præcessisset, atq; natiuitati esset vicinior. Nam Sol de die potentior quàm ☽ existit.

In genituris nocturnis.

1. Facias Apheta ☽, si fuerit in locis Apheticis.
2. Cape ☉, si fuerit in illis 25. gradibus, qui sequuntur centrum ascendentis. Et si neutrum luminare vitam queat prorogare, tunc vlteriùs

3. Cape gubernatorẽ, qui habuerit 3. ex quinque dignitatibus in locis tribus, nempe	1. ☽ loco. 2. loco ☍. 3. loco ⊕.	Nam si talis planeta in loco aphetico fuerit, vitam moderabitur: Si nõ, tunc

4. si præcesserit natiuitatis proximè coniunctio, capias ascendens, quia ☉ fauet ascendenti. Si vero proximè præcessit ☍, cape sortem fortunarum si fuerit in loco Aphetico: Si non, tunc iterum ad ascendens gubernatio deferenda est.

Notandum in genituris nocturnis attendendam esse oppositionem, etiam tum cùm coniunctio natiuitati proximior fuerit, quia ☽ fauet ☍, cum in ☌ nullam potestatem obtineat. Locus prӕterea ☍, vt suprà admonuimus, est loc⁹ luminaris, quod tempore oppositionis supra terram reperitur. Nam ☉ propter suam

suam præsentiam non patitur sibi eripi suum priuilegiũ, quod est, vt in diurna oppositione præferatur locus eius loco ☽, nisi ☉ in occidente ad vnguem reperiatur. Ad extremum illud hic repetatur, quòd per 5. dignitates apud Ptolemæum intelligantur domus, trigonus, altitudo, finis, coniunctio vel qualiscunq; alius aspectus, imò etiam intuentia imperantiaque, dummodo congruunt ad vnguem, aliàs non.

Cautela: Si ambo luminaria & propriæ conditionis gubernator (is verò est, qui in diurnis genituris in locis Solis, coniunctionis præcedentis & ascendente, in nocturnis verò in ☍ præcedente ☽ & horoscopo dominatur) in locis Apheticis fuerint, luminum id præferendum est, quod maioris virtutis ac in loco aptiore fuerit. Veluti in nocturnis genituris si sit ☽ in nona vel septima, Sol verò in ascendente: tunc Sol præferendus est Lunæ, & maximè si iuxta gradum ascendentis vel in dignitate sua, sed tamen in tra 25. gradus infra horizontem fuerit. In diurnis genituris, si sit ☽ in decima, ☉ in 9. tunc ☽ præponenda erit Soli. Sed si sit ☽ in decima & ☉ in 11. erunt penè ratione locorum pares: quare illud præferendum iudicabis, quod maiore prærogatiua fuerit præditum. Quòd si adhuc non satis notabiliter differre videbuntur, perpẽde, an alicui ipsorum dominus loci corpore aut benigno aspectu applicet. Nam si dominus loci Aphetæ potens, eundem Aphetam & præcipuè bono aspectu videat, prorogatorem multò robustiorem efficiet. Atque hæc sanè est causa, ob quam Arabes ius moderandæ vitæ nunquàm soli alicui planetæ attribuant, nisi etiam accedat alter, quem vocant Alcocodes, hoc est, qui dignitatem aliquam in loco futuri Aphetæ obtinens, eundem Aphetam insuper respicit. Cæterùm gubernator tum demum vtrisque luminibus præferendus est, quando duas habuerit conditiones. Prima est, vt ipsa sit in meliore loco Aphetico quàm luminaria. Secunda, vt ex quinque prærogatiuis colligat tres in locis tribus, nimirum in loco ☉, ☌ præced. & ascendente: Et aliàs tres in alijs locis tribus, nempe loco ☽, ☍ præced. & horoscopo, & tunc dicitur gubernator vtriusque temporis. Hæc est prorogatorum lex: restat vt Anæretas simili ordine recenseamus.

De Anæretis.

Anęretę seu μοῖραι ἀναιρετικαὶ, hoc est, partes interimentes, sunt corpora atque hostiles radij maleficorum, qui in progressionibus vitæ datori obuiantes vitam nati incidunt, aut saltem eidem magna pericula imminere portendunt. Nam verbum ἀναιρέω idem est quod occido,& ἀναιρέτης idem est quod occisor seu vitam incidens. Vnde etiam vulgò non vsque adeo ineptè, sicut putatur, abscissorem ab abscindenda vita vocarunt. Cæterùm interimentium partium apud Ptolemæum duo prima genera reperio: Vnum est eius, quæ versus præcedentia signa fit moderationis, & habet partem interimentem tantùm vnam, nimirum cardinem finitoris occidentalis, eò quòd domum vitæ abscondat. Siderum verò vel occursantium vel testificantium partes, adimunt saltem vel adijciunt aliquid ijs annis, qui à vitæ moderatore ad occasum vsque deducto colligebantur,& non interimunt, quòd non in locum Apheticum hæ impingant, sed contrà Apheta ad Anæretam feratur. Ac quantùm adijciant adimantúe, rem alioqui nonnihil obscuram infrà exemplo aliquo declarabimus. Alterum genus Anæretarum est eius directionis, quæ versus consequentia signa perficitur, & habet Anæretas præcipuos 16. quorum priores sex per se interficiunt, suntque maleficarum duo corpora, eorumque duo aspectus oppositi,& alij duo quadrati. Reliquorum decem Anæretarũ, qui generaliter non per se, sed cum aliqua conditione interficiunt, primus cæterisque validior est, tetragonus ipsius Aphetæ secundum successionem signorum procedens. Conditio verò seu potius causa propter quam hic tetragonus interimat est, quòd hæc loca, quæ ab initio repugnabant, naturam habeant contrariam. Ex hoc liquet, quòd maleficæ ab initio quadrangulo Aphetam pulsantis occurrens trigonus, ipso per se quadrato certiùs perimat. Arabes neque luminarium neq; maleficorum corpora, aut vllos eorum radios perimere tradiderunt, quando vitæ dominium susceperunt. Deinde sequuntur alij quatuor Anæretæ, ♄ & ♂ è signis dicto eorum audientibus aut aspicientibus secundum æquipollentiam: Veluti si tempore natiuitatis Apheta sit in parte secunda Geminorum, Anæreta verò in parte 29. Cancri: Hæc conditio, nempe vt ab initio sit anæreta in intuente cum loco Aphetico, hic est necessaria, nō autem

futem in aspectibus, quos suprà per se interimere diximus: veluti si ☉ sit Apheta lustrans Arietem, Saturnus verò Anæreta sit in Virgine proijciens radios suos quadratos in principium Geminorum: hi quadrati radij malefice, poterunt opprimere Aphetam Solem, quamuis Saturnus ab initio ☉ non respiciat: Sed eadem conditio etiam requiritur in obedientibus, quibus malefici veluti tyranni imperant. Quando itaque locus Aphetæ obedit loco Anæretæ, tunc Anæreta ad Aphetam deductus perimit. Verùm enimuerò cùm corpora senio confecta leui ex causa dissipentur, poterunt antiscia malorum in senibus, vitæ dominum per se seu absque prædicta conditione opprimere. Hinc trigoni maleficarũ è signis breuiũ ascẽsionũ afflicti interficiunt: Et econtrariò è signis longarũ ascensionũ deprauati hexagoni, eadẽ ex causa occidũt. Quas radiationes vt facilè discernas, aspice locum respicientem & locum in quem cadunt radij, & si domus horum locorum se respexerint sextili, erit natura radij illius sextilis: et si domus se respexerint ex quadrangulo, erit natura radij quadrati: & si trigono, trigoni, vnde imum medium cœli semper respicit horoscopum quadrato æquinoctialis: veluti si ♒ ascendat, in imo medio cœli intelligitur versari Taurus signum æquinoctialis, quamuis ratione zodiaci signum Geminorum ibidem reperiatur. Interimunt autem huiusmodi quoque quadrati, quia signa ex quadrato se respicientia vniuersaliter sunt naturæ contrariæ.

Ad extremum cùm ☽ vitæ moderationem inijt, Solis quoque locus interimit, quando videlicet malefici alicuius congressu oppressus à beneficorum nemine iuuatur aut liberatur. Quapropter cùm malefica sit in causa, vt locus ☉ incurrens Lunam existentẽ aphetam perimat, sequitur quòd si benefica loco maleficæ ponatur cum Sole, locum Solis nequaquàm interfecturum. Arabes Anæretis, quos numerauimus, cuspidem sextam, septimam, & octauam, atq; earundem cuspidum dominos adijciunt. Similiter & cuspidem quartæ, quando aquea & infortunata esse deprehenditur. Item loca tenebrosa, loca nebulosa, loca Eclipsis, loca Cometarum tempore natiuitatis apparentium, cor Scorpij, cor Leonis, Item ☊ & ☋ Lunæ, partem Martis, partem azemena; Denique mercurij radios □ & ☍ impedire dicunt.

dicunt: Lunam quoque ascendenti obuiantem interficere sicut ♂, & præsertim si dignitatem in octaua habeat. Hæc est Ptolemęi de hoc loco sententia. Reliquum est, vt quos autor vitæ rectores ex opinione aliorum eligere doceat, breuiter & quasi in tabella depingamus.

In diurnus genituris aspice

Primò ⊙, qui si fuerit
- Intra 5. gradus, qui supra horizontem ascenderunt in fine duodecimæ domus.
- In decima, In vndecima — in quouis signo,
- In septima, Octaua, Nona. — in signo masculino,
- Sol erit Ilech.

Secūdò aspice ☽, quæ si fuerit in
- Ascendente, Secunda, Tertia, Septima, Octaua. — in quouis signo,
- Intra 5. gradus, qui supra horizontem ascenderunt in fine duodecimę, In decima, In vndecima, In Quarta, Quinta, Intra 5. gradus septimę cardinem antecedentes. — in signo fœminino tantùm,
- Luna erit Ilech.

In nocturnis genituris aspice

Primò ☽, quę si fuerit
- Intra 5. gradus qui ascenderūt supra horizontem. In decima, In vndecima — in quouis signo.
- In septima, In octaua, In nona — in signo masculino tantùm,
- Luna erit Ilech.

Secun-

Secũdò ☉, qui si fuerit	ante gradum septimæ domus infra terram intra p.5.	in quouis signo,		☉ erit Ilech.
	In quarta.			
	In quinta.			
	In ascendente	in signo masculino,		
	In secunda			

Quòd si neutrũ luminare ilegio aptũ fuerit, præcesseritq; genituram	Coniunctio	Cape gradum	Cõiunctionis	si in angulo vel succedenti fuerit.
	Oppositio		Oppositionis	

Quòd si nec ista loca satis apta ilegio deprehendentur, tunc pars fortunarum vitam moderabitur, si in angulis aut succedentibus reperiatur: si non, gradus horoscopans vitam prorogabit. Sed genera signorum non hic, sed tãtummodo in luminaribus consideranda esse præcipiunt.

2 Sol secundum hanc rationem habet loca Aphetica supra terram sex, nimirum gradus 5. supra horizonta extantes, decimam, vndecimam, septimam, octauam & nonã. Sub terra quinque: nempe, quinq; gradus ante septimam, quartam, quintam, horoscopum & domum secundam. Luna verò habet loca Aphetica supra terram, 5. nempe, quinque gradus horoscopum antecedentes, decimam, vndecimam, septimam & octauam. Infra terram sex, nimirum ascendens, domum secundam, tertiam, quartam, Appare itaq; &c.

 tam,

tam, quintam, & quinque gradus cardinem occidentis antecedentes.

Et cum hoc si, &c.

3. Prima cautela: Luna combusta non potest esse ilech, imò nullus planeta combustus potest esse vitæ significator. De arcubus autem emersionum & occultationum, intra quos stellæ radijs Solis oppressæ comburuntur, suprà abunde dictum est.

Aspicies autem hylech, &c.

4. Secunda cautela, quę quomodo intelligenda sit, patere potest ex ijs quæ suprà de distributione 12. domiciliorum ex sententia Ioannis de Regiomonte & aliorum diximus.

Cumque [illegible]uaueris [illegible]. &c.

5 Tertia cautela, quę etiam cum doctrina Ptolemæi consentit, sed apud Ptolemęum vna domus protenditur spacio 30. partium æquinoctialis circuli, quarum quinque ante cuspidem domus, & vigintiquinque mox sequentes virtutem vnius domus obtinent. At autor videtur loqui de partibus zodiaci.

Et omnis locus.

6 quarta cautela, quę à Ptolemei doctrina dissentit. ἀφέτης seu Ilegium nulli decerni potest, nisi concurrat, quoq; Alcocodes, hoc est, planeta qui in loco Ilech dominatur, eundemq; aliquo aspectu intuetur. Quicunque enim planeta maiorem prærogatiuam in loco Ilech habuerit, eundemq; locum respexerit, eum vocant Alcocodes. Quòd si quando contingat plures simul attestari, potior in vtroque aspectu scilicet & dignitate præferendus est: qui enim habuerit plures dignitates, & fuerit ei propinquior gradibus, is erit Alcocodes. Denique si ☉ aut ☽ Apheta fuerit, sitq; in domicilio proprio aut exaltatiõe, tunc simul erit Ilech & Alcocodes, quando videlicet non habuerit aspicientẽ aliquẽ de dominis dignitatum essentialium. Sumunt aũt Arabes ex Alcocodeo coniecturas de longæuitate vel breuitate vitæ geniti. Nam Alcocodes repertus in angulo annos suos maiores, in succedenti, annos medios, in cadenti, annos minores largiri dicitur. Nulla huius rei exempla adferam, propterea ꝙ per se satis clara sit, & quòd hæ coniecturæ valde infirmæ sint, & à Ptolemæi doctrina dissentiant, neq; vllam physicam rationem præ se ferre videantur. Sanè si dominus loci potens locum ipsum, & præcipuè bono aspectu videat, Aphetam robustiorem reddit, & ob id vitam nato robustiorem & longiorem præstat, teste Ptolemæo, qui in locis Apheticis & interemptorijs, quibus suffragijs ea fulcita sint, diligenter pensitandũ esse docuit.

Planeta

Planeta ergo signi Aphetici amicus, si Aphetæ radio suo affulgeat, quamuis roboris multum ipsi adijciat, ne ex leui causa succumbat, vtq; Aneræetas sibi occurrentes faciliùs superet: tamen certum numerum annorum vitæ, qui maiore industria & labore perquirendus est, sine crassissimis erroribus vix indicare poterit.

7 Victorem seu dominum genituræ Arabes vocant Almuten natiuitatis, Greci κύριον γενέσεως: estq; Planeta qui plures potioresq; prærogatiuas obtinet in quinque locis Aphetarũ, nempè loco Solis, loco Lunæ, loco Cardinis exorientis, loco sortis fortunarum, loco ☌ vel ☍ luminarium proximè natiuitatem præcedentis. Quicunque ergo ex planetis in dictis locis maiorem potioremque suffragiorum copiam obtinuerit, is dominium genituræ sortietur. Per suffragia autem hic intelligimus dominium domus, altitudinis, trigoni & finium. Denique coniunctionem & qualemcunque aspectum alium, imò etiam intuentia imperantiaque. Iulius Firmicus lib. 4. cap. 12. eum esse dominum genituræ putat, cuius signum post natum hominem ☾ primò ingressura est. Veluti si quis prima natali hora Lunam in Ariete habuerit, quia Luna post ♈ ad ♉ secundo loco facit transitum, ♀ dominium genituræ adipiscetur, eò quòd ♉ sit signum ♀, & sic in cæteris signis. In hoc modo obseruandum est, quòd neque ☉ neque ☾ in aliqua genitura domini efficiantur. Quare si ☾ fuerit in ♊ inuenta eo die quo nascitur homo, tunc neque in ♋, hoc est, in domo sua, neque in ♌ domo Solis genituræ dominum significabit: sed cùm hæc signa transierit, & ad aliud signum venerit, tunc genituræ dominum indicabit, Quia itaq; ♍ domus ☿ est, is dominus genituræ efficietur. Sicut autem pleraque alia Firmici, ita hoc quoque præceptum dissentit à vera doctrina Ptolemæi, etiamsi aliquam similitudinem habere videatur cum Ptolemæi regula, qua locum planetæ aut radium, super quẽ primò significator motu diurno ceciderit, obseruare præcipit, vt infrà videbimus. Sed hęc ratio alia est.

Almutes est qui prę tati natiui- &c.

De profectione signorum.

1 *Et ex hoc signum profectionis in annis natiuitatum atque*

atque mundi. 2. *Nam in annis natiuitatum scientia est, vt aspicias quot anni transierunt nato ex annis solaribus perfectis, aspiciesque omni anno signum vnum, & incipies ab ascendente nati per successionem signorum, quousque finitus fuerit numerus, signum quod succedit est signum profectionis ab ascendente, signum videlicet anni intrātis, quem non misisti in numero, hoc erit in tali gradu sicut fuit in ascendente natiuitatis: & dominus eiusdem dicitur alcochoden: cuius interpretatio est dominus anni. Similiter numerabis à signo Solis vnicuiq; anno signum vnum, & exibit per hoc signum profectionis à Sole. Similiter à signo Lunæ & à medio cœli, & à parte fortunæ in similitudinem gradus radicis, id est, puncti natiuitatis. Cuius rei exemplar est, quòd quidam natus est oriente Capricorno, scilicet XVII. gradu eius: & Sol erat in piscibus XV. gradu: & medium cœli Scorpionis octo grad. & Luna in Libra XV. grad. & pars fortunæ in Leone XVII. grad. & iam transierunt nato tres anni perfecti, peruenietque quartus annus ab ascēdente in Ariete, qui est quartus à Capricorno vsque ad XVII. gradum eiusdem Arietis, & erit Mars alcochoden: & peruenit locus Solis ad Geminos vsque ad XV. gra. eiusdem signi: & peruenit Luna ad Capricornum ad XV. grad. & profectus à medio cœli ad octo grad. Aquarij, & profectus à parte fortunæ peruenit vsque ad XVII. gradum Scorpij.*

3 *Cumque peruenerit annus ad gradum profectionis, vt ad XVII. gradum Arietis in hoc exemplo: & fuerit*

inter ipsum & similē gradū succedētis signi, ad quē debet peruenire annus sequēs, in eadē domo planeta vel radij eius: & volueris scire quādo puenerit profectio ad ipsum planetā vel ad radios eius: aspicies qd sit inter gradū ad quē pueniet annus, & planetā vel radios ex gradibus & minutis: & multiplicabis illud p XII. & sextā illius numeri, quē multiplicas vel in XII. gra. & VI. vnius grad. & quot prouenerint, erūt dies ex anno illo in quo fueris, in quibus pueniet pfectio a gradu in quo incipit, vsq; ad gradū ad quē numerasti, post fiet pfectio ipsius planetæ.

Et ex hoc signũ profectio.&c.

1 Loca Aphetica tempore rerum exortus in certis partibus signiferi deprehensa non manent fixa, sed annuis, menstruis diurnisque reuolutionibus interuallo 30. graduũ zodiaci in consequentia signa promouentur. Talem horum locorum εἰς τὰ ἑπόμενα progresſionem, vulgò profectionem nominant, cuius duas species hoc in loco autor ponit. Vna est profectio natiuitatum, altera annorum mundi.

Nam in annis natiuitatũ &c.

2 Ac annua quidem quinq; locorum Apheticorum in genituris hominum profectio est, in qua generaliter vnicuique anno Solari spacium vnius signi, id est, 30. partes deputantur. Planetam verò qui huiusmodi signo dominatur, dominum anni seu Chronocratorem annuum vocant. Quòd si prædictæ 30. partes duorum

duorum distinctorum signorum terminis concludantur, sicut plærunque accidit, tunc quoque dominium annuum diuersis planetis per partes temporis distribuitur. Verbi gratia: Si in genitura alicuius 12. part. ♈ in exorientem cardinem incidat, primus annus habebit spacium signiferi, quod à parte 12. ♈ ad partem 12. ♉ protenditur. Et ita primis 7. mensibus & 9. diebus præerunt ♂ & ☉ pro 18. partibus. Residuum anni, hoc est, menses 4. dies 26. gubernabunt ☽ & ♀, qui ijdem planetę primam partem sequentis anni disponent, ita vt dominium vltimæ partis eiusdem sequentis anni deuoluatur ad ☿ Geminorum dominum. In fine tertij anni pertinget profectio ad par. 12. ♋, eritque Chronocrator eius ☽ cum ♃: & sic consequenter iuxta signorum succedentium ordinem annuos temporum arbitros ordinabimus, vsque ad annum duodecimum, quo completo, anno tertiodecimo profectio ad ἐποχὴν seu ad locum radicis, id est, ad gradum cardinis exorientis, dominumque ☉ & ♂ rursum reuertetur, easdemque ad vices exibit: atque hoc modo, vt dictum est, quilibet locus Apheticus, loca hæc cœli ad finem vitæ orbiculariter lustrans, duodecimo quoque anno vnam periodum complebit. Quòd si ergo pluribus annis nato exactis scire cupias, quem locum profectio horoscopi inambulet, partiaris annos nati completos per 12. & numerum qui remanet extende ab horoscopo eo modo, vt monuimus. Viuat iam, exempli gratia, natus, cuius horoscopus fuit par. 14. ♌ annum labentem 40. Quare habebit annos completos 39. qui per 12. secti relinquunt 3. annos completos, quorum primum Leoni, secundum ♍, tertium ♎ si tribuamus, anno ætatis nati labenti, hoc est, anno ætatis nati 40. horoscopum ad par. 14. Scorpionis processisse intelligemus, ac ♂ signi illius dominum, chronocratorem atque anni huiusmodi principalem dominum constituemus, donec eadem progresio in ♐ feratur, quod fiet post reuolutionis dies 194. ferè: siquidem profectio annua singulis diebus scrupula prima 4. & præterea secundaria scrupula 56. peragrat, tum enim ♃ dominus Sagittarij, Marti in imperio annuo succedet. Hæc autem quæ dicta sunt de profectione horoscopi, ex cuius applicatione ad benigniores vel prauiores planetarum radiationes bona vel mala accidentiá in corpore nati illo anno

obuentura præuidentur, pari penitus ratione & modo de gradu culminante pro magisterio, de gradu ☉ pro dignitate & honore, deque reliquis ilegiorum partibus pro accidentibus alijs intelligenda sunt. Sed hæc omnia in genituris, quas accuratiùs perspicere volumus, præstabit distribuere per tabulam, quam in hunc modum conficies. In prima serie ponantur anni ætatis nati à 1. ad 12. In secunda à 13. ad 24. In tertia à 25. in 36. in quarta ab 37. ad 48. & sic deinceps vsque ad annos vitæ nati vltimos. Posteà in vertice annorum ætatis atque seriei prima scribantur vertentes anni Christi, qui initium genituræ continent, quibus mox addantur 12. atque quod hinc nascitur, ponatur in fastigiò secundæ seriei, seu supra annum ætatis 13. & sic deinceps 12. annos addendo pergendum est, donec ad seriem annorum ætatis nati vltimam deueniatur: quo factò è regione anni 1. ætatis ponenda est in signo & gradu epocha horoscopi, deinde epocha Lunæ: tertiò epocha ☉: quartò epocha M.C. quintò & vltimò epocha partis fortunarum. Hæc verticalia signa si secundum naturalem seriem ad pedem tabulæ vsque deducantur, tabula profectionum annuarum absoluetur, sicut videre est in genitura assumpta, cuius quinque locorum Apheticorum ἐποχὰς & profectiones exempli gratia tibi hic πινακικῶς subiecimus.

Anni Christi.	1527	1539	1551	1563	1575	horosc.	☽	☉	M.C.	⊕ horosc.
	1	13	25	37	49	♎26 44	♒27.52	♊ 8.54	♌ 1.39	♋15.42
	2	14	26	38	50	♏	♓	♋	♍	♌
	3	15	27	39	51	♐	♈	♌	♎	♍
Anni	4	16	28	40	52	♑	♉	♍	♏	♎
ætatis.	5	17	29	41	53	♒	♊	♎	♐	♏
	6	18	30	42	54	♓	♋	♏	♑	♐
	7	19	31	43	55	♈	♌	♐	♒	♑
	8	20	32	44	56	♉	♍	♑	♓	♒
	9	21	33	45	57	♊	♎	♒	♈	♓
	10	22	34	46	58	♋	♏	♓	♉	♈
	11	23	35	47	59	♌	♐	♈	♊	♉
	12	24	36	48	60	♍	♑	♉	♋	♊

Præsi-

Præsidio huius tabellæ rudiores facilimè deprehendere poterunt, ad quod signum quæuis annua profectio quolibet anno ætatis nati applicet. Vt in nostro exemplo anno ætatis 41. currente, qui incidet in annnm Christi labentem 1567. perueniet annua profectio horoscopi ad partem 26. scrup. 44 1ª. Aquarij, Lunę ad part. 27. scrup. 52. Geminorum, Solis ad par. 8. sc. 54 1ª ♎, Medij cœli ad par. 1. scrup. 39 1ª ♐, Sortis ad par. 15. scr. 42 1ª Scorpij, &c.

3 Sequitur de inuenienda annua apheticorum locorum progressione in diebus: Si inquit, peruenerit annus profectionis ad gradum alicuius signi & loci, verbi gratia ad 17. par. ♈, sueritque inter ipsum & similem gradum signi succedentis, hoc est, par. 17. ♉, quæ eundem annum finit, atque ad quā eadem progressio sequentis anni deuoluetur corpus vel radij planetæ alicuius, & placeat cognoscere diem, quo profectio dictum planetam vel radios eius sit consecutura: tunc partes & scrupula, quę inter gradum, ad quem annua profectio peruenit, & planetam radiosúe eius cadunt, multiplica per $12\frac{1}{6}$, hoc est, dabis vnicuilibet gradui 12. dies & 4. horas, & prouenięt dies, qui sunt à principio illius anni, vsque ad tempus quo profectio applicabit ad planetam aut eius radios. Verbi gratia, in eodem exemplo sint Saturni quadrangulares radij in 5. part. ♉, arcus qui inter partem primam quæsitę profectionis, hoc est, part. 17. ♈, & radios quadratos Saturni intercipiuntur par. 18. quæ per $12\frac{1}{6}$ multiplicatæ proferunt dies 219. reuolutionis, quibus exactis progressio radios Saturni ingredietur. Porro distantiam seu arcum ab initio annuæ profectionis ad initium loci sequentis, de quo est quæstio, in partibus atque scrupulis, si adfuerint, sic computabis. Cape aspectum aut alium locum, de cuius applicatione ad annuam profectionem quæritur, atque ab eodem auser annuæ profectionis initium, & remanebit differentia inter principium annuæ profectionis & locum propositum. Exempli gratia, epocha profectionis horoscopi in assumpta genitura anno Christi Dei 1567. ætatis verò nati 41. perueniet, vt panlò antè dicebamus, ad partem 26. scrup. 44 1ª. Aquarij. Quæritur iam quo die eiusdem anni apprehensura sit hęc progressio radium quadratum Martis, qui in par. 28. scrup. 21 1ª. eiusdem Aquarij incidit.

Cumque peruenerit an. &c.

d 3 Primò

Tabella profectionum annuarum in diebus.

par.	dies	ho.	ſc.1^{a}
1	12	4	12
2	24	8	23
3	36	12	35
4	48	16	46
5	60	20	58
6	73	1	10
7	85	5	21
8	97	9	33
9	109	13	45
10	121	17	56
11	133	22	8
12	146	2	19
13	158	6	31
14	170	10	42
15	182	14	54
16	144	19	6
17	206	23	17
18	219	3	29
19	231	7	40
20	243	11	2
21	255	16	4
22	267	20	15
23	280	0	27
24	292	4	38
25	304	8	50
26	316	13	2
27	328	17	13
28	340	21	25
29	353	1	37
30	365	5	49

Primò ſubtrahe principiũ annuæ profectionis à loco quadraturę Martis, & remanebit media diſtantia par.1.ſcrupu.37 1^{a}.

Sig.	P.	ſcr.1^{a}.	
3	28	21	Quadratura Martis
3	26	44	initiũ annuę profectiõis.
0	1	37	Diſtantia inter initiũ profectionis & □ Martis.

Duciam $12\frac{1}{6}$ in diſtantię p.1.ſcr.37 1^{a}, & prouenient dies $19\frac{2}{3}$.quibus emenſis progreſsio horoſcopi in hac reuolutione Martis quadraturam tranſibit. Aliud exemplum:Placet ſcire, quo die dicti anni profectio conſecutura ſit quadratum radium Solis, qui in par.8. ſcrupu. 54 1^{a} Piſcium incidit.Subtracto annuę profectionis principio à quadratura Solis, reſtant par.12.ſcrup. 10 1^{a}, quę multiplicata per $12\frac{1}{6}$.produ͂t dies 148. quibus exactis profectio horoſcopi in dicto anno ętatis quadratũ Solis aſſequetur. Sed tempus progreſſionum annuarum in diebus opeappoſitę tabellę adiutus, faciliùs ſupputare poterunt rudiores. Cognitis enim partibus atque ſcrupulis,quibus initium profectionis & locus ſequens diſsidẽt, ingredere tabellam cum partibus integris,nam è regione offeret ſe tempus progreſsionis quęſitæ in diebus,horis & ſcrupulis, cui pro quibuslibet ſcrupulis primis quinque, ſi vnum diem adiicias,verum tempus profectionis conflabis.Vt in priore exẽplo,partibus 12.reſpondent dies 146.horę 2.ſcrup.19 1^{a},quibus ſi dies 2.ratione ſcru.10 1^{a} adiicias,habebis tempus verum dierum

rum 148.hor.2.scru.19 1ª. Iam vt anni mensem & diem eius, in quem reperta applicatio incidit, queas agnoscere, inuentis diebus profectionis, adde dies qui numerantur à principio anni Christi, ad punctum natiuitatis seu potius reuolutionis, quę nihil aliud est, quàm Solis ad suã in genitura ἐποχὴν reditus, nam numerus dierum, qui hinc exurgit, in tabella mensium vsualiũ, quam tibi hic & suprà in tractatu περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης ordinaui, facilè ostẽdet, in quem diem mẽsis reperta profectionis applicatio incidat. In nostro exemplo à principio anni Christi ad radicem geniturę, elapsi sunt dies 141. horę 3. scru. 47 1ª. Quòd si adhuc exactiùs hunc numerum scire velis, tunc rationem reuolutionis anni 41. auferre debes à prędicto tempore horas 21. scrup. 12 1ª, quo facto relinquetur reuolutionis tempus exactum, nempe dies 140. horę 6. scrup. 35 1ª, quod tempus inuento tempori profectionis, hoc est, diebus 148. iungentes, producemus dies 288. hor. 6. scrupu. 35 1ª, à quo numero dierum proximè minor numerus, nempe 274. qui è regione Septembris in tabella anni bissextilis ponitur, ablatus, relinquit dies cõpletos 14. ho. 6. scr. 35 1ª Octobris, in quorũ fine horoscopus ad quadraturam Solis prouoluetur. Obserua si ex additione duorum temporum excrescant dies plures, quàm vnus annus Solaris continet, tunc si annus labens fuerit communis, dies 365. si bissextilis, dies 366. reiiciendos esse, atque id quod restat, ad annum Christi immediatè sequentem referendum. Cęterùm Ptolemæus circa finem quadripartitæ constructionis docet, significatores cuiuslibet geniturę nõ tantùm per annos, sed etiam per menses & dies progredi. Ac annuarum profectionum ratio dilucidè iam declarata est. In profectione autẽ menstrua vnicuique mensium profectionalium, qui sunt 13. numero, datur signum vnum, eiusq́ue dominus pręses, vt diximus, ita quòd signum cuiuslibet profectionis annuę, sit signum primi mensis profectionalis eiusdem anni. Vnus ergo annus in 13 partes dirimendus est, quarum quęlibet dicitur mensis profectionalis. Hoc pacto efficietur, vt in succedenti reuolutione tam in anno, quàm in mense ad signum sequens profectione perueniamus. Veluti in superiore exemplo anno 41. profectio annua horoscopi peruenit ad partem 26. scrupu. 44 1ª. Aquarij, quod

idem

idem est signum primi mensis profectionalis eiusdem anni: ♓ secundi: ♈ tertii: ♉ .quarti: ♊ quinti: ♋ sexti: ♌ septimi: ♍ octaui: ♎ noni: ♏ decimi: ♐ vndecimi: ♑ duodecimi: ♒ decimitertii: ♓ decimaquarti, qui mensis profectionalis simul est initium anni sequentis. Ex quo patet, menstruam profectionẽ ex vno in aliud signum detulisse annuum dominatum per vnũ signum. Cùm igiur annus diuiditur in 13. menses, fit vt vnus mensis profectionalis contineat dies 28. horas 2. scrupu. 17 1ª, 37 2ª. Sed Ptolemæus prætermittit horas & scrnpula, & quia parum erroris adducere poterant, & quia facilè se insinuabant cõstruẽti tabulas. Similiter etiam pro profectione diurna, mensis vnus profectionalis partiẽdus est in partes 13. æquales, quarum quælibet habebit dies 2. horas 3. & scrupu. 52 1ª ferè. Cæterùm vt cognoscas quo pertingat profectio tam mensurna quàm diurna ad quodcunque tempus in anno propositum, supputa tẽpus elapsum à principio annuæ conuersionis anni currentis, vsque ad tempus propositum vel assumptum, hoc modo: Numera primò dies & reliquas partes temporis, si adsint, comprehensas inter principium mensis currentis vsualis, & epocham natiuitatis, seu quod idem est, pũctum reuolutionis, & tempus hoc adde numero dierum reperto è regione mensis vsualis immediatè præcedentis posito, in prima quidem serie, si fuerit annus cõmunis, in secunda si bissextilis, tempus quod hinc exoritur (est autem id quod inter principium anni Romanorum seu Christi, & epocham Solis in natiuitate comprehenditur) serua per totũ annum Solarem. Deinde eodem modo, quem diximus, addisce, quantum tempus effluxit ab initio anni Romanorum vsque ad tempus propositum: Tandem subtrahe prius à posteriore, & relinquetur tempus transactum à radice conuersionis vsque ad tempus propositum. Id emensum tempus iam inuentum quære in tabula mensium profectionalium: veluti fieri solet, quando per medium motum cuiuscunque planetę quæritur tempus ei motui correspondens. Ac si præcisè in area tabellæ inueneris tempus, numerus sinister ostendet tibi numerum mensium profectionalium trãsactorum ab initio anni Solaris currentis. Si autem tuum tempus non præcisè inueneris in area tabellæ, cape tempus exactum proximè minus, atque id ipsum à tempore, quod

re, quod in tabulam mittere non potuisti, subtrahe, vt superflui dies cum scrupulis relinquantur. Dabis autem cuilibet mensi profectionali signum vnum, incipiẽdo à signo profectionis annuæ. Dies verò superfluos cum scrupulis adhærentibus mitte in tabulam profectionis mensurnæ, & è regione offerent se gradus & scrup. addenda signis & gradibus priùs notatis, & sic perduceris ad locum zodiaci, quo peruenit profectio in fine temporis transacti. Quòd si modo prædicto cum diebus superfluis ingressus fueris tabulam profectionis diurnę, elicies numerum signorum & graduum computandorum à signo profectionis mensurnæ: quibus cognitis loca vniuersarum profectionũ inuenta habebis. Exemplari discursu rem planiorem faciemus. In assumpto exemplo atque in reditu anni 41. ostensum est, annuam profectionem horoscopi attigisse p. 26. scr. 44. 1ª. Aquarij, idq; die Maij 20. completo, horis 6. scr. 35 1ª. Nam à tempore radicis ratione præsentis reuolutionis horas 21. sc. 12. 1ª. auferenda esse, paulò antè dicebamus. Sint iam exempli gratia inuestiganda loca profectionum ad 9. diem Iulij eiusdem anni currentis. Primò tempus quod ab initio anni Romanorum ad punctum reuolutionis effluxit, reperitur esse dierum 141. hor. 6. sc. 35. 1ª, est enim currens præsens annus bissextilis. Deinde similiter idem tempus, quod ab eodem initio ad tempus propositum protenditur, est dierum 191. à quibus si subtrahatur tempus prius, nempè dies 141. horæ 6. scrup. 35. 1ª, remanebũt dies 49. horę 17. scrup. 25. 1ª, quod est tempus à radice conuersionis ad limitem temporis propositi emensum. Hunc dierum scrupulorumq; temporis numerum si mittas in aream tabellæ iam iã à nobis descriptę, inuenies ei correspondere partes 5. ferè, quas iunge cum partibus 26. scr. 44. 1ª Aquarij, fiunt p. 1. scr. 44. 1ª Piscium. Quapropter pronunciabis annuam progressionẽ horoscopi ad datum tempus processisse ad p. 1. scrup. 44. 1ª Piscium. Cęterùm pro profectione mẽstrua habẽda, tempus illud, nempè dies 49. horas 17. scrup. 25. 1ª, in area sequentis tabellæ mensium porfectionalium quærendum est. Id verò cum ibi nõ reperiatur, subtrahe ab eo numerum proximè minorem ibidẽ repertum, nempè dies 28. hor. 2. scrup. 17. 1ª, 37. 2ª, quo facto remanebũt dies 21, horæ 15. scr. 7. 1ª 23. 2ª. vltra vnum mensem

profectionalem completum. Quapropter mensis secundus habet signum secundum à signo profectionis annuę, id est, à signo Aquarij incipiendo, atque ab eius parte 26. scr. 44. 1ª, ad part. 26. scrup. 44. 1ª Piscium progrediēdo. Porrò superfluis diebus 21. horis 15. & reliquis scrupulis adhærentibus in tabula profectionis mensurnæ in diebus respondent part. 23. scr. 5. 1ª, 46. 2ª, quæ adde partibus 26. scr. 44 1ª Piscium, & produces part. 19. sc. 49. 1ª, 46. 2ª Arietis, & hic est locus profectionis mensurnæ ad tempus propositum. Eodem modo cum dicto superfluo tempore intrando tabellam profectionis diurnę, deprehendes signa 10. p. 0. scr. 15. 1ª computanda à par. 26. scr. 44. 1ª Piscium: quo facto inuenies profectionem diurnam ad datum diem processisse ad partem 27. Capricorni. Ex his profectiones horoscopi omnes patent ad vnguem. Neq; verò reliqua loca Aphetica aliter, sed planè eodem modo procedere cogitandum est.

TABELLA MENSIVM PROFECTIONA-lium & vsualium.

Menses profectionales.	Dies	Horæ	1ª	2ª.
1	28	2	17	37
2	56	4	35	14
3	84	6	52	51
4	112	9	10	28
5	140	11	28	5
6	168	13	45	42
7	196	16	3	18
8	224	18	20	55
9	252	20	38	32
10	280	22	56	9
11	309	1	13	46
12	337	3	31	23
13	365	5	49	0

Menses Vsuales	Anni Cōis Dies	Anni Bissex. Dies
Ianuarius	31	31
Februarius	59	60
Martius	90	91
Aprilis	120	121
Maius	151	152
Iunius	181	182
Iulius	212	213
Augustus	243	244
September	273	274
October	304	305
Nouember	334	335
December	365	366

TABVLA PROFECTIONIS
Menſurnæ.

In diebus					In horis & ſcrupulis							
Dies	Sc.	P.	1^a	2^a	Horę	P.	1^a	1^a	Min.	P.	1^a	1^a
1	0	1	4	4	1	0	2	40	31	1	22	45
2	0	2	8	8	2	0	5	20	32	1	25	25
3	0	3	12	12	3	0	8	0	33	1	28	6
4	0	4	16	16	4	0	10	41	34	1	30	46
5	0	5	20	20	5	0	13	21	35	1	33	26
6	0	6	24	24	6	0	16	1	36	1	36	6
7	0	7	28	28	7	0	18	41	37	1	38	46
8	0	8	32	32	8	0	21	21	38	1	41	26
9	0	9	36	36	9	0	24	1	39	1	44	7
10	0	10	40	40	10	0	26	42	40	1	46	47
11	0	11	44	44	11	0	29	22	41	2	49	27
12	0	12	48	48	12	0	32	2	42	2	51	7
13	0	13	52	52	13	0	34	42	43	2	54	47
14	0	14	56	56	14	0	37	22	44	2	57	27
15	0	16	1	0	15	0	40	3	45	2	0	8
16	0	17	5	4	16	0	42	43	46	2	2	48
17	0	18	9	8	17	0	45	23	47	2	5	28
18	0	19	13	12	18	0	48	3	48	2	8	8
19	0	20	17	16	19	0	50	43	49	2	10	48
20	0	21	21	20	20	0	53	23	50	2	13	28
21	0	22	25	24	21	0	56	4	51	2	16	9
22	0	23	29	28	22	0	58	44	52	2	18	49
23	0	24	33	32	23	1	1	24	53	2	21	29
24	0	25	37	36	24	1	4	4	54	2	24	9
25	0	26	41	40	25	1	6	44	55	2	26	49
26	0	27	45	44	26	1	9	24	56	2	29	29
27	0	28	49	48	27	1	12	5	57	2	32	10
28	0	29	53	52	28	1	14	45	58	2	34	50
29	1	0	57	56	29	1	17	25	59	2	37	30
					30	1	20	5	60	2	40	10

TABVLA PROFECTIONIS
Diurnæ.

Dies	Sc.	P.	1^a	2^a	Horę	P.	1^a	2^a	Min.	P.	1^a	2^a
1	0	13	52	52	1	0	34	42	31	17	55	48
2	0	27	45	45	2	1	9	24	32	18	30	30
3	1	11	38	37	3	1	44	7	33	19	5	12
4	1	25	31	29	4	2	18	49	34	19	39	54
5	2	9	24	21	5	2	53	31	35	20	14	36
6	2	23	17	14	6	3	28	13	36	20	49	18
7	3	7	10	6	7	4	2	55	37	21	24	1
8	3	21	2	58	8	4	37	37	38	21	58	43
9	4	4	55	51	9	5	12	20	39	22	23	25
10	4	18	48	43	10	5	47	2	40	23	8	7
11	5	2	4	35	11	6	21	44	41	23	42	49
12	5	16	34	28	12	6	56	26	42	24	17	32
13	6	0	27	20	13	7	31	8	43	24	52	14
14	6	14	20	12	14	8	5	51	44	25	26	56
15	6	28	13	4	15	8	40	33	45	26	1	38
16	7	12	5	57	16	9	15	15	46	26	36	20
17	7	25	58	49	17	9	49	57	47	27	11	2
18	8	9	51	41	18	10	24	39	48	27	45	45
19	8	23	44	34	19	10	59	21	49	28	20	27
20	9	7	37	26	20	11	34	4	50	28	55	9
21	9	21	30	18	21	12	8	46	51	29	29	51
22	10	5	23	11	22	12	43	28	52	30	14	33
23	10	19	16	3	23	13	18	10	53	30	39	15
24	11	3	8	55	24	13	52	52	54	31	13	58
25	11	17	1	47	25	14	27	34	55	31	48	40
26	0	0	54	40	26	14	2	17	56	32	23	22
27	0	14	47	32	27	15	36	59	57	32	58	4
28	0	28	40	24	28	16	11	41	58	33	32	46
29	1	12	33	15	29	16	46	23	59	34	7	29
30					30	17	21	5	60	34	42	11

4 Quod

4 Quod attinet ad profectiones annorum mundi, quarum epochæ à magnis coniunctionibus sumuntur, earum latiorem expositionem de industria omisimus, tum quòd tota hęc res nobis esset in vniuersum suspecta, atque propter causas anteà dictas plena absurdorum errorum videatur: tum verò quòd per se sit facilis, atque ex ijs quæ de profectionibus geniturarum diximus, satis perspicua, nisi quòd speciem aliquam difficultatis ipsi adfert Alcabicius, dum annorum mūdi profectiones nō ad annos Solares, sed ad annos Persarum accommodat. Profectio autē, &c.

De directione significatoris.

1 *Et ex hoc sequitur atazir, id est, directio: hoc est vt dirigas significatorem aliquem, ad aliquem locum signorum, & scias quid sit inter eos ex gradibus directionis, accipiesq́ vnicuique gradui annum vnum. Cùm ergo volueris scire hoc, & fuerit ille significator in ascendente, quem vis dirigere ad aliquam partem circuli, minue ascensiones gradus in quo fuerit significator quem volueris dirigere, per ascensiones regionis de ascēsionibus gradus illius, ad quem volueris dirigere eū: & quod remanserit, erit gradus directionis. Quòd si fuerit significator in gradu septimæ: minues ascensiones nadir, id est, oppositi gradus in quo est significator, de ascensionibus nadir illius gradus ad quem volueris ipsum dirigere in illa regiōe. Si verò fuerit significator in medio cœli vel in angulo terræ: minues ascensiones gradus significatoris de ascēsionibus illius gradus, ad quē volueris eū dirigere per ascensiones circuli directi: & quod remanserit, erit gradus directionis.* 2 *Si verò fuerit ille significator quem volueris dirigere, in aliquo loco extra quatuor angulos: aspicies longitudinem eius ab aliquo horum angulorū,*

qui sunt angulus medij cœli, atq; angulus terræ: hoc est, vt aspicies significatorem, qui si fuerit inter ascendens & medium cœli, minues ascensiones gradus medij cœli per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris. Et si fuerit inter VII. & medium cœli: minues ascensiones gradus significatoris de ascensionibus gradus medij cœli per circulũ directum: & quod remanserit, ex qualicunque horum locorum fuerit, illud diuides per partes horarum illius diei gradus in quo fuerit significator: & quod exierit, erunt horæ longitudinis ab angulo. Et si fuerit inter ascendens & angulum terræ: minues ascensiones gradus significatoris per circulum directum de ascensionibus gradus anguli terræ. Rursus si fuerit significator inter angulum terræ & VII. minues ascensiones gradus anguli terræ per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris: & quod remanserit ex qualicunque horum locorum, diuides per tempora horarum diei nadir: id est, oppositi gradus significatoris: & quod exierit, ipsæ erunt longitudinis horæ ab angulo. Cumq; scieueris longitudinis horas ab angulo, & volueris dirigere significatorem ad aliquem locum circuli signorum: & fuerit significator in medio circuli orientalis, qui est à medio cœli vsque ad angulum terræ, de eis quæ succedunt ascendens: minue ascensiones gradus illius, in quo fuerit significator de ascensionibus gradus illus, ad quem volueris dirigere per circulũ directum: & quod remanserit, erit significator circuli directi seruã eum. Post hoc minues ascensiones illius gradus,

id est, per tempora horaria nocturna.

dus, in quo fuerit significator per ascensiones regionis de ascensionibus illius gradus, ad quem volueris eum dirigere: & quod remanserit, erit significator regionis: post hoc aspice residuum, quod fuerit inter significatorem circuli directi, & significatorem regionis, accipiesq́ sextam partẽ eius, & multiplicabis in horas longitudinis ab angulo, & quod fuerit, erit æquatio: & si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes æquationem super significatorem circuli directi. Et si fuerit significator circuli directi plus, minues æquationem ex eo: & quod remanserit, erit gradus directionis.

3 Item si fuerit significator, quem volueris dirigere, in medietate circuli occidentalis: quæ est ab angulo terræ, usque ad medium cœli de eo quod succedit VII. minues ascensiones nadir gradus significatoris, quem volueris dirigere de ascensionibus nadir gradus illius, ad quem volueris dirigere eum, per circulum directum: & quod remanserit, erit significator circuli directi. Post hoc minues ascensiones nadir gradus significatoris per ascensiones regionis de ascensionibus nadir gradus illius, ad quẽ volueris eum dirigere: & quod remanserit, erit significator regionis: deinde accipies residuum, quod fuerit inter significatorem circuli directi, & significatorẽ regionis, accipiesq́ sextam partem eius, & multiplicabis in horas longitudinis ab angulo: & quod fuerit, erit æquatio. Post hoc aspicies significatorem circuli directi, si fuerit minor significatore regionis, addes æquationem super significatorẽ circuli directi: & si fuerit significator circu-

Ii dire-

li directi plus significatore regionis, minues æquationem de significatore circuli directi: & quod ex eo exierit, erit gradus directionis. 4 Quòd si fuerit significator in aliqua quarta, & locus ad quem diriges eum, in alia quarta, diriges significatorem ad angulum qui ei succedit: post hoc diriges ab angulo ad locum, quemadmodum ostendi tibi directionem ab angulo, & iunges vtrasque directiones. 5 Quòd cùm scieueris significatorem, & volueris scire quo perueniet directio de circulo signorū in aliquo annorum: fueritq́ significator in ascendente: addes numerum annorum super ascensiones gradus ascendentis: & facies eum arcum in ascensione regionis: et quo exiuerit arcus grad. de circulo signorum, ibi perueniet directio in eodem anno. Si verò fuerit significator in VII. addes numerum annorum super ascensiones nadir gradus significatoris: & arcuabis eum etiam in ascensionibus regionis: & quod exierit de circulo signorum, ad eius nadir perueniet directio eodem anno. Quòd si fuerit significator in X. vel IIII. addes super ascensiones gradus significatoris in circulo directo numerum annorum: & arcuabis eum in ascēsionibus circuli directi, & quod exierit de circulo signorum, ibidem perueniet in eodem anno directio. Si verò fuerit significator extra hæc quatuor loca quæ sunt anguli: scias horas longitudinis ab angulo, sicut prædixi: quòd si fuerit significator in medietate orientali: addes super ascensiones grad. significatoris per circulum directum numerum annorum quos volueris: & arcuabis hoc in ascensionibus circuli

[redacted] *cator regionis. Post hoc accipies sextam partem residui inter significatorem circuli directi, & significatorem regionis: & multiplicabis eam in horas longitudinis ab angulo: [redacted] Quòd si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes æquationem super significatorem circuli directi: & si fuerit plus, minues eam de eo: & quod remanserit, ibi perueniet directio ex circulo signorum eodem anno.*

Quòd si fuerit significator in medietate occidentali, facies eum nadir grad. significatoris, sicut fecisti cum gradu significatoris in opere quod est ante eum: & quod fuerit, ibidem perueniet directio ex circulo signorum in eodem anno. 6 *Et locus ad quem perueniet directio, dicitur locus diuisionis: & dominus termini illius loci, dicitur diuisor: quòd si fuerit in gradu diuisionis planeta alius aut radij eius aut propè locum ante eum: dicitur hic planeta aut dominus radiorum, particeps diuisoris in diuisione.*

7 *Significatores quoq; qui diriguntur, sunt quinq; id est, gra. ascendentis, & gra. Solis & gra. Lunæ, grad. quoque partis fortunæ, ac gradus medij cœli. Gradus nanque ascendentis dirigitur ad accidentia dignoscenda, quæ accidunt in corpore: & grad.* [redacted]

Aphetæ 5. seu loca climacterica.

[redacted]

8 *Si autem fuerit ascendens reuolutionis alicuius annorum mundi vel natiuitatum, diriguntur significatores eius secundum hanc directionem, vnicuique scilicet gradui diem vnum* [redacted]

[redacted]

De directionibus seu deductionibus significatorum.

Et ex hoc sequitur ata.&c.

1 Dirigere Latinis id quod Grecis εὐθύνειν, ἢ ἰθύνειν τὸ σκολιόν, [redacted] emendare & rectum facere significat: & directum iter est, quod in ambages non deflectit sed directè [redacted] vt Græ-

vt Græci loquuntur, ἐπ' εὐθείας progreditur. Hinc credo receptum esse, vt zodiaci obliquarum & inæqualium ascensionum reductio ad regularē æqualemque mensurā dicatur direrectio. Quoniā enim tam in recta quàm in obliqua sphæra, partes Ecliptice inæqualiter peroriuntur & occidūt, sic vt alibi plus, alibi minus tēporis ascendendo descendēdoq; absumāt, idcirco hæc anomalia seu inequalis incessus ecliptice, modò obliquè, modò rectè incedentis emendandus, atque ad certū regularemq; motum æquinoctialis, singulis horis in omni sphæræ situ præcisè part. 15. attollentis deprimentisque conferendus est, vt euentuum tempora progressione partium cœli emensa, certò queant cognosci. nam quando singule partes, singulos annos in hac doctrina denunciare dicuntur, id non de Ecliptica, vt Albumasar putabat, sed de partibus æquinoctialis intelligendum est. Verbi gratia, signum Leonis antequàm totum Coloniæ ascendat, horas 2. scrup. 49 1ª penè consumit. At Aquarius vnica hora scrupulisque 10 1ª integer exoritur, ita vt partes Leonis, partibus Aquarij longiorem tractum efficere nemo non intelligat. Etenim signum Leonis ascendendo trahit eo in loco equinoctialis partes 42. scrup. 23 1ª, Aquarij verò signum saltem partes 17. scru. 25 1ª. Quamobrem cùm in Ecliptica vnius quidem signi partes, longitudinem coorientium partium equinoctialis facilè vnicant, alterius verò ab eodem longiùs absint (singuli enim gradus Aquarii annos non implent, Leonis verò gradus vnusquisque plus vno anno occupat) vtrunque ad vniformem & æqualem mensuram æquinoctialis meritò examinandū erit. Talem autem obliquæ & inæqualis progressionis emendationem, vulgò directionem nominant, quam vocem Pontanus tan quàm ineptam sæpius reiicit, atq; inambulationem professionemque dicendam esse precipit: Greci περίπατον & ἄφεσιν dixerunt. Quidam περίπατον generis vocem esse, atque cuiuslibet loci quamcunque progressionem significare volunt: ἄφεσιν verò speciem inambulationis, de qua hic agimus, qua prorogator & vitæ dominus Arabicè Ilech dictus, aliusue significator progrediés, ad obuios planetas aut eorūdē aspectus motu equinoctialis seu diurno deducitur, imò verò non ipse prorogator, sed potius teste Ptolemæo, partes interimentes, prorogatore

immobiliter in Ecliptica nonę sphærę fixo,& circulum positionis sustinente ad Aphetam deducuntur. Quotiescúnque ergo prorogatoré in sua sede,quã in geniturę cœli positu tenuit,cõmorantem,maleficarum corpora, aut radii quadrati vel oppositi earundem inuadunt,διέρχεσθαι dicitur, id quod vulgò abscindere vocant.Nam malefici aut radii eorum minaces,quando hac via in vitę moderatorem aut horoscopum incurrunt,vitam incidunt,aut saltem discrimen corpori adferunt.Partes verò quæ suo ad vitę dominum appulsu mortem aut periculum vitę adferre solent,μοίρας ἀναιρετικάς,id est,partes lethales interimentésque à loci malignitate vocari, suprà dictum est.Hęc ex sententia Ptolemęi ita discerni possunt:sed nos in expositione autoris docendi gratia seruabimus eius & reliquorum,qui post Ptolemęum scripserunt,appellationes, quibus progreßiones vniuersę non vsque adeò malè,vt videtur,peculiaribus appellationibus discernuntur.Rationem διὰ ἀφέσεων , qua ex temporibus circuli ęquinoctialis Catholici chronocratores sumuntur, vocant directionem. Alterum verò modum progrediendi,quo annui & menstrui diurniq́ue temporum dispositores ordinantur,profectionem nominant. Ac de profectionibus superiore capite dictum est: In hoc verò exponit autor leges directionũ, quarum hęc sit descriptio. Dirigere est artificiosè inuestigare arcum ęquinoctialis inter significatorem & promissorem interceptum coascendentem vel condescentem arcui Eclipticæ, respectu circuli positionis,in quo alter eorum iacet, hoc est: Dirigere nihil aliud est, quàm videre,quot mundi gradus medium cœlum siue horizonta climatis,aliumúe circulum positionis prętereant,dum stella seu locus primus ad stellam alteram vel ad alterius radios,alium úe aliquem locum secundum ducitur.Nominamus autem hic,vt suprà, circulũ positionis per meridiani & horizontis intersectiones & sidus ductum. Significatorem seu Aphetam dicimus locum primum, ad quem secũdus ducitur,atque vicem subiecti mutationem aliquam certo tempore à promissore recepturi obtinet. Alterum verò qui ad priorem progreditur,atque vicem causę agentis gerit,promissorem & Anęretam. Nam vt paulò antè monui, in directione directa ex sententia Ptolemęi,Anęreta ad locum apheticum,nõ autem

Aphe-

Apheta ad Anæretam, vt vulgò putant, deducitur. Verba autem eius de partibus anereticis, aphetę in directione cõuersa occurrentibus paulo pòst subiiciam, ex quibus patebit, quòd in directione conuersa, Apheta partes interimentes inuadit, vnde statim consequitur, in directione altera seu directa anęretas in suã aphetam petere. Tempus verò, quod labitur dum locus quispiam cœli ad sedem loci alterius promouetur, aut periodum vitę nati metitur, aut alterius cuiuspiam rei euentum definit, si id in ęquinoctialis partes seu tẽpora resoluatur, tot enim sunt futuri anni, quot fuerint directionis ęqualia tempora. Quapropter quinq; scrupula mensem, singula verò scrupula dies sex & duas horas monstrabunt. Porro duæ sunt species directionis: Vnam Regiomontanus problemate 25. directionem directam vocat, in qua locus secundus, id est, promissor seu anæreta intelligitur traduci ad situm primi, hoc est, ad sedẽ significatoris seu aphetæ. Hæc εἰς τὰ ἑπόμενα, id est, in consequentia signa secundum ascensiones ipsius aphetæ perficitur, & à Ptolemęo ἀκτινοβολία, id est, radiorum proiectio vocatur, quòd sola radij deductione ad similem situm Illegij simpliciter tempus futuri euẽtus colligat. Alteram εἰς τὰ προηγούμενα, id est, in signa præcedentia, vocat conuersam directionem, in qua locus Apheticus ad locum anæretæ secundum ascensiones ipsius anęretæ in signis antecedentibus transfertur. Hanc directionẽ adhibent [redacted] quidam ad horoscopũ aliasque sortes, & retrocedẽtes planetas deducentes. Sed Ptolemæum video hunc modum proprium facere vitæ significatori constituto inter cuspidem decimæ & septimæ domus. Vult autem Ptolemæus cùm à tali situ vitæ significator εἰς τὰ προηγούμενα deducendus est, eũ tantũ locum, qui est in finitore occidentali, perimere, atque ob eam causam dato rem vitæ in locis occidentalibus, id est, à cœli culmine & inter cardinem occiduum repertum, tam in consequentia quàm præcedentia signa agit. Verùm in hoc casu quando Apheta motu diurno ad consimilem situm stellæ aut radij in signis antecedentibus existentis deducitur, tempus quod interea labitur, nõ metitur moram futuri euentus, sed tempus quo apheta ad centrum occasus fertur, auget aut diminuit, ratione temporum horariorum loci planetę, qui, vel cuius radij delabentem aphetam

retardant aut ocyùs protrudunt,& ratione distantiæ,quā idem planeta ab occidente cardine distat. Nam radij aut planetarum corpora,qui sunt ante Aphetam &inter cardinem occidentem, non occidunt,sed si obuiantes fuerint benefici,tunc aphetæ ad occidentem progredientis lapsum inhibent, eique annos, menses & dies adijciunt. Econtrariò si malefici fuerint,Aphetam ad cardinem occiduum tendentem ocyùs & ante tempus detrudunt,eiq; annos,menses &dies detrahunt:Mercurius verò vtris adiunctus fuerit,hos adiuuabit. Hæc directio ἀφιμαία dicitur, quòd præter progressionis tempus,insuper obseruet dona & spolia locorum Aphetę decidenti obuiantium. Sed quantum addant diminuantq́ue,colligitur ex partium vniuscuiusque situ. Quot enim fuerint horaria tempora vniuscuiusque partis, id est,planetæ adijcientis vel diminuentis,interdiu diurna,nocturna, tot significantur anni: qui sanè numerus,cùm in ortu planeta beneficus repertus fuerit, integer addendus est ad annos per progressionem Aphetæ ad occidentem collectos: vel subtrahendus est ab ijsdem, si maleficus & in ortu repertus fuerit. Quòd si verò talis planeta non sit in oriente, quot horis ab horoscopo distiterit planeta addens vel minuens,tot decedunt vel accedunt horarijs temporibus asses, ita vt in occasu in nihilum abeat,quod tempori prędicto addatur , vel ab eodem minu[illegible]m fit:quam quidem rem alioqui obscuram,exemplari discursu planiorem reddemus. In nostro exẽplo Solem,cùm in loco octauo & in signo masculino,& denique in hexagono platico Saturni in parte Solis ius diurni trianguli exercẽtis deprehendatur,de sententia Arabum non immeritò Aphetã pronunciare poteramus,nisi ipsi in hoc dominio longè præferendam putaremus partem horoscopantem,idq́ue autoritate Ptolemæi,qui planetis in octauo tanquàm otioso loco commorantibus,dominium vitæ disertè adimit. Cæterũ nos docendi gratia fingamus eum esse vitæ moderatorem in medietate occidentali positum, quandoquidem in exemplis non tam rei veritatem, quàm regularum claram expositionem spectamus. Primò ergo iuxta regulam Ptolemęi infrà explicandam,inquirenda sunt tẽpora æquinoctialis, quibus Sol ad occasum deuoluitur. Distantia Solis à cœli culmine est par. 56.scrup.57 1^a, & horaria tem-

ria tempora eiusdem diurna par.18.scrupu.27 1ª.Occasus verò distat à medio cœli horis temporalibus sex,quæ ductæ in horaria tempora Solis diurna,proferunt horaria tempora part. 110. scrup.42 1ª,quibus à culmine distat locus Solis quando occidit. Aberat verò iuxta primum situm versus eandem partem temporum partibus 56.scrup. 57 1ª,quibus à distantia secunda,nempe à par.110.scrup.42 1ª sublatis,relinquuntur tempora 53.scr.45 1ª,quibus Sol supra terram repertus in occasum fertur. Atque planè iisdem temporibus ferè descendit arcus inter locum Solis & occasum interceptus,in latitudine loci part.41. His ita supputatis,considero radiationes inter locum Solis & occidentem cadentes, & reperio eas esse □ Lunæ, ☍ Martis, ✱ Solis,& ✱ Veneris. Horum radiorũ nullus suo occursu Aphetam perimit,sed quidam eorum Aphetæ robur adiiciunt, quidam verò debilitant eundem. Sanè quantum addit sextilis Veneris,tantum adimere videtur Lunæ quadratus. Rursus quantum adimit Martis oppositus, tantum adiicere videtur Solis sextilis. Sed tamen vt huic supputationi in nostro exemplo locus sit,supponamus relinqui solam diametralem radiationem Martis infra terram in par.28. scrup.21 1ª Scorpii commorantis,quę Aphetæ ad partem occiduam directioni aliquos annos posset adimere. Quapropter vt quantum adimat scias,cape partes horarias loci Martis in parte 28.scrup.21 1ª Scorpii commorantis nocturnas,quæ sub eleuatione poli par.41.sunt par.16.scrupu. 50 1ª, non hercle ob id,quia genitura nocturna sit, nocturna horaria tempora capimus: sed quia planeta,cuius sunt radii,infra terram versatur,qui si supra terram commoraretur, horaria tempora diurna nobis capienda fuissent,quamuis genitura nocturna fuisset. His ita perspectis, quære deinceps, quot horis nocturnis distet Mars ab occidente, & inuenies horas decem ad vnguem ferè. Iam procede iuxta regulam proportionũ hoc modo. Horæ 12. adimunt par.16.scrup.50 1ª, quantum auferent horæ 10? Duc numerum secundum in tertiũ, hoc est, horas 10. multiplica in par.16. scrup.50 1ª,& produces sexage.2 1ª.p.48. scrupu.20 1ª,hoc est,par.168.scrup.20 1ª,quæ secta per numerum primum,hoc est, per 12.produnt par.14.sc. 2 1ª ferè, à partibus 53 scrupu.45 1ª, quibus Sol in occasum fertur auferenda,

quo fa-

quo facto, relinquuntur huius directionis part. 39. scrup. 43 1ª. Hanc esse veram Ptolemæi de hac forma directionis sententiam, intelligi potest ex ipsius verbis, quæ extant Apotelesmatico tertio, vbi de spacio vitæ dimetiendo agens, sic scripsit: ἀναιρετικαὶ γίνονται μοῖραι κατὰ μὲν τὴν εἰς τὰ προηγούμενα τῶν ζωδίων ἄφεσιν ἡ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος μόνη, διὰ τὸ ἀφανίζειν τὸν κύριον τῆς ζωῆς· αἱ δὲ τῶν οὕτως ἀπαντώντων ἢ μαρτυρούντων τῶν ἀστέρων ἀφαιροῦσιν μόνον ἢ προσιθέασιν ἔτη τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀφέτου συναγομένοις μέχρι τῆς καταδύσεως τοῦ ἀφέτου, καὶ οὐκ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μὴ αὐτοὺς ἐπιφέρεσθαι τῷ ἀφετικῷ τόπῳ, ἀλλ' ἐκεῖνον τοῖς αὐτῶν. καὶ προσιθέασιν οἱ ἀγαθοποιοί, ἀφαιροῦσι δὲ οἱ κακοποιοί. ὁ δὲ τοῦ ☿ πάλιν ὁποτέροις αὐτῶν συσχηματισθῇ προσιθέμενος. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως θεωρεῖται διὰ τῆς καθ' ἕκαστον μοιροθεσίας. ὅσοι γὰρ ἂν ὦσιν ὡριαῖοι χρόνοι τῆς ἑκάστου μοίρας, ἡμέρας μὲν οὔσης οἱ τῆς ἡμέρας, νυκτὸς δὲ, οἱ τῆς νυκτὸς, τοσοῦτον πλῆθος ἐτῶν ἔσται τὸ τέλειον, ὅπως ἐκ τῆς ἀναβολῆς αὐτῶν ὄντων ὅλον λογιστέον, καὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον τῆς ἀποχωρήσεως ὑφαιρετέον, ἕως ἂν πρὸς τὰς δύσεις εἰς τὸ μηδὲν καταντήσῃ, hoc est: Vitæ moderationis, quæ per præcedentia signa perficitur, partes interemptoriæ nullæ fiunt, præter solam finientis occidentalis lineam, eò quòd dominum vitæ abscondat. Porro partes siderum corpore aut per aspectum ad hunc modum occursantium, adimunt tantùm vel adijciunt annos ijs, qui ab Apheta vsque ad occasum labente colligebantur, & non interimunt, propterea quòd hæ non in locum Apheticum impingant, sed potius ille in loca harum feratur. Ac adijciunt quidem benefici, malefici verò adimunt. Mercurius rursus vt solet, adijcit robur ijs cum quibus cõfiguratur. Numerus autem temporis adijciendus aut auferendus ex partiũ vniuscuiusque situ colligitur. Etenim quot fuerint horaria tempora vniuscuiusque partis, interdiu diurna, nocturna noctu, tot significantur anni, sed ita, vt ipsis in ortu commorantibus integer hic numerus seruetur, ac postea secundum discessus ab ortu proportionem taliter attenuetur, donec ad occasum in nihilũ abeat. Cùm iã etymologiã, definitionẽ & species directionũ recensuerimus, & insuper exẽplo τῶν τῆς εἰς τὰ προηγούμενα ζώδια ἀφέσεως πραγματείαν planã fecerimus, reliquum est vt modos, quibus loca Aphetica per signa cõsequẽtia duc[illegible]tur, aperiamus.

Primus

Primus & facilimus est per Sphęram solidam, quem vide in tractatibus de vsu Sphæræ solidæ. Secundus est per Astrolabum aut Planisphærium magnæ amplitudinis, vbi exterior limbus in partes 3600. distribuitur. Tertius, & exactissimus est, quem exposuit in tabulis directionum, profectionumq; doctissimus vir Ioannes Regiomontanus. Quartus est autoris ex sententia Ptolemæi deriuatus. Quintus & antiquior modus est proprius Ptolemæo, qui alijs facilior & breuior est: nam Solis tabulis ascensionum rectarum, & per tabulam quantitatis dierum omninò potest absolui. Etsi verò viam dirigendi secundum doctrinam & tabulas Regiomontani plerique nostri seculi Astrologi probent: nobis tamen propter rationes suprà, cùm de copulationibus corporeis ageremus, dictas modus Ptolemęi satisfacit, atque simpliciter ipsius de arte præceptis, & ob id veritati magis consentire videtur. Nullum enim verbum in quadripartito deprehendere potuimus, quo diligentissimus atq; sapientissimus mortalium Ptolemæus insinuasse saltem nobis videri posset, in Apheticorum locorum deductionibus, quibus sola tempora euentuum definiuntur, ab ecliptica deuiationum obseruationē esse vtilem. Cardanus quoq; maximus artifex, hanc antiquam rationem dirigendi à Ptolemæo traditam magis probare, illam verò exactam rationem Regiomontani, quam in prima ætate exercuerat, tandem in senio propter summam difficultatem & laborem operandi quasi aspernans negligit. Verba eius de hac re in commentarijs in lib. 3. Ptol. hęc sunt: Exactissimus modus dirigendi est per tabulas Ioannis de Regiomonte, qui ætate nostra laborem hunc illustrissimum & difficillimum suscepit: sed si conficiendi difficultas parem laboribus vtilitatem afferret, certè omnino illis vti præstaret. Et paulò infrà vsum aptorum instrumentorum tabulis istis præfert. Stellæ, inquit, coascendere dicuntur, quotiescunque fuerint in eodem semicirculo positionis: hoc autem si velis inuenire, per Planisphæriam licebit, meliùs etiam per Sphæram solidam. Non veto quin per tabulas Ioannis Monteregij id peragas, & sunt exactiores instrumentis, nisi instrumenta sint magna valde: Tamen vsus tabularum est valde tædiosus, laboriosus & periculosus de errore, & maximè, quia Monteregius malè fecit in

hoc, quòd non apposuit rationem operationum, quam vidé mus in tabulis Alphonsi, adeo vt nisi sit peritissimus Mathematicus, oportet vt perpetuò inhæreat regulæ & tabulæ monteregii, quod ipse studiose fecit, vt homines essent serui libri eius, vnde iuste à patre meo reprehendebatur. Nam homo fit obnoxius errori trifariam. Primùm, si tabula aliqua in parte mendosa sit. Secūdò, si sinistrè aliquo modo regulam intelligas, quod facilè euenit inter tot varietates latitudinis borealis, australis, ascensionis rectæ, obliquæ, arcus nocturni vel diurni, totius vel medietatis in medietate descendente vel ascendente, supra vel infra terram: ob id meo iudicio optima est sphæra solida magna, vel planisphærium magnū, ad amussim ex ære factum, &c. Sic sanè doctissimi Regiomontani à plerisque laudatissimam dirigendi rationem Cardanus propter operandi difficultatem parum probare, atque in postrema ætate de artis veritate cōfirmatus, rarò vel nunquàm vsurpasse videtur. Sed enim prolixiùs hæc disputare non est nostri instituti, quibus non tam quid in hoc negotio verum sit exponere, quàm planam dirigendi formam facere est propositum. Primò ergo, vt ab autoris modo dirigendi incipiamus, admonemur hoc loco, ante omnia diligenter cognoscendum esse, in qua parte cœli planeta significator constitutus sit, cuius varius atque in diuersis locis positus efficit, vt in colligendis temporibus nunc sphęræ ascensiones, nunc verò climatis, in quo constituti fuerimus, nobis attendendæ sint. Nam si significator positus fuerit in cardine exorientis, iuxta climatis ascensiones, si cardinem occiduum tenuerit, iuxta climatis descensiones, si denique cardinem medium vel imum cœli occupauerit, iuxta sphæræ rectæ ascensiones tempora futurorum euentuum metienda atque supputanda sunt. Quapropter si significatorem in ascendente locatum, ad locum aliquem subsequentis promissoris dirigere volueris, aufer significatoris ascensiones obliquas ab ascensionibus obliquis promissoris, hoc est, principium arcus subtrahe à fine: id enim quod remanet, arcum directionis ostendet. Verbi gratia, si ♂ ex Capricorno feriat quadrangulariter part. 12. Arietis, & Iuppiter in finiente Coloniensi collocatus, tenens partem quintam Piscium, ad quadratos radios ♂ dirigēdus sit, primò quæres ascensionem obliquā

promis-

promissoris, hoc est, p. 12. ♈, ex tabula ad latitudinem p. 51. supputata (tanta enim est altitudo poli borealis Coloniæ) & inuenies eam esse part. 5. scrupu. 8 1ª. Deinde simili modo capias ascensionem obliquam significatoris, nempe par. 5. ♓, quę est par. 349. scrup. 2 1ª. Tertiò subtrahe posteriorem ascensionem, nempe significatoris, quæ est par. 349. scrup. 2 1ª, ab ascensione priori, hoc est, promissoris, quę est par. 5. scrup. 8 1ª, accommodata integra reuolutione seu par. 360. id enim semper faciendū est, quoties in calculo physico inferior superiorem excellit, atque ab eo ob id auferri non potest: quo facto remanebunt directionis quæsitæ partes 16. scrup. 6 1ª. Quòd si significator fuerit in angulo occidentis, subtrahe descensionem obliquam significatoris à descensione obliqua promissoris, & relinquentur tempora directionis. Nec aliud est, quod autor præcipit, minuendam esse ascensionem obliquam puncti loco significatoris diametraliter oppositi (id enim Arabes nadir vocant) ab ascensione obliqua puncti, quod loco promissoris ex diametro obijcitur. Nam in sphæra obliqua ascensio signi, est descensio signi oppositi, & econtrariò descensio signi, est ascensio signi oppositi, vt in priori exemplo: Si ♃ in cardine occiduo existat, atq; ad □ radium ♂ dirigendus sit: primò quærenda est promissoris, hoc est, par. 12. ♈ descensio, seu quod idem est, partium 12. signi oppositi, id est, Librę inuenienda est obliqua ascensio, quæ est par. 196. scrup. 55 1ª. Deinde similiter excerpenda est significatoris, hoc est, par. 5. ♓ descensio, hoc est, oppositi signi ♍. par. 5. ascensio, quæ est par. 144. scrup. 40 1ª, quæ subtracta à priori, relinquit quæsita tempora directionis par. 52. scrup. 15 1ª. Ad extremum si significator in medio aut imo cœli fuerit, ascensio recta significatoris auferenda est ab ascensione recta promissoris, vt quæsita tempora directionis exeant. Exemplum: In eadē regionis altitudine par. 51. fuit cuiusdam geniture culminans par. 16. ♋, significator [redacted], quem ad △ Solis, id est, ad promissorem volo dirigere, qui erat in par. 9. ♌: subtrahe ergo ascensionem rectam significatoris, quæ est par. 107. scrup. 22 1ª, ab ascensione recta promissoris, quæ est p. 131. scrupu. 27 1ª, & remanent part. 24. scrupu. 5 1ª, directio M.C. ad trigonum Solis quæsita. Penitus eodem modo operandum est,

quotiescunque significator I.M.C.tenuerit. Hoc modo dirigendos esse Aphetas existentes in cardinibus,omnes probati magistri consentiunt,& sæpius Ptolemæus admonuit. Item Hermes enunciato 25.ποίῳ,inquit, τὴν πορείαν τοῦ ἐωικρατήτορος, ὅτε ὄσι ἐν τῷ μεσουρανήματι, διὰ τῶν ἀναφορῶν τῆς σφαίρας, ὅτε δὲ ὄσιν ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, διὰ τῶν ἀναφορῶν τοῦ κλίματος,hoc est: Dominatoris progresionem cùm in medio cœli positus est,per sphæræ ascensiones,cùm verò in ascendente constitutus est,per climatis ascensiones facito.

2 Hactenus de modo dirigendi significatore in angulis constituto,in sequentibus exponit, quid sequendum sit si extra angulos reperiatur,nimirum vtræque tam climatis quàm sphæræ ascensiones capiendę sunt,simulque miscendæ inuicem temperando:vbi ante omnia explorandum esse monet,an significator supra,an verò infra terram commoretur,quo facto,distantia significatoris à M.C.vel I.M.C. peruestiganda est in hunc modū: Si Apheta supra terram existens fuerit in quarta orientali,id est, si nondum attigit meridianum,auferas ascensionem rectam medij cœli ab ascensione recta Aphetæ : Si autem fuerit in quarta occidentali,id est,si meridianum transierit,supra terram tamen adhuc commorans,aufer ascensionem rectam Aphetæ ex ascensione recta M.C. & relinquetur distantia Aphetæ à meridiano seu M.C.diurna,quæ vt autor præcipit,per horaria tempora Aphetę & quidem diurna partienda est,vt temporales horę Aphetæ quibus à M.C.distat exeant. Similiter si Apheta infra terram fuerit,pari facilitate distantiam eius à meridiano seu I.M.C supputabis. Si enim in quarta medietatis descendētis,hoc est,si ante meridianum sub terra fuerit,ascensionem rectam anguli terræ,ex ascensione recta Aphetæ minue:Si verò in quarta medietatis ascendentis fuerit,hoc est,si angulum terrę transierit,tunc ascensionem rectam Aphetæ aufer ex ascensione recta anguli, & relinquetur [illegible] meridiano distantia,quæ per horaria tempora nocturna significatoris partienda est , vt numerus sectionis ostendat elongationem Aphetæ ab angulo terræ in horis temporalibus. Ad eundem verò scopum,& fortasse faciliùs peruenies,si per opposita puncta opereris. Nam distantia loci ab imo cœli par est distantiæ,qua punctum dicto loco diametra-

Si verò fuerit,&c.

metraliter oppositum à M.C. remouetur,& hora nocturna loci infra terram æqualis est horæ diurnæ puncti diametraliter oppositi supra terram. Porro quomodo horaria tempora Solis aliorumque locorum tam diurna quàm nocturna,facilè queant Fol.265 inueniri,suprà in fine differentiæ secundæ in capite de horis,abundè demonstratum est. Quòd si quando de stella,an supra vel infra terram commoretur, in occidentali ne,an verò orientali medietate versetur,dubitaueris,de his accidentibus ex punctis,cum quibus stella cooritur vel condescendit,cœlumq́; mediat,facilimè fies certior. Si enim punctum cum quo stella oritur,fuerit in parte orientali,nondum tamen ortum sit, stellam quoque nondum ortam esse scias. Rursus punctum cum quo stella cõdescendit, si fuerit in parte occidentali,nondum tamẽ occiderit,stellam quoque nondum occubuisse certum est.Pariformiter ex puncto cum quo stella cœlum mediat, stellam esse in medietate orientali vel occidentali ratiocinabimur:si enim punctum cum quo stella meridianum transit,supra terram fuerit,nondum tamen meridianum transierit, ipsam quoque stellam in parte orientali commorari scias. Quòd si idem punctum infra terram fuerit,imum tamen cœli nondum transierit, stellã quoque in medietate occidentali commorari colligemus. Hoc pacto ex habitudine puncti,cum quo stella oritur,occidit,cœlumq́ue mediat,an ipsa stella supra vel infra terram sit,aut medietatem orientalem occidentalemúe teneat, an denique in ipsum finientem vel meridianum incidat,planè colligitur. Ad extremum dicta puncta,quum ascensionibus descensionibusq́ue stellarum correspondeant,latere non poterunt. Sed modus inueniendi punctum,cum quo stella occidit,adhuc est alius & facilior. Si enim ascensioni obliquę ipsius stellę arcum diurnum eius adijcias,prodibit ascensio obliqua puncti oriẽtis dum stella occidit: quo cognito punctus quoque ei diametraliter oppositus, cum quo propositam stellam occidere necesse est, nequaquam latebit. His ita pręparatis, aphetam seu significatorem perinde ac si in cuspidibus existeret,bis ad promissorem deducito. Ac primò quidem per ascensiones aut descẽsiones sphæræ, colliges directionis arcum,quem autor hic significatorem circuli directi nominat. Secũdò per ascensiones vel descensiones

climatis supputa directionis arcum secundum, quem autor significatorem regionis vocat: quo facto subtrahe minorem arcum directionis à maiori,& id quod restat per 6.(nam vnus quadrãs,vt ex supradictis liquet, 6. horas temporales continet)partiaris,atque per eandem sextam partem quæ hinc exit,multiplica per numerum horarum,quibus Aphetam seu significatorem à meridiano distare priùs supputatum est: id quod ex huiusmodi multiplicatione gignitur,vocat autor ęquationem, quę quidem addenda est directioni sphæræ,si eadem directione climatis minor fuerit,aut subtrahenda ab eadem,si contrarium acciderit, nam numerus restans vel compositus quæsita tempora directionis ostendet. Est autem per ascensiones operandum, quando Apheta in medietate ascendente fuerit: per descensiones verò, aut per punctorum oppositorum ascensiones, quando idem significator medietatem descendentem tenuerit. Summa itaque huius loci est: si Apheta sit supra terram, capiendam esse differentiam ascensionis rectæ à C. M. eandemq; per horaria tempora diurna partiendam: si autem infra terram fuerit,accipiendam esse differentiam ascensionis rectæ ab imo cœli,eandemq; per horaria tempora nocturna aphetæ partiendam,vt horæ temporales,quibus Apheta à culmine cœli distat, exeant. Si igitur apheta fuerit inter M.C.& ascendens,exibunt horæ temporales distantiæ sequentis: Si autem inter C. M. & Cardinem occidentalem, distantiæ antecedentis, pariformiter si apheta fuerit inter horoscopũ & imum cœli,prodibunt horæ distantiæ antecedentis, quæ per omnia æqualis est distantiæ diurnæ antecedentis puncti oppositi in hæmisphærio superiore. Denique si inter imum cœli & finitorem occidentalem fuerit, exurgent horæ distantiæ sequentis, pariformiterque per omnia æqualis distantiæ sequenti in superiore hemisphærio & in puncto diametraliter opposito, quia quartæ cœli oppositæ omninò sibi correspondent. Cognita tali distantia, mox differentia directionum duarum eo modo, quem exposuimus, duplici operatione, sphærę videlicet & climatis, colligenda, eademque sic collecta, per sex secanda est, vt numerus προσθαφαιρέσεως, id est, qui directioni sphærę iungendus aut adimendus sit, exeat. Exemplum dę significatore in medietate ascendente,

& in-

& inter horoſcopum & M C. verſante: Sit apheta ☉ cõſtitutus in part.9.♒, Radij verò Saturni quadrati, ad quos ☉ dirigendus eſt, ſint in p.6. ♓. Angulus M C. ſit p.15.♑. Aphetæ ſeu Solis aſcenſio recta eſt, p.311.ſcr.27 1ª. Aſcenſio verò recta M C. eſt part. 279.ſcr.48.1ª, quę ablata ab aſcenſione recta Aphetæ, relinquit eius diſtantiam à M C. part.31. ſcr. 39.1ª, quę primò quęrenda erat. Deinde horaria tempora Aphetę ſeu Solis partẽ 9.Aquarij luſtrantis volo inquirere, & video in tabella quantitatis dierum ſub altitudine poli p.51.è directo p.9.♒, horas 7. ſcr.35.1ª, quæ multiplico per 2½.fiunt horaria tempora 18.ſcr. 58 1ª, & quidem nocturna, quia ♒ eſt ex ſignis auſtralibus. Sed quia opus eſt nobis diurnis horarijs temporibus, detraxi nocturna hęc tempora à par.30. & conſeſtim prodierunt tempora diurna p.11.ſcr.2 1ª, per quæ diſtantiam Aphetę à M C. hoc eſt, p.31.ſcr.39 1ª, diſſecui, & eduxi horas temporales 2.ſcr.52.1ª, quibus Apheta à medio cœli diſtat. Iam porrò vt ſignificatorem circuli directi haberem, ab aſcenſione recta radiorum Saturni, nempè ſextam partem Piſcis percutientium, quæ eſt p. 337.ſcr. 48 1ª, aſcenſionem rectam Aphetæ, quę eſt par.311. ſcrup.27.1ª, & remanſit ſignificator circuli directi p.28.ſcr.21.1ª. Pro ſignificatore verò circuli obliqui ab aſcenſione obliqua radiorum Saturni, quę eſt p.349. ſc.30. 1, ſubtraxi aſcenſionem Aphetę obliquam, quę eſt par.335.ſcr.10 1ª, & remanſit ſignificator regionis p.14.ſcr.20 1ª. Quapropter differentia ſignificatorum eſt partium 3.quę per 6.ſectę, eduxerunt part.0.ſcr.30 1ª, ſeu vnius partis ſemiſſem multiplicandũ in horas tẽporales, quibus ſignificator diſtat à meridiano, hoc eſt, in horas tẽporales 2.ſc.52 1ª, quo facto prouenerunt ęquationis loco horaria tempora 1. ſcr. 26 1ª adimẽda ſignificatori circuli directi, ob eam cauſam quòd maior ſit, quàm ſignificator circuli climatis: quo facto relicta eſt directio quęſita partium 27. ſcr. 54. Hic proceſſus autoris planè à regula proportionum dependet: Nam quòd iubet differentiam ſignificatorum per 6. partiri, numerumq́; ſectionis in numerum horarum temporalium, quibus ſignificator à M C. diſtat, multiplicare, id perindè eſt, ac ſi in regula proportionum hos numeros vulgato more propoſuiſſet in hunc modum: Sex horis temporalibus variatur directio (vt idem exemplum repe-

tam) partibus 3, quantum variabitur eadem directio horis temporalibus 2. sc. 52 1ª, quibus Apheta à meridiano recessit?

Horę tẽporales	differẽtia significatorum	horę temporales quibus Apheta distet a MC.
6	p. 3	2 52 1ª

Cęterùm cùm in processu regulę proportionum non solùm numerum ex mutuo ductu secundi tertijq; genitum, per primũ secemus, verumetiam secundum per primum partiamur, numerumq; sectionis in tertium rectè ducamus, vt ad quartum ignotumq; perducamur, perspicuum est, cur autor differentiam significatorũ iubeat partiri per 6. & numerum sectionis ducere in horas temporales, quibus Apheta à cardine cœli distat, vt ęquatio directionis prodeat. Sed hanc eandem ęquationem certiùs atq; longè expeditiùs elicies, si in regula proportionum semiarcum diurnum aut nocturnum significatoris ponas in loco primo, in secundo verò loco differentiam significatorum collocces. In tertio deniq; distantiam significatoris à cardine statuas, Nam perfecta operatione regulę numerus quartus ęquationẽ ostendet significatori sphęrę addendam aut auferendam, prout ipsa ratio calculi exiget: Veluti in superiore exẽplo ex tabulis ascensionum vel etiam si placet ex tabula quantitatis dierum reperies arcum aphetæ semidiurnum par. 66¼. Dic ergo spacio tẽporum 66¼. variatur directio p. 3. quantum variabitur tempori bus 31⅔, quibus locus aphetæ ab apice cœli remotus est? facit p. 1. 26 1ª, vt suprà. Quòd si significator fuerit inter horoscopũ & cœli imum, eodem penitus modo operandum est, nisi quòd in tali casu aphetę sicut horæ locorum nocturnæ, ita etiam arcus seminocturni adhibentur. Quare hic nullo exemplo opus esse reor. Ex his de directione significatoris in medietate ascendente commorantis, sententia autoris est perspicua.

Item si fuerit &c. 3 Sequitur modus dirigendi aphetam seu significatorem cõmorantem in medietate descendente, quæ est arcus ab angulo terrę vsque ad MC. per septimam domum supputatus. Canon autem operandi hic non differt à priori, nisi quòd, vt etiam ex textu patet, vbi in medietate ascendente adhibuimus ascensiones, hic in medietate descendente adhibendę sunt descẽsiones,

seu

seu quod idem est, per oppositorum punctorum ascensiones ad vnguem opus instituendum est. Exempli gratia, sit imum M.C. par. 15. ♋, & Apheta seu significator sit ♃ in par. 15. ♌ constitutus, dirigendus ad corpus Mercurij in par. 15. ♍ collocati. Et quoniam Apheta infra terram & in medietate descendente reperitur, ideo per puncta opposita, & horaria tempora nocturna operantes, verum scopum attingemus.

Ascensio recta Aphetę est	par. 137. scrup. 29 1ª.
Ascensio recta I.M.C.	par. 106. scrup. 17 1ª.
Distantia Aphetę à cardine	par. 31. scrup. 12 1ª.

Sed semiarcus ♃ nocturnus (♃ enim Apheta infra terram commoratur) est par. 68. scrup. 45 1ª, & horaria eius tempora nocturna par. 11. scrupu. 28 1ª, seu in summa scru. 688 1ª, per quæ diuisi distantiam Aphetæ ab imo M.C. quæ est par. 31. sc. 12 1ª, hoc est, scrupulorum primorum 1872. & produxi in continentia horas 2. scrupu. 43 1ª, quibus videlicet horis temporalibus Apheta à cardine remouetur. Hinc differentiam significatorum quæsiui hoc vt sequitur modo.

Descensio recta promissoris, hoc est. ascen. recta, par. 5. ♊ est	par. 346. scrup. 12 1ª.
Descensio recta Aphetæ, hoc est, ascensio recta, par. 15. ♒ est	par. 317. scrup. 27 1ª.
Significator sphæræ	par. 28. scrup. 43 1ª.
Descensio obliqua promissoris est	par. 353. scrup. 34 1ª.
Descensio obliqua Aphetæ est	par. 338. scrup. 46 1ª.
Significator climatis est	par. 14. scrup. 48 1ª,

quem subtraxi à significatore sphęrę, & relicta est differentia significatorũ p. 13. scru. 55 1ª, quem partitus sum per 6. & eduxi numerum sectionis part. 2. scr. 19 1ª, quem multiplicaui in horas, quibus Apheta ab I.M.C. distat, hoc est, in horas 2. scr. 43 1ª, & produxi par. 6. scrupu. 18 1ª, æquationem videlicet auferendam à significatore sphæræ superante significatorem climatis: quo facto relicta est directio quęsita par. 22. scrup. 25 1ª.

Ad eundem scopum operatione per semiarcum Aphetę nocturnum peruenitur.

Dispositio numerorum ad Regulam Proport.

Arcus Aphetæ feminoćturnus	Differentia significatorum	Distantia Aphetæ à cardine
par.68.45 1ª.	par.13.55 1ª.	par.31.12 1ª.
	Vel sic:	
$68\frac{3}{4}$.	$13\frac{11}{12}$.	$31\frac{1}{5}$.

Numerus secundus in tertium ductus, elicit partes $434\frac{1}{5}$. quæ secta per $68\frac{3}{4}$. educunt æquationem par.6.scrup.18 1ª, auferendam, vt dictum est, à significatore sphęrę, vt remaneat directio part.22.scrupul.25 1ª, quam inuenire proposueramus.

Postremò directio conuersa seu in præcedentia fit eodē modo, per quem directa perficitur, hoc vnico obseruato, quòd ascensiones & descensiones in circulo positionis promissoris & non significatoris supputentur. Sicut enim promissor ad locum significatoris vehitur, ita hic significator ad locum promissoris duci intelligitur. Quapropter si promissor in M.C. positus fuerit, subtrahemus ascensiones rectas promissoris ab ascensionibus rectis significatoris: sin idem horoscopauerit, ascensiones climatis promissoris ab ascensionibus climatis significatoris auferemus. Postremò si promissor angulum occidentis tenuerit, descensiones eiusdem à descensionibus significatoris deducemus, vt directio quæsita remaneat. Quid autē sequendum sit, si nullus cardinum promissorem teneat, sed idem inter dicta loca constituatur, perspicuum potest esse ex iis canonibus, qui in expositione directionis directæ sunt positi, nimirum vtraq; ascensiones vel descensiones capiendæ, atque simul proportionabiliter miscendæ sunt, sicut diximus.

Ex his patet autoris de locis Apheticis deducendis sententia, in qua vt Ptolemæus contempsit planetarū latitudines, quæ cū maiores sunt in hoc negotio obseruatæ, euidēter directionum tempora variare consueuerūt. Quapropter si hunc autoris dirigendi modum quispiam sequens, latitudinum quoque rationem habere velit, tabulas Ioannis Blanchini adhibere debet, quarum præsidio omnium locorum cœli ab Ecliptica deuiantium ascensiones facilimè eruuntur. Idem & copiosius pręstāt tabulę directionum Monteregij, sed harum vsus difficilior est, & non nisi probè exercitatum calculatorem admittunt. Blanchini quoque tabulæ in vsum Italiæ compositæ sunt. Pro alijs

vero

verò regionibus, quo ad rectam sphæram, omnibus satisfacit. Quod ad obliquam attinet, quilibet sibi vnam præsidio tabularum Monteregij pro suæ regionis altitudine fabricare debet. Non est autem multum absimilis forma dirigendi autoris à traditione Ptolemæi, iuxta cuius sententiam tempora directionum colliguntur ad hunc modum. Primò & ante omnia obseruandus est Apheta & reliqui significatores, quorum progressiones principaliter tempora euentuum significant. Similiter etiam anæretarum seu promissorum, hoc est, stellarum radiationumq́; occurrentium loca describenda notandaque sunt. Placuit enim vitandę obscuritatis gratia his vocibus admodum generaliter hoc loco vti, ita vt quicquid hic dicitur de deductione Aphetæ seu vitæ dominatoris, id etiam de omnibus reliquis euentuum significatoribus intelligas, sic vt nomine Aphetæ, omnem intelligamus significatorem, & nomine Anæretæ, omnem promissorem. His ita se habentibus, mox deinde tam Aphetæ, q̃ promissorum distantia à medio cœli capienda est, si Apheta supra terram fuerit: aut earundē differentia ab imo cœli indaganda, si Apheta infra finitorem deprehendatur. Post hęc horaria tempora singulorum locorum, diurna quidem si locus aphetę supra terram, nocturna verò si infra terram fuerit, colligenda, atque mox per horaria tempora aphetę modò inuenta partienda est distantia eiusdem Aphetę à cardine, vt horæ temporales, quibus Apheta à cardine remouetur, prodeant: quę omnia iuxta modum in expositione textus abundè expositum perficientur. Ad extremum horaria tempora anęretę multiplicanda sunt per horas, quibus Apheta à cardine cœli abest, idque quod producitur, iuxta sequentes cautelas adijciendum aut auferendum est differentiæ seu distantię anęretę à cœli cardine: numerus qui hinc fit, erit numerus partium & scrupu: directionis, seu erit numerus annorum, mensium & dierum, quibus exactis promissor ad significatorem veniet: siquidem singuli gradus sic computati, singulos annos, & scrupu. 5. mensem, & vnū denique scrupulum sex dies & duas horas numerant. Regulę προσθαφαιρέσεως.

Ptolemaica directio.

naturalium sig.

Si Apheta fuerit supra terram, numerum productum subtrahe à recta differentia promissoris (nominamus hic differentiam loci à cardine distantiam) si Apheta inter ascendens & M. C.

 fuerit

fuerit. Quòd si vterque sit inter M.C. & septimam, differentia recta promissoris à producto numero auferenda est. Si verò Apheta infra terram inter imum cœli & septimam fuerit, tunc vt in primo casu, productum ex differentia promissoris subtrahi debet. At si Apheta inter imum cœli & horoscopum fuerit, differentia promissoris, vt in secundo casu fiebat, ex producto detrahitur. Denique si Apheta in quadrante orientali, promissor verò in quadrante occidentali siue supra siue infra terram fuerint, tunc differentia Aphetæ producto adijcienda est. Ex his patet, quòd quartæ cœli oppositæ omnino sibi correspondent. Quapropter quando Apheta infra terram reperitur, cum punctis oppositis, perinde ac si Apheta supra terrã versaretur, totam operationẽ perficiẽtes ad eundẽ scopum, minore fortasse labore perueniemus. Ethęc est causa, propter quam Cardanus in to to hoc negotio non plures quàm 4. vel 3. potius differentias quæ sequuntur, reperiri docet, quod verum est, si vt dixi, loca opposita attendantur.

Si fuerit

1. Apheta in M.C. nihil additur differentiæ ascensionum, sed simpliciter, vt dictum est, per ascensiones sphæræ conficitur directio.

2. Apheta inter M.C. & horoscopum: productum ex differentia promissoris aufertur.

3. Vterque Apheta & Anæreta in quadrante occidentali: tunc differentia ex producto auferenda est.

4. Apheta / Anæreta in quadrante occidẽtali / orientali tunc differẽtia cum producto coniũgitur.

Exemplum de significatore inter medium cœli & horoscopum. Volo dirigere Lunam primò ad triquetram radiationem Martis, & mox deinde ad corpus Saturni, ita vt Luna Marti ab initio inimica habeat locum primum sen locum significatoris, Martis verò radij & Saturnus, promissoris. Cùm autem Luna sit infra terram, idcirco per loca opposita in quartam mundi orientalem

talem incidentia commodiùs operabimur, hoc est, faciemus locum Lunæ in par. 27. scrup. 52 1ª Leonis, & radiorum Martis in par. 28. scrup. 21 1ª Virginis, & denique locum Saturni in parte 26. scrup. 42 1ª Libræ. Et quoniam locus Lunæ inter horoscopum & medium cœli positus esse intelligitur, idcircò subtraxi primò ascensionem rectam medij cœli ab ascensione recta loci, quem pro loco Lunæ habemus, & remansit differentia Lunæ par. 26. scrup. 11 1ª, quam per horaria tempora diurna loci Lunæ, quæ sunt par. 18. scrup. 2 1ª, partitus sum, & numerus sectionis ostendit mihi hor. 1. scrup. 27 1ª distantiæ antecedentis Lunę à cœli medio. Deinde subtraxi ascensionem rectam medij cœli ab ascensione recta maleficorū, & remansit distantia recta, Martis quidem trigoni part. 54. scrupul. 35 1ª, Saturni verò part. 80. scrup. 52 1ª. Denique multiplicaui tempora horaria triquetræ radiationis Martis diurna, hoc est, part. 15. scrup. 7 1ª, in tempora les horas 1. scrup. 27 1ª, quibus locus Lunæ à medio cœli distat, & productus est numerus par. 21. scrupu. 57 1ª, quem quoniam locus Lunæ est supra terram in quarta orientali, subduxi à differentia Martis triquetrę radiationis, hoc est, ex par. 54. scru. 35. & remanserunt part. 32. scrup. 38 1ª, hoc est, anni 32. menses 7. cum 18. diebus: quo tempore exactо corpus Lunę per trigonum Martis pertransit. Tempora directionis par. 59. scrup. 34 1ª, quibus Luna ad Saturnum fertur, planè pari supputationis forma produximus. Hæc est Ptolemæi formula dirigendi, qua nounihil mutata atque vna operatione sublata, eundem scopū assequemur, atque omnes directiones facilimè perficiemus hoc vt sequitur modo. Aphetis & Anæretis omnibus adscribe primò differentiam ascensionis rectæ ab ascensione recta medij cœli, ex tabula ascensionum rectarum infrà posita. Deinde his similiter è regione adiunge singulorum locorum horaria tempora ex tabula quantitatis dierum: diurna quidem, si Apheta supra terram fuerit: nocturna verò, si Apheta infra terram commorabitur. His ita dispositis multiplica Aphetę seu significatoris differentiam rectam in horaria tempora Anæretę seu promissoris, id verò quod producitur partiaris per horaria tempora significatoris, numerumque sectionis minue à recta differentia promissoris, vel hanc eandem ab illa auferes, secundum quadru

 plicem

plicem illam distinctionem suprà expositam. Numerus enim qui hinc fit, est numerus directionis quæsitę. Repetamus maioris euidentiæ gratia exemplum proximum, in quo Luna ad Martis triquetrum & corpus Saturni ducitur. Primò ergo è regione horum cœli locorum apposui differentias ascensionum à medio cœli, & deinde quòd locus significatoris supra terram versetur, adieci singulis sua tempora horaria diurna, vt in præsenti descriptione vides.

	Differentiæ.	Horaria tempora.
☽	Par.26.scrup.11 1ª.	Par.18.scrup.2 1ª.
♂ △	Par.54.scrup.35 1ª.	Par.15.scrup.7 1ª.
♄	Par.80.scrup.52 1ª.	Par.14.scrup.40 1ª.

His ita positis multiplicaui horaria tẽpora triquetrę radiationis Martis p.15.sc.7 1ª, in differentiã rectã loci ☾, quæ est p.26.sc.11 1ª, & ꝑduxi sexag.6 1ª, p.35.sc.45 1ª, vel si mauis, p.395. scr.45 1ª, quæ partitus sum per horaria tẽpora loci ☾, nẽpè p.18.sc.2 1ª, & eduxi numerũ sectionis p.21. sc.57 1ª. Et quia Aphetæ & Anęretæ loca inter horoscopũ & medium cœli versantur, ideo productum hoc à differentia recta triquetrorum radiorum Martis, quæ est par.54.scr.35 1ª sustuli, & remanserũt p.32.sc.38 1ª, quibus congruũt anni 32. menses 7. dies 18. non aliter quàm in superiore supputatione. Ad eundem modum differentiam Lunarem in tempora horaria Saturni multiplicantes, produximus sexag.6 1ª, p.24.scr.1 1ª, quæ secta per horaria tempora loci Lunę, pepererunt p.21.sc.18. à differentia eiusdem Saturni auferenda, vt exeat numerus directionis, nempè p.59. scr.33. 1ª. Aliud exemplum. In eadem genitura, si Saturni quadraturam ad Solem deducere velis, tunc horum locorum differentijs & horarijs temporibus sic, vt præceptum est, descriptis, multiplica differentiam Solis in horaria tẽpora quadratę radiationis Saturni, &

	Differentię	ὡριαῖοι χρόνοι
☉	P.56. scrup 58 1ª	P.18. scr.22 1ª
♄ □	P.37. scr.32 1ª	P.18. scr.42 1ª

produces sexag.17 1ª, p.45.sc.16 1ª quæ per horaria tẽpora Solis, hoc est, per p.18.scr.22. 1ª si partiaris, & elicies p.58. ad vnguẽ, à quibus differentia Saturni, quòd vterq; locus inter finitorem occidentalem & culmen cœli contineatur, subtrahenda est, vt relin-

relinquatur numerus directionis p.20.ſcrup.28.1ª.

4 Ex his exẽplis perſpicua eſt ratio dirigẽdi, ſi vterq; ſignificator & promiſſor in hemicyclio ad culmen cœli ſcandente reperiatr: tũc eñ directio tota fit per aſcenſiones in ſemicirculo poſitionis ſignificatoris. Omnes enim circuli poſitionis in medietate aſcendente ſunt aſcenſionum: Similiter ſi vterque hemicyclium mundi ad ſubterraneam cuſpidem delabenſę teneat, tota directio per aſcenſiones in hemicyclio Aphetæ ſeu ſignificatoris perficitur: omnes enim ſemicirculi poſitionis in medietate deſcendente ſunt deſcenſionum. Sed quid faciendum eſt, ſi aſcenſio in deſcenſionem, aut deſcenſio in aſcenſionem commutatur? Veluti ſi Apheta inter ſeptimam & medium cœli verſans, ad promiſſorẽ inter horoſcopum & medium cœli hęrentem deducendus ſit? Reſpondeo ex ſententia Ptolemęi & autoris, in tali caſu primò medium cœli ad Apheram per deſcenſiones circuli poſitionis Aphetę eſſe ducendum: deinde verò promiſſorẽ ad culmen medij cœli per aſcenſiones Sphęrę rectę promouendum: & denique duos hos arcus directionis iungendos, vt numerus totius directionis prodeat. In aſſumpta genitura, Solem in quadrante medietatis mundi deſcendentis poſitum, ad quadratam radiationẽ Martis, quę in p.28.ſc.21 1ª Leonis, & in qua drantem mundi medietatis aſcendentis incidit, dirigentes, primò vtriuſque loci tam à medio cœli differentiam, quàm horaria tempora deſcripſimus ſic, Quòd ſi fuerit ſignificator &c.

vt à latere vides. Deinde Differentiam Solis in horaria tempora quadraturę Martis multiplicãtes, pro

	Differentię	ὡριαῖοι χρόνοι
☉	P. 56. ſcru. 58 1ª	P. 18. ſcr. 22 1ª
♂ □	P. 26. ſcr. 36 1ª	P. 16. ſcr. 50 1ª

duximus ſexag. 15 1ª, p.58. ſcr. 56 1ª, quę ſecta per horaria tempora Solis, prodiderunt quadraturę Martis in locum Solis traductę à medio cœli diſtantiam part. 52. ſcr. 12 1ª, quę quando cũ eiuſdem quadraturæ Martis diſtantia prima, quæ eſt p.26. ſc.36 1ª, coniungitur, facit numerum directionis par. 78. ſcr. 48 1ª.

5 Sequitur alter huius capitis locus, de inuenienda parte ſigni feri, ad quam directio Aphetæ, in dato anno ætatis peruadit. Veluti in noſtro exemplo, in quo finiens orientalis in part. 26. ſcrup. 44 1ª Lib-æ incidit, ſi inueniendum proponatur, ad quem gradum Quòd cũ ſciueris &c.

gradum signiferi directio horoscopi anno ætatis nati 40. mensibus 5. diebus 6. peruadat, capias primò ascensionem obliquam significatoris, id est, horoscopantis partis 26. scr. 44 1", quæ est partium 213. scrup. 55 1", atque eidem adiunge partes 40. scr. 26 1", ratione temporis à radice elapsi, & colliges partes 254. scrup. 21 1", cum quibus in aream tabulæ obliquæ ingressus, (nam barbara vox arcuare id hic significat) reperies eisdem respondere part. 28. sc. 21 1" Scorpij, vbi martis est epocha. Ad eum igitur punctum signiferi pertinget directio horoscopi, annis 40. mensibus 5. diebus 6. completis. Reliqua huius loci sunt facilia, atque ijs quæ dicta sunt, non dissimilia.

Et locus ad quem &c. 6 Sequitur, quomodo Catholici temporum arbitri eligendi sint. Videtur autem hic diuisorem, hoc est, dominum termini præferre domino radiorum, quod est contra Ptolemæum, qui præcipuum dominium stellę vel radio, Aphetæ occurrenti tribuit, eiusq; dominij participem facit dominum termini. Verba eius de hac re extant circa finem quadripartitæ constructionis: καὶ πρῶτον μὲν, inquit, δοτέον τοὺς χρόνους καθ' ἑκάστην ἄφεσιν τῷ κατ' αὐτὸ τῆς ἀφετικῆς μοίρας τυχόντι ἢ συσχηματισθέντι· ἐὰν δὲ μὴ οὕτως ἔχῃ, τῷ τὴν ἔγγιστα προήγησιν ἐπιλαβόντι, μέχρι τοῦ τὴν ἑξῆς εἰς τὰ ἑπόμενα μοῖραν ἐπιθεωρήσαντος, εἶτα τούτῳ μέχρι τοῦ ἑξῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, παραλαμβανομένων εἰς τὴν οἰκοδεσποτίαν καὶ τῶν τὰ ὅρια ἐπεχόντων ἀστέρων, hoc est: Ac primum sanè tempus in singulis moderationibus illi dabitur, qui Apheticum locum corpore occupat vel radijs. Quòd si nullus fuerit in loco Aphetico precise, asciscemus proximè antecedentem planetam vel radium eum vsq;, qui proximè succedentem aspicit partem. Deinde hoc vtemur vsque ad proximum, atque in alijs similiter, assumentes in gubernandi communicationem terminorum domioos planetas. Exemplari discursu res fiet clarior. In nostro exemplo orieotalé horizonta circundat pars 26. scr. 44 1" Libræ, cui cùm ad vnguem penè insideat radius oppositus Saturni, idcircò Saturnum primum temporũ arbitrum constituimus, participe imperij Marte, de sententia Ptolemęi terminorum domioo. Sed paulò pòst in parte 27. scr. 52 1", vbi diametro Saturni succedit triquetra radiatio Iouis & Lunæ

Lunæ, imperium illud à Saturno transfertur in Iouem & Lunam mox sequentem, quæ vsque ad finem Libræ, & par. 1. scrupu. 12 1ª Scorpij dominatur, Marte vtrobique ratione finium participe. Nam Mars tam ex sententia Ptolemæi, quàm Aegyptiorum in Scorpij prioribus sex partibus terminorum dominium obtinet. Hinc verò paulò post partem primam Scorpij imperium radiorum à Luna transfertur in Mercurium, qui triquetram suam radiationem in partem 1. scrupu. 12 1ª Scorpij projicit, atque ratione horum radiorum suum imperium vsque ad partem 28. Scorpij extendit, participante propter dominiú terminorum primò Marte, deinde Ioue, hinc Venere, & denique Mercurio. Hinc in parte 28. scrup. 21 1ª Scorpij, potentissimum omnium imperium suscipit Mars: Nam preterquàm quòd corpore dictum locum occupat in propria domo atque trigono, & inimicus ascendentis existens, in signo fixo & venenoso retrocedit, cum testimonio eiusdem Martis & Saturni domini finium illius directionis, principium anni 41. attingentis, cuius annuæ signorum commutationes stellarumque πρόδοι tales futurę sunt, vt sequitur.

Progreſsiones annuę.	par.	ſcr. 1ª.		πρόδοι ſtellarum.	par.	ſcru. 1ª.		
Horoſcop.	26	44	♒	☉	8	54	♊	
☽	27	52	♊	☽	11	58	♈	
☉	8	54	♎	♄	20	3	♍	
Sors	15	42	♏	♃	4	46	♐	retroce.
M.C.	1	39	♐	♂	22	20	♌	
				♀	5	50	♉	
				☿	11	44	♉	
				☊	12	18	♎	

Aliud exemplum: Sit horoscopans pars sexta Tauri, vbi nullus sit planeta nec vllus radius (nam si parti horoscopanti insideret aliquis planeta, vel radius, is esset primus temporum arbiter) sed tamen in præcedenti loco, hoc est, in parte 4. Tauri sit corpus Iouis, & in sequente parte 12. sit trigonus Lunæ, quem proximè sequatur corpus Martis in parte 12. Geminorum; di-

co,quòd Iuppiter primò gubernabit vitam à parte sexta Tauri, vsque ad partem 12.eiusdem,vbi sunt radij triquetri Lunæ: particeps autem eius erit ♀ finium domina, sed tamen etiam ipsa potens,nam in eodem loco habet trigonum & domum. Damus autem primum annum parti sextæ, & non quartæ Tauri, quam occupauit Iuppiter ante ascendens, quia vt dictum est, directio & directionis gubernatio, debet inchoari à loco Aphetę, & non à loco gubernatoris. Porro à parte 12. Tauri, vsque in finem Tauri, imò vsque ad partem 12. Geminorum, cùm nulli alij radij nec planetæ sint medij, gubernabit Luna cum finium dominis, sed multifariàm & non vno modo. Nam à parte 12. ♉ vsque in partem $24\frac{1}{2}$.eiusdem, plus poterit ☽ quàm domini finium, quia tanta est magnitudo luminis Lunæ, quę quantò plenior erit, eò maior eius efficacia iudicanda. Sed à parte 24. in finem Tauri, cùm ☽ in ♉ altitudinem habeat, æquales fermè erunt vires ☽ cum domino finis illius partis. Denique ab initio ♊ ad partem eius duodecimam, propter longinquitatem radiorum trigonorum, & mutationem signi, vbi Luna nullam habet potestatem, finis domini maiorem habebit vim quàm ☽. Hunc igitur in modum generales temporum arbitros creabimus.

Significatores q- que,&c.

Tabula ascensionum rectarum

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.
0	0	0	27	54	57	48	90	0	122	12	152	6
1	0	55	28	51	58	51	91	6	123	14	153	3
2	1	50	29	49	59	54	92	12	124	16	154	0
3	2	45	30	46	60	57	93	17	125	18	154	57
4	3	40	31	44	62	0	94	22	126	20	155	54
5	4	35	32	42	63	3	95	27	127	22	156	51
6	5	30	33	40	64	6	96	33	128	24	157	48
7	6	25	34	39	65	9	97	38	129	25	158	45
8	7	20	35	37	66	43	98	43	130	26	159	41
9	8	15	36	36	67	17	99	48	131	27	160	37
10	9	11	37	35	68	21	100	53	132	27	161	33
11	10	6	38	34	69	25	101	58	133	28	162	29
12	11	1	39	33	70	29	103	3	134	29	163	25
13	11	57	40	32	71	33	104	8	135	29	164	21
14	12	52	41	31	72	38	105	13	136	29	165	17
15	13	48	42	31	73	43	106	17	137	29	166	12
16	14	43	43	31	74	47	107	22	138	29	167	8
17	15	39	44	31	75	52	108	27	139	28	168	3
18	16	35	45	31	76	57	109	31	140	27	168	59
19	17	31	46	32	78	2	110	35	141	26	169	54
20	18	27	47	33	79	7	111	39	142	25	170	49
21	19	23	48	33	80	12	112	43	143	24	171	45
22	20	19	49	34	81	17	113	47	144	23	172	40
23	21	15	50	35	82	22	114	51	145	21	173	35
24	22	12	51	36	83	27	115	54	146	20	174	30
25	23	9	52	38	84	39	116	57	147	18	175	25
26	24	6	53	40	85	38	118	0	148	16	176	20
27	25	3	54	42	86	43	119	3	149	14	177	15
28	26	0	55	44	87	48	120	6	150	11	178	10
29	26	57	56	46	88	54	121	9	151	9	179	5
30	27	54	57	48	90	1	122	12	152	6	180	0

residuum tabulæ ascensionum rectarum.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.	G.	m̃.
0	180	0	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6
1	180	55	208	51	238	51	271	6	303	14	333	3
2	181	50	209	49	239	54	272	12	304	16	334	0
3	182	45	210	46	240	57	273	17	305	18	334	57
4	183	40	211	44	242	0	274	22	306	20	335	54
5	184	35	212	42	243	3	275	27	307	22	326	51
6	185	30	213	40	244	6	276	33	308	24	337	48
7	186	25	214	39	245	9	277	38	309	25	338	45
8	187	20	215	37	246	13	278	43	310	26	339	41
9	188	15	216	36	247	17	179	48	311	27	340	37
10	189	11	217	35	248	21	280	53	312	27	341	33
11	190	6	218	34	349	25	281	58	313	28	342	29
12	191	1	219	33	250	29	283	3	314	29	343	25
13	191	57	220	32	251	33	284	8	315	29	344	21
14	192	52	221	31	252	38	285	13	316	29	345	17
15	193	48	222	31	253	43	286	17	317	29	346	12
16	194	43	223	31	254	47	287	22	318	29	347	8
17	195	39	224	31	255	52	288	27	319	28	348	3
18	196	35	225	31	256	57	289	31	320	27	348	59
19	197	31	226	32	258	2	290	35	321	26	349	54
20	198	27	227	33	259	7	291	39	322	25	350	50
21	199	23	228	33	260	12	292	43	323	24	351	45
22	200	19	229	34	261	17	293	45	324	23	352	40
23	201	15	230	35	262	22	294	51	325	21	353	35
24	202	12	231	36	263	27	295	54	326	20	354	30
25	203	9	232	38	264	33	296	57	327	18	355	25
26	204	6	233	40	265	38	298	0	328	16	356	20
27	205	3	234	42	266	43	299	3	329	14	357	15
28	206	0	235	44	267	48	300	6	330	11	358	10
29	206	57	236	46	268	54	301	9	331	9	359	5
30	207	4	237	48	270	0	302	12	332	6	360	0

De Algebugthar.

Et ex hoc sequitur Algebugthar in natiuitatibus: & est directio gradus ascendentis, hoc est, vt aspicias gradum ascendentis in termino cuius sit planetæ, & minuas ascensiones ascendentis de ascensionibus, quæ sunt in directo finis termini planetæ per ascensiones regionis, & quod remāserit, accipies vnicuiq; gradui vnum annum, & omnibus quinque minutis mensem: & omni minuto VI. dies: & erit dominus termini dispositor annorū, qui dicitur diuisor. Post hoc accipies gradus termini, qui eū succedit, & vertes eos etiam in gradus ascensionum, & quod fuerit, accipies vnicuique gradui annum vnum, & omnibus V. minutis mensem, & omni minuto sex dies, eritq́; dominus termini diuisor & dispositor illorum annorum. Similiter intrabis cum omni termino domini per successionem vsque in finem vitæ: & si fuerit in termino alicuius planetæ: planeta aut radij eius erūt participes in diuisione: & hæc diuisio dicitur Algebugthar.

De directione ascendentis ad planetarum fines, quod Arabes vocant Algebuthar. Hîc perpende gradum horoscopātem, & obserua, ad cuius planetæ fines referatur, & quousque sese fines istius planetæ extendant. Deinde & gradus ascendentis & extremæ partis finiū ascensione climatis reperta, subtrahe priorem à posteriore, & remanebit quæsita directio horoscopi ad terminum propositū. Verbi gratia, in assumpta genitura, in qua eleuationem verticis supponimus part. 41. horoscopus est par. 26. scrup. 44 1ª Libræ, cui iuxta ordinationem finium Ptolemæi Mars præsidet. Idem Mars habet imperiū finium in principio Scorpij, atq; id ad finem sextæ partis eiusdem Scorpij extendit. Ascensio climatis horoscopi est part. 213. scrupu. 55 1ª. Ascensio climatis in eadem eleuatione extremæ partis finium Mar-

Martis,hoc eſt,par.6.Scorpij eſt part.225.ſcrup.46 1ª,à qua ſublata aſcenſione obliqua horoſcopi, remanent part.11.ſcrupu. 51 1ª,hoc eſt,anni 11.menſes 10.dies 6.cuius temporis Mars eſt dominus.Immediatè ſequentes fines Ioui aſsignati,ad part.14. Scorpij porriguntur, quorum aſcenſio obliqua reperitur part. 236.ſcrup.3 1ª,à quibus ſi auferas aſcenſionem extremæ partis proximè præcedentium finium Martis,reſtabunt par.10.ſcrup. 117.hoc eſt, anni 10. mẽſes 3.dies 12.tempus gubernationis Iouię,quod cum tempore paulò antè Marti aſsignato cõiunctum, efficit ætatis nati annos 22.menſem 1.dies 18.Hoc modo ad finem vitæ aſcendentis directio ad prçuidendas infirmitates atque impedimenta nato in corpore obuentura cõtinuanda eſt. Poteris autem tibi ſi velis formare tabellam, ex qua progreſsio aſcendentis ad planetarum fines ſingulis annis facilimè depromi queat,hoc modo: Pro principio primi anni natiuitatis aſsigna in capite tabellę gradum horoſcopantem.Poſteà capias horoſcopi in climate aſcenſionem, cui pro ſingulis annis ſequentibus ordine ſingulos gradus adijcias,& quod hinc fit,in area eiuſdem tabulæ aſcenſionum perquire, ac cui ſigniferi loco reſpondeat,obſeruatis enim eo anno ius diuiſionis ſeu diſpoſitionis ſibi vendicabit. In noſtro exemplo primo anno currenti aſſignanda eſt pars 26.ſcrup.44 1ª Libræ, cuius aſcenſioni climatis,hoc eſt,part.213.ſcrup. 55 1ª,ſi æquinoctialis vnum gradum adijcias,aſcenſionem obliquam par.214.ſcrup.55 1ª,pro ſecundo anno conflabis, cui reſpondent in tabula partes 27. ſcr. 31 1ª Libræ. Tali continua æquinoctialis partium ad aſcenſionẽ horoſcopi adiectione,vniuerſum ordinem partium pro ſingulis annis nati tabellę inferendarum,præſidio tabulæ tui climatis vſque ad finem vitæ nati facilè extendes. Ad extremum partibus ſigniferi hoc pacto repertis, domini finiũ, qui diuiſoris appellationem ſuſtinent,ex tabella terminorum Ptolemæi,vel ſi placet,Aegyptiorum adſcribendi ſunt,ſicut in ſequenti exemplo patet. Hæc autem de horoſcopo præcepta ſimili ratione ad reliquorum ſignificatorum in ſuis circulis poſitionum deductionem poſſunt & debent referri.

Tabella

Tabella diuisionis seu directionis horoscopi, quam Arabes vocant Algebuthar.

Anni ætatis	Partes diuisionis grad.	sc. ♎	Diuisor	Anni ætatis	Partes diuisionis grad.	sc.	Diuisor	Anni ætatis	Partes diuisionis grad.	sc.	Diuisor
1	26	44	♂	15	7	40		29	18	34	
2	27	31		16	8	27		30	19	21	
3	28	18		17	9	21		31	20	7	
4	29	6		18	10	0		32	20	48	☿ 21
5	30 ♏	0		19	10	47		33	21	41	
6	0	40		20	11	34		34	22	29	
7	1	26		21	12	28		35	23	16	
8	2	13		22	13	7		36	24	3	
9	3	0		23	13	47		37	24	46	
10	3	47		24	14	41	♀ 12	38	25	40	
11	4	34	♃ 6	25	15	27		39	26	26	
12	5	20		26	16	15		40	27	14	♄ 27
13	6	15		27	17	0		41	28	0	
14	7	8		28	17	47		42	28	46	

De duodenariis planetarum & domorum.

1. *Et ex hoc duodenariæ planetarum aut domorum: hoc est, vt aspicias quantum ambulauerit planeta in signo suo in quocunque fuerit, aut grad. domus quem volueris ex gradibus & minutis: multiplicabisque hoc in 12. post hoc addes desuper ipsos grad. atque minuta, quæ multiplicasti in 12. & quod collectum fuerit, ex eo proijce ab*

initio

initio grad.eiuſdem ſigni: dans vnicuique ſigno XXX. *grad. & vbi fuerit finitus numerus, ibi erit duodenaria planetarum ac domorum.*

De nouenariis eorundem.

2. *Et ex hoc Anaubarach, quæ ſunt nouenariæ. Cuius ſcientia eſt, vt ſcias quantum ambulauerit planeta in ſigno ſuo ex gradibus & minutis, aut grad. domus cuius volueris ſcire nouenarium. Poſt hoc diuide ſignum in nouem diuiſiones, & vnaquæque diuiſio eſt ex tribus gradibus & tertia parte vnius gradus. Poſt hoc aſpicies in quo nouenario ex nouenarijs ceciderit gradus planetæ aut domus. Poſt hoc dabis primum nouenarium ex ſignis domino ſigni mobilis eiuſdem triplicitatis, & ſecundũ nouenarium domino ſigni, cuius eſt ipſum ſignum quod ſuccedit: donec venias ad aliquem nouenarium, ex quo eſt gradus, eritque planeta dominus eius nouenarij. Verbi gratia: ſignum ex quo fuerit gradus ille, erat ex triplicitate Arietis: erit ergo primum nouenarium eiuſdem ſigni Martis domini Arietis, & ſecundum nouenarium Veneris dominæ Tauri, & nouenarium tertium Mercurij domini Geminorum. Similiter vſque ad nouenarium nonum. Et ſi fuerit ſignum ex triplicitate Cancri, erit primum nouenarium eius Lunæ, & ſecundum nouenarium Solis domini Leonis: & tertium Mercurij domini Virginis. Et ſi fuerit ſignum ex triplicitate Libræ, erit primum nouenarium eius Veneris domini Libræ, & ſecundum Martis domini Scorpionis, & tertium Iouis domini Sagittarij. Similiter in tri-*

plicitate Capricorni, primum nouenarium eius, est Saturni domini Capricorni: & secundum similiter Saturni domini Aquarij, & tertium Iouis domini Piscium, deinde quæ sequitur secundum ordinem successionis signorum. Verbi gratia: planeta vel aliqua domus ex domibus XII. erat in XIX. gradu Aquarij. si diuidatur signum per nouem diuisiones, erit gradus XIX. in diuisione sexta, & quia signũ Aquarij est in triplicitate Libræ: ponitur primum nouenarium eius Veneris dominæ Libræ: secũdum Martis domini Scorpionis, & tertium Iouis domini Sagittarij. & quartũ Saturni domini Capricorni, & quintum etiam Saturni domini Aquarij, & sextum Iouis domini Piscium, eritque Nauhahar, id est, nouenarium XIX. grad. Aquarij Iouis.

Modus inueniendi dominum decani.

3 *Et ex hoc Adorogen, hoc est, vt diuidas ascendens in tres partes, & sit omnis diuisio X. graduum: dabisque diuisionem primam domino ascendentis, & secundam domino quinti signi ab eo: & tertium domino noni: nam ascendẽs V. & IX. vna semper sunt triplicitas. Verbi gratia: ab initio Arietis vsque in decimum gradum eius, est Dorogen, id est, decanatus Martis. Et si fuerit ex X. gradu vsque in XX. gradũ, erit eius Dorogen Sol dominus Leonis. Et si fuerit à XX. vsque in finem eius, erit Dorogen Iupiter dominus Sagittarij.*

4 *Et ex hoc dominus orbis in natiuitatibus, hoc est, vt aspicias dominum horæ in qua oritur natus, dabisque ascendens & dominũ horæ anno primo natiuitatis eius,*

& signi-

& significabitur per esse eius, id est, dominum horæ, sanitas vel infirmitas corporis nati, sicut significatur per dominum ascendentis radicis, id est, natiuitatis: & dabis dominum secundæ horæ ab ea, secundæ domui ab ascendente in secundo anno, & significabitur per eum esse suũ in eodem anno esse substantiæ, &c. sicut significatur per esse domini domus substantiæ, & dabis dominum tertiæ horæ ab ea tertiæ domui ab ascendente tertio anno, & significabitur per esse illius in eodem anno esse fratrum & sororum & cæterorum, sicut significabitur per esse domini tertiæ domus: & dabis dominũ horæ quartæ domui quartæ ab ascendente in anno quarto, & significabitur per esse suum in eodem anno esse patrum, & eorum qui significantur per domum quartam. Similiter facies de dominis horarum per successionem, dabis scilicet dominum vniuscuiusque horæ domui ex domibus radicalibus, eritq; domino horæ XII. ab hora natiuitatis domus XII. ab ascendente radicis: & annus XII. & dominus XIII. horæ à natiuitate radicis ascẽdẽtis: & anni Xiij. & dominus XIIII. horæ ab ea domus substantiæ & XIIII. anni. Et nominatur dominus horæ primæ dominus ascendentis horæ, & dominus II. horæ dominus horæ domus substantiæ, et dominus horæ tertiæ dominus horæ domus fratrũ: & sic in alijs simili dominus vniuscuiusq; harum horarũ nominatur nomine domus, & nominatur etiã orbis dominus, & significatur p eũ omni anno sicut significatur p Alcochodẽ, hoc est p dominũ anni: et quidã Astrologorũ ponũt dominũ orbis, scilicet ascẽdẽtis radicis anno

cis anno primo & 2. anno planetam qui huic succedit, & in tertio anno planetam qui huic succedit: sicut dictum est in domino horæ.

5. *Et ex hoc Alfridariæ dispositio, hoc est, cùm natiuitas fuerit diurna, præerit in initio vitæ dispositioni eius fridariæ Sol, secundum quantitatem annorum fridariæ eius, qui sunt decẽ. Post hoc planeta qui succedit Soli, qui est Venus, cuius fridariæ anni sunt octo, & post Venerem planeta qui succedit ei, & est Mercurius, & anni eius sunt tredecim. Deinde Luna: & anni fridariæ eius sunt nouem: deinde Saturnus, & anni fridariæ eius sunt XI. deinde Iuppiter, & anni fridariæ eius sunt XII. deinde Mars, & anni fridariæ eius sunt VII. deinde caput draconis, & anni fridariæ eius sunt III. post hoc cauda, & anni eius fridariæ sunt duo: sunt aũt anni collecti simul LXXV. anni. Post hoc reuertitur dispositio ad Solem: & similiter vsque ad vltimum planetarum. Si autem fuerit natiuitas nocturna, incipit dispositio à Luna, disponetq; annos fridariæ eius, qui sunt nouem. Similiter planeta post planetam, sicut prædiximus, in Sole. Cumq; disposuerit planeta annos fridariæ suæ: disponet propriè primam septimam solum, id est, septimam partem fridariæ sui, deinde participatur ei in secunda septima planeta qui eum succedit: post hoc participatur ei in tertia septima planeta tertius, qui succedit secundum: & ita donec participatur ei planeta, qui est ante eum in vltima septima ex annis fridariæ eius: & est vnicuique iudicium cùm participatur alteri super natiuitate.*

Exposi-

Exposita iam sunt elementa Astrologica autoris ferè omnia, quę ad [illegible]artem nanc̄iscendam pertinēt. Reliqua verò quę sequuntur, excepto capite de planetarum supereminentia, Lunariq; horoscopo seu parte fortunarum, à natura dissentire, & magis sortilegijs numerorumq́; fortuitis casibus, & id genus nugis alijs, quàm veris & physicis rationibus consentanea, atq; verę arti curiose afficta esse videntur, & non immeritò. Nam & Ptolemęus ea ipsa hoc nomine paucis attingit, atque mox tanquam otiosa & inania reijcit: ταῦτα μὲν οὖν, inquit, πιθανόν, καὶ οὐ φυσικόν, ἀλλὰ κενόδοξον ἔχοντα λόγον παρήσομεν. Et circa initiū libri tertij Sophisticam & superstitiosam huiusmodi Astrologiam grauiter reprehendit, his verbis: καὶ τὰ μὴ περιέργως ὑπὸ τῶν πολλῶν φλυαρούμενα, καὶ μηδὲ πιθανὸν ἔχοντα λόγον πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς φύσεως αἰτίας ἀποπεμψόμενοι: τὰ δὲ ἐνδεχομένην ἔχοντα τὴν κατάληψιν, οὐ διὰ κλήρων καὶ ἀριθμῶν ἀναιτιολογήτων, ἀλλὰ δι᾽ αὐτῆς τῆς τῶν σχηματισμῶν πρὸς τοὺς οἰκείους τόπους θεωρείας ἐπισκεψόμενοι, hoc est: Quęq́; multi curiose & petulanter nugati sunt, neque vllam veri similitudinem prę se ferentia, ad ea quę naturę non conuenienter dicta sunt, relegabimus: quę verò natura deprehendi possunt, non per sortes & numeros, quibus à natura rationes nullę inditę sunt, sed contuitus configurationum ad familiaria loca obseruantes. Hęc sequentia igitur, cùm ita quoque se habeant, leuissimó brachio attingentes perstringemus.

1 δωδεκατημόρια planetarum inquisiturus, spacia planetarū in signis, in quibus deprehenduntur, emensa attendat, quibus notatis p. & scr. confecti itineris per 12. multiplicet, numeroq́; ex multiplicatione genito, id totū quod planeta in signa emensus est, adijciat. Summā verò collectā ab initio signi, in quo planeta cōmoratur, dando vnicuiq; signo p. 30. proijciat, nam finis proiectionis seu numerationis planetę quęsitum δωδεκατημόριον ostendet. Verbi gratia, sit quęrendum δωδεκατημόριον Solis part. 8. scr. 54 1ª ♊ lustrantis, multiplica p. 8. scr. 54 1ª per 12. & efficientur sexag. 1 1ª part. 46. scr. 48 1ª, hoc est, signa 3. grad. 16. scru. 48 1ª, quibus si adijcias part. 8. scru. 54 1ª, fient signa 3. part. 25. scrup. 42 1ª. Da ergo iam primum signum Geminis, se- (Et ex hoc duodenario &c.)

cundum Cancro, 3. Leoni, & tandem perueniet δωδεκατημό-
ριον Solis ad gradus 25. ſcr. 42. Virginis. Hoc pacto Sol in parte
9. ſcr. 53 1ª Libræ collocatus, dodecatemorium ſuum in part. 8.
ſcr. 26 1ª Sagittarij proijcit.

Et ex hoc Anaubarach, &c.

2 Sequitur nouenarum partium ordo ſeu ſeries. Si integrum
ſignũ per 9. partiaris, quælibet portio nouena, vt vocant, par. 3.
ſcr. 20 1ª habebit. Atque hæ partes planetis ita diuiduntur, vt
primæ nouenæ parti præſideat dominus ſigni mobilis triplici-
tatis eiuſdem, ſecundæ dominus ſigni, ſignum mobile mox ſe-
quentis, & ſic conſequenter ſecundum planetarum dominium
in ſignis ipſorumq; ſignorum naturalem ſeriem: Veluti primæ
parti nouenæ ♌ dominatur ♂, nam ♌ pertinet ad igneum,
vt vocant, trigonum, cuius ſignum mobile eſt Aries & eius do-
minus Mars. Secundæ nouenę Leonis domina eſt ♀, propte-
rea quòd Arietem in ordine ſignorum proximè ſequitur ♉,
cuius domina eſt ♀. Tertiæ nouenę Leonis pręſidet ☿ domi
nus Geminorum. Quartæ ☽ domina ♋. Quintæ ☉, dominus
♌. Sextæ ☿ dominus ♎. Octauæ ♂ dominus ♏. Nonę ♃ do
minus ♐, & ſic in reliquis. Si itaque ſcripta Arabum legentibus,
ſententię de domino Anaubarach, ſeu de domino Anaubæ lu-
minarium occurrant, eas de dominio nouenarię hęretici lumi-
nis intelligendas eſſe, hoc capite admonemur.

Et ex hoc Ador. &c.

3 Porrò ſequens decanatus iuriſdictio, quantum à decanis in
prima differentia propoſitis differat, ex eo ipſo exemplo, quod
hic recitatur, ſatis eſt perſpicuum. Si prima pars Arietis hori-
zonta orientalem circundet, tunc ♂ ſigni aſcendentis domi-
nus decanus eius futurus eſt: & ſi eiuſdem Arietis ſecunda de-
curia aſcendat, erit eius decanus Sol, dominus ♌, ſigni quinti
ab Ariete & ſecundi in eodem trigono. Deniq; ſi tertia decuria
♈ aſcendat, tunc ♃ dominus ♐ decanus eius cenſebitur. Nam
♐ eſt ſignum 9. ab ♈, & tertium in eodem trigono. Similiter
facile eſt iudicare de ſignis reliquis.

Et ex hoc dominus orbis, &c.

4 Si quando quos dominatores orbis vocant, conſtituere pla
ceat, tunc per ea, quę ſuprà capite vltimo differentię ſecundę
pręcepta ſunt, diligenter inquiras horam temporalem natiui-
tatis, atque eiuſdem horę domino attribue horoſcopum, & an-
num geniturę primum: is enim eo in anno ſanitatem aut ęgritu
dinem

dinem corporis nati aliaq; omnia, quæ dominus aſcendentis largiri ſolet, ſignificare dicitur. Horæ ſequentis dominus anno domuiq; ſequenti præſidebit, atque in eodem anno par imperium cum domino domus ſecundæ ſortiri putatur. Penitus eodem modo dominos horarum cœliq; ſtationum ſuccedentium ordinabis, donec ad duodecimæ domus ſignificatorem perducaris. Cæterùm duodecimo anno completo, ſequenti deinceps anno ętatis nati 13. labente, domus prima ad dominum 13. horæ reuoluetur, à qua modò dictis vicibus vſque ad finem vitæ nati ſecundum domorum planetarumq́ue ordinem, hæc imperia permutantur, vt hæc omnia in tabula deſcribere ſit facilimum. Etenim planetarum δυοδεκατημόρια, decani domini orbis, & talia longè faciliùs depromuntur ex tabellis, quæ quemadmodum componi à quouis debeant, cùm ſatis perſpicuè hic admoneamur, deſcriptio earum ſuperuacanea mihi viſa eſt, præſertim verò cùm talium rerum traditio, à veræ artis pręceptis, vt præmonuimus, longè diſſentiat.

5 Tale apparet quoq; hoc vltimum caput, quod nihil aliud cõtinet, q̃ præceptũ facilimũ de cõficiendis tabulis Ferdariæ, hoc eſt, annorũ ſeu temporũ, quibus iuxta doctrinã Arabũ planetæ ordine vitã nati generaliter gubernant & regunt. Anni integri Ferdariæ ſingulorũ planetarũ ſunt hi: ♄ 11. ♃ 12. ♂ 7. ☉ 10. ♀ 8. ☿ 13. ☽ 9. ☊ 3. ☋ 2. Imperii aũt initiũ eſt à luminaribus. Nã in genitura diurna ☉ principaliter gubernabit annos 10. cui in imperio ſuccedit in ordine planeta proxim', id eſt, ♀, atq; nato à decimo vſque ad 18. annum præeſt: quibus exactis Veneri in imperio ſuccedit ☿ annos 13. Deinde ☽ annos 9. Deinde ♄ annos 11. Deinde ♃ annos 12. Deinde ♂ annos 7. Deinde ☊ annos 3. Tandem ☋ annos 2. Hic eſt in genitura diurna poteſtatis planetarum integer circuitus, continens annos 75. quibus completis imperium ad exordium dominiumq; Solis reuoluetur. Porrò in genituris nocturnis luminare noctis per annos primos 9. imperium ſumet, cui ♄ aliiq; planetæ inſequẽtes cum ☊ & ☋ ſeriatim ac ordine ſuccedent, ſicut diximus. Verumenimuero tam in genituris diurnis, quàm nocturnis, imperium huiuſmodi planetis ita diſtribuitur, vt quilibet per ſeptimam partem ſuorum annorum ſolus gubernet: in reliquis verò ſepti

Et ex hoc Alfri. &c.

mis

mis imperij partibus, sex proximè atq; ordine sequentes planetas collegas admittat. Verbi gratia, in genitura diurna primi decem anni imperio Solis adscribuntur, sed ipse quidem ☉ dictorum annorum parte septima, hoc est, vnum annum Solarem, & dies 156. ferè natum gubernabit. In secunda verò parte septena annorum suorum, hoc est, ab anno ætatis nati primo, diebus 156. ad annos completos duos, dies 313. Venerem consortem imperij patietur: & in tertia parte septena Sol dimissa Venere Mercurium collegam, & sic deinceps alios sequentes assumet, quemadmodum id videre est in tabulis, tum in Ephemeridum, tum verò passim in libris Arabum descriptis. Porrò hæc distinctio Arabum conficta esse videtur ad similitudinem primæ temporum distinctionis Ptolemaicæ, quarum quatuor extant circa finem quadripartitæ constructionis.

1 *Et ex hoc Almanar, id est, supereminentia, qua dicitur, quòd planeta vadit super planetam: hoc est, vt aspicias cursum planetæ medium & locum eius æquatum: & si fuerit locus eius æquatus minus medio cursu eius, erit ascendens à medio circuli sui, vsque ad summitatem circuli: & si fuerit locus eius æquatus plus medio cursu: erit descendens à medio circuli sui vsque ad infimum eius.*

2 *Et si fuerit locus eius æquatus æqualis medio cursui, erit in medio circuli sui. Deinde locum planetæ minues de medio cursu suo.*

3 *Postquàm hoc certissimè cognoueris, id est, locum æquatum: vel è conuerso minorem de maiori eorum subtrahendo: & multiplicabis quod remanserit per septem, & diuides per XXII. & quod de diuisione exierit, erit hoc omni planetæ, pro quantitate eius ascensionis vel descensionis. De Venere & Mercurio accipimus, quod est inter vtraq; loca, id est, quòd est inter locum So*

lis &

lis & Veneris & Mercurij, & facimus vt supra: quia per hoc scimus quis eorum fortior sit in circulo augis: sed Venus & Mercurius cùm fuerit aliquis eorum orientalis, & fuerit locus eius æquatus minus loco Solis: accipies residuum, quod est inter locum Solis, & locum eius: facieś cum eo quemadmodum feceris, vt dictum est in planetis altioribus ex multiplicatione & diuisione.

4 *Et proprior ac fortior fit significatio planetarum dum abierint super seinuicem: id est, dum abierit alter super alterum in coniunctione: in oppositione autem & in quarto aspectu, erit significatio eorum minus apparẽs & debilior.*

5 *Et tamen cùm vnus illorum fuerit ascendens & alter descendens: tunc ascendens eorum vadit supra descẽdentem. Cùm verò ambo fuerint descendentes: ille qui fuerit minoris descensionis, vadit super illum qui fuerit maioris vel pluris descensionis. Si autem ambo fuerint ascendentes: ille qui est maioris ascensionis, vadit super illum qui fuerit minoris ascensionis.*

6 *Dicitur quoque & alio modo, id est, vt scias latitudinem vtrorumq́ planetarum: quia septentrionalis eorũ vadit super meridianum. Et si fuerint ambo septentrionales: ille qui fuerit pluris latitudinis, vadit super eum qui fuerit minoris latitudinis. Si autem fuerint vtrique meridiani: ille qui fuerit minoris latitudinis, vadit super eum qui fuerit maioris latitudinis, ideoq́ dicitur quòd Luna vadit super Iouem in his duobus operibus. Similiter si fuerit aliquis duorum planetarum in medio circu-*

li, nullam latitudinem habens: tunc ascendens septentrionalis vadit super eum, qui caret latitudine: & vadit ipse qui sine latitudine est, super descendentem meridianum.

7 *Et ex hoc apertio portarum dicitur, cùm iungitur planeta inferior planetæ superiori, et fuerint cum hoc domus eorum oppositæ.*

Et ex hoc Almanar, id est, &c.

1 De eminentia, superlatione seu sublimitate planetarum, quę vniuersaliter cum respectu accipienda est. Est enim eminentia planetæ, quum in summo apice circuli breuioris, qui Græco nomine Epicyclus dicitur, planeta ipse fertur, altero planeta partes demissiores tenente. Cùm enim planeta in culmine sui epicycli tenetur, videtur illic quodammodo regnare, sedensque in solio ius dicere: alter verò qui ab Apogeo epicycli remotior est, magisque à circuli summitate declinat, ad pedes illius sedere superioreq; venerari. Hanc potestatem græci nominant καθυπέρτερησιν, recẽtiores verò eleuationem, sed ineptè planè: nam verbum eleuare Latinis deprimere vel deiicere significat, & opponitur verbo extollere: Veluti eleuare res aduersarii, est eas verbis minuendo deprimere, deprimendoque contemptiores reddere. At καθυπερτερεῖν Græcis idem est quod latinis superare, superiorem esse atque extolli. Primò autem docemur hic, qua ratione alterum planetam superiorem atque eminentiorem esse cognoscamus, idque ex tabulis motuum, sed quodámodo confusè vt apparet: siquidem cursum planetę medium nominat motum centri epicycli verum, quæ hodie in Theoriis planetarum sic distinguuntur. Medius motus planetæ vel epicycli, est arcus zodiaci ab initio ♈ secundum successionem, vsque ad lineam medii motus planetæ, quæ à centro mundi ad zodiacum protracta, lineæ exeunti à centro absidis ad centrum epicycli porrectæ æquè distat. Verus motus epicycli, est arcus zodiaci ab initio ♈ vsque ad lineam veri motus epicycli computatus, quem autor hoc loco cursum planetæ medium nominat. Verus denique motus planetę, est arcus zodiaci, qui à principio ♈ incipiẽs, vsque ad lineam veri motus planetæ protenditur, quæ à centro mundi per corpus planetæ ad zodiacum exit. Anomaliam seu

argumen-

argumentum medium nominant arcum epicycli ab Apogeo eius medio ad corpus planetæ supputatum. Sed verum & æquatum eius argumentum, est arcus epicycli, qui ab eiusdem epicycli vero Apogeo, ad corpus planetæ extenditur, cui arcus in zodiaco respondens vocatur προσθαφαίρεσις seu æquatio argumenti, addenda motui vero epicycli, si linea veri motus planetæ lineam veri motus epicycli præcesserit: aut subtrahenda, si eandem sequatur, vt tandem verus motus planetæ eliciatur. Porro tota æquatio argumenti lineaque veri motus, planetæ lineam veri motus epicycli præcedit, cùm planeta à summo apice epicycli ad imum fertur, sequiturque eandem cùm in altera medietate ab imo epicycli ad fastigium eiusdem contendit. His cognitis, sicuti facilimè inspectis figuris Theoriarum cognosci possunt, perspicua est sententia autoris. Si inquit, fuerit locus planetæ æquatus minus medio cursu eius, id est, si arcus veri motus planetæ minor fuerit arcu veri motus epicycli, planeta erit ascendens à medio, id est, imo breuis circuli seu epicycli sui ad summitatem eiusdem. Talis enim situs eius efficit æquationem argumenti sequentem lineam veri motus epicycli, auferendam, à vero motu epicycli, vt verus motus planetæ remaneat. Quare etiam tum diminutus numero dicitur. Quòd si locus æquatus plus fuerit medio cursu, id est, si motus planetæ verus maior fuerit vero motu centri epicycli, erit descendens à medio, id est, fastigio seu Apogeo rotæ suæ breuis vsque ad eius infimum. Talis positus planetæ in medietate epicycli descendente, efficit æquationem argumenti præcedentem lineam veri motus epicycli, atque vero motui eiusdem addendam, vt verus cursus planetæ prodeat. Quapropter tum auctus numero dicitur, &c.

2 Quando inter motum planetæ verum & motum verum centri epicycli nullum est discrimen, tum etiam nulla est æquatio argumenti, & lineæ veri motus planetæ & veri motus centri epicycli vniuntur: quod non fit, nisi planeta Apogeum aut Perigeum verum sui epicycli permeante. Et si fuerit loc. eius, &c.

3. Fieri autem potest vt planetæ pari vel impari sublimitate ferantur, idcirco subiungit iam regulas, quarum obseruatione vtriusque planetæ vires altitudinesque in breui circulo examinari atque pensitari debent, vt vtrius sit maior potentia atque Postquàm hoc, &c.

maior autoritas,planè intelligamus.Ac quis inter tres superiores alius alio superiorem inferioremúe locum teneat,vt conijciamus, iubet inquirere differentiam inter verum motum planetæ & verum motum centri epicycli,auferendo minorem à maiori,atq; differentiam repertam multiplicare per.7.& quod hinc nascitur,partiri per 22.& denique numerum sectionis pro sublimitate quando ascendit, aut deiectione quando descendit,seruare: quem operandi modum ex habitudine ambitus circuli ad suam diametrum autorem sumpsisse,haud est dubium. Nam cuius circuli peripheria habet partes 22. talium partium 7.colligit eiusdem circuli dimetiens.Veneris & Mercurii stellæ in exortu matutino parui circuli culmen, vespertino verò imã partem eiusdem petunt.Vtra autem istarum stellarum in circulo breui magis polleat,ex differentia inter verum motum ☉ & verum motum ♀ aut ☿ iam iam exposito modo conijciẽdum præcipit. Sed quali ratione seu causa huiusmodi altitudinum perscrutatio constet,non absque re dubitamus, siquidem hinc sequitur,planetam in alterutram mediarum longitudinum positum extolli supra reliquos, summitates suorum epicyclorum occupantes. Nam cùm circa longitudines indicis versantur, maximè à centro epicycli recedunt,& in fine huius operationis maximum numerum exaltationis ostendunt. Econtrariò in apogeis vel perigeis epicyclorum collocati, cũ inter verum motum corporum & verum motum centri epicycli,nullam differentiam faciant,iuxta hanc operationem,neque altitudinis neque depresſionis numerum vllum consequi poterunt. Proinde omnibus his rationem suprà à nobis,cum de ascensu & descensu planetarum ageremus,expositam,tanquàm veriorem & faciliorem præferendam censemus.Hinc enim satis vnicuique constare poterit, illum planetam,cuius Anomalia coæquata,seu vt loquuntur,argumẽtum verum numero superabitur, potiorem in hoc negotio atque superiorem esse illis, quorum Anomaliæ seu argumenti coæquati numerus maior fuerit, & hoc vsque ad sex signa,id est,vsque ad perigeum epicycli.Porro in altera epicycli medietate,quæ ab imo ad fastigium porrigitur,ille planeta,cuius argumentum verum maius fuerit,altior ac eminentior iudicandus est illo,cuius argumentum verum minus fuerit. In

summa,

summa, planeta ille qui propiùs ad culmen circuli breuis admouetur, sublimior iudicatur illo, qui ab hoc fastigio magis declinat. Qùum autem planetæ non tantùm in epicyclis, verùm etiam in suis absidibus scandant & deprimantur, sublimitas hæc non tātùm ratione suorum epicyclorum, verùm etiam ratione suarum absidum eis competere videtur, ita vt is planeta, qui à fastigio suæ absidis minus distat, illo qui ab eodem magis remotus est, sublimior censeatur.

4 Superlationis planetarum in epicyclo maximam potestatem esse in ponderosorum cooiunctionibus, attestatur enunciatū 63. Centiloquij: ἴδε, ὅτε συνοδεύῃ ὁ ♄ καὶ ὁ ♃, τίς τούτων καθυπέρτερεῖ, καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἐκείνου ἀποτέλεσμα. τὸ αὐτὸ ποίησον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων, hoc est: Cùm Saturnus Iuppiterq; coniunguntur, vter eorum sublimior sit vide, ac iuxta illius naturam pronunciato. Idem etiam in cæteris stellis facito. Et proprior ac fortior &c.

5 Quòd si talium planetarum vnum in epicyclo contingat descendere, alterū verò ascendere, hic illi dominabitur, etiamsi sublimitatem aut à culminibus declinationem parem habuerint. Sed vtroq; sursum scandente, altior inferiorem superat. Et tactu significatio &c.

6 Duæ sunt species præcipuè altitudinum, quarum vna est à terra vel medio vniuersitatis distantia, quo pacto planeta in absidis vel epicycli apogeo altior est, quàm cùm perigea dictorum orbium percurrit. Hoc modo etiam Sol nubibus, Luna, Mercurio & Venere est sublimior. Altera sublimitatum species, est corporum à finiente circulo subleuatio, qua ratione fieri potest, vt Sole altior sit Luna, si videlicet oriente eo, ipsa in culmine cœli cernatur. De priore modo altitudinum hucusque egimus, sequitur iam altera sublimitatum species, quam latitudo & obliquitas signiferi efficit. Nam in coniunctionibus planeta, qui habet latitudinem septentrionalem, sublimior ac potentior est planeta habente latitudinem australem. Quòd si ambo fuerint præditi latitudine boreali, sublimior iudicandus est is, qui propiùs ad boream accesserit, illo, qui longiùs ab eadem plaga abest. Si vterque australi latitudine sit præditus, is qui minorem latitudinem habuerit, præferēdus erit ei, qui maiorem. Si alter habeat latitudinem borealem, altero in Ecliptica collocato, borealis eminentior iudicatur carente latitudine, Dicitur quoq; &c.

& hic omnes meridionalem latitudinem habentes sibi subijcit. Ad extremum si vterque in medietate zodiaci ascendente vel descendente versetur, eandemq; latitudinem septentrionalem vel meridionalem simul habuerint, sublimior censetur is, qui magis ab æquinoctiali ad septentrionem declinauerit. Ex his omnibus manifestum est, erraticas stellas quinque modis scandere & descendere.

Nam
- à terra sursum scandunt dupliciter.
  - I. Quando ad supremam partem circuli breuis feruntur.
  - II. Quando ad apogeum absidis seu τοῦ ἐκκέντρου promouentur.
- à finiente ad verticē attolluntur tribus modis.
  - I. Cùm ad motum vniuersi mundi ab oriente ad meridianum circulum vehuntur.
  - II. Cùm in aliquo Eclipticæ circulo positi, per Capricornum atq; intersectionem vernalem ad arctoam partem pelluntur.
  - III. Cùm ratione latitudinis signiferi ab austro ad boream protruduntur.

Ptolemæus huius dominationis atque excellentiæ frequentissimè in Apotelesmaticis meminit, sed nusquàm quid per καθυπερτερήσειν intelligat, ab ipso definitum reperio. Sententia tamen ipsius περὶ τῆς καθυπερτερήσεως, vt Cardano placet, talis est. Planeta dicitur exaltatus super alium, quando fuerit ponderosior & occidentalior: Veluti si Saturnus sit in parte 20. Libræ, Sol verò in eiusdem signi Libræ principio: & hoc fit quadrifariam, sicut eodem exemplo Saturni & Solis ostendemus. Primò cùm Saturnus fuerit in angulo, & Sol extra angulum, & hoc est pessimum. Secundò cùm Saturnus fuerit in dignitatibus proprijs, & Sol in dignitatibus Saturni. Facilius enim supe-

rantur

rantur imbecilles planetæ, & qui sunt extra dignitates, inq; locis suæ naturæ dissimilibus positi. [redacted]. Tertiò cùm Saturnus in quadratura vel etiam triangulo aut hexagono Solis fuerit, ita vt Sol ad dextram, Saturnus verò ad [redacted] enim Saturnus Sole occidentalior esse non posset. [redacted] Capricorno. Simile efficietur si Sole per signum obediens iter facien te, Saturnus in signo imperãte reperiatur. Vt si ♄ sit in p.10. ♈, & Sol in p.20. ♓. Quartò si Saturnus ad absidem sui Eccentri ascendat, Sole in sua abside descendente. Maximè autem ascensus vel descensus in epicyclis obseruatur, vt diximus. Porrò planeta ponderosus occidentalis ideo dicitur extolli supra Solem aut Lunam, aut alium planetam se leuiorem, quia Sol vel Luna in tali statu vadunt ad illum planetam, & nunquàm superior planeta vadit ad eos. Et sicut homo qui alios expectat, domi videtur nobilior ijs qui vadunt ad domum eius: ita planeta ponderosior cùm fuerit occidẽtalis, dicitur elatus super alium, & maximè si adfuerit ei vna vel plures iam dictarum conditionum, quæ sunt præcipuæ. Non prætermittas tamen rationem declinationum, latitudinum, & denique motum vniuersi mundi, quo stellæ ab oriente ad meridianum locum ratione horizontium eminentissimum feruntur. Semper autem declinatio & latitudo borealis efficacior est & altior australibus. His ita se habentibus, non poterit constare amplius de supereminentia stellarum traditio Porphyrij, qui orientales occidentalibus altiores esse prodidit: Verba eius περὶ καθυπερτερήσεως hęc sunt: καθυπερτερεῖ πᾶς ἀστὴρ, ἐν τῷ δεξιῷ τριγώνῳ ἢ τετραγώνῳ κείμενος ἢ ✱, τὸν ἐν τῷ εὐωνύμῳ, ὑπάρχει δὲ ὑπὸ αὐτὸν, οἷον, ὁ ἐν αἰγοκέρωτι καθυπερτερεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν ♎, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ♍, καὶ ὑπὸ τοῦ σκορπίου. λέγουσι δὲ δυναντωτέρας εἶναι τὰς καθυπερτερήσεις, εἴτε △ εἶεν, εἴτε □. ὁ γὰρ οὕτω καθυπερτερῶν ἀστὴρ ἰσχυρότερος ἐστὶν, αἴτε ἀγαθοποιὸς ἢ αἴτε κακοποιὸς, ἤδε καὶ ἅμα ἐπίκεντρος. ἀγαθοποιὸς μὲν γὰρ ὢν ἐπίσημον τὴν γένεσιν δείκνυσι, φθοροποιὸς δὲ ἄσημον,

μορ, καὶ καθόλου πᾶς ἀστὴρ ἐν τῷ δεξιῷ καθυποτάσσει τὸν ἐν τῷ ἀλε- [redacted] est: Omnis stella in △ □ aut ✱ posita, sinistram [redacted] Veluti stella in Capri- [redacted] contingunt, reliquis potentiores esse aiunt. Nam stella ad hunc modū sublata, robur assumit, siue ea benefica siue malefica fuerit, & maximè si cum hoc in angulo reperiatur. [redacted]. In vniuersum vnaquæq; stella dextrorsum posita, sinistram ad quam fertur, superat.

Et ex hoc, &c.

7. Vltimus locus est de apertione portarum, quas sic à maximis & euidentibus in circumfuso cœlo effectibus nominant. Est autem apertio portarum duplex, magna scilicet & parua. Parua apertio portarum efficitur sic vt hic dicitur, nempe cùm inferior superiori coniungitur, & fuerint cum hoc domus eorum oppositę. Tales syzygiæ si Lunam negligas, tres inueniuntur: Prima est Saturni & Solis, quæ aërem valde turbidum & frigidum efficit: Secunda Iouis & Mercurij, quæ ventos commouet: Tertia Martis & Veneris, imbres & fulgura procreans. Harum trium copulationum singulæ tres pariunt formas, nempe coniunctionem, oppositionem & quadraturam, quarum validissima est oppositio, inde coniūctio, quę plus roboris habet quàm tetragonus.

Apertiones portarum.

☍	♄	☉	☌	♄	☉	□	♄	☉
	♃	☿		♃	☿		♃	☿
	♂	♀		♂	♀		♂	♀

Apertionem portarum magnam sic definiunt: Quando Luna separata ab inferiore, applicatur superiori coniunctione, oppositione vel quadrato, sic vt planetæ illi, quos Luna coniungit, habeant domus oppositas, fit apertio portæ vel valuæ magnæ, in qua aëris maxima & euidens fit commutatio, quæ naturam superioris refert, & præsertim si superior & inferior sese respiciant: veluti si sit ☉ in parte 29. Scorpij.
♄ in parte 29. Aquarij.
☽ in parte 27. Leonis.

Hic

Hic Sol Saturnum de quadrato aſpicit, eidemq́ue applicat: Luna vero à □ Solis recedens, atque ad diametrum Saturni proximè accedens, ex Sole in Saturnum maximas portas aperit, facitq́ue tempus nebuloſum & frigidum, & potiſsimùm ijs locis, quorum cardines Luna luſtrauerit. Talis conſtitutio ſi aquea ſigna occupauerit, maximos imbres pariet, præſertim ſi Saturnus dominetur cardinibus ad momentum quadratæ [redacted] aturno defluens, ſeſe Soli adiungat. Vniuerſaliter enim planeta cui [redacted] primò adiungi [redacted] ſuper illum, ad quem defluens ipſa [redacted] copulatur, ſi modò domus habeant oppoſitas: ſed tamen maior eſt ſignificatio, ſi fiat ab inferiore ad ſuperiorem: ea enim demum eſt vera valuarum apertio, minor verò & breuior permutatio in aëre fit, atque turbulentia breuiuſculo tempore in ſtatum tranquillum permutatur, cùm Luna à ponderoſo [redacted]

[redacted] recedens [redacted] vel econtrario.

[redacted] ter eſt reſpiciendum ad Mercurium: nam ſi pla [redacted] aluas aperit, iungatur aut [redacted] videat, aeris inſtabilitatē & ventos faciet.

Et ex hoc albuzic, & eſt res quam valde ſeruabant Indi. Nam ipſi numerant poſt coniunctionem Solis & Lunæ XII. horas, & applicant eas Soli, & diuidunt XII. horas trinas, id eſt, in tres partes, ſcilicet in haim Solis, & iudicant ſuper omnes quatuor horas ſecundum iudicium dominorum triplicitatis Solis hora coniunctionis: deinde dant Veneri poſt XII. horas, & diuidunt eas iterum trinas, & iudicant ſuper omnem trinam diuiſionem ſecundum dominos triplicitatis Veneris hora cōiunctionis: poſt hoc faciunt ſimiliter cum Mercurio &

m *alijs*

alijs planetis per succeßionem eorum, donec reuertitur orbis ad Solem post LXXXIIII. horas, & non ceßant sic facere frequenter, donec venerit coniunctio secunda. Et quidam dicunt, quòd Albuzic sit hoc quòd post coniunctionem sint XII. horæ inæquales, quæ vocantur cõbustæ: [redacted] *Et post horas XII. sunt LXXII. horæ incombustæ:* [redacted] *Et post has LXXII. horas incõbustas sunt XII. combustæ, similiter vsque ad coniunctionem quæ succedit. post hoc diuidunt has horas XII. in tres diuisiones, id est, in partes.* [redacted]

superstitionem

De horis fortunatis & infaustis iuxta [redacted] gentis Indorum. Indi, inquit, periodicum mensem in horas distribuunt, ac primas duodecim horas, quæ principium à coniunctione luminarium capiunt, horas Solis seu combustas nominãt, quibus rursum dominos triangularitatis loci coitus luminarium præficiunt. Primus trienti primo, secundus secundo, tertius tertio præest. Sequentes horas 12. asscribunt Veneri, quæ Solem in ordine sequitur, iisdemque eodem modo, vt de Sole dictũ est, præficiunt dominos triangularitatis loci, quem Venus in synodo luminarium tenuit. Et sic deinceps horæ sequentes sequentibus planetis distribuuntur, donec post horarum mensis 84. lapsum, Sol priorem ambitum imperij repetat. Reliqua sunt facilia. Horæ combustæ sunt, quæ Solem dominum sortiuntur. Item perditionem animæ suo more amisßionem vitæ nominat, &c.

DIFFE-

Errata sic restitue.

Fol.3.vers.32.lege τοσάυτω. fol.4.ver.3. lege 23. $\frac{1}{2}$.f.5. ver.20. τὸ διὄτι fol.6.ver.17.trigono,sexagono:& ver.19.seorsim.f.8.vers.vlt.sex sunt. f.12.vers.34.pro dextrã lege sinistrã,& seq.pro sinistrã,dextrã.f.13.vers. 17.quinq;:& ve.30.pro vni,vno lege. f.15.v.2.dilaniãt:& v.29.ἡγεμονικὸς, & seq.Asterismi.f.16.v.6.leg.denũ quater:& ver.11.Cassiope: & 33. leg. rotã.f.17.vbi characteres spatiorũ cæli exponũtur,pro his notis numeralib.1.2.3.4.tã ad dextrã q̃ ad sinistrã positis,lege 1ª.2ª.3ª.4ª.Et v.29.lege ὑπὸ γῆν f.20.v.29.hæc verba(capite de signis competentib.)eijciãtur aut ad marginẽ transferãtur.f 21.v.28. συνεξεταζομένων . f.26.v.13. pro Aquarij charactere lege Capricorni.f.27.v.19. leg. Lunæ interuẽtu Solẽ occultari.f.28.v.12 quæ est 100.ad 1.fol.35.v.28.veluti Mars in Capric. & v.31.leuiusculũ.f.38.v.6. ὕψωμα.& v.31.pro Leonis signo lege Cancr. f.41.in schemate dignitatũ sub tit.Detrimenta,è reg.sig.Capric ꝓ Sat. leg.Lunã.& ibidẽ sub tit.Casus,character Satur.vno loco deprimẽdus, atq; è reg.fig.Arietis collocãdus. f 52.schema aspectuũ pficietur descripto signo Opposit.iuxta literã F.ductisq; radiationib.triãgularib.C.F. & E.B.ve.9.leg.qui ꝓ quæ.f.53.v.27.minus lege.f.55.v.12.à sexu mascul. & fœminino.f.56.v.26.ꝑponendi:& v.33.leg.partilis.f.59.v.6 ὁριοκράτορα f.61.v.34.accẽderentur.f.62.v.vlt.sub sig.Libræ ꝓ Vener.leg.Mars.fol. 66.v.15.Numerus deniq;.f.74.v.23. olim ab adiuncto,fol 75.v.7. quib.

dodeca-

dodecatemoriorũ appellationes ab&c. f.76.v.34.gibbos.f.88.v.14. Sed pcipue.f.96.v.24.πλευρίτις λυεντερία. f.102.v.3.intueri. f. 110.v.7.ὡροσκόπον.f.111.v.18.pro Canc.leg.cuius:& ver.28.& 29.lege συμφωνία. & v. 30. possederint.f.112.v.8.emiserint:& v.11.attendas.f.118.ver.22.κεκεντρωμένον:& v.24 ἰσοσκελῆ:& v.32 συζυγίαν.f.120.v.1.ἰσοπλευρῳ. f.121.v.6. ὁρίζοντι. f.129.v.30.Locus Vallidoleti, cuius long. &c.f.131.v.15 ascens. obliquam ad latitud.f.132.v.36.in area tabulæ non ad vnguē. f.33.v.32.calculati. Numeri deuiationũ Planet.ab Eclipt. corrupti plane: quomodo [illegible] debeāt, habes f.157.& 295.f 135.in schemate æqual.dom. iuxta lineā finitoris occid. omissus est Saturni character: idē error cōmissus est f.139.in fig.autoris.f.144.v.25. leg. Sexa. 3ª.2ª.1ª. Dies.scr.12. 2ª.3ª.&v.33.pro gr.2 sc.2ª.& v.36.dies 51.sc.45.f.157.v.5.Saturni meridionalis [illegible] latit. boreo descēdentis. Vide f.295.f.164.v.31.improuidè [illegible] 25. Cū aūt.f.170.v.3.πρὸς τι.f.177.v.13. ad proprios ipsorū orbes [illegible] &c.f.191.v.14.estq; q &:v.33.inter alios planetas:fol.193.v.vlt. [illegible] quoq; quæ de.fol.194.v.18.& 19.præfert positui:& v.penult.deleatur.f.206.v.7.Olenia, & seq.f.207.v.10.Venereis. f.230.v.28.νυκτὸς περιγυνκὸς.f.231.vers.24.qualitates primæ: & ve.33.pestiferis.f.234.v. 25.[illegible]ὤν f.240.v.14.succis:& v.25.hæmatites:&31.ἤλεκτρον.fol.241.v.16. ἐνδιάκειμενον ἐν τῷ.f.246.v.19.exercitare.& v.28.corporisq;.f.250.v.vlt.defluxib.f.251. v.10.febres.f.253.v.5.deniq; pro diemque:& v.9.eorū p minorū.f.254.v. 16.& seq.ἀκρονύκτου:& v.19.Quin pro Qui.f.267.v.25.horarū 8.sc.3.1ª.fol. 295.v.30.pro minor leg.maior.f.298.v.29.Cuius signa cōmunia quære. f.310.v.28.secundæ pro quintæ.f.327.v.vlt.μέρη.f.332.v.31. sunt. f. 336.v. 32.pro Sol.leg.lunā.f.356.v.7.προγινώσκειν & v.9. στάσις.f.358.v.16. & sequ. πανσεληνίαν.f.359.v.14.rerū.f.360.v.14.propior.f.380.v.26.Si verò grad⁹ Solis fuerit hilech.f.381.pro Almut leg. Almutes.f.393.v.9.peueniet.f.395.v. 4.12.pars.f.413.v.24.pro ad horoscopum lege, ad partem fortunarum aliasque sortes & retrocedētes planetas deducēdos.f.431.v.7. delabens, & 8.pro ascensiones lege descensiones.f.439.vers.7.part.10. scrup.17.1ª. hoc est, anni 10.&c.& vers.10.annos 23.fo.445.vers.15.κατάληψιν, & vers. 28.signa.f.454.vers.9.à terra sursum.

FINIS.

14

13